

Universitat de Lleida

El monestir benedictí de Sant Benet de Bages. Fons documental: identificació, edició i estudi. Segles X-XI

JOAN SALVADÓ I MONTORIOL

ADVERTIMENT. La consulta d'aquesta tesi queda condicionada a l'acceptació de les següents condicions d'ús: La difusió d'aquesta tesi per mitjà del servei TDX (www.tesisenxarxa.net) ha estat autoritzada pels titulars dels drets de propietat intel·lectual únicament per a usos privats emmarcats en activitats d'investigació i docència. No s'autoritza la seva reproducció amb finalitats de lucre ni la seva difusió i posada a disposició des d'un lloc aliè al servei TDX. No s'autoritza la presentació del seu contingut en una finestra o marc aliè a TDX (framing). Aquesta reserva de drets afecta tant al resum de presentació de la tesi com als seus continguts. En la utilització o cita de parts de la tesi és obligat indicar el nom de la persona autora.

ADVERTENCIA. La consulta de esta tesis queda condicionada a la aceptación de las siguientes condiciones de uso: La difusión de esta tesis por medio del servicio TDR (www.tesisenred.net) ha sido autorizada por los titulares de los derechos de propiedad intelectual únicamente para usos privados enmarcados en actividades de investigación y docencia. No se autoriza su reproducción con finalidades de lucro ni su difusión y puesta a disposición desde un sitio ajeno al servicio TDR. No se autoriza la presentación de su contenido en una ventana o marco ajeno a TDR (framing). Esta reserva de derechos afecta tanto al resumen de presentación de la tesis como a sus contenidos. En la utilización o cita de partes de la tesis es obligado indicar el nombre de la persona autora.

WARNING. On having consulted this thesis you're accepting the following use conditions: Spreading this thesis by the TDX (www.tesisenxarxa.net) service has been authorized by the titular of the intellectual property rights only for private uses placed in investigation and teaching activities. Reproduction with lucrative aims is not authorized neither its spreading and availability from a site foreign to the TDX service. Introducing its content in a window or frame foreign to the TDX service is not authorized (framing). This rights affect to the presentation summary of the thesis as well as to its contents. In the using or citation of parts of the thesis it's obliged to indicate the name of the author.

**TOM II
SEGLES IX-X**

**EDICIÓ
DIPLOMATARI DE SANT BENET DE BAGES
(898-1123)**

Listat de documents

898, agost, 2.....	180
900, març, 15.....	182
914, maig, 9.....	186
919, abril, 19 o 25.....	188
919, novembre, 7.....	189
920, desembre, 18.....	191
921, febrer, 2.....	194
922, març, 1.....	197
922, març, 1.....	199
922, març, 13.....	201
922, novembre, 12.....	204
922.....	207
923, gener, 3.....	209
923, agost, 21.....	210
923, octubre, 11.....	211
924, gener, 26.....	212
924, novembre, 29.....	213
898-924.....	214
926, gener, 6-13.....	215
926, març, 7.....	216
927, març, 29.....	223
927, maig, 9.....	224
927, novembre, 14 o 24.....	225
928, novembre, 4.....	226
929, gener, 14.....	227
930, maig, 28.....	228
930, octubre, 15.....	229
930, desembre, 31.....	229
931, abril, 23.....	231
932, agost, 2.....	232
933, abril, 30.....	234
933, setembre, 4.....	235
934, desembre, 28.....	236
937, febrer, 25.....	237
937, abril, 10.....	238
937, abril, 26.....	239
937, novembre, 13.....	239
937, novembre, 18.....	240
938, febrer, 22.....	241
938, agost, 11.....	242
938.....	243
939, octubre, 16.....	243
939, novembre, 8.....	245
940, març, 1.....	247
940, març, 12.....	248
940, març, 31.....	249
940, abril, 21.....	250
940, maig, 10.....	251
940, maig, 28.....	251
940, maig, 28.....	252

940, desembre, 4	253
941, agost, 10	254
942, febrer, 14	255
942, març, 4	255
942, març, 26	256
942, maig, 10	257
942, juny, 10	258
942, octubre, 5	259
943, març, 1	261
943, maig, 22	262
943, desembre, 12	263
945, febrer, 18	264
945, desembre, 20	266
946, febrer, 7	267
946, juny, 3	269
947, març, 12	270
947, maig, 10	270
947, desembre, 17	271
948, gener, 22	272
948, març, 8	272
948, novembre, 3	274
948, novembre, 8	275
948, desembre, 27	276
949, gener, 13	277
949, desembre, 8	277
950, octubre, 18	278
950, desembre, 4	280
950, desembre, 27	280
951, març, 6	282
951, abril, 19	283
951, agost, 14	283
951, setembre, 18	284
951, [setembre, 18]	285
951, setembre, 18	286
951, octubre, 28	287
951, novembre, 19	288
952, febrer, 9	289
952, febrer, 9	290
952, febrer, 9	291
952, març, 29	292
952, març, 31	294
951, juny, 19 - 952, juny, 18	296
953, abril, 12	296
953, juny, 24	297
953, setembre, 2	298
953, octubre, 27	299
954, febrer, 2	300
954, setembre, 18	300
954, setembre, 30	301
954, octubre, 11	302
954, novembre, 12	303
954, desembre, 15	303

954, desembre, 15	305
936-954.....	305
955, gener, 30.....	306
955, abril, 30	307
955, juliol, 26.....	308
955, octubre, 30.....	309
956, abril, 18	310
956, abril, 22	311
956, abril, 22	311
956, maig, 20.....	312
956, maig, 28.....	313
956, desembre, 29	314
957, gener, 26.....	316
957, febrer, 4	317
957, abril, 17	318
[957], maig, 5.....	318
957, novembre, 2.....	320
957, novembre, 3.....	320
958, gener, 3.....	321
958, abril, 5	322
958, maig, 5.....	323
958, juliol, 18	324
959, gener, 27.....	325
959, febrer, 1-5.....	326
959, febrer, 23.....	326
959, abril, 7	327
959, agost, 4	328
959, octubre, 31.....	329
959, novembre, 5.....	329
959, desembre, 22	330
960, gener, 5.....	331
960, gener, 20.....	331
960, febrer, 25	332
960, març, 1 o 3.....	333
960, març, 25.....	334
960, abril, 6	335
960, abril, 7	336
960, maig, 28.....	337
961, gener, 1	345
961, gener, 29.....	345
961, febrer, 26	347
961, març, 3.....	348
961, març, 12.....	348
961, març, 16.....	350
961, març, 26.....	350
961, març, 27.....	351
961, agost, 17	352
962, febrer, 27	353
962, maig, 4.....	354
963, febrer, 25	356
963, maig, 11.....	358
963, juliol, 10	359

963, agost, 22	360
963, setembre, 29	360
964, gener, 30	361
964, juny, 15	362
964, agost, 31	363
964, setembre, 26	368
964, octubre, 2	369
965, maig, 15	369
965, agost, 3	370
965, octubre, 25	373
965, desembre, 19	375
966, abril, 18	376
966, abril, 19	377
966, abril, 28	378
966, maig, 30	379
966, agost, 9	381
966, setembre, 23	381
966, setembre, 28	382
966, setembre, 28	387
966, setembre, 28	388
967, gener, 6	389
967, febrer, 8	389
967, març, 7	390
967, març, 21	391
967, juliol, 27	391
967, setembre, 30	392
967, octubre, 19	393
967	394
968, gener, 1	396
968, febrer, 21	397
968, març, 12	397
968, abril, 3	398
967, setembre, 10 - 968, setembre, 9	398
968, desembre, 27	399
969, gener, 28	400
969, març, 15	401
970, febrer, 1	402
970, març, 13	403
970, maig, 21	404
970, juny, 5 o 6	404
971, març, 28	405
971, maig, 1	406
971, maig, 26	406
971, maig, 26	408
971, juny, 22	408
971, juny, 26	409
971, octubre, 24	411
971, novembre, 11	411
972, gener, 1	412
972, març, 2	414
972, març, 8	415
972, març, 28	415

972, abril, 22	416
972, maig, 9.....	416
972, maig, 21.....	417
972, juny, 1.....	418
972, juny, 5.....	418
972, agost, 1	419
972, desembre, 3	420
973, gener, 28.....	427
973, març, 23.....	427
973, abril, 17	428
973, setembre, 22	429
973, octubre, 13.....	430
973, octubre, 13.....	431
973, octubre, 21.....	432
973, novembre, 27.....	432
973, desembre, 15	433
973, desembre, 27	434
974, gener, 6.....	435
974, gener, 13	435
974, gener, 21.....	436
974, gener, 28.....	437
974, febrer, 5	438
974, febrer, 8.....	439
974, febrer, 19	440
974, febrer, 24	441
974, març, 21.....	441
974, març, 22.....	442
974, abril, 24	443
974, abril, 26.....	444
974, maig, 1.....	444
974, maig, 4.....	445
974, maig, 22.....	446
974, juliol, 27	447
974, octubre, 25.....	448
974, novembre, 28.....	450
975, febrer, 17	451
975, febrer, 22	451
975, març, 24.....	452
975, març, 28.....	453
975, abril, 4	454
975, abril, 26.....	455
975, maig, 4.....	455
975, juny, 22.....	456
975, juliol, 14	457
975, juliol, 15	458
975, setembre, 28	458
975, octubre, 7.....	459
976, febrer, 2	460
976, febrer, 6.....	461
976, febrer, 18	462
976, març, 9.....	463
976, abril, 1	463

976, maig, 3.....	464
976, juliol, 24.....	465
977, gener, 5.....	466
977, gener, 12.....	466
977, febrer, 23.....	467
977, març, 12.....	468
977, març, 28.....	469
977, abril, 26.....	470
977, agost, 26.....	470
977, setembre, [20].....	471
977, octubre, 5.....	472
978, febrer, 8.....	473
978, febrer, 25.....	474
978, març, 7.....	475
978, abril, 2.....	475
978, maig, 30.....	476
978, juny, 2.....	477
978, juny, 26.....	478
978, octubre, 12.....	479
978, desembre, 1.....	480
979, gener, 13.....	482
979, gener, 15.....	483
979, gener, 16.....	484
979, febrer, 22.....	484
979, abril, 17.....	485
979, abril, 30.....	486
979, maig, 3.....	487
979, maig, 3.....	488
979, maig, 8.....	489
979, maig, 27.....	490
979, juliol, 19.....	490
979, juliol, 23.....	492
979, setembre, 6.....	492
979, desembre, 8.....	493
980, gener, 9.....	494
980, febrer, 2.....	495
980, febrer, 13.....	496
980, febrer, 17.....	496
980, febrer, 22.....	497
980, març, 14.....	500
980, abril, 2.....	500
980, agost, 1.....	501
980, setembre, 6.....	502
980, setembre, 26.....	502
980, octubre, 14.....	503
981, maig, 13.....	504
981, juliol, 16.....	506
981, agost, 26.....	507
981, agost, 31.....	507
981, octubre, 12.....	508
982, gener, 11.....	509
982, gener, 13.....	510

982, gener, 16.....	511
982, gener, 16.....	511
982, gener, 17.....	512
982, febrer, 4.....	513
982, febrer, 14.....	513
982, febrer, 20.....	514
982, febrer, 22.....	515
982, febrer, 26.....	515
982, març, 4.....	516
982, març, 19.....	517
982, març, 19.....	517
982, març, 24.....	518
982, març, 30.....	519
982, maig, 3.....	519
982, maig, 29.....	520
982, octubre, 21.....	521
982, octubre, 23.....	522
982, desembre, 6.....	523
982, desembre, 8.....	524
982, desembre, 27.....	525
982, desembre, 31.....	525
983, gener, 13.....	526
983, gener, 13.....	527
983, gener, 15.....	528
983, gener, 30.....	528
983, febrer, 10.....	533
983, febrer, 14.....	534
983, març, 21.....	534
983, març, 23.....	535
983, març, 29.....	536
983, abril, 13.....	537
983, abril, 26.....	537
983, abril, 27.....	538
983, abril, 29.....	539
983, abril, 29.....	539
983, maig, 4.....	540
983, maig, 9.....	541
983, maig, 9.....	542
983, maig, 13.....	543
983, maig, 16.....	544
983, maig, 20.....	545
983, juny, 18.....	546
983, juliol, 4.....	547
[983], desembre, 2.....	548
984, gener, 21.....	548
984, gener, 27.....	549
984, gener, 30.....	550
984, febrer, 5.....	551
984, març, 4.....	551
984, març, 23.....	552
984, abril, 10.....	553
984, abril, 17.....	554

984, abril, 18	554
984, abril, 21	555
984, abril, 21	556
984, juny, 20.....	557
984, juliol, 19.....	561
984, setembre, 22	562
984, octubre, 30.....	563
984, desembre, 27	564
984, desembre, 29.....	565
984, desembre, 29	566
984, desembre, 31	566
985, febrer, 12	567
985, febrer, 13.....	568
985, febrer, 20.....	569
985, abril, 12	571
985, abril, 25	571
985, maig, 20.....	572
985, juliol, 23.....	573
986, agost, 29.....	574
986, octubre, 16.....	575
986, octubre, 18.....	576
986, novembre, 23.....	576
987, gener, 13.....	577
987, febrer, 12	578
987, juliol, 2.....	579
987, juliol, 25	579
987, desembre, 4.....	581
987, desembre, 12	581
987, desembre, 13	582
988, gener, 20.....	583
988, març, 30.....	584
988, maig, 23.....	585
988, maig, 23.....	585
988, juny, 1.....	586
988, juliol, 26	587
988, octubre, 18.....	587
988, desembre, 31	588
988, desembre, 31	589
989, gener, 2.....	590
989, febrer, 5	590
989, febrer, 28	591
989, març, 20.....	592
989, març, 22.....	592
989, abril, 6	594
989, abril, 20	594
989, abril, 23	595
989, maig, 10.....	596
989, maig, 12.....	597
989, agost, 5.....	598
989, setembre, 13.....	598
990, gener, 25.....	599
990, gener, 29.....	600

990, febrer, 26.....	600
990, maig, 5.....	601
990, juny, 20.....	602
990, setembre, 9.....	603
990, setembre, 20.....	603
990, octubre, 23.....	604
990, octubre, 31.....	605
991, gener, 26.....	606
991, gener, 28.....	607
991, març, 5.....	608
991, abril, 2.....	609
991, abril, 7.....	609
991, agost, 6.....	610
991, agost, 13.....	612
991, setembre, 24.....	613
991, novembre, 30.....	613
991, desembre, 31.....	614
992, gener, 28.....	615
992, febrer, 15.....	616
992, març, 21.....	617
992, abril, 21.....	617
992, abril, 28.....	619
992, abril, 28.....	620
992, maig, 4.....	621
992, maig, 16.....	622
992, juny, 21.....	622
992, agost, 25.....	624
992, setembre, 30.....	624
992, desembre, 11.....	625
993, gener, 29.....	626
993, febrer, 16.....	627
993, febrer, 22.....	627
993, febrer, 23.....	628
993, març, 20.....	629
993, abril, 19.....	630
993, octubre, 3.....	631
993, desembre, 25.....	632
[985, agost - 994, febrer, 27].....	633
994, febrer, 28.....	634
994, setembre, 2.....	635
994, setembre, 18.....	636
994, setembre, 18.....	637
994, setembre, 28.....	638
994, novembre, 28.....	639
995, febrer, 10.....	640
995, març, 5.....	640
995, abril, 19.....	641
995, maig, 14.....	642
995, juny, 7.....	642
995, juny, 8.....	643
995, juny, 16.....	644
995, juny, 22.....	645

995, juliol, 13	646
996, febrer, 1	647
996, febrer, 2	648
996, març, 6.....	648
996, març, 13.....	649
996, abril, 25	650
996, maig, 20.....	651
996, maig, 24.....	652
996, maig, 28.....	652
996, setembre, 23	653
996, octubre, 30.....	654
996, novembre, 16.....	657
996, novembre, 20.....	657
996, desembre, 1	658
996, desembre, 30	658
997, gener, 14.....	659
997, gener, 19.....	660
997, gener, 26.....	660
997, febrer, 5	661
997, abril, 29	662
997, maig, 7.....	663
997, maig, 20.....	663
997, maig, 25.....	664
997, maig, 30.....	666
997, juny, 9.....	667
997, juny, 17.....	668
997, setembre, 9	669
997, setembre, 24	670
997, novembre, 27.....	671
997, desembre, 30.....	671
998, febrer, 24	672
998, febrer, 27	673
998, març, 1.....	673
998, abril, 16.....	674
998, maig, 12.....	675
998, agost, 20	676
998, setembre, 7.....	676
999, gener, 25.....	677
999, febrer, 3	677
999, febrer, 14	678
999, març, 16.....	679
999, abril, 4	679
999, abril, 30	680
999, maig, 15.....	681
999, setembre, 22	681
999, setembre, 23	682
999, octubre, 22.....	683
999, novembre, 2.....	684
1000, gener, 14.....	684
1000, gener, 20.....	686
1000, gener, 23.....	687
1000, febrer, 9.....	688

Diplomatari de Sant Benet de Bages (898-1123)

1000, febrer, 9.....	689
1000, març, 11.....	690
1000, març, 20.....	691
1000, març, 20.....	693
1000, abril, 2.....	696
1000, abril, 27.....	697
1000, abril, 29.....	697
1000, maig, 4.....	698
1000, maig, 15.....	700
1000, maig, 16.....	702
1000, juny, 9.....	703
1000, juliol, 13.....	706
1000, juliol, 13.....	706
1000, setembre, 28.....	708
1000, desembre, 18.....	710

1

898, agost, 2.

Venda. *Aiçó¹ i la seva esposa Donabella² venen a Leòncia una part de les terres que tenen per aprisió al pagus d'Osona, al terme del castell del difunt Terçol, [actual municipi de Castellterçol, comarca de Vallès Oriental] al Carner, [el Carner -mas-, actual municipi de Granera, comarca de Vallès Oriental] pel preu de tres sous, a pagar en coses que ho valguin.³*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm 1001.

a. MUNDÓ I MARCET, Anscari M., *Aportacions de la història local a l'expansió de Catalunya ara fa mil anys*, pàgs. 15-17.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 36, pàgs. 94 i 95.

K[arta] de carners⁴

Emciones inter laycos a carneros⁵

G N°. 63⁶

N. 30 segons lo Indice Nou⁷

906⁸ 898-2-Agost⁹ Aigo i la seva muller Donavella venen a Leoncia les terres del mas Carner per el preu de III sous.¹⁰

Castelltersol¹¹

Arxiu de casa GUITART

TOMO _____ PLÉC 87

LLIGALL C. Trsol. N. 2049

n. 1001¹³

O

[In] nomine Domini. Ego Aigo et uxori tue¹⁴ Donauella,¹⁵ uinditores¹⁶ tibi Lioncia, femina, emtrix. Per hanc scriptura uindiccionis¹⁷ nostre uindimus¹⁸ tibi terras nostras, que nos¹⁹ aduenit per aprisione de terra regi. Quid est in pago Eusona,²⁰ in terminio de castro de condam Terciol,²¹ in loco que²² dicitur ad ipsos²³ Carnarius. Et afronta ipsa terra: de parte orientis²⁴ et de meridie in terra de te emtrice; de occidentis²⁵ usque in ipso torrente; de circis²⁶ uero finit in terra de Godino. Item in alio loco, in ipso terminio, uindimus tibi alia terra. Et afronta ipsa terra: de parte orientis²⁷ et de circis²⁸ in terra erma; de meridie finit in terra de te emtrice; de occidentis²⁹ uero subiungit in terra Ermenisclo. Quantum in istas afrontaciones includunt in istos duos locos sic uobis uindimus ipsa medietate. Item in alio loco, in ipso terminio, uindimus uobis alia terra. Et afronta ipsa terra: de parte orientis³⁰ et de meridie in terra erma; de occidentis³¹ et de circis³² in terra de te emtrice uel de eredes³³ uestros.³⁴ Quantum in istas afrontaciones includunt sic tibi uindimus ad³⁵ omne integritatem,³⁶ una cum exio et regresio suo, in propter precio ualentes solidos III tantum, quod tu emtrix nobis dedistis et nos uinditores³⁷ de presente manibus nostris recepimus. Et nihil³⁸ quod de ipso precio aput te emtrice non remansit. Et est

manifestum. Quem uero de ipsas terras que nos uobis³⁹ uindimus de nostro iure in tuo tradimus dominio⁴⁰ potestatem⁴¹ ad perabendi, uindendi,⁴² donandi siue et comutandi⁴³ uel faciendi uel omnia quiquid exinde facere⁴⁴ uolueris, in Dei nomine abeatis⁴⁵ potestatem. Et qui contra hanc uindiccione⁴⁶ ista uenerit pro inrumpendum tunc compona⁴⁷ tibi tantum et alium dublum tantum quantum ipsas terras inmelioratas⁴⁸ ualere potuerint in eorum tempore.

Facta carta uindiccio⁴⁹ ista IIII Nonas Agusti,⁵⁰ anno primo regnante Carlo rege.

Sign+⁵¹ Aigo. Sign+⁵² Donauella,⁵³ qui ista uindiccione fieri rogauit. Sign+⁵⁴ Aldo. Sign+⁵⁵ Leudo. Sign+⁵⁶ Teudeberto.

(*signe*)⁵⁷ Francbertus, presbiter, scripsit et SSS sub die et anno quod supra.

1. Ajo, segons **a**. Hem de tenir en compte, però, que es tracta del mateix personatge que trobem en el document núm. 44 (939, novembre, 8) del Diplomatari de Sant Benet de Bages, que el document original transcriu Aizo.
2. Donabella, també, segons **a**. No tenim cap altre esment d'aquest nom de dona per poder afirmar clarament que sigui Donabella, com creiem, però seguint la pràctica de l'època, la **b** sovint es transcriu **v**.
3. Foradet petit al marge esquerre (anvers). Tota la superfície del text és coberta amb una capa de color grogós, fruit del tractament químic amb àcid gàl·lic al qual fou sotmès el text a finals del segle XVIII o a inicis del segle XIX, i que sembla que hagi estat vernissada.
4. No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons **b**: Al dors «Karta de Carners» (S. XI).
5. Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.
6. Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.
7. Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.
8. Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).
9. Mitjans del segle XX, c. 1948-1950. Escrit amb llapis.
10. Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).
11. Primer quart del segle XIX, c. 1815-1820.
12. Segell estampat el 1923.
13. A l'angle inferior dret. Mitjans del segle XX, c. 1948-1950. Escrit amb llapis.
14. tue a **O**, per mea. Segons **b**: sue.
15. Donauella a **O**; segurament sigui Donabella, amb **b**.
16. uinditores a **O**, per uenditores sumus.
17. uindiccionis a **O**, per uenditionis.
18. uindimus a **O**, per uendimus.
19. que nos a **O**, per qui nobis.
20. Eusona (en català) a **O**, per Ausonensi.
21. Terciòl (en català) a **O**, per Terciolo.
22. que a **O**, per qui.
23. ipsos (plural) a **O**, per ipso (singular), perquè concordi en nombre amb el topònim que precedeix, Carnarius (singular).
24. orientis (genitiu) a **O**, per oriente (ablatiu) perquè concordi amb de, que el precedeix.
25. occidentis (genitiu) a **O**, per occiduo (ablatiu) perquè concordi amb de, que el precedeix.
26. circis (?) a **O**, per circio (ablatiu) perquè concordi amb de, que el precedeix.
27. orientis (genitiu) a **O**, per oriente (ablatiu) perquè concordi amb de, que el precedeix.
28. circis (?) a **O**, per circio (ablatiu) perquè concordi amb de, que el precedeix.
29. occidentis (genitiu) a **O**, per occiduo (ablatiu) perquè concordi amb de, que el precedeix.
30. orientis (genitiu) a **O**, per oriente (ablatiu) perquè concordi amb de, que el precedeix.
31. occidentis (genitiu) a **O**, per occiduo (ablatiu) perquè concordi amb de, que el precedeix.
32. circis (?) a **O**, per circio (ablatiu) perquè concordi amb de, que el precedeix.
33. eredes a **O**, per heredes.
34. uestros (segona persona del plural) a **O**, per tuos (segona persona del singular) perquè concordi

en nombre (singular) amb l'única actora, Leòncia.

35. ab a **O**, per ad (ablatiu).

36. integritatem (acusatiu) a **O**, per integritate (ablatiu), perquè comcordi en cas amb ab omne, que el precedeix.

37. uinditores a **O**, per uenditores.

38. nihil a **O**; nichil segons **b**.

39. uobis (datiu plural) a **O**, per tibi (datiu singular), perquè comcordi en cas i nombre amb l'única actora, Leòncia.

40. Tot seguit hi hauria d'haver et, omès a **O**.

41. potestatem a **O**, per potestate.

42. uindendi a **O**, per uendendi.

43. comutandi a **O**, per commutandi.

44. Tot seguit hi hauria d'haver quod, omès a **O**.

45. abeatis a **O**, per habeas.

46. uindicione a **O**, per uenditionem.

47. compona a **O**, per componat.

48. immelioratas a **O**, per immelioratas.

49. uindiccio a **O**, per uenditionis.

50. Nonas Agusti a **O**, per Nonarum Augustarum.

51. Sig+num segons **b**.

52. Sig+num segons **b**.

53. Donauella a **O**; segurament sigui Donabella.

54. Sig+num segons **b**.

55. Sig+num segons **b**.

56. Sig+num segons **b**.

57. + segons **b**.

2

900, març, 15.¹

Venda. Llop, Adroer, Bladí i Grifó venen a Al[af]re[d]?² i la seva esposa Quinverga³ una terra que tenen per aprisió i per precepte reial, com els altres hispans, al territori de Besalú, al terme de Bas, a les Preses, [actual municipi de les Preses, comarca de Garrotxa] pel preu de vint-i-cinc sous.⁴

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1002.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. V: *Els comtats de Girona, Besalú, Empúries i Peralada*, primera part, núm. 102, pàg. 133.

Presas.⁵

900.⁶ **Abril**⁶ **Lupus, Adroarius, Blodinus i Grifo venen a**⁷

P. S. N° 150⁸
de las presas⁹

Arxiu de casa GUITART

TOMO _____ **PLÉC 023**
LLIGALL _____ **N. 615**
_____

n. 1002¹¹

In nomine Domini. Ego Lupus, et Adroarius, et Bladinus, et Grifo¹², simul in unum uinditores¹³ tibi Al[...re[...]¹⁴ et uxori tue Chindiuerga, emtores.¹⁵ Consta nos uobis uindere¹⁶ deuere¹⁷ sicut et.¹⁸ Per hanc scriptura uinditionis¹⁹ nostre uindimus²⁰ nos uobis terra nostra, que²¹ nos²² aduenit²³ per²⁴ aprisione nostra uel nos tenemus per²⁵ preceptum regis, sicut et ce[teri]²⁶ sp[ani].²⁷ Et est ipsa terra in territorium²⁸ Bissildunense²⁹ uel infra fines de³⁰ terminio³¹ de Baso,³² [in] ipsa Presa de Muriano.³³ Et afronta ipsa terra: de parte orientis³⁴ in monte que³⁵ dicunt Morriano³⁶ uel in ipso Corbo;³⁷ et de parte meridie afronta in Parata;³⁸ et de parte occidentis³⁹ afrontat in ribulo⁴⁰ que⁴¹ dicitur Fluuiano,⁴² ad ipsos Canararios;⁴³ et de parte uero circi⁴⁴ afrontat in Malotoscario.⁴⁵ Sic uindimus⁴⁶ nos uobis ipsa terra infra, quantum istas IIII afrontaciones includunt, ab integrum, cum exios uel regresios suos.⁴⁷ Et accepimus nos uinditores,⁴⁸ de⁴⁹ uobis emtores,⁵⁰ pretium sicut inter nos et uos bone fidei pacis placuit adque conuenit, in aderato et definido⁵¹ precium,⁵² id est solidos XXV. Totum quod uos emtores⁵³ nobis dedistis et nos uinditores⁵⁴ de presentem manibus nostris recepimus. Et nihilque de ipso pretium aput⁵⁵ uos emtores⁵⁶ non remansit. Est manifestum. Que⁵⁷ uero ipsa terra uel de ista de nostro iure⁵⁸ in uestro tradimus dominio et potestatem abendi,⁵⁹ uindendi,⁶⁰ donandi, promutandi⁶¹ uel quidquid exinde facere, agere uel iudicare⁶² uolueritis, liuera⁶³ et firmisima,⁶⁴ in Dei nomine abeatis⁶⁵ potestatem, sane quod fieri [minime]⁶⁶ credimus esse uenturum. Quod si nos iam superius nominari⁶⁷ aut aliquis de fratribus aut de filis⁶⁸ uel de eredibus⁶⁹ nostris aut ullus homo, suposita uel subrogata persona, qui contra hanc ista carta ad nos facta uobis recepta uenerit ad inrumpendum aut nos uenerimus, inferam seu inferamus, componamus uobis ipsa terra duplo, et in antea ista carta uinditionis⁷⁰ firmis et stauilis⁷¹ permaneat omnique tempore.

Facta carta uinditionis⁷² XVIII Kalendas⁷³ Apriles⁷⁴ anno III regnante Karulo⁷⁵ rege,⁷⁶ filio Lodouici.⁷⁷

Sign+⁷⁸ Lupus.⁷⁹ Sign+⁸⁰ Adroarius.⁸¹ Sign+⁸² Bladinus.⁸³ Sign+⁸⁴ Griff[o],⁸⁵ qui simul in unum carta uinditionis⁸⁶ fecimus et testes firmare rogauimus. SSS Altimirus⁸⁷ SSS* Sign+⁸⁸ Odilo.⁸⁹ Sign+⁹⁰ Suniefredus.⁹¹ SSS Uuigila, clericus.⁹² SSS* SSS Riculfus, clericus⁹³ SSS* Auido⁹⁴ SSS* Amalricus⁹⁵ SSS* Chintila⁹⁶ SSS*

Teudisclus, presbiter, qui hunc carta uinditionis⁹⁷ scripsi⁹⁸ et SSS sub die et anno quod supra.

1. El document és datat a 18 de les calendes d'abril, datació que no existeix. Segons **a**, l'escrivà es referia al dia anterior al 17 de les calendes d'abril, dia que correspon a les idus de març.
2. Podria ser Alafredus. Vegeu la nota 14.
3. Chindiuerga a **O**, Quimberga segons **a**. Nosaltres ens estimem més Quinverga, forma més respectuosa amb la grafia original. D'acord amb l'origen del nom, cal respectar la grafia de l'original, tant pel que fa a la n (el mateix autor respecta la n d'aquest nom femení en altres documents de la mateixa obra) com a la v. Només transcrivim ch per q per tal de mantenir el so k de la grafia ch. De fet és un nom personal femení d'origen germànic, format per kind, 'infant', i ward, 'guarda'. No s'ha transmés com a cognom, en català.
4. Una taca d'humitat, apreciable a l'angle superior dret del revers del pergami, i que no afecta greument cap lletra del corresponent angle superior esquerra del anvers (només el començament del nom Adroarius, a la primera línia, i la part central del mot scriptura, a la segona). La tara més impactant que afecta el pergami són unes taques grogues que cobreixen gairebé tot el text, conseqüència del producte químic que al final del segle XVIII i a començaments del segle XIX per facilitar la visió del text, en destacar la tinta. Totes les línies n'estan més o menys afectades: totalment les 3 primeres; parcialment, de més a menys, les 11 següents; i gens les 2 darreres, que inclouen els noms i les signatures dels quatre darrers testimonis i de l'escrivà. Tres sècs horitzontals i tres de verticals (el central ha provocat un solc força marcat, que ha malmès les lletres que travessa). Cinc foradets petits, a les interseccions dels sècs, que no afecten cap lletra. La I inicial (de l'incipit: In nomine Domini) allargada fins a baix de tot, amb una línia d'un únic

- traç, sinuosa. Moltes lletres són les pròpies de l'escriptura visigòtica: e, t, ...*
5. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI.*
  6. *Inicis del segle XIX (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*
  7. *Abril, escrit amb llapis, damunt Lupus.*
  8. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*
  9. *Mitjans del segle XX, c. 1948-1950. A l'angle inferior dret, escrit amb llapis.*
  10. *Segell estampat c. 1923.*
  11. *Mitjans del segle XX, c. 1948-1950. A l'angle inferior dret, escrit amb llapis.*
  12. *Grifo a O. Correspon al cognom català Grifó.*
  13. *uinditores a O i segons a, per uenditores.*
  14. *Al[...re[...]] a O; 2 o 3 lletres que no es llegeixen. Aladeredus, segons a. Hem de tenir en compte, però, que el nom no es llegeix. Podria ser Alafredus, nom personal que almenys és un nom que existia en aquells temps, mentre que Aladeredus és del tot fantasiós. A favor de la primera possibilitat, un personatge anomenat Alafredus és documentat el 948, com a comprador de dues peces de terra al comtat d'Osona, al [terme del] castell de Gurb, a la vila de Ros (Transcripció de vers 1999: Catalunya carolíngia, vol. IV: Els comtats d'Osona i Manresa, vol. IV, primera part, núm. 617, pàg. 480).*
  15. *emtores a O i segons a, per emptores.*
  16. *uindere a O i segons a, per uendere.*
  17. *deuere a O. També segons a, malgrat que dubtin, amb raó, perquè sintàcticament és incorrecte dos infinitius seguits.*
  18. *et a O i segons a, per est.*
  19. *uinditionis a O i segons a, per uenditionis.*
  20. *uindimus a O i segons a, per uendimus.*
  21. *que a O i segons a, per qui.*
  22. *nos a O i segons a, per nobis.*
  23. *aduenit, sobrelineat.*
  24. *per a O i segons a, per pro.*
  25. *per a O i segons a, per pro.*
  26. *2 o 3 lletres que no es llegeixen. Podria ser: ceteri, segons a.*
  27. *3 o 4 lletres que no es llegeixen. Podria ser spani, segons a, possibilitat que no només corroborem, sinó que considerem com a única possible i plenament encertada. Malgrat el mal estat de les lletres clau crec que podem certificar amb molta seguretat que es tracta d'hispan. És, d'altra banda, aquest document, tot i el mal estat de conservació actual, i en concret aquesta expressió, és l'únic exemplar original amb una referència a aquest col·lectiu.*
  28. *territorium a O i segons a, per territorio.*
  29. *Bissildunense a O i segons a, per Bisuldunensi.*
  30. *de superfluu a O.*
  31. *terminio a O i segons a, per termini.*
  32. *Baso a O; correspon a Bas, en català, denominació d'una vall de la comarca de la Garrotxa, territori del vescomtat homònim.*
  33. *la Presa de Murrià a O i segons a; és probable que aquest sigui el nom original del lloc de les Preses (actual municipi de les Preses, comarca de Garrotxa).*
  34. *orientis a O i segons a, per oriente.*
  35. *que a O i segons a, per quod.*
  36. *monte que dicunt Morriano a O; correspon a la muntanya o serra de Murrià (actual municipi de les Preses, comarca de Garrotxa).*
  37. *ipso Corbo a O; correspon al veïnat del Corb (actual municipi de les Preses, comarca de Garrotxa).*
  38. *Parata; el topònim Parada ha de situar-se vers els Hostalets de Bas, al sud de Sant Esteve de Bas (actual municipi de la Vall d'en Bas, comarca de Garrotxa).*
  39. *et de parte occidentis a O; Serdi, et de segons a.*
  40. *ribulo a O i segons a, per riuulus.*

41. que a **O** i segons **a**, per quod.
42. Fluuiano a **O**; correspon a Fluvià, en català.
43. ipsos Cananarios a **O**; ipsas Cananarias segons **a**, que l'identifica amb un topònim: les Canaderes (actual municipi de les Preses, comarca de Garrotxa) [segons **a**]. Documentem un altre topònim d'etimologia semblant al comtat de Besalú. És la ualle Canaria, o Chanaria, que es consigna com a pertanyent a la parròquia de Sant Pere de Montagut de Fluvià (vegeu: Transcripció de vers 1999: Catalunya carolíngia, vol. V: Els comtats de Girona, Besalú, Empúries i Peralada, vol. IV, primera part, núm. 374, pàgs. 334-337; núm.375, pàgs. 337 i 338; núm. 376, pàg. 338; segona part, núm. 461, pàgs. 422 i 423; núm. 614, pàgs. 521 i 522), que correspon a la vall de Prujà (actual municipi de Sales de Llierca, comarca de Garrotxa). En canvi, al comtat de Girona, on també trobem una ual de Canaria, o ualle Chanaria, el topònim s'ha mantingut amb el nom de Vallcanera (actual municipi de Sils, comarca de la Selva) [vegeu Transcripció de vers 1999: Catalunya carolíngia, vol. V: Els comtats de Girona, Besalú, Empúries i Peralada, vol. IV, primera part, núm. 349, pàgs. 313-315; segona part, núm. 396, pàgs. 354 i 355].
44. circi a **O** i segons **a**, per circio.
45. Malotoscario a **O**. Correspon a Boscdetosca o Boratosca (actuals municipis de les Preses i Olot, comarca de Garrotxa).
46. uindimus a **O** i segons **a**, per uendimus.
47. exios uel regresios suos a **O**; exias uel regresias suas segons **a**.
48. uinditores a **O** i segons **a**, per uenditores.
49. de superfluu a **O**.
50. emtores a **O** i segons **a**, per emptores.
51. definido a **O**, per definito; definito segons **a**.
52. precium a **O** i segons **a**, per precio.
53. emtores a **O** i segons **a**, per emptores.
54. uinditores a **O** i segons **a**, per uenditores.
55. aput a **O** i segons **a**, variant admesa, en llatí, d'apud.
56. emtores a **O** i segons **a**, per emptores.
57. Que a **O** i segons **a**, per Quem.
58. iure a **O** i segons **a**, per iuro.
59. abendi a **O** i segons **a**, per habendi.
60. uindendi a **O** i segons **a**, per uendendi.
61. promutandi a **O** i segons **a**, per permutandi
62. Tot seguit ha d'anar-hi quod.
63. liuera a **O** i segons **a**, per libera.
64. firmisima a **O** i segons **a**, per firmissima.
65. abeatis a **O** i segons **a**, per habeatis.
66. [minime] a **O**.
67. nominari a **O** i segons **a**, per nominati.
68. filis a **O** i segons **a**, per filiis.
69. eredibus a **O** i segons **a**, per heredibus.
70. uinditionis a **O** i segons **a**, per uenditionis.
71. stauilis a **O** i segons **a**, per stabilis.
72. uinditionis a **O** i segons **a**, per uenditionis.
73. Kalendas a **O** i segons **a**, per Kalendarum.
74. Apriles a **O** i segons **a**, per Aprilium.
75. Karulo a **O** i segons **a**, per Carulo.
76. rege a **O** i segons **a**, per regi.
77. Lodouici a **O** i segons **a**, per Ludouici.
78. Sign+ a **O**; Sig+num segons **a**.
79. Lupus a **O** i segons **a**, per Luponi.
80. Sign+ a **O**; Sig+num segons **a**.

81. Adroarius a **O** i segons **a**, per Adroarii.
82. Sign+ a **O**; Sig+num segons **a**.
83. Bladinus a **O** i segons **a**, per Bladini.
84. Sign+ a **O**; Sig+num segons **a**.
85. Griff[o] a **O** i segons **a**, per Grifoni.
86. uinditionis a **O** i segons **a**, per uenditionis.
87. Altimirus a **O** i segons **a**, per Altimiri.
88. Sign+ a **O**; Sig+num segons **a**.
89. Odilo a **O** i segons **a**, per Odiloni.
90. Sign+ a **O**; Sig+num segons **a**.
91. Suniefredus a **O** i segons **a**, per Suniefredi
92. Uuigila, clericus a **O** i segons **a**, per Uuigilani, clerici
93. Riculfuls, clericus a **O** i segons **a**, per Riculfi, clerici
94. Auido a **O** i segons **a**, per Auidoni.
95. Amalricus a **O** i segons **a**, per Amalrici
96. Chintila a **O** i segons **a**, per Chintilani.
97. uinditionis a **O** i segons **a**, per uenditionis.
98. scripsi a **O** i segons **a**, per scripsit.

3

914, maig, 9.

Venda. Aldabert [= Adalbert] i la seva esposa Quíxol venen a Embremode i la seva esposa Unisenda la meitat¹ d'una terra que tenen per aprisió al comtat d'Osona, a la vall d'Osor, a Corbera, [actual municipi d'Osor, Guillerries, comarca de la Selva] pel preu de dotze sous.

[**O**]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 1, núm. 1, ex **O**.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 134, pàgs. 168 i 169.

V. N.º. 62²

In nomine Domini. Ego Eldebertus³ et uxor mea Cixilo,⁴ uinditores⁵ sumus tibi⁶ Embremodo⁷ et uxori tue Unesinda,⁸ emtores.⁹ Per hanc scriptura uindicionis¹⁰ nostre¹¹ uindimus¹² nos uobis terra nostra, qui nobis aduenit de¹³ nostra aprisione. Et est ipsa terra in comitatum¹⁴ Ausonensem,¹⁵ in terminio¹⁶ de¹⁷ ualle Ausore,¹⁸ in loco que¹⁹ uocant Corbaria.²⁰ Et adfrontat:²¹ de oriente in terra erma; et de meridie in ipsa serra;²² et de occiduo in strata²³ puplica;²⁴ et de circi²⁵ in rio²⁶ qui discurrit. Quantum infra istas IIII adfrontaciones²⁷ includunt sic uindimus²⁸ nos uobis de ipsa terra ipsa medietate ab omni integritate, et cum exio uel regresio²⁹ suo³⁰ propter precio solidos XII quod uos emtores³¹ dedistis et nos uinditores³² manibus nostris recepimus. Et nihil de ipso precio aput³³ uos³⁴ emtores³⁵ non remansit. Est manifestum. Quem uero ipsa terra cum ipsas casas et cum ipsas curtes et cum omne superposito suo et cum ipsis arboribus ipsa medietate de nostra³⁶ iuro in uestra³⁷ tradimus dominio³⁸ potestatem ad perauendum.³⁹ Et quiquit⁴⁰ exinde agere, facere uel dicare⁴¹ uolueritis⁴² maneat uobis firma potestas. Quod si nos uinditores⁴³ aut aliquis de fratribus uel de eredibus⁴⁴ nostris uel quislibet homo, suposita uel subrogata persona qui contra hanc ista carta uindicionis⁴⁵ uenerit ad inrumpendum, aut nos uenerimus, componere uobis faciat ista omnia in duplo. Et in antea ista uindicio⁴⁶ firmis⁴⁷ et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicionis⁴⁸ VII Idus⁴⁹ Madii,⁵⁰ anno XVII regnante Karulo⁵¹ regnante,⁵² filio

Lodouici.⁵³

Sign+um Eldeberto.⁵⁴ Sign+um Cixilo, qui hunc⁵⁵ uindicione⁵⁶ fecimus et firmare rogauimus. Sign+um Adalaldo.⁵⁷ Sign+um Rainulfo.⁵⁸ Sign+um Guderigo.⁵⁹

Fredeleigus,⁶⁰ presbiter, qui hunc⁶¹ uindicione⁶² scripsit cum literas⁶³ ingorgatas⁶⁴ ubi dicit «Karulo rege» et SSS sub die et anno quod supra.

1. La meitat d'una terra *segons A*; una terra *segons a*. *El regest redactat per a no aclareix el fet que la venda no sigui total, sinó que tan sols s'aliena la meitat de la terra aprisiada. Aquest descuit només té una raó: la celeritat amb què fou redactat el regest, que descuidà el detall que, d'altra banda, el text inclou.*

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

3. *Eldebertus segons A i a, per Adalbertus. És un nom personal masculí d'origen germànic, que correspon a Adalbert o Albert, en català.*

4. *Cixilo segons A i a. És un nom personal femení d'origen germànic, que traduïm en català per Quíxol.*

5. *uinditores segons A i a, per uenditores.*

6. *tibi segons A i a, per uobis.*

7. *Embremodo segons A i a. És un nom personal masculí d'origen germànic.*

8. *Unesinda segons A i a. És un nom personal femení d'origen germànic. El seu equivalent masculí és Unesindo.*

9. *emtores segons A i a, per emptores.*

10. *uindicionis segons A i a, per uenditionis.*

11. *nostre segons A i a, per nostra.*

12. *uindimus segons A i a uendimus.*

13. *de segons A i a, per pro.*

14. *comitatum segons A i a, per comitatu.*

15. *Ausonensem segons A i a, per Ausonensi.*

16. *terminio segons A i a, per termino*

17. *de superfluu.*

18. *ualle Ausore segons A i a, per uallis Ausori.*

19. *que segons A i a, per quod.*

20. *Corbaria segons A i a, per Corbera (actual municipi d'Osor, Guilleries, comarca de la Selva)*

21. *adfrontat segons A i a, per affrontat*

22. *serra segons A i a.*

23. *strata segons A i a.*

24. *puplica segons A i a, per publica.*

25. *circi segons A i a, per circio.*

26. *rio segons A i a, per riuo.*

27. *adfrontaciones segons A i a, per affrontaciones.*

28. *uindimus segons A i a, per uendimus.*

29. *regresio segons A i a, per regressio.*

30. *Tot seguit hi ha d'anar: in.*

31. *emtores segons A i a, per emptores.*

32. *uinditores segons A i a, per uenditores.*

33. *aput segons A i a; variant admesa, en llatí, d'apud.*

34. *uos repetit segons A i a.*

35. *emtores segons A i a, per emptores.*

36. *nostra segons A i a, per nostro.*

37. *uestra segons A i a, per uestro.*

38. *Tot seguit hi ha d'anar: et.*

39. *ad perauendum segons A i a, per ad habendum.*

40. quiquit *segons A i a*, per quidquid.
41. dicare *segons A i a*, per iudicare.
42. *Tot seguit hi ha d'anar*: libera et firmissima.
43. uinditores *segons A i a*, per uenditores.
44. eredibus *segons A i a*, per heredibus.
45. uindicionis *segons A i a*, per uenditionis.
46. uindicio *segons A i a*, per uenditio.
47. firmis *segons A i a*, per firma.
48. uindicionis *segons A i a*, per uenditionis.
49. Idus *segons A i a*, per Iduum (*genitiu plural*).
50. Madii *segons A i a*, per Maiorum (*genitiu plural*).
51. Karulo *segons A i a*, per Carulo.
52. regnante *segons A i a*, per regi.
53. Lodouici *segons A i a*, per Ludouici.
54. Eldeberto *segons A i a*, per Adalberti. *Vegeu la nota 2.*
55. hunc *segons A i a*, per hanc.
56. uindicione *segons A i a*, per uenditione.
57. Adalaldo *segons A i a*. *És un nom personal masculí d'origen germànic.*
58. Rainulfo *segons A i a*, per Rainulfi. *És un nom personal masculí d'origen germànic.*
59. Guderigo *segons A i a*, per Gunderici. *És un nom personal masculí d'origen germànic.*
60. Fredeleigus *segons A i a*. *És un nom personal masculí d'origen germànic.*
61. hunc *segons A i a*, per hanc.
62. uindicione *segons A i a*, per uenditione.
63. literas *segons A i a*, per litteras
64. ingorgatas *segons A i a*. *Vol dir 'esmenades'.*

4

919, abril, 19 o 25.

Venda. *Aldalrand i la seva esposa Marta venen a Adalbert unes terres, unes vinyes i unes cases que tenen al comtat d'Osona, a la vall d'Osor, a Croset, [actual municipi d'Osor, Guillerries, comarca de la Selva] pel preu de tres sous.*

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 75, f. 5v-6, N°. 8.

B.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 78, f. 21v, N°. 179.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 193, pàgs. 209 i 210.

A

Cal. 18, N°. 8¹

«Consta que ab acte clos per Andofredo,² clergue, a 13³ de las calendas de maig, en lo any 22 del reynat de Carlos, rey,⁴ fill de Lluís,⁵ Adalnando⁶ y sa muller Marta⁷ venen a Adalberto⁸ tota la possessió que tenian en terras, en vinyas, en casas, en corts, en horts, en arbres, en llinars y canamars, etc. en lo comptat de Ausona,⁹ en la vall Osor,¹⁰ per preu de 3 sous, en lo lloch anomenat Croseto».¹¹

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. Andofredo *segons A*; Androfedus *segons B*.
3. 13 *segons A*; 7 *segons B*.
4. Carlos, rey *segons A i B*.
5. Lluís *segons A i B*.
6. Adalando *segons A*; Adalrando *segons B*.
7. Marta *segons A i B*.
8. Adalberto *segons A i B*.
9. Ausona *segons A i B*.
10. Osor *segons A*; Usona *segons B*.
11. Croseto *segons A*.

B

V. N.º. 179¹

«Consta que ab acte clos per Androfedus,² clergue, de 7³ de las chalendas de maig any 22 del regnat de Carlos, rey,³ fill de Lluís, rey,⁴ (de Nativitat 907)⁵ com Adalrando⁶ y sa muller Marta⁷ venen Adalberto⁸ viñas y casas que són en lo comptat de Ausona,⁹ y en la vall que's diu Usona,¹⁰ la qual venda se feu per preu de 3 sous».

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
2. Androfedus *segons B*; Andofredo *segons A*.
3. 7 *segons B*; 13 *segons A*.
3. Carlos, rey *segons B i A*.
4. Lluís, rey *segons B i A*.
5. de Nativitat 907 *segons B*.
6. Adalrando *segons B*; Adalando *segons A*.
7. Marta *segons B i A*.
8. Adalberto *segons B i A*.
9. Ausona *segons B i A*.
10. Usona *segons B*; Osor *segons A*.

5

919, novembre, 7.

Venda. *Aldalrand i la seva esposa Marta venen a Adalbert la seva part d'herència paterna que tenen en terres, en cases i en boscs al comtat d'Osona, a la vall d'Osor, a Croset, [actual municipi d'Osor, Guillerries, comarca de la Selva] pel preu de tres sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 1, núm. 2, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 195, pàg. 211.

A

V. N.º. 159¹

In nomine Domini. Ego Adalrandus² [et]³ uxore⁴ sue Marta,⁵ uinditores⁶ tibi Adalberto,⁷ emtores.⁸ Per anc⁹ scriptura uindicionis¹⁰ nostre¹¹ uindimus¹² tibi in comitato¹³ Ausona,¹⁴ in ualle Ausore,¹⁵ in locum ubi dicunt Craseto.¹⁶ In ibidem locum uindimus¹⁷ tibi omnem nostram porcionem

in terris, in uineis, in casis, in curtis, in ortis,¹⁸ in arboribus, in linares, in cannabares,¹⁹ in aquis aquarum, ueductibus uel reductibus, super omnibus et in omnia ubicumque inuenire potueris de ipsa nostra ereditatem.²⁰ Sic uindimus²¹ tibi totum ab integrum, cum exio uel regresio²² suo, qui non uenditum non perdonatum non abeo.²³ Aduenit nobis per parentum²⁴ meorum, et accepimus exinde precium solidos III. Et nichil²⁵ de ipsum precium super te emtore²⁶ non remansit. Est manifestum. Quod si nos uinditores²⁷ aut ullus omo²⁸ qui contra anc²⁹ ista scriptura ueneri³⁰ pro inrumpendum non oc³¹ ualeat uindicare set³² in uinculo quantum ad eo tempore inmeliorata³³ fueri³⁴ dubla³⁵ tibi componere faciat. Et in antea ista uindicio³⁶ firma permaneat omnique tempore.

Facta uindicione³⁷ VII Idus³⁸ Nouember³⁹ anno XXII regnante Carulo⁴⁰ rege,⁴¹ filio Ludouicii.⁴²

Signum+ Adalrando.⁴³ Signum+ Marta, qui hunc⁴⁴ uindicione⁴⁵ fecimus et firmare rogauimus. Signum+ Adrouario.⁴⁶ Signum+ Ennego.⁴⁷ Cixilia⁴⁸ SSS

Andofredus,⁴⁹ clericus, qui hunc⁵⁰ uindicionem⁵¹ scripsi⁵² et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
2. Adalrandus *segons A i a.*
3. [et] *segons A i a.*
4. uxore *segons A i a, per uxor.*
5. Marta *segons A i a.*
6. uinditores *segons A i a, per uenditores sumus.*
7. Adalberto *segons A i a.*
8. emtores *segons A i a, per emptores.*
9. anc *segons A i a, per hanc.*
10. uindicionis *segons A i a, per uenditionis.*
11. nostre *segons A i a, per nostra.*
12. uindimus *segons A i a, per uendimus.*
13. comitato *segons A i a, per comitatu.*
14. Ausona *segons A i a, per Ausonensi.*
15. Ausore *segons A i a. Correspon a Osor (actual municipi d'Osor, Guilleries, comarca de la Selva).*
16. Craseto *segons A i a, per Croseto. Correspon a Croset (actual municipi d'Osor, Guilleries, comarca de la Selva).*
17. uindimus *segons A i a, per uendimus.*
18. ortis *segons A i a, per hortis.*
19. cannabares *segons A i a.*
20. ereditatem *segons A i a, per hereditatem.*
21. uindimus *segons A i a, per uendimus.*
22. regresio *segons A i a, per regressio.*
23. abeo *segons A i a, per habeo.*
24. per parentum *segons A i a, per pro parentorum.*
25. nichil *segons A i a, variant admesa, en llatí, de nihil.*
26. emtore *segons A i a, per emptore.*
27. uinditores *segons A i a, per uenditores.*
28. omo *segons A i a, per homo.*
29. anc *segons A i a, per hanc.*
30. ueneri *segons A i a, per uenerit.*
31. oc *segons A i a, per hoc.*
32. set *segons A i a, variant admesa, en llatí, de sed.*
33. inmeliorata *segons A i a, per immeliorata.*
34. fueri *segons A i a, per fuerit.*
35. dubla *segons A i a, per duplo.*

36. uindicio *segons A i a*, per uenditio.
37. uindicione *segons A i a*, per uenditione.
38. Idus *segons A i a*, per Iduum.
39. Nouember *segons A i a*, per Nouembrium.
40. Carulo *segons A i a*.
41. rege *segons A i a*, per regi.
42. Ludouicii *segons A i a*.
43. Adalrando *segons A i a*, per Adalrandi.
44. hunc *segons A i a*, per hanc.
45. uindicione *segons A i a*, per uenditione
46. Adrouario *segons A i a*, per Adrouarii.
47. Ennego *segons A i a*, per Ennegoni.
48. Cixilia *segons A i a*.
49. Andofredus *segons A i a*.
50. hunc *segons A i a*, per hanc.
51. uindicionem *segons A i a*, per uenditionem.
52. scripsi *segons A i a*, per scripsit

6

920, desembre, 18.

Venda. *Comparat i la seva esposa Ragantruda venen a Sala unes cases i terres que tenen per aprisió i per compra al comtat d'Osona, al terme de Joanet, [Joanet, actual municipi d'Arbúcies, comarca de la Selva] al terme de [la parròquia de] Sant Hilari, [actual municipi de Sant Hilari Sacalm, Guillerics, comarca de la Selva] pel preu de quinze sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia.

Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 1, núm. 3, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 214, pàgs. 218 i 219.

A

B. N.º. 770¹

In nomine Domini. Ego Comparado² et uxor mea Regantrode,³ uinditores⁴ tibi Salla,⁵ emtores.⁶ Per anc⁷ escriptura⁸ uindicionis⁹ nostre¹⁰ uindimus¹¹ tibi casas cum curtes et ortos,¹² cum solos et superpositos et terras cultes et incultes,¹³ nostras proprias, qui nobis aueni¹⁴ aliquis¹⁵ per aprisionis¹⁶ et aliquis¹⁷ per comparacionis.¹⁸ Et sunt ipsas casas et curtes et ortos¹⁹ et terras cultes et incultes²⁰ in comitatum²¹ Ousona,²² in terminio de Iouaneto,²³ in agacencia²⁴ de Sancti Elarii,²⁵ ubi dicitur uilla et de [...].²⁶ Qui afronta²⁷ ipsa²⁸ casas et curtes et ortus²⁹ et terra: de orientem³⁰ in terra de te emtore³¹ et de meridie in torentem³² qui i[m]ber³³ ducit et de ociduo³⁴ usque in rio de Auelanedo³⁵ et de cercio³⁶ in terras de Palonba³⁷ et in terra erma. Et alius canpus³⁸ afrontat,³⁹ que⁴⁰ tibi uindo,⁴¹ afrontat:⁴² de orientem⁴³ et meridie in terra erma; et ociduo⁴⁴ et cerci⁴⁵ in torentes⁴⁶ et in terras ermas. Et tercius canpus⁴⁷ afrontat:⁴⁸ de orientem⁴⁹ in terra de Deudado;⁵⁰ et de meridie in rio Auelanedo;⁵¹ et de cercio⁵² similiter; et ociduo⁵³ in terra de Deudado.⁵⁴ Quantum infra istas homnes⁵⁵ afrontaciones⁵⁶ includunt uindimus⁵⁷ tibi ab integrum in precium solidos XV. Quem uero predictas casas, curtes et ortos⁵⁸ cum solos et superpositos et [...]⁵⁹ et terras cultas et incultas, de nostro iure⁶⁰ in tuo tradimus dominio et potestatem,⁶¹ cum exio et regresio⁶² illarum,⁶³ uindere,⁶⁴ comutare⁶⁶ et quiquit⁶⁷ exinde facere uel iudicare uolueris, integra [abeas potestatem].⁶⁸ Quod si nos uinditores⁶⁹ aut ullus homo qui contra iste⁷⁰ scriptura uindicionis⁷¹ uenerit pro inrumpendum

componat in uinculo hoc quod superius resona⁷² in duplo, cum omnem⁷³ illarum⁷⁴ in melioracione.⁷⁵
Et in abantea⁷⁶ ista uindicio⁷⁷ firmis⁷⁸ stabilis⁷⁹ permanea⁸⁰ omnique tempore.

Facta ista uindicione⁸¹ XV Kalendas⁸² Genuarii,⁸³ anno XXIII reinantam⁸⁴ Karullo⁸⁵ rege⁸⁶
post oitum⁸⁷ Odoni.⁸⁸

Sig+num Comparado.⁸⁹ Sig+num Regantrode,⁹⁰ qui anc⁹¹ ista uindicione⁹² fecimus et firmare
rogauimus. Sig+num Deudadus.⁹³ Sig+ Stephano.⁹⁴ Sig+num Beletus.⁹⁵ Sig+num Gudisclo.⁹⁶
Sig+num Teudulfo.⁹⁷ Isimbardus,⁹⁸ clericus,⁹⁹ SSS. Bermundus,¹⁰⁰ SSS.

Gelemirus,¹⁰¹ iudes,¹⁰² qui anc¹⁰³ uindicione¹⁰⁴ scripsit die¹⁰⁵ anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
2. Comparado *segons A i a*, per Comparato.
3. Regantrode *segons A i a*. *També així a l'escatocol (vegeu la nota 89); tanmateix, potser hauria de ser Ragantruda.*
4. uinditores *segons A i a*, per uenditores sumus.
5. Salla *segons A i a*.
6. emtores *segons A i a*, per emptor.
7. anc *segons A i a*, per hanc.
8. escriptura *segons A i a*, per scriptura.
9. uindicionis *segons A i a*, per uenditionis.
10. nostre *segons A i a*, per nostra.
11. uindimus *segons A i a*, per uendimus.
12. ortos *segons A i a*, per hortos.
13. cultes et incultes *segons A i a*, per cultas et incultas (*en llatí*).
14. aueni *segons A i a*, per aduenit.
15. aliquis *segons A i a*, per aliquid.
16. aprisionis *segons A i a*, per aprisionem.
17. et aliquis *segons A i a*, per aliquid.
18. comparacionis *segons A i a*, per comparationem.
19. ortos *segons A i a*, per hortos.
20. cultes et incultes *segons A i a*, per cultas et incultas.
21. comitatum *segons A i a*, per comitatu.
22. Ousona *segons A i a*, per Ausonensi.
23. terminio *segons A i a*, per termino.
24. de Iouaneto *egons A i a*, per Iouaneti. *Correspon a Joanet (actual municipi d'Arbúcies, comarca de la Selva).*
25. agacencia *segons A i a*, per adiacentia. *Sinònim de termino.*
26. de Sancti Elarii *segons A i a*, per Sancti Hilarii (*en llatí*).
27. [...] *segons A i a*.
28. afronta *segons A i a*, per affrontat.
29. ipsa *segons A i a*, per ipsas.
30. ortus *segons A i a*, per hortos.
31. orientem *segons A i a*, per oriente.
32. emtore *segons A i a*, per emptore.
33. torentem *segons A i a*, per torrente.
34. i[m]ber ducit -la m, manca- *segons A i a*, per pro tempore imber ducit aqua.
35. ociduo *segons A i a*, per occiduo.
36. rio de Auelanedo *segons A i a*.
37. cercio *segons A i a*, per circio.
38. Palonba *segons A i a*, per Palomba.
39. canpus *segons A i a*, per campus.
40. afrontat *segons A i a*, per affrontat.

41. que *segons A i a*, per quod.
42. uindo *segons A i a*, per uendo.
43. afrontat *segons A i a*, per affrontat.
44. orientem *segons A i a*, per oriente.
45. ociduo *segons A i a*, per de occiduo.
46. cerci *segons A i a*, per de circio.
47. torentes *segons A i a*, per torrentes.
48. canpus *segons A i a*, per campus.
49. afrontat *segons A i a*, per affrontat.
50. orientem *segons A i a*, per oriente.
51. de Deudado *segons A i a*, per Deusdati. *Vegeu la nota 92.*
52. rio Auelanedo *segons A i a*, per rio de Auelanedo.
53. cercio *segons A i a*, per circio.
54. ociduo *segons A i a*, per de occiduo.
55. de Deudado *segons A i a*, per Deusdati.
56. homnes *segons A i a*, per omnes.
57. afrontaciones *segons A i a*, per affrontationes.
58. uindimus *segons A i a*, per uendimus.
59. ortos *segons A i a*, per hortos.
60. [...] *segons A i a*.
61. iure *segons A i a*, per iuro.
62. potestatem *segons A i a*, per potestate.
63. regresio *segons A i a*, per regressio.
64. illarum *segons A i a*, per suos.
65. uindere *segons A i a*, per uendere.
66. comutare *segons A i a*, per commutare.
67. quiquit *segons A i a*, per quidquid.
68. [abeas potestatem] *segons A i a*.
69. uinditores *segons A i a*, per uenditores.
70. iste *segons A i a*, per ista.
71. uindicionis *segons A i a*, per uenditionis.
72. resona *segons A i a*, per resonat.
73. omnem *segons A i a*, per omni.
74. illarum *segons A i a*, per sua.
75. inmelioracione *segons A i a*, per immelioratione.
76. abantea *segons A i a*, per antea.
77. uindicio *segons A i a*, per uenditio.
78. firmis *segons A i a*, per firma et.
79. stabilis *segons A i a*, per stabilis.
80. permanea *segons A i a*, per permaneat modo uel.
81. uindicione *segons A i a*, per uenditione.
82. Kalendas *segons A i a*, per Kalendarum.
83. Genuarii *segons A i a*, per Ianuarium.
84. reinantam *segons A i a*, per reigningem.
85. Karullo *segons A i a*.
86. rege *segons A i a*, per regi.
87. ouitum *segons A i a*, per obitum.
88. Odoni *segons A i a*.
89. Conparado *segons A i a*, per Comparadi.
90. Regantrode *segons A i a*, per Ragantruda. *Vegeu la nota 3.*
91. anc *segons A i a*, per hanc.
92. uindicione *segons A i a*, per uenditione.

93. Deudadus *segons A i a*, per Deusdati.
94. Stephano *segons A i a*, per Stephani.
95. Beletus *segons A i a*, per Beleti.
96. Gudisclo *segons A i a*, per Gundiscli.
97. Teudulfo *segons A i a*, per Teodulfi.
98. Isimbardus *segons A i a*, per Isimbardi.
99. clericus *segons A i a*, per clerici.
100. Bermundus *segons A i a*.
101. Gelemirus *segons A i a*, per Gelemiri.
102. iudes *segons A i a*, per iudici.
103. anc *segons A i a*, per hanc.
104. uindicione *segons A i a*, per uenditione.
105. *Tot seguit hi hauria d'anar: et.*

7

921, febrer, 2.

Venda. *Adrià i la seva esposa Savegod venen a Sala dues cases amb cort, hort amb fruiters i la vinya que és en el clos, i el trull i la vinya que és sobre la casa, i, de les terres, tres camps, que tenen dels seus pares, de la seva pròpia construcció i plantació i per compra, al comtat d'Osona, al terme de de [la parròquia de] Sant Hilari Sacalm, [actual municipi de Sant Hilari Sacalm, Guilleries, comarca de la Selva] a Vallors i Santa Margarida, [Santa Margarida de Vallors, actual municipi de Sant Hilari Sacalm, Guilleries, comarca de la Selva] pel preu de trenta sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 1, núm. 4, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 222, pàg. 222.

A

V. N°. [...]¹

In nomine Domini. Ego Adrianus² et uxor mea Sauecodo,³ uinditores⁴ tibi Salla.⁵ Per hanc scriptura uindicionis⁶ nostre⁷ uindimus⁸ tibi in comitato⁹ Ausona,¹⁰ in apendicio de Sancti Ilarii,¹¹ infra termines¹² de Ualle Orci¹³ uel de Sancta Margarita.¹⁴ Uindimus¹⁵ tibi casas duas cum curte et orto¹⁶ cum pomiferos et clausura¹⁷ et cum ipsa uinea qui est in ipsa clausura¹⁸ et ipsas casas cum ipso superposito et cum ipso trolio¹⁹ et cum ipsa uinea qui est super ipsa casa et de terras campos²⁰ III. Qui nobis aduenit de²¹ genitores nostros uel nostra²² edificacione et de comparacione.²³ Et afrontant²⁴ ipsas casas cum curte et orto²⁵ et cum ipso trolio²⁶ et ipsa uinea clausa²⁷ cum ipsos pomiferos et cum ipsa alia uinea, afrontant.²⁸ de oriente in uinea uel terra de Bero,²⁹ femina, uel heredes suos; et de meridie in ipso rio Ualle Orci;³⁰ et de occiduo in uinea de Adaulfo³¹ uel in ipso torrente; et de cerci³² in uinea de te emtore.³³ Et ipse unus campus qui est super ipsas uineas afrontat.³⁴ de oriente in uinea de Chintila³⁵ et de Mangerico;³⁶ et de meridie in uinea de Dunla³⁷ et de Adaulfo;³⁸ et de occiduo in ipso torrente; et de cerci³⁹ in terra de Uuisilo⁴⁰ uel heredes suos. Et ipse alius campus ad ipsas Femadas⁴¹ afrontat.⁴² de oriente in terra de Gedalberta,⁴³ femina, uel filios suos; et de meridie in ipso rio Ualle Orci;⁴⁴ et de occiduo in terra de Landefredo⁴⁵ et de Costantino;⁴⁶ et de cerci⁴⁷ in ipsa strada.⁴⁸ Et ipse alius campus iusta⁴⁹ domum Sancta Margarita⁵⁰ afrontat.⁵¹ de oriente in terra de Trasilo,⁵² femina, uel eredes⁵³ suos; et de meridie in terra de Galindo⁵⁴ uel eredes⁵⁵ suos; et de occiduo similiter; et de cerci⁵⁶ in ipsa serra⁵⁷ erma.⁵⁸ Quantum in istas afrontaciones⁵⁹ resonat

uel includunt sic uindimus⁶⁰ tibi ab integre,⁶¹ cum exio et regresio⁶² suo, in precio solidos XXX. Et nihil exinde non remansit. Est manifestum. Quem uero predicta omnia [de]⁶³ nostro iure⁶⁴ in tuo tradimus dominio et potestate. Quod si nos uinditores⁶⁵ aut ullus homo qui contra ista uindicione⁶⁶ uenerit pro inrumpendum aut nos ipsi inuenerimus non hoc ualeat uindicare set⁶⁷ componat [ipsa]⁶⁸ omnia in duplo cum omnem⁶⁹ suam⁷⁰ inmelioracione.⁷¹ Et in abantea⁷² ista uindicio⁷³ firma permaneat omnique tempore.

Facta ista uindicione⁷⁴ IIII Nonas⁷⁵ Februarii,⁷⁶ anno XXIII regnante Carllo⁷⁷ rege⁷⁸ post obitum Odoni.⁷⁹

Signu+m Adrianus.⁸⁰ Signu+m Sauecodo,⁸¹ qui ista uindicione⁸² fecimus et firmare rogauimus. Signu+m San[...].⁸³ Signu+m Ramio.⁸⁴ Signu+m Dunla.⁸⁵ Signu+m Ermano.⁸⁶ Signu+m Fredario.⁸⁷

Ato,⁸⁸ presbiter, qui ista uindicione⁸⁹ scripsi⁹⁰ et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
2. Adrianus segons **A i a**.
3. Sauecodo segons **A i a**.
4. uinditores segons **A i a**, per uenditores sumus.
5. Salla segons **A i a**.
6. uindicionis segons **A i a**, per uenditionis.
7. nostre segons **A i a**, per nostra.
8. uindimus segons **A i a**, per uendimus.
9. comitato segons **A i a**, per comitatu.
10. Ausona segons **A i a**, per Ausonensi.
11. de Sancti Ilarii segons **A i a**, per Sancti Hilarii. *Correspon a Sant Hilari Sacalm (actual municipi de Sant Hilari Sacalm, Guilleries, comarca de la Selva).*
12. termines segons **A i a**, per terminos.
13. de Ualle Orci segons **A i a**, per Uallis Orcii. *Correspon a Vallors (Santa Margarida de Vallors, actual municipi de Sant Hilari Sacalm, Guilleries, comarca de la Selva).*
14. Sancta Margarita segons **A i a**. *Correspon a Santa Margarida de Vallors (Santa Margarida de Vallors, actual municipi de Sant Hilari Sacalm, Guilleries, comarca de la Selva).*
15. Uindimus segons **A i a**, per uendimus.
16. orto segons **A i a**, per horto.
17. clausura segons **A i a**.
18. clausura segons **A i a**.
19. trolio (*en català llatinitzat*) segons **A i a**, per torculario (*en llatí*), 'premsa'. *Vegeu la nota 26.*
20. terras campos segons **A i a**.
21. de segons **A i a**, per pro.
22. nostra segons **A i a**, per pro nostra.
23. de comparacione segons **A i a**, per pro comparationis.
24. afrontant segons **A i a**, per affrontant.
25. orto segons **A i a**, per horto.
26. trolio (*en català llatinitzat*) segons **A i a**, per torculario (*en llatí*), 'premsa'. *Vegeu la nota 19.*
27. uinea clausa segons **A i a**.
28. afrontant segons **A i a**, per affrontant.
29. Bero segons **A i a**.
30. rio Ualle Orci segons **A i a**.
31. de Adaulfo segons **A i a**, per Adaulfi.
32. cerci segons **A i a**, per circio.
33. emtore segons **A i a**, per emptore.
34. afrontat segons **A i a**, per affrontat.
35. de Chintila segons **A i a**, per Chintilani.

36. de Mangerico *segons A i a*, per Mangerici.
37. de Dunla *segons A i a*, per Dunlani.
38. de Aduolfo *segons A i a*, per Aduolfi.
39. cerci *segons A i a*, per circio.
40. de Uuisilo *segons A i a*, per Uuisilani.
41. ipsas Femadas *segons A i a*.
42. afrontat *segons A i a*, per affrontat.
43. Gedalberta *segons A i a*.
44. rio Ualle Orci *segons A i a*.
45. de Landefredo *segons A i a*, per Landefredi.
46. de Costantino *segons A i a*, per Costantini.
47. cerci *segons A i a*, per circio.
48. strada (*en català llatinitzat*) *segons A i a*, per strata (*en llatí*).
49. iusta *segons A i a*, per iuxta.
50. Sancta Margarita *segons A i a*.
51. afrontat *segons A i a*, per affrontat.
52. Trasilo *segons A i a*.
53. eredes *segons A i a*, per heredes.
54. de Galindo *segons A i a*, per Galindi.
55. eredes *segons A i a*, per heredes.
56. cerci *segons A i a*, per circio.
57. serra (*en català*) *segons A i a*; ... *en llatí*.
58. erma (*en català*) *segons A i a*; erema *en llatí*.
59. afrontaciones *segons A i a*, per affrontationes.
60. uindimus *segons A i a*, per uendimus.
61. integre *segons A i a*, per integrum.
62. regresio *segons A i a*, per regressio.
63. [de] *segons A i a*.
64. iure *segons A i a*, per iuro.
65. uinditores *segons A i a*, per uenditores.
66. uindicione *segons A i a*, per uenditione.
67. set *segons A i a*, variant *admessa*, *en llatí*, de sed.
68. [ipsa] *segons A i a*.
69. omnem *segons A i a*, per omni.
70. suam *segons A i a*, per sua.
71. inmelioracione inmelioratione.
72. abantea *segons A i a*, per antea.
73. uindicio *segons A i a*, per uenditio.
74. uindicione *segons A i a*, per uenditione.
75. Nonas *segons A i a*, per Nonarum.
76. Februarii *segons A i a*, per Februarium.
77. Carllo *segons A i a*.
78. rege *segons A i a*, per regi.
79. Odoni *segons A i a*.
80. Adrianus *segons A i a*, per Adriani.
81. Sauecodo *segons A i a*, per Sauecodi.
82. uindicione *segons A i a*, per uenditione.
83. San[...] *segons A i a*.
84. Ramio *segons A i a*, per Ramioni.
85. Dunla *segons A i a*, per Dunlani.
86. Ermano *segons A i a*, per Ermani.
87. Fredario *segons A i a*, per Fredari.

88. Ato *segons A i a*.

89. uindicione *segons A i a*, per uenditione.

90. scripsi *segons A i a*, per scripsit.

8

922, març, 1.

Venda. *Joan i la seva esposa Cristiana, [difunta] i els seus fills: Eimeric, Dod, [= Dot, Dou] Donella i Guilarà, venen a Sala unes cases i terres que Joan té per ruptura i per compra, i Eimeric, Dod, [= Dot, Dou] Donella i Guilarà per herència de la mare difunta, Cristiana, al comtat d'Osona, a la parròquia de Sant Hilari, a Escubilló, [parròquia de Sant Hilari Sacalm, actual municipi de Sant Hilari sacalm, Guillerries, comarca de la Selva] pel preu de cinc sous.*¹

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 1, núm. 5, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 239, pàg. 234.

A

V. N°. 57²

In nomine Domini. Ego Ioannes³ et uxor mea Cristiana⁴ et Eimericus,⁵ Deidono⁶ et Donnella,⁷ Uillara,⁸ uinditores⁹ sumus tibi Sallane,¹⁰ emtor.¹¹ Per hanc scriptura uindicionis¹² nostre¹³ uindimus¹⁴ tibi cassas,¹⁵ curtes et ortos,¹⁶ terras cultas et incultas, cum arbores magores¹⁷ uel prolixiores,¹⁸ nostros propios. Qui nobis auenit¹⁹ aliquit²⁰ per²¹ ruptura et aliquit²² per²³ comparacione, et ad nos infantes per²⁴ ereditatem²⁵ genitricem²⁶ condam Cristiana.²⁷ Qui sunt ipsas cassas,²⁸ curtes et ortos²⁹ et terras cultas et incultas in comitatum³⁰ Ausona,³¹ in parochia³² Sancti Elarii,³³ in Escubilione.³⁴ Sic uindimus³⁵ tibi omniam nostram ereditatem,³⁶ in plano et prono, tam sub rego quam super rego, tam in mulinus³⁷ quam in mulinares.³⁸ Uindimus³⁹ tibi hec omnia sicut superius resona,⁴⁰ ubique inuenire potueris, ab integro,⁴¹ cum exio uel regresio⁴² illorum,⁴³ in adorato⁴⁴ uel definito propter precium⁴⁵ solidos V. Et nihil que⁴⁶ de ipso precio super te emtor⁴⁷ non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta hec de nostro iuramus⁴⁸ in te⁴⁹ tradimus dominio et potestatem.⁵⁰ Quot⁵¹ si nos uinditores⁵² aut ullus omo⁵³ qui contra hanc ista carta uindicione⁵⁴ uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare eo repetit, se⁵⁵ componat ipso precio in dublo.⁵⁶ Et in antea ista uindicio⁵⁷ firma permaneat omnique tempore.

Facta⁵⁸ carta uindicione⁵⁹ Kalendas⁶⁰ Marcii⁶¹ anno XXV regnante Karllo⁶² rege,⁶³ filios⁶⁴ Ludeuici.⁶⁵

Signum+ Ioannes.⁶⁶ Signum+ Cristiana.⁶⁷ Signum+ Eimericus.⁶⁸ Signum+ Deidono.⁶⁹ Signum+ Donella.⁷⁰ Signum+ Uuillara.⁷¹ Nos in unum uindicione⁷² fecimus et firmare rogauimus. Signum+ Danemiro.⁷³ Signum+ Gilbertus.⁷⁴ Signum+ Eigofredus.⁷⁵

+Salomon,⁷⁶ presbiter, qui hanc uindicione⁷⁷ scripsi⁷⁸ et SSS die et anno quot⁷⁹ supra.

1. *El regest redactat per a*: “Els esposos Joan i Cristiana, amb Eimeric, Deudó, [sic] Donella i Guilarà, ...” porta a confusió, en no descriure que Joan i Cristiana, en el moment de fer-se efectiva la venda, ja no eren matrimoni, per tal com la cònjuge havia mort. I tampoc anota que Eimeric, Dod, [= Dot, Dou] Donella i Guilarà són els fills. Aquest descuit només té una raó: la celeritat amb què fou redactat el regest, que descuidà incloure-hi el contingut complet del document, per tal com allà aquestes circumstàncies hi són ben explícites.

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

3. Ioannes *segons A i a*, per Iohannes.
4. Cristiana *segons A i a*, per Christiana. *Aleshores era difunta (vegeu la nota 27).*
5. Eimericus *segons A i a*.
6. Deidono *segons A i a*. *Nom personal masculí d'origen germànic. Correspon a Dod, Dot o Dou - cognom actual-*.
7. Donnella *segons A i a*. *Vegeu la nota 67.*
8. Uillara *segons A i a*. *Nom personal masculí d'origen germànic. Correspon a Guilarà.*
9. uinditores *segons A i a*, per uenditores.
10. Sallane *segons A i a*. *Nom personal masculí d'origen germànic. Correspon a Sala.*
11. emtor *segons A i a*, per emptor.
12. uindicionis *segons A i a*, per uenditionis.
13. nostre *segons A i a*, per nostra.
14. uindimus *segons A i a*, per uendimus.
15. cassas *segons A i a*, per casas.
16. ortos *segons A i a*, per hortos.
17. magores *segons A i a*, per maiores.
18. prolaxiores *segons A i a*.
19. auenit *segons A i a*, per aduenit.
20. aliquit *segons A i a*, per aliquid.
21. per *segons A i a*, per pro.
22. aliquit *segons A i a*, per aliquid.
23. per *segons A i a*, per pro.
24. per *segons A i a*, per pro.
25. ereditatem *segons A i a*, per hereditatem.
26. genitricem
27. condam Cristiana
28. cassas *segons A i a*, per casas.
29. ortos *segons A i a*, per hortos.
30. comitatum *segons A i a*, per comitatu.
31. Ausona *segons A i a*, per Ausonensi.
32. parochia *segons A i a*.
33. Sancti Elarii *segons A i a*, per Sancti Hilarii.
34. Escubilione *segons A i a*.
35. uindimus *segons A i a*, per uendimus.
36. ereditatem *segons A i a*, per hereditatem.
37. mulinus *segons A i a*, per molinis.
38. mulinares *segons A i a*, per molinares.
39. Uindimus *segons A*; Vindumus *segons a*. *Forma correcta: uendimus.*
40. resona *segons A i a*, per resonat.
41. integro *segons A i a*, per integrum.
42. regresio *segons A i a*, per regressio.
43. illorum *segons A i a*, per suo.
44. adorato *segons A i a*, per aderato.
45. propter precium *segons A i a*, per precium propter.
46. que *segons A i a*, per quod.
47. emtor *segons A i a*, per emptor.
48. iuramus *segons A i a*, per iuro.
49. te *segons A i a*, per tuo.
50. potestatem *segons A i a*, per potestate.
51. Quot *segons A i a*, per quod.
52. uinditores *segons A i a*, per uenditores.
53. omo *segons A i a*, per homo.

54. uindicione *segons A i a*, per uenditionis.
55. se *segons A i a*, per sed/set.
56. dublo *segons A i a*, per duplo.
57. uindicio *segons A i a*, per uenditio.
58. *Tot seguit hi hauria d'anar*: ista.
59. uindicione *segons A i a*, per uenditionis.
60. Kalendas *segons A i a*.
61. Marcii *segons A i a*, per Martiarum.
62. Karllo *segons A i a*.
63. rege *segons A i a*, per regi.
64. filios *segons A i a*, per filio.
65. Ludeuici *segons A i a*, per Ludouici.
66. Ioannes *segons A i a*, per Iohanni.
67. Eimericus *segons A i a*, per Eimerici.
68. Cristiana *segons A i a*, per Christiana. *Vegeu la nota 4.*
69. Deidono *segons A i a*, per Deidoni.
70. Donella *segons A i a*. *Vegeu la nota 7.*
71. Uuillara *segons A i a*, per Uuillarani.
72. uindicione *segons A i a*, per ista uenditione.
73. Danemiro *segons A i a*, per Danemiri.
74. Gilbertus *segons A i a*, per Gilberti.
75. Eigofredus *segons A i a*, per Eigofredi.
76. Salomon *segons A i a*.
77. uindicione *segons A i a*, per uenditione.
78. scripsi *segons A i a*, per scripsit.
79. quot *segons A i a*, per quod.

9

922, març, 1.

Venda. *Embremode i la seva esposa Unisenda venen a Sala unes cases i terres que tenen per compra al comtat d'Osona, a la parròquia de Sant Pere,¹ a Corbera, [actual municipi d'Osor, Guilleries, comarca de la Selva] pel preu de trenta sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 1, núm. 6, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 240, pàgs. 234 i 235.

A

V. N.º. 109²

In nomine Domini. Ego Ebremodo³ et uxor mea Unesinda,⁴ uinditores⁵ sumus tibi Sallane,⁶ emtor.⁷ Per hanc scriptura uindicionis⁸ nostre⁹ uindimus¹⁰ tibi cassas,¹¹ curtes et ortos,¹² terras uel uineas, cum¹³ cultum uel incultum, cum arbores magores¹⁴ uel minores uel prolaxiores,¹⁵ nostros propios, qui nobis auenit¹⁶ per ex¹⁷ comparacione. Qui est ista in comitatum¹⁸ Ausona,¹⁹ in parrochia Sancti Petri,²⁰ in locum que²¹ uocant Corbaria.²² Uindimus²³ tibi omnem hereditatem nostram in plano et prono, tam sub rego quam super rego, tam in mulino²⁴ quam in mulinares.²⁵ Uindimus²⁶ tibi hec omnia sicut superius resona²⁷ ubi inuenire potueris ab integro,²⁸ cum exio uel regresio²⁹ illorum,³⁰ propter precium solidos XXX. Et nihil de ipso precio super te emtor³¹ non

remansit. Est manifestum. Quem uero predicta hec omnia de nostro iuramus³² in te³³ tradimus dominio et potestatem.³⁴ Quot³⁵ si nos uinditores³⁶ aut ullus omo³⁷ qui contra hanc ista carta uindicione³⁸ uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare eo repetit se³⁹ componat ipso precio in dublo.⁴⁰ Et in antea ista uindicio⁴¹ firma permaneat omnique tempore.

Facta⁴² carta uindicione⁴³ die Kalendas Marcii⁴⁴ anno XXV regnante Karllo⁴⁵ rege,⁴⁶ filio Ludeuici.

Signum Ebremodo.⁴⁷ Signum+ Unesinda, nos in unum⁴⁸ uindicione⁴⁹ fecimus et firmare rogauimus. Signum+ Rodebaldus.⁵⁰ Signum+ Danemiro.⁵¹ Signum+ Segoberto.⁵²

+ Salomon,⁵³ presbiter, qui hanc uindicione⁵⁴ scripsi⁵⁵ et SSS die et anno quot⁵⁶ supra.

1. *Per a la identificació de la parròquia de Sant Pere (d'Osor), vegeu el document núm. 4 (9 de maig de 914), on trobem el mateix matrimoni que compra una terra a Corbera, a la vall d'Osor.*

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

3. Ebremodo *segons A*.

4. Unesinda *segons A*.

5. uinditores *segons A*, per uenditores.

6. Sallane *segons A*.

7. emtor *segons A*, per emptor.

8. uindicionis *segons A*, per uenditionis.

9. nostre *segons A*, per nostra.

10. uindimus *segons A*, per uendimus.

11. cassas *segons A*, per casas.

12. ortos *segons A*, per hortos.

13. cum *sobrer*.

14. magores *segons A*, per maiores.

15. prolaxiores *segons A*.

16. auenit *segons A*, per aduenit.

17. per ex *segons A*.

18. comitatum *segons A*, per comitatu.

19. Ausona *segons A*, per Ausonensi.

20. parrochia Sancti Petri *segons A*. *Vegeu la nota 1.*

21. que *segons A*, per quod.

22. Corbaria *segons A*.

23. Uindimus *segons A*, per uendimus.

24. mulino *segons A*, per molino.

25. mulinares *segons A*, per molinares.

26. Uindimus *segons A*, per uendimus.

27. resona *segons A*, per resonat.

28. integro *segons A*, per integrum.

29. regressio *segons A*, per regressio.

30. illorum suo *segons A*. *Després hi hauria d'anar: in.*

31. emtor *segons A*, per emptor.

32. iuramus *segons A*, per iuro.

33. te *segons A*, per tuo.

34. potestatem *segons A*, per potestate.

35. Quot *segons A*, per quod.

36. uinditores *segons A*, per uenditores.

37. omo *segons A*, per homo.

38. uindicione *segons A*, per uenditionis.

39. se *segons A*, per sed.

40. dublo *segons A*, per duplo.

41. uindicio *segons A*, per uenditio.
42. Tot seguit hi hauria d'anar: ista.
43. uindicione *segons A*, per uenditionis.
44. Kalendas Marcii *segons A*, per Kalendarum Martiarum.
45. Karllo *segons A*.
46. rege *segons A*, per regi.
47. Ebremodo *segons A*, per Ebremodi.
48. Hauria d'anar seguit de: quem ista.
49. uindicione *segons A*, per uenditio.
50. Rodebaldus *segons A*, per Rodebaldi.
51. Danemiro *segons A*, per Danemiri.
52. Segoberto *segons A*, per Segoberti.
53. Salomon *segons A*.
54. uindicione *segons A*, per carta uenditionis.
55. scripsi *segons A*, per scripsit.
56. quot *segons A*, per quod.

10

922, març, 13.

Venda. *Genís i la seva esposa Quíxol venen a Gonterenc i la seva esposa Solímia la sisena part¹ de llur heretat (casa, cort, hort, terres conreades i ermes, boscs, garrigues i vinyes) que tenen per herència, aprisió i compra al comtat de Manresa, al terme del castell de Terçol, al territori del vilar de Brugueroles, [Brugueroles -mas-, actual municipi de Castellterçol, comarca de Vallès Oriental] pel preu de set sous.²*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1003.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 241, pàgs. 235 i 236.

O

Manressa³

Castell=tersol
G N°. 251⁴

N. 39⁵ segons lo **Indice Nou**⁶

Castelltersol.⁷

922 13 Març⁸

Arxiu de casa GUITART

TOMO _____ PLÉC 87
LLIGALL _____ N. 2051
_____9

n. 1003¹⁰

In nomine Domini. Ego Genesisius¹¹ et uxor mea Quisilo,¹² uinditores¹³ sumus uobis

Gonterengus¹⁴ et uxori tue Solimia,¹⁵ emtores.¹⁶ Per hanc scriptura uinnicionis¹⁷ nostre¹⁸ uindimus¹⁹ uobis casa cum curte et orto²⁰ et terras, cultas uel incultas, et uinea, qui nobis aueniunt²¹ de parentum²² nostrorum uel de nostra aprisione, omnem hereditatem nostram. Et uindimus²³ uobis una pecia de <terra que>²⁴ nobis auenit²⁵ de comparatione de terra.²⁶ Et est ista omnia in comitatum²⁷ Menresa,²⁸ in apendio de castro Terzolo,²⁹ in uillare qui dicitur Brugarolas³⁰ uel in eius territorio. Et afrontat³¹ ipsa petia de terra: de oriente in terra de Go[n]te[ren]go;³² et de meridie in ipso semitario; et de occiduo in terra de uos comparatores; et de circi³³ in ipso beneficio.³⁴ Uindimus³⁵ uobis ipsa pecia de terra, quantum infra istas afrontationes³⁶ includunt, ab omni integrietate. Sic uindimus³⁷ uobis omnem hereditatem nostram, sicut superius resonat, in terras cultas uel incultas,³⁸ in siluis, in garriciis,³⁹ in uineis, omnem hereditatem nostram hic est ipsa sexta parte, et accepimus⁴⁰ nos uinditores⁴¹ de uos emtores⁴² precium quod inter uos et nos bene complacuit a<t>que⁴³ conueni,⁴⁴ in aderato uel definito precio solidos VII. Et nichil⁴⁵ quod de ipso precio apud⁴⁶ uos emtores⁴⁷ non remansit. Est magnifstum.⁴⁸ Quem uero de ista omnia que⁴⁹ superius resonat, agere, facere uel iudicare⁵⁰ uolueritis abendi,⁵¹ ui<n>dendi,⁵² donandi set⁵³ ut etiam comutandi,⁵⁴ in Dei nomine firmam abeat⁵⁵ potestatem, cum exios uel regresios⁵⁶ illorum.⁵⁷ Sane quod si nos uinditores⁵⁸ aut de filiis nostris aut de heredibus aut uullus⁵⁹ homo subrogata persona qui contra hanc ista carta uindicionis⁶⁰ uenerit ad inrumpendum, aut [nos ipsi]⁶¹ uenerimus, inferam uel inferamus uobis aut partique uestre quantum adeo inmeliorata⁶² fuerit ista omnia in duplamus⁶³ uobis perpetim abitura.⁶⁴ Et in antea [is]ta⁶⁵ carta uindicionis⁶⁶ firmis⁶⁷ et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uinditionis⁶⁸ III Idus Marcii,⁶⁹ anno XXV regnante Carulo⁷⁰ rege⁷¹ post obi[tum]⁷² Odoni.⁷³

Signum+ Genesisus.⁷⁴ Signum+ Quisilo, qui hanc ista carta uinditionis⁷⁵ fecimus et testes firmare rogauimus. Signum+ Ramio.⁷⁶ Signum+ Uitulo,⁷⁷ SSS. Reinulfus,⁷⁸ SSS.*

Dacho,⁷⁹ presbiter, qui hanc ista carta uinditionis⁸⁰ scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *El regist redactat per a no aclareix el fet que la venda no sigui total, sinó que tan sols afecta la sisena part de l'heretat. Aquest descuit només té una raó: la celeritat amb què fou redactat el regist, que descuidà el detall que, d'altra banda, el text inclou.*
2. *Foradet petit al marge esquerre (anvers). Creueta en tinta negra davant la I inicial. Pergamí parcialment afectat per la humitat (a la banda del text afecta especialment els laterals).*
3. *No es llegeix a ull nu; cal làmpada de llum ultraviolada.*
4. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
5. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760. El 9 no és segur; perquè ha estat reescrit damunt una xifra anterior i no es distingeixen prou bé.*
6. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
7. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
8. *13 Març al costat, escrit amb llapis.*
9. *Segell estampat el 1923.*
10. *Mitjans del segle XX; a l'angle inferior dret, escrit amb llapis.*
11. *Genesisus a O.*
12. *Quisilo a O. Correspon al nom personal femení d'origen germànic Quíxol. En altre lloc escrit Cixilo (vegeu el document núm. 4, la nota 3)*
13. *uinditores a O, per uenditores.*
14. *Gonterengus a O.*
15. *Solimia a O.*
16. *emtores a O, per emptores.*
17. *uinnicionis a O, per uenditionis.*
18. *nostre a O, per nostra.*
19. *uindimus a O, per uendimus.*

20. orto a **O**, per horto.
21. aueniunt a **O**, per adueniunt.
22. de parentum a **O**, per ex parentorum.
23. uindimus a **O**, per uendimus.
24. terra que manca a **O**.
25. auenit a **O**, per aduenit.
26. de comparatione de terra a **O**, per ex nostra comparatione.
27. comitatum a **O**, per comitatu.
28. Menresa a **O**, per Minorisensi
29. Terzolo (en català llatinitzat) a **O**, per Terciolo (en llatí).
30. Brugarolas a **O** (en català).
31. afrontat a **O**, per affrontat.
32. petia a **O**; variant admesa, en llatí, de pecia.
33. circi a **O**, per circio.
34. beneficio a **O**.
35. Uindimus a **O**, per Uendimus.
36. afrontationes a **O**, per affrontationes.
37. uindimus a **O**, per uendimus.
38. in terras cultas uel incultas a **O**, per in terris cultis uel incultis.
39. garriciis a **O**, per garricis.
40. accepimus a **O**, per accepimus.
41. uinditores a **O**, per uenditores.
42. de uos emtores a **O**, per ex uos emptores
43. La t manca a **O**.
44. conueni a **O**, per conuenimus.
45. nichil a **O**, per nihil.
46. apud a **O**, per apud.
47. emtores a **O**, per emptores.
48. magnifestum a **O**, per manifestum.
49. que a **O**, per quod.
50. iudicare a **O**; uindicare segons a. (vegeu el document núm. 3, la nota 62)
51. abendi a **O**, per habendi.
52. La n manca a **O**.
53. set a **O**, per sed.
54. comutandi a **O**, per commutandi.
55. abeatis a **O**, per habeatis.
56. regresios a **O**, per regressios.
57. illorum a **O**, per
58. uinditores a **O**, per uenditores.
59. uullus a **O**, per
60. uindicionis a **O**, per uenditionis.
61. [nos ipsi] a **O**, per
62. immeliorata a **O**, per immeliorata.
63. duplamus a **O**, per duplo.
64. abitura a **O**, per habitura.
65. [is]ta a **O**, per
66. uindicionis a **O**, per uenditionis.
67. firmis a **O**, per firma.
68. uinditionis a **O**, per uenditionis
69. Marcii a **O**.
70. Carulo a **O**, per Carlo. Es tracta del rei Carles IV (o III) el Ximble, que regnà des del 3 de març de 898 fins al 7 d'octubre de 929.

71. rege a **O**, per regi.
72. obi[tum] a **O**, per
73. Odoni a **O**. *Es refereix al rei Odó/Ot (Eudes en francès, Ot en català), que regnà des del 7 de novembre de 887 fins al 3 de gener de 898, predecessor no carolingi de Carles IV (o III) el Ximble.*
74. Genesisius a **O**, per Genesisii.
75. uinditionis a **O**, per uenditionis.
76. Ramio a **O**, per Ramioni.
77. Uitulo a **O**, per Uituloni.
78. Reinulfus a **O**, per Reinulfi.
79. Dacho a **O**. *Correspon al cognom i topònim catalans actuals Dac.*
80. uinditionis a **O**, per uenditionis.

11

922, novembre, 12.

Venda. *Asnar i els seus fills Especiosa i Domènec venen a Gonterenc i la seva esposa Solímia una casa amb terres i vinyes que tenen per herència, aprisió i compra al comtat de Manresa, al terme del castell de Terçol, al territori del vilar de Brugueroles, [Brugueroles -mas-, actual municipi de Castellterçol, comarca de Vallès Oriental] pel preu de setze sous.¹*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1004.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 243, pàgs. 236 i 237.

K[arta] de castel·tercol et Brugueroles.

G N°. 12.²

N. 35 segons lo Indice Nou³

Castellterçol⁴

Castellterçol⁵

921⁶

922-12-novembre⁷

Arxiu de casa GUITART

TOMO _____ PLÉC 87

LLIGALL _C. Tersol__ N. 2052

n. 1004⁹

In nomine Domini. Ego Asenarius¹⁰ et filii mei his nominibus Speciosa¹¹ et Domenicus,¹² uinditores¹³ uobis Gonterengo¹⁴ et uxori tue Sulimia,¹⁵ emtores.¹⁶ Per hanc scriptura uinditionis¹⁷ nostre¹⁸ uindimus¹⁹ uobis kasa²⁰ cum curte et ortos²¹ et uineas et terras, cultas uel incultas. Et est ista²² omnia in comitatu Menrensa,²³ in apenditio de castro Terciolo,²⁴ in uilare²⁵ que²⁶ nominant Brugairolas,²⁷ uel in eius territorio.²⁸ Uindimus²⁹ uobis omnem ereditatem³⁰ nostram, qui nobis adueni³¹ de parentum nostrorum³² uel de aprisionem³³ uel de comparationem.³⁴ Sic uindimus³⁵ uobis

omnem hereditatem nostram ubicumque inuenire potueritis in ipso uilare³⁶ uel in eius teritorio,³⁷ id est: in casiis,³⁸ in curtis, in ortis,³⁹ in ortalibus,⁴⁰ in teris,⁴¹ cultis uel incultis, in uineis, in siluis, in gariis.⁴² Sic uindimus⁴³ ab omni integritate sicut superius resona,⁴⁴ in adera⁴⁵ et definito pretium solidos XVI, quod uos emtores⁴⁶ nobis dedistis et nos uinditores⁴⁷ manibus nostris recepimus, et de ipso pretio apud⁴⁸ uos emtores⁴⁹ non remansit. Est manifestum. Quem uero de ista omnia quod superius resona,⁵⁰ agere, facere uel iudicare uolueritis, firma abeatis⁵¹ potestate⁵² ab omni integritate, cum exio et recresio⁵³ illorum.⁵⁴ Sana⁵⁵ quod si nos uinditores⁵⁶ aut⁵⁷ ulus⁵⁸ homo qui contra hanc karta⁵⁹ uinditionis⁶⁰ uenerit⁶¹ aut dirumpendum,⁶² aut nos ipsi uenerimus,⁶³ infera seu inferamus uobis a partique uestre quantum ad eo tempore immeliorata fueroi.⁶⁴ Hec omnia quod superius resona⁶⁵ duplamus uobis perpetim⁶⁶ abitura.⁶⁷ Et in antea ista karta⁶⁸ uinditionis⁶⁹ firmis⁷⁰ permanea.⁷¹

Facta karta⁷² uinditionis⁷³ pridie Idus⁷⁴ Nouembrii,⁷⁵ anno XXV regnante Karrulo⁷⁶ rege,⁷⁷ filio Leudeuigo.⁷⁸

Sign+ Asenarius.⁷⁹ Sign+ Speciosa. Sign+ Domenicus,⁸⁰ qui hanc karta⁸¹ uinditionis⁸² fecimus et testes firmare rogauimus. Sign+ Gairibertus.⁸³ Sign+ Ramio.⁸⁴ Sign+ Benedictus.⁸⁵

Trasemirus, presbiter,⁸⁶ qui hanc karta⁸⁷ uinditionis⁸⁸ scripsit et SSS⁸⁹ die et anno quod supra.

1. *Dos foradets petits al marge esquerre (anvers). Creueta en tinta negra damunt nomine, a l'incipit. Dos talls a la part inferior dreta (costat del text), que no afecten cap lletra.*
2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
4. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
5. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
6. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
7. *Escrit amb llapis. Mitjans del segle XX, c. 1948-1950.*
8. *Segell estampat el 1923.*
9. *A l'angle inferior dret. Mitjans del segle XX, c. 1948-1950. Escrit amb llapis.*
10. Asenarius a **O**. *Nom personal masculí d'origen prellatí, Asnar.*
11. Speciosa a **O**. *Nom personal femení d'origen llatí, Preciosa.*
12. Domenicus a **O**. *Nom personal masculí d'origen llatí, Dominicus.*
13. uinditores a **O**, *per uenditores.*
14. Gonterengo a **O**. *Nom personal llatí d'origen germànic, Gonterenc.*
15. Sulimia a **O**. *Nom personal femení d'origen àrab, Solímia.*
16. emtores a **O**, *per emptores.*
17. uinditionis a **O**, *per uenditionis.*
18. nostre a **O**, *per nostra.*
19. uindimus a **O**, *per uendimus.*
20. kasa a **O**, *per casa.*
21. ortos a **O**, *per hortos.*
22. *Tot seguit hi ha d'anar: hec.*
23. Menrensa a **O**, *per Minorisensi.*
24. castro Terciolo a **O**.
25. uilare (*en català llatinitzat*) a **O**, *per uillare (en llatí).*
26. que a **O**, *per quod.*
27. Brugairolas a **O**. *Topònim en català, derivat de bruc, arbust propi de la regió mediterrània.*
28. teritorio a **O**, *per territorio.*
29. Uindimus a **O**, *per Uendimus.*
30. ereditatem a **O**, *per hereditatem.*
31. adueni a **O**, *per aduenit.*
32. de parentum nostrorum a **O**, *per ex parentorum nostrorum.*
33. de aprisionem a **O**, *per ex aprisionem.*

34. de comparationem a **O**, *per* ex comparationem.
35. uindimus a **O**, *per* uendimus.
36. uilare (*en català llatinitzat*) a **O**, *per* uillare (*en llatí*).
37. teritorio a **O**, *per* territorio.
38. casiis a **O**, *per* casis.
39. ortis a **O**, *per* hortis.
40. ortalibus a **O**, *per* hortalibus.
41. teris a **O**, *per* terris.
42. casiis a **O**; casis *segons a*.
43. uindimus a **O**, *per* uendimus.
44. resona a **O**, *per* resonat.
45. adera a **O**, *per* aderato.
46. emtores a **O**, *per* emptores.
47. uinditores a **O**, *per* uenditores.
48. aput a **O**, *per* apud.
49. emtores a **O**, *per* emptores.
50. resona a **O**, *per* resonat.
51. abeatis a **O**, *per* habeatis.
52. potestate a **O**, *per* potestatem.
53. recresio a **O**, *per* regressio.
54. illorum a **O**, *per* suo.
55. Sana a **O**, *per* Sane.
56. uinditores a **O**, *per* uenditores.
57. aut a **O**.
58. ulus a **O**, *per* ullus.
59. karta a **O**, *per* carta.
60. uinditionis a **O**, *per* uenditionis.
61. ueneri a **O**, *per* uenerit.
62. dinrumpendum a **O**, *per* dirumpendum; dirumpendum *segons a*.
63. uenenerimus a **O**, *per* uenerimus.
64. fueroi a **O**, *per* fuerit.
65. resona a **O**, *per* resonat.
66. perpetim a **O**.
67. abitura a **O**, *per* habitura.
68. karta a **O**, *per* carta.
69. uinditionis a **O**, *per* uenditionis.
70. firmis a **O**, *per* firma.
71. permanea a **O**, *per* permaneat.
72. karta a **O**, *per* carta.
73. uinditionis a **O**, *per* uenditionis.
74. Idus a **O**, *per* Iduum.
75. Nouembrii a **O**, *per* Nouembrium.
76. Karrulo a **O**, *per* Karulo/Carulo/Carlo.
77. rege a **O**, *per* regi.
78. Leudeuigo a **O**, *per* Ludouico.
79. Asenarius a **O**, *per* Asenarii.
80. Domenicus/Dominicus a **O**, *per* Dominici.
81. karta a **O**, *per* carta.
82. uinditionis a **O**, *per* uenditionis.
83. Gairibertus a **O**, *per* Gairiberti. *Nom personal masculí d'origen germànic. Correspon al nom Gerbert i al cognom català actual Gibert.*
84. Ramio a **O**, *per* Ramioni.

85. Benedictus a **O**, per Benedicti.
 86. Trasemirus presbiter, en majúscules a **O**.
 87. karta a **O**, per carta.
 88. uinditionis a **O**, per uenditionis.
 89. Damunt de cada una de les tres S hi ha una s minúscula, i, a sota, una m minúscula.

12

922.

Venda. Genís i la seva esposa Quíxol, Asnar i els seus fills Especiosa i Domènec, Bell i la seva esposa Madresenda, i Godmir i Quinèdia i els seus fills Floridi, Flamídia, Enegó i Siviscre, venen a Gonterenc i la seva esposa Solímia unes terres que tenen per aprisió, compra i herència al comtat de Manresa, al terme del castell de Terçol, a l'Arca. [actual municipi de Castellterçol, comarca de Vallès Oriental]¹

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1006.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 245, pàgs. 238 i 239.

k[arta] de Castelterzol²

G N° 112.³

[Caste]lterzol.⁴

Arxiu de casa GUITART

TOMO _____ PLÉC 87
LLIGALL _____ N. 2050
 _____⁵

923⁶

n. 1006⁷

[In] nomine Domini. Ego Genesis⁸ et uxor mea Guisilo,⁹ et Asenarius¹⁰ et filii m[ei] his nominibus Speci]osa¹¹ [et Domenicus],¹² et Bellus¹³ et uxo[r] mea Matersinda,¹⁴ Gudimiro¹⁵ et Chinidia,¹⁶ femina, et filii me[i] Fluridio¹⁷ et Fla]midi[a]¹⁸ et En]neg[o]¹⁹ et Siuischre,²⁰ uinditores²¹ sumus uobis Gonterengo²² et uxori sua Sulimia,²³ [emtores].²⁴ Per hanc scrip[tura uindicionis]²⁵ nostre²⁶ uindimus²⁷ uobis terras cultas uel ermas ad ipsa [Arc]ha,²⁸ nostrum proprium,²⁹ [ab in]tegrum. Qui no[bis aduenit per aprisió]ne uel per comparacione uel per parentorum siue per quacumq[ue uo]ce. Et sunt ipsas terr[as ...],³⁰ in locum cast[rum] Terciolum,³¹ in locum que³² dicunt ad Ipsam.³³ Et [afron]tant³⁴ hec omnia: de [oriente in ...]³⁵ in uilla de C[...]³⁶ bos;³⁶ de meridie in uilla de Cauallo[s],³⁷ in ipso rio de [...]³⁸ ad castrum Tenes³⁹ uel in ipso torrente; de occiduo in terr[a de] Itero⁴⁰ uel de Seniofre[do ...]⁴¹ uel in terra [...]⁴² uel in rio Cardones.⁴³ Quantum in[fra] istas a[frontaciones includunt, terras] cultas uel er[ma]s, ab omni in[tegrita]te,⁴⁴ cum exiis et regresiis earum,⁴⁵ in prop[ter precium ...],⁴⁶ et nos manibus nostris susce[pimus et] de ipso precio apu[er]it⁴⁷ uos non remans[it. Et] est manifestum. [Quem uero de ipsas terras cul]tas uel ermas [que]⁴⁸ uobis uindi[mus],⁴⁹ de nostro] iure in uestro trad[imus] dominio⁵⁰ potestate. [Quod si nos uinditores]⁵¹ aut ullusque homo qui contr[a ista uindici]one⁵² uenerit pro [in]rumpen[dum non hoc ualeat uindicare sed componat in duplo ipsa omnia] cum omni⁵³ eorum⁵⁴ in[me]l[i]o[racione, et in ante]a ista uindicio⁵⁵ [firmis]⁵⁶ et [stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicionis ...]⁵⁷ [anno] XXV [regnan]te Ca[rlone⁵⁸ rege].⁵⁹
[S]+ Genesisius.⁶⁰ S[+ Guisilo. S+ Asenarius.⁶¹ Sig+ Speciosa. S+ Domenicus.⁶² S+ Bellus.⁶³
S+ M]atersi[nda]. S+ [Gudimiro.⁶⁴ S+] Chinidia. S+ [Fluridio.⁶⁵ S+ Flamidia. S+ Ennego.⁶⁶ S+
Siuischre,⁶⁷ qui hanc carta uindicionis⁶⁸ fecimus et teste]s firma[re rogauimus]. S+ Gua[...].⁶⁹

1. *El pergami anava enrotllat. Un foradet petit al marge esquerre (anvers). Degut a l'ús de productes químics (de color grogós), que a finals del segle XVIII o a començaments del segle XIX aplicaren damunt una bona part del text, aquest està en força mal estat de conservació. A més, està mig desfet, sobretot a la part esquerra, i també a la part inferior.*
2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Karta de Castellterzol» (S. XI).
3. *Finals del segle XVIII, c. 1760.*
4. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*
5. *Segell estampat el 1923.*
6. *Mitjans del segle XX (c. 1948-1950). Escrit amb llapis.*
7. *A l'angle inferior dret. Mitjans del segle XX (c. 1948-1950). Escrit amb llapis.*
8. Genesisius a O.
9. Guisilo a O.
10. Asenarius a O.
11. Speciosa a O.
12. Domenicus a O.
13. Bellus a O.
14. Matersinda a O.
15. Gudimiro a O.
16. Chinidia a O.
17. Fluridio a O.
18. Flamidia a O.
19. Ennego a O.
20. Siuischre a O.
21. uinditores a O, per uenditores.
22. Gonterengo a O.
23. Sulimia a O.
24. [emtores] a O, per emptores.
25. [uindicionis] a O, per uenditionis.
26. nostre a O, per nostra.
27. uindimus a O, per uendimus.
28. ipsa [Arc]ha a O.
29. nostrum proprium a O, per nostras proprias.
30. *Espai per a unes 25 lletres il·legibles. Podria ser que hi digués: in comitatum Menresa (de fet, in comitatu Minorisensi), com suposa a, però hi falta alguna cosa més.*
31. cast[rum] Terciolum a O. *Correspon a Castellterçol.*
32. que a O, per quod.
33. *Tot seguit hi ha d'haver el topònim Archa (vegeu, més amunt, la nota 28).*
34. [afron]tant a O.
35. *Espai per a unes 25 lletres a O.*
36. *Espai per a unes 3 o 4 lletres a O.*
37. uilla de Cauallo[s] a O.
38. *Espai per a unes 27 lletres a O.*
39. castrum Tenes a O.
40. Itero a O.
41. *Espai per a unes 23 lletres a O.*

42. *Espai per a unes 9 lletres a O.*
43. *Cardones a O; Cardoner, segons a.*
44. *in[tegrietate] a O.*
45. *earum a O.*
46. *Espai per a unes 20 lletres a O.*
47. *apud a O, per apud.*
48. *[que] a O, per quod.*
49. *uindi[mus] a O, per uendimus.*
50. *Tot seguit hi ha d'haver: et.*
51. *[... uinditores]*
52. *[... uindici]one*
53. *omni*
54. *eorum*
55. *uindicio a O, per uenditio.*
56. *[firmis]*
57. *Espai per a unes 40 lletres a O.*
58. *Ca[rlone ...] a O.*
59. *[... rege] a O, per regi.*
60. *Genesisius a O, per Genesisii.*
61. *Asenarius a O, per Asenarii.*
62. *Domenicus a O, per Dominici.*
63. *Bellus a O, per Belli.*
64. *Gudimiro a O, per Gudimiri.*
65. *Fluridio a O, per Fluridii.*
66. *Ennego a O, per Ennegoni.*
67. *Siuischre a O, per Siuischri.*
68. *uindicionis a O, per uenditionis.*
69. *Darrere Gua[...], un espai indeterminat, al final del document.*

13

923, gener, 3.

Venda. *Bell i la seva esposa Madresenda venen a Gonterenc dues peces de terra que tenen per aprisió i compra al comtat de Manresa, al terme de Castellterçol, al vilaret de Brugueroles, [Brugueroles -mas-, actual municipi de Castellterçol, comarca de Vallès Oriental] pel preu de tres sous i sis diners.*

O.* Manresa, AHCM, Pergamins, fons de Sant Benet de Bages, núm. 1.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 249, pàgs. 239 i 240.

Karta de Castelrercol¹

In nomine Domini. Ego Bellus et uxor mea Madresinda, uinditores tibi Gonterengo, emtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi duas pecias de terra culta uel inculta in uno loco, qui nobis aduenit per aprisione et aliquis per comparacione, que [est] in comitatu Menresa, in terminio de castro Terciolo, a uillariunculo qui uocant Brugariolas. Que afronta: de oriente in terra de Endrouendo; et de meridie in beneficio; et de occiduo in terra de Ciria, femina, uel de suos eredes, et in eremo; et de cercio in uia que discurrit ubique et in terra de Marino. Quantum istas IIII afrontaciones includunt sic uindimus tibi una pecia de terra, totum et ab integrum, et alia pecia ipsa medietate ab omni integrietate, propter precium solidos III et dinarios VI. Et nihil exinde non remansit. Est manifestum. Quem uero predicta terra superius nominata de nostro iure in tuo tradimus potestatem

abendi, uindendi, donandi uel comutandi quidquid agere, facere uel iudicare uolueris, in Dei nomine² liberum abeas potestatem, cum exio uel regresio suo. Quod si nos uinditores aut ullus homo qui contra ista uindicione pro inrumpendum uenerit componat tibi ipsa terra cum omni sua inmeliore et ipsum precium in duplo. Et in antea uindicio ista firma permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicione ista sub die III Nonas Ienuarii anno XXVI recnante Carulo reie post dicessu Odone rege.

Sig+num Bellus. Sig+num Madresinda, qui uindicione ista fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Uuarnarius. Sig+num Saberón. Gontarius, SSS.*

SSS Audinus, presbiter, scripsit et SSS sub die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al revers: «Karta de Castellterçol» (S. XII).

2. *mi, repetit.*

14

923, agost, 21.

Venda. *Godmir ven a Gonterenc i la seva esposa Solímia una terra que té per compra al comtat de Manresa, al terme del castell de Terçol, [actual municipi de Castellterçol, comarca de Vallès Oriental] pel preu de quatre sous.*¹

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1005.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 260, pàg. 247.

k[arta] de k[asteltez]ol²

G N°. [12 (?)].³

Castellterzol no fa per esta casa.⁴

N. 39 segons lo Indice Nou⁵

Castelltersol.⁶

923 ? juliol⁷

Arxiu de casa GUITART

TOMO _____ PLÉC 87
LLIGALL _C. Tersol_ N. 2053
_____8

n. 1005⁹

[In nomine Domini]. Ego Gud[emirus, uinditor uobis Gonterengus et uxori tue Solimia, emtores]. Per hanc script[ura] uindicionis me uindo uobis terra, [cultu uel inculta, qui nobis ad]uenit per comparacionem, qui est ipsa terra [in comitatum Me]nresa, in te[rminio d]e castrum Terciolo. Qui afrontat ipsa terra: de parte orientis et de meridie [et de oc]ciduo in terra de uos comparatores; [et de circi]i in uia qui inde discurit. Quantum istas IIII afrontaciones includunt sic uobis uindo ad omnem integrietatem ipsa med medietate,¹⁰ ipsa terra una, cum exio et regresio suo, in

propter precio solidos IIII tantum, quod uos emtores mihi dedistis et ego uinditor de presente manibus meis recepi. Et nihil quod de] ipso precio aput uos emtores non remansit. Est manifestum. Quem uero iamdicta terr[a] superius nominata de meo iure in uestro trado dominio [potestatem] abendi, uindendi, donandi siue et comutandi uel faciendi uel omnia [que te uinditor] agere, facere uel iudicare uolueritis liberam, in Dei nomine [abeatis potesta]tem. Et qui contra hanc carta uindicione ista uene[rit ad inrumpendum tunc com]ponat uobis ipsa terra quantum ad eo tempore [inmeliorata fuerit ipsum] precium in duplo. Et in antea uindicio ista firmis permaneat.

Facta [ista carta uindi]cione ista sub die [XII] Kalendas Agusti ano XXV[I] regnante [Carulo rege, filio Leudeuico].

Sig+num Godemirus, qui uindicione ist[a] feci et testes fir[mare ragau]. Sig+num Godered. Sig+num Adroario]. Sig+num Bulgara.

SSS Arnaldus, qui hunc uindicione [ista] scripsi<t> et sub [SSS, et superpositas] in uerso sep[time, die et anno] quod supra.

1. *Per a la restitució del text, en gran part perdut, ens hem hagut de servir de la informació que contenen els documents 11, 12, 13, 17 i 18. El pergamí anava enrotllat (són visibles una vuitena de sècs verticals). Un foradet petit al marge esquerre (anvers). Dos foradets petits en un dels sècs. Degut a l'ús de productes químics (de color grogós), que a finals del segle XVIII o a inicis del segle XIX aplicaren damunt una bona part del text, aquest està en força mal estat de conservació. A més, és ratat a la part superior.*
2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI.*
3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
4. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
5. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
6. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*
7. *? juliol escrit amb llapis.*
8. *Segell estampat c. 1923.*
9. *A l'angle inferior dret, escrit amb llapis.*
10. *ipsa med medietate, sobrelinat.*

15

923, octubre, 11.

Venda. *Guilarà i la seva esposa Bera venen a Sala una vinya i una terra que tenen per compra al comtat d'Osona, al riu de Vallors, [actual municipi de Sant Hilari Sacalm, Guilleries, comarca de la Selva] pel preu de set sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 1, núm. 7, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 261, pàgs. 247 i 248.

V. N.º 71¹

A

In nomine Domini. Ego Uuilgara et uxori mea Bero, uinditores sumus tibi Salla, entore. Per hac scriptura uindicionis nostre uindimus tibi uinea et terra ausa,² qui nobis aduenit per excomparacionem. Et est ipsa uinea et terra in comitatum Ausona, in rio ualle Orci. Et abet

adfrontaciones, ipsa uinea et ipsa terra: de parte orientis in uinea de Seitiberto et Iuulfredo; et de meridie in rio curentem; et de occiduo in uinea de te emtores; et de parte uero circio similiter. Quantum infra istas IIII^{tuor} adfrontaciones includum sic uindimus tibi ipsa uinea et terra ausa³ hab omni integritatem, una cum exio uel regresio suo, in aderato et definito propter precio solidos VII, quod emtor nobis dedisti et nos uinditores in manibus nostris recepimus. Et nihil que de ipso precio aput te emtor non remansit. Est manifestum. Quem uero ipsa uinea et ipsa terra de nostro iuro in tuo tradimus dominio et potestate per habere, uindere set eccio comutare, quiquit exinde facere uel iudicare uolueris, in Dei nomine habeas potestatem. Quod si nos uinditores aut ullus homo qui contra hac ista uindicionem uenerit ad inrumpendum, aut nos uenerimus ad partique tuo, et quantum ad eo tempore inmeliorata fueri duplamus tibi perpetim abitura, et in ante ista uindicio firmis et stabilis permanea.

Facta scriptura uindicionem V Idus October ano XXVI regnante Karlo rege.

Sign+um Uuilgara. Sign+um Bero, qui hac ista uindicionem fecimus et firmare rogauimus. Sign+um Genesisus. Sign+um Uuitiza. Sign+um Donone.

Floresindus, clericus, qui hac ista uindicionem scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. *ausa segons A.*

3. *Vegeu la nota 2.*

16

924, gener, 26.

Venda. *Livelda, dona, ven a Gonterenc i la seva esposa Solímia una terra que té per compra al comtat de Manresa, al terme del castell de Terçol, al terme del vilar de Brugueroles, [Brugueroles - mas-, actual municipi de Castellterçol, comarca de Vallès Oriental] pel preu de catorze sous i sis diners.*¹

O.* Manresa, AHCM, Pergamins, fons de Sant Benet de Bages, núm. 20.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 265, pàg. 250.

In nomine Domini. Ego Liuides, femina, uinditrix uobis Gonterengus et uxori tue Sulimia, emtores. Per hanc scriptura uinditionis m[ea] uindo uobis ipsa terra, qui mihi adueni de comparationem. Et est ipsa terra in comitatum Menresa, in apenditio de castro [Ter]ciolo, in terminio de uilare que nominant Brugairolas. Et adfronta ipsa terra: de parte orientis in terra in ipsa strata qui [discur]ri ubique; et de meridie in terra de Uuarino et de Gontilde; et de occiduo in terra de Sauarigo; et de parte uero circi in terra de uos emtores. Uindo uobis ipsa terra, quantum infra istas adfrontaciones includunt, culta uel incultu, ab omni integritate, cum exio et recrestio² suo, in adera[to]³ et definito pretium solidos XIII et dinarios VI, quod uos⁴ emtores mihi dedistis et ego uindris manibus meis recepi. Et nihilque de ipso pretium aput uos emtores non remansi. Est manifestum. Quem uero ipsa terra de meo iure in uestro trado domino potestate abendi, donandi seu etiam comutandi et quiquid ipsa terra agere, facere uel iudicare uolueritis firma abeatis potestate ab omni integritate, cum exio et recrestio suo. Sana⁵ quod si ego uindrix aut ulus omo subposita persona qui contra hanc karta uinditionis ueneri⁶ ad inrumpendum au ego uenero infera seu infera uobis a partique [uestre] quantum ad eo tempore inmeliorata fuerit ipsa terra duplo uobis perpetim abitura. Et in antea ista karta uinditio[ns] firmis permanea.

Facta karta uinditionis VII Kalendas Februarias anno XXVII regnante Karulo rege.

Sign+Li[uildes], qui hanc karta uinditionis feci et testes firmare rogau. Sign+ Fruila. Sign+ Adalelmus. Sign+ At[...]. Sign+ Endroindus. Sign+ Genesisus.

Trasemirus, presbiter, qui hanc karta uinditionis scripsi et SSS sub die et anno quod supra.

1. *Pergamí deteriorat del cantó dret.*
2. *Recrestio a O, per regressio.*
3. *to manca a O.*
4. *uos repetit a O.*
5. *sana a O, per sane.*
6. *Segueix als mots au ego uenero, raspats a O.*

17

924, novembre, 29.

Venda. *Quinídia, dona, i els seus fills: Floridi, Flamídia, Enegó i Siviscre, venen a Gonterenc i la seva esposa Solímia unes terres que tenen per apriació i herència al comtat de Manresa, al terme del castell de Terçol, al terme del vilar de Brugueroles, [Brugueroles -mas-, actual municipi de Castellterçol, comarca de Vallès Oriental] pel preu de tres sous i cinc diners.*¹

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1007.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 277, pàg. 259.

k[arta] de brugeroles²

**Castell tersol
Brugueroles.**³

G [N] 10⁴

N. 31 segons lo Indice Nou⁵

989⁶ **924-II-deseembre**⁷

Arxiu de casa GUITART

**TOMO _____ PLÉC 87
LLIGALL _____ N. 2066**⁸

n. 1007⁹

In nomine Domini. Ego Chinidia, femina, et filii mei Fluridio et Flamidia et Enneco et Siu[iscere, uindi]tores uobis Gonterengo et uxori tue Sulimia, emtores. Per hanc scriptura uinditionis nostre [uindi]mus uobis terras, cultas et incultas, qui nobis aduenit de apriacione uel de parentu nostrum. Et sunt ipsas terras in comitatu Menrensa, in apenditio de castro Terciolo, in terminio¹⁰ de uilare Brugeirolas. Et adfronta ipsa terra: de parte orientis in terra errma; et de meridie in terra de Gomesindo; et de occiduo ipsa strata; et de circi in ipso beneficio. Et ipsa ali¹¹ pecia de terra: de orientis in ipso rio; et de meridie et de circii in terra de uos emtores; et de occiduo in terra erma. Uindimus uobis ipsas terras, cultu uel incultu quantu, et ipsa silua.¹² Quantu infra istas adfrontaciones includunt ab omni integritate, in aderato et definito pretio¹³ solidos III et diners¹⁴ V, quod uos emtores nobis dedistis, et nos uinditores manibus nostris recepimus. Et nihilque de ipso pretio aput uos emtores non remansi. Est manifestu. Que uero ipsas terras et ipsa silua de nostro iure in uestro [tradimus] dominio potestate, ab omni integritate abendi, uindendi seu etia<m>

comutandi. Et quiquis de ipsa [terras] agere, facere uel iudicare uolueritis, firmam abeatis potestate ab omni integ[rieta]te,¹⁵ cum exio et regresio suo. Sana quod si nos uinditores au ulus homo subposita persona qui contra hanc karta uinditionis ueneri ad inrumpendum, au nos uenerimus, infera seu inferamus uobis a partique uestre quantum ad eo tempore inmeliortas fuerint ipsas terras duplamus uobis perpetim abitura. Et in antea istas¹⁶ karta uinditionis firmis permanea<▷>.

Facta karta uinditionis III Kalendas Decembras anno XXVII regnante Karulo rege, filio Leudeuigo.

Sign+ Chinidia. Sign+ Fluridio. Sign+ Flamidia. Sign+ En[neco]ne.¹⁷ [Sign+] Siuiscere, qui hanc karta uinditionis fecimus et testes firmare rogauimus. Sign+ Endrouendus. Sign+ Addala. Sign+ Tidila. Sign+ Caluelus. Sign+ Agilia.

(signe)¹⁸ Trasemirus, presbiter, qui hanc karta uindicionis scripsi SSS¹⁹ die et ano quod supra.

1. *Foradet petit al marge esquerre (anvers). El pergami anava enrotllat; s'aprecien set sècs verticals. El costat dret del text és malmès a causa del tractament de productes químics a què fou sotmès, que ha deixat un rastre de color grogós.*

2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a: Al dors: «Karta de Brugeroles» (S. XI).*

3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

4. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

5. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

6. *Ratllat.*

7. *Damunt, escrit amb llapis.*

8. *Segell estampat c. 1923.*

9. *A l'angle inferior dret, escrit amb llapis.*

10. *termino segons a.*

11. *alia segons a.*

12. *et ipsa silua a O; et in ipsa silua segons a.*

13. *precio segons a.*

14. *dinarios segons a.*

15. *in ea [facien]te.*

16. *Ista segons a.*

17. *Enneco segons a.*

18. *(signe) obuiat segons a.*

19. *Damunt de cada una de les tres S hi ha una s minúscula, i, a sota, una m minúscula.*

Venda. *Endrovindes i la seva esposa Elita venen a Sènior i la seva esposa unes vinyes que tenen per aprisió al comtat de Manresa, al terme del castell de Terçol, a la vall de [...], a S[...] [actual municipi de Castellterçol, comarca de Vallès Oriental] pel preu de [...].¹*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1007.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 280, pàg. 261.

G N° 10²

In nomine Domini. Ego Endrouind[e]s et uxore mea Ellita, uinditores sumus uobis Senior et uxore s[ua ...], emptores. Per anc scriptura uindicio nostre uindimus uobis uineas nostras,³ [que nobis aueniunt] de aprisione. Et est [hec omnia in co]mitatu Menresa siue in apendicio

de castro [Ter]ciolo, in ipsa ualle [...]e[...]re, ad s[...].⁴ Quod si nos uinditores aut ullus[que honro qui contra istauindicione uenerit ...].⁵

[Facta ista carta uindicionis ... anno ... reg]nante Carllo post Odone.

Sig+num Endrouindes. [Sig+num Ellita, qui ista uindicio fecimus et testes firmare rogauimus].

Sig+num Intilla. [...] Sig+num [...] SSS [...].

[...]lus, qui hanc carta uindicionis scripsit et SSS sub die et an[no quod supra].

1. *Palimpsest. El text que transcrivim és el que pareix, molt esborrat, sota el text del document datat el 29 de novembre de 924. Se n'ha intentat fer una transcripció, amb l'ajuda de l'ampada de llum ultraviolada. Consta de divuit ratlles, de les quals se n'han pogut llegir, tot i que només parcialment, les quatre primeres, la desena i les cinc darreres. Sortosament es llegeix el nom del rei Carles IV el Ximple, que regnà després del rei Odó/Ot, a partir de l'any 898.*

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

3. *uineas nostras, lectura probable.*

4. *Cinc ratlles il·legibles.*

5. *Tres ratlles il·legibles.*

19

926, gener, 6-13.

Venda. *Melo, dona, ven a Balasc i la seva esposa Vigília la meitat d'una terra i d'una vila que té per aprisió a la ciutat de Manresa, [actual municipi de Manresa, comarca de Bages] al costat d'una terra del comte Sunyer, pel preu de tres sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona. IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 1, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 10, pàg. 40, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 293, pàg. 268.

M. N° 541¹

A

In nomine Domini. Ego Mello, femina, uinditrice uobis emtoribus meis Balascho et uxori suo Uigilia. [Per hanc] scriptura uindicionis [nostre uindimus uobis] terra nostra propria cum ipsa uilla, qui mihi aduenit de mea aprissione. Et est ipsa uilla cum ipsa terra in ciuitatem Menresa, in locum que dicunt Af[...]ta[...]edesse. Et afrontat ipsa uilla cum ipsa terra in ciuitatem Menressa: de oriente in terra de Fredelde; et de meridie in ermo; et de occiduo in terra de Ansarigo; et de parte uero circi in terra de Bellarone uel in terra de Suniario, chomite. Sic uindimus nos uobis in ipsa terra uel in ipsa uilla, quantum infra istas cator afrontaciones includunt ipsa medietate, ab omnem integrietate, unacum exio uel regressio suo, in aderato et definito propter precium solidos XXX in rem ualentem, quod uos emtores nobis dedistis et ego uinditrice de presente manibus meis recepit. Et nichil que exinde non remansit. Est manifestum. Quem uero predicta ista omnia quod superius ressonat quem nos tibi uindimus de nostro iuro in uestro tradimus dominio et potestate. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista karta uindicionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat uel componamus [uobis in d]uplo cum omne suam inmelioracione. Et in antea ista karta uindicio firmis et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta karta uindicio [...] Idus Ianuari anno XXVIII regnante Karulo rege.

Sig+num Mello, qui hanc karta uindicione fecit et testes firmare rogauit. Sig+num Uiues. Sig+num Baldemare. Sig+num Sessuldus.

Baldemares, leuita, qui hanc karta uindicione scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

20

926, març, 7.

Donació testamentària. *Gondiscle, sacerdot; Altemir i Anulf, marmessors d'Alienard, difunt, donen a Ricards, [= Ricarda] dona, l'alou que tenia per aprisió al comtat de Besalú, a la vall de Bas, a la vila de les Preses, amb l'església de Sant Pere, el Pujol, l'Avellaneda, la Nespleda, el vilar del Corb i el vilar Nou.* [actual municipi de les Preses, comarca de Garrotxa]

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1010.

A. Còpia del segle X: Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1009, *ex O.*

B. Còpia del segle XI: Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1008.

C. Còpia de 1335: Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1011.

D. Transcripció de la segona meitat del segle XVIII (c. 1773): Barcelona, BC, Ms. 729, *Monumenta* del P. Pasqual, vol. III, f. 96 r.-v. (foliació original: f. 193 i 194), *ex O.*

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. V: *Els comtats de Girona, Besalú, Empúries i Peralada*, primera part, núm. 200, pàgs. 199 i 200.

O.¹

k[arta] de B[...]²s

**non oportet uidere que alia sunt
donatio del corp a les preses**

74³

Donacio del Corp en las Presas =⁴

Nº 2. Calaix 14, y 15. Lligall. 1.⁵

P S Nº 32⁶

k[arta] de b[...]⁷s

Año.

926. 7. Mars⁸

Nº. 3⁹

Las Presas.

Es la misma Donacion que la antecedente.¹⁰

Arxiu de casa GUITART

TOMO _____ PLÉC 023

LLIGALL_000¹¹ _ N. 616¹²n. 1010¹³

[In nomine Domini. No]s Cun[di]sclu[s, presbiter, et Altimi]rus et Ans[ulfus, q]ui sumus auocati¹⁴ uel elemosinarii de condam Elienardi, donatores nomen Ricardus, femina, sicut ipse condam Elienardus nobis hordinauit ad extrema uoluntate sicut in ipso iudicio insertum est, ut pariter iuratum abemus iusta legis hordine, ut uobis iamdicta Ricardus, femina, donare fecisemus suo alaude uel aprisione sicuti et facimus. Per hanc scriptura donamus tibi in comitato Bisuldinense,¹⁵ in ualle Basso, uilla que uocant Presas, ubi ecclesia¹⁶ fundata est in onorem sancti Petri, et ipso Pugolo, et ipsa Auellaneda, et ipsa Nespo[l]leda, et ipsa¹⁷ u[i]llares que uocant Corbos, et ipsos¹⁸ uillare Nouuo,¹⁹ cum fines uel termines eorum, id est: domos, curtes et hortos, terras et uineas, mulinares et pratis, pasquis, siluis, garicis,²⁰ aquis aquarum. Qui²¹ afrontat, ipsi predicti uillares cum fines uel termines eorum: de parte horientis²² in alaude de filios condam Argimiri uel in fonte Uermenosa uel in Pugo alto; de parte meridie afrontat²³ in suma²⁴ serra usque ad ipsas Tunas et usque ad fonte²⁵ Buliduiria;²⁶ et de parte hoci duo²⁷ afrontat in ipso rego de fonte Buliduiria uel in flumen Fluuian[o] usque in medio albeo; de parte uero circii²⁸ in molino de Richica, quod tenit filia sua Ana, usque ad Pugo alto, qui diuidit cum ipsas fontes, qui est alaude de Unifredo. Quantum infra istas afrontationes²⁹ includunt sic donamus tibi ab integro, cum exiis et regresiis eorum,³⁰ cultum uel incultum, totum ab integro, sicut Elienardus nobis precepit et in ipso iudicio resonat. Quem uero ista homnia³¹ sicut superius resonat de nostro iuro in tuo tradidimus³² dominio a potestatem a perauendi, uindendi, donandi uel comutandi aut qui[c]qui[d] exinde facere uel iudicare uolueris, in Dei nomine abeas potestatem. Quod si nos donatores aut ullus de filiis nostris uel de eredibus nostris aut quisliuet³³ qui contra hanc ista³⁴ donacione³⁵ uenerit ad inrunpendum³⁶ non hoc ualeat uindicare set componat tibi in duplo ab omni³⁷ inmelioracione, et in antea ista iscriptura³⁸ donacionis³⁹ plenam abeat firmitatem.

Facta iscriptura donacionis⁴⁰ Nonas Marcii ano⁴¹ XXVIII regnante Karullo⁴² rege, filio Ludouici.⁴³

SSS Gondiscus, presbiter, donator elemosinarius, qui hanc donacione fecit et firmare rogauit.
 SSS SSS Ansulfus, donator elemosinarius, qui hanc donacionem⁴⁴ feci et firmare rocaui. SSS [SSS]
 Altimirus, donator et elemosinarius, qui hanc donacio[nem] feci et testis].⁴⁵ SSS Ermegildus SSS
 SSS Eldemirus,⁴⁶ presbiter SSS⁴⁷ Adrouarius,⁴⁸ subdiachonus SSS SSS Iohannes, presbiter SSS
 SSS⁴⁹ Ermegildus SSS SSS Exibio, presbiter. SSS Sig+num Bonefilius. Sig+num Gomaricus.
 Sig+num Adrouarius.⁵⁰

SSS Holiba, qui hanc ista iscriptura donacionis⁵¹ scripsi et SSS sub dia⁵² et ano⁵³ quod supra

1.³¹

1. La primera part de la primera línia, ratada; aquí ha desaparegut el pergami i, amb ell, algunes lletres, que poden ser refetes fàcilment. Set sècs verticals, que han afectat molt poc les lletres que travessen; el pergami anava enrotllat. Diversos foradets petits al marge esquerre, alineats de dalt a baix (anvers). Un forat al mig del pergami, que no afecta cap lletra. La I inicial (de l'incipit: In nomine Domini) ocupa la llargada de tres línies, i consta d'un traç senzill, segurament amb traç horitzontal recte cap enfora a la (com **A**), si bé ha desaparegut, i corbatura cap enfora a la part inferior. La signatura d'Exibio, presbiter, ocupa un lloc central en l'escriptura, i gairebé és segur que va ser posada abans que les dels tres testimonis Bonefilius, Gomaricus i Adrouarius. El nom d'aquest darrer testimoni resta encaixat entre el seu propi signum i el SSS d'Exibio, que, consegüentment, ja era escrit d'abans. Aquest ordre en les signatures és interpretat pels primers copistes que prengueren **O** per model (**A** i **B**); l'error ve de la còpia més tardana, la de 1335 (**C**), que segueix **a**, que passa per alt l'ordre primigeni, respectat pels primers copistes.

2. *Dues lletres.*
3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
4. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
5. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
6. *Ratllat amb doble ratlla.*
7. *Dues lletres.*
8. *7. Mars al costat, escrit amb llapis.*
9. *Escrit amb llapis.*
10. *Segona meitat del segle XIX.*
11. *Damunt una xifra anterior, il·legible.*
12. *Davant 6 hi ha escrit 1, primera xifra d'una d'anterior, il·legible.*
13. *A l'angle inferior dret, escrit amb llapis.*
14. *auocati a O, aduocati segons A.*
15. *Bisuldinense a O, Bisuldunense segons A. La forma correcta és Bisuldunensi.*
16. *eclesia a O, ecclesia segons A.*
17. *ipsa a O, per ipsos.*
18. *ipsos a O, per ipso.*
19. *Nouuo a O, per Nouo.*
20. *garicis a O, garricis segons A.*
21. *qui a O, quia segons A.*
22. *horientis a O, orientis segons A.*
23. *afrontat a O, afronta segons A.*
24. *suma a O, summa segons A.*
25. *fonte a O, fontem segons A.*
26. *Buliduir a O i segons A, per Bulidura. Correspon a la font Bullidora.*
27. *hociduo a O, hocciduo segons A.*
28. *circii a O, circi segons A.*
29. *afrontationes a O, afrontaciones segons A.*
30. *a A, la o d'eorum, escrita damunt una lletra anterior, potser a. hociduo a O, per occiduo.*
31. *homnia a O, omnia segons A.*
32. *tradidimus a O, tradimus segons A.*
33. *quisliuet a O, per quislibet.*
34. *ista a O, istam segons A.*
35. *donatione a O, donacione segons A.*
36. *inrunpendum a O, per inrumpendum.*
37. *omni a O, per omni.*
38. *iscriptura O, scriptura segons A.*
39. *donationis a O, donacionis segons A.*
40. *donationis a O, donacionis segons A.*
41. *ano a O, anno segons A.*
42. *Karullo a O, Karulo segons A.*
43. *Ludouici a O, Lude[u]ici segons A.*
44. *donacionen a O, donacione segons A.*
45. *SSS [SSS] Altimirus, donator et elemosinarius, qui hanc donacio[nem feci et testis], autògraf a O; SSS SSS Altimirus, donator et lemosinarius, [sic] qui ha[nc] donacione feci e[t fi]rmare roga[ui] a A.*
46. *Eldemirus a O, Geldemirus segons A.*
47. *Sign+ segons A.*
48. *Adrouarius a O, Adrouarius segons A.*
49. *SSS SSS a O, SSS segons A.*
50. *Adrouarius a O, Adroarius segons A.*
51. *donationis a O, donacionis segons A.*

52. dia a **O**, per die.

53. ano a **O**, per anno.

54. A l'angle inferior dret, 1 a **O**, 2 segons **A**.

A.¹

k[arta] de b[...]²ss

[...]³ [...]⁴ de Elienardo⁵

donationes antique de presis⁶

P S N° 34⁷ Calaix 14. y 15. Lligall. 1. N° 1.⁸

Año.

926. 7. Mars⁹

N. 2.¹⁰

Las Presas.

Es la misma Donacion que la antecedente.¹¹

Arxiu de casa GUITART

TOMO _____ PLÉC 023

LLIGALL _000¹² _ N. 614¹³

14

n. 1009¹⁵

In nomine Domini. Nos Cundisclus,¹⁶ presbiter, et Altimirus et Ansulfus, qui sumus [adu]ocati uel elemosinarii de condam Elienardi, do[n]atores nomen Ricardus, femina, sicut ipse condam Elienardus nobis hordinauit ad extrema uoluntate sicut in ipso iudicio insert[um est], ut pariter iuratum abemus iusta legis hordine, ut [uo]bis iamdicta Ricardus, femina, donare fecisemus suo alaude uel aprisione sicuti et facimus. Per hanc scriptura donamus tibi in comitato Bis[uld]unense, in ualle Basso, uilla que uocant Presas, ubi e[ccle]sia fundata est in onorem sancti Petri, et ipso Pugolo, et ipsa Auellaneda, et ipsa Nespoleda, et ipsa uillares que uocant Corbos, et ipsos uillare Nouuo, cum fines uel termines eorum, id est: domos, curtes et [h]ortos, terras et uineas, mulinares et pratis, pasquis, siluis, garricis, aquis aquarum. Quia afrontat, ipsi predicti uillares cum fines uel termines eorum: de parte orientis in alaude de filios condam Argimiri uel in fonte Uermenosa uel in Pugo alto; de parte meridie afronta in summa serra usque ad ipsas Tunas et usque ad fontem Buliduirea; et de parte hocciduo afrontat in ip[so r]jego de fonte Buliduirea uel in flumen Fluuiano usque in medio albeo; de parte uero circi in molino de Richica, quod tenit filia sua Ana, usque ad Pugo alto, [qui] diuidit cum ipsas fontes, qui est alaude de Unif[redo]. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic do[na]mus tibi ab integro, cum exiis et regre[s]iis eorum⁴, cultum uel incultum, totum ab integro, sicut El[i]enardus nobis precepit et in ipso iudicio resonat. Quem uero ista omnia sicut superius resonat de nostr[o i]uro in tuo tradimus dominio a potestatem a perauendi, uindendi, donandi uel comutandi aut quicquid exinde facere uel iudicare uolueris, in Dei nomine abeas potestatem. Quod si nos donatores aut ullus de filiis nostris uel de eredibus nostris aut quislibet qui contra hanc istam donacione uenerit ad inrumpendum non hoc uale[a]t uindicare set componat tibi in duplo ab omni immelioracione, et in antea ista scriptura donacionis plenam abeat firmitatem.

Facta iscriptura donacionis Nonas Marcii, a[nn]o XXVIII regnante Karulo rege, filio Lude[u]jici.

SSS Gondisclus, presbiter, donator elemosinarius, qui hanc donacione fecit et firmare rogauit. SSS SSS Ansulfus, donator elemo[sin]arius, qui hanc donacione feci et firmare rocaui. SSS SSS Altimirus, donator et lemosinarius, qui ha[nc] donacione feci e[t fi]rmare roga[ui]. SSS

Ermegild[us] SSS SSS Geldemirus, presbiter SSS Sign+ Adrouarius⁵, subdiachonus SSS SSS Iohannes, presbiter SSS Ermegildus SSS SSS Exibio, presbiter. SSS Sig+num Bonefilius. Sig+num Gomaricus. Sig+num Adroarius.

SSS Holiba, qui hanc ista iscrip[tu]ra donacionis scripsi et SSS sub dia et anno quod supra.

2. [a l'angle inferior dret]

1. *Set sècs verticals; que han afectat esborrant-les gairebé del tot les lletres travessades; el pergamí anava enrotllat. Diversos foradets petits, a la part superior en doble línia, al marge esquerre, alineats de dalt a baix (anvers). Dos forats més que afecten lletres. La I inicial (de l'incipit: In nomine Domini) ocupa la llargada de tres línies, i consta d'un traç senzill amb traç horitzontal recte cap enfora a la part superior corbatura cap enfora a la part inferior; damunt hi ha una creueta amb tinta negra.*

2. *Dues lletres.*

3. *Tres lletres.*

4. *6/7 lletres.*

5. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

6. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

7. *Ratllat amb triple ratlla.*

8. *Escrit al costat.*

9. *7. Mars al costat, escrit amb llapis.*

10. *Segona meitat del segle XIX.*

11. *Segona meitat del segle XIX.*

12. *Damunt una xifra anterior, il·legible.*

13. *6, escrit damunt una xifra anterior, il·legible.*

14. *Segell estampat el 1923.*

15. *A l'angle inferior dret, escrit amb llapis.*

16. *Cundisclus segons A, per Gondisclus.*

B¹

P S N° 29²

N° 3. Calaix 14, y 15. Lligall 1.³

Año.

926. 7. Mars⁴

N. 1.

Las Presas.

Donacion y ultima Voluntad de Dn Elionardo del lugar y termino de las Presas a Dña Ricardis.⁵

Arxiu de casa GUITART

TOMO _____ PLÉC 023

LLIGALL _000⁶ _ N. 613

7

n. 1008⁸

In nomine Domini. Nos Gondisclus, presbiter, et Altimirus et Ansulfus, qui sumus aduocati uel elemosinarii de condam Elienardi, donatores nomen Ricardus, femina, sicut ipse condam

Elienardus nobis ordinavit ad extrema voluntate sicut ipso iudicio insertum est, ut pariter iuratum abemus iusta legis ordine, ut vobis iamdicta Ricardus, femina, donare fecissemus suo alauda vel aprisione sicuti et facimus. Per hanc scriptura donamus tibi in comitatu Bisaldunense, in valle Basso, villa que vocant Presas, ubi ecclesia fundata est in honore sancti Petri, et Poiulo, et ipsa Auelaneda, et ipsa Nespoleda, et ipsos villares que vocant Corbos, et ipso villare Nouo, cum fines vel terminos eorum, id est: domos, curtes et hortos, terras et vineas, molinares et pratis, pascuis, siluis, garricis, aquis aquarum. Qui afrontant, ipsi predicti villares cum fines vel terminos eorum: de parte orientis in alauda de filios condam Argimiri vel in fonte Uermenosa vel Poio alto; de parte meridie afrontat in summa serra usque ad ipsas Tunas et usque ad fonte Bulidura; et de parte occiduo afrontat in ipso rego de fonte Bulidura vel in flumen Fluuiano usque in medio alueo; de parte vero circi in molino de Richica, quod tenuit filia sua Ana, usque ad Poio alto, qui diuidit cum ipsas fontes, qui est alauda de Unifredo. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic donamus tibi ab integro, cum exiis et regressiis earum, cultum vel incultum, totum ab integro, sicut Elienardus nobis precepit et ipso iudicio resonat. Quem vero ista omnia sicut superius resonat de nostro iuro in tuo tradimus dominio a potestate per abendi, vindendi [sic], donandi vel comutandi aut quicquid exinde facere vel iudicare uolueris, in Dei nomine habeas potestatem. Quod si nos donatores aut ullus de filiis nostris vel de heredibus nostris aut quislibet qui contra hanc istam donacionem uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat tibi in duplo ab omni inmelioracione. Et in antea ista iscriptura donacionis plenam abeat firmitatem.

Facta iscriptura donationis Nonas Marcii anno XXVIII regnante Karulo rege, filio Ludouici.

SSS Gondiscus, presbiter, donator elemosinarius, qui hanc donacionem fecit et firmare rogauit. SSS Ansulfus, donator elemosinarius, qui hanc donacionem feci et firmare rogauit. Sig+num Altimirus, donator et elemosinarius, qui hanc donacionem feci et firmare rogauit. Sign+ Ermegillus. Sign+ Geldemirus, presbiter. Sign+ Adroarius, subdiachonus. Sign+ Iohannes, presbiter. SSS Ermegildus. Sign+ Exibio, presbiter. Sign+ Bonefilius. Sign+ Gomaricus. SSS Adroarius.

SSS Holiba, qui hanc ista iscriptura donacionis scripsi et SSS sub die et anno quod supra. SSS SSS.

1. *Palimpsest (el pergami ja havia esta escrit; a sota del text actual n'hi ha altre d'anterior, mig esborrat). Tres sècs horitzontals i tres de verticals. El pergami anava enrotllat. Diversos foradets petits al marge esquerre, alineats de dalt a baix (anvers). Altres foradets escampats pel text. La I inicial (de l'incipit: In nomine Domini) ocupa la llargada de quatre línies, i és doble (la línia exterior és dentada i de traç fi, mentre la interior és llisa i de traç més gruixut). Damunt nomine hi ha una creueta.*

2. *Ratllat amb doble ratlla. Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

4. *7. Mars al costat, escrit amb llapis.*

5. *Segona meitat del segle XIX.*

6. *Escrit damunt una xifra anterior, il·legible.*

7. *Segell estampat c. 1923.*

8. *A l'angle inferior dret, escrit amb llapis.*

C¹

P S N° 136²

N° 2. Calaix 14, y 15. Lligall. 1.³

N° 27⁴

[Carta] de Fabregada [de las] presas⁵

roalia de las Presas⁶

Rodalia de las Presas⁷

Nº 4. Calaix 14, y 15. Lligall 1.⁸

Año.

926. 7. Mars⁹

Nº. 4.

Copia del 1335¹⁰

Las Presas.

Es Transumpto Autentico de la Donacion precedente sacado en el Año 1335.¹¹

Arxiu de casa GUITART

TOMO _____ PLÉC 023

LLIGALL _000¹² _ N. 617¹³
_____

n. 1011¹⁵

Hoc est translatum fideliter sumptum a quodam instrumento cuius tenor talis est: In nomine Domini. Nos Gondisclus, presbiter, et Altimirus et Ansulfus, qui sumus aduocati uel elemosinarii de condam Elienardi, donatores nomen Ricardus, femina, sicut ipse condam Elienardus nobis ordinauit ad extrema uoluntate sicut ipso iudicio insertum est, ut pariter iuratum abemus iusta legis ordine, ut uobis iamdicta Ricardus, femina, donare fecissemus suo alaude uel aprisione sicuti et facimus. Per hanc scriptura donamus tibi in comitatu Bisaldunense, in ualle Basso, uilla que uocant Presas, ubi ecclesia fundata est in honore sancti Petri, et Poiulo, et ipsa Aualaneda, et ipsa Nespoleda, et ipsa¹⁶ uillares que uocant Corbos, et ipso uillare Nouo, cum fines uel terminos eorum, id est: domos, curtes et hortos, terras et uineas, molinares et pratis, pascuis, siluis, garricis, aquis aquarum. Qui afrontant, ipsi predicti uillares cum fines uel termines eorum: de parte orientis in alaude de filios condam Argimiri uel in fonte Uermenosa uel Poio alto; de parte meridie afrontat in summa serra usque ad ipsas Tunas et usque ad fontem Bulidura; et de parte occiduo afrontat in ipso rego de fonte Bulidura uel in flumen Fluuiano usque in medio alueo; de parte uero circi in molino de Richiça, quod tenit filia sua Ana, usque ad Poio alto, qui diuidit cum ipsas fontes, qui est alaude de Unifredo. Quantum infra istas afrontationes includunt sic donamus tibi ab integro, cum exiis et regressiis earum, cultum uel incultum, totum ab integro, sicut Elienardus nobis precepit et ipso iudicio resonat. Quem uero ista homnia sicut superius resonat de nostro iuro in tuo tradimus dominio a potestate a perabendi, vindendi, donandi uel comutandi aut quicquid exinde facere uel iudicare uolueris, in Dei nomine habeas potestatem. Quod si nos donatores aut ullus de filiis nostris uel de eredibus nostris aut quislibet qui contra hanc istam donationem uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat tibi in duplo ab omni inmelioracione, et in antea ista scriptura donationis plenam habeat firmitatem.

Facta iscriptura donationis Nonas Marcii anno XXVIII regnante Karulo rege, filio Ludouici.

SSS Gondisclus, presbiter, donator elemosinarius, qui hanc donationem fecit et firmare rogauit. SSS Ansulfus, donator elemosinarius, qui hanc donationem feci et firmare rocaui. Sig+num Altimirus, donator et elemosinarius, qui hanc donationem feci et firmare rogauit. Sign+ Ermegillus. Sig+ Geldemirus, presbiter. Sign+ Adroarius, subdiaconus. Sign+ Iohannes, presbiter. SSS Ermegildus. Sign+ Exibio, presbiter. Sig+num Bonefilius. Sig+num Gomaricus. SSS Adroarius.

SSS Holiba, qui hanc ista iscriptura donacionis scripsi et SSS sub die et anno quod supra. SSS
SSS

Sig+num nostri Iacobi de Olorda, subuicarii Minorise et Bagiarum pro domino rege, qui huic translato, sumpto, fideliter, a suo originali non uiciato non cancellato, non abolito nec in aliqua sui parte suspecto set omni suspicione carente, et cum eodem de uerbo ad uerbum in nostri presencia fideliter comprobato ex parte dicti domini regis et auctoritate officii quo fungimus in hac parte, auctoritatem prestamus et decretum interponimus, ut ei tanquam suo originali fides plenior ab omnibus impendatur appositum hic de mandato nostro, per manum Petri de Pulcrosolano, ciuis Minorise, auctoritate regia notarii publici per totam Cathaloniam, in cuius posse hec firmamus.

Et ideo ego Petro de Pulcrosolano, notarius prelibatus, recepto huiusmodi firmamento, a uenerabili Iacobo de Olorda, subuicario predicto, hec scripsi, et meum assuetum. Sig(*signe*)[num] apposui, in testimonium rei geste.

Quod est actum duodecimo Kalendas Augusti anno Domini millesimo trecentesimo tricesimo quinto, presentibus ad hec testibus Raimundo Boxoni, Guilelmo de Serra, et Iacobo Granoya ciuibus Minorise.

Sig(*signe*)num mei Petri de Pulcrosolano, ciuis Minorise, auctoritate regia notarii publici per totam Cathaloniam, qui hoc translatum, a suo originali fideliter sumptum, et cum eodem, de uerbo ad uerbum, fideliter comprobatum, scribi feci, et interueniente ad hec auctoritate et decreto, uenerabilis Iacobi de Olorda, subuicarii predicti, ut suprapatet, clausi, duodecimo Kalendas Augusti anno Domini millesimo trecentesimo tricesimo quinto, presentibus ad hec testibus Raimundo Boxoni, Guilelmo de Serra, et Iacobo Granoya superius nominatis.

3.¹⁷

1. *Marges superior, inferior esquerre i inferior ratats, si bé no afecten el text. Dos sècs verticals i tres d'horizontals; el pergamí anava enrotllat. Diversos foradets petits al marge esquerre, alineats de dalt a baix (anvers). Uns forats a la part de l'escatocol, que només afecten el nun d'un signum. Petita creu damunt la h (Hoc est ...) de l'incipit. Aquesta és la còpia més tardana (C), feta el 1335. És l'única que no respecta l'ordre original dels subscriptors, que sí que segueixen, en canvi, els primers copistes.*

2. *Ratllat amb doble ratlla. Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

4. *Ratllat. Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

5. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

6. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

7. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

8. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

9. *7. Mars al costat, escrit amb llapis.*

10. *Escrit amb llapis.*

11. *Segona meitat del segle XIX.*

12. *000 escrit damunt una xifra anterior, il·legible.*

13. *6 escrit damunt dues xifres anteriors, il·legibles.*

14. *Segell estampat el 1923.*

15. *A l'angle inferior dret, escrit amb llapis.*

16. *ipsa segons C, per ipsos.*

17. *A l'angle inferior dret.*

Venda. *Guderic [= Goderic, Gonderic] i la seva esposa Quíxol venen a Sala unes cases i corts, uns horts, una castanyeda i la meitat d'una vinya que tenen per compra al comtat d'Osona, al terme de la vall d'Osor, al Pujol, [actual municipi d'Osor, Guillerries, comarca de la Selva] al costat d'una terra de la comtessa Garsenda, pel preu de cent quaranta sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 1, núm. 8, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 308, pàgs. 275 i 276.

T. S. N.º. 88¹

A

In nomine Domini. Ego Guderico et uxori mea Cixulo, [uinditores sumus] tibi Salla, entore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi kasas et curtes et ortos et pomiferos cum illorum superpositum et ipsa kastanieda et una uinea, qui nobis atuenit per comparacione. Qui sunt ipsas kasas et curtes et ortos et ipsa kastanieda et ipsa uinea in comitatum Ausona, in terminio uel ualle Ausore, in locum que dicunt at ipso Puiolo. Et abet afrontaciones ipsas kasas et curtes et ortos et ipsa kastanieda: de auriente et de meridie in terra de Eimo, femina; et de auciduo in terra de Adalberto uel eredes suos; et de cerci in terra de Cheirisida, comedessa. Et ipsa uinea abet afrontaciones: de auriente in terra de Speciosa, femina, uel filios suos; et de meridie in uinea de Cheirisinds, comedesa; et de auciduo in terra de Qualderada, femina, uel eredes suos; et de cerci in ipsa uia uel in ipsa serra. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsas kasas et curtes et ortos cum ipsos pomiferos et ipsa kastanieda ab integro, et ipsa uinea ipsa medietate, ab omni integrietate, cum exio et regresio illorum, et recepimus exinde precio solidos C quadraginta tantum, quod tu entor nobis dedistis et nos uinditores manibus nostris recepimus. Et nichil que de ipso precio aput te entore non remansi. Est manifestum. Quem uero hec homnia quod superius resona de nostro iure in tue ea tradimus dominio et potestate aut per abendi, uindendi, donandi seu etiam comutandi, aut quiquit exinde facere uolueritis, in Dei nomine abeatis potestate. Quod si nos uinditores aut hullusque homo qui contra ista uindicione uenerit pro inrumpendum, quantum ad eo tempore inmelioratum fuerit hoc quod superius resona in duplo tibi compona. Et in auantea ista uindicio firmis permanea homnique tempore.

Facta uindicione IIII Kalendas Aprilis anno XXX renante Karulo rege post obitum Odoni.

Signum+ Goderico. Signum+ Cixulo, qui hanc uindicione fecimus et firmare rocauimus [sic]. Signum+ Richelmo. Signum+ Sinefredo. Signum+ Danemiro. Signum+ Trasouado. Signum+ Eldegario. Signum+ Gudino. Signum+ Ingilberto. Signum+ Teudeberto.

+ In Christi nomine Eizo, qui hanc uindicione scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

Venda. *Ainard i la seva esposa Benúmia venen a Sala una vinya que tenen dels seus pares i per compra al comtat d'Osona, al terme de la vall d'Osor, a la muntanya de Celró, [actual municipi d'Osor, Guillerries, comarca de la Selva] per vint sous.³*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 1, núm. 9, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 313, pàgs. 278 i 279.

V. N.º. 54¹

A

In nomine Domini. Ego Einardus et uxor mea Benimia, nos simul in unum uinditores sumus tibi Sallane, entore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus nos tibi uinea nostra propria cum arboribus et pomiferos, qui nobis auenit de parentorum nostrorum siue de comparacione. Et est ipsa uinea in comitatum Ausona, in termini de ualle Ausore, in monte que uocant Cerrone. Et afrontat ipsa uinea: de parte orientis in uinea de Andefredo, et abet destros XXXXI; et de meridie in ipso torente, et abet destros X et VII; et de occiduo in terra de Andefredo, et abet destros XXX et duos; et de circi similiter in terra de Andefredo, et abet destros XXX. Quantum infra istas III^{of} afrontaciones includunt sic uindimus nos tibi ipsa uinea at omnem integritatem cum exio uel regresio suo, id est propter precio solidos XX, quod tu entor nobis dedisti et nos uinditores de manibus nostris recepimus. Et nihil de ipso precio aput te emtore non remansit. Est manifestum. Quem uero ipsa uinea de nostro iuro in tuo tradimus dominio et quiquit exinde agere, facere uel iudicare uolueritis in Dei nomine abeatis potesta. Et quod si nos uinditores aut ullus homo qui contra hanc ista uindicione uenerit ad inrumpendum aut nos uenerimus componere uobis faciat ipso precio in duplo. Et in antea ista carta uindicionis firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta karta uindicionis VII Idus Madii anno XXX renante Karlo rege, filio Ludouici.

Sign+um Einardo. Sign+um Benimia, qui hac karta uindicionis fecimus et testes firmare rogauimus. Sign+um Guderico. Sign+um Rihelmo. Sign+um Martes.

Fredouinus, presbiter, qui hac karta uindicionis scripsit et SSS sub die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

23

927, novembre, 14 o 24.

Venda. *Abundanci i la seva esposa Alda venen a Sala una vinya que tenen per compra al comtat d'Osona, a Camboret, [actual municipi d'Osor, Guillerries, comarca de la Selva] pel preu de nou sous.*

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 75, f. 66v, núm. 153.

B.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 78, f. 22, núm. 183.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 322, pàg. 285.

A

Cal. 18, N°. 153¹

«Consta ab acte clos per Andofredo, prevere, a 18 de las calendas de 10bre, any 30 del reynat de Carlos, rey, fill de Lluís, que Abundancio y sa muller venen a Sallano, en lo territori de Ausona, en lo lloch que dihuen [...], una vinya sua propria, que·ls havia vingut per compra, la qual afronta: de orient ab vinya dels venedors; de mitgdia ab vinya de Valdarico; de ponent ab la roca; de tremontana ab la vinya de Segone o sos hereus. Quant estas afrontacions enclohuen, ho venen per enter, ab sas entradas y exidas, per preu de 9 sous».

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

B

V. N°. 183¹

«Consta que ab acte clos per Amilofredus, preb^e, de 8 de las chalendas de desembre, any 30 del regnat de Carlos, rey, fill de Lluís, rey (de Navi 914) com Abondansio y sa muller Alella venen a Sallane, en territori de Ausona, en lo lloch que·s diu Camboret, una viña. Y afronta: de sol ixent ab la viña dels venedors; de mitgdia ab la viña de Baldarico; de ponent ab la roca; y de tramuntana ab la viña de Segona y sos hereus. La qual venda fan per preu de nou sous».

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

24

928, novembre, 4.

Venda. *Abundanci i la seva esposa Alda venen a Sala una vinya i una terra que tenen per compra al comtat d'Osona, al terme de Corbera, [actual municipi d'Osor, Guillerries, comarca de la Selva] per dinou sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 1, núm. 10, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 339, pàgs. 293 i 294.

A

V. N°. 29¹

In nomine Domini. Ego Auonnancio et uxori mea Alda, uinditores tibi Sallane, entore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi uinea uel terra nostra propria, qui nobis aduenit per comparacione. Qui est ipsa uinea et tera in comitatu Ausona, in termina que dicunt Corbaria. Et abet afrontaciones ipsa uinea et terra: de auriente in terra Sexeberto et de Gomundo; et de meridie in uinea de Balderico; et de auciduo in uinea de te comparatore; et de cerci in uinea de Segó et de Lunare. Et ipsa alia uinea et terra afronta: de auriente in terra de Gomundo et de Sexeberto; et de meridie in uinea de Lego et de Lunare; et de auciduo in ipso ermo; et de cerci in terra Sexeberto et de Gomundo. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa uinea et terra ab integro cum exio et regresio suo, in propter precio solidos XVIII tantum, quod tu entor nobis dedisti et nos uinditores manibus nostris recepimus. Et nichil que de ipso precio aput te entore non remansi. Est

manifestum. Que uero ipsa uinea et terra de nostro iure in tue ea tradimus dominio et potestate aut per abendi, uindendi, an quiqui exinde facere uel iudicare uolueris in Dei nomine abeas potestate. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra ista uindicione uenerit pro inrumpendum quantum ad eo tempore inmeliorata fuerit ipsa uinea et terra in duplo tibi conpona. Et in auantea ista uindicio firmis permanea homnique tempore.

Facta uindicione II Nonas Nouember anno XXXI renante Karulo rege post obitum Hodoni.

Signum+ Auonnancio. Signum+ Alda, qui han uindicione fecimus et firmare rocauimus. Signum+ Elderedo. Signum+ Suniefredo. Signum+ Radebaldo. Signum+ Uuandalmare. Signum+ Agavio. Signum+ Adrouario.

Eizo, qui hac uindicione iscripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

25

929, gener, 14.

Venda. *Ansebert i la seva esposa Agila [= Agell] venen a Sala i la seva esposa Filmera una terra que tenen per compra al comtat d'Osona, al terme de Sant Hilari, a la vila de Genís, difunt, [actual municipi de Sant Hilari Sacalm, Guillerries, comarca de la Selva] pel preu d'un sou i sis diners.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 1, núm. 11, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 342, pàgs. 294 i 295.

A

V. N°. 56¹

In nomine Domini. Ego Anseberto et uxori sua Egilo, uinditores sumus tibi Salane et uxori sue Filimera, hemtores. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi in comitatum Ausona, in terminio de Sancti Ilarii, in uilla que uocant Genesisio, conda que fuit. Uindimus uobis ipsa terra culta, que nobis auenit de comparacione, et afrontat: de oriente in terra Genesisio; et de meridie in torrente que discurri; et de occiduo in rio currente; et de circio in terra de Esonerado. Quantum infra istas IIII afrontaciones includunt sic uindimus uobis ab integrum, in propter precium solido I et denarios VI tantum, quod uos emtores nobis dedistis et nos uinditores de presente manibus nostras recepimus. Et nihil que de ipso precio aput uos hemtores non remansi. Est manifestum. Quem uero ipsa terra iamdita superius nominata de nostro iuro in uestro tradimus dominio potestatem. Quod si nos uinditores a ullus homo qui contra hanc ista carta uindicionis uenerit a inrumpendum, aut nos uenerimus, in duplo uobis perpetim abitura. Et in auantea ista carta uindicionis firmis et stabilis permanea die et tempore.

Facta carta uindicionis XVIII Kalendas Febroarii anno XXXII renante Carulo rege, filio Ludiuici.

Signum+ Anseberto. Signum+ Igilo, qui simul in unu uindicione fecimus et firmare rogauimus. Signum+ Domenico. Signum+ Siluius. Signum+ Galindus.

Mangefredus, presbiter, qui hanc carta uindicione scripsi SSS sub die et ano quod supra, cum literas superpositas in uerso III, XX et I.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

930, maig, 28.

Venda. *Aimoví i la seva esposa Ajo venen a Sala i la seva esposa Filmera, filla dels venedors, un alou que tenen per herència al comtat d'Osona, al terme de Querós,¹ [antiga parròquia de Querós, actual municipi de Sant Hilari Sacalm, Guillerries, comarca de la Selva] pel preu de vint sous.*

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 75, f. 71, núm. 176.

B.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 78, f. 6, núm. 46.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 368, pàg. 313.

Cal. 18, N° 176²

V. N° 46³

A

«Consta ab acte clos per Radulfo, prevere, a 5 de las calendas de juny, any 1 del reynat en que comenzà Radulfo, que Eimovino y sa muller Eyca venen a Salla (Sala) y a sa muller Filmera las terras, casas y casals, orths y ortals, vinyas y arbres fruyters, terras cultas o incultas, quals havia provingut per alou de sos pares, que està en lo comptat de Ausona, en lo terme Cairós. Tot lo qual afronta: de orient ab lo riu Ausor o en la ocisa Codafredo;⁴ de mitgdia ab lo riu de Cayrós; de ponent en la Meselaria; y de tremontana ab la ocisa Codafredo.⁵ Quant estas afrontacions enclouen ho venen per preu de 20 sous».

1. *Per les afrontacions ha de correspondre al paratge conegut actualment com a Bosc del Cominal, que té, efectivament, al sud, la riera de Querós. La mesellaria o hospici de llebreros ha de correspondre al sector del Bosc de Serrallonga (on encara hi ha el mas del mateix nom, vinculat al famós Joan Sala, àlies Serrallonga, bandoler del segle XVII), el qual és separat de l'antic lloc de Querós (actualment sota les aigües del pantà de Susqueda) pel riu Ter. Aquesta propietat que comprà Sala era, per tant, un territori pertanyent a la parròquia de Querós (actualment del municipi de Sant Hilari Sacalm, comarca de la Selva) limítrof amb el d'Osor (actual municipi d'Osor, comarca de la Selva), perquè a orient limita amb la riera d'Osor.*

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

4. *ocisa Codafredo a O.*

5. *Vegeu la nota 1.*

6. *Vegeu la nota 1.*

B

«Consta que ab acte clos per Rodulfo, p^{re}, a 5 de las calendas de juny, any 1 que Radulfo reb lo regnat, Timovino y sa muller Eva venen a Sala y a sa muller, filla dels venedors, casas, casals, horts, vinyas, pomeras, terras cultas y incultas. Y és tot en lo comptat de Ausona, y en lo terme de Carós. Y afronta tot: de sol ixent en lo riu de Ausó o ocisa Codafredo;⁴ de mitgdia en lo riu de Trairoso; de

ponent en Meselaria; y de tremontana ab ocisa Codafredo. Preu de dita venda: 20 sous».

27

930, octubre, 15.

Venda. *Angelbert i la seva esposa Avondança venen a Sala una casa i la seva part d'unes terres i d'unes vinyes que tenen dels seus pares i per compra al comtat d'Osona, al terme d'Osor, a la vall de Cireseda [actual municipi d'Osor, Guilleries, comarca de la Selva] i a Joanet, [Joanet, actual municipi d'Arbúcies, Guilleries, comarca de la Selva] pel preu de cinc sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 1, núm. 12, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 371, pàgs. 314 i 315.

A

V.Nº. 180¹

In nomine Domini. Ego Ingilbertus et uxori mea Auondanca, uinditores tibi Salla, emtore. Per anc scriptura uindicacionis nostre uindimus tibi casa cum curte et orta, et de terras cultas uel ermas et de uineas et de arboribus ipsa nostra portionem, qui nobis aduenit de ienitores uel de conparacione. Qui est, ipsa omnia, in comitatum Ausona, in terminio de Ausore, in ualle que uocant Ciriseda, uel aliquid de Iouaneto. Qui afrontat ipsa casa cum curte et orto et terras culltas uel ermas uel uineas cum arboribus: de oriente in terra de Morlino uel de suos eredes; et de meridie in strada de Bellapolla; et de occiduo in terra de Slampado; et de cercii in flumine Ausore. Et afrontant ipsas terras de Iouaneto: de oriente in terra de Goderigo; et de meridie in rio curente; et de occiduo in serra de Ezevaros; et de cercii in terra de Ermonberto uel de suos eredes. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi in casas, in curtes, in hortos, in terras cultas uel ermas, in uineas, in pomiferis, in linares, in cannabares, in rego, in subrego, in omnia uel in omnibus ipsa porcione, ab omnem integrietatem, cum exio uel regressio, propter precio solidos V. Et nihil que de ipso precio aput uos emtores non remansit. Est manifestum. Quem uero ipsa omnia de nostro iuro in tuo tradimus dominio et potestatem. Quod si nos uinditores aut ullus homo qui contra ista uindicacione uenerit pro inrumpendum, aut nos uenerimus, non hoc ualeat uindicare set componat ipsa omnia in duplo cum omnem suam inmelioracionem, et in abantea ista uindicacio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista uindicacione Idus Kalendas October anno XXXIII regnantem Carlo rege.

Sig+num Ingilbertus. Sig+num Auanca, qui ista uindicacione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Martes. Sig+num Trasouadus. Sig+num Andraldus.

Castellanus, presbiter, qui ista uindicacione scripsit et suscripsit et die et SSS anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

28

930, desembre, 31.

Venda. *Senter ven a Àlvar i la seva esposa Beleta una terra que té per compra al terme de la ciutat de Manresa, [actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de tres sous.¹*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1012.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 11, pàg. 41, *ex O i A*.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 373, pàgs. 315 i 316.

Manresa²

M N° 385³

Minorisa⁴

Manresa⁵
925 ?⁶

Arxiu de casa GUITART

TOMO _____ PLÉC 27
LLIGALL _____ N. 749
_____ 7

CENTRE EXCURSIONISTA DE LA COMARCA DE BAGES⁸

n. 1012⁹

In nomine Domini. Ego Sentario,¹⁰ uinditor uobis Albaro et uxor sua Beleta, emtores. Et per anc scriptura uindicionis mee uindo uobis terra culta, qui mihi aduenit per comparacione in ciue Menresa, in suo terminio. Qui afrontat ipsa terra: de oriente in terra Ema, deouota; a meridie in eremo; et de occiduo in terra de nos comparatores; et de circi similiter. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindo uobis ipsa terra sicut superius resonat, ab integrum ipsam medietatem quem ibidem abeo, in propter precium solidos III, quot uos emtores mihi dedisti et ego uinditor de presente manibus meis¹¹ recepi. Et nihil exinde non remansit. Et est manifestum. Unde ex¹² presente die et tempore abeatis potestate facere quod uolueritis. Quod si ego uinditor au[t] ullusque omo qui contra anc istam cartam uindicionem uenerit ad inrumpendum non ualeat oc uindicare set componat ipsa terra in duplo. Et in antea ista mea uindicio firmis et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta carta uindicionis pridie Kalendas Ianuari anno II Deo regnante regem expectantem.

Sig+ Sentario,¹⁰ qui cartam uindicionem feci et testes firmare rogau. Sig+ Adalardus. Sig+ Sperandeo. Sig+ Teudefredus.

[M]agnus Uirus,¹⁴ presbiter, qui cartam uindicionem scripsit SSS die et anno quod supra.

1. *Foradet petit al marge esquerre (anvers). Set sècs verticals. El pergamí anava enrotllat. El text és afectat per àcids.*

2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Minorisa» (S. XII).

3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

4. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

5. *Mitjans del segle XX, c. 1948-1950.*

6. *Escrit amb llapis. Mitjans del segle XX, c. 1948-1950.*

7. *Segell estampat el 1923.*

8. *Segell de l'«Arxiu del Centre Excursionista de la comarca de Bages», de Manresa, estampat c. 1905-1923.*

9. *A l'angle inferior dret. Escrit amb llapis.*
10. Sentario a **O** i segons **b**; Sgitario segons **a**. *Vegeu la nota 13.*
11. *meis sobrelineat.*
12. *et segons b.*
13. Sentario a **O** i segons **b**; Sgitario segons **a**.
14. *Uirus en majúscules a O. El sacerdot Magnus Uirus el retrobem com a escrivà en el document núm. 34 (vegeu la nota 17).*

29

931, abril, 23.

Venda. *Esperand ven a Sala la vuitena part d'un molí al comtat d'Osona, a la vila de Joanet, [Joanet, actual municipi d'Arbúcies, Guilleries, comarca de la Selva] i al vilar d'Emma, a la riera d'Osor, [actual municipi d'Osor, comarca de la Selva] pel preu de deu sous.*³

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 1, núm. 13, *ex O*.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 377, pàg. 318.

A

V. N°. 95

In nomine Domini. Ego Sperandus, uinditor tibi Salla, emtore. Per hac scriptura uindicionis me uindo tibi molino et est in co[m]itato Ausona, in uilla que uocant Gouaneto uel in uillare Aimon, uel in aqua que uocat Ausore. Qui afrontat ipso molino: de orientis in terra Frobaldo uel suos eredes; de meridie in terra erema; de occiduo similiter; de circi in terra Frabaldo. Sic uindimus tibi ipsa mea octava parte ab omni intecritate, cum exio uel recresio suo, propter precium solidos X et nihil que de ipso precio aput te emtore non remansit. Est manifestum. Quem uero ipso molino de nostro iuro in tuo tradimos dominio et potestate et quiquid exinde facere uel iudicare, in Dei nomine abeatis potestatem et nullus homo de ipso molino te inquietare non presumat. Et sic et ut exinde inquitauerit non hoc ualeat uindicare set componat tibi ista omnia sicut superius scriptum est in duplo. Et in antea ista uindicio firma permaneat.

Facta carta uindicionis nono Kalendas Madii, anno II quod obuit Karulus rex.

Sig+num Sperandus, qui hac ista uindicione feci et firmare rogauí. Audegarius, leuita. Honestus SSS Oliba. Eimo, abba² SSS.

Qudila, subdiaconus, qui hanc ista uindicione scripxit et sub SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
2. Eimo abba segons **A**. *Es tracta de l'abadessa Emma de Sant Joan de Ripoll, [actual municipi de Sant Joan de les Abadesses, comarca de Ripollès] filla del príncep i marquès Guifred I, [el Pilós] comte de Cerdanya, Urgell, Barcelona, Girona i Besalú, i repoblador d'extensos territoris fronterers, entre els quals Osona i Manresa, guanyats les dècades de 880 i 890 (abans de la seva mort en una escamesa dels musulmans de Lleida, sembla ser, el 897). [BALAÑÀ I ABADIA, Pere, Navès, els musulmans i el comte Guifré I "el Pelós", Ajuntament de Navès (Solsona 1991), pàgs. 30 i 31 - traducció al català de la part de l'obra de l'historiador àrab Ibn H'aiiàn que tracta de la mort del comte Guifred- i 35 i 36 -reproducció fotogràfica dels fulls corresponents conservats a la Bodleian Library, Gran Bretanya-]*

Venda. *Adevons [= Alfons] i la seva esposa Ranlo venen a Gonderic i la seva esposa Ermesenda unes cases, unes terres i unes vinyes que tenen per compra al comtat de Manresa, al terme de la vall de Nèspola, a Ullastrell, [Oristrell -mas-, actual municipi del Pont de Vilomara i Rocafort, comarca de Bages] pel preu de vint-i-quatre sous.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 4.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 386, pàgs. 324 i 325.

b. SITJES I MOLINS, Xavier, *Arquitectura civil medieval al Bages*, pàg. 5.

Mureze¹

In nomine Domini. Ego Adeuonso² et uxor mea Ranlone,³ simul in unum uinnitore⁴ sumus⁵ Gonderigo⁶ et uxor sua Ermesinna,⁷ emtores.⁸ Per ahnc⁹ scriptura uinnicionis¹⁰ nostre¹¹ uinnimus¹² uobis kasas,¹³ curtes et ortos¹⁴ et terras, culltas¹⁵ uel incultas, et uinea cum ipsos pomiferos et suos uexellos,¹⁶ nostros propios.¹⁷ Qui nobis auenit¹⁸ per comparacione. Qui est, ec¹⁹ omnia, in commitatum²⁰ Menresa,²¹ in terminio²² de ualle Nespola,²³ in²⁴ loco que²⁵ dicunt Uliastrello.²⁶ Que²⁷ afronta,²⁸ ec²⁹ omnia: de parte oriente³⁰ in Palacio de Auezia,³¹ et de meridie³² in monte Uirgilio,³³ et de occiduo³⁴ in flument³⁵ Lubregado,³⁶ et de circi³⁷ in rio Nespola.³⁸ Quantum infra istas quatuor aafrontaciones³⁹ includunt sic uinnimus⁴⁰ uobis ubiquecumqu^{e41} inuenire potueritis, ab omnem integrietatem, cum illorum⁴² exio uel regresio, in propter precium solidos XXIII. Et nihil que de ipso precium aput uos emtores⁴³ non remansi.⁴⁴ Est manifestum. Quem uero ec⁴⁵ omnia que⁴⁶ superius resonant⁴⁷ de nostro iuro in uestro tradimus dominio et potestatem. Et qui contra anc⁴⁸ ista carta uinnicione⁴⁹ uenerit pro inrumpendum, aut nos uinnitores⁵⁰ uenerimus, non oc⁵¹ ualeat uinnicare,⁵² set⁵³ componat uel componamus in dupla⁵⁴ cum omni⁵⁵ in⁵⁶ sua melioracione.⁵⁷ Et in auantea⁵⁸ ista uinnicione⁵⁹ firmis⁶⁰ permaneat omnique tempore.

Facta⁶¹ carta uinnicione⁶² IIII Nonos Augustus,⁶³ anno III° quod obuit Karlo⁶⁴ rex,⁶⁵ Deo lodantem⁶⁶ regem espectantem.⁶⁷

Sig+num Adeuonso.⁶⁸ Sig+num Ranlo, nos simul in unum qui ista uinnicione⁶⁹ fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Sendedo.⁷⁰ Sig+num Senterigo.⁷¹ Sig+num Todosius.⁷²

Addanagildus,⁷³ presbiter, qui ista carta uinnicione⁷⁴ escripsit⁷⁵ et SSS die et anno quod supra.

1. *Segons a:* Al dors: «Mureze» (S. XI-XII).

2. Adeuonso a **O**. És un nom personal masculí d'origen germànic. Correspon a Alfons.

3. Ranlone a **O**. És un nom personal femení d'origen germànic. En català no ha perviscut actualment.

4. uinnitore a **O**, per uenditore.

5. *Tot seguit hi ha d'anar:* uobis.

6. Gonderigo a **O**. És un nom personal masculí d'origen germànic.

7. sua a **O**, per tua.

8. Ermesinna a **O**, per Ermesinda. És un nom personal femení d'origen germànic. En català ha perviscut com a cognom: Armisén.

8. emtores a **O**, per emptores.

9. ahnc a **O**, per hanc.

10. uinnicionis a **O**, per uenditionis.

11. nostre a **O**, per nostra.

12. uinnimus a **O**, per uendimus.

13. *kasas a O, per chasas (o casas).*
14. *ortos a O, per hortos.*
15. *culltas a O, per cultas.*
16. *uexellos a O. És un mot català, escrit actualment vaixells, grans tones o bótes per emmagatzemar vi.*
17. *propios a O, per propios.*
18. *auenit a O, per aduenit.*
19. *ec a O, per hec.*
20. *commitatum a O, per comitatu.*
21. *Menresa a O. És el topònim genuí, sense llatinitzar, de l'actual ciutat i terme de Manresa, la capital del Bages. És d'origen preromà.*
22. *terminio a O, per termino.*
23. *ualle Nespola a O. La vall de Nèspola donava nom a una antiga unitat territorial que inclou els territoris dels actuals municipis de Mura i el Pont de Vilomara i Rocafort, a més d'un sector - Vilarasa- del de Talamanca, que conformen el sector sud-oriental de l'actual comarca de Bages, entre el Pla pròpiament dit i els massissos de l'Obac i del Montcau- Sant Llorenç del Munt, límits amb l'actual comarca de Vallès Occidental.*
24. *in repetit a O.*
25. *que a O, per quod.*
26. *Uliastrello a O. Correspon a l'actual mas d'Oristrell, amb la capella de Sant Pere, a l'oest del poble de Rocafort (Oristrell, actual municipi del Pont de Vilomara i Rocafort, comarca de Bages).*
27. *que a O, per quod.*
28. *afronta a O, per affrontat.*
29. *ec a O, per hec.*
30. *oriente a O. Segons b, que identifica erròniament el monte Uirgilio amb el Montgròs, al sud del poble de Rocafort, aquesta afrontació correspondria al nord.*
31. *Palacio de Auezia a O. Correspon a l'actual poble de Rocafort (Rocafort, actual municipi del Pont de Vilomara i Rocafort, comarca de Bages). Segons b, si bé primer escriu que era “situat en un paratge desconegut del terme de Rocafort”, tot seguit hi torna i afegeix que “sembla que [el palau o les seves restes] era prop del poble de Rocafort, si no allà mateix” (op. cit., pàg. 5).*
32. *meridie a O. Segons b, que identifica erròniament el monte Uirgilio amb el Montgròs, al sud del poble de Rocafort, aquesta afrontació correspondria a l'est.*
33. *monte Uirgilio a O. Correspon a la serra de Puig Gili, al sud, efectivament, d'Oristrell. Segons b, però, es tracta del Montgròs, muntanya de 584,8 m al sud mateix del poble de Rocafort, municipi al qual pertany. Aquest error d'identificació fa que consideri errònies totes les afrontacions.*
34. *occiduo a O. Segons b, que identifica erròniament el monte Uirgilio amb el Montgròs, al sud del poble de Rocafort, aquesta afrontació correspondria al sud.*
35. *flument a O, per flumine.*
36. *Lubregado a O, per Lubricato. Correspon al Llobregat, que flueix a l'oest d'Oristrell.*
37. *circi a O. Segons b, que identifica erròniament el monte Uirgilio amb el Montgròs, al sud del poble de Rocafort, aquesta afrontació correspondria a l'oest.*
38. *rio Nespola a O. Es tracta de l'actual riera de Mura, que transcorre, efectivament, al nord d'Oristrell.*
39. *aafrontaciones a O, per affrontaciones.*
40. *uinnimus a O, per uendimus.*
41. *ubiquecumque a O, per ubicumque.*
42. *illorum a O, per illis.*
43. *emtores a O, per emptores.*
44. *remansi a O, per remansit.*
45. *ec a O, per hec.*
46. *que a O, per quod.*
47. *resonant a O, per resonat.*
48. *anc a O, per hanc.*

49. uinnicione a **O**, per uenditione.
50. uinnitores a **O**, per uenditores.
51. oc a **O**, per hoc.
52. uinnicare a **O**, per uindicare.
53. set a **O**; variant, admesa en llatí, de sed.
54. dupla a **O**, per duplum.
55. omni a **O**, per omnem.
56. in a **O**. *Superfluu*.
57. sua melioracione a **O**, per suam inmelioracionem.
58. auantea a **O**, per antea.
59. uinnicione a **O**, per uenditione.
60. firmis a **O**, per firma.
61. *Tot seguit hi ha d'anar*: ista.
62. uinnicione a **O**, per uenditione.
63. Nonos Augustus a **O**, per Nonis Augustis.
64. Karlo a **O**, per Carlo.
65. rex a **O**, per regi.
66. lodantem a **O**, per laudantem.
67. espectantem a **O**, per expectantem.
68. Adeuonso a **O**, per Adeuonsi.
69. uinnicione a **O**, per uenditione.
70. Senderedo a **O**, per Senderedi.
71. Senterigo a **O**, per Senterigi.
72. Todosius a **O**, per Todosii. *Correspon al nom personal masculí d'origen grec Teodosi.*
73. Addanagildus a **O**, per Adanagildus. *És un nom personal masculí d'origen germànic.*
74. uinnicione a **O**, per uenditione.
75. escripsit a **O**, per scripsit.

31

933, abril, 30.

Venda. *Altemir i la seva esposa Alda venen a Sala un molí que tenen per compra i dels seus pares al comtat d'Osona, al terme de Sant Hilari, a la vila d'Emma, difunta, [actual municipi de Sant Hilari Sacalm, Guillerries, comarca de la Selva] pel preu de sis sous.*

[**O**]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 1, núm. 14, ex **O**.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 394, pàg. 330.

T. S. N.º. 65

A

In nomine Domini. Ego Altemiro et uxori sua Alda, uinditores sumus uobis Salla, hemtores. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus uobis in comitatu Ausona, in terminio de Sancti Ilarii, in uilla de Emone, conda [sic] qui fui. Uindimus uobis ipso molino molentem cum suum caput aquis et suo reco et cum suas molas et cum suos feros et cum suo superposito et cum suas aiacencias et cum essio uel regresio suo. Sic uindimus uobis tres hereditates, que nobis aueni de comparacione et de parentorum meorum, cum afrontaciones ilorum, ab integrum, in propter precium solidos VI tantum, quod uos hemtores nobis dedistis et nos uinditores de presente

manibus meis recepi. Et nihil que de ipso precio aput nos hemtores non remansit. Est manifestum. Quem uero ipsa omnia iamdita superius nominata de nostro iuro in uestro tradimus dominio potestatem. Quod si nos uinditores a ullus homo qui contra hac ista carta uindicionis uenerit a inrumpendum, aut nos uenerimus, in duplo uobis perpetim abitura, et in auante ista carta uindicionis firmis et stabilis permanea die et tempore.

Facta carta uindicionis II Kalendas Madii ano IIII quod rex Carlus obuit, Domino renante et regem expetantem.

Signum+ Altemiro. Signum+ Alda, qui simul in unu uindicione fecit et firmare rogauimus. Signum+ Quarnero. Signum+ Esmerado. Signum+ Usela.

Mangefredus, presbiter, qui hanc carta uindicione scripsi SSS sub die et ano quod supra.

32

933, setembre, 4.

Venda. *Morlà i la seva esposa Engilrada, Sigebert i la seva esposa Gilaberga, Càndida, Teuderic i la seva esposa Gonsa, Nadala, Altaric i Unoald i la seva esposa Justa, venen a Sala una terra que tenen, quelcom per compra i quelcom dels seus pares, difunts, anomenats Osbert i Oderic, al comtat d'Osona, al terme de la vall d'Osor, a Santa Creu, [Santa Creu d'Horta, actual municipi d'Osor, Guillerries, comarca de la Selva] pel preu de cinc sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 1, núm. 15, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 396, pàgs. 331 i 332.

V. N.º. 38

A

In nomine Domini. Ego Morlano et uxor mea Hengilrada, Sigeberto et uxor mea Gilaberga, Candida, Teuderigo et uxor mea Gonsa, Nadalia, Haltarigo, Hunoualdo et uxor mea Iusta uinditores sumus tibi Sanlane, hemtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi terra nostra propria qui nobis aduenit ad adaliquis per comparacione et adaliquis per genitores nostros qui fuerunt condam, his nominibus Hosbertus et Audericus. Et est ipsa terra in comitatum Ausona, in terminio de ualle Hausore, in locum hubi uocant Sancte Cruce. Et adfrontat ipsa terra: de parte horientis in terra de nos ipsos uinditores uel in ipso torrente; et de meridie in rio que uocant Gerundella; et de hocciduo in terra de nos uinditores; et de cerci similiter afrontat in terra de nos uinditores. Quantum infra istas IIII afrontaciones includunt sic uindimus tibi de ipsa terra et de ipsos arbores que ibidem sunt modiatas III, esceptus des[tr]os hocto hab omni integrietatem, [cum] exio uel regresio illorum, propter precium solidos V. Et nichil [de i]pso precium non remansit. Est manifestum. Quod si nos uinditores aut filius uel filias uel eredibus nostris qu[i c]ontra hanc ista carta uindicio[nis] uenerit pro inrumpendum dupla tibi perpetim abitura. Et in antea ista uindicio firmis permaneat homnique tempore.

Facta ista uindicio pridie Nonas Setember, anno IIII quod ho[biit] Carulus rex, Christum rennante regem exspectante.

Signum+ Morlano. Signum+ Ingilrada, Signum+ Sigeberto. Signum+ [G]ilaberga. Signum+ Candida. Signum+ Teudericus. Signum+ Gonsa. Signum+ Nadalia. Signum+ Haltarigo. Signum+ Hun[o]ualdo. Signum+ Iusta, qui hanc ista carta uindicionem fecimus et firmare rogauimus. Signum+ Felix. Signum+

Uenrandus. Signum+ Trasouadus. Signum+ Mirauulus. Signum+ Heldegeirus.

Seniofredus, presbiter, qui hanc ista uindicionem scripsit et SSS die et anno quod supra.

33

934, desembre, 28.

Venda. *Fidel i la seva esposa Major venen a Gener una terra conreada que tenen per compra a la ciutat de Manresa, a Bages, [actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de dotze sous.*¹

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1013.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 12, pàgs. 41 i 42, *ex O.*

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 403, pàgs. 337 i 338.

B N° 720²

934³

**Venta de tierras en Bages
es entre particulares**⁴

934⁵

28-XII⁶

Arxiu de casa GUITART

TOMO _____ PLÉC 10

LLIGALL _____ N. 303⁷

CENTRE EXCURSIONISTA DE LA COMARCA DE BAGES⁸

n. 1013⁹

In nomine Domini. Ego Fedeles et uxor mea Maior, uinditores tibi Ianuario, emtore. Et per anc scripturam uindicionis nostre uindimus tibi terra culta, qui nos aduenit per comparacione in ciuitate Menresa, in Baias que uocant. Et afrontat: de oriente in terra Sigisinda; a meridie et de circi similiter; et de occiduo in terra Salamon. Quantum infra istas quatuor afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa terra ab omni integrietatem,¹⁰ in propter precium solidos XII. Et est manifestum. Unde et ex presente die et tempore abeatis potestatem facere quot uolueris ad omnia. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra anc istam cartam uindicionem uenerit ad inrumpendum non oc ualeat uindicare set componat ipsa terra in duplo. Et in antea ista nostra uinditio¹¹ firmis stabilis permaneat omnique tempor[e].

Facta carta uindicione VI¹² Kalendas Ianuari, anno VI quod obuit Carlus rex.

Sig+num Fedeles. Sig+num Maior, simul cartam uindicionem fecimus et firmare rogauimus. Sig+¹³ Adalardis. ¹⁴ Sig+¹⁵ Centulus. Sig+¹⁶ Eldouigius.

Magnus Uirus,¹⁷ presbiter, rogitus scripsit SSS die et anno quod supra.

1. *Nombrosos sècs verticals. El pergamí anava enrotllat. Quatre foradets (dos i dos) al marge esquerre (anvers). Segons b*: Al dors: «Orts» (S. XII).
2. *Finals del seon terç del segle XVIII, c. 1760.*
3. *Sota del 4 un 3. Ratllat, amb llapis.*
4. *Mitjans del segle XX, c. 1948-1950.*
5. *Mitjans del segle XX, c. 1948-1950.*
6. *Escrit amb llapis. Mitjans del segle XX, c. 1948-1950.*
7. *Segell estampat el 1923.*
8. *Segell de l'«Arxiu del Centre Excursionista de la comarca de Bages», de Manresa, estampat c. 1905-1923.*
9. *A l'angle inferior dret, escrit amb llapis.*
10. *integritate segons b.*
11. *vindicio segons b.*
12. *V segons b.*
13. *Sig+num segons b.*
14. *Adalardes segons b.*
15. *Sig+num segons b.*
16. *Sig+num segons b.*
17. *El sacerdot Magnus Uirus el retrobem com a escrivà en el document núm. 29 (vegeu la nota 12).*

34

937, febrer, 25.

Venda. *Adalrad [= Adalrand] i la seva esposa Dadilda, i Adalbert i la seva esposa Genovara venen a Sala unes cases, terres i vinyes que tenen per compra i dels seus pares al comtat d'Osona, a la parròquia de Sant Pere d'Osor, a Croset, [actual municipi d'Osor, Guilleries, comarca de la Selva] pel preu de deu sous.¹*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 1, núm. 16, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 423, pàgs. 351 i 352.

A

V. N°. 97²

In nomine Domini. Ego Adalradus et uxor mea Dadildes et Adalbertus et uxor mea Genouara, uinditores sumus tibi Sallane, emtore. Per hanc scriptura uinditionis nostre uindimus tibi, in comitato Ausona, in parroquia Sancti Petri, in locum que dicunt Ausore, ad ipso Croseto. Uindimus tibi casas, curtes et hortos, terras et uineas, arboribus uel pomiferis cum ipsos castagnarios, et nobis aduenit per excomparacione uel per parentorum. Et afrontat hec omnia superius scripta: de parte horientis in ipsa Calme; de meridie ad ipsas Palombarias; de occiduo ad ipso collo de Suscado; de circi ad ipsa Paradella. Quantum infra istas quattuor afrontaciones includunt sic uindimus tibi ab omnia integritate cum exios et regresios earum propter precium solidos X. Et nihil que de ipso precio apud te emtore nihil remansit. Quem uero hec omnia superius scripta quod nos tibi uindimus de nostro iuro in tuo tradimus dominio et potestatem fatiendi quodcumque uolueritis et qui contra hanc ista scriptura uinditionis uenerit pro inrumpendum, aut nos ipsi uenerimus, non hoc ualeat uindicare

quod repetit sed componat hec omnia superius scripta in duplo cum omni sua inmelioratione. Et in ante³ ista scriptura uinditionis firmis et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta scriptura uinditionis V Kalendas Marcii, anno I quod cepit regnare Leudeuicus rex, filius Karloni.

Signum+ Adalradus. Signum+ Dadildes. Signum+ Adalbertus. Signum+ Genouara, qui hanc scriptura uinditione fecimus et testes firmare rogauimus. Signum+ Baio. Signum+ Trasouadus. Signum+ Eldegarius.

Ermenisclus, presbiter, qui hanc scriptura uinditione scripsi et SSS sub die et anno quod supra.

1. *Vegeu el document núm. 6, on dos dels actors, Adalrand i Adalbert, també hi són protagonistes.*
2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
3. *ante segons A, per antea.*

35

937, abril, 10.

Venda. *Franc i la seva esposa Enovija venen a Argeric una terra que tenen al comtat de Manresa, al terme del castell de Terçol, al vilar de Silmi, [actual municipi de Castellterçol, comarca de Vallès Oriental] pel preu de cinc sous.*

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 71, f. 8v, núm. 32.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 426, pàgs. 352 i 353.

Cal. 21, Nº. 32

A

«Consta ab acte clos per Sabarico, prevere, a 4 dels idus de abril, any 1 del reynat de Lluís, rey, que Franco y sa muller Enovigia venen a Argerich la terra culta y hortal y casal ab los arbres fruyters y no fruyters, lo qual està en lo comptat de Manrresa, en lo terme de Castelltersol, y en lo vilar de Silmi. Tot lo qual afronta: de orient ab lo camí y ab lo hort de Eicone y de sos hereus; de mitgdia ab lo camí; de ponent ab terra de Faquilo o de sos hereus o ab terra de Gumila. Quant en estas afrontacions se enclou ho venen per preu de 5 sous».

Venda. *Ermela ven a Elisend una terra que té per compra al comtat de Manresa, a Rajadell, [actual municipi de Rajadell, comarca de Bages] pel preu de vuit sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 2, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 13, pàg. 42, ex A. [extracte en català i mots clau en llatí].

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 427, pàg. 353.

M. N° 172

A

In nomine Domini. Ego Ermelde, uinditrix sum tibi Eldesindo, emtore. Per hanc scriptura uindicionis mee uindo tibi terra mea propria qui mihi aduenit de comparacione et est ipsa terra in comitatum Minorisa, ad Rio Agello. Et afrontat ipsa terra: de oriente in uia uel in ipso Guadello; et de meridie in rio Agello; et de occiduo in terra de Elies uel in uia; et de circi in uia uel in uinea de Senatore, presbitero. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa terra ab integrum, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos VIII in rem ualentem. Et est manifestum. Et nichil de ipso precio aput te emtore non remansit. Et est manifestum ut in Dei nomine de ipsa terra firmam abeas potestatem ad omnia que uolueris. Etsi est ullus omo qui ista karta inquietare se presummat non hoc ualeat uindicare set componat ipsa terra in duplo cum omnem suam inmelioracione. Et in antea ista karta uindicione firmis permaneat omnique tempore.

Facta karta uindicionis VI Kalendas Madii anno I regnante Leudeuico rege, filio Karloni. Sig+num Ermelde, qui hanc ista karta uindicione feci et testes firmare rogauí. Sig+num Godemare. Sig+num Goldrigo. Sig+num Malono.

Ennengo, leuita, qui hanc ista karta uindiccione scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. 937, maig, 1 segons a.

37

937, novembre, 13.

Venda. *Almon ven a Odevagre, [= Avagre, Vagre] la meitat de la vila Antiga amb tres heretats, que té dels seus pares, difunts, al comtat de Manresa, al riu d'Or, [Ridor, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de cinquanta sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 3, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 14, pàg. 43, ex A. [extracte en català i mots clau en llatí].

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 436, pàg. 359.

S. F. N° 564**A**

In nomine Domini. Ego Almundus, uinditor sum tibi Odeuagrus, emtore. Per hanc scriptura uindicionis me uindo tibi uilla Antiga et terras cultas et ermas, meas proprias, que michi aduenit de genitores meos condas. Et est ipsa uilla cum ipsas terras cultas et ermas in comitatum Minorisa, infra suo termine, in locum que uokant rio de Auri. Et afrontat ipsa uilla cum ipsos terras cultas et ermas: de oriente in terra de Agila femina uel suos eredes; et de meridie in stirpe; et de occiduo similiter; et de circi in terra de Bulgara. Quantum infra istas IIII^{or} afrontaciones includunt sic uindo tibi ipsa medietate de ipsa uilla, et in ipsa medietate de ipsas terras uindo tibi III ereditates ab integrum, cum exio uel regresio suo, in aderato uel definito precium solidos L in rem ualentem. Et nichil exinde non remansit. Est manifestum. Quem uero ipsa omnia que in ista karta resonat que ego tibi uindo de meo iuro in tuo trado dominio et potestatem et de omnia que facere uolueris. Et qui contra hanc ista uindicione uenerit pro inrumpendum non oc ualeat uindicare set compona tibi ipsa omnia sicut superius resonat in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista uindicione firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta karta uindicione Idus Nouembrii anno II regnante Leudeuico rege, filio Karloni.

Sig+num Almundus, qui ista karta uindicione fecit et testes firmare rogauit. Sig+num Ato. Sig+num Leopardus. Dacho, presbiter, SSS

Iohannes, leuita, qui hanc ista karta uindicionis scripsi et SSS die et anno quod supra.

38

937, novembre, 18.

Venda. *Espetosa* [dona] *i els seus fills* [i les seves filles:] *Guisand, anomenat Mascarell, Sara,* [dona] *Grimald,* [= Grimau] *Vidal, Teudebert i Teudesenda,* [dona] *venen a Gonderic i la seva esposa Ermesenda una terra que ella té pel desè i els fills per herència al comtat de Manresa,* [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] *al terme de Bages, a l'Angle de Montpeità,* [Montpeità - muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] *pel preu de catorze sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original perdut, abans a l'arxiu de Casa Guitart, plec SF, núm. 1142.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps III, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 438, pàg. 361.

B. N° 429**A**

In nomine Domini. Ego Spotosa, femina, et filiis meis is nominibus nomine: Guisandus, que uocant Mascallellus, Sarra, Grimaldus, Uiddal, Teudebertus, Teudesinda, uinditores sumus uobis Gonderigus et uxori tue Ermesinda, emtores. Per anc scriptura uindicionis nostre uindimus nos uobis terra nostra propria culta uel erma, qui nobis aduenit ad me Espotosa¹ per meum decimum et ad nos filios de nostro genitore. Et est ipsa terra in comitatu Menresa, in terminio de Baias uel in loco que uocant in ipso Angulo de Monte Pectano. [Et afrontat ipsa terra culta uel erma: de parte horientis in terra Emirigus; et de meridie afrontat in flumine Lubrigato; et de hoccidentis in

ermo uel in ipsa roca; et de circi in terra de Guifredus, uicescomite, et de Chixul[o], uicescometissa. Quantum infra istas IIII^f afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa terra ab omne integritate, unacum exio uel regressio suo, [in] aderato et definito in propter pretium solidos XIII in rem ualentem. Quot uos emtores nobis dedistis et nos uinditores de presentem manibus nostris recepimus. Et nichilque de ipso precium aput uos emtores non remansit. Est manifestum. Quem uero preddicta terra culta et erma aut nos uenerimus sicut superius ressonat de nostro iure in uestro tradimus dominio potestatem abendi, uindendi, donandi, commutandi, ut quiquit exinde facere uel iudicare uolueris libera in Dei nomine abeatis plena[m po]testatem. Quod si nos uinditores aut ullus homo qui contra ista carta uindicione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set compo[nat] aut componamus ipsa terra in duplo cum homnem suam inmelioracione. Et in antea ista uindicio firma et stabilis permaneat modo uel homnique tempore.

Facta carta uindicione XIII Kalendis Decembras anno II regnante Leudeuico rege, filio Karloni.

Sig+num Espotosa, Sig+num Guisandus, que uocant Mascarellus. Sig+num Sarra. Sig+num Grimaldus. Sig+num Uiddal. Sig+num Teudebertus. Sig+num Teudesinda, qui anc carta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Ansulfus. Sig+num Eimirigus. Sig+num Undila.

+ Ermenfredus, presbiter, qui anc carta uindicione scripsit et SSS sub die et anno quod supra.

1. Espotosa *segons A*, per Espetosa.

39

938, febrer, 22.

Venda. *Hilari i la seva esposa Leugod [= Llevot] venen a Gaví i la seva esposa Òria una terra que tenen per compra al comtat de Manresa, al terme del castell de Bellid, [castell de Castellbell, actual municipi de Castellbell i el Vilar, comarca de Bages] pel preu de vuit diners.*¹

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1014.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 71, cal. 21, núm. 34.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 445, pàgs. 368 i 369.

Castellbellid.²

938-22-2³

Arxiu de casa GUITART

TOMO _____ PLÉC **03**
LLIGALL _____ N. **123**
4

n. 1014⁵

[In nomine Domini. Eg]o Elarus et uxor mea L[euegote, uinditores sumus uobis Gau]inius et uxori tue Oria. [Per hanc scriptura] uindicione nostre uindi[mus uobis terra] nostra propria, qui [nobis adu]enit ex compar[ac]ione nostra. Qui [afrontat] ipsa terra: de parte orien[tis in Se]rata; et de meridi[e in terr]a de Uuifredo; a parte cerci in [terra de Ual]entino; et de occiduo in [terra ...]⁶ duos ipsos [...]⁷. Et est] ipsa terra in co[mit]atu Menresa, [in termin]io de castro Bellito, in locum

que dicitur [ad] ipsa [...]⁸da. Quantum infra istas IIII afronta[ciones inclu]dunt uin[d]o uobis ipsa [t]erra, cum exio et [r]egre[si]o suo, ab omne integritate, [propter] precium quod in [...] ⁹ dinarios VIII, et de ipso precio apu[d uos comparatores non] remansit. Est mani[fe]stum. Quod si nos [uinditores] aut aliquis omo qui de ipsa terra [uos inquietare uoluerit] non hoc ualeat uind[ica]re sed compo[nat ipsa] terra in duplo, et karta ista [uindicionis firmis] et stabilis permaneat.

Facta kar[ta uindic]ionis VIII Kalendas Marcii anno II regnante Leudeuico rege, filio Karloni.

[Sg¹⁰+ Elar]us. Sg¹¹+ Leuegoto, qui hanc [karta] uindicionis fecimus et testes firmare roga[uimus]. Sg¹²] + Atila. Sg¹³+ Laurenti. Sg¹⁴+ Sperandeo.

[Miro]ne, presbiter, scripsit et SSS sub die et anno quod supra.

1. *Pergamí deteriorat. El pergamí fou retallat; per això manca el costat esquerre del text (unes 9 o 10 lletres per línia). Tota la superfície del text és coberta amb una capa grogosa, com si hagués estat vernissada, fruit del tractament químic al qual fou sotmès el text al segle XVIII. Malmès, també, per talls a la part inferior. Abans: Cal. 21 N.º. 34.*

2. *Escrit resseguint unes lletres anteriors, segurament les mateixes.*

3. *Escrit amb llapis.*

4. *Segell estampat c. 1923.*

5. *A l'angle inferior dret, escrit amb llapis.*

6. *Espai per a 8 lletres aproximadament.*

7. *Espai per a 3 lletres aproximadament.*

8. *Espai per a 7 lletres aproximadament.*

9. *Espai per a 22 lletres aproximadament.*

10. Sig+num segons a.

11. Sig+num segons a.

12. Sig+num segons a.

13. Sig+num segons a.

14. Sig+num segons a.

40

938, agost, 11.

Venda. *Oliba ven a Sendred [= Sindreu] una vinya que té per compra al comtat d'Osona, a la parròquia de Santa Margarida de Vallors, [parròquia de Santa Margarida de Vallors, actual municipi de Sant Hilari Sacalm, Guillerries, comarca de la Selva] pel preu de quatre sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, núm. 17, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 452, pàg. 371.

V. N.º. 107

A

In nomine Domini. Ego Oliba, uinditor sum tibi Sendedo, emtore. Per hanc scriptura uindicionis me uindo tibi uinea mea propria, que michi aduenit per comparacione. Qui est in comitatum Ausona, in parrochia Sancta Margarita, in Uallorci. Qui afrontat ipsa uinea: de orientis et de meridie in uinea Sancta Margarita; et de occiduo in torrente; et de circii in uinea de Trasouado uel de Elias. Quantum in istas IIII^{or} afrontaciones includunt sic uindo tibi ab integrum, cum exio uel regresio suo, in precium solidos IIII^{or}. Et nichil de ipso precio aput te

hemtore non remansit. Est manifestum. Quem uero predicta uinea quem tibi uindo de meo iuro in tuo trado dominio et potestatem; firmam abeas potestatem ad omnia que facere uolueris. Quod si ego uinditor, aut ullusque homo, qui contra hanc ista uindicione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa uinea in duplo, et in abantea ista scriptura inrumpere non permitatur, set in omnibus obtinet firmissimam robore.

Facta carta uindiccionis III Idus Agustii anno III regnante Leudeuico rege, filium Karloni regi.

+ Oliba, qui ista karta uindiccionis feci et testes firmare rogauit et SSS + Senator, presbiter SSS Riculfus, presbiter, SSS Gelmirus, subdiachonus, SSS

Ennego, leuita, qui hanc ista karta uindiccionis scripsi et SSS die et anno quod supra

41

938.

Venda. *Oderic compra un predi* [al comtat de Manresa, al terme/territori de la ciutat de Manresa,] *a l'Angle*, [actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] *al costat del riu Llobregat i d'una terra dels vescomtes* [de Cerdanya-Besalú] *Guifred [= Gifreu] i Quíxol*.

[O]. Original no localitzat. Potser el document que era a Manresa, arxiu de Casa Guitart.

a.* Regest, en català, de vers 1904: SOLÀ I MORETA, Fortià, *El monestir de Sant Benet de Bages*, pàg. 24.

b. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 15, pàg. 43, ex a.

c. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 456, pàg. 374.

a

«Un instrument de l'any 938, o sia la venda de l'Angle a un tal Auderic, pel preu de XIV sous, ens dóna les afrontacions d'aquest predi, que són: per llevant amb terra d'Ermegir, per migjorn amb el riu Llobregat, per ponent amb l'erm i amb la roca i per tremuntana amb terra de Guifré, vescomte, i de Xixilo, vescomtessa. Arx. Guitart, perg. de Montpeità».

42

939, octubre, 16.¹

Venda. *Engilfred,² anomenat Bonós,² i la seva esposa Candiana³ venen a Sala una casa amb cort i hort i una vinya que tenen per compra al comtat d'Osona, a la parròquia de Santa Margarida*, [parròquia de Santa Margarida de Vallors, actual municipi de Sant Hilari Sacalm, Guillerries, comarca de la Selva] *pel preu de setze⁴ sous*.

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, *Catalunya carolíngia*. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 1, núm. 18, ex O.

a. Regest, en català, de vers 1904: SOLÀ I MORETA, Fortià, *El monestir de Sant Benet de Bages*, pàgs. 16 i 17, ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 467, pàgs. 379 i 380, ex A.

V. N.º 100⁵

A

In nomine Domini. Ego Inguilfredus,⁶ que⁷ uocant Bonosus,⁸ et uxori⁹ tue¹⁰ Candiana,¹¹ uinditores¹² sumus tibi Sallane,¹³ emtore.¹⁴ Per hanc scriptura uinditionis¹⁵ nostre¹⁶ uindimus¹⁷ tibi in comitatum¹⁸ Ausona,¹⁹ in parroquia²⁰ Sancta Margarita,²¹ uindimus²² tibi casa cum curte et horto et uinea cum arboribus uel pomiferis, qui nobis aduenit per ex²³ comparatione. Que²⁴ afrontat ipsa casa cum curte et horto et uinea: de oriente in uinea Eldefredo;²⁵ de meridie in uia qui pergit ubique; de occiduo in orto²⁶ de Cixila²⁷ uel in terra de Eldefredo; de circi²⁸ in uerdegario²⁹ de Eldefredo. Quantum infra istas quattuor³⁰ afrontationes includunt sic uindimus³¹ tibi ab omni³² integritate, cum exios et regressios earum,³³ propter pretium³⁴ solidos XVI. Et nihil que de ipso pretio apud te emtore³⁵ nihil remansit. Quem uero ipsa casa cum curte et orto³⁶ et uinea quod nos tibi uindimus³⁷ de nostro iuro³⁸ in tuo tradimus dominio et potestate³⁹ faciendi quod uolueris. Et qui contra hanc ista uinditione⁴⁰ uenerit pro inrumpendum, aut nos ipsi uenerimus, non oc⁴¹ ualeat uindicare quod repetit sed componat ipsa casa cum curte et orto⁴² et uinea in duplo cum omni sua in melioratione.⁴³ Et in antea ista uinditio⁴⁴ firmis⁴⁵ permaneat omnique tempore.

Facta⁴⁶ scriptura uinditionis⁴⁷ XVII Kalendas⁴⁸ Nouember⁴⁹ anno IIII regnante Leudeuico⁵⁰ rege,⁵¹ filio Karloni.⁵²

Signum+ Inguilfredus.⁵³ Signum+ Candiana, qui hanc uinditione⁵⁴ fecimus et testes firmare rogauimus. Signum+ Ermemirus.⁵⁵ SSS Teudemirus⁵⁶ SSS Signum+ Trasouadus.⁵⁷

+Ermenisclus, presbiter, qui hanc uinditione⁵⁸ scripsi et SSS sub die et anno quod supra.

1. 1 de novembre de 941, *segons a, que llegeix* indictionis XIV, Kalendas Nouember *allà on hi ha escrit*: [Facta scriptura] uinditionis XVII Kalendas Nouember. [sic]
2. Ingilfre *segons a*.
3. Borrós *segons a*.
4. Endiana *segons a*.
5. tretze *segons a*.
6. Biblioteca Universitària. Perg. de Sant Benet, llig. del segle X^e *segons a*.
7. Inguilfredus a **O**. *Nom personal masculí d'origen germànic, format per Engel, 'àngel', i frid, 'pau'*.
8. que a **O**, per qui.
9. Borrosus *segons a*.
10. uxori a **O**, per uxor.
11. tue a **O**, per mea.
12. Endiana, *segons a*.
13. uinditores a **O**, per uenditores.
14. Sallane a **O**. *Nom personal masculí d'origen germànic, amb el significat de 'sala', 'palau', que ha donat el cognom català homònim.*
15. emtore a **O**, per emtore.
16. uinditionis a **O**, per uenditionis.
17. nostre a **O**, per nostra.
18. uindimus a **O**, per uendimus.
19. comitatum a **O**, per comitatu.
20. Ausona a **O**. *Correspon a la regió històrica d'Osona, a la Catalunya central, actualment comarca del mateix nom.*
21. parroquia a **O**, per paroecia, 'parròquia', *del grec paroikia, 'diòcesi'*.
22. Sancta Margarita a **O**. *Correspon a Santa Margarida de Vallors (actual municipi de Sant Hilari Sacalm, comarca de la Selva).*
23. uindimus a **O**, per uendimus.
24. ex a **O**. *Superfluu.*
25. que a **O**, per quod.
26. Eldefredo a **O**.

27. orto a **O**, per horto.
28. Cixila a **O**.
29. circi a **O**, per circio.
29. uerdegario a **O**. *És un mot català, 'verdeguer', que correspon al llatí uiridario, 'verger', 'hort'.*
30. quattuor a **O**, per quatuor.
31. uindimus a **O**, per uendimus.
32. omni a **O**, per omne.
33. earum a **O**, per eis. *Tot seguit hi ha d'haver: in.*
34. pretium a **O**, per pretio.
35. emtore a **O**, per emptore.
36. orto a **O**, per horto.
37. uindimus a **O**, per uendimus.
38. iuro a **O**, per iure.
39. potestate a **O**, per potestatem.
40. uinditione a **O**, per uenditione.
41. oc a **O**, per hoc.
42. orto a **O**, per horto.
43. immelioratione a **O**, per immelioratione.
44. uinditio a **O**, per uenditio.
45. firmis a **O**, per firma.
46. *Tot seguit hi ha d'anar: ista.*
47. uinditionis a **O**, per uenditionis. *Indicció, segons a.*
48. Kalendas a **O**, per Kalendis.
49. Nouember a **O**, per Nouembris.
50. Leudeuico a **O**, per Ludouico.
51. rege a **O**, per regi.
52. Karloni a **O**, per Carloni.
53. Inguilfredus a **O**, per Inguilfredi.
54. uinditione a **O**, per uenditione.
55. Ermemirus a **O**, per Ermemiri.
56. Teudemirus a **O**, per Teudemiri.
57. Trasouadus a **O**, per Trasouadi.
58. uinditione a **O**, per uenditione.

43

939, novembre, 8.

Venda. *Aiçó¹ ven a Guadamir, levita, unes cases, uns horts, unes vinyes i un bosc que té per herència al comtat de Manresa, al Carner, [el Carner -mas-, actual municipi de Granera, comarca de Vallès Oriental]² entre les esglésies de Sant Julià [antiga parròquia de Sant Julià d'Uixols, actual municipi de Castellterçol, comarca de Vallès Oriental] i Sant Sadurní, [antiga parròquia de Sant Sadurní (anomenada de la Roca), actual municipi de Gallifa, comarca de Vallès Occidental] pel preu de cinquanta sous.¹*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1015.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 468, pàg. 380.

G. N° 67²

Castellersol.³

940.⁴ **939**⁵
11 novembre⁶

Arxiu de casa GUITART

TOMO _____ **PLÉC 87**
LLIGALL _____ **N. 2054** ⁷

n. 1015⁸

O

[I]n [nomine] Domini. Ego Aizo, uinditor sum tibi Uuadamiro,⁹ leuita, emptor. Per hanc scriptura uindicionis [mee uindo tibi] kasas, curtes, ortos, [terras, u]ineas et ipsa silua de arboribus fagensis uel claudiferis, qui mihi aduenit de genitorem meum uel de genitrice mea tam de comparacione. Et est in comita[tu Men]resa, in loco que dicitur ad ipse Carnario. Et afrontat ipso alaude: de orientis in domum Sancti Iuliani; et de meridie in domum Sancti Saturnini uel in Collo de Asinis; et de occiduo in rio Granaria; [et de circi] in Subiradellos.¹⁰ Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindo tibi in ipso alaude ipsa medietate et de alia medietate ipsa mea parcione ab intecrum, cum exio uel regre[sio suo, in p]ropter precium solidos L tantum, quod tu emtor mihi dedis[ti] aut ego uinditor manibus meis recepi. Et nihil que de ipso precio aput te emtor non remansit. Est manifestum. [Quem uero] predicto alaude superius scriptum de nostro iure in tuo trado dominio et potestatem faciendi quod uolueris. Et qui contra ista karta uindicione uenerit ad inrumpendum [non hoc ua]leat uindicare sed in duplo tibi componat cum omni sua inmeliacione. Et in antea ista karta uindicione firmis permaneat modo omnique tempore.

Facta karta uindicione VI Idus Nouembris anno IIII regnante Ludouico rege, filium Karlo[nis]. Sig+num Aizo, qui ista karta uindicione feci et testes firmare rocaui.¹¹ Sig+num [...].¹² Sig+num Argefredo. [+ Ferucius, presbiter].¹³

Leopardus, presbiter, qui ista karta uindicione scripsi et sub SSS die [et] anno quod supra.

1. *Tractament químic damunt la totalitat del text, practicat a finals del segle XVIII o inicis del segle XIX, que presenta un to general entre marronós i grogós. Nombrosos sècs verticals, però cinc, distribuïts irregularment, destaquen per damunt de tots els demés. El pergamí anava enrotllat. Algunes parts del text són molt malmeses. Els noms dels testimonis són pràcticament il·legibles, fins i tot amb làmpada de llum ultraviolada.*

Vegeu nota 1 del document núm. 1. El 2 d'agost de 898, Aiçó i la seva esposa Donavella vengueren a Leòncia una part de les terres del rei que colonitzaren als Carners, al terme del castell de Terçol, difunt, al pagus d'Osona (núm. 1). Fixem-nos com una quarantena d'anys abans el lloc, a part que s'emprava la forma plural, se situava al pagus, territori o comtat d'Osona, no al de Manresa.

2. Vegeu, al document núm. 1, la nota 3. Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.

3. Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.

4. ratllat, amb llapis.

5. a sobre, escrit amb llapis.

6. a sota, escrit amb llapis.

7. Segell estampat c. 1923.

8. a l'angle inferior dret, escrit amb llapis.

9. Uuadamirus segons a.

10. Segons a es tracta de Sant Quirze de Subiradells (actual municipi de Taradell, comarca d'Osona). Efectivament, els autors de l'Índex alfabètic de noms que hi ha al final de la tercera part (entrada

Subiradellos, pàg. 1537), *Rafael Ginebra i Ramon Ordeig (aquest darrer, responsable tècnic de la totalitat del volum IV de Catalunya carolíngia, dedicat als comtats d'Osona i Manresa), consideren erròniament el topònim Subiradells/Sobiradells com a únic, i localitzat exclusivament a l'actual municipi de Taradell, comarca d'Osona. Però en realitat, a excepció de l'esmentat de Sant Quirze de Subiradells (vegeu vol. IV, tercera part, núm. 1565, pàgs. 1116-1118), tots els altres topònims Subiradells/Sobiradells (vol. IV, primera part, núm. 468, pàg. 380, i núm. 475, pàg. 384; segona part, núm. 798, pàg. 609, i núm. 880, pàg. 662) corresponen a la vila altmedieval d'aquest nom, i que cal situar a l'actual municipi de Granera, comarca de Vallès Oriental.*

11. rogavi segons a.

12. Espai per a unes 7 lletres.

13. Ferucus presbiter segons a. Més aviat sembla que sigui Ferucius, presbiter -en majúscules a O-.

44

940, març, 1.

Venda. *Lunars i la seva esposa Sinyol venen a Sala una casa, un molí i unes terres al comtat d'Osona, a la parròquia de Sant Hilari, a Vallors, [Santa Margarida de Vallors, actual municipi de Sant Hilari Sacalm, Guillerries, comarca de la Selva] pel preu de catorze sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 1, núm. 19, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 470, pàg. 381.

V. N.º. 151¹

A

In nomine Domini. Ego Lunars et uxor mea Senior uinditores sumus tibi Sallane, emtore. Per hanc scriptura uinditionis nostre uindimus tibi in comitatum Ausona, in parroquia Sancti Ilarii, in Uallorci, uindimus tibi casa cum curte et horto, id est: uerdegario cum ipso torculario et uinea cum ipso molino et terra culta. Que nobis aduenit, hec omnia superius scripta, per ex comparatione. Qui afrontat, ipsa casa cum curte et horto et uerdegario cum ipso torculario et uinea cum ipso molino et ipsa terra: de parte horientis in aqua Uallorci uel in cacauo de ipso molino de Saborello; de meridie in uia qui pergit hubique; de occiduo in uinea de Genesio uel de suos heredes; de circi in uinea Guifredo uel de fratres suos uel in plantario de Saborello. Quantum infra istas IIII afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa casa cum curte et horto et uerdegario cum ipsos pomiferos uel ipso torculario et uinea et ipso molino cum suo capud aquis et sua ferradura et omnia usibilia unde molere debet cum ipsa terra ab omni integritate, cum exio et regressio earum, propter precium solidos XIII. Et nihil que de ipso pretio apud te emtore nihil remansit. Quem uero hec omnia superius scripta quod nos tibi uindimus de nostro iuro in tuo tradimus dominio et potestate faciendi quod uolueris. Et qui contra hanc ista scriptura uinditionis uenerit pro inrumpendum, aut nos ipsi uenerimus, non hoc ualeat uindicare quod repetit sed componat hec omnia superius scripta in duplo cum omni sua inmelioratione. Et in antea ista scriptura uinditionis firmis et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta scriptura uinditionis die Kalendas Marcias anno IIII regnante Leudeuico rege, filio Karloni.

Signum+ Lunars. Signum+ Senior, qui hanc uinditione fecimus et testes firmare rogauimus. Signum+ Dadila. Signum+ Sendouadus. SSS Felix, clericus SSS Signum+ Ferrecintus. Signum+ Ennego.

Ermenisclus, presbiter, qui hanc uinditione scripsi et SSS sub die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

45

940, març, 12.¹

Venda. *Centoll i la seva esposa Olina, i Folc i la seva esposa Orfeta, venen a Moçó, anomenat Els, una vinya que tenen per aprisió al comtat de Manresa, a Rajadell, [actual municipi de Rajadell, comarca de Bages] pel preu de trenta sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 4, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 16, pàg. 44, ex A. [extracte en català i mots clau en llatí].

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 471, pàg. 382.

S. A. N.º. 209

A

In nomine Domini. Ego [Cen]tullo et uxori mea Olina et Folcario et uxor mea Orifacta, uinditores tibi Mocone, qui abui nomen Eles, emtore. Per hanc scripturam uindicionis nostre uindimus tibi in comitatum Minorisa, ad Rio de Agello, ibidem uindimus tibi uinea que nobis aueni de aprisione. Et afrontat ipsa uinea: de oriente in ermo; et de meridie in uinea de Iderno; et de occiduo in ermo; et de circi similiter in ermo uel in uinea Kauallario, presbitero. Quantum infra istas IIII^{or} afrontaciones includunt sic uindimus tibi ab omni integrietate, cum exio uel regressio suo, propter pretium solidos XXX tantum, quod tu emtor nobis dedisti et nos uinditores de presente manibus nostris recepimus. Est manifestum. Quam uero ista omnia superius nominata de nostro iuro in uestro tradimus dominio et potestate, si quis nos uinditores aut ullus omo suposita persona qui contra hanc ista carta uindicionis uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set quantum ad eo tempore inmelioratum fuerit in duplo uobis componere faciam perpetim abitura. Et in antea ista uindicio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicio ista IIII² Idus Marcii anno IIII regnante Leudeuico rege, filio Karloni.

Signum+ Centullo. Signum+ Ulina. Signum+ Folcario. Signum+ Orfeita, qui hanc uindicione fecimus et firmare rogauimus. Signum+ Ella. Signum+ Gotmare. Signum+ Scluaa.

Kauallarius, presbiter, qui hanc karta uinditione scripsit et SSS sub die et anno quod supra.

1. 940, març, 1 *segons a.*

2. 3 *segons a.*

940, març, 31.

Venda. *Quíntol, dona, ven a Gonderic i la seva esposa Ermesenda dues peces de terra que té d'herència materna al comtat de Manresa, al terme de Navarcles, [actual municipi de Navarcles, comarca de Bages] i [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità, [Montpeità - muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de sis sous, a pagar en coses que ho valguin.*¹

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1016.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 17, pàgs. 44 i 45, *ex O.*

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 473, pàgs. 382 i 383.

Montpetan²

B. N.º. 648³

y terme de Nauarcles; no fa per S. Benet =⁴

940. 31 Març

**Venta de tierras en
Montpeyta.**⁵

Arxiu de casa GUITART

**TOMO _____ PLÉC S. F
LLIGALL _002_ N. 021**
6

n. 1016⁷

In nomine Domini. Ego Hintila, femi[na, uin]nitrice sum uobis Gonderego et u[x]or [su]a Ermesinna, emtores meos. Per [anc] scriptura uinnicionis me uin[n]o uobis pecias II de terra, qui mihi auenit de genitrice mea. Et est in commitatum Menresa, in terminio de Nauarculas uel in Monte Pectano. Afronta ipsa una pecia de terra: de parte orientis in terra de Sintila; et de meridie in tera⁸ Suniario, commite; et de occiduo in riunculo; et de circi in terra Eldofredo. Et ipsa alia terra qui est a Monte Pectano afronta: de oriente in roca; et de meridie in serra; et de occid[uo s]immiliter; et de circi simmiliter in serra. Quantum infra istas afrontaciones includunt uinno uobis i[psas] mias porciones ab integrum, cum illorum exio uel regresio, in propter precium solidos VI in rem ualentem. Et nihil de ipso precium aput uos emtores nihil non remansit. Est manifestum. Quem uero predictas terras de meo iuro in uestro tradimus dominio et potestatem abenni, uinnendi, donandi uel etiam commutandi. Et qui contra anc ista carta uinnione uenerit pro inrumpen<dum> aut ego uinnitricem uenero aut uicusque omo non oc ualeat uinnicare, set componat ipsas terras in dupla cum omni in sua melioracione. Et in auantea ista uinnicione firmis permaneat omnique tempore.

Facta carta uinnicione pri[d]ie Kalendas Aprelis anno IIII reinantem Leudeuico⁹ reige, filio Carloni.

Sig+num Hcintila, qui ista uinnicione fecit et firmare rogauit. Sig+num Sancione. Sig+num

Ennego. SSS¹⁰ Bladinus, SSS.*

Addanagildus, presbiter, qui ista uinnicione escr<i>psit¹¹ et SSS die et anno quod supra

1. *Set sècs verticals. Tres forats al marge esquerre (anvers). El pergamí anava enrotllat. Restes de goma d'enganxar al marge esquerre (anvers). Creueta negra al costat exterior de la I de l'incipit. Un forat que afecta dues línies: tres lletres a l'expressió et de occid[uo s]immiliter, a la sisena línia; i quatre més a uobis i[psas] mias porciones, a la setena. Dos talls al marge superior afecten algunes lletres més. A part d'això, el text es conserva en bones condicions i es va salvar de ser tractat amb productes químics, a finals del segle XVIII o començaments del segle XIX.*
2. *Segons b*: Al dors: «Montpetan» (S. XII).
3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
4. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
5. *31 març al costat, escrit amb llapis.*
6. *Segell estampat el 1923.*
7. *a l'angle inferior dret, escrit amb llapis.*
8. *terra segons b.*
9. *Leudouico segons b.*
10. *SSS manca a b.*
11. *escripsit segons b.*

47

940, abril, 21.

Venda. *Eldebrand i la seva esposa Susanna venen a Radulf [= Rodolf, Raül] i la seva esposa Ermesenda una terra que tenen per compra al comtat de Manresa, al terme d'aquesta ciutat, a Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de vint-i-cinc sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 5, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 18, pàg. 45, ex A. [extracte en català i mots clau en llatí].

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 474, pàgs. 383 i 384.

S. F. N° 470¹

A

In nomine Domini. Ego Eldebrandus et uxor mea Susanna, uinditores sumus uobis Radulfo et uxori sue Ermesenda, emtores. Per hanc scriptura uindiccionis nostre uindimus uobis terra culta et erma nostra propria, qui nobis aduenit de comparacione. Et est ipsa terra culta et erma in comitatum Minorisa, in terminio de ipsa ciuitate uel in locum que uocant Monte Peitano. Et afrontat ipsa terra culta et erma: de orientis in terra de nos uinditores; et de meridie in terra de nos uinditores erma uel de nos comparatores; et de occiduo in terra culta de nos uinditores uel de uos comparatores; et de circi in uia. Quantum in istas III^{of} afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa terra culta et erma ab integrum, cum exio uel regresio suo, in precium solidos XXV in rem ualentem. Et nichil que de ipso precio aput uos emtores non remansit. Est manifestum. Ut in Dei nomine de ipsa terra culta et erma firmam abeatis potestatem ad omnia que facere uolueritis. Etsi est ullus honro qui ista karta inquietare se presumat non hoc ualeat uindicare set componat ipsa terra culta et

erma in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista karta uindiccio firmis permaneat omnique tempore.

Facta karta uindiccionis XI Kalendas Madii, anno IIII regnante Leudeuico rege, filio Karloni.

Sig+num Eldebrandus. Sig+num Susanna, qui hanc ista karta uindiccione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Ermenisclus. Sig+num Solmo. Sig+num Adrouario.

Ennego, leuita, qui hanc ista karta uindicione scripsi et + die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

48

940, maig, 10.

Venda. *At ven a Guadamir la meitat i la seva part sencera de l'altra meitat d'un alou que és al comtat de Manresa, al Carner.* [el Carner -mas-, actual municipi de Granera, comarca de Vallès Oriental] *Termeneja: a l'est amb l'església de Sant Julià;* [antiga parròquia de Sant Julià d'Uixols, actual municipi de Castellterçol, comarca de Vallès Oriental] *al sud amb l'església de Sant Sadurní [de la Roca] i el coll d'Ases;* [actual municipi de Gallifa, comarca de Vallès Occidental] *a l'oest amb el riu de Granera; i, al nord, amb Sobiradells,* [Sobiradells -antic mas, desaparegut-, actual municipi de Granera, comarca de Vallès Oriental] *pel preu de cinquanta sous.*³

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 71, f. 23v, núm. 89.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 475, pàg. 384.

Cal. 21, N° 89¹

A

«Consta ab acte clos per Llopart, prevere, a 6 dels idus de maig, any 4 del reynat del rey Lluís, que Atho vené a Uuadamiro las casas, cortis y horts, terras y vinyas y lo bosch, que està en lo comptat de Manresa, en lo lloch dit al Carner. Afronta: de orient ab la casa de St. Julià; de mitgdia ab la casa de St. Sadurní o ab Coll de Ases; y de ponent ab lo riu Granera; y de tremontana ab Subiradells. Quant estas afrontacions enclohuen ho ven per meytat, de la altre meytat ven la sua porció per enter, per preu de 50 sous».

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

49

940, maig, 28.

Venda. *Amalfred ven a Gonderic i la seva esposa Ermesenda una terra que té per herència al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] al terme de Bages, a l'Angle,* [actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] *pel preu de dos sous i quatre diners.*³

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, sense signatura. Prové de l'arxiu de casa Guitart.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera

part, núm. 476, pàgs. 384 i 385.

O

B. N.º. 443¹

In nomine Domini. Ego Amalfredu, uinditor sum uobis Gunderigus et uxori tue Ermesinda, emtores. Per hanc scripturam uindicionis mee uindo uobis terra mea propria, qui mihi aduenit per genitori meo. Et est ipsa terra in comitatu Menresa, in terminio de Bages, ad ipso Angulo. Et afrontat: de oriente in rio Lubrigato; de meridie similiter; de occiduo in Monte Peitano; de circi in terra de Guifredu, uicescomite. Quantum in istas IIII afrontaciones includunt sic uindo uobis ipsa mea ereditate, quantum in manu mea abeo, in manu mea ab omni integritate, propter precium solidos II et dinarios IIII. Et nihil exinde remansit. Est manifestum. Quod si ego uinditor aut ullus homo qui contra hanc uindicionem uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componam in duplo cum omne sua immelioracione. Et in antea ista uindicio firmis permaneat omnique tempore.

Facta uindicione² V Kalendas Iunii, anno IIII regnante Ludouico rege.

S+ Amalfredu, qui ista uindicione feci et firmare rogauit. S+ Desiderius. (*Crismó*) Argemirus, presbiter SSS* SSS Ragamfredo, leuita SSS.*

(*Crismó*) Amelius, presbiter, hec scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. Facta uindicione *afegit al marge*.

50

940, maig, 28.

Venda. *Seniulf, sacerdot, ven a Ot un solar amb cases i terres que té per compra i dels seus pares al comtat de Manresa, al terme [del castell] d'Oló, a Tresvics, [parròquia de Sant Joan d'Oló, actual municipi de Santa Maria d'Oló, comarca de Bages] pel preu de cent sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 6, *ex O*.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 477, pàgs. 385 i 386.

H. N.º. 3¹

A

In nomine Domini. Ego Seniolfus, presbiter, uinditor sum tibi Odo, emtore. Per anc scriptura uindicionis mee uindo tibi solarío, casas cum curtes et ortos et terras et uineas uel palomario qui mihi auenit de comparacione uel de parentorum in comitatum Menresa, in terminio de Olone, in Tresuicos. Afrontat, ipso solarío cum ipsas casas cum curtes, ortos: de oriente in terra de Albaro; de meridie in strata; de occiduo in terra de Albaro; de cerci in terra de Felicitas uel suos eres. Sic uindo tibi ipso solarío cum suo superposito et ipsas casas III uel ipso orto cum curte et ortos II uel ipso palomario et ipsas cigas qui sunt in casa de Adanagildo ab omnem integritatem. Afrontat, ipsa uinea qui est ad ipsa Mendula: de orientem in uinea de Donnelo; de meridie in uinea de Gondesindo; de occiduo in uinea de Godemares; de cerci in uinea de Argemiro. Et afrontat ipsa uinea qui est in Pugo Grosso, et ipsa terra: de orientem in uinea de Adanagildo uel de Albaro; de

meridie in terra de te emtore; de occiduo [i]n torren; de cerci in terra de Maluli uel suos eres. Sic uindo tibi ipsa uineas uel ipsa terra ab integrum. Et de ipsos arbores glandarios et pomiferis qui sunt in ipsa uinea de Adanagildo sic uindo tibi ipsa modietatem ab integrum. In alio lo[co] afrontat ipsa terra: de orientem in terra de Ariolfo; de meri[di]e in uinea de Adanagildo; de occiduo in terra de Pasarella uel suos eres; de cerci in terra de Albaro. Sic uindo tibi in ipsa terra, cultum uel erum, ipsa medietatem ab integrum. In alio loco afrontat ipsa terra: de orientem in terra de Adanagildo uel in strata; de meridie in terra de Oliba uel de Ari[ol]fo; de occiduo in terra de Felicitas uel suos eres; de cerci in similiter. Sic uindo tibi ab integrum. In alio loco afrontat ipsa terra: de orientem in terra de Adanagildo; de meridie in terra de te emtore; de occiduo in terra de Felicitas; de cerci in terra de Albaro uel suos eres. Sic uindo tibi ipsa terra ab integrum. In alio lo[co] afron[ta]t ipsa terra: de orientem in terra de Donarella uel suos eres; de meridie in strata; de occiduo in terra de Or[...] uel suos eres; de cerci in terra de Albaro. Sic uindo tibi ipsa terra ab integrum. In alio loco afrontat ipsa terra: de oriente in terra de Eldegontes de suos eres; de meridie in terra Eri[...]; de occi]duo in torrentem; de cerci in terra de Felicitas uel suos eres. Sic uindo tibi ipsa terra ab integrum. Et in ipsum campo qui est in ipso Lualio sic uindo tibi ipsa mea ereditatem. In alio loco afrontat ipsa terra erma: de orientem in torrentem; de meridie in terra de Eldrado; de occiduo in strata; de ce[rci] in terra de te emtore. Sic uindo tibi ipsa terra erma ab integrum. Et ipsos ferraginales afrontant: de orientem in terra de Oliba; de meridie in terra de Felicitas uel suos eres; de occiduo in terra de Albaro; de cerci in strata. Sic uindo tibi ab integrum. In alio loco afrontat ipsa terra qui est in uilla de Tode[...], afrontat: de orientem in terra de Albaro uel suos eres; de meridie in terra de Mascarone; de occidui in ipsa limite; de cerci in terra de Golfarigo. Sic uindo tibi ipsa terra ab integrum. Quantum infra ista afrontaciones includunt sic uindo tibi ipso solario cum casa, cum curtes et ortos et terras et uineas, cultum uel erum, ab omnem integritatem in aderato et d[efin]ito precio solidos C, quod tu emtor mihi dedisti et ego uinditor de presentem manibus meis recepi. Et nicil de ipso precio aput te emtore non remansit. Et est manifestum. Sane quod si ego uinditor aut ullusque homo qui contra anc ista carta uindicionis uenerit ad inrumpendum, aut ego uenero, componat uobis ipsas casas uel ipsas uineas uel ipsas terras in duplo. Et in antea ista carta uindicionis firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicionis II Kalendas Iunii anno IIII regnante Leudeuico re[ge], filio Carlloni.

Seniolfus, presbiter, qui anc ista carta uindicionis feci et firmare rogauit. Sig+num Oriolus. Sig+num Ferrecintus. Sig+num Godemares. Sig+num Stre[...]ius. [Sig]+num Sesenandus.

Seniolfus, presbiter, qui anc ista carta uindicionis scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

51

940, desembre, 4.

Venda. *Trasvad ven a Amalric i la seva esposa un hort que té al comtat de Manresa, al [terme del] castell de Godmar, [= Gomar] [castell de Callús, actual municipi de Callús, comarca de Bages] pel preu de set diners.*

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 71, f. 43, núm. 195.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 481, pàg. 388.

A

Cal. 21, N.º. 195¹

«Consta ab acte clos per Ansaldo, prevere, a 2 de las nonas de 10bre, any 5 del reynat de Lluís, rey, fill de Carlos, que Tresebado vené a Amalrigo y a sa muller son hort que està en lo comtat de Manresa, en lo castell de Godmare. Lo qual afronta: de orient ab lo camí; de mitgdia ab terra dels compradors; de ponent ab lo camí; y de tremontana ab lo camí. Quant estas afrontacions enclouen ho venen per preu de 7 diners».

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

52

941, agost, 10.

Venda. *Viader i la seva esposa Ermesenda venen a Frujà i la seva esposa Ermerija una vinya que tenen per compra al comtat de Manresa, a la vall de Nèspola, [actual municipi de Mura, comarca de Bages] pel preu de nou sous i sis diners, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 5.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 491, pàg. 394.

Mureze¹

R. N.º. 270²

In nomine Domini. Ego Uiadarios et [u]x[o]r sua Ermesinna, sim[ul] nos in] unum uinnitores sumus Frugone, uenatore, et uxor sua Ermeriga, emtores. Per anc scriptura uinnicionis nostre uinnimus uobis uinea nostra pròpia qui nobis auenit per comparacione, et est ipsa uinea in committatum Menresa, in ualle de Nespola. Afrontat, ipsa uinea que uobis uindimus: de parte orientis in roca; et de meridie in uinea de uos comparatores; et de occiduo in rio; et de part[e] que circi in uia uel in terra Marcio. Quantum infra istas IIIIor afrontaciones includunt uindimus uobis ipsa uinea cum illorum pomiferis ab integrum, cum illorum exio uel regresio, in propter precium solidos VIII et denarios VI in rem ualentem. Et nihil de ipso precium aput uos emtores non remansit. Est manifestum. Quem uero predicta uinea de nostro iuro in uestro tradimus domminio et potestatem ad omnia que uolueritis facere. Et qui contra anc ista carta uinnicione uenerit pro inrumpendum, aut nos uinnitores uenerimus aut ullusque omo non oc ualeat uinnicare, set componat ipsa uinea in dupla cum omni in sua melioracione. Et in auantea ista uinnicione firmis permaneat omnique tempore.

Facta carta uinnicione IIII Idus Agusti anno VI renantem Leudeuico reige, filio Carloni

Sig+num Uiadario, Sig+num Ermesinna, nos simul in unum qui ista uinnicione fecim[u]s et firmare rogauimus. Sig+num Gintilus. Sig+num Adaulfurs. Sig+num Salamone.

Addanagildus, presbiter, qui ista carta uinnicione escripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Mureze» (S. XI-XII).

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

Venda. *Idol, dona, ven a Guifred [= Gifreu] una vinya que té per herència al comtat d'Osona, al terme de les Penes, a la parròquia de Santa Margarida, [parròquia de Santa Margarida de Vallors, actual municipi de Sant Hilari Sacalm, Guillerics, comarca de la Selva] pel preu de tres sous i quatre diners.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 1, núm. 20, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 497, pàgs. 399 i 400.

A

V. N° 111¹

In nomine Domini. Ego Idulo, femina, uinditrice sum tibi Uuifredo, emtore. Per hanc scriptura uindicionis me uindo tibi uinea qui mihi aduenit per genitore uel de genetrice mea condam qui fuit, qui est in comitatum Osona, in terminio de ipsas Pennas, in paroquia Sancta Margarita. Qui afronta ipsa uinea: de orientis in uinea de Uuilmundo uel suos erex; et de meridie in uinea de Uuimara uel suos erex; et de occiduo et de circii in uineas de me entore. Quantum infra istas IIII^{or} afrontaciones includunt sic uindo tibi ipsa uinea totum ab integrum, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos III et dinarios IIII et nihilque de ipso precio aput te entore non remansi. Est manifestum. Quem uero ipsa uinea de meo iuro in tuo trado dominio et potestatem. Quod si ego uinditrice aut ullus homo quis contra hanc ista uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set compono tibi ipsa uinea in duplo cum omni sue inmeliacione. Et in antea ista uindicio firmis stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicione XVI Kalendas Marcias, anno VI regn[an]tem Leodeuigo rege, filio Carloni.

Signum+ Idulo, qui hanc uindicione fecit et firmare rogauit. Signum+ Cris[...]. Signum+ Ermeniscllo. Signum+ Trasouado.

+ Quiricus, qui hanc uindicione scripsi et SSS sub die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

Venda. *Ralí i la seva esposa Sengilda venen a Ferrecint i la seva esposa Guinelda un molí que tenen per aprisió al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] al riu Llobregat, [actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de dos sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 7, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 19, pàg. 46, ex A. [extracte en català i mots clau en llatí].

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 501, pàgs. 402 i 403.

M. N°. 337¹

A

In nomine Domini. Ego Ralinus et uxori tue Singildes, uinditores sumus nos uobis emtoribus nostris Ferresintus et uxori tue nomine Quinildes, emtores. Costa nos ut nos uobis uindere deueremus sicut uindimus nos uobis ipso mulnare, qui nobis adueni de aprisione nostra. Et est ipso mulnare in comitato Menresa, in flumen Lubergado. Afronta ipso mulnare cum suo kapot aquis: de oriente in kariga de Menresa, ipso riuo de Sancto Frictoso; e de meridio in ipso kariga de Nespula; e de occiduo in resclosa de Senader, presbitero; e de circi in flumen Lubergado. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus nos uobis ipso mulnare cum suo kaput aquis, qui nobis adueni de nostra aprisione, at omnem integrietate, propter precio quo inter nos et uos conueni, id est, solidos II in rem ualentem, quo uos emtores nobis dedistis et nos uinditores de presentem manibus nostris recepimus. Et nichil quo de ipso precio aput uos emtores non remansi. Et est manifesto. Quem uero ipso mulnare cum suo kaput aquis de nostro iuro in uestro tradimus dominio potestate faciendi quo uolueris. Et qui contra hac ista carta uindicione uenerit ad inrumpendum, aut nos uinditores uenerimus aut hullusque homo, quantum ad eodem tempore inmelioratum fuerit, in duplo uobis conponere faciamus, et in auante ista carta uindicione firmis stabilis permanea omnique tempore.

Facta carta uindicione IIII Nonas Marcii anno VI regnante Ledouico rege, filio Karloni.

Sig+num Ralinus. Sig+num Singildes, qui hac carta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Recosindus. Sig+num Donadeo. Sig+num Ermenisclus.

Berilfus,² presbiter, qui hac carta uindicione scripsi SSS sub die et ano quo supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
2. Berilfus segons **A**, **a** i **B**; probablement Beriulfus a **O**.

55

942,març, 26.

Venda. *Crispí i la seva esposa Oriola venen a Guadamir, levita, dues peces de terra i dos casals, que Crispí té per compra feta pels seus parents, i Oriola pel desè, al comtat d'Osona, al terme de [la ciuitas de] Roda, [actual municipi de Roda de Ter, comarca d'Osona] a Vilamirosa. [antiga parròquia de Sant Julià de Vilamirosa, actual municipi de Manlleu, comarca d'Osona] Els dos casals són al puig anomenat Castellet, al mateix lloc. Li ho venen, tot, pel preu de vuit sous.*

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 75, f. 72v, núm. 183.

B.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 78, f. 7, núm. 60.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 502, pàg. 403 i 404.

A

Cal. 18, N°. 183¹

«Consta ab acte clos per Iscafredo a 7 de las calendas de abril, any 6 del reynat de Lluís, rey, fill de Carlos. Que Crispio y sa muller Oriola venen a Uuadamir, levita, dos pessas de terra y dos casals que estan en lo Puig, tot lo qual està en lo comptat de Ausona, en lo terme de Roda y de Vilamirosa. De las quals pessas afronta, la una: ab terra de Joan de part de orient, y ab lo Pujolar; de mitgdia ab terra de Gontredo; de ponent ab lo camí; y de tremontana ab terra de Ermengona, dona, o de sos fills. Y la altre pessa afronta: de orient ab terra dels venedors; de mitgdia ab terra de Gondemar; de ponent ab terra de Agela y de Galindo; y de tremontana ab terra de Adaltrimo. Quant en estas afrontacions enclohuen ho venen, junt ab las casas o casals que estan en lo Puig, dit Castellet, per preu de 8 sous».

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

B

V. N° 60¹

«Consta ab acte clos per Giscafredo a 7 de las calendas de abril, any 6 del regnat de Lluís, rey, fill de Carlos. Crispio y sa muller Oriola venen a [Uuadamir, levita,]² dos pessas de terra que los ha vingut per compra de llurs passats, y a dita Oriola per son delme. Y són, ditas pessas de terra y casa en lo comptat de Ausona, y en lo terme de Roda, y en lo terme de Vilamirosa. Y la una afronta: de sol ixent ab terra de Jovane y ab lo Pujolar; y de mitgdia ab terra de Goltredo; de ponent ab lo camí; y de tremontana ab terra de Armengona, femella, o sos hereus. Y la altre pessa: de sol ixent ab terra dels venedors; de mitgdia ab terra de Gondemare; de ponent ab terra de Esela³ y de Zelindona;⁴ y de tremontana ab terra de Adalcrimo. Quant enclouhen las afrontacions de ditas dos pessas de terra y dos casals y lo Puig que's diu Castellet, y ab lo riu y regres,⁵ venen per preu de 8 sous».

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. *Espai en blanc segons B; Uuadamir, levita segons A.*

3. *Esela segons B; Agela segons A.*

4. *Zelindona segons B; Galindo segons A.*

5. *y ab lo riu y regres segons B, per y ab entrades y eixides.*

56

942, maig, 10.

Venda. *Adalbert i la seva esposa Deda [= Doda] venen a Goderic [= Gonderic] una peça de terra que tenen per herència al comtat d'Osona, al terme de Joanet, [Joanet -parròquia i poble-, actual municipi d'Arbúcies, Guillerries, comarca de la Selva] a la parròquia de Sant Hilari, [parròquia de Sant Hilari Sacalm, actual municipi de Sant Hilari Sacalm, Guillerries, comarca de la Selva] a «la muntanya d'Osona», [antic nom de les Guillerries] pel preu de setze diners.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 1, núm. 21, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 510, pàg. 409.

A

V. N° 61¹

In nomine Domini. Ego Adalbertus et uxor mea Deda, uinditores sumus tibi Goderico, emtor. Per hanc carta uinditionis uindimus tibi terra, que nobis auenit de parentorum. Et est ipsa terra in comitatum Ausona, in terminio Iouanneto, in parrochia Sancti Ilarii, in loco que dicunt Monte Ausonense. Et afronta ipsa terra: de oriente in torrente currente; et de meridie et de aucciduo et de circii in terras de me comparatore et e[redes] meos. Quantum infra istas IIII^{or} afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa terra quod superius ressonat, ab omni integrietatem, cum exio et regresio suo, propter precium denarios XVI, et de ipso precio aput te emtor non remansit. Est manifestum. Quem uero ipsa terra de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestatem, quicumque autem contra ista carta uindicionem uenerit pro inrumpendum in uinculo componat ipsa terra in duplo cum omni sua inmelioracionem, et ista carta uindicio in omnibus optineat roborem omnique tempore.

Facta ista carta uindicionem VI Idus Madii, anno VI regnante Leudeuico rege, filio Carloni.

Sig+num Adalbertus. Signum Deda, qui ista carta uindicionem fecimus et firmare rogauimus. Signum Ugobaldus. Signum Unoualdus. Signum Ricario.

Suniefredus, presbiter, qui ista carta uindicione scripsit.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

57

942, juny, 10.

Venda. *Crispí i la seva esposa Oriola venen a Guadamir, levita, una peça de terra erma que tenen al comtat d'Osona, al terme de Roda, [actual municipi de Roda de Ter, comarca d'Osona] a Vilamirosa i Castellet, [antiga parròquia de Sant Julià de Vilamirosa, actual municipi de Manlleu, comarca d'Osona] pel preu d'un sou.*

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 75, f. 72v, núm. 184.

B.* Extracte del segle XVIII: ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 78, f. 8, núm. 70.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 517, pàgs. 414 i 415.

A

Cal. 18, N°. 184¹

«Consta ab acte clos per Galarioso, prevere, a 4 dels idus de juny, any 6 del reynat de Lluís, rey, fill de Carlos, que Crispio y sa muller Auriola venen a Uuadamir, levita, de son territori propri, un tros de erm o ab son territori. Lo qual està en lo comtat de Ausona, en lo terme de Roda y en lo terme de Vilamiró y en lo Castellet. Afronta, lo dit herm: de part de orient ab la roca Tezera; de mitgdia ab terra de Todesindo; y de ponent lo mateix o ab terra de Trasovado, y de tremontana ab lo cap del mateix Castellet. Quant estas afrontacions enclohuen venen del dit herm tot, menos la quarta part, per preu de 1 sou».

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

B

V. N°. 70¹

«Consta que ab acte clos per Galarioso, prevere, a 4 dels idus de juny, any 6 del regnat de Lluís, rey, fill de Carlos, Crispio y Auriola venen a Uuadamiro una pessa de terra herma que és en lo comptat de Ausona, y en lo terreno de Roda, y en lo terme de Vilamiró. Y afronta, dit herm: a sol ixent ab la roca Tera; de mitgdia ab terra de Todecindo; de ponent ab terra de Sendó o de Tresovado; de tremontana ab lo cap de Castellet. Lo que enclouen ditas afrontacions de dit herm venen enterament, exceptat la 4 part, que se reserva dit venedor. Preu de dita venda: 1 sou».

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

58

942, octubre, 5.

Venda. *Trasmir, sacerdot, ven a Adroer, levita, una vinya que té al comtat d'Osona, al terme de Sevadà, a Avancó, [Avencó -veinat-, actual municipi de Tagamanent, comarca de Vallès Oriental] pel preu de cinquanta sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1017.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 520, pàgs. 416 i 417.

**k[arta] de ausona
et de sua²**

[U]³Nº 84⁴

N. 133 segons lo Indice nou.⁵

Seva.⁶

**943.⁷ 942 5 octubre⁸
I-16⁹**

Arxiu de casa GUITART

**TOMO ____ PLÉC 20
LLIGALL ____ N. 598**
_____ 10

n. 1017¹¹

In nomine Domini. Ego Trasemirus, presbiter, uinditor¹² sum tibi Adroario, leuita,¹³ emptore. Per hanc scriptura uindicionis¹⁴ mee¹⁵ uindo¹⁶ tibi uinea mea propria, qui mihi aduenit de¹⁷ comparacione. Et est in comitatu Ausona,¹⁸ in terminio¹⁹ de Seuedano,²⁰ in loco que²¹ dicunt Auancone.²² Et afrontat²³ ipsa uinea: de parte oriente in ipso torrente; a meridie in uinea de Gontringo²⁴ uel de Silmiro;²⁵ et de occiduo in uinea Eldefredo²⁶ uel de Anestasio;²⁷ et de circi²⁸ in ipso bosco uel in roca. Quantum infra istas IIII afrontationes²⁹ includunt sic uindo³⁰ tibi ipsa mea ereditate³¹ ab omni integrietate, cum exeo³² uel regresio³³ suo, in pretium³⁴ solidos L³⁵ in rem ualentem. Quem uero ipsa uinea de meo iuro in tuo trado dominio et potestatem ad abendi,³⁶ uindendi,³⁷ donandi seu comutandi.³⁸ Quod si ego uinditor³⁹ aut ullusque homo qui contra hanc ista

uindicione⁴⁰ uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set⁴¹ componat ipsa uinea in duplo cum omnem inmelioracione⁴² sua.⁴³ Et in antea ista uindicio⁴⁴ firma permaneat omnique tempore.

Facta ista⁴⁵ uindicio⁴⁶ III Nonas⁴⁷ October⁴⁸ anno VII regnante Luduico⁴⁹ rege,⁵⁰ filio Caruloni.⁵¹

Trasemirus, presbiter SSS*,⁵² qui ista uindicione⁵³ feci et testes firmare rogauit. Sign+ Sonna⁵⁴ SSS* Reinulfus⁵⁵ SSS* Rodulfus⁵⁶ SSS*

Reinaldus, presbiter,⁵⁷ qui ista uindicione⁵⁸ scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. 7 sècs verticals i 2 foradets al marge esquerre (anvers). El pergamí anava enrotllat. Un altre foradet enmig del text, que afecta parcialment "... anno VI[I r]egnante ...". Són autògrafes les signatures del venedor, Trasemirus, presbiter, SSS, i les dels tres testimonis: Sign+ Sonna, SSS. Reinulfus, SSS. Rodulfus, SSS.
2. No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a: Al dors: «Karta de Ausona et de Seva» (S. XII).
3. O segons a.
4. Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.
5. Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.
6. Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).
7. Ratllat, amb llapis. Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).
8. A sobre, escrit amb llapis. Mitjans del segle XX (c. 1948-1950).
9. Escrit amb llapis. Mitjans del segle XX (c. 1948-1950).
10. Segell estampat el 1923.
11. A l'angle inferior dret. Mitjans del segle XX (c. 1948-1950). Escrit amb llapis.
12. uinditor a O; per uenditor.
13. Adroario, leuita a O. Adroer, levita, és un fidel de Guadamir, levita. El trobem com a marmessor en el seu testament.
14. uindicionis a O; per uenditionis.
15. mee a O; per mea.
16. uindo a O; per uendo.
17. de a O; per pro.
18. Ausona a O; per Ausonensi.
19. terminio a O; termino segons a.
20. Seuedano a O. Correspon al Sevadà, demarcació territorial al sud del comtat d'Osona, articulat entorn del castell de Seva (comarca d'Osona), d'on prové el nom.
21. que a O; per quod.
22. Auancone a O. Correspon a Avencó (o l'Avencó), veïnat de l'actual municipi de Tagamanent, a la comarca de Vallès Oriental, gairebé unit a Aiguafreda, municipi al qual pertany l'església de Sant Salvador.
23. afrontat a O; per affrontat.
24. Gontringo a O. Nom personal masculí d'origen germànic, que en català fóra Gontreny.
25. Silmiro a O. Nom personal masculí d'origen germànic, que en català fóra Silmir.
26. Eldefredo a O. Nom personal masculí d'origen germànic; en català Alfred.
27. Anastasio a O. Nom personal masculí d'origen grec; en català Anastasi.
28. circi a O; per circio.
29. afrontationes a O; afrontaciones segons a.
30. uindo a O; per uendo.
31. ereditate a O; per hereditate.
32. exeo a O; per exio.
33. regresio a O; per regressio.
34. pretium a O; precium segons a.
35. L seguit d'un espai en blanc d'1 cm.

36. abendi a **O**; per habendi.
37. uindendi a **O**; per uendendi.
38. comutandi a **O**; per commutandi.
39. uinditor a **O**; per uenditor.
40. uindicione a **O**; per uenditione.
41. set a **O**; per sed.
42. immelioracione a **O**; per immeliorationem.
43. sua a **O**; per suam.
44. uindicio a **O**; per uenditio.
45. ista no transcrit segons **a**.
46. uindicio a **O**; per uenditio.
47. Nonas a **O**; per Nonis.
48. October a **O**; per Octobris.
49. Luduico a **O**. *Es tracta del rei Lluís IV el d'Ultramar, que regnà del 936 al 954 (morí el 10 de setembre d'aquell any, el 19e del seu regnat).*
50. rege a **O**; per regi.
51. Caruloni a **O**. *Es tracta del rei Carles III el Ximple, que regnà del 898 al 929.*
52. *La signatura del venedor és autògrafa: Trasemirus, presbiter, SSS.*
53. uindicione a **O**; per uenditione.
54. *Signatura autògrafa: Sign+ Sonna. És una derivació del nom personal masculí d'origen germànic Sesnandus (Senan en català).*
55. Reinulfus a **O**; per Reinulphi. *Signatura autògrafa: Reinulfus, SSS.*
56. Rodulfus a **O**, per Rodulfi o, correctament, Randulphi. *Nom personal d'origen germànic, en català Rodolf. Signatura autògrafa: Rodulfus, SSS.*
57. Reinaldus, presbiter en majúscules a **O**.
58. uindicione a **O**; per uenditione.

59

943, març, 1.

Venda. *Senfred [= Sinfreu] i la seva esposa Llunesenda venen a Rodebald [= Robau] una terra i vinya que tenen del seu pare al comtat de Manresa, a la vall de Nèspola, [actual municipi de Mura, comarca de Bages] pel preu de deu sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 6.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 528, pàg. 422.

Ualle Nespula¹

In nomine Domini. Ego Seniofredo et uxor mea Lunesinda, uinditores sumus uobis Rodebaldo et uxori sue Ermesinda, emtores. Per anc scriptura uindicionis nostre uindimus uobis terra et uinea, qui nobis adueni de genitore nostro. Et ec omnia in comitatum Menresa, in uale Nespula. Et afrontat ec omnia: de oriente in uinea de Donado; et de meridie in terra de Domenico; et de occiduo in uinea de Suniario, comite; et de circi in roka. Quantum in istas IIII afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsas terras cultas et ermas et ipsas uineas cum illorum arboribus sic uindimus uobis ipsa[m n]jostram ereditates ab integro in ederato et definito precio solidos X in rem ualentem. Et nihil exinde precio non remansit. Est manifestum. Sane quod si nos uenditores aut aliquis omo qui contra hanc ista carta uindicione ueneri pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat hec omnia quod superius reso[nat] quantum petiuit in duplo, et post in antea ista carta firmis permaneat omnique tempore.

Facta karta uindicione Kalendas Marcii, anno VII regnante Leudeuiko rege.

Sig+num Seniofredo. Sig+num Lunesinda, qui anc ista karta fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Ansolfo. Sig+num Uuilgefredo. Sig+num Madalbo.

Oliba, qui anc ista karta scripsi et sub SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Valle Nespula» (S. XI-XII).

60

943, maig, 22.

Venda. *Auderic [= Oderic] i la seva esposa Tortorela venen a Guisad, bisbe [d'Urgell] unes terres que tenen per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] al terme del Pla de Bages, prop del riu Llobregat, als molins de Sunyer, jutge, [actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de trenta sous.¹*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1018.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 20, pàgs. 46 i 47, *ex O.* [extracte en català i mots clau en llatí].

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 532, pàg. 425.

943.²

-Bages- 22 Març³

Venta à favor de Vvisado Obispo de unas tierras sitas en el campo de Bages cerca de Llobregat donde dizen los Molinos de Suniario.⁴

B[a]g[es]⁵

Arxiu de casa GUITART

TOMO _____ PLÉC S. F^{os}
LLIGALL _002_ N. 020
_____⁶

n. 1018⁷

In nomine Domini. Ego Audericus et uxori mee Tortorella, uinditores sumus tibi Uuisado¹, episcopo, emtore.⁸ Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus nos tibi terras nostras proprias, cultum uel ermo, qui nobis aduenit per nostra comparacione. Et est ipsas terras in commita<tu> Menresa, in terminio de Campo Baias, prope flumen Lupergado, ubi dicunt ad ipsos molinos de Suniario, iudice. Et affrontat ipsas terras cultas uel ermas: de parte orientis in terra de te comparatore; de meridie in flumen Lupergado; et de occiduo in terra de Fachilo et suos eres; et de circi in terra Albaron et suos eres. Quantum in istas affrontaciones includunt sic uindimus tibi cultum uel ermo ipsa medietate ab omni integrietate, cum exio uel regressio suo, in aderato et definito precium solidos XXX, quod tu emtor nobis dedisti et nos uinditores de presente manibus nostris recepimus. Et nichil de ipso precio apud te emtore non remansit. Est manifestum.

Quem uero hec omnia sicut superius ressonat de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestatem ad perhabendi, uindendi, donandi, commutandi et quicquid exinde facere, agere³ uel iudicare uolueris, in Dei nominem⁴ abeas potestatem. Quod si nos uinditores aut ullus homo qui contra hanc ista uindicione uenerit ad inrumpendum, aut nos uenerimus, quantum ad eo tempore inmelioratum fuerit duplamus tibi perpetim abitura. Et in antea ista uindicio firmis permaneat omnique tempore.

Facta ista uindicio XI Kalendas Iunii anno VII regnante Leudouico rege, filium Karloni.

Sig+num Auderico. Sig+num Tortorella, qui ista uindicione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Uiuencio. Sig+num Amelio. Sig+num Stauulo.

Ascharicus⁵, presbiter, qui ista uindicione scripsi et SSS sub die et anno quod supra

1. *Dues taques d'humitat, una al mig i una altra al marge dret (anvers), que no priven la lectura del text. Un plec i dos forats petits al marge esquerre. El pergami anava plegat i enrotllat. Creueta negra damunt la invocació inicial.*

2. 943 reescrit amb llapis damunt unes xifres anteriors, segurament les mateixes.

3. 22 Març escrit amb llapis.

4. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*

5. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*

6. *Segell estampat c. 1923.*

7. *A l'angle inferior dret, escrit amb llapis.*

8. *emtoire repetit.*

9. *Uuisado segons b.*

10. *abere segons b.*

11. *nomine segons b.*

12. *Ascharicus en majúscules a O*

61

943, desembre, 12.¹

Venda. *Salomó i la seva esposa Meravella venen a Odevagre [= Avagre, Vagre] la meitat de la vila Antiga i unes terres que tenen per compra i dels seus pares al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] al Pla de Bages, [actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de quaranta sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 8, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 21, pàgs. 47 i 48, ex A. [extracte en català i mots clau en llatí]

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 538, pàgs. 429 i 430.

M. N.º. 26²

In nomine Domini. Ego Salamon et uxori [m]e Mirauella, uinditores sumus tibi Odeuagro, emtoire. Per hanc scripturam uindicionis nostre uindimus nos tibi uilla Antiga et terras cultas et ermas nostras proprias, qui nobis aduenit de comparacione uel de parentorum. Et est ipsa uilla cum ipsas terras cultas et ermas in comitatum Minorisa, infra suo terminio, in Kampo Bagas. Et afrontat ipsa omnia: de oriente in terra de Agilu, femina, uel suos eres; et de

meridie in istirpe; et de occiduo similiter; et de cerci in terra de Bulgara. Quantum infra istas quatuor afrontaciones includunt sic uindimus nos tibi in ipsa medietate ipsa tertia parte ab omni integritate, cum exio uel regresio suo, in aderato in definito precio solidos XL³ in rem ualentem non remansit. Et est manifestum. Quod si nos uinditores aut ullus homo qui contra hanc ista uindicione uenerit pro inrumpendum, aut nos uenerimus, in duplo uobis componat cum sua inmeliacione. Et in antea ista uindicio firma permaneat omnique tempore.

Facta uindicione II Idus December anno VIII regnante Ludeuico rege, filio Karloni regi.

Signu+m Salamon. Signu+m Merauella, qui hanc uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Signu+m Sperandeo. Signu+m Manesindus. Signu+m Uuitiza.

Elias, presbiter, qui hanc uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. 11 segons a.
2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
3. *XL repetit.*

62

945, febrer, 18.

Venda. *Guisenda i els seus fills Requesens, Ferriola, Alomar i Gomsèn venen a Todeguer i la seva esposa Virgília la meitat d'una terra que tenen per herència i compra al comtat d'Osona, al terme de Cabrera, a [la vila i vall d']Auret, [Puigdauret -vila desapareguda; mas- i vall d'Auret -afluent de capçalera del torrent de les Paganes, afluent de la riera de les Gorgues, afluent del Ter-, actual municipi de Santa Maria de Corcó -l'Esquirol-, Cabrerès o Collsacabra, comarca d'Osona] al costat d'una terra de Sala, veguer, pel preu de quatre sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 1, núm. 22, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 555, pàgs. 442 i 443.

V. N°. 73¹

In nomine Domini. Ego Guisanda,² femina, et filiis meis his nominibus Recosindo,³ Firiola,⁴ Eldemare,⁵ Gomesindo,⁶ uinditores⁷ sumus uobis Teudegario⁸ et uxori sue⁹ Uirgilia,¹⁰ emtores.¹¹ Per hanc scriptura uindicionis¹² nostre¹³ uindimus¹⁴ uobis terra culta et erma¹⁵ cum arboribus glandiferos, que¹⁶ nobis auenit¹⁷ per¹⁸ parentorum uel per¹⁹ comparacionem²⁰ in comitatum²¹ Ausona,²² in terminio²³ de Cabraria,²⁴ in locum que²⁵ uocant Azeredo.²⁶ Qui infrontat:²⁷ de parte orientis²⁸ in rio; et de meridie in terra de Sallano,²⁹ uicario;³⁰ et de occiduo in terra de Taufredo;³¹ et de circi³² in terra de Taufredo³³ et de eredes³⁴ suos.³⁵ Uindimus³⁶ uobis ipsa terra culta et erma³⁷ cum ipsos arboribus, quantum infra istas afrontaciones³⁸ includunt, de ipsa medietatem³⁹ ipsas nostras ereditates⁴⁰ ipsas IIII^{or} partes ab omnem integritatem, cum exio et regresio⁴¹ earum.⁴² Et accepimus nos uinditores,⁴³ de uos⁴⁴ emtores,⁴⁵ precium quae inter nos et uos conuenit,⁴⁶ id est, solidos IIII^{or}, et nichilque⁴⁷ de ipso precio aput uos emtores⁴⁸ non remansit. Est manifestum. Quem uero predicta terra culta et erma⁴⁹ cum arboribus de nostro iure⁵⁰ in uestro tradimus dominio⁵¹ potestatem⁵² facere quod uolueritis, libera et firmam abeatis⁵³ potestatem ex presenti die et tempore. Quod si nos uinditores⁵⁴ aut alia persona aut ullus homo qui contra hanc ista scriptura uindicione⁵⁵ ad inrumpendum uenerit non hoc ualeat uindicare set⁵⁶ in duplo uobis perpetim abitura.⁵⁷ Et in antea ista scriptura uindicionis⁵⁸ firmis⁵⁹ et stabilis permaneat.

Facta scriptura uindicionis⁶⁰ XII Kalendas⁶¹ Marcii⁶² anno VIII regnantem Ludouico⁶³ rege,⁶⁴

filium Karloni.⁶⁵

Signum+ Guisanda. Signum+ Recosindo.⁶⁶ Signum+ Firiola. Sign+ Eldemare.⁶⁷ Signum+ Gomesindo,⁶⁸ qui hanc scriptura uindicionem⁶⁹ fecimus et firmare rogauimus. Signum+ Auriolo.⁷⁰ Signum+ Albaro.⁷¹ Signum+ Bellido.⁷²

+ Sunifredus,⁷³ presbiter, qui hanc ista scriptura uindicione⁷⁴ scripsi⁷⁵ die et SSS. anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
2. Guisanda segons A.
3. Recosindo segons A.
4. Firiola segons A. *Correspon al nom personal femení Ferriola.*
5. Eldemare segons A.
6. Gomesindo segons A.
7. uinditores segons A, *per uenditores.*
8. Teudegario segons A.
9. sue segons A, *per tua.*
10. Uirgilia segons A.
11. emtores segons A, *per emptores.*
12. uindicionis segons A, *per uenditionis.*
13. nostre segons A, *per nostra.*
14. uindimus segons A, *per uendimus.*
15. erma segons A, *per erema.*
16. que segons A, *per quod.*
17. auenit segons A, *per aduenit.*
18. per segons A, *per pro.*
19. per segons A, *per pro.*
20. comparacionem segons A, *per comparatione.*
21. comitatum segons A, *per comitatu.*
22. Ausona segons A, *per Ausonensi.*
23. terminio segons A, *per termino.*
24. de Cabraria segons A, *per Caprariensi.*
25. que segons A, *per quod.*
26. Azeredo segons A. *Correspon a la vall d'Auret, afluent de capçalera del torrent de les Paganes, afluent de la riera de les Gorgues, afluent del Ter, nom que també prenía la vila homònima, que perviscut com a mas, amb el nom de Puigdauret, situat en aquesta vall (actual municipi de Santa Maria de Corcó -l'Esquirol-, Cabrerès o Collsacabra, comarca d'Osona).*
27. infrontat segons A, *per affrontat.*
28. orientis segons A, *per oriente.*
29. de Sallano segons A, *per Sallani.*
30. uicario segons A, *per uicarii.*
31. de Taufredo segons A, *per Taufredi.*
32. circi segons A, *per circio.*
33. de Taufredo segons A, *per Taufredi.*
34. de eredes segons A, *per heredibus.*
35. suos segons A, *per suis.*
36. Uindimus segons A, *per uendimus.*
37. erma segons A, *per erema.*
38. afrontaciones segons A, *per affrontationes.*
39. medietatem segons A, *per medietate de.*
40. ereditates segons A, *per hereditates.*
41. regresio segons A, *per regressio.*

42. earum *segons A*, per suo.
43. uinditores *segons A*, per uenditores.
44. de uos *segons A*, per uestrum o uobis.
45. emtores *segons A*, per emptores.
46. conuenit *segons A*, per conuenimus.
47. nichilque *segons A*, per nihilque.
48. emtores *segons A*, per emptores.
49. erma *segons A*, per erema.
50. iure *segons A*, per iuro.
51. *Tot seguit hi ha d'anar: et, omès segons A.*
52. potestatem *segons A*, per potestate ad.
53. abeatis *segons A*, per habeatis.
54. uinditores *segons A*, per uenditores.
55. uindicione *segons A*, per uenditionis.
56. set *segons A*; variant admesa, en llatí, de sed.
57. abitura *segons A*, per habitura.
58. uindicionis *segons A*, per uenditionis.
59. firmis *segons A*, per firma.
60. uindicionis *segons A*, per uenditionis.
61. Kalendas *segons A*, per Kalendarum.
62. Marcii *segons A*, per Martiarum.
63. Ludouico *segons A*.
64. rege *segons A*, per regi.
65. Karloni *segons A*.
66. Recosindo *segons A*, per Recosindi.
67. Eldemare *segons A*, per Eldemari.
68. Gomesindo *segons A*, per Gomesindi.
69. uindicionem *segons A*, per uenditionis.
70. Auriolo *segons A*, per Aurioli.
71. Albaro *segons A*, per Albari.
72. Bellido *segons A*, per Bellidi.
73. Sunifredus. *Correspon, en català, a Senfred o Sinfreu -cognom actual-*.
74. uindicione *segons A*, per uenditionis.
75. scripsi *segons A*, per scripsit.

63

945, desembre, 20.¹

Venda. *Riquelda, dona, [=Raquel] ven a Sala [veguer] unes cases, corts, horts, terres, vinyes, fruiters i tres molins i molinars que té per compra al comtat d'Osona, al terme de Sant Hilari, al vilar d'Emma, [actual municipi de Sant Hilari Sacalm, Guillerries, comarca de la Selva] pel preu de seixanta sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 1, núm. 23, ex O.

a. SOLÀ I MORETA, Fortià, *El monestir de Sant Benet de Bages*, pàg. 17, ex O.²

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 570, pàg. 452, ex A.

V. N.º 96³

In nomine Domini. Ego Richildes, femina, uinditrix sum tibi Salla, emtore. Per [h]anc iscriptura uindicione uindoque tibi casas, curtes et ortos et terras et uineas et pommiferos et molinos III et molinares in reco uel subtus reco, cultum uel incultum, qui mihi aduenit ec omnia per mea comparacione. Et est ec omnia in commitatum Ausona, in apendicione Sancti Elarii, in loco que dicunt uillare d<e>⁴ Eimo. Sic tibi uindo ec omnia in montibus uel in uallibus, in cannabaribus, in linaribus, in reco, cultum uel incultum, cum omnes affrontaciones illorum, cum exsio uel regresio suo. Id est, in propter precium quod inter me et te bene conuenit, in aderato et definito precium solidos sexsaginta, et de ipsum precium aput te emtore non remansit. Id est manifestum. Q[uem uer]o predicta ec omnia sicut superius resonat de meo iure in tuo trado dominio et potestate uindendi, donandi, faciendi quod uolueris libera in Dei nomine abeas po[testat]em. Quod si ego uinditrix aut ullusque omo qui contra hanc ista scriptura uindicione uenerit pro inrumpendum aut ego ipsa uenero non oc ualeat uindicare set compona ec omnia in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista uindicione firmis et stabilis permaneat et omnique tempore.

Facta ista uindicione XIII Kalendas Ianuarias, anno X regnante Leduuico rex.

Signum+ Richildes, qui ista uindicione feci et firmare rogau. Signum+ Luneso. Signum+ Fredaldo. Signum+ Bonarico.

Bernabedus, subdiaconus, qui ista uindicione escripsi et SSS die et anno quod supra.

1. 947, *segons a*.

2. Biblioteca Universitària. Perg. de Sant Benet de Bages, llig. del segle X.^e, *segons a*.

3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760*.

4. *e manca*.

64

946, febrer, 7.

Venda. *Fredelda i la seva filla Susanna venen a Guadamir, levita, una casa amb cort i hort amb arbres, i terres conreades i ermes amb arbres, i vinyes amb casals, que Fredelda té per compra i pel seu dècim, i Susanna del seu pare, al comtat de Manresa, al [terme del] castell de Terçol, [castell de Castellterçol] a l'església de Sant Julià, [antiga parròquia de Sant Julià d'Uixols, actual municipi de Castellterçol, comarca de Vallès Oriental] pel preu de vuit sous.*¹

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1019.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 572, pàg. 453.

k[arta] de casteltercol S[ancti] iuliani²

G. N.º 91³

N. 69 segons lo Indice nou⁴

Castell tersol⁵

946 7 Febrer⁶

Fredelda i la seva filla Susana venen a Vademiro, una casa terres i demes pertencencies de St. Julia;⁷ per el preu de VIII solidos.⁸

Arxiu de casa GUITART

TOMO ____ PLÉC 87
 LLIGALL __ N. 2055

9

n. 1019¹⁰

In nomine Domini. Ego Fredelde et filia mea Susanna, uinditores tibi Uuadamiro,¹¹ leuita, emtores.¹² Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi kasa cum curte et orto cum arboribus et terras cultas et ermas cum arboribus et uineas, cum ipsos kasales, qui aduenit ad me Fredelde per comparacione uel per meum decimum, et ad me Susanna per genitorem meum. Et est in comitatu<m>¹³ Menresa, in kastro Terciolo, ad domum Sancti Iuliani. Et afrontat ipsa kasa cum ipso orto: de oriente in ipsa silua; de meridie in spata;¹⁴ de occiduo in orto de Argerico; [de c]erci in kasa de Anestasio. Et ipsas uineas cum ipsas terras afrontat: de oriente in terras de Gontelde uel filios suos; de meridie in ipsa fonte; de occiduo in torrente que discurrit; de cerci in terra de te emtore. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi in ipsa kasa cum suo superposito et ipso orto ipsa medietate ab integrum, et in alia medietate ipsas III partes, et de ipsa uinea cum ipsa terra ab integrum et alia uinea ipsa medietate, ipsas tres partes cum exio uel regressio illorum,¹⁵ in propter precium solidos VIII tantum, quod tu emptor nobis dedisti et nos uinditores manibus nostris recepimus. Et nihil de ipso precio aput te emptor non remansit. Est manifestum. Quem uero predicto alaude superius scriptum de nostro iuro in tuo tradimus dominio et potestatem faciendi quod uolueris. Et qui contra ista karta uindicione uenerit ad inrumpendum non oc ualeat uindicare sed in duplo tibi componat cum omni sua inmelioracione. Et in antea ista karta uindicione firmis permaneat omnique tempore.

Facta karta uindicione VII Idus Februarii, anno X regnante Ludouico rege, filium Karloni.

Sig+num Fredelde. Sig+num Susanna, qui anc karta uindicione fecimus et testes firmare rocauimus. Sig+num Gisclamundus. SSS.¹⁶ Anlla, presbiter, SSS* Sig+num Undisclus.

Leopardus, presbiter, qui anc karta uindicione scripsi et sub SSS die anno quod supra.

1. *Cinc sècs verticals. El pergami anava plegat i enrotllat. Creueta negra davant la invocació inicial. Taca d'humitat a l'angle superior dret (anvers).*
2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Karta de Castellterçol Sancti Iuliani (S. XII)».
3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
4. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
5. *Segona meitat del segle XIX.*
6. *7 Febrer escrit amb llapis. Segona meitat del segle XIX.*
7. *Julia a O.*
8. *Segona meitat del segle XIX.*
9. *Segell estampat el 1923.*
10. *A l'angle inferior dret. Escrit amb llapis.*
11. *Uuadamiro segons a.*
12. *emtore segons a.*
13. *m manca.*
14. *spata a O; strata segons a.*
15. *illarum segons a.*
16. *SSS a O; + segons a.*

946, juny, 3.

Venda testamentària. *Leutefred*, [= Llofriú] *Teodosi i Galí*, sacerdot, marmessors de *Susanna*, difunta, venen a *Gelmi*, sotsdiaca, uns solars amb les cases, la cort i els closos amb els fruiters, que tenen per marmessoria de *Susanna*, dona, difunta, al comtat de *Manresa*, a [la vall de] *la Nèspola*, a *la Nou*, [actual municipi de Mura, comarca de Bages] pel preu de quaranta sous, a pagar en coses que ho valguin.

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 7.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 583, pàgs. 459 i 460.

Murezene¹

R. N.º. 132²

[In nomi]ne Domini. Ego Leutefredo et Teodosio et Galindo, presbiter, uinditores sumus tibi Gelmiro, subdiacono, emptore. Per hanc scriptura uindiccionis nostre [uindim]us tibi [sola]rios cum ipsas mesones et ipsa curte et cum ipsos clausos cum illorum pommifferos, nostros proprios, qui nobis aduenit per manumisoria de *Susanna*, femina, [qui est condam]. Et est ipso solario cum ipsas mesones et ipsos clausos cum illorum pommiferos in comitatum *Minorisa*, in ipsa *Nespola*, in locum que u[o]cant [ad i]psa *Noze*. Et afrontat, ipso solario cum ipsas mesones et cum ipsos clausos: de oriente in strada uel in domos de *Argesinda*, femina; et de [meridi]e in torrente uel in silua *Barbera*; et de hocciduo in roka uel in terra de *Marta*, femina, uel suos eredes; et de circi in terra [...]*a*, femina, uel suos heredes. Quantum infra istas IIII^{or} afrontaciones includunt sic uindimus nos tibi ipso solario cum [ips]as me[so]nes et ipsos clausos cum illorum pommiferos ab omnem integrietate, cum exio uel regressio earum, in precium solidos XL in rem ualentem. Et nihil exinde non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicto ipso solario et ipsas kasas et ipsos clausos cum illorum pommife[ro]s quem nos tibi uindimus, de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestatem ad omnia que facere uolueris. Et si est ul[l]usque omo qui contra hanc ista karta uindiccionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualead uindiccare set componat hec omnia [in] duplo cum omnem suam inmelioracione. Et in auantea ista karta uindiccionis firmis et stabilis permane ad omnique tempo[re].

Facta karta uindiccionis III Nonas Iunii, anno X regnante Leudeuicco rege, filium *Karloni*.

Sig+num *Leutefredus*. [Sig]+num *Teodosio*. *Galindus*, presbiter, qui hunc uindiccione feci et testes firmare rogauit et SSS* Sig+num *Odeuagrus*, que uokant [...]*llo*. Sig+num *Ranemirus*. *Ingilradus*, presbiter SSS*

[...], clericus, qui ista k[arta] uindiccionis cum literas superpositas in uerso secundo scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. Segons a: Al dors: «Murezene» (S. XI-XII).

2. Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760

Venda. *Salomó i la seva esposa Goberta venen a Ermenric i la seva esposa Preciosa una casa i un hort que tenen per aprisió al comtat de Manresa, al [terme del] castell de Godmar, [= Gomar] [castell de Callús, actual municipi de Callús, comarca de Bages] pel preu de quatre sous i sis diners.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona. Provenent de l'arxiu de Sant Benet de Bages.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 9, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 592, pàgs. 463 i 464.

In nomine Domini. Ego Salamone et uxor mea Godeberta, uobis emtoribus nostris Ermenrigus et uxor sua Preciosa, emtores. Per ahnc scriptura uindicionis nostre uindimus uobis kasa cum suo superposito et exio uel regresio suo et orto cum suis arboribus, qui nobis auenit de aprisione. Et est ipsa ec omnia in comitato Menresa, in kastello Godemare. Et afrontat ipsa kasa cum suo superposito et curta et exio uel regresio suo et ipse ortus et arbores: de parte orientis in terra de Frederico, qui est conda<m>; et de meridie in uia qui pergit ubique; et de ociduo in uia qui pergit ubique; et de quarta uero uircii in terra de Tidilane uel suos eres. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus uobis ab integrum propter precium solidos IIII et dinarios VI. Et nihil de ipso precium aput uos emtores non remansit. Est manifestum. Et qui contra ahnc ista carta uindicionis uenerit [pro] disruptendum ullus hommo aut nos uinditores uenerimus in duplo uobis componere faciamus. Et in antea ista uindicio firmis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicionis IIII Idus Marcii, anno XI renante Leudeuico rege, filio Karloni.

Sig+num Salamone. Sig+num Godeberta, qui ista carta uindicionis fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Estetolfus. Sig+num Cixila. Sig+num Alamirus.

Ramio, presbiter, qui ista carta uindicione scripxit et SSS sub die et anno que supra.

Venda. *Rodbald [= Robau] i la seva esposa Ermesenda venen a Sunyer i la seva esposa Èlia una terra que tenen per compra al comtat de Manresa, a la vall de Nèspola, [actual municipi de Mura, comarca de Bages] pel preu de dotze sous.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 566.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 595, pàgs. 465 i 466.

R. N°. 281¹

In nomine Domini. Ego Rodobaldus et uxor sua Ermesinda, [uindito]res sumus uobis Suniario et uxor sua Ilia, emptores. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus uobis terra nostra propria culta et erma cum suis pomiferis, qui nobis aduenit per comparacione. Et est in comitatum Menresa, in ualle Nespula. Et afrontat: de oriente in terra de uos comparatores; et de meridie in ipso rio qui

imber ducit; et de occiduo in ipsa strada uel in terra Eldefredo; et de circi in ipsa strada uel in terra Galindo. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa terra culta et erma ab integrum cum exio uel regressio suo in precium solidos XII, quod uos emptores nobis dedistis et nos uinditores manibus nostris recepimus Et est manifestum. Quem uero predicta terra de nostro iuro in uestro tradimus dominio et potestate ad omnia que uolueritis facere. Quod si nos uinditores aut ullus omo qui contra hanc uindicione uenerit ad inrumpendum aut nos uenerimus non hoc ualeat uindigare, set compona aut componamus uobis ipsa terra in duplo cum omni sua inmeliacione. Et in antea ista karta firma permaneat omnique tempore.

Facta karta uindicionis VI Idus Madii, anno XI regnante Leuduigo rege.

Sig+num Rodebaldus. Sig+num Ermesinda, qui hista karta fecimus et firmare rogauimus.
Sig+num Recosindo. Sig+num Iader. Sig+num Uuilara.

Dato, presbiter, qui hista karta scripsi et SSS die et anno quos supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

68

947, desembre, 17.

Venda. *Teudebald [= Tubau] i la seva esposa Ermovija venen a Guadamir, levita, una vinya que tenen per compra al comtat de Manresa, al terme del castell de Maians, a la Guàrdia de Coquelm, [parròquia de Maians, actual municipi de Castellfollit del Boix, comarca de Bages] pel preu de vint sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 10, *ex O*.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 606, pàg. 472.

A

M. S. N.º. 66¹

In nomine Domini. Ego Teudebaldus et uxor mea Ermouiga, uinditores sumus tibi Uuadamiro, leuita, emtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi uinea nostra propria cum ipsa terra culta uel ermu, qui nobis aduenit per comparacione. Et est in comitatum Menresa, in terminio de castro Midiano, in locum que dicunt ad ipsa Guardia de Cokelmo. Et afrontat ipsa uinea: de oriente in terra de Comparado; et de meridie in ipsa serra uel in uia; et de occiduo in uinea de Ermelgelde uel suos eres; et de circi in uinea de me emtore. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa uinea ab integrum cum exio uel regresio suo in propter precium solidos XX tantum, quod tu emtor mihi dedisti et nos uinditores manibus nostris recepimus et nichilque de ipso precio aput te emtore non remansit. Est manifestum. Quem uero ipsa uinea de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestatem faciendi quod uolueris. Quod si nos uinditores aut ullus qui contra hanc ista uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare sed componat tibi in duplo cum suam inmeliacionem. Et in antea firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicione XVI Kalendas Ienuari, anno XII regnante Ludeuico rex, filio Charloni.

Sig+num Teudebaldus. Sig+num Ermouiga, qui ista uindicione fecimus et firmare rogauimus.

Sig+num Comparadus. Sig+num Adroarius. Sig+num Ergofredus.

Ast[o]aldus, leuita, qui ista uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

69

948, gener, 22.

Venda. *Comparat i la seva esposa Aldriu venen a Guadamir, levita, una casa que tenen per compra al comtat de Manresa, al [terme del] castell de Maians, [Maians, actual municipi de Castellfollit del Boix, comarca de Bages] pel preu de tres sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 11, ex O.

a. *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 607, pàg. 473.

A

M. S. N°. 44¹

In nomine Domini. Ego Comparatus et uxor mea Aldriu, uinditores sumus tibi Uuadamiro, leuita. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi kassa, qui nobis auenit de comparacione in comitatum Minorisa, in kastro Mediano. Et afrontat ipsa kassa: de oriente et de meridie in uia; de occiduo in kassa que est beneficio uel in chintana; de circi in uia. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa kassa cum suo solo et cum suo superposito et cum exio uel regresio suo in precio solidos III in rem ualente. Et nihil exinde non remansit. Est manifestum. Quem uero iamdicta kassa de nostro iuro in tuo tradimus dominio et potestate ad omnia que facere uolueris. Quod si nos uinditores aut ullus omo qui ista uindicio inquietauerit non hoc ualeat ui[n]dicare, set quantum ipsa kassa inmeliorata fuerit duplam tibi perpetim abitura et ista uindicio firma permaneat omnique tempore.

Facta uindicio XI Kalendas Februarii anno XII regnante Ludeuico rege.

Signu+m Comparatus. Signu+m Aldriu, qui ista uindicio fecimus et firmare rogauimus. Signu+m Ato. Signu+m Teudebaldo. Signu+m Ennego.

Galyndus, presbiter, qui ista uindicio scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

70

948, març, 8.

Venda. *Osesa i Estregot [dones] venen a Llobatell una terra que tenen per herència al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] al Pla de Bages, al terme de la vila de Baió, [actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de deu sous.¹*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1020.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 23, pàgs. 48 i 49, ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera

part, núm. 610, pàg. 475.

bage villa de bag²

B. N.º. 352³

8 - 3 - 948⁴⁻ Bages -⁵

Arxiu de casa GUITART

TOMO _____ PLÉC S. F
LLIGALL _002_ N. 018

[segell]⁷

n. 1020⁸

In nomine Domini. Ego Auseza⁹ et Estregodo,¹⁰ uinditores sumus tibi Lobatell[o], emtore. Per hanc scriptura uindicione nostre uindimus tibi terra nostra propria, qui nobis aduenit de parentorum. Et est in comitatum Menresa, in suo terminio, in Kampo Bagas, in uilla que uocant de Bago uel in eius fines. Et afrontat ipsa terra: de parte orientis in terra de te emtore uel eredes suos, de meridie similiter; de occiduo in uia qui pergit ubique; de circe in stirpe. Quantum infra [ist]as afrontaciones includunt sic uindimus tibi de ipsa terra et medietate, ab omnem integrietatem, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos UU.¹¹ Et nihilque de ipso precio non remansit. Et est manifestum. Quem uero gam suprascripta de nostro iure in tuo tradimus dominio ut es¹² presente die et tempore libera, in Dei nomine abeas potestatem. Quod si nos uinditricis¹³ aut aliqui li[u]et omo contra ista karta uindicione uenerit ad inrumpendum, aut nos uenerimus, in duplo tibi componere faciat. Et in antea ista uindicio firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta karta uindicione VIII Idus Marci anno XII regnante Lodeuico rege, filio Karloni.

Sig+num Au[se]za.¹⁴ Sig+num Es[t]regodo,¹⁵ qui ista karta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus.

Uuiscaf[red]us,¹⁶ leuita SSS Sig+num Auentinus. Sig+num Eldebonus.

Quadofredus, p[resbite]r, qui hanc [u]indicione scripsit SSS die et ano quod supru.¹⁷

1. *Un sèc vertical. Dos forats petits al marge esquerre (anvers), per a passar-hi un cordill. El pergamí anava plegat i enrotllat. Creueta negra damunt la invocació inicial. Dos estrips a la part superior, un dels quals afecta el nom del comprador, Lobatell[o]. Dos forats, un gairebé a tocar de l'angle inferior dret (anvers), que es perllonga amb un estrip superior (que afecta el nom d'un dels actors, Au[se]za, a la signatura) i diversos petits forats adjacents, i un altre a la part inferior, que afecta part del nom de l'altre actor, Es[t]regodo, també a la part de la signatura; de ple el nom del primer testimoni (UUISCAF[RED]US, leuita); i la dignitat de l'escrivà (presbiter). Un altre forat més petit damunt el SSS de l'escrivà. Una taca rodona, fosca, després de Karloni, que no afecta cap lletra (anvers). La humitat també ha diluït la tinta en altres parts del text, afectant paraules com [ist]as (a la quarta línia), o bé li[u]et, a la setena; o antea, a la vuitena.*

2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b: Al dors: «Bages, uilla de Bag» (S. XII).*

3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

4. *8-3- escrit amb llapis.*

5. *Segona meitat del segle XIX.*

6. Segell estampat el 1923.
7. Segell rectangular, de paper, per cobrir l'estrip que hi ha a l'angle inferior dret, a l'anvers.
8. A l'angle inferior dret. Escrit amb llapis.
9. Auseza a **O** i segons **b**; Aureza segons **a**.
10. Estregudo segons **b**.
11. UU a **O** -VV segons **b**-; VII segons **a**.
12. ea segons **b**.
13. uinditores segons **b**.
14. Auseza a **O** i segons **b**; Aureza segons **a**.
15. Estregudo segons **b**.
16. Uuiscaf[red]us segons **b**.
17. supra segons **b**.

71

948, novembre, 3.

Venda. *Tidilà i la seva esposa Dadil·la venen a Ermenric i la seva esposa Preciosa una terra que tenen per compra al comtat de Manresa, al terme del castell de Godmar, [= Gomar] [castell de Callús, actual municipi de Callús, comarca de Bages] pel preu d'un sou, a pagar em coses que ho valguin.*

[**O**]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 12, *ex O*.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 629, pàgs. 487 i 488.

A

S.A. N.º 177¹

In nomine Domini. Ego Tidila et uxor mea Dadilde, uinditores sumus uobis Ermenricho et uxori tue Preciosa, emtores. Per hanc scriptura uindiccionis nostre uindimus nos uobis ipsa terra, qui nobis aduenit de comparacione in comitatum Menresa, in terminio de kastello Godemare uel in eius fines. Et afrontat ipsa terra: de parte horiente in terra Trasouado uel in terra qui fuit de Fredario, qui est condam; et de meridie in terra de nos comparatores; et de occiduo in strata qui pergit ubique; et de circi similiter. Quantum infra istas IIII^{or} afrontaciones includunt sic uindimus nos uobis ipsa terra cum suis arboribus ab integro indefinito precio solidata I in rem ualentem, quod manibus nostris recepimus, et de ipsum precium aput uos emtores non remansit. Est manifestum. Quem uero ipsa predicta terra de nostro iure in uestro tradimus dominio potestatem ad faciendi quod uolueritis. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra hanc ista karta uindiccionis uenerit pro inrumpendum, aut nos uenerimus, non hoc ualeat uindicare set componat aut componamus ipsa predicta terra in duplo cum omnem suam immelioracionem perpetim habitura. Et in antea ista karta uindiccionis firmis permaneat omnique tempore.

Facta karta uindiccionis III Nonas Nouembrii anno XIII regnante Leudouicho rege, filio Karloni.

Sig+num Tidila. Sig+num Dadilde, qui hanc karta uindiccionis fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Uuisclamundo. Sig+num Ariulfo. Sig+num Suniefredo.

Ermemirus, presbiter, qui hanc karta uindiccionis scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

72

948, novembre, 8.

Venda. *Galí i la seva esposa Elisabet, i Agilà [= Agelà, Aixelà] i la seva esposa Bradolina venen a Guadamir, levita, set peces de terra, que tenen per compra, al comtat d'Osona, al terme del castell de Gurb, a la vila de Granollers [parròquia de Granollers de la Plana, actual municipi de Gurb, comarca d'Osona] i al Castellet, entremig del riu Gurri, la vila de Sant Fruitós [parròquia de Sant Fruitós de Quadres, actual municipi de Gurb, comarca d'Osona] i el riu Ter, pel preu de trenta sous.*

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, Lligall 75, f. 71v-72, núm. 180.

B.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, Lligall 78, f. 11, núm. 99.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 630, pàg. 488.

A

Cal. 18, N° 180¹

«Consta que ab acte clos per Astoaldo, levita, a 6 dels idus de novembre, any 13 del reynat de Lluís, rey, fill de Carlos, que Galindo y sa muller Elisabe, y Agila y sa muller Bradulina, venen a Uuadamiro, levita, 7 pessas de terra en set llochs, en lo comptat de Ausona, en lo terme del castell de Gurb, en la vila de Granollers o al Castellet. Tot lo qual afronta: de part de orient ab lo riu Gurri; de mitgdia ab la vila de St. Fructuós; de ponent ab lo camí que va o passa per la celada del riu Sorellos; y de tremontana ab lo riu Ter. Quant estas afrontacions enclouen ho venen per preu de 30 sous».

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. celada segons **A**; Acclada segons **B**.

B

N° 99¹

«Consta que ab acte clos per Astualdo, levita, a 6 dels idus de 9bre, any 13 del regnat de Lluís, fill de Carlos, Galindo y sa muller Elisabe, etc. venen a Virademiro, levita, pessas de terra que han vingut a dits venedors per compra y són en lo comptat de Ausona, y en lo castell de Gurb, y en la vila de Granollers, y en lo Castellet, y afronta: de orient ab lo riu Gurri; de mitgdia en la vila que se anomena S. Fructuós; de ponent ab lo camí que va a la acclada² de riu Sorello; y de tremontana ab lo riu Ter. Venen tot lo que enclou ditas afrontacions, las quals terras eran estadas de Doderando. Lo preu de dita venda són 30 sous».

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. Acclada segons **B**; celada segons **A**.

Venda. *Beter i la seva esposa Faquila venen a Ermenric i la seva esposa Preciosa sis peces d'eterra i dues de vinya, que tenen per compra, aprisió i herència, al comtat de Manresa, al terme del castell de Godmar, [= Gomar] [castell de Callús, actual municipi de Callús, comarca de Bages] pel preu de cinquanta sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 13, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 634, pàgs. 490 i 491.

A

M. N.º. 319¹

In nomine Domini. Ego Beter et uxor mea Fachilo, uinditores sumus uobis Ermenricho et uxori tue Preciosa, emtores. Per hanc scriptura uindictionis nostre uindimus nos uobis ipsas VI pecias de terra et pecias II de uinea, qui nobis aduenit de comparacione uel de aprisione uel de parentorum in comitatum Menresa, in terminio de kastro Godemare uel in eius fines. Qui afrontat ipsa I pecia de terra: de parte horiente in terra Emo; et de meridie in strata qui pergit ubique; et de occiduo in uinea de nos comparatores; et de circi in terra Aaulfo et de Baldomare. Et ipsa alia pecia de terra qui est in alio loco afrontat: de parte horiente in stirpe; et de meridie in terra Sauegoncia; et de occiduo in ipso aragallo qui exinde discurrit; et de circi in uinea Eldefredo. Et ipsa III pecia de terra qui est in alio locho afrontat: de parte horiente in strata qui pergit ubique; et de meridie in stirpe; et de occiduo in terra Argericho; et de circi in terra Trasouado. Et ipsa quarta pecia de terra qui est in alio locho afrontat: de parte horiente in kasales de Donadeo uel de eredibus suis; et de meridie in stirpe; et de occiduo in strata qui pergit ubique; et de circi in terra Donadeo. Et ipsa V pecia de terra qui est in alio locho afrontat: de parte horiente in stirpe; et de meridie similiter; et de occiduo in uinea Uidale et de Auegilde; et de circi in terra Auegilde. Et ipsa VI pecia de terra qui est in alio locho afrontat: de parte horiente in strata qui pergit ubique; et de meridie in terra Adrouario; et de occiduo in terra de Gunia; et de circi in terra Adrouario. Et ipsa I pecia de uinea qui est in alio locho afrontat: de parte horiente in stirpe; et de meridie in uinea Alamiro; et de occiduo in uinea Centullo; et de circi in stirpe. Et ipsa alia pecia de uinea qui est in alio loco afrontat: de parte horiente in uinea Trasouado; et de meridie in uinea Adrouario; et de occiduo in uinea Ago; et de circi in uinea Eldemare. Quantum infra istas totas afrontaciones includunt sic uindimus nos uobis ipsas III^{or} pecias de terra ab integro, et ipsas II pecias de terra uindimus uobis ipsa nostra medietate ab integro, et ipsas II pecias de uinea cum illorum arboribus ab integro, et cum exio uel regressio illorum, in aderato et definito precio, id est solidatas L in rem ualentem, quod manibus nostris recepimus et de ipsum precium aput uos emtores non remansit. Est manifestum. Quem uero ipsas predictas VI pecias de terra et II pecias de uinea quod superius resonat de nostro iure in uestro tradimus dominio potestatem ad faciendi quod uolueritis. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra hanc ista karta uindictionis uenerit pro inrumpendum, aut nos uenerimus, non hoc ualeat uindicare set componat aut componamus ipsas predictas VI pecias de terra et pecias II de uinea in duplo cum omnem illorum inmelioracione perpetim habitura. Et in antea ista karta uindictionis firmis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindictionis VI Kalendas Genuarii, anno XIII regnante Leudouicho rege, filio Karloni.

Sig+ Beter. Sig+num Fachilo, qui hanc karta uindictionis fecimus scribere et testes firmare rogauimus. Sig+num Donazano. Sig+num Uuisclamundo. Sig+num Undila. Sig+num Auteiro. Sig+num Bladino. Sig+num Saborido.

Ermemirus, presbiter, qui hanc karta uindictionis scripsit cum litteras rasas VIII in uerso IIII et in uerso V litteras II rasas, et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

74

949, gener, 13.

Venda. *Galí i la seva esposa Alídia venen a Guadamir, levita, una vinya que tenen per aprisió al comtat de Manresa, a Maians, [parròquia de Maians, actual municipi de Castellfollit del Boix, comarca de Bages] pel preu de vuit sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 14, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 636, pàg. 492.

In nomine [Domini]. Ego Galindo et uxori mea Elidia uinditores sumus tibi Uuadamiro leuita, emtore. Per hanc scriptura uindicionis me uindimus tibi uinea nostra propria, qui nobis aduenit per mea aprisione et a me Elidia per meum decimum. Et est ipsa uinea in comitatum Menressa, in locum que dicunt Midiano. Et afrontat ipsa uinea: de parte orientis in terra de Eldefredo et de meridie in uinea de Balderedo et de occiduo in uinea de Redento et de circi in uinea de Traserigo. Quantum infra istas IIII afrontaciones includunt sic uindimus nos tibi ipsa uinea ab integrum, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos VIII quod to emtor mihi dedisti et nos uinditores de manibus nostris recepimus. Est manifestum. Quem uero predicta uinea que tibi uindo de meo iuro in tuo tradimus domino et potestate. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra hanc ista uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat tibi ipsa uinea in duplo cum omni sua inmelioracione. Et in antea ista uindicio firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta karta uindicionis Idus Ienuari anno XIII regnante Ludouico rege, filio Carloni.

Sig+num Galindo. Sig+num Elidia, qui ista uindicione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Ennego. Sig+ Sonegelde. Sig+num Ermemirus.

+Suniefredus, subdiaconus, qui ista uindicio scripsi et SSS die et anno quod supra.

75

949, desembre, 8.

Venda. *Anlo, dona, ven a Rodbald [= Robau] i la seva esposa Ermesenda la meitat d'unes cases, terres i vinyes que té per aprisió i compra fets amb el seu espòs al comtat de Manresa, a la vall de Nèspola, [actual municipi de Mura, comarca de Bages] pel preu de set sous*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 9.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 649, pàg. 501.

Karta de Nespola¹

B. N.º. 288²

In nomine Domini. Ego Anlo, femina, uinditrice sum uobis Rodbaldus et uxor mea Ermesinda, emtores. Per hanc scriptura uindicionis me uindo uobis kassas cum curte et orto et uineis et terris, tonas et cubo meo proprio, qui mihi aduenit de aprissione et de comparacione quod fecit aput uiro meo. Et est in comitatum Menressa, in ualle de Nespula. Et affrontat: de oriente in uia qui pergit ad kassa de Albouara; et de meridie in rio de Nespula; et de occiduo in kassa de nos comparatores; et de circi in uia que pergit ad ipsas Palomarias. Quantum in istas affrontaciones includunt sic uindo uobis in kasis, in curtis, in uineis, in terris, in pomiferis, in uexillis, in ermo, in culto, in omnia et in omnibus. Sic uindo uobis ipsa mea medietate et ipso decimo ab omnem integrietate, cum exio uel regresio earum, in precium solidos VII. Et nichil exinde non remansit. Est est³ manifestum. Quem uero ipsa omnia que ego uobis uindo de meo iuro in uestro trado domino et potestatem ad homnia que uolueritis facere. Et si est ullus omo qui hoc inquietare se presumat hoc quod querit in duplo componat et ista uindicio firma permaneat.

Facta karta uindicione VI Idus December anno XIII regnante Leudeuico rege.

Sig+num Anlo, qui ista uindicione feci et firmare rogau. Sig+num Durabile. Sig+num Oriolo. Sig+num Domenicho.

Uuiliemundus, presbiter, qui ista uindicione scripsi et SSS* die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al revers: «Karta de Nespola» (S. XI-XII).
2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
3. *Est repetit.*

76

950, octubre, 18.

Commuta. *Gonderic i la seva esposa Ermesenda commuten amb Sala una terra que tenen per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a l'Angle del riu Llobregat, prop de Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] per una altra terra que Sala té al Pla de Bages, al costat de l'església de Sant Iscle. [església de Sant Iscle de Bages, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages]*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 2ª sèrie, núm. 901.

A. Extracte, en català i llatí, del P. Benet Ribas, de principis del segle XIX, c. 1804: Barcelona, BC, Secció de manuscrits i arxiu, Jaume PASQUAL, *Sacra antiquitatis Cataloniae monumenta*, Ms. 729-3, f. 132 r. (foliació original: f. 265), *ex O.*

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 25, pàgs. 50 i 51, *ex O.*

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 663, pàg. 510.

O

B. N.º. 650¹

In Dei nomine. Ego Gundirigus et uxori mea Ermesinda, commutatores sumus tibi Salla. Manifestum est enim quia placuit nobis nostrisque conuenit animis commutacio ut inter nos commutacione fecissemus de terras nostras proprias quem abemus in commitatu Menresa uel in suum terminum, sicuti et facimus; qui nobis aduenit per comparatione. Donamus tibi in tua commutacione ipsa nostra terra quem abemus in ipso Angulo, iusta flumen Lubrichato, prope Monte Pactano, pro ipsa tua alia terra quod nobis dedisti in nostra commutacione in Campo Baias, iuxta domum Sancti Aciscli. Et afrontat, ipsa terra quem tibi donamus in tua commutacione: de parte orientis in flumen Lubricato; de meridie peruenit usque ad ipso ponte² uel in stirpe; de occiduo usque in summitatem de ipsa serra sicut aquam uertit; de circio inlaterat se in terra de Quixilo, deodicata. Et quantum infra istas afrontaciones includunt sic commutamus tibi ipsa terra, culta et erima,³ et kasale qui ibidem sunt ab integrum, cum exio et regresio suo, ad proprium. Quem uero predicta terra quem tibi commutamus de nostro iure in tuo eam tradimus dominio et potestatem. Quod si nos commutatores, aut quislibet omo qui contra hanc commutacionem uenerit ad inrumpendum, aut ego uenero, non hoc ualeat uindicare set componat aut componam tibi hec omnia in duplo cum sua immelioracione, et hanc commutacio firma permaneat omnique tempore.

Facta commutacione XV Kalendas Nouembrias anno XV regnante Ludouicho rege, filium Karoloni.

Sign+ Gundirigus. Sign+ Ermesinda, qui hanc commutacione fecimus et firmare rogauimus. Sign+ Renulfus. Sign+ Raganfredus. Sign+ Placidus.

(*Crismó*) Agilus, presbiter, quia hanc commutacione scripsi et SSS die et anno euidenter expressum.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. ad ipso ponte a **O**. *Es tracta del primer esment d'un pont sobre el riu Llobregat i a tot el terme de la ciutat de Manresa, i l'únic de què en tenim coneixement abans del 1012 (vegeu el document núm. 673). Aquest primer pont documentat el 950 és el mateix que esmenten quatre documents més, els anys 965, 966, 971 i 982, (vegeu els documents núm. 164, 166, 200 i 331) any que deixà de documentar-se.*

3. erima a **O**, per erema.

A

«Cambi que fa Guinderigo ab Salla (fundador del Mon^t. de Bages) de la terra en que està fundát lo Mon^t., segons consta de las afrontacions, per altra terra cerca del Llobregat, pro alia terra quod nobis dedisti in nostra comutacione in Campo Bacas¹ (apar c² y no i³) iusta domum S. Aciscli (es actualment una parròquia cerca del Mon^t.) Entre las afrontacions de la terra que dona ó commuta Guinderigo, la de circio⁴ és in terra⁵ de Quixilo, deodicata.⁶ Facta comutacione XV · kalendas novembrias anno XV · (o XX · emperò m'inclino més à XV) regnante Ludovicho Rege filium Karoloni .... És original»

1. bacas *subratllat segons A.*

2. c *subratllat segons A.*

3. i *subratllat segons A.*

4. circio *subratllat segons A.*

5. in terra *subratllat segons A.*

6. Quixilo Deo dicata *subratllat segons A.*

Venda. *Trasoad i la seva esposa Engràcia venen a Amalric i la seva esposa Preciosa un hort que tenen per aprisió al comtat de Manresa, al [terme del] castell de Godmar, [= Gomar] [castell de Callús, actual municipi de Callús, comarca de Bages] pel preu de vuit diners, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona. IEC. Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 16, ex O.

a. *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 665, pàg. 511.

A

G. N.º. 141¹

In nomine Domini. Ego Trasouado et uxor mea Engracia, uinditores sumus nos uobis Amalricus et uxori sue Preciosa, emtores. Per hanc iscriptura uindicionis nostre uindimus nos uobis orto nostro, qui nobis auenit de aprissione. Et est ipso ortus in comitatum Menressa, in castello Godemare. Et infrontat ipso ortus: de parte orientis in uia; et de meridie in terra de uos comparatores; et de hocciduo in uia; et de uero circi in uia. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus nos uobis totum ab integrum, cum exio et regressio illorum, propter precium denarios VIII in rem ualentem. Et nihil que de ipso precium aput uos emtores non remansit. Et est manifestum. Quem uero ipso ortus de nostra iura in uestras tradimus. Quot si nos uinditores, aut ullus omo qui contra hac ista karta uindicionis uenerit pro inrumpendum, aut nos uenerimus, duplamus uobis perpetim abitura, et in a[n]tea² ista carta uindicionis firmis permanea omnique tempore.

Facta carta uindicionis II Nonas Decembri ano V renante Leduuico rege, filio Karloni condam.

Sig+num Trassouado. Sig+num Engracia, qui hac carta uindicionis fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Suntefredus. Sig+num Centullus. Sig+num Donetus.

+ Ansaldus, presbiter, qui hac carta uindicionis scripsit et SSS sub die et ano quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. *La n manca.*

Venda. *Fruila, dona, i fills i filles: Traseric i la seva esposa Sesnanna; Vives i la seva esposa Formosa; i Justa, [dona] venen a Arvós i Sendred [= Sindreu] una terra que tenen per compra i herència al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] al terme del Pla de Bages, a Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de cinquanta-vuit sous.¹*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1021.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 26, pàgs. 51 i 52, ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 666, pàg. 512.

Monte petano²

No fa per S. Benet³

B. N.º. 372⁴

946.⁵

Venta de tierra en Montpeyta⁶

950⁷

27-12⁸

Arxiu de casa GUITART

TOMO ____ PLÉC S. F
LLIGALL _002_ N. 019
9

n. 1021¹⁰

In nomine Domini. Ego Fruilo, femina, et filiis uel filias, id est: Trasirico, et uxori sue Sesenanda; Uiues, et uxori sue Formosa; Iusta, uinditores sumus uobis Eriuonso et Senderedo, emtores. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus nos uobis terra nostra propria, culta uel erma, qui nobis aduenit aliquid per comparacione et aliquid per genitori nostro condam. Et est ipsa terra in comitatu Menresa, in terminio de Campo Baias, in locum ubi dicunt Monte Pectano. Et affrontat ipsa terra: de parte orientis in rocha uel in terra Guifredo; et de meridie in terra Ermesindo et suos eres, et de Fruilo; et de occiduo in terra de Uiuas et in terra Tudiscla et suos¹¹ eres; et de circi in terra Belladio¹² et Suniario, iudice. Quantum in istas affrontaciones includunt sic uindimus nos uobis, cultum uel ermo, ab omni integrietate, cum exio uel regressio suo, in aderato et definito precium solidos XXXXX et VIII, quod uos emtores nobis dedistis, et nos uinditores de presente manibus nostris recepimus. Et nichil de ipso precio apud uos emtores non remansit. Est manifestum. Quem uero hec omnia, sicut superius ressonat, de nostro iure in uestro tradimus dominio et potestatem ad perhabendi, uindendi, donandi, commutandi et quicquid exinde facere, agere uel iudicare uolueritis, in Dei nominem abeatis potestatem. Quod si nos uinditores aut ullus homo qui contra hanc ista uindicione uenerit ad inrumpendum, aut nos uenerimus, quantum ad eo tempore inmelioratum fuerit duplamus uobis perpetim abitura. Et in antea ista uindicio firmis permaneat omnique tempore.

Facta ista uindicio VI Kalendas Ianuarii anno XV regnante Leudouico rege,¹³ filium Karloni.

Sig+num Fruilo. Sig+num Trasirico. Sig+num Sesenanda. Sig+num Uiues. Sig+num Formosa. Sig+num Iusta, qui ista uindicione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Deudonado. Sig+num Ermegido. Sig+num Tassio.

Ascharicus,¹⁴ presbiter, qui ista uindicione scripsi et SSS sub die et anno quod supra.

1. *Tres forats petits al marge esquerre (anvers), per a passar-hi un cordill. El pergamí anava enrotllat. Creueta negra damunt la invocació inicial. Un altre forat a l'angle inferior dret (anvers).*

2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Monte Petano» (S. XII).

3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
4. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
5. *Ratllat, amb llapis.*
6. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*
7. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*
8. *Escrit amb llapis.*
9. *Segell estampat el 1923.*
10. *A l'angle inferior dret. Escrit amb llapis.*
11. *suo a O.*
12. *Belladio a O i segons b; Bellacho segons a. El primer nom només és testimoni en aquest document en tota la documentació del segle X dels comtats d'Osona i Manresa; en canvi el segon ho és diverses vegades [GINEBRA, Rafael - ORDEIG, Ramon, Índex alfabètic de noms, a Catalunya carolíngia, IV, tercera part, pàgs. 1385 i 1386].*
13. *rge a O.*
14. *Ascharicus en majúscules a O.*

79

951, març, 6.

Venda. *Constantí i la seva esposa Goldregod venen a Sala unes cases, unes terres i unes vinyes que tenen per compra al comtat d'Osona, a la parròquia de Sant Hilari, a Vallors, [Santa Margarida de Vallors, actual municipi de Sant Hilari Sacalm, Guillerries, comarca de la Selva] pel preu de dotze sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona. IEC. Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 24, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 671, pàg. 515.

A

V. N°. 22¹

In nomine Domini. Ego Costantino et uxori tue Goldregodo, uinditores sumus tibi Sallane, emtores. Per hanc scriptura uindicione nostre uindimus tibi casas, curtes, ortos, terras et uineas, torculario et u[asc]jula et omne supreposito illorum, cum arboribus et pomiferis et molinare, qui nobis aduenit de comparaci[one]. Qui est in comitatum Ausona, in parohia Sancti Illarii, in locum que uocant Uallorcio. Qui afront[at ipsa] omnia: de oriente in rio curente; de meridie in rio curente; de occiduo in uinea de compara[tore]; de circio in terra Eigofredo. Quantum istas IIII afrontaciones includunt sic uindimus tibi [ipsa] omnia quantum ibidem abemus uel meremur abere ab omnem integrietate, cum ex[io et] regresio suo, propter precidum solidos XII. Quod si nos uinditores aut ullus quis omo contra i[sta] uindicione uenerit pro inrumpendum, aut nos ipsi uenerimus, non hoc ualeamus uindicare set conponamus tibi ipsa omnia cum omne sue inmelioracione. Et in antea ista uindicio firma stabilis permaneat omnique tempore.

Facta uindicione II Nonas Marcii anno XV regnante Ludouico rege, filio Karloni.

Signum+ Costantino. Signum+ Goldregodo, qui hanc uindicione fecimus et firmare rogauimus. Signum+ Trasouado. Signum+ Teutemio. Signum+ Eigofredo.

+Aurucius, presbiter, qui hanc uindicione scripsi SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

951, abril, 19.

Venda. *Aldafred/Adalfred [= Alfred] i la seva esposa Candesenda venen a Ermenric unes terres i una vinya que tenen per aprisió i per compra al comtat de Manresa, al terme del castell de Godmar, [= Gomar] [castell de Callús, actual municipi de Callús, comarca de Bages] pel preu de set sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona. Provenent del monestir de Sant Benet de Bages.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, num 17, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 673, pàgs. 516 i 517.

In nomine Domini. Ego Eldefredus et uxor mea Kandesinda, uinditores sumus tibi Ermenricho, emtore. Per hanc scriptura uindictionis nostre uindimus nos tibi terras cultas uel ueteres¹ et ipsa uinea cum ipsos kasales qui ibidem sunt. Que nobis aduenit de aprisione uel de comparacione in comitatum Menresa, in terminio de kastro Godemare uel in eius fines. Qui afrontat ipsas predictas terras cultas uel ueteres² cum ipsa uinea et cum ipsos kasales qui ibidem sunt: de oriente in strata qui discurrit de ipsas Gudinas ad ipso Pozo uel ubique; et de meridie in terra de me comparatore; et de occiduo in torrente qui exinde discurrit; et de circi in strata qui discurrit per ipsas Gudinas uel ubique. Quantum infra istas III° afrontaciones includunt, sic uindimus nos tibi ipsas predictas terras cultas uel ueteres³ et ipsa uinea cum ipsos kasales qui ibidem sunt et cum illorum arboribus, et exio uel regressio illorum, ab integro, in definito precio, id est solidatas VII in rem ualentem, quod manibus nostris recepimus. Et de ipsum precium aput te emtore non remansit. Et est manifestum. Quem uero ipsas preddictas terras cultas uel ueteres et ipsa uinea cum ipsos kasales qui ibidem sunt et exio uel regressio illorum de nostro iuro in tuo tradimus dominio potestatem ad faciendi quod uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra hanc ista karta uindictionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsas predictas terras cultas uel ueteres⁴ et ipsa uinea cum ipso kasales qui ibidem sunt et cum illorum arboribus et exio uel regressio illorum. Quantum eodem tempore inmelioratum fuerit in duplo tibi componere faciamus. Et in antea ista karta uindictionis firmis permaneat omnique tempore.

Facta karta uindictionis XIII Kalendas Madii anno XV regnante Leudouici rege, filio Karloni rege.

Signu+m Eldefredus. Signu+m Kandesinda, qui hanc karta uindictionis fecimus et testes firmare rogauimus. Signu+m Quiricho. Signu+m Bonido. Signu+m Fruila.

Ermemirus, presbiter, qui hanc karta uindictionis scripsit et SSS.

1. ueteres a O. *En català velles. Sinònim de incultas?*
2. ueteres a O. *En català velles. Sinònim de incultas?*
3. ueteres a O. *En català velles. Sinònim de incultas?*
4. ueteres a O. *En català velles. Sinònim de incultas?*

951, agost, 14.

Venda. *Oderic i la seva esposa Alsena venen a Isarn una terra que tenen per herència al comtat d'Osona, a la vall d'Osor, al Coll, [actual municipi d'Osor, Guillerries, comarca de la Selva] pel preu de cinc sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 1, núm. 25, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 677, pàg. 519.

V. N.º 163¹

In nomine Domini. Ego Audericus et uxor sue Adalsena, uinditores sumus tibi, ego Yssarno. Per hanc scriptura uinditionis nostre uindimus tibi terra culta uel erma cum ipso maliolo, qui nobis aduenit de parentorum nostrorum. Et est ipsa omnia in comitatum Ausona, in ualle Ossore, in locum que uocant ad ipso Collo. Et afrontat ipsa terra, culta uel erma, cum ipso maliolo: de parte horientis in ipso torente uel in uinea de Amalrico; et de meridie in ipso torente pluuiale qui afrontat in uinea Unufredo; et de hocciduo in terra Unufredo uel in uinea de domum Sancti Petri apostoli; et de circii afrontat in ipsa strada. Quantum infra istas IIII^{or} afrontationes includunt sic uindimus tibi ipsa omnia ab integrum, cum exio et regresio earum, in propter pretium solidos V. Et nichil de ipso pretium aput uos entores non remansit. Est manifestum. Quem uero predicta omnia de nostro iuro in uestro tradimus dominio et potestatem. Cot² si nos uinditores aut ullus homo qui contra hanc ista carta uindicione uenerit pro inrumpendum aut nos uenerimus in duplo uobis componere faciamus. Et in antea ista uinditio firmis stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicione XVIII Kalendas Setembrii, anno VIX regnante Ludeuico rege, filii Carlonii.

Sig+num Audericus. Sig+num Adalsenna, qui ista uindicione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Bonefilio. Sig+num Albouino. Sig+num Adalberto.

+Adaleus, presbitero, qui ista uindicione scripsit.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. *Cot a O, per Quod.*

Donació. *El comte i marquès Borrell [II de Barcelona, Girona i Osona-Manresa] dóna a Unifred [la seva part de] la vila, que té del seu pare al comtat de Manresa, al terme del Buc, prop d'Or. [actual municipi de Castellnou de Bages, comarca de Bages]*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia manuscrita del segle XX: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa. caps 2, bossa 5, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 678, pàgs. 519 i 520.

In nomine Domini. Ego Borrellus, chomes et marchio, donator sum tibi Unifredo. [Per hanc scriptura] donacionis me dono tibi terra culta et erma cum ipsa uilla, mea propria, qui michi aduenit de genitori meo. Et est ipsa terra et uilla in chomitatum Minorisa, in terminio de ipso Bugo, prope Auri. Et afrontat ipsa terra culta et erma cum ipsa uilla: de parte orientis in terra de Guintrondo uel suos eredes; et de meridie in terra de Lunare; et de occiduo et de circi in uias qui pergunt ubique. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic dono tibi ipsa uilla cum terra culta et erma ab omne

integritate, cum exio uel regressio earum. Quem uero iamdicta ipsa terra culta et erma que ego tibi dono de meo iure in tuo trado dominio [et pote]state ad omnia que facere uolueris. Quod si ego donator aut ullusque homo qui contra hanc ista donacionis uene[rit pro inrum]pendum non hoc ualeat uindicare sed in primis iram Dei incurrat et cum Iuda, qui Dominum tradit, porcionem abeat in infernum et peccatum tuum anime illius sit obligatum et ad limen sancte Dei Ecclesie extraneus efficiat et ad comunione priuetur, et anc ista scriptura inrumpere non permitatur, set in omnibus plenam et firmissimam obtineat robore mod[o] uel omnique tempore.

Facta karta donacionis XIII Kalendas October, anno XVII regnante Leudeuico rege, filio Karloni regi.

Sign+um Borrellus chomes, qui hanc donacione feci et testes firmare rogau. Ato archipresbiter SSS Ansulfus SSS + Ato +. [...] +.

Eles, leuita, qui hanc karta donacionis scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *El 18 de setembre de l'any dissetè del regnat de Lluís IV d'Ultramar correspon a l'any 952 del nostre còmput. Això no obstant, l'existència de dos altres documents (núms. 84 i 85) que fan referència a aquesta donació del comte Borrell, el segon dels quals té data de 18 de setembre de 951 i és escrit pel mateix escrivà Eles (núm. 85), ens obliga a donar la mateixa data als tres documents.*

83

951, [setembre, 18].¹

Donació. *Borrell [II, comte de Barcelona, Girona i Osona-Manresa] dóna a Unifred una terra que té al comtat de Manresa, al terme del puig d'Or. [actual municipi de Castellnou de Bages, comarca de Bages]*²

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 78, Calaix 29, P. N°. 149.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 28, pàgs. 54 i 55, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 679, pàg. 520.

A

Cal. 29, P. N°. 149³

«Consta que⁴ ab acte clos per Albarus, levita, a 16 del regnat de Lluís, rey, fill de Carlos, rey, Borrell dóna [a Unifredo]⁵ terra culta y herma situada en lo comptat de Manresa, y en lo terma podio Auro. Afronta: a sol ixent ab Alguisando, o sos hereus; de ponent ab cirés y camins que van al Prat».

1. juny-octubre segons a, que afegeix en nota: Sens dubte que aquesta donació és anterior a la venda següent (doc. 29), [núm. 85] feta el 19 d'octubre del 951, amb la qual concorda, i el donador del present document seria el comte Borrell. Això darrer és cert, però la data del document 29 del *Diplomatari de la Ciutat de Manresa* [núm. 85 del *Diplomatari de Sant Benet de Bages*] no és d'octubre sinó de setembre.

2. Al regest del segle XVIII no hi consten ni el dia ni el mes, que deduïm del document anterior (núm. 83) També se'n dedueix que Borrell, el donant, és el comte de Barcelona, Girona i Osona-Manresa, i que la persona que rep la donació no és altra que Unifred. L'únic que sembla ésser diferent entre un i altre documents és l'escrivà.

3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
4. *que omès segons a.*
5. *Espai en blanc a O; [a Wifredo] segons a.*

84

951, setembre, 18.¹

Venda. *Unifred ven a Guifred [= Gifreu] una terra amb la vila que té per donació del comte i marquès Borrell [II de Barcelona, Girona i Osona-Manresa] al comtat de Manresa, al terme del Buc, [actual municipi de Castellnou de Bages, comarca de Bages] pel preu de dos-cents sous, a pagar en coses que ho valguin.*²

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

[A]. Còpia figurada, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona. Provenent de l'arxiu de Sant Benet de Bages, *ex O*.

B. Regest del segle XVIII: Montserrat, AAM, Papers de Sant Benet de Bages, Calaix 43-44, M. N° 332.

C.* Còpia manuscrita del segle XX: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 2, bossa 5, *ex O*.

D.* Còpia manuscrita del segle XX: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 2, bossa 5, *ex A*.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 29, pàg. 55, *ex B*.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 680, pàg. 521.

C i D

M. N° 352³

In nomine Domini. Ego Unifredus, uinditor sum tibi Uuifredo, emtore. Per hanc scriptura uindicionis me uindo tibi terra culta et erma cum ipsa uilla [mea] propria, qui michi aduenit per donitum⁴ de Borrello, chomite. Et est ipsa terra culta et erma cum ipsa uilla in chomitatum Minorisa, in terminio de ipso [Bu]go, prope Auri. Et afrontat ipsa terra culta et erma cum ipsa uilla: de parte orientis in terra de Guintrondo;⁵ et de meridie in terra de Lunare; et de occiduo et de circi in uias qui pergunt ubique. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindo tibi ipsa terra culta et erma et ipsa uilla ab omne integrietate, cum exio uel regressio earum, propter precio solidos CC in rem valente. Et nichilque de ipso precio aput te emtore non remansit. Est manifestum. Quem uero predicta ipsa terra culta et erma et ipsa uilla que ego tibi uindo de meo iuro in tuo trado dominio et potestate ad omnia que facere uolueris. Quod si ego uinditor aut ullusque homo qui contra hanc ista karta uindicionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindikare set componat tibi ipsa terra culta et erma cum ipsa uilla in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista karta uindicionis firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta karta uindicionis XIII Kalendas October⁶ anno XVI regnante Leudeuicho rege, filio Karloni.

Sig+num Unifredus, qui hanc karta uindicionis feci et testes firmare rogau. SSS Trasoarius SSS Adalbertus SSS Sig+num Borrellus. Teudisclus SSS.

Eles, leuita, qui hanc karta uindicionis scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. 951, octubre, 19 *segons B i a. Vegeu la nota 6.*
2. *Vegeu la nota 1 del document núm. 83.*
3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

4. donitum *segons B i a*.
5. Guinasondo *segons B i a*.
6. 14 de las calendas de novembre *segons B i a*, que correspon al 19 d'octubre del nostre calendari.

85

951, octubre, 28.

Venda. *Teudebald [= Tubau] i la seva esposa Ermovija venen a Guadamir, levita, unes cases amb cort i farraginals, terres, vinyes i arbres fruiters i glaners, conreus i erms, que tenen per compra i aprisió al comtat de Manresa, al terme del castell de Maians, a Aranyó, [parròquia de Maians, actual municipi de Castellfollit del Boix, comarca de Bages] pel preu de quaranta sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 18, *ex O*.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 682, pàg. 522.

A

M. S. N°. 78¹

In nomine Domini. Ego Teudebaldus et uxori mea Ermouiga, uinditores sumus tibi Uuadamirus, leuita, emtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi casas cum curte et ipsos ferragenales et terras et uineas et arbores pomiferos uel glandiferos, cultum uel incultum, qui nobis aduenit de comparacione uel de apprisione, et est hec omnia in comitatu Menresa, in terminio de castro Mediano, que uocant Aranione, ubi inuenire potueris in eius terminos ab omni integrietate, cum exios uel regresios. Et afrontant ipsas casas et ipsas terras et uinea: de oriente in uia uel in terras de Adrouario; et de meridie in terras de Principio; et de occiduo in uinea de Galindo, presbitero; et de circi in terra de Comparato uel in ipso torrente. Et ipsa alia uinea: de oriente in uinea de Comparato; de meridie in terra de Baselesa; de occidente in uia; et de circi in terra de Fahcilo. Et alias terras: de oriente in terra de Adrouario uel in serra; de meridie in terra de Adrouario; de occidente in serra uel in terra de Adrouario; et de circi in terra de Benedicto. Et alia terra: de oriente in terra de Suniario uel suos eredes; et de meridie in serra uel in terra de Asenario; et de occidente in uinea de Instimare; et de circi in torrente. Et alios quatuor pecias de terras qui sunt ad ipsas Guardiolas sic uindo tibi cum ipsos ermos cum illorum afrontaciones ab integrum. Quantum infra istas totas afrontaciones iamdictas includunt sic uindo tibi totum ab integrum propter precium solidatas XL quod te emtore mihi dedisti et nos manibus nostris recepimus. Et est manifestum. Quod si nos uinditores aut ullusque omo uenerit ad inrumpendum non oc ualeat uendicare, set in duplo tibi conponeat cum omni sua inmelioracione. Et in antea ista scriptura firmis permaneat omnique tempore.

Facta carta ista uindicionis V Kalendas Nouember, anno VIX regnante Leudeuico rege, filium Karllonis.

Sig+num Teudebaldus. Sig+num Ermouiga, qui ista uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Adroarius. Sig+num Comparatus. Sig+num Leueldus.

Sunegildus, presbiter, qui ista carta uindicione scripsit SSS sub die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

951, novembre, 19.

Donació testamentària. *David, sacerdot, i Antonià, marmessors de Gonterenc, difunt, donen a Adroer, sacerdot, i Goltred, germans, l'alou que Gonterenc tenia al comtat de Manresa, al terme del castell de Terçol, [castell de Castellterçol, actual municipi de Castellterçol, comarca de Vallès Oriental] al costat d'un alou de Sala, veguer.*¹

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1022.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 683, pàgs. 522 i 523.

k[arta] de Castel tercol²

G. N°. [...] ³

N.º 1 segons lo Indice nou⁴

Castell tersol.⁵

953.⁶

951-19-11⁷

Arxiu de casa GUITART

TOMO _____ **PLÉC 87**
LLIGALL _____ **N. 2056**
 _____ ⁸

n. 1022⁹

In Dei nomine. Ego Daud, presbiter, et Antuniano, qui sumus tutores uel elemosinarii siue [manumis]sores de condam Gonterengi. Uobis Adroua[rio, presbite]r, et fratri tuo G[olte]redo. Manifestum nobis est enim quia sic placuit animis nostris et placet nullis quoquegentis imperio nec suadendis ingenio sed propria et expontanea nostra hoc elegit cum Deo bona uoluntas ut uobis iamdictus Adrouario et Goltredo et scripturam donationis uobis fecissemus, sicuti et facimus, donamusqu[e uobis] omnem ipsum alodem quod genitor uester habuit uel adquisiuit in comitato Menresa, in terminio castrum T[er]ciolo, quantum ille ibidem habuit:¹⁰ domos, curtes et ortos, terras uel uineas siue torcular, terras cultas¹¹ uel ermas, et defensa cum arboribus pomiferis uel inpomiferis siue glandiferis. Qui¹² afrontat, hec omnia quem uobis donamus: de parte orientis in uilla de Corbos siue terras de Comparato; a parte uero meridie in ipsa serra qui¹³ est super uillare Ardegario, uel in ipso rigatio qui descendit per imber, uel ad ipsa fonte Ceruerica, siue in alode Sallane, uicario¹⁴ et in terras de Gomesindo; a parte uero occiduo conlaterat se in strada publica uel ubique in cunctisque locis, siue in terras Ermegelle siue suis eredibus; de cercii uero subiungit¹⁵ in rio Cardones. Quantum in istas omnes afrontationes includunt sic donamus uobis omnem ipsum alodem quod genitor uester ibidem habuit et tenuit per ipsas scripturas suas. Quod ille exinde habuit et oc tenuit sicut ille nobis hoc comendauit per uocem manumissoria, sicut nos exinde iuditium obligauimus¹⁶ et firmauimus asseries conditionis sicut in ipso ressonat iuditio. Hoc uobis totum donamus, et iure uestro hoc tradimus dominio et potestatem, totum ab integre, ut ab odierno die et tempore¹⁷ quiete hoc habeatis et teneatis uel possideatis absque ullius blandimentum ullum

fratrum uel heredum aut¹⁸ ullumque hominem, ad omnia faciendi exinde quod uolueritis, libera, in Dei nomine [habeatis] firmaque potestas omnique tempore. Quod si nos donatores aut ullusque homo qui [contra hanc] donatio ista nostra manumissoria uenerit pro inrumpendum, aut quis ulla calumnia [contra] hoc mouere presumerit, qui hoc fecerit componat in uinculo hoc quod supra ressonat, [aut compo]namus pro hac uoce superius sarta in duplo, cum omni sua inmelioratione. Hanc donatio [uel ma]numissoria firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta scriptura ista [manumissorie] siue donationis XIII Kalendas Decembri, anno XVI regnante Luduico rege, filio K[arloni] regi.

Sig+num Antugnano, et ego Daud, presbiter, qui hac donacione [fecimus] et firmare rogauimus. Sig+num Ramso. Sig+num Suniario. + Placianus SSS

Bellus,¹⁹ hacsí indignus humilus presbiter, [qui i]sta scriptura rogitus scripsi et SSS die et anno [quod supra].

1. *Set sècs verticals. El pergamí anava enrotllat. Dos foradets al marge esquerre (anvers). A darreries del segle XVIII o a inicis del segle XIX el text fou sotmès a tractament químic, concretament amb àcid gàl·lic, i ha deixat traces; l'aplicació ha malmès sobretot els extrems, on la coloració marronosa que impregna el text subjacent no deixa llegir les lletres amagades a sota. A la camisa hi ha escrit, amb llapis: transcrit per Abadal.*

2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Karta de Castellterçol» (S. XII).

3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

4. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

5. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*

6. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages). Ratllat, amb llapis.*

7. *Primer quart del segle XIX, c. 1815-1820. Escrit amb llapis.*

8. *Segell estampat el 1923.*

9. *A l'angle inferior dret, escrit amb llapis.*

10. *in envoltat de punts precedint domos a O.*

11. *ctas a O.*

12. *Qui a O; que segons a.*

13. *Qui a O; que segons a.*

14. *uicario a O. En català: veguer.*

15. *subiungit a O; suiungit segons a.*

16. *obbligauimus a O, per obligauimus.*

17. *tempora a O, per tempore.*

18. *aut a O; at segons a.*

19. *Bellvs en majúscules a O*

Venda. *Esperandéu i la seva esposa Dodona venen a Andalec, la seva esposa Ermerija, anomenada Bonadona, i al seu fill Sendred, [= Sindreu] unes cases, terres i vinyes que tenen per herència i compra al comtat de Manresa, al terme de Nèspola, al vilar d'Elegont, [actual municipi de Mura, comarca de Bages] pel preu de trenta sous.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 10.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera

part, núm. 687, pàgs. 526 i 527.

Mureze¹

T. S. N.º 47²

In nomine Domini. Ego Sperandeo et uxor mea Deodona, uindictores sumus uobis Andalecus et uxori sua Ermeriga, que uocant Bonadona, et filio uestro Senderedus, emtores. Per anc scriptura uindiccionis nostr[e] uindimus uobis kasas et curte et terras et uineas et arboribus et pomiferis qui infra sunt, qui nobis auenit aliquis per parentorum et aliquis per comparacione. Que est in comitatum Menresa, in terminio de Nespula, in uillare que dicunt de Ellegonte. Et afrontat ista ec omnia: de oriente ad ipsa Falconera; de meridie in uilla que dicunt de Orsos; et de occiduo in terminio de uilla Macada; et de cercii in rio de Nespula. Quantum infra istas IIII^{or} afrontaciones includunt sic uindimus uobis quantum ibidem abemus per quacumque uoce tam de comparacione uel de parentorum in casis, in curtis, in ortos, in terris, in uineis, in arboribus, in pomiferis, in cultum uel ermum ab integrum, cum exios uel regresios earum, in precium solidos XXX quod manibus nostris recepimus et nichil de ipso precio aput uos emtores non remansit. Est manifestum. Quem uero predicta ec omnia sicut superius resonat de nostro iure in uestro tradimus dominio et potestatem. Quod si nos uindictores aut ulus homo qui contra anc ista uindiccionem uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ista ec omnia in duplo cum omnia sua inmelioracione. Et in antea ista uindiccionis firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista uindiccionem V Idus Februarii anno XVI regnante Leudeuico rege, filio Karloni.

Sig+num Sperandeo. Sig+num Deodona, qui anc ista uindiccionem fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Segnofredus. Sig+num Recosindus. Sig+num Gelmirus.

S. Geledemirus, presbiter, qui anc ista uindiccionem scripsit et sub SSS* die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Mureze» (S. XI-XII).

2. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

88

952, febrer, 9.

Venda. *Baldofred, sacerdot, ven a Morgad [veguer] una peça de terra que té per compra al comtat d'Osona, al terme [del castell] de Cabrera, a la vila d'Auret, [Puigdauret -vila desapareguda; mas- i vall d'Auret -afluent de capçalera del torrent de les Paganes, afluent de la riera de les Gorgues, afluent del Ter-, actual municipi de Santa Maria de Corcó -l'Esquirol-, subcomarca de Cabrerès o Collsacabra, comarca d'Osona] pel preu de deu sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 26, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 688, pàgs. 527 i 528.

V. N.º 80¹

In nomine Domini Ego Baldefredus, sacer, uinditor sum tibi Maregado,² emtor. Per hanc scriptura uindiccionis me uindo tibi terra mea propria, qui mihi aduenit de comparacione, et est ipsa

terra in comitatum Ausona, in terminio de Kabraria, in uilla Azereto. Et afrontat ipsa terra: de oriente in Cotina uel in terra de Biezo; et de meridie in ipsa fonte; et de occiduo in Cotina; et de circii in ipsa Quartia. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindo tibi ipsa terra ab omnia intecriatatem cum exiis uel regressiis earum, in propter precium solidos X. Quem uero ipsa terra culta et erma cum arboribus de meo iuro in tuo trato dominio et potestatem ad faceres omnia quod uolueris. Quod si ego uinditor aut ullusque homo qui contra hanc ista carta uindicionis uenerit ad inrumpendum, aut ego uenero, in duplo tibi conpono perpetim abitura. Et in antea ista carta uindicionis firmis perseueret omnique tempore.

Facta carta uindicionis V Idus Februarii, anno XVI renante Leudeuico rege, filio Karlone.

+Baldefredus, presbiter, qui hanc carta uindicione fecit et testas firmare rogauit. Sig+num Toderando. Sig+num Reinulfo. +Rikarius.

+Ichilane, sacer, qui hanc carta uindicione scripsit et sub SSS die et anno quod supra.

1. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. *Maregado segons A i a. Es tracta de Morgad, veguer de Cabrera. Aquest nom personal masculí d'origen germànic ha perviscut, en català actual, com a topònim -i cognom-, en la seva forma plural femenina: Morgades.*

89

952, febrer, 9.

Venda. *Baldofred, sacerdot, ven a Morgad [veguer] una casa amb cort i hort i terres que té per compra al comtat d'Osona, al terme de Cabrera, a la vila de Corcó, [actual municipi de Santa Maria de Corcó -l'Esquirol-, Cabrerès o Collsacabra, comarca d'Osona] pel preu de quaranta sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 27, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 689, pàg. 528.

V. N°. 105¹

In nomine Domini. Ego Baldefredus, sacer, uinditor sum tibi Moregado,² emtor. Per hanc scriptura uindicionis me uindo tibi in comitatum Ausona, in terminio de Kabraria, in uilla Corg[o]lone, uindo tibi casa cum curte et orto et terras et cultas, qui mihi aduenit de comparacione. Et afronta ipsa kasa cum curte et orto: de oriente in terra de Sancta Maria; et de meridie et de occiduo in uia qui pergit ubique; et de circii in terra de Santa Maria. Et ipsa terra afronta: de oriente in quintana de Sancta Maria; et de meridie in ipsa era; et de occiduo in terra de Sancta Maria; et de circii in Cotina. Et alia pecia afronta: de oriente in terra de Sancta Maria et de meridie in terra de Iouanno et de occiduo in terra de Olterigo et de circii in uia. Et ipsa alia pecia afronta: de oriente et de meridie in ipsa Cotina; et de occiduo in terra de Ariuonso; et de circii in uia qui pergit ubique. Et alia pecia de terra adafronta: de oriente in terra de Ansaldo; et de meridie in terra de Sancta Maria; et de meridie et de occiduo et de circii in terra de Ariuonso. Quantum infra istas totas afrontaciones includunt sic uindo tibi ipsa et kasa cum superposito et curte et orto et ipsas terras cultas ab omnia intecriatate, cum exiis uel regressiis earum, in propter precium solidos XXXX. Quem uero ipsa hec omnia de meo iuro in tuo trato dominio et potestatem per abenni, uindendi, donanni esset comutandi, ut quitquid exinne faceres omnia quod uolueris. Quod si ego uinditor aut ullusque homo qui contra hanc ista carta

uindicionis uenerit ad inrumpendum aut ego uenero in duplo tibi conpono perpetim abitura. Et in antea ista carta uindicionis firmis perseueret omnique tempore.

Facta carta uindicionis V Idus Februarii, anno XVI renante Leudeuigo rege, filio Karlone.

+Baldefredus, presbiter, qui hac carta uindicione fecit et testes firmare rogauit. Sig+num Salla. Sig+num Renerus. Sig+num Anelegus.

+Ichilane, sacer, qui hanc carta uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. *Moregado segons A i a. Vegeu la nota 2 del document núm. 89*

90

952, març, 29.¹

Venda. *Todiscle ven a Odevagre, [= Avagre, Vagre] anomenat també Llobatell, una peça de terra que té per herència al comtat de Manresa, al terme [de la ciutat] de Manresa, al Bages, [actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de cinc sous, a pagar en coses que ho valguin.*²

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1023.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 24, pàgs. 49 i 50, *ex O.*

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 691, pàg. 529.

de bages³

B. N°. 233⁴

Venta de una pieza de tierra al Pla de Bages=⁵ **año 16 de Ludovico Rey de Carlono ô Carloto.**⁶

952⁷ – **Bages- 29 març**⁸

Venta de una Pieza de tierra en el pla de Bages â favor de Odevagro.⁹

Arxiu de casa GUITART

TOMO _____ **PLÉC S. F.**
LLIGALL _____ **N°.** 017
10

n. 1023¹¹

In nomine Domini. Ego Tudisclus,¹² tibi emtori¹³ meo Odeuagro,¹⁴ et¹⁵ alium nomen uocant Lobatello.¹⁶ Per hanc scriptura uindicionis¹⁷ me¹⁸ uindo¹⁹ tibi I pecia de terra, qui mihi aduenit de parentes²⁰ meos²¹ in comitatum²² Minorisa,²³ in suo terminio,²⁴ in Bagas.²⁵ Et afrontat ipsa pecia de terra: de oriente in terra de Durando,²⁶ et de meridie in terra Grinuelde,²⁷ femina; et de occiduo in torrente; et de circi²⁸ similiter. Sic uindo²⁹ tibi ipsa pecia de terra, quantum infra istas afrontaciones includunt, ab omnem³⁰ integrietatem,³¹ propter precium solidatas V in rem ualentem. Et nihilque de ipso precio aput te emtore³² non remansit. Et est manifestum. Quem uero ipsa pecia de terra de meo iure in tuo trado domino³³ et potestatem. Et qui contra hanc

ista karta³⁴ uindicionis³⁵ uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set³⁶ componat ipsa terra in duplo cum omne³⁷ sua³⁸ inmelioracio.³⁹ Et in antea ista karta⁴⁰ uindicionis⁴¹ firmis⁴² et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista uindicio⁴³ IIII Kalendas⁴⁴ Aprelis⁴⁵ anno XVI⁴⁶ renante⁴⁷ Ludeuico⁴⁸ rege,⁴⁹ filio Karloni regi.

S+⁵⁰ Tudisclus,⁵¹ qui hanc karta⁵² uindicionis⁵³ fecit⁵⁴ et testes firmare rogauit. S+⁵⁵ Bonesindus.⁵⁶ S+⁵⁷ Sunifredus.⁵⁸ S+⁵⁹ Abo.⁶⁰

Argilus, presbiter,⁶¹ qui hanc karta⁶² uindicionis⁶³ scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. 949 segons **a**. Vegeu la nota 45.
2. Dos petits forats, al marge esquerre (anvers), per a passar-hi un cordill. El pergamí anava enrotllat. Un altre, més rodó però de la mateixa grandària, situat més a l'extrem del marge, no fet expressament. Restes de goma d'enganxar a la part superior de l'angle esquerre (anvers). Un altre foradet que no afecta cap lletra (damunt la r de karta en l'expressió qui hanc karta uindicionis ...).
3. No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons **b**: Al dors: «De Bages» (S. XII).
4. B. N°. 233 a **O**. Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760. Segons **b**: abans B, núm. 23.
5. Segona meitat del segle XVIII, c. 1773. Pla de Bages escrit amb una lletra diferent, de caixa més gran, però coetàniament al que hi ha escrit abans i després, amb la mateixa tinta i per la mateixa mà.
6. Segona meitat del segle XVIII, c. 1773.
7. Repassat amb llapis damunt.
8. Mitjans del segle XX, c. 1948-1950. Escrit amb llapis.
9. Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).
10. Segell estampat c. 1923. 01 (a la xifra 017) escrit damunt un raspap.
11. A l'angle inferior dret. Mitjans del segle XX, c. 1948-1950. Escrit amb llapis.
12. després de Tudisclus hauria d'haver-hi uinditor sum, omès a **O**.
13. emtori a **O**, per emptore; emtore segons **b**.
14. Odeuagro a **O**.
15. et a **O**, per qui.
16. Lobatello a **O**.
17. uindicionis a **O**, per uenditionis.
18. me a **O**, per mea.
19. uindo a **O**, per uendo.
20. parentes a **O**, per parentum.
21. meos a **O**, per meorum.
22. comitatum a **O**, per comitatu.
23. Minorisa a **O**, per Minorisensi.
24. terminio a **O**, per termino.
25. Bagas a **O**, sense que vagi precedit de Campo.
26. de Durando a **O**.
27. Grinuelde a **O**; Grimelde segons **a**.
28. circi a **O**, per circio.
29. uindo a **O**, per uendo.
30. omnem a **O**, per omne; omne segons **a**.
31. integrietatem a **O**, per integritate.
32. emtore a **O**, per emptore.
33. domino a **O**, per dominio; dominio segons **a**.
34. karta a **O**, per carta.
35. uindicionis a **O**, per uenditionis.

36. set a **O**, per sed.
37. omne a **O**; omnem segons **b**.
38. sua a **O**, per suam.
39. inmelioracio a **O**, per inmelioracionem.
40. karta a **O**, per carta.
41. uindicionis a **O**, per uenditionis.
42. firmis a **O**, per firma.
43. uindicio a **O**, per uenditio.
44. Kalendas a **O**, per Kalendarum.
45. Aprelis a **O**, per Aprilium.
46. XVI a **O**; XIII segons **a**.
47. renante a **O**, per regnante; regnante segons **a**.
48. Ludeuico a **O**.
49. rege a **O**, per regi.
50. S+ a **O**; Sn+ segons **b**.
51. Tudisclus a **O**, per Tudiscli.
52. karta a **O**, per carta.
53. uindicionis a **O**, per uenditionis.
54. fecit a **O**; facit segons **a**.
55. S+ a **O**; Sn+ segons **b**.
56. Bonesindus a **O**; Hostesindus segons **a**.
57. S+ a **O**; Sn+ segons **b**.
58. Sunifredus
59. S+ a **O**; Sn+ segons **b**.
60. Abo a **O**, per Aboni.
61. Argilus pbr en majúscules a **O**.
62. karta a **O**, per carta.
63. uindicionis a **O**, per uenditionis.

91

952, març, 31.

Venda. Èlia i els seus fills Vidal, Madresenda, Ovímia, Esteve, Senfred [= Sinfreu] i Folquer venen a Goltred una vinya, que Èlia té per compra i els seus fills per herència, al comtat de Manresa, al terme del castell de Guardiola, [actual municipi de Sant Salvador de Guardiola, comarca de Bages] pel preu de quinze sous, a pagar en coses que ho valguin.¹

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1024.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 692, pàgs. 529 i 530.

G[or]diola²

**Venta de viñas termino d[e]
Guardiola inter Laicos. A[ño]
16 Ludovici filii Karloni.³**

Guardiola.⁴

952⁵ 31-3⁶

Venta á favor de Galtredo de una

**viña sita en el termino del Castell
de Guardiola.**⁷

951-19-11⁸

Arxiu de casa GUITART

**TOMO ___ PLÉC
LLIGALL ___ N. 552**
9

CENTRE EXCURSIONISTA DE LA COMARCA DE BAGES¹⁰

n. 1024¹¹

In nomine Domini. Ego Ilia et filiis meis, id est: Uiddales, Madresinda et Ouimia et Durabiles et Stefano, Seniofredo et Folhero, uinditores sumus tibi Goltredo, emtore. Per hanc scriptura uindiccionis nostre uindimus tibi uinea, qui nobis aduenit de comparacione et de parentorum. Id est in comitatum Minorisa, in terminio de kastro Guardiola. Et afrontat ipsa uinea: de orientis in uinea de Flamidio; et de meridie in torrente qui discurrit; et de occiduo in uinea de Uuitiza; et de circii in uinea de te comparatore. Quantum in istas IIII^{or} afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa uinea ab integrum, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos XV in rem ualentem. Et nichil que de ipso precio aput te emtore non remansit. Est manifestum. Quem uero de ipsa uinea que nos tibi uindimus de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestatem ad omnia que facere uolueris. Quod si nos uinditores aut ullus hommo qui contra hanc ista carta uindiccionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindikare set componat ipsa uinea in duplo com omne suam immelioracionem. Et in antea ista karta uindiccio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta karta uindiccionis II Kalendas Aprelis anno XVI regnante Leudeuico rege, filio Karloni.

Sign+um Ilia. Sign+um Uiddales. Sign+um Ouimia. Sign+um Madresinda. Sign+um Durabiles. Sign+um Stefano. Sign+um Seniofredo. Sign+um Folhero, qui simul in unum uindiccione fecimus et testes firmare rogauimus. Sign+num Gimara. Sign+um Iohannes. Badeleuuu, clericus SSS*

Ennego, presbiter, qui hanc ista karta uindiccione scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *Al revers del pergami hi ha un text mig esborrat que, en columnes, ocupava tota la superfície. Després que fos feta l'anotació, que possiblement sigui del segle XVI, el pergami va ser retallat pel marge esquerre (anvers), sense que afectés el text (encara queda un marge prou ample, d'1 cm i mig aproximadament). El pergami anava enrotllat. Dos foradets al marge esquerre (anvers). Al segle XVIII el text fou sotmès a tractament químic, i ha deixat traces; l'aplicació ha malmès sobretot els extrems, on la coloració marronosa que impregna el text subjacent no deixa llegir les lletres amagades a sota. A la camisa hi ha escrit, en llapis: transcrit per Abadal.*

2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Gordiola» (S. XIV-XV).

3. *Segona meitat del segle XVIII, c. 1773.*

4. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*

5. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*

6. *31-3 escrit amb llapis.*

7. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*

8. *Mitjans del segle XX, c. 1948-1950. Escrit amb llapis.*

9. *PLÉC raspat; no es llegeix.*

10. *Segell del «Centre Excursionista de la comarca de Bages», amb l'escut de l'entitat, estampat c.*

1905-1923.

11. A l'angle inferior dret. Mitjans del segle XX, c. 1948-1950. Escrit amb llapis.

92

951, juny, 19 - 952, juny, 18.

Venda. Ajofred i la seva esposa Adela venen a Guadamir, levita, una vinya que tenen per compra al comtat de Manresa, al [terme del] castell de Maians, [Maians, actual municipi de Castellfollit del Boix, comarca de Bages] pel preu de vint sous.

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 19, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 696, pàgs. 532 i 533.

M. S. N.º. 39¹

In nomine Domini. Ego Egofredus et uxor mea Idilo, uinditores sumus tibi Uuadamiro, leuita, emtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi uinea nostra propria, qui nobis aduenit per comparacione. Et est in comitatum Menresa, in castro Mediano. Et afrontat ipsa uinea: de horiente in torrente uel in uinea de Godaldo; et de meridie in ipsa sera; et de occiduo in uinea de Comparado; et de circia in torrente. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa uinea ab integrum, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos XX tantum, quod tu emtore mihi dedisti et nos uinditores manibus nostris recepimus. Et nichilque precio aput te emtore non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta uinea de nostro iure in tuo tradimus domino et potestatem faciendi quod uolueris. Quod si nos uinditores aut ullus omo qui contra hanc ista uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare sed componat tibi in duplo cum omnem suam inmeliacionem. Et in antea ista uindicione firmis et stabilis permaneat modo et omnique tempore.

Facta carta uindicione XVI regnante Ludiuico rege, filium Carloni.

Sig+num Egofredus. Sig+num Hidilo, qui ista uindicione fecimus et testes firmare rogauimus.

Sig+num Teudebaldus. Sig+num Adroarius. Sig+num Undisclus.

+Aztoaldus, leuita, qui ista uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.

93

953, abril, 12.

Venda. Baldofred, sacerdot, ven a Morgad, veguer, una terra que té per herència dels seus pares i del seu germà Todeguer al comtat d'Osona, al terme [del castell] de Cabrera, a [la vila d']Auret, [Puigdauret -vila desapareguda; mas- i vall d'Auret -afluent de capçalera del torrent de les Paganes, afluent de la riera de les Gorgues, afluent del Ter-, actual municipi de Santa Maria de Corcó - l'Esquirol-, subcomarca de Cabrerès o Collsacabra, comarca d'Osona] pel preu de deu sous.

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 28, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 701, pàgs. 541 i 542.

V. N.º. 65¹

A

In nomine Domini. Ego Baldefredus, presbiter, uinditore sum tibi Morgado, uicario, emtore. Per hanc scriptura uindicionis me uindo tibi terra culta et erma cum arboribus glandiferis et aliis arboribus, qui mihi auenit per parentorum et per fratrem meum condam Teudegarii, in comitatum Ausona, in terminio de Kabraria, in locum que uocant Azeredo. Qui infrontat hec omnia: de parte orientis in torente; et de meridie in terra de domum Sancta Maria; et de occiduo in terra de Ansaldo; et de circi in ipso Calelo. Uindo tibi quantum infra istas IIII^{or} afrontaciones includunt de ipsa medietate ipsa mea ereditatem ipsas IIII^{or} partes ab omnem integritatem, propter precium quod inter nos conuenit, id est, solidos X. Et nichilque de ipso precio aput te emtore non remansit. Est manifestum. Quem uero predicta ec omnia sicut superius resonat de meo iure in tuo trado dominio potestatem facere quod uolueris libere et firmam abeas potestatem ex presenti die et tempore. Quod si ego uinditor aut aliquis de eredibus meis aut ullus omo qui contra hanc scriptura uindicionis pro inrumpendum uenerit non hoc ualeat uindicare set in duplo tibi perpetim abitura. Et in antea ista scriptura uindicionis firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta scriptura uindicionis II Idus Aprelis anno XVII regnante Leudeuico rege, filium Karloni.

Baldefredus, presbiter, qui hac carta uindicione fecit et testes firmare rogauit. Signum+ Lunes. Signum+ Iusto. Signum+ Elpericci. Rikarius +.

+Suniefredus, presbiter, qui hanc scriptura uindicione scripsi et SSS sub die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

94

953, juny, 24.

Venda. *Gracília i els seus fills Ansaldo i Oriol venen a Morgad, veguer, unes terres i cases que tenen per compra i herència al comtat d'Osona, al terme del castell de Cabrera, a [la vila d']Auret, [Puigdauret -vila desapareguda; mas- i vall d'Auret -afluent de capçalera del torrent de les Paganes, afluent de la riera de les Gorgues, afluent del Ter-, actual municipi de Santa Maria de Corcó - l'Esquirol-, subcomarca de Cabrerès o Collsacabra, comarca d'Osona] pel preu de vint sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona. IEC. Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 29, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 703, pàg. 543.

V. N.º. 82¹

In nomine Domini. Ego Gracilia, femina, et filiis meis is nominibus Ansaldo, Auriolo, uinditores sumus tibi Morgado, uicario, emtore. Per anc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi terras cultas uel incultas cum ipsos arbores qui ibidem sunt, kasas cum curtes et ortos, que nobis auenit per

comparacione et per parentorum. Et est in comitatum Ausona, in terminio kastrum Kabraria, in locum uocitatum Azeredo. Et abet afrontaciones: de parte orientis in rio Parra; et de meridie in ipsa Guardia; et de occiduo in terra Mirone; et de circi in ipsa serra. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsas nostras ereditates quod ibidem ereditare debemus per quacumque uocem ab integrum sicut superius resonat, cum exio et regresio suo, in propter precium solidos XX. Et nichil de ipso precio non remansit. Est manifestum. Quem uero predictas terras et ipsos arbores qui ibidem sunt et kassas cum curtes et ortos que tibi uindimus de nostro iure in tuo tradimus domino et potestatem ut quidquid facere uolueris abeas potestatem ad tuum proprium. Quod si nos uinditores aut ullus omo qui contra hanc carta uindicionis uenerit ad inrumpendum aut nos ipsi uenerimus non hoc ualeat uindicare set componat aut componamus ista omnia iamdita in duplo cum omnem illorum inmelioracionis. Et in antea ista carta firma permaneat.

Facta carta uindicionis VIII Kalendas Iulii anno XVIII regnante Leudeuico rege, filium Karloni.

Signum+ Gracilia. Signum+ Ansaldo. Signum+ Auriolo, qui ista carta uindicionis pariter fecimus et firmare rogauimus. Signum+ Godemare. Flauius, presbiter, SSS. Ichila, sacer, SSS.

+Sunifredus, sacer, qui hanc ista carta uindicionis scripsi et SSS sub die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

95

953, setembre, 2.

Venda. *Emilà i Todeguer venen a Morgad, [veguer] una casa amb cort i hort que tenen per herència dels seus pares al comtat d'Osona, [al terme del castell de Cabrera] a [la vila d']Auret, [Puigdauret -vila desapareguda; mas- i vall d'Auret -afluent de capçalera del torrent de les Paganes, afluent de la riera de les Gorgues, afluent del Ter-, actual municipi de Santa Maria de Corcó -l'Esquirol-, subcomarca de Cabrerès o Collsacabra, comarca d'Osona] pel preu de dotze sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona. IEC. Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 30, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 704, pàg. 544.

V. N.º. 92¹

In nomine Domini. Ego Emila et Teudegario, uinditores sumus tibi Mauregado, hemtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi kasa cum curte et orto cum ipsos pomiferos et arbores qui ibidem sunt, qui nos aduenit per parentorum, qui est in comitatu Ausona, in uilla Azeredo. Et afronta: de oriente in ipsa fonte; de meridie in ipso torrente qui discurit de ipsa fonte; de occiduo in ipsa Cudina; de parte circi in ipso Puiolo. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa kasa et curte et cum ipso orto cum ipso uerdegario ab integrum, cum exio et regresio suo, in propter precio solidos XII tantum, quod tu hemtor dedisti et nos uinditores de presente accepimus. Et nichil exinde non remansit. Est manifestum. Quem uero ista omnia de nostro iure in tuo tradimus potestate ad faciendum quod uolueris, quod si nos uinditores aut ullus homo qui contra hanc uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat tibi ista omnia in duplo cum omnem suam inmelioracione, et hec uindicio firma permaneat omnique tempore.

Facta scriptura uindicione IIII Nonas September anno XVIII regnante Luduuigo rege, filio

Karlioni.

Sign+um Emila. Sign+um Teudegario, qui hanc uindicione fecimus et testes firmare rogauimus.
Sign+um Ermenardo. Sign+um Mascarone. Sign+um Ariulfo.

+Angericus, presbiter, qui hanc uindicione scripsi sub die SSS et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

96

953, octubre, 27.

Venda. *Bis i la seva esposa Guidella venen a Senfred [= Sinfreu] una casa i unes terres que tenen per herència i compra al comtat d'Osona, al terme [del castell] de Cabrera, a la vila d'Auret, [Puigdauret -vila desapareguda; mas- i vall d'Auret -afluent de capçalera del torrent de les Paganes, afluent de la riera de les Gorgues, afluent del Ter-, actual municipi de Santa Maria de Corcó - l'Esquirol-, subcomarca de Cabrerès o Collsacabra, comarca d'Osona] entre la Parra i la Guàrdia, pel preu de vint sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 31, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 705, pàgs. 544 i 545.

V. N° 135¹

In nomine Domini. Ego Biezo et uxori sue Gidelde uinditores sumus tibi Seniofredus, emtores. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi casa cum curte et orto et terras culdes et ermas cum arboribus uel pumiferis, aquis aquarum, ductibus uel uie reductibus, qui nobis aduenit de parentorum uel de comparacione, et est hec omnia superius scripta in comitatum Ausona, in terminio de Kabraria, in uilla Azeredo. Et afronta ipsa casa cum curte et orto et terras cultas et ermas cum arboribus: de oriente in ipso riuo curente de ipsa Parra et de meridie in ipsa Guardia; et de occiduo in terra de Mirone; et de circii in ipsa strada ad ipso grado qui inne² dispergit. Quantum infra istas IIII^{or} afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa casa et cum ipso superposito et curte et orto et terras cultas et ermas et pumiferis et arboribus, aquis aquarum, ductibus uel uie reductibus, siluis, cariciis, ab omnia intecriate, cum exiis uel regresiis earum in propter precium solidos XX. Et nihil exinde de ipso precio aput te emtore non remansit. Est manifestum. Quem uero ipsa chasa et curte et orto et terras cultas et ermas et arbores de nostro iuro in tuo trado dominio et potestatem per abenni, uinendi, donanni esset comudandi ut quidquid exinde faceres uel iudicare uolueris, in Dei nomine abeas firmam potestatem ex presenti die et tempore. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista scriptura uindicionis uenerit ad inrumpendum aut nos ipsi uinditores uenerimus in duplo tibi conponamus perpetim abitura. Et in antea ista carta uindicionis firmis perseueret omnique tempore.

Facta carta uindicionis VI Kalendas Nouember anno XVIII regnante Leudeuico rege, filio Karlone.

Sig+num Biezo. Sig+num Gidelde, qui hanc carta uindicione fecimus et testas firmare rogauimus. Sig+num Mirone . Sig+num Iouila. Sig+num Leopartus.

+Ichilane, sacer, qui hanc carta uindicione scripsit et sub SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. *inne segons A.*

97

954, febrer, 2.

Venda. *Omba i Todeguer venen a Morgad [veguer] una casa que tenen per herència al comtat d'Osona, a la vila d'Auret, [Puigdauret -vila desapareguda; mas- i vall d'Auret -afluent de capçalera del torrent de les Paganes, afluent de la riera de les Gorgues, afluent del Ter-, actual municipi de Santa Maria de Corcó -l'Esquirol-, subcomarca de Cabrerès o Collsacabra, comarca d'Osona] pel preu de dotze sous.*

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 75, f. 14, núm. 28.

a. *Transcripció de vers 1999: Catalunya carolíngia, vol. IV: Els comtats d'Osona i Manresa, segona part, núm. 707, pàg. 546.*

Cal. 18, N.º. 28¹

A

«Consta ab acte clos per Angerico, prevere, a 4 de las nonas de febrer, any 18 del reynat de Lluís, rey, fill de Carlos, que Omba y Teudegario venen a Mauregado la casa ab la cort y hort, ab los fruyters y arbres que·ls havia provingut de sos pares, lo qual està en lo comptat de Ausona, en la vila de Azeredo. Y afronta de orient ab la matexa font, de mitgdia ab lo torrent que corra de la matexa font, de ponent ab la Codina, de tremontana ab lo Pujol. Quant entre ditas afrontacions se enclou, só és, la casa, cort y hort y verdeguer enterament, ab sas entradas y exidas, per preu de 12 sous ho vengueren al sobredit».

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

98

954, setembre, 18.

Venda. *Ermengarda, Fruila, Emilà i Todeguer venen al senyor Morgad [veguer] una terra que tenen per herència al comtat d'Osona, al terme del castell de Cabrera, a la vila d'Auret, [Puigdauret -vila desapareguda; mas- i vall d'Auret -afluent de capçalera del torrent de les Paganes, afluent de la riera de les Gorgues, afluent del Ter-, actual municipi de Santa Maria de Corcó -l'Esquirol-, subcomarca de Cabrerès o Collsacabra, comarca d'Osona] pel preu de catorze sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 32, ex O.

a. *Transcripció de vers 1999: Catalunya carolíngia, vol. IV: Els comtats d'Osona i Manresa, segona part, núm. 711, pàgs. 547 i 548.*

V. N.º. 59¹

In nomine Domini. Ego me Ermengarda et Fruilo et Emila et Teudegario, uinditores sumus tibi domino Moregado, emtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi terra nostra culta et erma, qui nos aduenit per parentorum. Qui est in comitatu Ausona, in terminio de castrum Cabreira, in uilla Azzeredo. Et afronta: de oriente in rio de ipsa Parra; de meridie in terra de Sancta Maria; de

occiduo in terra de Miro; de circi in ipsa strada qui pergit per ipsa serra de Azeredo. In istas afrontaciones sic uindimus tibi omnia nostra ereditate quem nos ibidem abere debemus ab integrum, cum exio et regresio suo, in precio solidos XIII tantum, quod tu emtor dedisti et nos de presente accepimus. Et nihil exinde non remansit. Est manifestum. Quem uero ipsas terras de nostro iure in uestro tradimus potestate ad faciendum quod uolueris. Quod si nos uinditores aut ullus omo qui contra han uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat tibi ipso alaude cum omnem suam imelioracione, et hec uindicio firma permaneat omnique tempore.

Facta scriptura uindicione XIII Kalendas October anno primo regnant Leutario rege, filio Leuduici.

Sign+um Ermengarda. Sign+um Fruilo. Sign+um Emila. Sign+um Teudegario, qui hanc uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sign+um Ioanne. Sign+um Salla. Sign+um Radulfo.

+Angericus, presbiter, qui anc uindicione scripsi sub die et SSS anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

99

954, setembre, 30.

Venda. *Esteve i la seva esposa Alòdia, i Feliu i la seva esposa Persona, venen a Morgad [veguer] un alou que tenen per herència i compra al comtat d'Osona, al terme del castell de Cabrera, a [la vila d']Auret, [Puigdauret -vila desapareguda; mas- i vall d'Auret -afluent de capçalera del torrent de les Paganes, afluent de la riera de les Gorgues, afluent del Ter-, actual municipi de Santa Maria de Corcó -l'Esquirol-, subcomarca de Cabrerès o Collsacabra, comarca d'Osona] pel preu de vint sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 33, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 712, pàgs. 548 i 549.

V. N.º. 67¹

In nomine Domini. Ego Stefanus et uxor mea Aludia, et Felis et uxor mea Persona, nos simul in unum uinditores sumus Morgado, emtores. Per anc scripture uindicionis nostre sic uindimus nos tibi alaudem nostrum proprium, que nobis aduenit per parentorum nostrorum uel ex comparacione. Et est ipsum alaudem in comitatum Ausona, in terminio de castro Caprariense, in locum que uocant Azeredo, uel infra eius terminos. Sic uindimus nos tibi omnem nostram ereditatem quem ibidem abemus in casas, in curtis, in ortis, in pomiferis, in terris cultis uel incultis, in pratis, in uineis, in pascuis, in siluis, in garicis, in omnia et in omnibus. Quantum ibidem abemus aud abuerere debemus sic uindimus nos tibi ipsa omnia ab omnia integritate. Et abet afrontaciones ista omnia: de parte orientis in ipso ribulo de ipsa Parra; et de meridie in ipsa Uardia uel in terra de domum Sancta Maria; et de occiduo in alaude de Mirone; et de parte uero circio in alaude de Cixilo, femina, in ipso Auzedello que uocant. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus nos tibi ista omnia quod superius resonat ab omni integritate, cum omni superposito et cum omni exio et regresio earum, in propter precium solidos XX ta[n]tum, quod tu emtor nobis dedisti et nos uinditores de presente manibus nostri recepimus. Et nihilque de ipso precio aput te emtor non remansit. Est manifestum.

Quem uero ista omnia de nostra potestate in tua tradimus dominio et potestatem abendi, uindendi, donandi uel eciam comutandi e quiquit exinde facere uel iudicare uolueris liberam et firmisimam in Dei nomine abeas potestatem omnique tempore. Si quis sana quod fieri, quod si nos aud aliquis de fratribus uel de eredibus nostris seut quitlibet omo qui contra hanc scriptura uindicionis uenerit ad

inrumpendum, aud nos uenerimus, inferent uel inferam quantum ad eodem tempore inmelioratum fuerit perpetim abituram. Et in antea ista carta firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicionis II Kalendas October anno primo regnante Letario rege, filio Leudeuici, condam.

+Signum Stefanus. +Signum Aludua.² +Signum Felis. +Signum Persona, nos simul in unum qui ista carta fecimus et testes firmare rogauimus. +Signum Exemen. +Signum Girolimus. +Signum Goltredo.

Uuifredus, presbiter, qui anc carta uindicionis scripsit et SSS sub die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. *Aludua a O, per Aludia. Correspon al nom femení Alòdia.*

100

954, octubre, 11.

Venda. *Goltred i la seva esposa Ferriola i els seus fills i filles: Coloma, Emilà amb la seva esposa Quíxol, Guimerà, Gironès, Gomsèn i Gescafred, venen a Morgad [veguer] i la seva esposa Dispòsia una casa i unes terres que tenen per herència i compra al comtat d'Osona, al terme [del castell] de Cabrera, a [la vila d']Auret, [Puigdauret -vila desapareguda; mas- i vall d'Auret -afluent de capçalera del torrent de les Paganes, afluent de la riera de les Gorgues, afluent del Ter-, actual municipi de Santa Maria de Corcó -l'Esquirol-, subcomarca de Cabrerès o Collsacabra, comarca d'Osona] pel preu de cinquanta sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 34, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 713, pàgs. 549 i 550.

V. N.º. 91¹

In nomine Domini. Ego Goldredus et uxori sue Feriola et filiis et filias [...] nomine Columa et Himila et uxori sue et Uuimera et Gerundesse et Comesendo et Uuisquafredo, uinditores sumus uobis Moregado et uxori sue Disposita, emtores. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus uobis casa et superposito et curte et orreo et orto et terras cultas et ermas et arbores, qui nobis aduenit de parentorum uel de comparacionem. Et est hec omnia superius scripta in comitatum Ausona, in terminio de Kabraria, in uilla Azeredo. Et afronta ipsa casa et superposito et curte et orto et terras cultas et ermas et arbores: de oriente in ipsa Guardia; et de meridie in terra de Sancta Maria; et de occiduo in terra de Mirone; et de circii in ipsa strada de Fornesse. Quantum infra ista IIII^{or} afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa casa et superposito et curte et orreo et orto et terras et cultas et ermas et arbores ab omnia intecriate, cum exiis uel regressiis earum, in propter precium solidos L. Et nihil de ipso precio aput uos emtores non remansit. Est manifestum. Quem uero ipsa casa et superposito et curte et orreo et orto et terras cultas et ermas et arbores de nostro iuro in uestro tradimus dominio et potestatem ad faceres omnia quod uolueritis. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista carta uindicionis uenerit ad inrumpendum, aut nos ipsi uinditores uenerimus, in duplo uobis componamus perpetim abitura. Et in antea ista scriptura uindicionis firmis perseveret omnique tempore.

Facta scriptura uindicionis V Idus October anno primo renante Leudario rege, filium Leudeuicii.

Sig+num Goltredus Sig+num Feriola. Sig+num Caluma. Sig+num Himila. Sig+num Cixiilo. Sig+num Uuimera. Sig+num Gerundesse. Sig+num Comesendo, qui hanc scriptura uindicione

fecimus et testas firmare rogauimus. Sig+num Mirone . Sig+num Oliba. Eldofredo +.

Ichhilane, sacer, qui hanc ista scriptura uindicione scripsi et sub SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

101

954, novembre, 12.

Venda. *Odric [= Oderic] i la seva esposa Ricol [= Ricou] venen a Malanyec, sacerdot, una peça de terra que tenen per herència al comtat de Manresa, al terme de Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de dos sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 11.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 31, pàg. 56, ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 715, pàg. 551.

Montpetan¹

B. N.º. 357²

In nomine Domini. Ego Odrigo et uxor tua Richol, uinditores sumus tibi Malagneco, sacer, emptore. Per hanc scriptura uindictionis nostre uindimus tibi pecia I de terra, que nobis aduenit de parentorum nostrorum. Et est ipsa pecia de terra in comitatu Minorisa, in terminio de Monte Petano. Et afrontat: de horientis in terra de Uuadamiro uel de suos eres; de meridie in terra de Fredario; de occiduo de te comparatore; de circii in terra de Fredario. Quantum histas afrontaciones includunt sic uindimus tibi totum ab integrum, cum exiis uel regressiis earum, in propter precium solidos II in rem ualentem. Et nichil exinde non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta haec omnia de nostro iuro in tuo tradimus dominio et potestate. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista uindictio uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare sed componamus tibi in duplo cum omnem suam inmeliacionem. Et in antea hista uindictio firma et stabilis permaneat modo et omnique tempore.

Facta hista uindictio II Idus Nouembris anno I regnante Leutario rex, filium Leudouici.

Sig+num Odrigo. Sig+num Richol, qui hista uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Oriol. Sig+num Ermemiro. Sig+num Mirone.

Adanagildus, leuita, qui hista carta scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b: Al dors: «Montpetan» (S. XI-XII).*

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

102

954, desembre, 15.

Venda. *Goltred i la seva esposa Ferriola venen a Morgad [veguer] i la seva esposa Dispòsia una casa amb cort i hort que tenen al comtat d'Osona, al terme del castell de Cabrera, a la vila i vall d'Auret, [Puigdauret -vila desapareguda; mas- i vall d'Auret -afluent de capçalera del torrent de les Paganes, afluent de la riera de les Gorgues, afluent del Ter-, actual municipi de Santa Maria de Corcó*

-l'Esquirol-, subcomarca de Cabrerès o Collsacabra, comarca d'Osona] *pel preu de tres sous*.

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 35, *ex O*.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 717, pàgs. 552 i 553.

V. N.º. 98¹

In nomine Domini. Ego Goltredo et uxor mea Ferriola, uinditores sumus tibi Morgado et uxor sua Sposia, emtores. Per anc scriptura uindicionis nostre uindimus nos uobis casa cum curte et orto et cum ipsos pomiferos qui ibidem sunt. Et est ipsa casa cum curte et orto et pomiferos in comitatum Ausona, in apendicio de castro Capraria, in uilla uel in ualle que dicunt Azeredo. Et afrontat ipsa casa cum curte et orto: de parte orientis in terra de Sendredo; et de meridie in terra Seruodei uel eredes suos; et de occidio in terra de Ermo² uel eredes suos; et de circio in terra de Adone uel eredes suos. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus nos uobis ipsa casa cum curte et orto et pomiferos, cum exio uel regresio suo, propter precium solidos III tantum, quod uos emtores uobis dedistis et nos uinditores de presente manibus nostris recepimus. Et nihil que de ipso precio aput uos emtores non remansit. Est manifestum. Quem uero ista omnia iamdicta de nostra potestate in uestro tradimus dominio et potestatem abendi, uindendi, donandi uel eciam comutandi. E quiquid exinde facere uel iudicare uolueris liberam et firmisimam, in Dei nomine, abeatis potestatem omnique tempore. Sane quod fieri quod si nos aud aliquis de fratribus uel de eredibus nostris se ut quitlibet omo uel subrogata persona qui contra anc ista scriptura uindicionis uenerit pro inrumpendum, aud nos uenerit, componere tibi faciat ipsa omnia in duplo quantum ad eodem tempore inmelioratum fuerit perpetim abitura. Et in antea ista carta firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicionis VIII Kalendas Ienouarii anno primo regnante Leutario rege, filio Leudouici regi.

Signum Goltredus Signum Ferriola, nos simul in unum qui ista carta uindicione fecimus et testes firmere³ rogauimus. Signum Borrellus.

Uuifredus, presbiter, qui ista carta uindicione fecit et scripsit et SSS sub die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. Ermo a O.

3. firmere a O.

Venda. *Goltred i la seva esposa Ferriola venen a Morgad [veguer] i la seva esposa Dispòsia dues peces de terra i la meitat d'una altra que tenen per compra al comtat d'Osona, al terme del castell de Cabrera, a la vila i vall d'Auret, [Puigdauret -vila desapareguda; mas- i vall d'Auret -afluent de capçalera del torrent de les Paganes, afluent de la riera de les Gorgues, afluent del Ter-, actual municipi de Santa Maria de Corcó -l'Esquirol-, subcomarca de Cabrerès o Collsacabra, comarca d'Osona] pel preu de sis sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 36, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 718, pàgs. 553 i 554.

V. N.º. 74¹

In nomine Domini. Ego Goldredo et uxor mea Ferriola, uinditores sumus tibi Morgado et uxor mea Sposia, emtores. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus nos uobis tres pecias de terra, que nobis aduenit per nostra ex comparacione. Et sunt ipsas pecias de terra in comitatum Ausona, in apendicio de castro Capraria, in uilla uel in ualle que dicunt Azeredo. Et afrontat ipsa una pecia de terra: de parte orientis in terra de Bellido; et de meridie similiter; et de occiduo in torrente qui inde discurrit per tempus pluuiarum; et de circio similiter in terra de Bellido. Et alia pecia de terra afrontat: in ipsa strada qui discurrit uel ubique uel in ipso Poio que dicunt; et de meridie in terra de me comparatore; et de occiduo in terra Mirone uel eredes suos; et de circio in terra de me comparatore. De ista pecia ipsa medietate sic uindimus nos uobis. Et alia pecia de terra afrontat: de parte orientis in terra Mirone uel eredes suos; et de meridie in terra de Onrado uel eredes suos; et de occiduo similiter; et de circio in ipsa strada de Fornes. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus nos uobis ipsas II pecias de terra cum omni integritate et de alia ipsa medietate, cum exio uel regresio earum, propter precium solidos VI tantum, quod uos entores nobis dedistis et nos uinditores de presente manibus nostris recepimus. Et nihilque de ipso precio aput emtores non remansit. Est manifestum. Quem uero ista omnia iamdicta de nostra potestate in uestro tradimus dominio et potestatem abendi, uindendi, donandi uel eciam comutandi, et quiquit exinde facere uel iudicare uolueritis libe[ram]² et firmisimam, in Dei nomine abeatis potestatem omnique tempore. Si quis sane quod fieri quod si nos and ullusque omo qui contra anc ista carta uindicione uenerit ad inrumpendum non oc ualeat uindicare set componat ipsa omnia in duplo. Et in antea ista carta firmi et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicione octauo X Kalendas Ienouarii anno primo regnante Leutario rege, filio Leudouici regi.

Signum Goltredus. Signum Ferriola, nos simul in unum qui ista carta fecimus et testes firmare rogauimus. Signum Enualegus. Signum Altemirus. Signum Auriolus.

Uuifredus, presbiter, qui ista carta uindicione escripsit et SSS sub die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. ram, manca.

Evacuació. *Argemir evacua una peça de terra al comtat de Manresa, a Oliba [?] a favor de Duari.²*

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 80, Calaix 49 i 50 [abans: Calaix 26], B. N°. 162.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 30, pàg. 55, ex A.

a

«Consta que ab acte fet a 9 de mars any [...] ³ de Lluís rey, fill de Carlos. ⁴ Lo qual acte és de certa disputa que tenian entre Duario ⁵ y Argemiro ⁶ de una pessa de terra, situada en lo comptat de Manresa, y en lo lloch dit Oliba. ⁷ Afronta de solixent, y de migdia en lo torrent que allí discorra, de ponent en terra de Sarriesona, ⁸ y de tremontana ab terra del dit Serriesona. ⁹ Argemiro ¹⁰ és lo qui la evacua.»

1. *Aquests són els anys de regnat del rei Lluís el d'Ultramar.*

2. *Duarri és un nom personal masculí d'origen basc que ha donat nom a una casa anomenada Duarri, antic molí i ferreria a la riera de Duàrrria, a Matamargó (actual municipi de Pinós, comarca de Solsonès).*

3. *Espai en blanc segons A i a.*

4. *Lluís rey, fill de Carlos segons A i a. Es tracta de Lluís el d'Ultramar.*

5. *Duário segons A i a.*

6. *Argemiro segons A i a. Vegeu la nota 10.*

7. *Oliba segons A i a. Lloc no localitzat.*

8. *Sarriesona segons A i a.*

9. *Serriesona segons A i a.*

10. *Argemiro segons A i a. Podria ser un veguer d'aquest nom, que actuava al comtat d'Osona, al terme de la vila de Manlleu, al terme de la ciutat de Roda, [de Ter] on el 2 de maig de 958 comprarà una terra pel preu de quaranta sous, a pagar en coses que ho valguin. (Vic, AE, vol. XI, núm. 97 -Transcripció de vers 1999: Catalunya carolíngia, vol. IV: Els comtats d'Osona i Manresa, segona part, núm. 807, pàgs. 614 i 615-.*

105

955, gener, 30.

Venda. *Honorat i la seva esposa Elo venen a Morgad [veguer] la vuitena part d'un alou o una heretat (solar, construccions, cort, hort, arbres i, en un altre lloc, terra), que tenen per herència al comtat d'Osona, al terme del castell de Cabrera, a la vila d'Auret, [Puigdauret -vila desapareguda; mas- i vall d'Auret -afluent de capçalera del torrent de les Paganes, afluent de la riera de les Gorgues, afluent del Ter-, actual municipi de Santa Maria de Corcó -l'Esquirol-, subcomarca de Cabrerès o Collsacabra, comarca d'Osona] pel preu de quatre sous.¹*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 37, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 720, pàgs. 554 i 555.

A

V. N°. 53²

In nomine Domini. Ego Onradus et uxor mea Ello, nos simul in unum uinditores sumus tibi Moregado, emtore. Constat nos tibi uindere deberemus, sicut et per hanc scriptura uindicionis [nostr]e uindimus nos tibi alaudem nostrum que est in comitatum Ausona, in terminio de castro Capraria, in locum que uocant Azeredo. Ibidem uindimus nos tibi in ipso solarario cum suo superposito et cum ipsa curte et cum ipso orto et cum ipsos arbores qui ibidem sunt et cum omnia et in omnibus, e cum exio et regresio earum, sic uindimus nos tibi ipsa octaua parte. Et aduenit nobis de parentorum nostrorum. Et in alio loco, in ipsa uila Azeredo, uindimus nos tibi ipsa terra nostra propria que nobis aduenit de parentorum nostrorum. Et afrontat ipsa terra: de parte orientis in terra de Saborello, qui alium nomen uocant Bellado; et de meridie in orto de ipso similiter; et de occiduo in terra de Gustreuiga uel filios suos; et de circio afrontat in terra de me ipso emtore. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus nos tibi ipsa omnia nostra ereditate quod superius resonat, in propter precium solidos IIII^{or} tantum, quod tu emtor nobis dedisti et nos uinditores de presente manibus nostris recepimus. Et nihilque de ipso precio aput te emtor non remansit. Est manifestum. Quem uero ipsa omnia quod superius resonat de nostra potestate in tua tradimus dominio et potestate abendi, uindendi, donandi uel eciam comutandi, et quiquit exinde facere uel iudicare uolueris liberam et firmisimam in Dei nomine abeas potestatem omnique tempore. Si quis sane quod fieri quod si nos and aliquis de fratribus uel de erebus nostris seut quitlibet omo uel subrogata persona qui contra anc ista carta uindicionis uenerit ad inrumpendum and nos uenerimus, quantum ad eadem tempore inmelioratum fuerit componere tibi faciat ipsa omnia in duplo. Et in antea ista carta firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicione III Kalendas Febroarii anno primo regnante Leutario rege, filio Leudouici regi.

Signum Onradus. Signum Ello, nos simul in unum qui ista carta uindicione facimus et testes firmare rogauimus. Signum Uuistrimirus. Signum Leopardus. Signum Uuitesindus.

Uuifredus, presbiter, qui ista carta uindicione sc[r]ipsit et SSS sub die et anno quod supra.

1. *El regest redactat per a*: “Els esposos Honorat i El·lò [sic] venen a Morgad un alou que tenen per herència en el comtat d'Osona, en el terme del castell de Cabrera, en el lloc anomenat Auret ...” *porta a confusió, en no especificar que la venda no inclou la totalitat, sinó la vuitena part! Aquest descuit només té una raó: la celeritat amb què fou redactat el regest, que descuidà incloure-hi el contingut complet del document, per tal com allà aquest fet hi és ben explícit.*

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

106

955, abril, 30.

Venda. *Godmar [= Gomar] i la seva esposa Goda venen a Morgad [veguer] i la seva esposa Dispòsia una casa i unes terres que tenen per compra al comtat d'Osona, al terme [del castell] de Cabrera, a la vila d'Auret, [Puigdauret -vila desapareguda; mas- i vall d'Auret -afluent de capçalera del torrent de les Paganes, afluent de la riera de les Gorgues, afluent del Ter-, actual municipi de Santa Maria de Corcó -l'Esquirol-, subcomarca de Cabrerès o Collsacabra, comarca d'Osona] pel preu de deu sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 38, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 728, pàgs. 559 i 560.

A

V. N.º. 88¹

In nomine Domini. Ego Gonde mare et uxori sue Goda, uinditores sumus uobis Moregado et uxori sue Es porida, emtores. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus uobis casa cum curte et orto et terra, nostra propria, qui nobis aduenit de comparacione. Et est in comitatum Ausona, in terminio de Kabraria, in uilla Azeredo. Et afronta ipsa casa cum curte et orto et terra: de oriente in uia ad ipso Colello; et de meridie in terra de nos comparatores; et de occiduo in terra de Saborello; et de circii in ipso Pugo. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa casa et curte et orto et superposito et arbores ab omnia intecri[t]ate² et in ipsa terra ipsa medietate ab omnia intecriatate, cum exiis uel regresiiis earum, in propter precium solidos X. Et nihil de ipso precio aput uos emtores non remansit. Est manifestum. Quem uero ipsa casa et superposito et curte et orto et terra et arbores de nostro iuro in uestro tradimus dominio et potestate ad faceres omnia quod uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista carta uindicionis uenerit ad inrumpendum aut nos ipsi uinditores uenerimus in duplo uobis conponamus perpetim abitura. Et in antea ista carta uindicionis firmis perseueret omnique tempore.

Facta carta uindicionis pridie Kalendas Madii anno primo renante Leudario rege.

Sig+num Gonde mare. Sig+num Goda, qui hanc carta uindicione fecimus et testas firmare rogauimus. Sig+num Ermegelde. Sig+num Andulfo. + Suniarius, sacer +.

+ Ichila, sacer, qui hanc carta uindicione scripsit et sub SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. *La t manca*

107

955, juliol, 26.

Venda. *Contel, dona, ven a Oderic i la seva esposa Ricol [= Ricou] dues peces de terra que té dels pares [al comtat de Manresa, al terme/territori de la ciutat de Manresa,] prop de la ciutat de Manresa, a Montpeità, a Comapedrosa, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de sis sous, a pagar en coses que ho valguin.*¹

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1025.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 32, pàgs. 56 i 57, ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 733, pàgs. 562 i 563.

Monte pata de alaude de de² pedrosa.³

B N.º. 342⁴

955.⁵ 26-VII⁶

[Venta] **de tierras en**

Montpeyta[no a favor de] **Uderico**⁷

Una pessa de [terra] a Montpeyta dita la pedrosa⁸

Arxiu de casa GUITART

TOMO   PLÈC S. F.
 LLIGALL 002 N°. 016 ⁹

n. 1025¹⁰

In nomine Domini. Ego Chintilo, femina, uobis emtoribus meis Odericus et uxori mea Richilo, emtores. Per anc scripture uindicionis me uindo uobis pecias II de terra, qui mihi adueniunt de parentorum. Et sunt ipsas terras prope ciuitate Minorisa, in locum que uocant Monte Petano, ad ipsa Coma Pedrosa. Et afrontat ipsa I pecia de terra: de oriente in terra de Borrello; et de meridie in terra Bellarone et suos eredes; et de occiduo in terra Bellarone; et de circi in terra Loliua. Et ipsa alia pecia de terra afrontat: de oriente in roca; et de meridie in terra de Loliua; et de occiduo in terra Bellarone; et de circi in terra Loliua et Bellarone. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindo uobis ipsas II pecias de terra, ab omnem integrietatem, propter precium solidos VI in rem ualentem. Et nihilque de ipso precio aput uos emtores nihil remansit. Est manifestum. Quod si ego uinditrix aut ullusque omo qui contra anc ista karta uindicionis uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set ipsas II pecias de terra duplum uobis componere faciam, cum omni sua inmeliore. Et in antea ista karta uindicionis firma permaneat.

Facta karta uindicionis VII Kalendas Agusti anno primo regnante Leutario rege, filio Lodeuico.

S+num¹¹ Chintilo, qui anc karta uindicionis feci et testes firmare rogau. S+num¹² Ennego. S+num¹³ Engomare. Sig+num¹⁴ Oriolus.

S Raitearius,¹⁵ presbiter, scripxit et SSS die et anno quod supra.

1. *Un foradet al marge esquerre (costat del text). El pergami anava enrotllat. Dos foradets més al marge esquerre; el segon d'aquests és a l'angle inferior. Al marge inferior n'hi ha dos més, un dels quals obert.*
2. *de repetit a O.*
3. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Montepata de alaude de Pedrosa» (S. XII).
4. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760. Amagat per una taca de tinta.*
5. *Repasant una xifra anterior, presumiblement la mateixa.*
6. *Mitjans del segle XX, c. 1948-1950. Escrit amb llapis.*
7. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*
8. *Primera meitat del segle XIX. de [terra], sobrelineat.*
9. *Segell estampat el 1923. A 016, les xifres 01 són escrites damunt un raspat.*
10. *Mitjans del segle XX, c. 1948-1950. A l'angle inferior dret, escrit amb llapis.*
11. *Sig+num, segons b.*
12. *Sig+num, segons b.*
13. *Sig+num, segons b.*
14. *Sig+num, segons b.*
15. *+ Autarius, segons b.*

Venda. *Aurèlia ven a Morgad [veguer] una terra que té dels seus pares al comtat d'Osona, al terme [del castell] de Cabrera, a[l terme de] la vila d'Auret, al camí i a la Figuerola, [Puigdauret -vila*

desapareguda; mas- i vall d'Auret -afluent de capçalera del torrent de les Paganes, afluent de la riera de les Gorgues, afluent del Ter-, actual municipi de Santa Maria de Corcó -l'Esquirol-, subcomarca de Cabrerès o Collsacabra, comarca d'Osona] *pel preu de tres sous*.

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 39, *ex O*.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 742, pàgs. 569 i 570.

V. N.º. 108¹

In nomine Domini. Aurlia, uinditrix sum tibi Morgado, emtore. Per anc scriptura uindicionis mee uindo ego tibi terra mea propria que mihi aduenit per parentorum meorum et est ipsa terra in comitatum Ausona, in terminio de Crapraria, in uila de Azeredo uel ad ipsa strada uel ad ipsa Figeirorola que dicunt. Et afrontat ipsa terra de omnesque partes in terras de me comparatore. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindo ego tibi ipsa terra ab omni integritate, cum exio uel regresio suo, in aderato et definito precium solidos III tan[tum, quod] to emtor mihi dedisti et ego uinditrix de presente manibus meis recepit et nihilque de ipso precio aput te emtor non remansit. Est manifestum. Quem uero ipsa terra de mea potestate in tuo trado dominio et potestatem abendi, uindendi, donandi uel eciam comutandi e quiquit exinde facere uel iudicare uolueris liberam et firmisimam in Dei nomine abeas potestate omnique tempore. Si quis sane quod fieri quod si ego and aliquis de fratribus uel de eribus meis seut quitlibet omo and subrogata persone qui contra anc ista scriptura uindicione uenerit pro inrumpendum aud ego uenero componere tibi faciat ipsa terra in duplo. Et in antea ista scriptura uindicionis firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicionis III^{cio} Calendas Nouember anno secundo II regnante Leutario rege, filio Leudouici regi.

Signum Aurlia, femina, qui ista scriptura uindicione fecit et testes firmare rogauit. Signum Oliba. SSS Buesemus SSS + Galiericus +.

Uuifredus, presbiter, qui ista scriptura uindicionis scripsit et SSS sub die et anno quod supra.

1. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

109

956, abril, 18.

Venda. *Ursi i la seva esposa Coloma venen a Berenguer una casa i un casal, terra conreada i erma, i arbres, [no diu a quin lloc] pel preu de tres sous.*

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 80, Calaix 49 i 50 [abans: Calaix 26], B. N.º. 251.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa*, núm. 33, pàg. 57, *ex A*.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 749, pàgs. 574.

a

«Consta que ab acte clos per Cesareo, prevere, a 14 de las calendas de maig any 2 del regnat de Lotari, fill de Ludovico, Urtio y sa muller Coloma venen a Berenguer casa y casal, terra culta y herma y arbres. Y afronta de sol ixent ab lo venedor, y de mitgdia aixi mateix, y de ponent en terra de Dado y de Sifredo,¹ y a tremontana ab lo torrent. Preu de dita venda 3 sous».

1. *Segons a: Segurament es tracta d'una mala lectura de Gifredo, per tractar-se d'una g oberta detradició visigòtica.*

110

956, abril, 22.

Venda. *Godmar [= Gomar] i la seva esposa Goda venen a Morgad [veguer] unes terres que tenen per compra al comtat d'Osona, al terme [del castell] de Cabrera, a la vila d'Auret, [Puigdauret -vila desapareguda; mas- i vall d'Auret -afluent de capçalera del torrent de les Paganes, afluent de la riera de les Gorgues, afluent del Ter-, actual municipi de Santa Maria de Corcó -l'Esquirol-, subcomarca de Cabrerès o Collsacabra, comarca d'Osona] pel preu de deu sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 40, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 750, pàgs. 574 i 575.

V. N.º. 157¹

In nomine Domini. Ego Gondemare et uxori sue Goda, uinditores sumus tibi Moregado, emtores. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi terras cultas et ermas et arbores, qui nobis aduenit de comparacione. Est in comitatu Ausona, in terminio de Kabraria, in uilla Azeredo, et afronta ipsas terras cultas et ermas et arbores: de oriente in terra de me comparatore; et de meridie in ipsa ualle; et de occiduo in alodo de Mirone; et circii in ipsa serra. Quantum infra ista afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa terras cultas et ermas et arbores ab omnia intecriatate, cum exiis uel regresiis earum, in propter precium solidos X. Et nihil de ipso presio aput te emtore non remansit. Est manifestum. Quem uero ipsas terras cultas et ermas et arbores de nostro iuro in tuo tradimus dominio et potestatem ad faceres omnia quod uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista carta uindicionis uenerit ad inrumpendum aut nos ipsi uinditores uenerimus in duplo tibi conponamus perpetim abitura. Et in antea ista carta uindicionis firmis perseueret omnique tempore.

Facta carta uindicionis X Kalendas Madii anno II renante Leudario rege, filio Ledeuicii.

Sig+num Gondemares. Sig+num Gota, qui hanc carta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Louila. Sig+num Salamirus. Sig+num Quansila.

+ Ichila, sacer, qui hanc carta uindicione scripsit et sub SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

111

956, abril, 22.

Venda. *Madresenda i el seu fill Oriol venen a Morgad [veguer] la meitat sencera d'una casa, cort, hortalis i terres conreades i ermes i arbres i fruiters; i de l'altra meitat, el delme i la quarta part sencera. Ho tenen dels pares i per compra al comtat d'Osona, al terme [del castell] de Cabrera, a la vila d'Auret. [Puigdauret -vila desapareguda; mas- i vall d'Auret -afluent de capçalera del torrent de*

les Paganes, afluent de la riera de les Gorgues, afluent del Ter-, actual municipi de Santa Maria de Corcó -l'Esquirol-, subcomarca de Cabrerès o Collsacabra, comarca d'Osona] *Ho venen pel preu de deu sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 41, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 751, pàgs. 575 i 576.

V. N.º. 106¹

In nomine Domini. Ego Matresenda, femina, et filio meo nomine Oriolo, uinditores sumus tibi Moregado, emtores. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi casa cum curte et ortales et terras cultas et ermas et arboribus uel pumiferis, qui nobis aduenit de parentorum uel de comparacione. Est in comitatum Ausona, in terminio de Kabraria, in uilla Azeredo. Et afronta ipsa casa cum curte et ortales et terras cultas et ermas et arbores: de oriente in ipsa Serra Alta et in riuo de ipsa Parra; et de meridie in ipsa Quartia et in terra de Sancta Maria; et de occiduo in terra de Mirone; et de circi in ipso Olcetello, in alodo de Xilone. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa casa et curte et ortales et terra cultas et ermas, ipsa mediatate ab intecrum, et in alia mediatate ipsum decimum et ipsa quarta parte ab omnia intecriatate, cum exiis uel regresiiis earum, in propter precium solidos X. Et nihil de ipso precio aput te emtore non remansit. Est manifestum. Quem uero ipsa kasa et cum suo superposito et curte et ortales et terras cultas et ermas de nostro into in tuo tradimus dominio et potestatem ad faceres omnia quod uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista carta uindicionis uenerit ad inrumpendum aut nos ipsi uinditores uenerimus in duplo tibi conponamus perpetim abitura. Et in antea ista carta uindicionis firmis perseueret omnique tempore.

Facta carta uindicionis X Kalendas Madii anno II renante Leudario rege, filium Leudeuicii.

Sig+num Matresenda. Sig+num Oriolo, qui hanc carta uindicione fecimus et testas firmare rogauimus. Sig+num Mirone . Sig+num Ennego. Sig+num Quasila.

+ Ichila, sacer, qui hanc carta uindicionis scripsit et sub SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

112

956, maig, 20.

Venda. *Bellid, anomenat Saborell, la seva esposa Coloma i la seva filla Maria venen a Senfred [= Sinfreu] fill de Morgad [veguer] unes cases i terres que tenen per herència i compra al comtat d'Osona, al terme del castell de Cabrera, a la vila d'Auret, [Puigdauret -vila desapareguda; mas- i vall d'Auret -afluent de capçalera del torrent de les Paganes, afluent de la riera de les Gorgues, afluent del Ter-, actual municipi de Santa Maria de Corcó -l'Esquirol-, subcomarca de Cabrerès o Collsacabra, comarca d'Osona] pel preu de quinze sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 42, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 753, pàg. 577.

V. N° 78¹

In nomine Domini. Ego Bellidus, cui alius nomen est Saborellus, et uxor mea Columba et filia nostra Maria, nos simul in unum, uinditores sumus Seniofredo, filio Morgado, emtores. Per anhc scripture uindicionis nostre uindimus nos tibi casas cum curtes et ortos et pomiferos et terra cultas et ermas et arboribus glandiferis uel inglandiferis et pratis et pascuis e siluis et garicis et aquis aquarum et uieductibus uel reductibus et exio et regresio et omnia et in omnibus quantum iusi numus abere uel ereditare. Et aduenit nobis ista ec omnia quod iamdictum est de comparacione. Et est in comitatum Ausona, in terminio de castro Caprariense, in uilla que dicunt Azeredo. Et afrontat ista ehc omnia: de parte orientis in ribulo que discurrit per ipsa Parra et de meridie in ipsa Uuardia que dicunt; et de occiduo in terra de Mirone uel eredes suos; de parte uero circi in terra de Cixilo, femina. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus nos tibi ista ec omnia quod superius resonat ab o[m]ni integrietate, cum exio et regresio illarum, in propter precio solidos VX tantum, quod tu emtor nobis dedistis et nos uinditores de presente manibus nostris recepimus et nihilque de ipso precio aput te emtor non remansit. Est manifestum. Quem uero ista omnia de nostra potestate in tuo tradimus dominio et potestatem abendi, uindendi, donandi uel eciam comutandi e quiquit exinde facere uel indicate uolueris liberam et firmisimam in Dei nomine abeas potestatem omnique tempore. Si quis sane quod fieri quod si nos uinditores and ullus omo qui contra anc ista carta uindicio uenerit pro inrumpendum non ohc ualead uindicare set componat ipso alaude in duplo. Et in antea ista carta uindicio firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicione VII Kalendas Iunii anno secundo II regnante Leutario rege, filio Leudouici regi condam qui fuit.

Signum Bellidus, cui alius nomen est Saborellus. Signum Columba. Signum Maria. Nos simul in unum qui ista carta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Eldofredus SSS Signum Ranarius. Signum Ioannes.

Uuifredus, ahcsi indignus presbiter, qui ista carta uindicione scripsit et SSS sub die et ano quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

113

956, maig, 28.

Venda. *Alenard ven a Morgad [veguer] i la seva esposa Dispòsia un alou que té per compra al comtat d'Osona, al terme del castell de Cabrera, a la vila d'Auret, [Puigdauret -vila desapareguda; mas- i vall d'Auret -afluent de capçalera del torrent de les Paganes, afluent de la riera de les Gorgues, afluent del Ter-, actual municipi de Santa Maria de Corcó -l'Esquirol-, subcomarca de Cabrerès o Collsacabra, comarca d'Osona] pel preu de quaranta sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 43, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 754, pàgs. 577 i 578.

V. N° 52¹

In nomine Domini. Ego Allanardus, uinditor sum tibi Morgado, emtore meo, et uxori tue Disposia, emtore. Per anhc scriptura uindicionis uindo ego uobis alaude meo proprio que mihi

aduenit per mea excomparacione. Et est ipso alaude in comitatum Ausona, in terminio de castro Caprariense, in uilla que dicunt Azeredo. Sic uindo ego uobis ipso solario cum suo superposito et cum suas curtes et ortos et terras cultas et ermas uel incultas cum arboribus fructiferis uel infructiferis, cum exio uel regresio earum, cum omnia uel in omnibus, cum pratis, pascuis, siluis, garicis, aquis aquarum, vie et ductibus² uel reductibus, sic uindo tibi ista omnia. Et abet afrontaciones: de oriente in ribulo qui discurrit per ipsa Parra; et de meridie infrontat in ipsa Uuardia; et de occiduo in terra de Mirone uel eredes suos; de parte uero circi in terra de Cixilone, fe[mi]na. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindo ego uobis ipso alaude cum ipso solaria uel cum omnia quod superius nominatum est uel cum exio uel regresio earum in propter precium solidos XL tantum, quod uos emtores mihi dedistis et ego uinditor de presente manibus meis recepit. Et nihil que de ipso precio aput uos emtores non remansit. Est manifestum. Quem uero ista omnia de mea potestate in uestro trado dominio et potestatem abendi, uindendi, donandi uel eciam comutandi uel qua pro cumque uoce ereditare debeatis e quiquit exinde facere uel iudicare uolueristis liberam et firmisimam in Dei nomine abeatis potestatem omnique tempore. Si quis sane quod fieri quod si ego aud uullusque omo qui contra anh ista carta uindicione uenerit pro inrumpendum a[u]d ego uenero, componere tibi faciat ipsa omnia quod superius resonat in duplo uel quantum ad eode tempore inmelioratum fuerit perpetim abitura. Et in antea ista carta uindicio firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicione V Kalendas Iunii anno secundo II regnante Leutario rege, filio Leudouici regi, condam qui fuit.

Signum Allanardus, qui ista carta uindicione fecit et testes firmare rogauit. Signum Uuiscafredus. Signum Oliba. Signum Onradus.

Uuifredus, presbiter, qui ista carta uindicione fecit uel scripsit et SS S. sub die et anno quod supra.

1. *Inicis de la segona meitat del segle XVIII, c. 1760*

2. *vie et ductibus, segons A, per ueductibus.*

114

956, desembre, 29.

Venda. *Isarn i la seva esposa Sindol venen a Vibià, anomenat també Domènec, i la seva esposa Vendrella, una peça de terra que tenen per compra al comtat de Manresa, al [terme/territori del] castell de Calders, a Palou, [parròquia de Viladecavalls de Calders, actual municipi de Calders, comarca de Bages] pel preu de deu sous.*¹

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1026.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 764, pàgs. 584 i 585.

Callers.²

S. N°. 191³

956.⁴-29-12⁵

Calders.⁶

Arxiu de casa GUITART

TOMO __ PLÉC Cal.
LLIGALL 1. N.º. 1

7

n. 1026⁸

In nomine Domini. Ego Isarno et uori me⁹ Sindolo, uinditores sumus uobis Uibianus, qui uocant Domenico, et xuori¹⁰ mea Uenrela, emtore. Pr¹¹ hac scriptura uindicionis me uindo uobis tera¹² culta et erma, qui nobis auenit pr¹³ mea comparacione. Et est ipsa terra in comitatum Minorisa, in castro Caldario, in loco que uocant Paladolo. Et afronta ipsa terra: de parte orientis in terra de Esteuano; et de meridie in terra de Rofredo¹⁴ uel suos eredes; et de hocciduo similiter; et de circi in ipso torento. Qu[an]tum in istas IIII afrontaciones¹⁵ includunt, sic uindimus uobis ipsa terra, totum ab integrum, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos X, quot nos¹⁶ emtores precium nobis dedistis. Est manifestum. Que uera¹⁷ prdicta¹⁸ terr[a] nos uobes¹⁹ uindimus, de nostro iuro in uestro tradimus domiinio²⁰ et potestatem. Si quisqui contra hac ista carta uindicione uenerit pr²¹ inrumpendum non hoc ualaea²² uindicare set componamus nos uobis ipsa terra cum ipsa precia²³ in duplo cum ominem²⁴ suam inmelioracione.

Facta carta²⁵ uindicione IIII Kalendas Genuari anno III renante Leotario regi, filium Leodeuico.

+num Isarno. +num Sinnolo, qui hac ista carta fecimus et firmare rocauimus. +num Emiricus.
 +num Ermencero.²⁶ +num Quintelane.

Trasouario, liuita,²⁷ qui ista carta scripsi SSS et subscripsit die et anno quot supra SSS

1. *Dos foradets al marge esquerre (costat del text). El pergamí anava enrotllat. To general groc, com si hagués estat vernissat (costat del text), a causa del tractament amb productes químics a què fou sotmès, a darreries del segle XVIII o inicis del segle XIX. Es pot llegir bé. Document interessant per reproduir, per ambdós costats. Al dors hi ha traces d'haver estat enganxat (al marge inferior, una tira de paper; i, a l'angle superior esquerre, un tros de cinta aïllant).*

2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a: Al dors: «Callers» (S. XI).*

3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760. Les xifres 191, mig esborrades. Segons a: abans CS, núm. 191.*

4. *La xifra 6, sobreescrita, amb llapis, damunt un 7 anterior, que forma part d'un 957, escrit amb tinta a inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*

5. *Mitjans del segle XX, c. 1948-1950. Escrit amb llapis.*

6. *Primer quart del segle XIX, c. 1815-1820.*

7. *Segell estampat el 1923. Aquest segell és més bonic que els altres, i té decoració de cintes, i dos cercles de flors als dos angles superiors.*

8. *Mitjans del segle XX, c. 1948-1950. A l'angle inferior dret, escrit amb llapis.*

9. *et uori me a O. Segons a: e[t] exuori me. Forma correcta: et uxor mea.*

10. *xuori a O, per uxori.*

11. *pr a O, per per.*

12. *tera a O, per terra.*

13. *pr a O, per per.*

14. *Rofredo a O; segons a Aderofredo.*

15. *afrontacines a O, per afrontaciones.*

16. *nos a O, per uos.*

17. *uera a O, per uero.*

18. *prdicta a O, per predicta.*

19. *uobes a O, per uobis.*

20. *domiino a O, per dominio. Segons a domino.*

21. pr a **O**, per per.
22. ualaea a **O**, per ualeat.
23. ipsa precia a **O**, per ipso precio.
24. ominem a **O**, per omnem.
25. carta *repetit* a **O**.
26. Ermencero a **O**, per Ermentero.
27. liuita a **O**, per leuita.

115

957, gener, 26.

Venda. *Sala ven a Oleguer i la seva esposa Òria unes cases i uns horts que té per aprisió i compra al comtat de Manresa, sota el castell murat d'Òdena, [actual municipi d'Òdena, comarca d'Anoia] pel preu de tretze sous, a pagar en coses que ho valguin.*¹

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1027.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 769, pàgs. 586 i 587.

k[arta] de odena.²

T. N. 125.³

956.⁴ **Odena.**⁵
957-25-1⁶

Venda inter Laicos= odena =⁷

Arxiu de casa GUITART

TOMO   PLÉC 11
LLIGALL _ N.º. 308

8

n. 1027⁹

In [nomine Domin]i. Ego Sallane, uinditor sum uobis Eldegario et uxori tue Oria, hemtore. Per hanc scri[p]tura uindicacionis me uindo uobis kasas cum curte¹⁰ et solo et superposito et suo estellecinio adhuc pertinet, qui mihi aduenit de mea aprisione uel de mea comparacione. Et est ipsa kasa cum curte et s[o]lo et superposito in chomitatum Menresa, infra kastro muro de Odena. Et afrontant ipsas kasas: de oriente in kasa de Senderedo uel suos heredes; et de meridie in uia uel in kasa de Oliba; et de occiduo in kasa de Madexio; et de circi in ipso muro. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindo uobis ipsas kasas cum solo et superposito et suo estellecinio¹¹ adhuc pertinet ab integrum, cum exio uel regresio suo, in precium solidos XIII in re ualentem. Et nichil de ipso precio aput nos hemtores non remansit. Est manifestum. Quem uero predicta hec omnia de meo iuro in¹² uestro tradimus dominio et potestatem abeat. Quod si me uinditore aut ullusque omo qui contra hanc uindicacione aut inrumpendum uenerit non hoc ualeat uindicare set componat hec omnia in duplo cum omne sua melioracione. Et in antea ista uindicacio firmis permaneat omnique tempore.

Facta uindicacio VII Kalendas Februarii anno III regnante Leutarius rex.

Salla,¹³ qui hanc¹⁴ uindicacione feci et firmare rogau et SSS S(+)¹⁵ Chintela. S(+)+¹⁶ Senderedus. S(+)¹⁷ Alaricho.

+ Guadamirus, presbiter,¹⁸ qui ista uindicione scripxit et (*signum*)¹⁹ die et anno quod supra.

1. *Un foradet al marge esquerre (anvers). Cinc sècs verticals. El pergamí anava enrotllat. To general marró clar, com si hagués estat vernissat (anvers), a causa del tractament amb productes químics a què fou sotmès, a darreries del segle XVIII o inicis del segle XIX. Es pot llegir bé, tot i que al terç dret, aproximadament (anvers), la tinta està més esvaïda. Osca damunt la invocació inicial; les lletres desparegudes han estat reproduïdes entre claudàtors. A la camisa hi ha escrit, amb llapis: Abadal, que el va transcriure.*
2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Karta de Odena» (S. XI).
3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
4. *Ratllat, amb llapis.*
5. *Inicis del segle XIX, c. 1804. (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*
6. *Inicis del segle XX, c. 1948-1950. Escrit amb llapis.*
7. *Primer quart del segle XIX, c. 1815-1820.*
8. *Segell estampat el 1923. A 308, sota 30, dues xifres anteriors, raspades.*
9. *Mitjans del segle XX, c. 1948-1950. A l'angle inferior dret, escrit amb llapis.*
10. *curtes segons a.*
11. *estellecinno segons a.*
12. *i a O.*
13. *Salla en majúscules a O.*
14. *han a O.*
15. *Signum+ segons a.*
16. *Signum+ segons a.*
17. *Signum+ segons a.*
18. *Guadamirus presbiter (abreujat prt) en majúscules a O (però no la t: GUADAMIRUS PRt).*
19. *SSS segons a.*

116

957, febrer, 4.

Venda. *Raqueleva ven a Sendred [= Sindreu] i al seu germà Sesnand [= Senan] mitja mujada de vinya que té per herència al comtat de Manresa, al terme de Nèspola, [actual municipi de Mura, comarca de Bages] pel preu d'un sou, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 12.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 772, pàg. 588.

Murezen¹

R. N.º. 332²

In nomine Domini. Ego Reheleua, femina, uinditrice sum uobis Senderedo et fratri meo [Ses]nando, emtores. Per hanc scriptura uindicionis me uindo uobis uinea erma semodiata I, qui mihi aduenit per genitores meos. Et est ipsa semodiata de uinea erma in comitatum Menresa, in terminio Nespula. Et adfrontat ipsa uinea erma: de oriente in ipsa roca; et de meridie in ipso aquaducto; et de occiduo in roca; et de circii in uinea de nos eredes et in ipsa kasa qui ibidem est. De ipsa medietate ipsa sesena parte, ipsa mea ereditate ab integrum, in precium solido I in rem ualemtem. Quem uero predicta omnia sicut superius resonat de meo iure in uestro tradimus dominio et potestatem. Quod si ego uinditrice aut ullusque omo qui contra hanc uindicione uenerit ad inrumpendum non hoc ualea uindicare set componat ipsa omnia in duplo et sua

inmelioracione. Et in antea ista uindicio firma permanea omnique tempore.

Facta karta uindicione II Nonas Freboarii ano III renante Leotario rege, filio Ledeuico.

Sig+num Reheleua, qui hunc uindicione fecit et firmare rogauit. Sig+num Recosindo. Sig+num Gontario. Sig+num Fruga.

Fedancius, presbiter, scripsit et SSS die et ano quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Murezen» (S. XI-XII).

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

117

957, abril, 17.

Venda. *Bellaró i la seva esposa Sènior venen a Goltred i Gescafred una terra que tene per compra al comtat de Manresa, al terme del castell de Guardiola,¹ [actual municipi de Sant Salvador de Guardiola, comarca de Bages] pel preu de quatre sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 20, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 779, pàg. 593.

In nomine Domini. Ego Bellarone et uxor tue Senior, uinditores summus uobis Goltredo et Giskafredo, emtores. Per hanc scriptura uindiccionis nostre uindimus uobis terra culta et erma, qui nobis aduenit de comparacione. Id est in comitatum Minorisa, in terminio de kastro Guardiola. Et afrontat ipsa terra culta et erma: de orientis in torrente; et de meridie in terra de Addanagillo uel suos eredes; et de occiduo in ipsa serra; et de circii in terra de Adalrado. Quantum in istas III^{or} afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa terra culta et erma ab integrum, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos IIII in rem ualentem. Et nichilque de ipso precio aput uos emtores non remansit. Est manifestum. Quem uero de ipsa terra culta et erma que nos uobis uindimus de nostro iure in uestro tradimus dominio et potestatem ad omnia que facere uolueritis. Quod si nos uinditores aut ullus hommo qui contra hanc ista karta uindiccionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindikare set componat ipsa terra culta et erma in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista karta uindicio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta karta uindiccionis XV Kalendas Madii anno III regnante Leutario rege, filio Leudeuico.

Sign+um Bellarone. Sign+um Senior, qui hanc ista karta uindiccione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num [...]. Sig+num Sigobrando. Sentellus +.

Enneco, presbiter, qui hanc ista karta uindiccione scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *El castell de Guardiola era al turó on actualment hi ha cal Miralda.*

118

[957], maig, 5.¹

Venda. *Argeric [fill de Durable, anomenat Jano] i la seva esposa Gontícia venen a Guadamir, levita,*

dos alous al comtat de Manresa, al terme [del castell] de Castellterçol. [actual municipi de Castellterçol, comarca de Vallès Oriental] Un alou (cases, horts, terra i vinya) és vers el Carner [el Carner -mas-, actual municipi de Granera, comarca de Vallès Oriental] i l'altre (cases, corts, casals, horts, terres, vinyes, boscs i colomar), del qual li'n venen la quarta part, és al vilar que fou de Durable. [pare d'Argeric, el venedor]²

O.* Manresa, Pergamins, AHCM, fons de Sant Benet de Bages, núm. 19.

A. Regest del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 71, f. 18v-19, núm. 71.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 782, pàg. 595.

K[arta] de Carner³

In nomine Domini. Ego Argericus et uxori mea Gonti[ci]a, uinditores sumus tibi Uuadamiro, leuita, emtores. [Per hanc scriptu]ra uindicionis uindimus tibi kassas cum curtes et ortos et terra cum ipsos pomiferos et ipsa mea uinea q[ui ...]. Et afrontat: de oriente et de meridie in ipsa uia qui pergit ad ipso Carnario; et de occiduo in terra de [... ; et de circi] in terra de te emtores. Et ipsa uinea afrontat: de oriente in terra de Rihilde; et de meridie in uinea de [...; et de occi]duo in ipsa roka de te emto; et de circi in ipso uingale de Goltredus. Quantum infra istas totas af[r]ontaciones inclu]dunt sic uindimus tibi totum ab integrum. Et in alios locos, in ipso uilare qui fuit de Durabile, que [...] sic uindimus tibi in kassas, in kassalibus, in terris, in uineis, in cultum, in erremum, in siluis, in omnia [et in omni]bus, et ipso palumario. Et afrontat ista omnia iamdicto alode afrontat: de oriente in kassa de Rihilde uel [...] Sancti Iuliani, et sic pergit usque in Petra Mala et deinde in kanpo redundo uel pergit ad ipso kan[po de Ade]fonso, qui est contra occiduo; et de circi in kassa de Oria uel de Adefonso. Quantum infra istas totas afron[tacio]nes iamdictas includunt sic uindimus tibi in ipso alode de Durabile, que uocant Ganone, g[enitore] meo uel de genitrice mea, sic uindo tibi ipsa mea quarta parte qui est de me Argerico ipsa mea [par]te ab integrum, in kassas, in curtis, in ortis, in terris, in uineis, in cultum,⁴ in ermum, in siluis gla[ndife]ris uel flaniensis,⁵ in omnia et in omnibus, cum exio uel regresio earum, in propter precium solidos [...], et] nihil de ipso precio aput te emtor non remansit. Est manifestum. Et nos manibus nostris re[cepimus]. Est hec omnia in comitatum Minresa, in terminio kastro Tereciolo. Quem uero predicta alode [que supe]rius resonat de nostro iuro in tuo tradimus dominio et potestatem faciendi omnia quod uol[ueris ut] uinditores aut ullusque omo qui contra hanc ista carta uindicionis uenerit pro inrum[pendum non] hoc ualeat uindicare set in duplo tibi conponat cum omni sua inmelioracione. Et in [antea ista uindicio] firmis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicionis III Nonas Madii an[no III⁶ regnante] Leutario rege, filio Leudiuici.

S. Argericus, qui hanc uindicione fecit et firma[uit et testes firmare rogauit].* Sig+ Gonticia. Sunegildus, presbiter, SSS.* Si+gnum Falco. Si+gnum Giscalm[iro?].

SSS Goltredus, qui hanc ista uindicione scripsit cum litera[s ... die] et anno quod su[pra].

1. *L'any del regnat de Lotari, actualment il·legible en el pergami original, fou llegit encara en el segle XVIII i consta en el registre de pergamins fet aleshores (cf. A).*

2. *Pergami mutilat del cantó dret.*

3. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Karta de Carner» (S. XII).

4. in clutum a **O**.

5. flaniensis, *lectura dubtosa. Hauria de ser fagiensis.*

6. [an]no III regnante segons A.

957, novembre, 2.

Venda. *David i la seva esposa Ermesenda venen a Guifred [= Gifreu] i la seva esposa Guisla una terra que tenen per compra al comtat de Manresa, al [terme de] Buc, [actual municipi de Castellnou de Bages, comarca de Bages] pel preu de tres sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 21, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 797, pàg. 608.

In nomine Domini. Ego Davit et uxori sue Ermesenda, uinditores sumus [uobis] Oui[fredus] et uxori sue Ouisulo, entores. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus uobis terra qui nobis auenit de comparacione. Et est ipsa terra in comitatum Menresa, in ipso Bugo. Et afronta ipsa terra: de oriente in terra de Tedalego et suos eredes; et de meridie in terra de Estradero; et de occiduo in terra de Eldesendo; et de circi in terra de Te[da]lego. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa terra culta [...] omnia ab integrum, cum exio uel regresio earum, id est, in precio solidos III, [et nihil aput te ex]inde non remansit. Et est manifestum. Quem uero ipsa terra de nostro iuro in uestro tradimus dominio potestate ad omnia que facere uolueritis. Et qui contra hanc ista carta uindicionis uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa terra in duplo cum omne sua inmeliacione. Et in antea ista carta uindicionis firmis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicionis IIII Nonas Nouember ano IIII regnante Letario rege, filio Ledouici.

Sig+num Davit. Sig+num Ermesenda, qui hac carta uindicionis fecit et testes firmare rogauit. Sig+num Trasemondus. Sig+num Miro. Sig+num Golteredo.

Ardouinus, presbiter, qui hac carta uindicionis scripsit et SSS die et anno quod supra

120

957, novembre, 3.

Venda. *Riquelda, dona, i els seus fills: [i filla] Goltred, Aiçó i Astrellda, venen al comte Borrell [II de Barcelona, Girona i Osona-Manresa] un alou (cases, corts, terres, vinyes i boscs), que tenen per compra i herència, al comtat de Manresa, al terme del castell de Terçol, [actual municipi de Castellterçol, comarca de Vallès Oriental] als Carners, [el Carner -mas-, actual municipi de Granera, comarca de Vallès Oriental] pel preu de cent sous.¹*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1028.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 798, pàg. 609.

Númº. 15⁰²

958.³ Castelltersol.⁴

957⁵-3-XI⁶

Arxiu de casa GUITART

TOMO   PLÉC 87

LLIGALL C. Trsol Nº. 2057

n. 1028⁸

In nomine Domini. Ego Richelde, femina, et filios meos nomine Goltredus, Eizone et Astre[ld]e, [uinditores sumus]⁹ Borellus,¹⁰ comes hac marchius, emtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindim[us terra nostra] kasas cum curtes, terras et uineas, cultum uel incultum, siue cum pomiferos, et silua cum arbores, [alaudem nostrum] proprium. Quod nos tenemus per nostra comparacione uel per uocem parentorum nostrum. Qui est ipsum alaudem in comi[tatum Minorisa, in] terminio de ipsos Harnarios¹¹ uel in terminio de hastro¹² Torciolo. Qui afronta: de parte orie[ntis in kastro] Torciolo;¹³ de meridie in domum de Sancto Iuliano uel in terminio de hastro¹⁴ Sancti Saturnino; de occiduo [in rio] Granaria; de circi in uilla de Subiradellus. Quantum infra istas afrontaciones includ[unt] sic uin[dimus tibi] predictu alaude quod hic superius resonat, quantum ibi abemus per quacumque uoce hoc [... cum exios et]¹⁵ regresios illorum, in precium solidos C, quod tu emtor nobis dedisti, et nos uinditores [de presente manibus nostris recepimus. Et nihil] exinde non remansit. Est manifestum. Quem uero ipso alaude quod nos tibi uindimus de nostro [iure in tuo tradimus dominio et potestat]em ad tuum proprium. Quod si nos uinditores et ullus omo qui contra hanc ista uindicione uenerit ad [inrumpendum non hoc ualeat uindicare set] componat ipsum alaude quod superius resonat in duplo cum illorum inmeliacione. [Et in antea ista uindicione firmis perma]neat omnique tempore.

Facta uindicione III Nonas Nouembris anno IIII recnante Leutarius [rex].

[Sig+] Richelde. Sig+ Goltredus. Sig+ Eizone. Sig+ Astrelde, qui hunc uindicione fecimus. Sig+ Trasouadus. Sig+ Conterus. Sig+ Didisirus.

SSS Riclfus,¹⁶ qui hunc uindicione scripsi die et anno quod supra.

1. *Un foradet al marge esquerre (costat del text). Una setzena de sècs verticals. El pergamí anava enrotllat. To general marró, més fosc en alguns punts (costat del text), a causa del tractament amb productes químics a què fou sotmès, a darreries del segle XVIII o inicis del segle XIX. En part es pot llegir bé, tot i que a la part central del lateral esquerre i a tot el terç dret (costat del text), on el color és molt fosc, no és possible de llegir-hi res. A més a més, el pergamí és malmès en tot el lateral dret (costat del text). Les signatures o notes del revers són parcialment esborrades; actualment no hi ha rastre de l'anotació topogràfica més antiga, no anterior a mitjans del segle XIV, probablement del segle XVI.*

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760. Mig esborrat.*

3. *Ratllat, amb llapis.*

4. *Inicis del segle XX.*

5. *Mitjans del segle XX, c. 1948-1950. Escrit amb llapis damunt 958.*

6. *Mitjans del segle XX, c. 1948-1950. Escrit amb llapis.*

7. *Segell estampat el 1923. A sota 30, dues xifres anteriors, raspades.*

8. *A l'angle inferior dret. Mitjans del segle XX, c. 1948-1950. Escrit amb llapis.*

9. *12 lletres aproximadament (3 cm.).*

10. *Borellus a O, per Borrellus.*

11. *Harnarios a O; Karnarios segons a.*

12. *hastro a O; kastro segons a.*

13. *Torciolo a O; Terciolo segons a.*

14. *hastro a O; kastro segons a.*

15. *24 lletres aproximadament (6 cm.).*

16. *Riclfus a O, per Riculfus.*

Venda. *Armela, dona, ven a Isarn una mujada de vinya que té per donació del seu marit al comtat d'Osona, a la vall d'Osor, a Eslampat, [actual municipi d'Osor, Guillerries, comarca de la Selva] pel preu de vuit sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 44, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 800, pàg. 610.

V. N°. 79¹

In nomine Domini. Ego Ermelde, femina, uinditrix sum tibi Issarno, hemtore. Per hanc carta uindicionis mee uindo tibi modiata I de uin[ea, qui mi]hi aduenit per carta quod uiro meo mihi fecit. Qui est in comitatu Assona, in ualle Ossore, in locum que uocant Eslampado. Et afrontat ipsa uinea: de orientis in ipsa uia qui pergit ubique; et de meridie in torente pluuiiale; et de occiduo in strada pluplica; et de circi in uinea de Richario uel suos eres. Quantum infra istas IIIor afrontaciones includunt sic uindo tibi ipsa uinea ab omnem integrietatem, cum exio uel regresio earum, in propter precium solidos VIII. Et est manifestum. Quem uero predicta uinea superius scripta de meo iuro in tuo trado dominio et potestatem. Quod si ea uinditrix aut ullusque homo qui contra hanc ista carta uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa uinea in duplo cum sua inmelioracione. Et in antea ista uindicio firmis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicione III Nonas Ianuarii anno IIII regnante Leutario rege, filium Ludeuici.

Sig+num Ermelde, qui ista carta uindicione fecit et firmare rogauit. Sig+num Ermouinus. Sig+num Uo[...]bertus. Sig+num Petrus.

Adam, presbiter, qui ista uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

122

958, abril, 5.

Venda. *Ademar i la seva esposa Guarnelda, Oderic i la seva esposa Adalsenda, Andro i Niter, venen a Isarn, veguer, unes terres que tenen per herència al comtat d'Osona, a la vall d'Osor, al Coll, [el Coll -santuari-, actual municipi d'Osor, Guillerries, comarca de la Selva] pel preu de seixanta sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 45, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 804, pàgs. 612 i 613.

V. N°. 10[...]¹

In nomine Domini. Ego Ademares et uxor sua Guarneldes et Oderico et uxor sua Adalsenda et Andro et Niteiro, simul in unum uinditores sumus tibi Issarno, uicario, hemtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus terras cum castanarios uel uinea, qui nobis auenit de Aulo uel de

Aula. Qui est in comitatum Ausona, in ualle Ausore, ad ipso Collo. Et afrontat ipsa uinea qui est a campo Fredose: de oriente in strada; de meridie et de occiduo in torrente currente; de circi similiter uel in strada qui pergit per ualle Ausore. Et ipsa terra qui est ad ipso Collo afrontat: de oriente in uinea Ingilberto siue in torrente; de meridie in strada; de occiduo in ipsas Palomeiras; de circi in uia qui pergit ad ipso Sorbario. Et in alio loco afrontat ipsa terra cum castanarios ad ipsa Baladreda afrontat: de oriente in terra Ermetruite et suos heres; de meridie in terra Eldouardo uel suos heres; de occiduo et de circi in torrentes. Et alia terra qui est in Cerone afrontat: de orriente in terra Costantino uel suos heres; de similiter de meridie; de occiduo in strada; de circi in terra Trruitario. Et in alio loco, a Chiro Sello, afrontat ipsa terra cum cassa, cum curte et orto et pomiferos, afrontat: de oriente in terra Adalaldo et suos heres; de meridie in terra Abo et suos heres; de occiduo in rio currente; de circi in strada. Quantum in istas totas afrontaciones includunt sic uindimus tibi de ipsa omnia ipsas nostras hereditates hab integro cum exio uel regressio illorum, in precium solidos LX. Et est manifestum. Quem uero predicta hec omnia de nostro in tuo tradimus dominio et potestatem, quod si nos uinditores aut ullus homo qui contra hanc ista uindicione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare sed conponat ipsa omnia quod superius resonat in duplo cum sua immelioracione. Et in antea ista uindicio firma permanet omnique tempore.

Facta scriptura uindicionis Nonas Aprilis anno IIII regnante Lotario rege, filio Lodeuici.

Sig+num Ademares. Sig+num Guarneldes. Sig+num Oderico. Sig+num Adalsenda, qui hanc ista uindicione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Andro. Sig+num Niterio, qui consencium. Sig+num Domedia. Sig+num Eldegario. Sig+num Stephano. Sig+num Ansulfo, que uocant Aurucio. Sig+num Amblardo. Sig+num Igilo. Sig+num Bar[...]ado.

+ Salomon, presbiter, qui ista uindicione scripsit, cum nomina IIII^{or} qui non sunt scripta in uerso primo, die et SSS anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

123

958, maig, 5.

Venda. *Sendred [= Sindreu] i la seva esposa Impèria venen a Sala, veguer, unes cases i uns horts que tenen per compra al comtat d'Osona, a la parròquia de Sant Hilari, [Sacalm] a Vallors, [actual municipi de Sant Hilari Sacalm, Guillerries, comarca de la Selva] pel preu de quaranta sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 46, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 808, pàg. 615.

V. N°. 33¹

In nomine Domini. Ego Senderedus et uxor mea Imperia, uinditores sumus tibi Salane, uicario, hemtor. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi cassas cum curte et orto, qui mihi aueni a me Senderedus per excomparacione et a me Imperia per meum decimum. Et sunt ipsas cassas cum curte et orto simul cum ipso palombario et ipso torculario in comitatum Ausona, in parochia Sancti Ilarii, in ualle Orci. Et afrontat hec omnia superius scripta: de parte orientis in terra de nos uinditores; et de meridie similiter in terra de nos uinditores uel in uinea; et de occiduo in rio que uocant ualle Orcii; et de circii in ipso torente qui exinde discuri. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindimus nos tibi de ipsas cassas et ipsa curte et de ipso orto simul cum

ipsos pomiferos ipsa medietate, et de alia medietate ipsa quarta parte et ipso palumbario et ipso torculario, totum ab integrum, cum exio uel regresio earum, propter precium solidos XL. Quem uero predicta hec omnia superius scripta de nostro iure in tuo tradimus dominio potestatem auendi, uindendi, donandi set ut comitandi et quiquid exinde facere uolueris, in Dei nomine abeas potestatem. Quod si nos uinditores aut nullus qui contra hanc ista scriptura uindicione uenerit ad inrumpendum non hoc ualea uindicare set compona ipsa omnia dupla cum omnem suam inmelioracione. Et in antea ista scriptura uindicione firma permanea omnique tempore.

Facta ista scriptura uindicione III Nonas Madii anno IIII regnante Leuhtario rex, filio Leudeuici.

Sig+num Senderedus. Sign+um Imperia, qui ista uindicione fecimus et firmare rogauimus. Sign+um Unaldus. Sign+um Ermemirus. Sign+um Eldesindus que uocant Aurucius.

+ Danemirus, presbiter, qui ista uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

124

958, juliol, 18.

Venda. *Bonesend i la seva esposa Ermofreda venen a Guifred [= Gifreu] i la seva esposa Guisla una terra que tenen per compra i herència al comtat de Manresa, al castell d'Or, al terme de Buc, [actual municipi de Castellnou de Bages, comarca de Bages] pel preu de deu sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 22, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 34, pàg. 58, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 809, pàgs. 615 i 616.

M. N° 252¹

In nomine Domini. Ego Bonesindus et uxori sue Ermofreda, uinditores sumus nos uobis Quifredus et uxor mea Quisla, emtores. Per hac scriptura uindicionis nostre uindimus nos uobis terra culta et erma, qui nobis auenit de comparacione uel de parentorum. Et est ipsa terra in comitatum Menresa, in castro Ori, in terminio de ipso Bucu. Et afrontat ipsa terra: de oriente in terra de Saborella, femina, uel suos eredes; et de meridie in terra de Quintrondo uel suos eredes; et de occiduo in terra de uos comparatores; et de circi in torente qui discurit per pluuiarium. Quantum in istas IIII^{or} afrontaciones includunt sic uindimus nos uobis ipsa terra culta et erma ipsa medietate et in alia medietate ipsa V^{ta} parte ab omdem integrietatem, cum exio uel regresio suo, in propter prescium solidos X in rem ualentem. Et nihil exinde non remansit. Est manifestum. Sana quod si nos uinditores aut aliquis de fills, de fratribus uel de eredibus meis uel quislibet homo qui contra hanc ista carta uindicionis uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa terra cum homnem suam inmelioracione. Et in antea ista carta uindicionis firmis stabilis permaneat homnique tempore.

Facta carta uindicionis XV Kalendas Agustas anno IIII renante Leotario rege.

Sig+num Bonesindus. Sig+num Ermofreda, qui ista carta uindicionis fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Daniel. Sig+num Rihilla. Sig+num Quimara.

+ Abbo, presbiter, qui ista carta uindicionis scripxi SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

125

959, gener, 27.

Venda. *Asnar i la seva esposa Faquila venen a Guadamir, levita, unes terres que tenien per compra i aprisió al comtat de Manresa, al terme del castell de Maians, [Maians, actual municipi de Castellfollit del Boix, comarca de Bages] pel preu d'onze sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 23, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 811, pàgs. 616 i 617.

M. E. N° 22¹

In nomine Domini. Ego Asenarius et uxori sue Fachilo, uinditores sumus nos tibi Uuadamirus, leuita, emtore. Per anc scrip[tura] uindiccionis nostre uindimus nos tibi terras nostras cultas cum ipsos ermos, qui nobis aduenit per comparacione uel per aprisione uel per quacumque uoce. Et sunt ipsas terras in comitatum Minorisa, in terminio de castro Mediano. Et afrontat ipsa terra qui est ad ipso Dolenno: de oriente in terra de Adrouario uel a uel² in ipsa serra; et de meridie in ipso torente uel in ipsa terra de Adrouario; et de occiduo in ipsa uia uel in terra de Benedeto; et de circii in ipsa serra uel in ipsa petra qui ibidem est. Et alia pecia de terra culta et erma afrontat: de oriente in terra domno Sallane; et de meridie similiter uel in serra; et de occiduo in serra uel in ipsa strada; et de circii in strada. Quantum infra istas totas afrontaciones includunt sic uindimus tibi cultum et ermun, totum ab integrum, cum exio uel regresio earum in propter precium solidos XI in rem ualentem. Et nichil exinde non remansit. Est manifestum. Quod si nos uindictores aut ullusque omo qui contra anc ista carta uindiccionis uenerit ad inrumpendum non oc ualeat uindicare set componat in duplo cum sua inmeliacione. Et in antea ista uindiccionis firmis et stabilis permanead omnique tempore.

Facta carta uindiccionis VI Chalendas Februarii anno V regnante Leutario, filium Leudeuici.

Sig+num Asenario. Sig+num Fachilo, qui ista uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Primo. Sig+num Oliba. Sig+num Segmemiro.

Uuitardus, presbiter, qui ista uindicione scripsit die et SSS anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. a uel *segons A.*

959, febrer, 1-5.¹

Venda. *Estrader i la seva esposa Sara venen a Guifred [= Gifreu] i la seva esposa Guisla una terra que tenen per compra al comtat de Manresa, al [terme del] castell d'Or, [actual municipi de Santpedor, comarca de Bages] a la vila de Buc, [actual municipi de Castellnou de Bages, comarca de Bages] pel preu de vuit sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, c apsa 1, bossa 7, núm. 24, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 35, pàg. 58, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 813, pàg. 618.

P. N.º. 222²

In nomine Domini. Ego Straderus et uxori sue Sarra, uinditores sumus uobis Uuifredus et uxori tue Guisilo, emtores. Per hanc scriptura uindicacionis nostre uindimus uobis terra culta uel erma nostra propria, qui nobis aduenit de comparaciona.³ Et est ipsa terra culta uel erma in comitatu Menresa, in castro Ori, in uilla de ipso Bugo uel in suas fines. Et afrontat ipsa terra culta uel erma: de oriente in terra Reconsindo uel suos eres; et de meridie de uos emtores; et de occiduo in ipso cingulo; de circi in terra de Tedaleigo uel suos eres. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa terra culta uel erma, ipsa nostre ereditate ab omni integrietate, in propter precio solidos VIII, quod uos emtores nobis dedistis, et nos manibus nostris suscepimus. Est manifestum. Quem uero predicta terra culta uel erma que uobis uindimus de nostro iure in uestro tradimus dominio potestate, cum exio uel regresio suo. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc uindicacione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa terra in duplo cum omni sua inmelioracione. Et in antea ista uindicacio firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista uindicacio V Nonas februarii anno V regnante Leothario rege.

Signum+ Straderus. Signum+ Sarra, qui ista uindicacione fecimus et testes firmare rogauimus. Signum+ Ansemundo. Signum+ Sancula. Signum+ Sentero.

Abbo, presbiter, qui ista carta uindicacionis scripsit SSS die et anno quod supra.

1. 2 segons a; 1-5 segons b.

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

3. comparaciona segons A, per comparacione.

959, febrer, 23.

Venda. *Sendred [= Sindreu] i la seva esposa Impèria venen a Isarn una vinya que tenen per compra al comtat d'Osona, a la parròquia de Sant Hilari, a Vallors, [Santa Margarida de Vallors, actual municipi de Sant Hilari Sacalm, Guillerries, comarca de la Selva] pel preu de set sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, c apsa 1, bossa 7, núm. 47, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 814, pàgs. 618 i 619.

V. N.º 13¹

In nomine Domini. Ego Senderedus et uxor sua Imperia, uinditores sumus tibi Isarno, emtores. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi in comitatu Ausona, in parrochia Sancti Ilarii, in ualle Orcii, uinea nostra propria, qui nobis aduenit ex comparacione. Et afrontat: de orientis in rio et de meridie in torrente; et de occiduo in uinea de Gerosolima uel eres suos; et de circi in uinea de me emtore. Quantum infra istas IIII afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa uinea semodiata I ab integre, cum exio uel regresio earum, propter precium solidos VII tantum, quod tu emtor nobis dedisti et nos uinditores manibus nostris recepimus. Et nihil de ipso precio aput te emtore non remansit. Est manifestum. Quem uero ipsa uinea de nostro iure in tuo tradimus dominio a potestatem faciendi exinde quod uolueris. Quod si nos uinditores aut ullus omo qui contra ista carta uindicionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare sed componat tibi ipsa uinea in duplo cum sua inmeliacione. Et in antea ista uindicio firmis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicionis VII Kalendas Marcii anno V regnante Leutario rege.

Si+gnum Senderedus. Si+gnum Imperia, qui ista carta uindicionis fecimus et firmare rogauimus. Si+gnum Ausulfo. Si+gnum Guitiza. SSS Eldefredus, presbiter, SSS.

Ansemundus, leuita, qui ista uindicio scripsit et sub SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

128

959, abril, 7.

Venda. *Sesovija ven a Rodbald, [= Robau] Gondefred, Arvós, Baldomar, Fredós, Martí, Serena i Fredesenda una vinya que tenia per compra al comtat i territori de Manresa, prop dels Vasos, [actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de trenta sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, *Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa*, capsa 1, bossa 7, núm. 25, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 36, pàg. 59, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 818, pàg. 622.

M. N.º 271¹

In nomine Domini. Ego Sesouiga, femina, uinditrix sum uobis Rodebaldo et Gondefredo et Eriunso et Baldomare et Fredoso et Martino et Serena [...] et Fredesinda, emtores. Per hanc scriptura uindicionis me uindo uobis uinea mea propria, qui michi aduenit de comparacione. Et est ipsa uinea in chomitatum Minorisa, in eius territorio, prope ipsos Uasos. Et afrontat ipsa uinea: de oriente in uinea de Ricolfo uel suos eredes; et de meridie in uinea de Petrasio uel in uia; et de occiduo in terra de Eldesindo uel in uinea de Sancta Maria; et de circi in uinea de Mangolfo uel suos eredes uel in uinea de Lobatone uel suos eredes. Quantum infra istas

afrontaciones includunt sic uindo uobis ipsa uinea ab integrum, cum exio uel regresio suo, propter precio solidos XXX in rem ualente. Et est manifestum. Quem uero iamdicta ipsa uinea que sic uobis uindo de meo iure in uestro trado dominio et potestate ad omnia que facere uolueritis. Quod si ego uinditrix aut ullusque homo qui contra hanc ista carta uindicionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindikare set componat ipsa uinea in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista karta uindicionis firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta karta uindicionis VII Idus Aprelis anno V regnante Leutario rege, filio Leudeuici regi.

Sign+um Sesouiga, qui hanc karta uindicionis feci et testes firmare rogau. Sign+um Uuifredus. Sign+um Altemirus. Sign+um Ramio.

Eles, leuita, qui hanc karta uindicionis scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

129

959, agost, 4.

Venda. *Godmar [= Gomar] i la seva esposa Odsenda venen a Isarn unes vinyes que tenen per herència al comtat d'Osona, a la parròquia de Sant Hilari, a Vinyaplana, [actual municipi de Sant Hilari Sacalm, Guillerries, comarca de la Selva] pel preu de cinc sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 48, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 828, pàgs. 627 i 628.

V. N°. 55¹

In nomine Domini. Ego Godemare et uxor mea Audesinda, uinditores sumus tibi Issarnus, hemtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi uineas nostras proprias, qui nobis aueniunt a me Godemare per genitrice mea et a me Audesinda per meum decimum. Et sunt ipsas uineas in comitatum Ausona, in parochia Sancti Ilarii uel in suas agencias, uel in locum que uocant Uinea Plana. Et affrontat ipsa uinea: de parte orientis in rio ualle Orcii; et de meridie in torente qui exinde discurit; et de occiduo in uinea de Sauegode, femina, uel suos heredes; et de circi in uinea de Foua, presbitero, uel de suos heredes. Quantum infra istas III affrontaciones includunt sic uindimus tibi de ipsa uinea ipsa quarta parte. Et alia uinea que uocant Longa afronta: de parte orientis et de meridie in torrentes pluuiiales; et de occiduo in rio que uocant Truliolo; et de circi in torente pluuiiale. Quantum in istas III^{or} affrontaciones includunt sic uindimus nos tibi de ipsa uinea semodiata I cum exio uel regresio earum in propter precium solidos V. Quem uero predictas uineas superius scriptas de nostro iuro in tuo tradimus dominio potestatem. Quod si nos uinditores aut uullus homo qui contra hanc ista scriptura uindicione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsas uineas duplas cum omnem suam melioracione. Et in antea ista carta uindicione firma permanea omnique tempore.

Facta ista scriptura uindicione II Nonas Agutus anno V regnante Leuhtario rex, filio Leudeuici.

Signum+ Godemares. Signum Audesindes, qui ista uindicione fecimus et firmare rogauimus. Signum+ Segebertus. Signum+ Ermemirus. Signum+ Arnulfus.

+ Danemirus, presbiter, qui ista uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

130

959, octubre, 31.

Venda. *Agela* [dona] [= Agell] *ven a Guadamir, levita, unes terres amb les cases, la cort i el colomar amb l'hort i els fruiters, que té al comtat de Manresa, al terme de Llobregat, [actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de quinze sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 26, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 37, pàgs. 59 i 60, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 832, pàgs. 629 i 630.

In nomine Domini. Ego Egelle, uinditrix sumus tibi Uuadamirus, leuita, emtores. Per hanc scriptura uindicionis me uindo tibi terras cum ipsas cassas et ipsa curte et ipso palomario et cum ipso orto et cum ipsos pomarios. Et est in comitatum Minorissa, in terminio de Lobregado. Et afrontat ipsas cassas cum ipsa curte et cum ipso palomario et cum ipso orto et cum ipsos pomiferos et cum ipsa terra: de parte orientis qui discurrit in torente; et de meridie in terra de Galindo; et de occiduo in terra de Galindo qui discurit; et de circi in terra de Osango. Et alia terra: de orientis in terra de Renulfo; et de meridie in terra de Trasemundo; et de occiduo in strada; et de circi in pugo uel in terra de Uuifredo. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindo tibi ipsas cassas uel in ipsas terras cum ipsa omnia ipsa quarta parte et in alia terra ipsa medietate cum illorum affrontaciones, cum hecxio uel regresio earum, in propter precidum solidos XV tantum, quod emtor nobis dedisti et nos manibus nostris recepimus. Et nichilque de ipso precio aput te non remansit. Est manifestum. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista uindicione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindichare set in duplo tibi componat cum omni sua inmeliore. Et in antea ista carta uindicionis firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicionis pridie Kalendas Nouember anno VI regnante Leutario rege, filium Leudiuicho regi.

Sign+um Egelle, qui hanc ista carta uindicione feci et testes firmare rogau. Sign+um Igila. Sign+um Sedre. Sign+um Undisclo.

Floridius, leuita, qui hanc ista carta uindicione scripsi et SSS die et anno quod supra.

131

959, novembre, 5.

Venda. *Adaülf* [= Adolf] *i la seva esposa Ranlo venen a Arnau i la seva esposa Quílio un casal que tenen per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de tres sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 27, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 38, pàg. 60, ex

A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 833, pàgs. 630 i 631.

S. F. N.º. 534¹

In nomine Domini. Ego Aduolfo et uxori mea Ranlo, uinditores sumus uobis Arnaldo et uxori tue Chillie, hemtores. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus uobis kasale cum solo et parietes et chobertico, qui at nobis auenit per comparacione in comitatum Menorissa et in eius terminio, in locum que uokant a Monte Peitano. Et afrontat ipso kasale: de oriente in uia; et de meridie in terra de nos uinditores; et de hoccidente in kasas de uos comparatores; et de parte uero circii in kasas de Gouanne. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindimus uobis hec omnia quod superius resonat ab integrum, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos III in rem ualentem. Et nichil de ipso precio non remansit. Est manifestum. Quem uero predicta hec omnia de nostro iure in uestro tradimus dominio et potestatem. Et qui contra hanc ista uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat uobis ipso kasale in duplo cum omnem suam inmelioracione. Et in antea ista uindicione firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facto ista karta uindicio Nonas Nouembri anno VI regnante Leotario rege, filio Leodeuici regi.

Sig+num Aduolfo. Sig+num Ranlo, qui ista uindicione fecimus et firmare rogauimus.
Sig+num Cixila. Sig+num Uuigila. Sig+num Guisando.

[...], presbiter, qui ista uindicione scripsit et sub SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

132

959, desembre, 22.

Venda. *Humbert, anomenat Mascarell, i Oriol, venen a Isarn unes cases i terres que tenen per herència i compra al comtat d'Osona, a[l terme de] la parròquia de Sant Hilari, a Llevanyes, [actual municipi de Sant Hilari Sacalm, Guilleries, comarca de la Selva] pel preu de seixanta sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 49, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 834, pàg. 631.

A

V. N.º. 90¹

In nomine Domini. Ego Unguberto, que uocant Mascarelo, et Auriolo, uinditores sumus tibi Issarno, hemtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi casas cum curtes et ortos et terras cum pomiferos et arboribus, qui nobis aueni per parentorum nostrorum uel per ex comparacione. Et est hec omnia superius scripta in comitatum Ausona, in parochia Sancti Illarii, in locum que uocant Lauancias uel in suas agencias. Et affrontat hec omnia: de parte orientis in locum que uocant collo de Lauancias; et de meridie in rio que uocant Cauces; et de occiduo in sera de Ezeuares; et de circi in terra de Ermetruite, femina, uel de suos filios. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindimus nos tibi de hec omnia superius scripta uel nominata, ipsas

nostras hereditates totas ab integrum, cum exio uel regresio earum, propter precium solidos LX. Quem uero predicta hec superius scripta de nostro iure in tuo tradimus dominio potestatem. Quod si nos uinditores out uullus homo qui contra hanc ista scriptura uindicione uenerit ad inrumpendum non hoc ualea uindicare set compona ipsa omnia dupla cum omnem suam melioracione. Et in antea ista scriptura uindicione firma permanea omnique tempore.

Facto ista scriptura uindicione XI Kalendas Ienuarii anno VI regnante Leuhtario rex, filio Leudeuici.

Signum+ Ungubertus. Signum+ Auriolus, qui ista uindicione fecimus et firmare rogauimus. Signum+ Oliba. Signum+ Ricarius. Signum+ Ingilfredus.

+ Danemirus, presbiter, qui ista uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

133

960, gener, 5.

Venda. *Oldeguís i la seva esposa Espanovija venen a Arnau i la seva esposa Quílio una terra que han heretat dels seus pares, difunts, al comtat de Manresa, al terme de Bages [actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de vuit sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 28, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 39, pàgs. 60 i 61, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 835, pàgs. 631 i 632.

A

[...] N°. 270¹

In nomine Domini. Ego Oldegisu et uxori sua Spanouiga, uinditores sumus uobis Arnaldo et uxori sua Ciliu, emtores. Per hanc scriptura uinicionis nostre uindimus uobis terra nostra propria, qui nobis aduenit de genitores meos qui sunt condam. Et est ipsa terra in comitatum Minorisa, in terminio de Bagas. Et afronta: de orient in te comparatore; et de occiduo in terra Eldefredo; et de circi in uia plubica. Quantum infra istas IIII^{or} afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa terra ab integrum, in propter precidum solidos VIII. Quod si nos uinditores aut uullusque omo qui contra hanc ista uinicionem uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componamus uobis in duplo. Et in antea ista uinicionem firmis permaneat omnique tempore.

Facta uinicionem VIII Idus Genuarii ano VI regnantem Leutario rege, fi[lio] Leudeuici.

+ Oldegisu. + Spanouiga, qui ista uinicionem fecimus et testes firmare rogauimus. + Baldomare. + Golito. + Giscaffredo.

Sperandeo, sacer, hec scripsit et die et SSS ano quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

134

960, gener, 20.

Venda. *Preciosa i els seus fills Estudill i Baió venen a Guadamir, levita, una terra que la mare té per compra i els fills per herència al comtat de Manresa, al Bages, [actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de quaranta sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 13.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 40, pàgs. 61 i 62, *ex O.*

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 838, pàgs. 633 i 634.

Bages¹

R. N.º. 694²

In nomine Domini. Ego Preciosa, femina, et filiis suis uel filias suas nomine Studille et Bagone, uindictores sumus Uuadamirus, leuita, emtor. Per anc scriptura uindiccionis nostre uindimus nos tibi terram nostra propria, qui mihi aduenit ad me Preciosa per comparacione et ad me Gstudille³ et Bagone per genitoris nostros. Et est ipsa terra in comitatum Menresa et in eius terminos, in locum que dicunt Bagas. Et afrontat ipsa terra: de orientis in terra de Isarno uel in ipsa strada; et de meridie in terra de Sauarigo; et de occiduo in terra Seniofredo; et de circii in strada puplica. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus nos tibi ipsa terra [a]b integrum, cum exio uel regresio earum, in aderato et definito in propter precium solidos XL in rem ualentem. Et nichil exinde non remansit. Est manifestum. Quod si nos uinditores aut ulusque omo qui contra anc ista carta uindiccionis uenerit ad inrumpendum non oc ualead uindicare set componat in duplo cum sua inmeliacione. Et in antea ista uindiccionis firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindiccionis IIIIX Kalendas Februarii anno VI regnante Leutario rege, filium Leudeuici.

Sig+num Preciosa. Sig+num Studille. Sig+num Bagone, qui ista uindiccione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Agila. Sig+num Eldefredus. Sig+num Guimara.

+ Uuitardus, presbiter, qui ista uindiccione scripsit die et anno quod supra SSS.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Bages» (S. X-XI).

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

3. *Gstudille a O, per Studille (vegeu més amunt).*

135

960, febrer, 25.

Venda. *Lotard ven a Guifred [= Gifreu] i la seva esposa Guisla una terra que té al comtat de Manresa, al terme de Buc, a Or. [actual municipi de Castelnou de Bages, comarca de Bages]*

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 78, Calaix 29, P. N.º. 223.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 41, pàg. 62, *ex A.*

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 841, pàgs. 635 i 636.

A

Cal. 29, P. N.º. 223¹

«Consta que ab acte clos per Senderedus, p^{bre}, de 5 de las kalendas de mars, any 6 de Lotari, rey, fill de Lluís (de Nat[ivitat] 961), com Leotardo ven à Uuifredo y a sa mullet Uuisilia terra culta y erma que és en lo comptat de Manresa, en lo terme de Bocho, en lo lloch dit Or, que afronta: de sol hixent ab lo torrent; de mitgdia ab terra de Aldouira o sos hereus; de ponent ab terra de Barone o sos hereus; y de tremuntana ab lo stirpe. Lo qual se ven per preu de [...]».²

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
2. *Punts suspensius.*

136

960, març, 1 o 3.¹

Venda. *Tortorela i Juliana venen a Guadamir, levita, una terra que tenen per herència al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] al terme de Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de vint sous.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 14.

- a.** Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 42, pàgs. 62 i 63, *ex O.*
- b.** Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 843, pàgs. 636 i 637.

Monte Petano²**B. N.º. 649³**

In nomine Domini. Ego Tortorela et Iuliana, uinditores sumus tibi Uuadamirus, leuita, emtore. Per hanc scriptura uindicacionis nostre uindimus tibi terra nostra propria, qui nobis aduenit per genitores nostros. Et est ipsa terra in comitatu Minresa, in apendicio de Monte Pectane. Et afrontat ipsa terra: de parte orientis in flumen Lobergado; et de meridie in terra de Sperando et de Auendo; et de occiduo in terra de Galindo uel suos eres; et de circii in terra de Uuisado, episcopo, uel in ipso torente. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa quarta parte uel ipsa qui quinta parte, sic uindimus tibi totum ab integrum, cum exio uel regresio earum, in propter precio solidos XX tantum, quod tu emtor nobis dedisti et nos manibus nostris recepimus et nihilque de ipso precio aput te emtor non remansit. Est manifestum. Quem uero predicta ipsa terra de nostro into in tuo tradimus dominio et potestatem. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra hanc ista karta uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set in duplo tibi componat cum omni sua inmelioracione. Et in antea ista karta firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta karta uindicacione Kalendas Marcii V Idus anno VI regnante Leutario rege, filium Leudeuici.

Signum+ Tortorella. Signum+ Iuliana, qui ista karta uindicacione fecimus et firmare rogauimus. Signum+ Sedre. Signum+ Undisclus. Signum+ Uuikafredus.

Goltredus, qui ista uindicacione scripxit et sub SSS die et anno quod supra.

1. 1 segons **a**, que en nota aclareix: Escollim la primera datació de les dues que hi ha.
2. No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons **b**: Al dors: «Monte

Petano» (S. XI-XII).

3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

137

960, març, 25.

Venda. *Goltred i la seva esposa Rimol venen a Guadamir, levita, unes terres i cases que tenen per herència i compra al comtat de Manresa, al terme del castell de Terçol, al vilar de Silè, [actual municipi de Castellterçol, comarca de Vallès Oriental] pel preu de vuit sous, a pagar en coses que ho valguin.*¹

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1029.

a. *Transcripció de vers 1999: Catalunya carolíngia, vol. IV: Els comtats d'Osona i Manresa, segona part, núm. 846, pàgs. 638 i 639.*

k[arta] de karner² Casteltermol³

G. N.º. 169⁴

960.⁵ 25-III⁶

Casteltermol.⁷

Arxiu de casa GUITART

TOMO   PLÉC 87
LLIGALL   N.º. 2058

8

n. 1029⁹

In nomine Domini. Ego Goltredus et uxori sue Rimolo, uinditores sumus tibi Uuadamirus,¹⁰ leuita, emtore. Per hanc scriptura uindicacionis nostre uindimus tibi terras cum casalibus¹¹ et pomiferis et arboribus, cultum uel erum, qui aduenit ad me Goltredo de ienitores meos uel per comparacione, et ad me Rimilo per meum decimum uel per comparacione. Et est hec omnia in comitatum Menressa, in terminio de castro Terciolo, in uilla ubi dicunt ad uilar de Sil[en]o.¹² Et afrontat hec omnia: de orientis in domum Sancti Iuliani; et de meridie in Pedra Mala uel in ipsa strada; et de occiduo in ipsa fonte de ipso Carnero uel in ipso torrente;¹³ et de circi in ipsas cassas de Argemiro, qui fuit condam. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsas nostras ereditates, totum ab integrum, cum exio uel regressio suo, propter precidum solidos VIII in rem ualentem. Et nichil quod de ipso precio aput te non remansit. Est manifestum. Quem uero predicta ipsa omnia quod superius ressonat, de nostro iuro in tuo tradimus dominio potestate ad omnia que facere uolueris. Et qui contra hanc ista carta uindicacionis uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindikare set componat hec omnia in duplo cum omnem suam immelioracionem.¹⁴ Et in antea ista carta uindicacionis firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicacionis VIII Kalendas Aprilis anno VI regnante Leutario rege, filium Leudiuicho regi.

Sign+um Goltredus. Sign+um Rimolo, qui hanc ista carta uindicacionis fecimus et testes firmare rogauimus. Sign+um Desidiro. Goltredus SSS. Donadeus, presbiter, SSS.*¹⁵

Floridius,¹⁶ leuita, qui hanc ista carta uindicacionis¹⁷ scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *Dos foradets petitíssims al marge esquerre (costat del text). Dos sècs verticals. El pergamí anava plegat i enrotllat. Creueta negra damunt nomine a la invocació inicial. Només va ser tractada amb àcid gàl·lic a darreries del segle XVIII o inicis del segle XIX, la part de text situada més a l'extrem dret, entre un dels dos sècs verticals i el marge dret (costat del text), que representa una petita part de la totalitat del text; té una tonalitat grogosa. Per altra banda data el sèc i, per tant, el plegament del document, abans que li fos aplicat el producte químic. Malgrat això, es llegeix força bé.*
2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Karta de Carner» (S. XI-XII).
3. *Mitjans del segle XIX?*
4. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
5. *Repassa, amb llapis, unes xifres anteriors, probablement les mateixes, de principis del segle XIX (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*
6. *Mitjans del segle XX, c. 1948-1950. Escrit en llapis.*
7. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*
8. *Segell estampat c. 1923. Sota 20, dues xifres anteriors, raspades.*
9. *A l'angle inferior dret. Mitjans del segle XX, c. 1948-1950. Escrit amb llapis.*
10. *Uuadamirus a O.*
11. *cassalibus a O.*
12. *Sil[en]o, lectura poc segura.*
13. *torente a O.*
14. *inmelioradcionem segons a.*
15. *Donadeus, presbiter SSS*, autògraf.*
16. *FloRidius a O.*
17. *uindiciones a O.*

138

960, abril, 6.

Venda. *Fels i la seva esposa Orsenda venen a Ermegell i la seva esposa Sunlo una peça de terra que tenen per herència al comtat de Manresa, al terme de la vall de Nèspola, a Vilarasa, [Sant Esteve de Vilarasa -mas i capella-, actual municipi de Talamanca, comarca de Bages] pel preu de quatre sous, a pagar en coses que ho valguin.¹*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 15.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 851, pàgs. 641 i 642.

Mureze²

R. N.º. 212³

In nomine Domini. Ego Feles et uxor mea Oresinda, uinditores sumus uobis Ermegil[d]e [et ux]or mea Su[n]lo. [Per] hanc scriptura uindicionis nostre uindimus uobis una pecia de terra nostra propria, qui nobis aduen[i]t de parentorum. Et est ipsa terra in comitatum Menresa, in termenio de ualle Nespola, in [l]ocum que di[c]unt uila Rara. Qui afrontat ipsa terra: de parte orientis in terra de Renoolfo; et de meridie in terra de Traserigo; et de occiduo in terra de nos comparatores; et de circii in roka. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa terra, cultum uel ermo, cum exio uel regresio, in precium, id est, solidos IIII in rem ualentem; de ipsum precium aput uos emtores non remansit. Est manifestum. Et qui contra hac ista karta uindicionis uenerit ad inrumpendum aut nos uinditores aut ullus homo inquietare uoluerit non

hoc ualeat uindicare set conponat in duplo ista hec omnia. Et in antea ista karta uindicacionis firmis permaneat omnique tempore.

Facta karta uindicacionis VIII Idus Aprelis anno VI renante Leutario rege, filio Leudiuici.

[Sig] +num Feles. [Sig]+num Oresinda, qui huc ista karta uindicacionis fecimus et testos firmare rogauimus. [Sig]+num Maskarone. [Sig]+num Sunifredus. [Sig]+num Elies.

Amelius, presbiter, qui huc ista karta uindicacionis rogitus scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Tot i que Vilarasa pertanyi actualment al municipi de Talamanca, aleshores era inclòs al terme de la vall de Nèspola; per això s'entenia que Vilarasa era de Mura* (vegeu la nota 2).
2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a: Al dors: «Mureze» (S. XI-XII).*
3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

139

960, abril, 7.

Venda. *Ansedéu i la seva esposa Espanofreda, i Espanovija, venen a Sala una peça de terra que tenen per aprisió al comtat de Manresa, a Navarcles, [actual municipi de Navarcles, comarca de Bages] pel preu de dos sous.*¹

[O]. Original no localitzat.

A.* Còpia del segle XI: Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1030.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 852, pàg. 642.

k[arta] de Nauarcula[s]²

M. N°. [11]³

960. Navarcles.⁴
7-IV⁵

Venta inter [Laicos] de una pieza de tierra [en] Nauarcles [...]⁶

Arxiu de casa GUITART

TOMO   PLÉC 12
LLIGALL   N°. 350

7

n. 1030⁸

In nomine Domini. Ego Ansedeo et uxori mea Spanofreda, et Espanouiga, uinditores sumus tibi domno Sallane, emtore. Per hanc scriptura uindicacionis nostre uindi[m]us tibi pecia I de terra, qui nobis aduenit per aprisione. Et est ipsa terra in comitatu Minorisa, in locum que dicunt ad Nauarculas.⁹ Et afrontat ipsa p[ec]ia [d]e terra: de orientis terra de me uinditore; de meridie in roca in spelunca; de occiduo in spelunca; de circi in terra de me uinditore. Quantum infra istas affrontaciones inclu[n]t sic uindimus tibi ipsa pecia de terra, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos II. Et nihil exinde non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta hec omnia de nostro iuro in tuo tradimus dominio et potestate ad omnia facere quod uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista carta uindicacione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set

componat ipsa terra in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista uindicio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista carta uindicio VII Idus Aprili anno VI regnante Leotario rege, fili Ludeuici regi.

Sig+num Ansedeo. Sig+num Spanofreda. Sig+num Spanouiga, qui ista carta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Daut. Agila, presbiter+. Sig+num Adrouer.

Oliba, leuita, qui ista carta uindicione scripsit et sub SSS die et anno quo supra.¹⁰

1. *Document escrit sobre un fragment de pergami ratllat a la manera dels còdexs. Dos foradets al marge esquerre (costat del text). Nou sècs horitzontals i 4 sècs verticals (2 i 2), traçats amb regla. El pergami anava plegat i enrotllat. En alguns punts, la tinta és una mica esvaïda, i ha arribat a esborrar la lletra, que tanmateix és fàcilment reconstruïda, i així ho assenyalen entre claudàtors. A la camisa hi ha escrit, en llapis: Abadal, que el va transcriure.*
2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a: A1 dors: «Karta de Nauarculus» (S. XII).*
3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760. La lectura de la xifra 11, segons a.*
4. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*
5. *Mitjans del segle XX, c. 1948-1950. Escrit amb llapis.*
6. *Mitjans del segle XIX?.*
7. *Segell estampat c. 1923.*
8. *A l'angle inferior dret. Mitjans del segle XX, c. 1948-1950. Escrit amb llapis.*
9. *Nouarculus a O.*
10. *A sota hi ha el segell del «Centre Excursionista de la Comarca de Bages», estampat c. 1905-1923.*

140

960, maig, 28.

Donació. Ricards [= Ricarda] [dona] *dóna al monestir de Sant Benet [de Bages] un alou que té d'Alienard, el seu espòs, difunt, al comtat de Besalú, a la vall de Bas, és a dir, la vila de les Preses, amb l'església de Sant Pere i diversos vilars (el Pujol, l'Avellaneda, la Nespleda, el vilar del Corb i el vilar Nou).* [actual municipi de les Preses, comarca de Garrotxa]¹

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1031.

A. Còpia del segle XI, de l'escrivà *Adanagildus leuita*: Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1203, *ex O.*

B. Còpia de 1324: Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1032, *ex A, però signada per l'escrivà d'O.*

C. Transcripció de la segona meitat del segle XVIII, c. 1773: Barcelona, BC, Secció de manuscrits i arxiu, Jaume PASQUAL, *Sacra antiquitatis Cataloniae monumenta*, Ms. 729-3, f. 97 r. i v. (foliació original: f. 195 i 196), *ex O.*

a. Extractes del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 80, plec "Havertencias para la formacion del mappa del termino de las Presas en la forma como parece puede formarse, para la mas clara inteligencia de dicho mappa, termino y confines de aquel" -20-28 d'agost de 1761- i "Sirve para la Rodalia de las Presas" -s.d.-. *Formen la part informativa del plet per qüestió dels límits orientals i septentrionals, o sia amb el terme d'Olot, del terme de les Preses, en la qual s'emprà la donació de Ricarda, o sia el document de donació del terme de les Preses al monestir de Sant Benet de Bages, el 960.*

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 861, pàg. 650.

c. *Catalunya carolíngia*, vol. V: *Els comtats de Girona, Besalú, Empúries i Peralada*, primera part, núm. 336, pàgs. 305 i 306.

O.*

**prima donacio est aliud
istrani**

k[arta] de [...] de **Richardis femina**²

Nº 6. Calaix 14. y 15. lligall. 1.

Las Presas.

**Es la misma Donacion
que la precedente**

Año.

960. -28-V³
N 6.⁴

960. Navarcles.⁵
7-IV⁶

Arxiu de casa GUITART

TOMO   PLÉC 023
LLIGALL 001 Nº. 610₇

n. 1031⁸

In [nomine Domini. E]go [Richardis], femina, donatrix. Mag[num] michi et satis licitum e[ss]e uidetur domum Dei edificar[e] ubique et de meis rebus honorare adque concedere. Audientes predicacionem et mo[nita Sanct]orum P[a]trum [quia elemo]sina a morte libera[t] anima. Cognoscentes me peccati macula honestos compuncti, de superna ce[li]orum pietate supplicantes⁹ eius misericordiam ut pius et misericors sit Deus in peccatis meis. Propterea concedo atque trado ad domum Sancti Benedicti, sub iussione beatissimi Petri, principis apostolorum, ipsum meum alaude que abeo in chomitatum¹⁰ Bisuldunense, in ualle Basso, qui michi aduenit de uiro meo, condam, Alienardi. Id est uilla¹¹ que uocant Presas, ubi e[cclesia]¹² est fundata in onore sancti Petri; et ipso Puiolo; et ipsa Auelaneda; et ipsa Nespoleda; et ipsos uillares que uocant Corbos;¹³ et ipso uillare Nouo.¹⁴ Cum fines uel terminos eorum, id est: domos, curtes et ortos, terras et uineas, et molinares, pratis, pasquis, siluis, garricis, aquis aquarum, ductibus uel reductibus. [Qui] afrontant, ipsi uillares predicti cum fines uel term[ino]s eorum: de parte orientis in alaude que¹⁵ relinquit condam Argemiri ad filios suos, uel in fonte Uermenosa,¹⁶ siue in Puio Alto;¹⁷ et meridie afrontat in su[mma ser]ra, et peruenit ad ipsas Tunas¹⁸ et pergit [inde] usque ad f[on]tem Bullidura;¹⁹ et de occiduo afrontat in ipso rego de fonte Bullidura,²⁰ uel in flumine²¹ Fluuiano usque in medio alueo;²² et de circi afro[ntat] in] molino que nupant Riquiza, qui fuit, rec[te] tra[m]ite, et per[u]eni[t] usque ad Puio Alto, qui diuidit cum ipsas fontes, qui fuit de Unifredo. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic do[no atque] concedo ad domum Sancti Benedicti, sub domi[nac]io[ne] Sancti Petri apostoli, omnia quitquit ibidem abeo²³ per quacumque uoce,²⁴ totum ab integrum, cum exiis et regressiis earum. Et est manifestum. Volo eni[m] ut] cunctis diebus omnia que supratexui²⁵ in

potestate [et domina]ci[on]e S[anct]i B[en]edicti permaneat perenniter. Illi uero seruientes domum Sancti Benedicti, presentes scilicet et futuri, ita obtineant sicut ceteris alaudibus et munificenciis Sancti Benedicti pertinentibus [u]sua[n]di, [exfruc]tuandi, gubernandi seu faciendi quod uoluerint, regulariter abeant potestatem omnique tempore. Vt d[omum Sancti] Benedic[ti sit exinde] honoratum. Ita tamen ut pro meis animabus exor[a]r[e] [n]o[n] pi[ge]ant, [ut ueni]am et remedium a Domino nostro Ihesu Christo adipisci merear, amen.²⁶ Quod si ego donatrix aut ullusque homo [qui contra hanc ista carta don]acione seu largicionis mercedem causam mouere temptauerit aut [iamdi]cto alaude de domum Sancti Benedicti abstrahere uoluerit, peccatis meis anime illius sit oblig[at]um, et ad limini]bus sancte Ecclesie catholice et osculacione omnium christianorum extraneus²⁷ efficiat que per hac rem cupio esse²⁸ purgatam. Itaque et insuper componat in uinculo hec²⁹ omnia que suprascriptum est in qu[adru]plo ecclesie [Sancti] Benedicti perpetim abitura, quantum ipso tempore in melioratum fuerit aut karius ualere potuerit. Et in antea ista donacio firmis permaneat omnique tempore.

Facta ista donacione V Kalendas [Iu]nii anno VI regnante Leutario rege, filium Ludoici regi.³⁰

Sig+num Richards, qui hanc donacione fecit et firmare rogauit. Sig+num Maiolus. Sig+num Suniefredus. Sig+num Durandus. (Crismó) Bancius,³¹ sacer, SSS.* Sig+num Radulfus. Sig+num Rainulfus. Sig+num Spanuario. Sig+num Galindo. Sig+num Suniarius. Sig+num Nanteguiso. Sig+num [Erme]miro. Sig+num Agela.

(Crismó) Abbo, leu[ita],³² qui hanc donacione scripsi et SSS sub die et anno quod supra.

1. Tractament parcial amb àcid gàl·lic, a darreries del segle XVIII o inicis del segle XIX; allà on han estat aplicats han malmès el text, que tanmateix es pot reconstruir. Sis foradets petits al marge esquerre (costat del text). Vuit sècs verticals i dos d'horitzontals. El pergamí anava plegat (quatre plecs bàsics) i enrotllat. La part escrita ocupa la meitat superior del pergamí.
2. No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI.
3. 28-V, escrit amb llapis.
4. Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.
5. Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).
6. Mitjans del segle XX, c. 1948-1950. Escrit amb llapis.
7. Segell estampat c. 1923.
8. Mitjans del segle XX, c. 1948-1950. A l'angle inferior dret, escrit amb llapis.
9. suppicantes a **O**, per suppicantes.
10. chomitatum a **O**; chomitatu segons **b**.
11. ulla a **O**, per uilla.
12. ecclesia a **O**; ecclesia segons **b**.
13. ipsos uillares que uocant Corbos a **O**; lo Vilar, ô Veynat del Corp segons **a**. Aquests vilars o veïnat no era de l'abat de Bages.
14. ipso uillare Nouo a **O**; lo Vilar, ô veynat anomenat Vilar nou segons **a**.
15. que a **O**; quod segons **b**.
16. fonte Uermenosa a **O**; la Fuente Vermenosa segons **a**. Al segle XVIII se la coneixia com a Deu petita (veure el document titulat "Sirve para la Rodalia de las Presas", al mateix lligall 80).
17. Puio Alto a **O**; el Puche alto, ô Puig alt segons **a**.
18. ipsas Tunas a **O**; tunas, *sobrelíneat*; a la línia de sota, després d'ipsas, hi havia escrit un altre mot de 5 lletres aproximadament (1 cm). Amdues paraules aprofiten la darrera s.
19. f[o]ntem Bullidura a **O**; la fuente bullidora segons **a**.
20. ipso rego de fonte Bullidura a **O**; la Zequia de dicha Fuente bullidura segons **a**.
21. fluminę a **O**; flumine segons **b**.
22. aluęo a **O**; alueo segons **b**.
23. abęo a **O**; abeo segons **b**.
24. uocę a **O**; uoce segons **b**.
25. supratęxui a **O**; supratexui segons **b**.

26. amen a **O**; A∅×€ , a **O**.
27. extraneus a **O**; extreneus segons **b**.
28. esse a **O**; esse segons **b**.
29. hec a **O**; hec segons **b**.
30. regi a **O**; Regi a **O**.
31. Bancius a **O**; baNCIIVS a **O**.
32. (*Crismó*) Abbo, leuita a **O**; (*Crismó*) ABBO, Lev[ita] a **O**; SSS Abbo, leuita segons **b**.

B.¹

dodalia [...] [...] ²

+

Dodalia de las Presas

Nº. 8. Calaix 14. y 15. lligalls. Presas

P S Nº 137³

+

és del Monastir de Bages

carta de la donacio de las Preses⁴

**diferents donacions de las Presas Corp y
lo que te de rodalia las Presas**⁵

Arxiu de casa GUITART

TOMO   PLÉC 023

LLIGALL 001 Nº. 618₆

Las Presas.

Año

960.⁷ ?⁸

N. 7

Es un transunto [auten]tico de la Donaci[on] precedente s[ac]ado en el Año 1320⁹

Copia del 1324 (?)¹⁰

960 1 juny ?¹¹

n. 1032¹²

Hoc est translatum fideliter sumptum a quodam instrumentum [cuius tenor talis est]: In nomine Domini. Ego Richardis, femina, donatrix. Magnum michi et satis licitum esse uidetur domum Dei hedificare¹³ et de meis rebus honorare adque concedere. Audientes predicacionem et mo[nita Sanct]orum P[a]trum [quia elemo]sina a morte libera[t] anima. Cognoscentes me peccati macula honustos compuncti, de superna celorum pietate suplicantes eius

misericordiam ut pius et misericors sit Deus in peccatis meis. Propterea concedo atque trado ad domum Sancti Benedicti, sub iussione beatissimi Petri, principis apostolorum, ipsum meum alaude que abeo in chomitatum Bisuldunense, in ualle Basso, qui michi aduenit de uiro meo,] condam Alienardi. Id est uilla que uocant [Presas, u]bi ecclesia¹⁴ est fundata [in onore] sancti Petri; et ipso Puiolo; et ipsa Auelaneda; et ipsa Nespoleda; et ipsos uillares que uocant Corbos; et ipso uillare Nouo. Cum fines uel terminos eorum, id est: domos, curtes et ortos, terras et uineas, [...] ¹⁵ et ipso bosco que uocant Maltuscario et ipsos Bragos et ipso bosco qui dicunt M[...] ¹⁶ [et prat]is, pasquis, siluis, [garr]icis, aquis aquarum, ductibus uel reductibus. Qui afrontant, ipsa hec omnia quod superius[resonat ...], ¹⁷ cum fines uel terminos eorum: de parte orientis in alaude [que] relinquit¹⁸ condam Arge[miri] ad filios suos, uel in fo[n]te Uermenosa, siue [in Puio Alto]; et meridie afrontat in suma serra, ¹⁹ et peru]enit ad [ipsas Tunas et pergit] inde usque ad fontem Bullidura; et de occiduo afrontat in ipso rego de [fonte Bullidura], uel in flumine²⁰ Fluuiano usque in medio alueo, ²¹ et [de circi] afrontat in molino que nuncupant²² [Riquiza, qui fuit, recte tramite, et] peruenit usque ad Puio Alto, qui diuidit cum ipsas fontes, qui fuit de Unifredo. Q[uan]tum infra histas²³ afrontaciones includunt sic dono [atque] concedo ad domum Sancti Benedicti, [sub] dominacione Sancti [Petri apostoli], omnia quitquit ibidem abeo²⁴ per quacumque uoce, ²⁵ totum ab integrum, cum exiis et regresiis earum. Et est manifestum. Uolo enim [ut] cunctis diebus omnia [que su]pratex[ui]²⁶ in potestate et dominacione Sancti Benedicti permaneat per[enniter], illi uero seruientes domum Sancti Benedicti, presentes scilicet et futuri, ita obtineant sicut ceteris alaudibus et munificenciis Sancti Benedicti pertinen[tibus usuan]di, exfructuandi, gubernandi seu facien[di quo]d uoluerint, regulariter abeant pote]statem omnique tempore ut domum Sancti Benedicti sit exinde honoratum, [ita tamen ut pro meis animabus] exorare non [pi]geant, ut ueniam et remedium a Domino nostro Ihesu Christo adipisci merear, amen. Quod si ego do[natrix aut] ullusque homo qui contra hanc hista²⁷ carta donacione seu largicionis mercedem [causam mouere temptauerit aut] iamdicto alaude de domum Sancti Benedicti abs[trahere uoluerit, peccatis meis anime] illius sit obligatum, [et] ad li[minibus sancte Ecclesie catholice et osculacione] omnium christianorum ext[raneus e]fficiat que [per] hac rem cupio esse²⁸ purgata. Itaque et insuper componat in [uin]culo hec²⁹ omnia que [suprascriptum est in] quadruplo ecclesie Sancti Benedicti perpetim abi[tura, quantum ipso] tempore in melioratum fuerit aut karius ualere potuerit. Et in antea hista³⁰ donacio firmis permaneat omnique tempore.

Facta hista donacione [V Kalendas Iunii anno VI] regnante Leutario rege, filium Ludoici regi.

Sig+num Richards], qui hanc donacione fecit et firmare rogauit. Sig+num Maiolus. Sig+num Suniefredus. Sig+num Durandus. Sig+num [Bancius, sacer, SSS.* Sig+num Radulfus. Sig+num Rainulfus]. Sig+num Spanuario. Sig+num [Galindo]. Sig+num Suniarius. Sig+num Nanteguiso. Sig+num Ermemiro. Sig+num Agela.

Abbo, leuita,³¹ qui hista dona[cione scripsi et SSS sub die et anno quod supra].“

Sig+num Galcerandi Andree, baiuli [...] ³² Minorise, qui huic translato in nostra presencia legitime comprobato, ex parte domini regis et auctoritate officii que [...] ³³ auctoritatem prestamus et decretamus [et inter ...mus ... ei ... pro ... habebatur, ... et ...] ³⁴ mandato nostro per manum Iacobi de Artes, notario publico Minorise³⁵ subscripti. Et ideo ego Iacobus de Artes, notarius supradictus, ad mandamentum [...] ³⁶ dicti uenerabilis baiuli et [...] ³⁷ scripsit hoc translatum. Sig(+num appossuit [...] ³⁸ geste [...] ³⁹ Kalendas Ianuarii anno Domini M° CCC° uicesimo quarto, presentibus [...] ⁴⁰ testibus [...] Guillelmo ...] ⁴¹ Guillelmo Rosselli, ciuibus Minorise.

Sig+num Iacobi de Artes [temp...ter ...] ⁴² legitime comprobatum scribere fecit et clausit XII Kalendas Ianuarii anno Domini millesimo CCC° vicesimo quarto.

1. *Degut al tractament general del text amb àcid gàl·lic, a darreries del segle XVIII o inicis del*

segle XIX, la lectura d'aquest trasllat de 1324 seria actualment impossible sense la conservació del text del document original com a guia. Alhora, l'existència d'aquest trasllat posterior permet de completar el text del document original en alguns mots actualment il·legibles o gairebé. Dos forats a la part inferior, la de l'escatocol, que afecten algunes lletres, no són em canvi cap inconvenient a l'hora de transcriure'ls. Dos sècs verticals i dos d'horizontals. El pergamí anava plegat (quatre plecs bàsics) i enrotllat. La part escrita ocupa la meitat superior del pergamí. Les dues diferències que trobem respecte al text original són: l'eliminació de la e caudal en els mots que em duïen; i l'ús de la grafia d'hista en lloc d'ista. A més, dóna una informació complementària desenvolupant el contingut dels termes dels viles i vilars inclosos em la donació de Ricards: el bosc de "Maltoscario", els "Bragos" i el bosc de M[unes 7 lletres; 1'08 cm]".

2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI.*
3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
4. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*
5. *Primera meitat del segle XIX.*
6. *Segell estampat el 1923.*
7. *Finals del segle XIX. Les xifres 960 ratllades, amb llapis (mitjans del segle XX, c. 1948-1950.).*
8. *Mitjans del segle XX, c. 1948-1950. Escrit amb llapis.*
9. *Finals del segle XIX.*
10. *Mitjans del segle XX, c. 1948-1950.*
11. *Mitjans del segle XX, c. 1948-1950.*
12. *Mitjans del segle XX, c. 1948-1950. A l'angle inferior dret, escrit amb llapis.*
13. *hedificare segons B; edificare ubique a O.*
14. *ecclesia segons B; ecclesia a O.*
15. *a B, després de uineas hi ha unes 11 lletres; 2'05 cm.*
16. *Unes 7 lletres; 1'08 cm.*
17. *ipsa hec omnia quod superius[resonat ...] segons B; ipsi uillares predicti a O.*
18. *relinquid segons B; relinquid a O.*
19. *serssa segons B; [ser]ra a O.*
20. *flumine segons B; fluminę a O;*
21. *alueo segons B; aluęo a O.*
22. *nuncupant segons B; nucupant a O.*
23. *histas segons B; istas a O.*
24. *abeo segons B; abęo a O.*
25. *uoce segons B; uoçę a O.*
26. *[su]pratex[ui] segons B; supratęxui a O.*
27. *hista segons B; ista a O.*
28. *esse segons B; ęsse a O.*
29. *hec segons B; heç a O.*
30. *hista segons B; ista a O.*
31. *Abbo, leuita segons B; (Crismó) Abbo, lev[ita] a O.*
32. *temp...ter (unes 8 lletres); 1'07 cm.*
33. *... in hac ... (unes 15 lletres); 3'05 cm.*
34. *et inter ...mus ... ei ... pro ... habebatur, ... et (50 lletres); 14 cm.*
35. *El notari Jaume d'Arters era actiu a Manresa de 1291 a 1347 (Diversos autors, Catàleg dels Protocols notarials de Manresa, Fundació Noguera, Inventaris d'Arxius Notarials de Catalunya, 16, Barcelona, 1993, vol. II, pàg. 755 i 761).*
36. *Unes 8 lletres; 1'05 cm.*
37. *Unes 8 lletres; 2'02 cm.*
38. *Unes 10 lletres; 2'05 cm.*
39. *...X... (unes 3 lletres); 1 cm.*
40. *Unes 4 lletres; 1 cm.*
41. *.... Guillelmo ... .. (unes 50 lletres); 15 cm.*

42. temp...ter (unes 42 lletres); *11 cm.*

C.

**Arxiu de Bages
en lo Calaix de
las Presas**

Original.

Any 960.

In nomine Domini. Ego Richardis, femina, donatrix. Magnum michi et satis licitum esse uidetur domum Dei edificare ubique et de meis rebus honorare adque concedere. Audientes predicacionem et monita Sanctorum Patrum quod¹ elemosina a morte liberat anima. Cognoscentes me peccati² macula honustos compuncti, de superna celorum pietate supplicantes³ eius misericordiam ut pius et misericors sit Deus in peccatis⁴ meis. Propterea concedo atque trado ad domum Sancti Benedicti, sub iussione beatissimi Principis Apostolorum,⁵ ipsum nostrum⁶ alaudem⁷ que abeo in chomitu⁸ Bisuldunense, in ualle Basso, qui michi aduenit â⁹ uiro meo, condam, Alienardi. Id est uilla¹⁰ que uocant Pressas,¹¹ ubi eclesia¹² est fundata in onorem¹³ sancti Petri; et ipso Puiolo; et ipsa Auelaneda; et ipsa Nespoleda; et ipsos uillares que uocant Corbos; et ipso uillare Nouo. Cum fines et¹⁴ terminos eorum, id est: domos, curtes et ortos, terras et uineas, et molinares, pratis, pasquis, siluis, garricis, aquis aquarum, ductibus uel reductibus. Qui afrontant, ipsi uillares predicti cum fines uel terminos eorum: de parte orientis in alaude que reliquit¹⁵ condam Argemiri ad filios suos, uel in fonte Uermenosa, siue in Puio Alto; et meridie affrontat¹⁶ in summa serra, et peruenit ad ipsas Tunas, et pergit inde usque ad fontem Bullidura; et de occiduo afrontat in ipso rego de fonte Bullidura, uel in flumine¹⁷ Fluuiano usque in medio alueo;¹⁸ et de circi afrontat in molino que uocant¹⁹ Riquiza, qui fuit, recte tramite, et peruenit usque ad Puio Alto, qui diuidit cum ipsas fontes, qui fuit alaude²⁰ de Unifredo. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic dono atque concedo ad domum Sancti Benedicti, sub dominacione Sancti Petri apostoli, omnia quitquid²¹ ibidem habeo²² per quacumque uoce,²³ totum ab integrum, cum exiis et regressiis earum. Et est manifestum. Volo enim ut cunctis diebus omnia que supratexui²⁴ in potestate [et dominacione Sancti Benedicti permaneat perenniter. Illi uero seruiantes domum Sancti Benedicti, presentes scilicet et futuri, ita obtineant sicut ceteris alaudibus et magnificenciis²⁵ Sancti Benedicti pertinentibus usuandi, exfructuandi, gubernandi seu faciendi quod uoluerint, regulariter abeant potestatem omnique tempore. Vt domum Sancti Benedicti sit exinde honoratum. Ita tamen ut pro meis animabus exorare non pige]ant, ut ueniam et remedium a Domino nostro Ihesu Christo adipisci merear, amen.²⁶ Quod si ego donatrix aut ullusque homo qui contra hanc ista²⁷ donacione seu largicionis mercedem causam mouere temptauerit aut iamdicto alaude de domum Sancti Benedicti abstrahere uoluerit, peccatis meis anima²⁸ illius sit obligatum, et ad liminibus sancte Ecclesie catholice et osculacione omnium christianorum extraneus efficiat que pro²⁹ hac rem cupio esse³⁰ purgatam. Itaque et insuper componat in uinculo hec³¹ omnia que suprascriptum est in quadruplo ecclesie Sancti Benedicti perpetim abitura, quantum ipso tempore inmelioratum fuerit aut karius ualere potuerit. Et in antea ista donacio firmis permaneat omnique tempore.

Facta ista donacione V K[alendas] Iunii anno VI regnante Leutario rege, filium Ludoici regi.

Sig+num Richards, qui hanc donacione fecit et firmare rogauit. Sig+num Maiolus. Sig+num Suniefredus. Sig+num Durandus. (*Crismó*) Bancius,³² sacer, SSS. Sig+num Radulfus. Sig+num Rainulfus. Sig+num Spanuario. Sig+num Galindo. Sig+num Suniarius. Sig+num Nanteguiso. Sig+num Ermemiro. Sig+num Agela.

(*Crismó*) Abbo, leuita,³³ qui hanc donacione scripsi et SSS sub die et anno quod supra.

1. quod *segons C*; quia *a O*.
2. *la segona c sobrelineada*.
3. suplicantes *segons C*; supplicantes *a O*.
4. pccatis *segons C*; peccatis *a O*.
5. beatissimi Principis Apostolorum *segons C*; beatissimi Petri, principis apostolorum *a O*.
6. nostrum *segons C*; meum *a O*.
7. alaudem *segons C*; alaude *a O*.
8. chomitatu *segons C*; chomitatum *a O*.
9. â *segons C*; de *a O*.
10. uilla *segons C*; ulla *a O*.
11. Pressas *segons C*; Presas *a O*.
12. ecclesia *segons C*; ecclesia *a O*.
13. onorem *segons C*; onore *a O*.
14. et *segons C*; uel *a O*.
15. reliquit *segons C*; relinquit *a O*.
16. affrontat *segons C*; afrontat *a O*.
17. flumine *segons C*; flumineꝝ *a O*.
18. alueo *segons C*; alueo *a O*.
19. uocant *segons C*; nucupant *a O*.
20. alaude *segons C*; omès *a O*.
21. quitquid *segons C*; quitquit *a O*.
22. habeo *segons C*; abeo *a O*.
23. uoce *segons C*; uoceꝝ *a O*.
24. supratexui *segons C*; supratexui *a O*.
25. magnificenciis *segons C*; munificenciis *a O*.
26. amen *segons C*; A∅×E, *a O*.
27. *a O*, *després d'ista*, carta; carta *omès a C*.
28. anima *segons C*; anime *a O*.
29. pro *segons C*; per *a O*.
30. esse *segons C*; esseꝝ *a O*.
31. hec *segons C*; hec *a O*.
32. Bancius *en majúscules segons C*.
33. Abbo, leuita *en majúscules segons C*.

Venda. *Gomsèn i la seva esposa Escolàstica venen a Guadamir, clergue, unes terres i vinyes que han heretat dels seus pares al comtat de Manresa, al terme de Maïans, [Maïans, actual municipi de Castellfollit del Boix, comarca de Bages] pel preu de divuit sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 29, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 874, pàg. 659.

A

M. S. N° 128¹

In nomine Domini. Ego Gomesindo et uxori sue Escolastica, uinditores sumus tibi Gaudamiro, clerico, emtores. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi terras cultas et ermas et uineas, qui nobis aduenit de ienitoris meos. Et sunt ipsas terras et uineas in comitatum Menressa, in terminio de Midiano. Et afrontat ipsas terras et uineas: de orientis in terra Didolo et de Godemare; et de meridie in terminio de castello Odolino; et de occiduo in ipsa strada uel in terra de Principio; et de circi in terra Didolo. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsas terras et uineas ab integrum, cum exio uel regresio suo, propter precidum solidos XVIII in rem ualentem. Et nichil quod de ipso precio aput te non remansit. Est manifestum. Quem uero predicta ipsas terras et uineas que nos tibi uindimus de nostro in tuo tradimus dominio potestate ad omnia que facere uolueris. Et qui contra hanc ista carta dileccionis uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindikare set componat ipsa omnia in duplo cum omnem suam immelioracionem. Et in antea ista carta uindicionis firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicionis Kalendas Ienuarii anno VII regnante Leutario rege, filium Leudiuicho rege.

Sign+um Gomesindo. Sign+um Escolastica, qui hanc ista carta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sign+um Uiscafredo. Sign+um Roteru. Maskarone, leuita +.

Floridius, leuita, qui hanc ista carta uindicione scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

Venda. *Especiosa, dona, ven a Ermemir una vinya i terra, que té del seu pare, difunt, al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] prop de la casa de Radulf, [= Rodolf, Raül] pel preu de dos sous i cinc diners, a pagar en coses que ho valguin.¹*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1033.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 43, pàgs. 43 i 64, ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 875, pàgs. 659 i 660.

monte petano²

B. N.º. 6³

961⁴-29-I⁵

Venta â Ermemiro de una tierra en Montpeyta.⁶

Arxiu de casa GUITART

**TOMO   PLÉC S. F
LLIGALL 002 N.º. 015**₇

n. 1033⁸

In nomine Domini. Ego⁹ Speciosa, femina, uinditrix sum tibi Ermemiro, hemtore. Per hanc scriptura uindicacionis mee uindo tibi uinea uel terra, meum proprium, qui¹⁰ mihi aduenit¹¹ per ienitorem meum qui est condam, in comitatum Minorissa, in eius terminio, in Monte Peitano, prope kassa de Radulfo. Et afrontat ipsa uinea uel terra: de oriente et de meridie in terra uel in uinea de Radulfo; et de hocciduo in stirpe; et de circio in terra de Girlo uel eres suos. Quantum in istas IIII^{or} afr[on]taciones includunt sic uindo tibi ipsa uinea uel terra ipsa VI parte ab omnem¹² integrietatem, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos II et dinarios V in rem ualentem. Et nichil que de ipso precio aput te emtore non remansit. Est manifestum. Quem uero predicta hec omnia de meo iure in tuo trado dominio et potestatem. Et qui contra hanc ista karta uindicacione uenerit pro inrumpendum¹³ non hoc ualeat uindicare set componat tibi hec omnia in duplo cum illorum inmelioracione. Et in antea ista karta uindicacio¹⁴ firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista karta uindicacione IIII Kalendas Februarii anno VII regnante Leotario rege, filio Leodeuici regi.

S+num¹⁵ Speciosa, qui ista karta uindicacione fecit et firmare rogauit. S+num¹⁶ Traserichus. S+num¹⁷ Arnaldus. S+num¹⁸ Oresindo.

SSS,¹⁹ Ennego,²⁰ presbiter, qui ista karta uindicacione scripsit et sub SSS die et anno quod supra.

1. *Dos foradets un a sobre i un altre a sota, seguint la vertical del marge, a l'angle inferior esquerre (costat del text), per a passar-hi un cordill. El pergamí anava enrotllat. Ratat a la part inferior, sense que afecti el text. A la camisa hi ha escrit, en llapis: Abadal, que el va transcriure.*
2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors «Monte Petano» (S. XII).
3. *Lectura segons b. Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
4. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages). Repassat amb tinta.*
5. *Mitjans del segle XX, c. 1948-1950. -29-I, escrit amb llapis.*
6. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*
7. *Segell estampat c. 1923. Sota les xifres 01 (a 015) hi ha un raspat.*
8. *Mitjans del segle XX, c. 1948-1950. A l'angle inferior dret, escrit amb llapis.*
9. *ega a O, per ego.*

10. quit a **O**, per qui.
11. aduenit a **O**; auenit segons **b**.
12. onnem a **O**, per omnem.
13. inrumpendum a **O**, per inrumpendum.
14. *Després de uindicio hi ha el signe ^L.*
15. S+num a **O**; Sig+num segons **b**.
16. S+num a **O**; Sig+num segons **b**.
17. S+num a **O**; Sig+num segons **b**.
18. S+num a **O**; Sig+num segons **b**.
19. SSS a **O**; + segons **b**.
20. Enneco amb majúscules a **O**.

143

961, febrer, 26.¹

Venda. *Gescafred, la seva esposa Ermetruit, Dac i la seva esposa Sara venen a Oliba i la seva esposa Ajo una vinya que tenen per compra al comtat de Manresa, al territori de la ciutat, a la Culla, [la Culla -mas desaparegut, convent de clarisses (s.XIV)-, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de vint-i-cinc sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[**O**]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 30, ex **O**.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 44, pàg. 64, ex **A**.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 877, pàg. 661.

A

M. N°. 320²

In nomine Domini. Ego Gischafredo et uxor mea Ermetructe et Dacho et uxor mea Sarra, uinditores sumus uobis Uliba et uxori tue Aggo, emtores. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus uobis uinea cum suis arboribus, nostrum proprium, qui nobis auenit per comparacionem. Et est ipsa uinea in chomitatum Menresa uel in teritorio de ipsa ciuitatem, ubi uocant Qulga. Et afrontat: de oriente in uinea de Seniofredo; de meridie in uinea de Richilde uel suis eres; de occiduo in uinea de Patricio; de circio similiter de Seniofredo. Sic uindimus nos uobis quantum infra istas IIII^{of} afrontaciones includunt ab integrum cum exios propter precium quod inter nos convent solidos XXV in rem ualentem, quod uos emtores nobis dedistis et nos uinditores manibus recepimus exinde non remansit. Est manifestum. Quem uero ipsa uinea de nostro guro in uestro tradimus potestatem. [Quod si nos] uinditores aut ulus ommo uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindikare set componat ipsa uinea in duplo cum suam immelioracionem. Et in antea firma permaneat.

Facta karta uindicionem IIII Kalendas Marcii anno VII regnante Leotero rege.

Sign+um Gischafredo. Sign+um Ermetructe. Sign+um Dacho. Sign+um Sarra, qui hanc karta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sign+um Sidela. Sign+um Falchemare. Sign+um Eldefredo.

Sendredus, presbiter, qui hanc karta uindicionem cum literas superpositas in uerso VII scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. 960 segons a.
2. Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760

144

961, març, 3.

Venda. *Maria ven a Guadamir, levita, la quarta part d'uns casals i d'unes terres que té al comtat de Manresa, al terme de Sant Julià, [antiga parròquia de Sant Julià d'Uixols, actual municipi de Castellterçol, comarca de Vallès Oriental entre l'església de Sant Sadurní [Sant Sadurní de la Roca, actual municipi de Gallifa, comarca de Vallès Occidental] i les viles del Carner [el Carner -vila desapareguda; mas-, actual municipi de Granera, comarca de Vallès Oriental] i de Sobiradells, [Sobiradells -vila i mas desapareguts-, actual municipi de Granera, comarca de Vallès Oriental] pel preu de sis sous.*

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 71, f. 18v, núm. 70.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 880, pàg. 662.

A

Cal. 21, N° 70¹

«Consta ab acte clos per Florido, levita, a 5 de las nonas de mars, any 7 del reynat de Lotari, rey, fill de Lluís, que Maria, dona, vené a Gaudamiro, levita, los casals en horts y hortals, en terras, en vinyas, en arbres fruyters o no fruyters, llinars y canamars, en tot y per tot, só és, de tot lo sobredit la quarta part, lo qual està en lo comtat de Manresa, en lo terme de St. Julià. Tot lo qual afronta: de orient ab la casa de St. Julià; y de mitgdia ab la casa de St. Sadurní; y de ponent ab la vila de Carner; y de tremontana ab la vila de Subiradelos. Lo qual vene per preu de 6 sous».

1. Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.

145

961, març, 12.

Venda. *Ansedéu i la seva esposa Espanofreda venen a Sala una peça de vinya i de terra que tenen per aprisió al comtat de Manresa, a Navarcles, al Seguer, prop del [riu] Llobregat, [actual municipi de Navarcles, comarca de Bages] pel preu de cinc sous, a pagar en coses que ho valguin.¹*

[O]. Original no localitzat.

A.* Còpia del segle XI: Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1034.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 881, pàgs. 662 i 663.

k[arta] de Nauarcles²

[M.] N° 162³

961. Navarcules.⁴
12-III⁵

Venda de terres en Navarcles à Sallano.⁶

Venda de una viña en [...] de Navarcles⁷

Arxiu de casa GUITART

TOMO   PLÉC 12
LLIGALL   N.º. 349.

8

CENTRE EXCURSIONISTA DE LA COMARCA DE BAGES⁹

n. 1034¹⁰

In nomine Domini. Ego Ansedeo et uxori me Spanofreda, uinditores sumus tibi Sallane, emtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus nos tibi pecia de uinea et de terra culta et ermos cum garricis, qui nobis aduenit de aprisione. Et est in comitatu Minorisa, in locum que uocant Nauarculas, ad ipso Cegario, prope Lubrigado. Et afrontat ipsa pecia de uinea et terra et ermos cum garricis: de oriente in ipsa fonte qui est in ipsa rocha, et uel in ipso Gradello; de meridie afrontat in ipso torrente qui est ad ipso Forno; de occiduo in flumen Lubrigado; de circi in ipsa spelunca et uel in terra de Carpio. Quantum infra istas quatuor afrontaciones includunt sic uindimus nos tibi ipsa hec omnia sicut superius insertum est, totum ab integrum, in aderato indefinito precio, id est, solidos U in rem ualentem. Et nichil que de ipso precio aput te emtore non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta omnia sicut superius resonat, de nostro iure in tuo tradimus ad proprium. Quod si nos uinditores aut ullus omo qui contra hanc ista uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat tibi in duplo cum sua inmelioracione. Et in antea ista uindicione firma permaneat omnique tempore.

Facta ista uindicione IIII Idus Marci anno VII regnante Leutario rege, filio Ludeuici regi.

S+num¹¹ Ansedeo. S+num¹² Spanofreda, qui ista uindicione fecimus et firmare rogauimus. Baldemares, leuita SSS Vvitardus, presbiter, SSS (*crismó*).¹³ Abbo, leuita, SSS.¹⁴

(*crismó*) Badeleus, presbiter,¹⁵ qui hanc uindicione scripsit cum litteras superpositas in uerso UIII et die et anno quod supra SSS.¹⁶

1. *Document escrit sobre un fragment de pergami ratllat a la manera dels còdexs. Un forat al marge esquerre (costat del text). Deu sècs horitzontals i quatre sècs verticals (dos i dos), traçats amb regla. El pergami anava plegat i enrotllat. Al costat del text, la superfície del pergami té una pàtina fosca. A la camisa hi ha escrit, amb llapis: Abadal, que el va transcriure. Veure núm. 140 (Ansedéu i la seva esposa Espanofreda, i Espanovija, venen a Sala una peça de terra que tenen per aprisió al comtat de Manresa, a Navarcles, per dos sous).*

2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Karta de Nauarcules» (S. XI).

3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

4. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*

5. *Mitjans del segle XX, c. 1948-1950. Escrit amb llapis.*

6. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*

7. *Segona meitat del segle XIX?*

8. *Segell estampat c. 1923.*

9. *Segell del «Centre Excursionista de la comarca de Bages», estampat c. 1905-1923.*

10. *Mitjans del segle XX, c. 1948-1950. A l'angle inferior dret, escrit amb llapis.*

11. *S+num segons A; Sig+num segons a.*

12. S+num *segons* A; Sig+num *segons* a.
13. VVITARDVS, presbiter, SSS (*crismó*) *segons* A; Uuitardus, presbiter + *segons* a.
14. abbo LEVITA (SSS). *segons* A.
15. (*crismó*) Badeleus, presbiter *segons* A; + Badeleus, presbiter *segons* a.
16. SSS *segons* A.

146

961, març, 16.¹

Venda. *Loderic, Adaülf, [= Adolf] Llívol, Anastàsia, Elo, Unifred i Llunelda venen a Arnau i la seva esposa Quílio una terra que tenen per herència al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] al Pla de Bages, [actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de set sous.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 16.

- a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 45, pàgs. 64 i 65, ex **O**.
- b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 882, pàg. 663.

Bages²

In nomine Domini. Ego Lodericus, Adaulfo, Liuolo, Anestasia, Eilo, Onifredus, Lunende, simul in unum uinditores summus uobis Arnaldus et uxori sue Kilio,³ emtores. Per hanc scriptura uindicacionis nostre uin[di]mus uobis terra culta que nobis auenit per genitores nostros et est ipsa terra in comitatum Minoresa, in Campo de Baies. Et affrontat ipsa terra: de orientis in terra de Scluuu; de meridie in terra Guifredo; de occiduo in terra Secoberto; de circi in tera Ebalfredo. Quantum istas affrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa terra ab integrum, cum exeo uel regresio suo, in propter precidum solidos VII et nihil non remansit. Est manifestum. Quem uero predicta terra que nos uobis uindimus de nostro iuro in uestro tradimus dominio et potestatem a proprio. Et qui contra hanc uindicacione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componam aut componamus uobis ipsa terra in duplo cum omnem suam inmeliora[cio]nem, et hanc uindicacio firmis permaneat omnique tempore.

Facta uindicacio XVII Kalendas Aprilis anno VII regnante Leutarius rex.

Sig+ Lodericus. Sig+ Adaulfo. Sig+ Liuolo. Sig+ Anestasia. Sig+ Eilo. Sig+ Onifredus. Sig+ Lunelde, qui hanc uindicacione fecimus et firmare rodauimus. Sig+ Atila. Sig+ Nefreidius. Sig+ Comdal.

S+ Seniofredus, leuita, hec scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. 960 *segons* a.
2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Bages» (S. XI-XII).
3. Kilio *raspat a O*.

147

961, març, 26.¹

Venda. *Adaülf [= Adolf] i la seva esposa Ranlo venen a Ermemir, Sanç i Valentí unes cases amb cort, peces de terra i una peça de vinya que Adaülf [= Adolf] té per compra i Ranlo pel desè al comtat de Manresa, al terme [de la ciutat de Manresa,] a Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de divuit sous, a pagar en coses*

que ho valguin.

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 31, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 46, pàgs. 65 i 66, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 884, pàgs. 664 i 665.

S.F. N.º. 433²

In nomine Domini. Ego Aduolfo et uxori me Ranlo, uinditores sumus uobis Ermemiro et Santo et Ualentino, emtores. Per hanc scriptura uindicacionis nostre uindimus nos uobis kassas cum curte et superposito et pecias de terra et de uinea pecia I, qui nobis aduenit Aduolfo per mea comparacione et ad me Ranlo per meum decimum. Et est in comitatum Minorisa, in suo terminio, in Monte Peitano. Et afrontat ipsa hec omnia: de oriente in ermo de Salla; de meridie in rocha; de occiduo in terra de Reinulfo uel suo ere; de circi in terra de Tudiscla et uel in terra Arnaldo. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus nos uobis ipsa hec omnia superius nominata ipsa nostra hereditate ab omni integrietate, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos XVIII in rem ualentem et nihil exinde non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta ec omnia superius scripta de nostro iure in uestro tradimus a proprium. Quod si nos uinditores aut ullus omo qui contra hanc ista uindicacione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat uobis in duplo cum sua inmeliacione. Et in antea ista uindicacione firma permaneat omnique tempore.

Facta ista uindicacione VII Kalendas Aprilis anno VII regnante Leutario rege.

Signu+m Aduolfo. Signu+m Ranlo, qui ista uindicacione fecimus et firmare rogauimus. Signu+m Barone. Signu+m Bonarigo. Senderedus, clericus +.

Badeleus, presbiter, qui ista uindicacione scripsit cum litteras fusas in uerso VIII et SSS die et anno quod supra.

1. 960 segons a.

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

148

961, març, 27.

Venda. *Falcomar i els seus fills: Morenc [i la seva esposa ?]¹ Sesnanna, Martesa, Aquilina, Ranlo, Sesnanna, [Es]trader i la seva esposa Sara, venen a Guifred [= Gifreu] i la seva esposa Quíxol una terra que tenen per herència al comtat de Manresa, al castell d'Or, al terme de Buc, [actual municipi de Castellnou de Bages, comarca de Bages] pel preu de vint-i-sis sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 32, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 47, pàg. 66, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 885, pàgs. 665 i 666.

A

P. N°. 228²

In nomine Domini. Ego Falcomares cum filiis suis Morengo et Sesenanda et Martese et Aquilina et Ranlo et Sesenanda et Tradero et uxor mea Sarra uinditores sumus uobis Quifredus et uxor mea Quisilo, emtores. Per hac xcriptura³ uindicionis nostre uindimus uobis terra culta nostra propria, qui nobis aduenit de genitore nostros uel genitrice qui fait condam. Et est ipsa terra in comitatum Menresa, in castro Ori, in terminio de ipso Buco. Et afrontat ipsa terra: de parte oriente: et de meridie in terra de uos comparatores et de ociduo in ipsa [s]trada plupica et de ciircii in terra de Guriosa femina uel suos eredes. Quantum in istas IIII^{or} ex afrontaciones includunt sic uindimus nos uobis ipsa terra ab omdem integrietate, cum exio uel regresio suo, in pro[p]ter precium solidos XXVI in rem ualentem. Et nihil exinde non remansit. Est manifestu. Sana quod si nos ui[ndi]tores⁴ aut aliquis de filiis, de fratribus uel de eredibus meis uel quislibet homo qui contra hac ista carta uindicionis pro inrumpendum ue[ne]rit non hoc ualeam uindicare set componam ipsa terra cum homnem suam inmelioracione. Et neatea⁵ ista carta uindicionis firmis stabilis permaneat homnique tempore.

Facta carta uindicionis VI Kalendas Aprelis anno VII renante Leotario rege, filio Carlone.

Sig+num Falcomares. Sig+num Morengo. Sig+num Sesenanda. Sig+num Martese. Sig+num Aquilina. Sig+num Ranglo. Sig+num Sesenanda. Sig+num Estradarius. Sig+num Sarra, qui ista carta uindicionis fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Sesemundo. Sig+num Agella. Sig+num Vidales.

+ Abbo, presbiter, qui ista carta uindicionis xripsi⁶ SSS. die et anno quod supra.

1. *És probable que sigui la primera Sesnanna sigui esposa de Morenc, perquè més endavant n'hi ha una altra, que sí que devia ser germana.*
2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
3. *xcriptura segons A, per scriptura.*
4. *ui[ndi]tores segons A, per uenditores.*
5. *neatea segons A, per in antea*
6. *xripsi segons A, per scripsit.*

149

961, agost, 17.

Venda. *Oderic i la seva esposa Adalsena venen a Isarn una terra amb un mallol que tenen al comtat d'Osona, a la vall d'Osor, al Coll, [el Coll -santuari-, actual municipi d'Osor, Guillerries, comarca de la Selva] pel preu de cinc sous.*

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 75, f. 7, núm. 12.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 891, pàgs. 670 i 671.

A

Cal. 18, N°. 12¹

«Consta ab acte clos per Ada[...], prevere, a 25 o a 16 de las calendas de 7bre, any 7 del reynat de

Lotari, rey, fill de Carlos (en lo acte pareix ser lo any y lo rey diferent), que Auderico y sa muller Adalsena venen a Isarno la terra culta y herma, *cum ipso maliolo*, en lo comtat de Ausona, en la vall Osor, en lo lloch anomenat al mateix Coll. Y afronta, la dita terra culta y herma, ab lo mateix mallol: de sol ixent ab to torrent o ab la vinya de Amalprico;² y de mitgdia ab lo torrent pluual que afronta ab la vinya de Anafredo; de ponent ab terra de Unafredo o ab la vinya (apar que diu de Domingo Petra); y de tremontana ab lo mateix camí. Lo qual venen per preu de 5 sous».

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. Amalprico segons A, per Amalrico o, potser, Amalrrico.

150

962, febrer, 27.

Venda. Galinc i la seva esposa Glassícia venen a Folquer, levita, dues peces de vinya amb erm que tenen al comtat de Manresa, a Rajadell, [Rajadell, actual municipi de Rajadell, comarca de Bages] i Salelles [Salelles, actual municipi de Sant Salvador de Guardiola, comarca de Bages] pel preu de dotze sous, a pagar en coses que ho valguin.

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 33, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 48, pàgs. 66 i 67, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 898, pàg. 675.

A

M. N° 337¹

In nomine Domini. Ego Galingus et uxori mea Glassicia, uenditores sumus tibi Folchario, leuita, emtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi pecias duas de uinea cum ermo. Et sunt ipsas duas pecias de terra cum ermo in comitatum Menressa. Et est ipsa una pecia de uinea cum ermo in Rio Agello, et afronta: de orientis in uinea de Seniofredo uel suos erex; et de meridie in uinea de Mansouendo, qui est condam; et de occiduo in stirpe; et de circi in uinea de Blanderigo. Et est ipsa alia pecia de uinea cum ipso ermo in locum que uochant Salellas, et afrontad: de orientis in terras de Eldemare uel suos eres; et de meridie in terra de Lobecana, femina, uel suos eres; et de occiduo similiter; et de circi in uinea de Elseo. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsas duas pecias de uinea cum ipso ermo ab omne integrietate, cum exio uel regressio suo, in propter precium solidos XII in rem ualentem. Et nichil exinde non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta hec omnia que nos tibi uindimus de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestatem faciendi quod uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui ista carta uindicione uenerit ad inrumpendum non oc ualeat uindichare set componat ipsas duas pecias de uinea cum ermo in duplo. Et in antea ista uindicio firma permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista carta uindicione III Kalendas Marci anno VIII regnante Leutario rege.

Sign+um Gallingos. Sign+um Glassicia, qui ista carta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sign+um Centullo. Sign+um Seruodei. Sign+um Tassio.

Eldouigius, presbiter, qui ista carte uindicione scripsi et SSS die uel anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

Venda. *Bellaró i les seves filles Omella, Primícia, Agela [= Agell] i Rosa venen a Guadamir, levita, una terra, que Bellaró té dels seus parents i les filles dels seus pares, al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] al Bages, a la torre d'Elies i els seus fills, [actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de disset¹ sous, a pagar en coses que ho valguin.*²

O.* Barcelona, BC, Secció de manuscrits i arxiu, Perg. 95 R. 2151 (Antic Top.: 4-III-2).³

A. Extracte del segle XVIII: Montserrat, AAM, Papers de Sant Benet de Bages, Calaix 37, X. N.º. 84.

B. Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 80, Calaix 49 i 50 [abans: Calaix 26], B. N.º. 583.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 49, pàg. 67, ex **A**, i núm. 50, pàgs. 67 i 68, ex **B**.

b. *Transcripció de vers 1999: Catalunya carolíngia, vol. IV: Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 903, pàgs. 678 i 679.

O

B. N.º. 583³

Baies⁴

962. torre de ilia in ipsas Baias

**Venta entre particulars
que no toca al Monast.^o
es â favor de Wadamiro levita**⁵

**en este Lligall [3/4 lletres] [5/6 lletres]an
algunas Cartas que fan per S. Bt.**⁶

**Venta de una tierra al Llano de Bages a la partida de la torre de Elia año 9º de Lota=
rio [Rey] hijo de Ludovico**⁷

-any 963-⁸

2151⁹

Perg. 95¹⁰

In nomine Domini. Ego Belarone¹¹ et filias suas¹² Omello¹³ et Primicia¹⁴ et Agela¹⁵ et Rossa,¹⁶ nos simul in unum uinditores¹⁷ sumus tibi Uuadamirus,¹⁸ leuita, emtore.¹⁹ Per hanc scripturam uindicionis²⁰ nostre uindimus²¹ tibi terra nostra propria, qui michi²² aduenit ad me Belarone per²³ parentorum meorum et ad nos infantes per ienitores²⁴ nostros. Et est ipsa terra in commitatum²⁵ Menressa,²⁶ in ipsas Baias,²⁷ in locum que²⁸ dicunt ad ipsa torre de Ilia²⁹ uel filiis suis. Et afrontat ipsa terra: de orientis³⁰ in terra de Gissado,³¹ episcopo; et de meridie de te comparatore; et de occiduo similiter; et de circhi³² in terra de Neuolenda³³ uel suos eres.³⁴ Quantum infra istas afrontaciones³⁵ includunt sic uindimus³⁶ tibi ipsa terra, totum ab integrum, cum exio uel regressio suo, propter precidum solidos X³⁷ et VII in rem ualentem. Et nichil³⁸ quod de ipso precio aput te

non remansit. Est manifestum. Quem uero predicta ipsa terra quod nos tibi uindimus³⁹ de nostro iuro in tuo tradimus domineo⁴⁰ potestate ad omnia que⁴¹ facere uolueris. Et qui contra hanc ista carta uindicionis⁴² uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindikare⁴³ set⁴⁴ componat ipsa terra in duplo cum omnem suam immelioracionem. Et in antea ista karta⁴⁵ uindicionis⁴⁶ firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta⁴⁷ carta uindicionis⁴⁸ IIII Nonas Madi⁴⁹ anno VIII⁵⁰ regnante Leutario⁵¹ rege,⁵² filium Leudiuicho⁵³ regi.

Sig+num Belarone.⁵⁴ Sig+num Omello. Sig+num Primicia. Sig+num Agela. Sig+num Rossa, nos simul in unum hanc ista karta⁵⁵ uindicione⁵⁶ fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Roteri.⁵⁷ Sig+num Siuiscre.⁵⁸ Sig+num Gomesindo.⁵⁹

Floridius,⁶⁰ presbiter, qui hanc ista carta uindicione⁶¹ scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. Segons **b** set. *Es tracta d'un error d'omissió. Vegeu la nota 37.*
2. *L'anvers, afectat per dues bandes amples d'humitat que travessen el text verticalment. La que afecta la part dreta del text, extens ai profunda, l'ha malmès força. Una vuitena de sècs verticals ben marcats, i altres de menys marcats. El pergami anava enrotllat, tot i que no s'aprecii cap forat al lateral esquerre (anvers) del pergami per a passar-hi un cordill.*
3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760. Segons **b**: Barcelona, BC, Arxiu, perg. 2151 (4-III-2).*
4. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760. Baies és escrit penjant de N°. Segons **b**: Al dors: «Baies» (S. XI).*
5. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*
6. *Primer terç del segle XIX, c. 1815-1820.*
7. *Segona meitat del segle XIX.*
8. *Finals del segle XIX - inicis del segle XX. Escrit amb estilogràfica i tinta de color negra.*
9. *Mitjans del segle XX. Escrit amb xifres de plantilla i tinta negra.*
10. *Després de 1999. Escrit amb llapis.*
11. Belarone a **O**. *És un nom personal masculí d'origen germànic. En català ha donat el cognom Bellaró/Ballaró.*
12. suas a **O**, per meas.
13. Omello a **O**. *És un nom personal femení d'origen llatí. En català ha donat el cognom Omella.*
14. Primicia a **O**. *És un nom personal femení d'origen llatí.*
15. Agela a **O**. *És un nom personal femení d'origen llatí.*
16. Rossa a **O**. *És un nom personal femení d'origen llatí.*
17. uinditores a **O**, per uenditores.
18. Uuadamirus a **O**. *És un nom personal masculí d'origen germànic, format per Gaud, nom d'una divinitat, i mir, 'insigne'. El nom, actualment perdut, en català és Guadamir.*
19. emtore a **O**, per emptore.
20. uindicionis a **O**, per uendicionis.
21. uindimus a **O**, per uendimus.
22. michi a **O**, per mihi.
23. per a **O**, per de.
24. per ienitores a **O**, per de genitores.
25. commitatum a **O**, per comitatu.
26. Menressa a **O**, per Menresa.
27. ipsas Baias a **O**, per Campo Baias.
28. que a **O**, per quod.
29. Ilia a **O**. *És un nom personal masculí d'origen hebreu: Elies.*
30. orientis a **O**, per oriente.
31. Gissado a **O**, per Guisado.
32. circhi a **O**, per circio.

CENTRE EXCURSIONISTA DE LA COMARCA DE BAGES⁹**n. 1035¹⁰**

In nomine Domini. Ego Adaufre,¹¹ presbitero, uinditor¹² sum tibi [...op...]¹³ emtore.¹⁴ [Per anhc scriptura uindicacionis uin]do tibi [...]¹⁵ terra optimas qui mihi aduenit per comparacione. Et est ipsa terra in comita[tu Minorisa, in ... ...]sis, in terminio¹⁶ de [castro Caldarios.] Et affrontat ipsa terra: de orientis¹⁷ in terra de [...]¹⁸ uel suis eres;¹⁹ [de meridie ...; de occiduo ...]²⁰ me uinditore;²¹ de circi²² in terra de San[la? ...].²³ Quantum infra istas afrontaciones²⁴ includunt sic uindo²⁵ tibi ips[...]²⁶ terra ab integrum, cum exio uel regresio²⁷ suo, in aderato et definito precio, id est, solidos IIII, [tantum, quod uos emtores mihi dedistis et ego uinditor de presente manibus meis recepit. Et nihil que de ipso precio aput uos emtores non] remansit. Est manifestum. Quem uero predicta terra que tibi uindo²⁸ de meo iure in tuo trado dominio et potestate. Quod si me uinditore²⁹ aut ullus omo³⁰ qui ista uindicione³¹ uenerit pro inrumpendum aut ego uenero non hoc ualeat uindicare set³² compo[na ...]³³ tibi ipsa terra in duplo cum omni sua inmelioracionem.³⁴ Et in antea ista carta uindicio³⁵ firmis³⁶ et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista carta uindicione³⁷ V Kalendas Marcii³⁸ anno VIII regnante Leutario³⁹ rege,⁴⁰ filio Ludoici⁴¹ regi, condam qui fuit.

S+m Adda[ufre, presbiter], qui ista carta uindicione⁴² fecit et testes firmare rogauit.
S+m [Er]libertus.⁴³ S+m Tert[i]us.⁴⁴ S+ Aurucius,⁴⁵ leuita (*crismó*).

(*crismó*) Ermemirus,⁴⁶ presbiter, qui anc⁴⁷ uindicione⁴⁸ scripsi SSS die et anno quod supra.

1. *Diversos sècs verticals. El pergamí anava enrotllat. Text parcialment tractat químicament, amb àcid gàl·lic, a darreries del segle XVIII o inicis del segle XIX; les parts afectades l'han malmès considerablement. Diversos talls. No és publicat a Catalunya carolíngia.*
2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI.*
3. *Segle XIX ?.*
4. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
5. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
6. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*
7. *Mitjans del segle XX, c. 1948-1950. Escrit amb llapis.*
8. *Segell estampat c. 1923.*
9. *Segell del «Centre Excursionista de la comarca de Bages», estampat c. 1905-1923.*
10. *A l'angle inferior dret. Mitjans del segle XX, c. 1948-1950. Escrit amb llapis.*
11. *Adaufre (en català) a O. Nom personal masculí d'origen germànic, compost de athal, 'noblesa', 'raça', i frid, 'pau'.*
12. *uinditor a O, per uenditor.*
13. *Unes 9/10 lletres; 2 cm.*
14. *emtore a O, per emptore.*
15. *Unes 12/13 lletres; 3 cm.*
16. *terminio a O, per termino.*
17. *orientis a O, per oriente.*
18. *5 lletres; 1 cm.*
19. *eres a O, per heres.*
20. *Entre 45/50 lletres; 12 cm.*
21. *uinditore a O, per uenditore.*
22. *circi a O, per circio.*
23. *Unes 2/3 lletres.*
24. *afrontaciones a O, per affrontationes.*

25. uindo a **O**, per uendo.
26. Unes 20 lletres; 4 cm.
27. regresio a **O**, per regressio.
28. uindo a **O**, per uendo.
29. uinditore a **O**, per uenditore.
30. omo a **O**, per homo.
31. uindicione a **O**, per uenditione.
32. set a **O**, per sed.
33. Unes 19 lletres; 3'08 cm.
34. inmelioracionem a **O**, per immeliorationem.
35. uindicio a **O**, per uenditio.
36. firmis a **O**, per firma.
37. uindicione a **O**, per uenditione.
38. Kalendas Marcii a **O**, per Kalendarum Martiarum.
39. Leutario a **O**.
40. rege a **O**, per regi.
41. Ludoici a **O**.
42. uindicione a **O**, per uenditione.
43. [Er]ibertus a **O**, per Eriberti. *Nom personal masculí d'origen germànic, compost d'hari, 'poble', i berht, 'insigne', 'brillant'*. [MOLL, *Els llinatges catalans*, pàgs. 19, 20 i 94]
44. Tert[i]us a **O**, per Tertii.
45. Aurucius a **O**, per Aurutii.
46. Ermemirus a **O**. *Nom personal masculí d'origen germànic, compost d'Ermin, nom d'un divinitat (que donà nom a un poble germànic, els herminons), i mir, 'insigne'*. [MOLL, *Els llinatges catalans*, pàgs. 19 i 20]
47. anc a **O**, per hanc.
48. uindicione a **O**, per uenditione.

153

963, maig, 11.

Venda. *Ermetruit i Justa venen a Guifred [= Gifreu] i la seva esposa Quíxol unes terres que tenen per herència al comtat de Manresa, al castell d'Or, al terme de Buc, [actual municipi de Castellnou de Bages, comarca de Bages] pel preu de catorze sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[**O**]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 34, ex **O**.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 52, pàg. 68, ex **A**.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 921, pàgs. 688 i 689.

A

P. N.º. 225¹

In nomine Domini. Egas Ermetruces et Iusta, femina, uinditris sum uobis emtoribus meis Quifredus et uxor mea Quisila, emtores. Per hac xriptura² uindicionis nostre uindimus nos uobis V sortes de terras cultas et ermas nostras proprias, qui nobis aduenit de genitores nostros. Et est ipsa terra in comitatum Menresa, in castro Ori, in terminio de ipso Bucu. Et afrontat ipsas sortes

de terra cultas et ermas: de oriente in ipsa [s]trada³ plupica;⁴ et de meridie in terra de Todaleco; et de occiduo in terra de Ermemiro; et de ciircii in terra de Trasilla. Quantum in istas IIIor afrontaciones includunt sic uindimus nos uobis ipsas V sortes de terras cultas et ermas ab omdem integrietatem, cum exio uel regresio suo, in propter precium [solidos]⁵ XIII in rem ualentem. Et nihil exinde non remansit. Est manifestum. Sana quod sagas uindictris aut aliquis de filio, de fratribus uel de eredibus meis, uel quislibet homo qui contra hac ista carta uindiccionis pro inrumpendum uenerit non hoc ualeat uindicare set componat ipsas sortes ab cum suas inmelioraciones. Et in antea ista carta uindiccionis firmis permaneat homnique tempore.

Facta carta uindiccionis V Idus Madii anno VIII renante Leotario rege.

Sig+num Ermetructes. Sig+num Iusta, qui ista carta⁶ uindiccionis fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Giscafredus. Sig+num Falcomares. Sig+num Giscafredus alio, qui consciens sum.

+ Abbo, presbiter, qui ista carta uindiccionis xripxi⁷ SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. xcriptura a **O**, per scriptura.

3. *La s manca.*

4. plupica a **O**, per publica.

5. solidos *manca.*

6. carta *repetit.*

7. xripxi a **O**, per scripsi.

154

963, juliol, 10.

Venda. *Sanç ven a Ranemir [= Ramir] i la seva esposa Contel una vinya i terra que té per compra al comtat de Manresa, al [terme del] castell de Rajadell, [actual municipi de Rajadell, comarca de Bages] pel preu de setze sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[**O**]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 35, ex **O**.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 922, pàg. 689.

A

M. N°.169¹

In nomine Domini. Ego Sancio, uinditor sum uobis Ranemirus et uxor sua Chintilo, emptore. Per hanc scriptura uindiccionis mee uindo uobis uinea mea propria cum terra erma, qui mihi aduenit de comparatione. Que est in commitatum Minorisa, in castro Agello. Que afrontat: de oriente in uinea de Crexentino; et de meridie in uia; et de occiduo in uinea de Otario; et de circi in uinea de Otario uel suos eres. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindo uobis totum et ab integrum, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos XVI in rem ualentem. Quem uero predicta omnia de meo iuro in uestro trado dominio potestatem. Quod si ego uenditor aut ullus homo qui contra hanc carta ista uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set hoc quod querit in duplo componat cum sua inmelioratione. Et in antea ista uinditio firmis permaneat omnique tempore.

Facta uinditio VI Idus Iulii anno VIII regnante Leutario rege, filio Luduico.

Sig+num Sancio, qui hanc uinditione feci et testes firmare rogau. Sig+num Dato. Sig+num Gudila. Sig+num Teudergus.

+ Asteredus, presbiter, qui hanc uinditione scripxit et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

155

963, agost, 22.

Venda. *Agelo, dona, [= Agell] i fills i filles: Aldregod, [dona] Adala, Audefred [= Alfred] i Ermesenda, [dona] venen a Isarn, fill de Sala, una casa amb un camp i una vinya que tenen per compra i per herència al comtat d'Osona, a la vall d'Osor, al mont Celró, [actual municipi d'Osor, Guillerries, comarca de la Selva] pel preu de trenta sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 50, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 926, pàg. 691 i 692.

V. N°. 45¹

In nomine Domini. Ego Egilo, femina, et filiis et filias, id est: Eldregodo et Adala et Audefredo et Ermesinda, nos simul in unum uinditores sumus tibi Issarno, filio Sallane, hemtore. Per hanc carta uindicionis nostre uindimus tibi cassa cum curte et ipso campo qui ibidem est, et ipsa uinea qui mihi aduenit, ad me Egilo de comparacione uel per meum decimum, et ad nos infantes de ienitori nostro. Qui est ipsa omnia in comitatum Ossona, in ualle Ossore, in monte que uocant Cerone. Et afrontat ipsa omnia quod superius resonat: de orientis in terra de Adaleo, presbitero, uel suos erres, uel in rio qui discurit; et de meridie in rio qui discurrit, uel in uinea siue in terra de Tructario; et de occiduo in terra de Costantino uel de Issimberto. Quantum infra istas III^{or} afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa cassa cum curte et ipso campo cum arbores uel cum pomiferis et ipsa uinea ab omnem integrietatem, cum exio uel regresio earum, in propter precium solidos XXX. Et est manifestum. Quem uero predicta omnia superius scripta de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestatem. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista carta uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa omnia in duplo cum omne sua inmeliacione. Et in antea ista carta uindicionis firmis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicione XI Kalendas Setembrii anno VIII regnante Leutario rege, filium Ludeuici.

Sig+num Egilo, femina. Sig+num Eldregodo. Sig+num Adala. Sig+num Audefredo. Sig+num Ermesinda, qui simul in unum carta uindicione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Richarius. Sig+num Argimirus. Sig+num Guderigus.

+ Adam, presbiter, qui ista carta uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

156

963, setembre, 29.

Venda. *Ramon i la seva esposa Maria venen a Esteve una peça de terra que tenen al comtat de Manresa, prop del castell d'Or. [actual municipi de Castellnou de Bages, comarca de Bages]*

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 78, Calaix 29, P. N°. 88.

- a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 53, pàg. 69, ex A.
b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 933, pàgs. 694 i 695.

A

Cal. 29, P. N° 88¹

«Consta que ab acte clos per Eliseo, sacerdot, a 3 de las calendas de 8bre, any 13 del regnat de Lotari, Ramon y sa muller Maria venen a Esteve una pessa de terra en lo comptat de Manresa y prop del castell de Or. Afronta dita terra: de sol ixent ab terra de Ricasildo o sos hereus; de mitgdia ab terra de [...] ² o ab [de] ² Oliva; y de ponent ab la vinya de Ató o sos hereus; de tremuntana ab lo torrent. Preu de dita venda [...]».³

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
2. *Espai en blanc segons A.*
3. *de manca segons A.*
4. *Espai en blanc segons A.*

157

964, gener, 30.

Venda. *Llorenç i la seva esposa Elo venen a Ab, clergue, unes cases, uns horts i unes terres que tenen per compra a la ciutat de Manresa, al barri proper al puig de Todesend, [puig de Sant Bartomeu, les Escodines, ciutat de Manresa, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] per dos-cents quinze sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 36, ex O.

- a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 55, pàg. 70, ex A.
b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 939, pàg. 698.

In nomine Domini. Ego Laurencius et uxori me Ello, uinditores sumus tibi Abbone, clericho, emtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus nos tibi kassas cum curtes et ortos et torculario et palumbarios et terras et kasales, qui nobis aduenit de comparacione et aliquit de parentorum. Et est hec omnia in ciuitate Minorisa, in suo barrio prope ipso pugo de Todesindo. Et afrontat hec omnia: de parte orientis in terra de Todesindo et in terra de Godemiro et uel in terra de Mager; et de meridie in terra de Cesario et in strata, et uel in kassas de Nouelenda; et in sua terra similiter; de occiduo in strada et uel in terra de Goda, femina, uel filiis suis; de parte uero circi in terra de Gifredo, et uel in ipsa strata. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus nos tibi ipsas kassas et curtes et ortos et torculario et palumbarios et terras ab omni integrietate, exceptus ipsa sorte de Mager, femina. Et ipsa sorte de Gondesalua, femina; et alia sorte de Galinio; et alia sorte de Goltredo; et ipsos kasales qui sunt in meridie ab integrum, exceptus ipsa quarta parte, sic uindimus tibi cum exios uel regresios earum, in aderato in definito precio, id est, solidos CC^{tis} XV in rem ualentem. Et nihil que de ipso precio aput te emtore non remansit. Est manifestum. Quem uero predicta hec omnia superius uocitata de nostro iure in tuo tradimus ad proprium. Quod si nos uinditores aut ullus homo qui contra hanc ista uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat tibi aut componamus in duplo cum sua inmelioracione. Et in antea ista uindicione firma

permaneat omnique tempore.

Facta ista uindicione III Kalendas Februarias anno X regnante Leutario rege.

Sig+num Laurencius. Sig+num Ello, qui ista uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Sauaricho. Sig+num Lopardo. Sig+num Trasouado.

(*Crismó*) Badeleus, presbiter, qui ista uindicione scripsit cum litteras superpositas in uerso II et SSS die et anno quod supra.

1. *La hipòtesi que identifica el puig de Todesend amb l'actual puig de Sant Bartomeu, on hi ha el barri de les Escodines (les Codines), a llevant de la ciutat antiga de Manresa (actual municipi de Manresa, comarca de Bages) és deguda a Albert Benet i Clarà (Història de Manresa. Dels orígens al segle XI, IV, pàgs. 1156-1158 -tesi doctoral inèdita-). Encara, d'acord amb aquest autor, l'esmentat personatge -que el 964 encara vivia- degué donar la seva propietat a Santa Maria de Manresa, fet pel qual s'anomenà puig major de Santa Maria, nom amb el qual és documentat el 1066. Posteriorment hi fou bastida l'església de Sant Bartomeu -documentada per primera vegada el 1308-, filial de la de Santa Maria, d'ací el nom de puig de Sant Bartomeu amb què se'l coneix actualment. Vegeu els documents núm. 230, 341, 389 i 1110 del Diplomatari de Sant Benet de Bages.*

158

964, juny, 15.

Venda. *Ermegell ven a Sendred, [= Sindreu] levita, unes cases i terres que té per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de cinquanta sous.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 17.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 56, pàg. 71, ex **O**.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 949, pàg. 703.

Mont Petan¹

B. N.º. 466²

In nomine Domini. Ego Ermegelds, uinditor sum tibi Sendredo, leuita, emptore. Per hanc scriptura uinditionis mee uindo tibi kasas cum curte, et orto cum suis arboribus, et terras cultas, qui michi aduenit per mea comparatione. Et est hec omnia in comitatu Menresa, in eius termines, in locum que dicunt Monte Pectano. Et affrontant ipsas kasas cum curte, et orto cum suis arboribus, et terras cultas et ermas: de parte orientis in uinea Sancti Benedicti; de meridie in ipsa penna uel in ipsa speluncha; de occiduo in terra de Roteru uel de Maiolo; de circi in terra de te emptore. Quantum in istas affrontationes includunt sic uindo tibi ipsas kasas cum curte, et orto cum suis arboribus, et terras cultas et ermas, ipsa mea hereditate, qui mihi aduenit per quacumque uoce, ab omni integrietate, in pretium solidos L^{ta}. Et est manifestem. De meo iure in tuo trado dominio et potestatem ad omnia que facere uolueris. Quod si ego uinditor aut ullusque homo qui contra hanc carta uinditionis uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set conponat tibi hec omnia supra nominata in duplo cum omni sua immelioracione. Et hanc uinditio firma permaneat omnique tempore.

Facta karta uinditione XVII Kalendas Iulii anno X regnante Lothario rege, filium Ludoici regis.

Sig+num Ermegelds, qui hanc uinditione feci et firmare rogau. Sig+num Maniero. Sig+num

Falcuzio.

Sunierus,³ presbiter, qui hanc uinditione scripsi et SSS sub die et anno quo supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b*: Al dors: «Mont Petan» (S. XI-XII).

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

3. Sunierus a **O** i segons **b**; *Unifrus segons a*.

159

964, agost, 31.

Publicació de testament. *Publicació jurada (o adveració sacramental) del testament de Guadamir, levita, difunt.* [fill de Sala, veguer, i la seva primera esposa Filmera] *Davant la presència del sacerdot Donadéu i dels jutges Goltred i Godmar, [= Gomar] i d'Oliba, Goltred, Gonter, Godmar, [= Gomar] Landeric, Gescafred, Ègica, Tudmar i el saig Rami, i altres bons homes, els sacerdots Isarn, Adroer i Sunigell donen fe pública del testament del levita Guadamir. Els testimonis: Joan, Guitizà i Nefridi, en donen fe jurant-ho per les relíquies de sant Fruitós sobre el seu altar a l'església de Castellterçol, [actual municipi de Castellterçol, comarca de Vallès Oriental] al comtat de Manresa. Entre altres disposicions, dóna al monestir de Sant Benet de Bages el seu alou de Bages, [actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] Manresa, [actual municipi de Manresa, comarca de Bages] Maians [actual municipi de Castellfollit del Boix, comarca de Bages] i el Pujol. [actual municipi d'Òdena, comarca d'Anoia]*¹

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1036.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 57, pàgs. 71-74, *ex O*.

b. Transcripció de vers 1984: UDINA I ABELLÓ, Antoni M., *La successió testada a la Catalunya altomedieval*, núm. 12, pàgs. 159-161, *ex O*.

c. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 951, pàgs. 704 i 705.

testamentum de Uuadamirum²

[cartas] **qui ad istum monasterium determinant nec comodum dat**³

U N° 100⁴

N 178

segons lo Indice nou⁵

Seua Bages Manresa

964. Testamento de Uuadamiro Leuita⁶

31 – X⁷

casteltercol

per lo de Seva en Vique⁸

Arxiu de casa GUITART

n. 1036¹⁰

Condiciones sacramentarum¹¹ a quarum presencia ubi residebat Dona[deus], sacer, et iudices Goltredus¹² et Gotmares, et in presencia Uliba, Goltredo,¹³ Gontario,¹⁴ G[ot]mare,¹⁵ Landerico,¹⁶ Uuiscafredo,¹⁷ Eigiga, Teudemar et Rami, sayone,¹⁸ et al[ioru]m¹⁹ bonorum hominum qui hibidem haderant. Testificant testes prolati,²⁰ quas propherunt,²¹ his nomi[na]²² Ysarnus²³ et Adrouario et Sunigelles,²⁴ sacerdotes, in faciem de super scriptos²⁵ sacerdotes et iudices, ad comprobendam²⁶ ipsa²⁷ helemosinam²⁸ de condam Uuadamiro, leuita.²⁹ Et hec sunt nomina testium³⁰ qui hoc testificant, sicuti et iurant, id est: Yoannes,³¹ Uuitiza³² Nefridius³³. Iurati autem dicimus, in primis, per Deum patrem omnipotentem³⁴ et per Ihesum Christum,³⁵ filium eius, sanctumque Spirytum,³⁶ qui est in trinitatem³⁷ unus³⁸ et uerus Deus, et per reliquias sancti Fructuosii,³⁹ [in cuius] honore baselica⁴⁰ syta⁴¹ est in comitatu Minoresa,⁴² in terminio⁴³ de castro⁴⁴ Terciolo, supra cuius⁴⁵ sacrosancto altario ubi has condiciones manibus nostris continemus iurando contang[imus].⁴⁶ Quia nos, suprascripti testes, scimus et bene in ueritate sapemus⁴⁷, et oculis nostris uidimus, et au[res] nostras⁴⁸ audiuimus, et de presente eramus eadem ora quando iacebat condam predicti Uuadamiri,⁴⁹ leuita,⁵⁰ in suo lecto, in egritudine, quando uenit ad extrema uoluntate, adhuc loquella⁵¹ plenus [et me]moria⁵² integramente. Et tunc nos, uidentes et audientes, sic mandauit uel iunxit ad istos suos iamdictos helemosinarius ut si de ipsa egritudine mortuus fuisset,⁵³ quomodo fuit, potestatem [ha]buissent aprehendere uel distribuere omnem suum auerem, mouilem⁵⁴ et in mouilem.

In primis iussit, per suum uerbum uel per suum testamentum, a⁵⁵ domum Sancte Crucis, qui est sita intus⁵⁶ in ciuitate Barchi[none],⁵⁷ siue Sancti Michaelis, qui ibidem est, siue Sancta Maria ad ipsa mare, suum alode Barchinona, per scrip[tura] donacionis. Et ipsas uineas de Mata, cum ipsas terras, a sorore mea Eigo,⁵⁸ per scriptura donacionis. Suum⁵⁹ alode de Canuas a sorore sua Chixilo⁶⁰, totum ab integrum, per scriptura donacionis. Et ips[um] suum⁶¹ alode de Uico,⁶² siue in uilla Agelans, siue in Molist, a⁶³ domum Sancti Petri, per scriptura donacionis; et ten[eant]⁶⁴ Sonigillus, sacer, et Adroarius, sacer, in seruicio Sancti Petri⁶⁵ in uita illo[rum], et post [obitum illorum]⁶⁶ remaneat a Sanctum Petrum. A⁶⁷ domum Sancte Crucis, solidos C. A⁶⁸ Sancta Maria, solidos C. A⁶⁹ Sanctum Michael, solidos C. [A]⁷⁰ opera Sancti⁷¹ Petri, solidos⁷² C. Ad ipsos chanonicos de Uico, solidos C. Et ipsum suum alode [de castro Ter]ciolo⁷³ a fratre suo Isarno,⁷⁴ per scriptura donacionis. Et ipsum alode de Seua⁷⁵ a⁷⁶ domum Sancti Benedicti, per carta⁷⁷ donacionis; in tale conuentum ut tenea⁷⁸ Re[3 o 4 lletres; 7 mm],⁷⁹ clericus,⁸⁰ in diebus suis. Et ipsum suum alode de Mata, et ipsas uineas de Bedelona, a fratre suo Langoardo,⁸¹ per scriptura donacionis. Et ipsum alode de Bagas et de Menresa et de Midiano, et de ipso Pugolo, iussit [da]re a domum Sancti Benedicti, per scriptura donacionis. Et ipsum alode de Montar iussit dare a Sancta Maria de Riupullo, per scriptura donacionis. Et a Goltredo,⁸² egua I iussit dare. Et a⁸³ [... iussit] dare equa I. Et a⁸⁴ domum Sancti Cucufati, parelio I de boues. Et a Dacho iussit dare alio parilio de boues. Et ad Oriolo,⁸⁵ presbitero, iussit dare de suo oblato. Et assuos⁸⁶ meliores [...] iussit dare de suo oblato, et a suos seruientes. Et ad Isarno, fratre suo, iussit dare suas armas: spata I et scuto I⁸⁸ et alsebergo I. Et alias suas armas iussit dare [...] homines. Et a domum Sancti Benedicti iussit dare lecto I, et tipide I,⁹⁰ et badelengos⁹¹ II operatos, plumacos⁹² II, et toualia I operata, bancale I. Et alio quot⁹³ reman[et: to]ualia I; curcebal I; camiso I; superpellicio I; mantellos II,⁹⁴ [uno blauo et uno]⁹⁵ uermello; et capa una uermella; et ipsa seda qui est in ipso carte[rale; et alios suos]⁹⁶ drapos,⁹⁷ iussit dare pro [sua anima.] Et ipsas tres uaccas iussit dare pro sua anima. Et ipso metelemo⁹⁸ iussit dare pro sua anima ad ipso cauallero captiuo. Et ipsa sua uascula de ipso suo domo iussit dare a fratre suo Isarno. Et ipsos porcos iussit dare pro sua anima. Et ipsum suum alode de Corned et de Ueltragano, quod tenet⁹⁹ et abet, iussit dare a fratre suo Isarno¹⁰⁰. Et ipsum alode de Cerdanos, et ipso corno, iussit dare a fratre suo Isarno. Ad opera Sancti Petri¹⁰¹ iussit dare asino I. A Sanctum Benedic[tum] alium.¹⁰² A Segemundo alium. Et [ad Ori]olo, presbitero,

alium, [...] ¹⁰³xit condam predicti Uuadamiri, ¹⁰⁴ leuita, per suum uerbum et per suum [testamentum], quando uenit ad extrema uoluntate, adhuc loquella plenas ¹⁰⁵ et memoria [inte]gramente, ¹⁰⁶ cum ipsa bona uoluntate, sic obiit de hoc seculo. Et postea sua uoluntas causa superius inserta mutata [...] ¹⁰⁷ fuit. Etiam nos, dicti elemosinariis, ¹⁰⁸ sic iniuramus, ¹⁰⁹ in Deum et propter Deum, qui quantum istis testes ¹¹⁰ testificauerunt [in istum iudicium ue]rum est. ¹¹¹ Nec nulla ¹¹² frauds ¹¹³ nec malo ingenio hic impresa [non est set secundum] ¹¹⁴ uolun[tatem] ipsius conditoris ¹¹⁵ est factus uel ¹¹⁶ editus. Et nos testes, re[cte et ueraciter testificam]us ¹¹⁷ atque iuramus per super ennixum ¹¹⁸ [iuramentum in Domino].

[La]te condicciones ¹¹⁹ pridie Kalendas Setembri ¹²⁰ anno X ¹²¹ regnante Leotario ¹²² rege, [filio Lud]ouico. ¹²³

Isarnus SSS ¹²⁴ Adroarius, presbiter, SSS.* Sun[igelles, presbiter] ¹²⁵ SSS.* ¹²⁶ qui sumus elemosinarii de hac causa et iuramentum iurauimus. Sig+num Ioanes. Sig+num Uuitiza. ¹²⁷ Sig+num [Nefridius, qui te]stes sumus et iuramentum iurauimus. ¹²⁸ Sig+num Gisclamundus. ¹²⁹ Sig+num Maior. Sig+num Falco. Sig+num Signolles, ¹³⁰ auditores fuimus. Donadeus, presbiter SSS.* Godm[are] SSS.* ¹³¹

Oriolus, ¹³² p[re]s[b]ite[r], qui hunc condicciones scripsi [et] ¹³³ SSS die et anno quod supra. ¹³⁴

1. *Dos forats al marge esquerre (costat del text). Cinc sècs horitzontals (si bé en realitat són set, perquè un es desdobra en dos, molt junts) i tres sècs verticals (el del mig més marcat). El pergami anava plegat i enrotllat. La totalitat del text va ser tractat amb productes químics, concretament àcid gàl·lic, a darreries del segle XVIII o inicis del segle XIX. Nombrosos forats. Els costats són ratats; el marge dret (costat del text) està especialment malmès. En algunes parts la tinta s'ha esvaït, restant el text afectat.*

2. *Segle XVI; segle XI segons c.*

3. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI.*

4. *Segle XVIII.*

5. *Segle XVIII.*

6. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*

7. *Mitjans del segle XX. Escrit amb llapis.*

8. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*

9. *Segell, tinta, mitjans del segle XX.*

10. *Mitjans s. XX. A l'angle inferior dret, escrit amb llapis.*

11. *sacramentarum a O; sacramentorum segons a.*

12. *El nom del sacerdot i el del primer jutge: Dona[deus], sacer, et iudices Goltredus, subratllat a O.*

13. *Goltredo a O; Goltrode segons a.*

14. *Els següents noms de testimonis presencials: Uliba, Goltredo, Gontario, subratllat a O.*

15. *G[ot]mare a O; Gomare segons a; Godmare segons c.*

16. *Landerico a O; Landrigo segons a.*

17. *Uuiscafredo a O i segons a i c.*

18. *sayone a O; saione segons c.*

19. *al[ioru]m a O; alium segons a.*

20. *prolati a O; prolata segons a.*

21. *propherunt a O; propherent segons a.*

22. *nomi[na] a O; nomine segons a.*

23. *Ysarnus a O; Isarnus segons a.*

24. *Els noms dels tres sacerdots: Isarnus et Adrouario et Sunigelles, és subratllat a O.*

25. *super scriptos a O; suprascriptos segons a.*

26. *comprobendam a O; conprobendam a O.*

27. *ipsa a O; ipsea a O i a.*

28. *helemosinam a O; helemosina segons a.*

29. *de condam Uuadamiro, leuita, subratllat a O; Uuadamiro segons a.*

30. nomina testium *a O*; nominatum segons **a**.
31. Yoannes *a O*; Ioannes segons **a i c**.
32. Uuitiza *a O i segons a i c*.
33. Nefridius *a O*; Nefridus segons **c**.
34. in primis per Deum patrem omnipotentem *a O*; in primis Deum Patrem omnipotentem segons **a**.
35. Ihesum Christum *a O*; Ihesucristu segons **a**.
36. Spirytum *a O*; Spiritum segons **a**.
37. trinitatem *a O*; trinitate segons **a**.
38. unus *a O*; uns segons **c**.
39. sancti Fructuosii *a O*; sant Fructuosi segons **a**.
40. [in cuius] honore baselica segons **O**; [...] cuius baselica segons **a**.
41. syta *a O*; sita segons **a**.
42. Minoresa *a O*; *la i sembla que hagi estat escrita damunt una altra lletra, potser una e. Forma correcta: Minorisensi.*
43. terminio *a O*; termino segons **a**.
44. castro *a O*; castra segons **a**.
45. cuius *a O*; eius segons **a**.
46. contang[imus] *a O*; contingo segons **a**.
47. sapemus *a O*; supernus segons **a**.
48. nostras *a O*; nostros segons **a**.
49. Uuadamiri *a O*; Uuadamirus segons **a**.
50. Uuadamiri, leuita és subratllat *a O*.
51. loquella *a O*; loquela segons **a**.
- 52.- plenus [et me]moria *a O*; plenus memoria segons **a**.
53. fuisset *a O*; fuerit segons **a**.
54. moouilem *a O*; *tanmateix, les dues primeres lletres, mo, són més petites i ocupen el lloc de la m que correspondria a la resta del mot, ouilem.*
55. a *a O*; ad segons **a**.
56. qui est sita intus *a O*; qui est situs segons **a**.
57. Barchi[none] *a O*; BarchiNona segons **a**.
58. Eigo *a O*; Ego segons **a**.
59. Suum *a O*; Et suum segons **a**.
60. a sorore sua Chixilo és subratllat *a O*.
61. ips[um] suum *a O*; sua segons **a**.
62. suum alodem de Uico és subratllat *a O*.
63. a *a O*; ad segons **a**.
64. ten[eant] *a O*; teneat segons **a**.
65. Sonigillus sacer et Adroarius sacer in seruiicio Sancti Petri és subratllat *a O*.
66. et post [obitum illorum] *a O*; et post obitum suum segons **a**.
67. A *a O*; Ad segons **a**.
68. A *a O*; Ad segons **a**; et segons **c**.
69. A *a O*; Ad segons **a**; et segons **c**.
70. [A] *a O*; Ad segons **a**; et segons **c**.
71. Sancti *a O*; Et segons **c**.
72. solidos *no hi és a a*.
73. [de castro Ter]ciolo *a O*; Castrum Terciolo segons **a**.
74. a fratre suo Isarno és subratllat *a O*.
75. *Tot seguit, després de Seua, un espai raspat que s'allarga 5 cm a la mateixa línia i 19'05 cm a la de sota (gairebé 25 cm en total); segueix un raspat de 23 centímetres segons b.*
76. a *a O*; ad segons **a**.
77. carta *a O*; scriptura segons **a**.
78. tenea *a O*; teneat segons **a**.

79. Re[3 o 4 lletres; 7 mm] **a O**; *tanmateix, a hi llegeix* Retrudus (*potser perquè hi inclou la part final de clericus -vegeu nota següent-*).
80. clericus *no hi és a a*.
81. a fratre suo Langoardo *és subratllat a O*; Lagoardo *segons c* .
82. Goltredo **a O**; Goltrado *segons a*; Voltredo *segons c* .
83. a **a O**; ad *segons a*. *A continuació ve un espai il·legible d'unes 9/10 lletres; 2 cm.*
84. a **a O**; ad *segons a*.
85. Oriolo **a O**; Oriblo **a O**.
86. assuos **a O**; a suos *segons a*; ad suos *segons c* .
87. *Unes 9/10 lletres; 2 cm. a O*; *segons a*, 4 lletres *aproximadament*.
88. ad Isarno fratre suo iussit dare suas armas spata I et scuto *subratllat a O*; *després de scuto no hi ha I a a*.
89. *unes 4 lletres; 8 mm. a O*; *aquest espai seria ocupat per a, segons a* (... iussit dare a homines).
90. tipide I **a O**; de cipidiem [et tapidi?] *segons a*.
91. badelengos **a O**; badalengos *segons a*.
92. plumacos **a O**; plumacios *segons a*.
93. quot **a O**; que *segons a*.
94. mantellos II **a O**; mantellos I *segons a*.
95. [uno blauo et uno] **a O**; 12 lletres *aproximadament segons a*.
96. carte[rale et alios suos] **a O**; carte[10 lletres *aproximadament*].
97. *tot seguit després de drapos, vaccas, segons a*.
98. metelemo **a O**; mecelomo *segons a*; mecelemo *segons c*.
99. tenet **a O**; teneat *segons a*.
100. iussit dare a fratre suo Isarno *subratllat a O*.
101. **A O**, *al final de Petri, damunt la i, una creueta escrita amb la mateixa tinta i per la mateixa mà, tot i que un forat gairebé l'ha eliminat* .
102. A Sanctum Benedic[tum alium.] **a O**; a Sanctum Benedicto alium *segons a*.
103. *Unes 30 lletres; 7'08 cm. a O. Segons a*: [Cum hec omnia ordina]uit uel iun[xit].
104. Uuadamiri **a O** *i segons a i c*.
105. plenas **a O**; plenus *segons a i c*.
106. [inte]gramente **a O**; integra *segons a*.
107. *Unes 6 lletres; 1 cm.. a O*; *segons a*, non.
108. Etiam nos dicti elemosinariis **a O**; Et iam nos helemosariis *segons a*.
109. sic iniuramus **a O**; incuramus *segons a*.
110. istis testes **a O**; isti testis *segons a*.
111. testificauerunt [in istum iudicium ue]rum est **a O**; testificauerunt uerum est *segons a*.
112. nulla **a O**; ulla *segons a*.
113. frauds **a O**; fraus *segons a*.
114. nec malo ingenio hic impresa [non est set secundum] uolun[tatem] **a O**; [nec malo ingenio hic non est, sed secundum uoluntatem]*segons a*.
115. conditoris **a O**; conditori *segons a*.
116. uel **a O**; et *segons a*.
117. re[cte et ueraciter testificam]us **a O**; [recte ueraciter testificamus ...] *segons a*.
118. ennixum **a O**; ad [nixum ...]*segons a*.
119. condiccionis **a O**; conditionis *segons a*.
120. Kalendas Setembri **a O** *i segons a*, per Kalendarum Septembrium.
121. k[a]l[endas] se[tem]b[r]i an[no] X *en majúscules a O*.
122. Leotario **a O**; Leutario *segons a*.
123. [filio Lud]jouico **a O**; filium Leudevico *segons a*.
124. Isarnus SSS **a O**; Isarnus, ss.* *segons a*; Isarnus +.* *segons c* .
- 125.- presbiter *segons O*; sacer *segons a*.
126. Sun[igelles, pbr] **a O**; Sunigelles, sacer, ss.* *segons a*; Su[nigelles, presbiter] +*segons c*.

127. Sig+num Uuitiza a **O**; omès a **a**; segons **c**, Uuitiza.
 128. Sig+num [Nefridius, qui te]stes sumus et iuramentum iurauimus a **O**; Sig+num Nefridus. Nos testes sumus et iuramentum iuramus, segons **a**.
 129. Gisclamundus a **O**; Gliscamundus segons **a**.
 130. Signolles a **O**; Signobertus segons **a**.
 131. Godm[are] SSS.* a **O**; Godmare, ss.* segons **a**; Godmare +.* segons **c**.
 132. Orio[l]vs en majúscules a **O**.
 133. scripsi [et]segons **O**; després de scripsi no hi ha et segons **a**.
 134. A **O**, sota supra, i a la part inferior dreta del text, hi ha el segell del «Centre Excursionista de la comarca de Bages».

160

964, setembre, 26.¹

Donació testamentària. *Isarn, laic, i Adroer i Sonigell, sacerdots, marmessors de Guadamir, levita, difunt, donen a Sant Benet [de Bages] els aous que tenia al comtat i a la ciutat de Manresa, a Maians, [Maians, actual municipi de Castellfollit del Boix, comarca de Bages] i Òdena. [actual municipi d'Òdena, Conca d'Òdena, comarca d'Anoia]*

[**O**]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 37, ex **O**.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 58, pàg. 74, ex **A**.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 955, pàg. 707.

A

T. N° 23²

In nomine Domini. Ego hys nominibus laicorum Isarnus et Adroario et Sonegildus, sacerdotes, qui sumus elemosinarii de condam Uuadamiri, leuita. Nos simul in unum donatores sumus a Domino Deo et Sancto Benedicto, cuius basilica sita est iuxta flumen Lubergado, ad ipso Angulo, ubi nominant Monte Peitano. Per hanc ista scriptura donationis donamus nos ibidem alaudem, id est: kasas, curtes cum solos et superpositos et ortos et terras et uineas, cultum uel incultum, cum arboribus qui infra sunt. Quod nos ibidem iussit dare condam predicti Uuadamiri quando uenit ad extremam uoluntatem per suum uerbum siue et per suum testamentum, sicut in ipso iudicio resonat, quod nos exinde obligauimus asserie condiciones ordinante iudices. Et est hec omnia quod nos ibidem donamus in comitatu Minorisa, in ipsa ciuitate uel in eius termines uel in eius agacenciis cum illorum afrontationes. Et in Midiano ipsas kasas cum solos et superpositos et terras et uineas, cultum uel ermum, et arboribus qui infra sunt, totum ab integrum, cum illorum afrontationes, sicut supra insertum est. Et in Odena donamus ipsum alaudem ad ipso Puiolo qui ibidem est cum illorum afrontationes, quod donauit pater suus. Quantum ille ibidem abuit uel abere debuit per quacumque uoces hoc ibidem donamus, totum ab integrum, sicut in ipsas suas scripturas resonat. Hoc ipse nobis ibidem iussit dare a predicta sancta Dei Ecclesia, de nostro iure ibidem tradimus ad proprio dominio et potestatem. Et qui contra hanc ista scriptura donationis uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat hoc quod superius resonat in duplo cum omnem illorum inmeliorationem. Et in antea ista scriptura donationis firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista scriptura donationis VI Kalendas October anno XI regnante Leutario rege, filium Lodoici.

Isarnus SSS. Adroarius, presbiter, SSS. Sunegildus, sacer, SSS, nos pariter qui ista scriptura donationis pacta uel placita fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Adroarius. Sig+num Langoardus. Sig+num Uenrellus, clericus.

(*Crismó*) Suniefredus, presbiter, qui ista scriptura et SSS die et anno quod supra.

1. 2 segons a.

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

161

964, octubre, 2.

Venda. *Sidelà i la seva esposa Júlia venen a Frujà dues peces de vinya que tenen per compra al comtat de Manresa, al terme de la vall de Nèspola, a la vall d'Elegont, [actual municipi de Mura, comarca de Bages] pel preu de dotze sous.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 18.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 956, pàgs. 707 i 708.

Mureze¹

In nomine Domini. Ego Sidela et uxori me Iulia, uinditores sumus tibi Fruiga, emtores. Per hanc scriptura uinditionis nostre uindimus tibi pecias II de uinea nostra propria, que nobis aduenit per comparacione. Et est ipsa uinea in comitatum Menressa, in terminio de ualle Nespola, in locum que uocant ualle de Eldegonte. Et afronta ipsa modiada I de uinea: de oriente in roca; et de meridie in uinea de Bonadona; et de occiduo in rio; et de circi in uinea de Analecus. Et afronta alia pecia de uinea: de horiente in rio; et de meridie in uinea de Analecus; et de occiduo in roca; et de circi in uinea de Analecus. Quantum in istas adfrontaciones includunt sic uindimus tibi hec omnia ab integum, cum exio uel regressio earum, in precium solidos XII. Et nichil exinde non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta hec omnia quem sic nos uindimus de nostro iuro in tuo tradimus dominio potestatem faciendi quod uolueris. Et si est uullus omo qui ista carta inquietare, set presumat, componamus tibi hec omnia in duplo cum omnia sua inmelioratione. Et in antea ista uinditio firma et stabilis permaneat uel omnique tempore.

Facta ista uinditio VI Nonas October anno XI regnante Leutario rege.

Sig+num Sidela. Sig+num Iulia, qui ista uinditione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Eldofredus. Sig+num Mula. Sig+num Eldebonus.

S. Iocundus, presbiter, qui ista uinditione scripsit SSS die anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Mureze» (S. XI-XII).

162

965, maig, 15.

Venda. *Osan i la seva esposa Elo venen a Sala unes cases i un hort que tenen per compra al comtat de Manresa, al riu de Sant Fruitós, [riu d'Or/Ridor, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de catorze sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats

d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 38, *ex O*.

- a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 59, pàgs. 74 i 75, *ex A*.
- b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 958, pàg. 709.

S.F. N° 533¹

In nomine Domini. Ego Osannus et uxor mea Elo, uinditores² sumus tibi Salla, emptore. Per hanc scriptura uinditionis mee uindimus tibi casas cum curte et palomario et clauso et orto, nostro proprio, qui nobis aduenit per comparatione. Et est hec omnia in comitatu Menresa, in locum quem uocant rio de Sancto Fructuoso. Et affrontat ipsas casas cum curte et palomario et clauso et orto: de oriente in uia qui pergit de Monte Petano ad Menresa uel in ipsa fonte; et de meridie in terra Adroario uel suos eres; et de occiduo in rio de Sancto Fructuoso; et de circi in casas de Cherino uel terras uel suos eres. Quantum in istas affrontationes includunt sic uindimus tibi ipsas casas cum curte et columbario et clauso et orto, ab integrum, cum exio et regressio suo, in pretium solidos XIII. Et est manifestum. Quem uero predictas casas cum curte et palomario et clauso et orto que tibi uindimus de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestatem ad omnia que facere uolueris, plenam in Dei nomine habeas potestatem. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc uinditione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare sed componat tibi hec omnia in duplo cum omni sua inmelioratione. Et hanc uinditio firmis permaneat omnique tempore.

Facta uinditione Idus Madi anno XI regnante Lothario rege.

Sig+num Osannus. Sig+num Elo, qui hanc uinditione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Radulfus. Sig+num Francho. Sig+num Sunegildes.

(*Crismó*) Sunierus, presbiter, qui hanc uinditione scripsi et SSS sub die et anno quod supra.

- 1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
- 2. *uinditores repetit.*

163

965, agost, 3.¹

Donació pietosa. *Oruç* [= Orús] *dóna al monestir de Sant Benet [de Bages] nou quarterades² de vinya que té per compra al comtat de Manresa, al terme del castell de Calders, a Pertegàs, entre Viladecavalls [de Calders] i la serra de Calders. [parròquia de Viladecavalls de Calders, actual municipi de Calders, comarca de Bages] Fa la donació per a remei de la seva ànima.³*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1038.

A. Còpia de 1764-1789: París, BN, Col. Moreau, 10, f. 22, *ex O*.

B. Còpia de la segona meitat del segle XVIII (c. 1773): Barcelona, BC, Secció de manuscrits i arxiu, Jaume PASQUAL, *Sacra antiquitatis Cataloniae monumenta*, Ms. 729-3, f. 97 r. (foliació original: f. 195), *ex O*.

- a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 967, pàgs. 714 i 715.

O.*

k[arta] de Kallers.⁴

C. S. N° 71⁵

Donacio á S. Benet⁶

965.⁷ 3-VIII⁸

Calders.⁹ Pertegas.¹⁰ in loco Pertegacio¹¹

Orucio hace donacion al Monast.⁹ de Bages de nueve quarteradas de viñas, cuyas afrontaciones designa, à 3 de las Nonas de Agosto año XI de Lotario Rey.¹²

Donacio a S. Benito, y S. Valentin¹³

Arxiu de casa GUITART

**TOMO   PLÉC cal.
LLIGALL 1 N.º. 7**

14

n. 1038¹⁵

In nomine Domini. Ego Orucio,¹⁶ donator sum Deo et Sancto Benedicto. Manifestum est enim quia placuit animis meis et placet nullis¹⁷ quoegentis¹⁸ [imperio nec] suadentis ingenio sed¹⁹ propria et expontanea hoc mihi elegit bona uoluntas ut Domino Deo et Sancto Benedicto et Sancto Ualentino [donare faciam] de uineas meas, sicuti et facio. Dono namque uineas meas a Domino Deo et a predicto Sancto Benedicto cenobio, meas proprias, qui mihi aduenit per comparacione uel per quacumque uoce. Et sunt ipsas uineas quarteradas nouem de uineas in comitatu Minorisa, in termino de castro Caldarios, in loco Pertegacio²⁰ uel in terminio de ipso castro Caldarios. Et afrontant ipsas uineas quarteradas nouem: de oriente in Solerolos; de meridie in strada qui pergit inter terminio de Caldarios et de Talamancha; de occiduo in terminio²¹ de uilla de Cauillos; de circi in terminio de ipsa serra de Caldarios. Quantum infra istas afrontaciones includunt, sic dono Deo et Sancto Benedicto et Sancto Ualentino ipsas uineas quarteradas nouem ab omni integrietate, cum exios uel regresios suos, propter Deum et remedium anime me; et tonna I et cubo I. Quod si ego donator aut ullusque homo qui contra hanc donacione elemosinaria uenerit per inrumpendum non hoc ualeat uindicare [set] componat ipsas uineas in quadruplum. Et insuper iram Dei incurrat et cum Iuda in inferno particeps fiat, et omnem peccatum meum sit obligatum super eum. Et in antea ista donacio elemosinaria firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista donacio III Nonas Agusti anno XI regnante Leothario rege.

S+ Orucio, qui ista donacione feci et testes firmare rogauit. Poncio, leuita (*signe*).²² Uuilelmus,²³ leuita, SSS.*S+m²⁴ Undisclus.

Uuifredus,²⁵ presbiter et [monachus, scripsit] et (*signe*)²⁶ sub die et anno quod supra.

1. 2 *segons a*.

2. quarteres *segons a*.

3. *Dos forats al marge esquerre (costat del text). Nombrosos sècs verticals. El pergami anava enrotllat. Dues taques d'humitat, una a l'angle superior esquerre i un altra a la part inferior. Altres taques d'humitat menors. Rastres grogosos de tractament amb àcid gàl·lic a la fi del segle XVIII o inicis del segle XIX.*

4. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a: Al dors: «Karta de Kallers» (S. XII).*

5. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

6. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

7. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*
8. *Mitjans del segle XX, c. 1948-1950. Escrit amb llapis.*
9. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*
10. *Pertegas, escrit dues vegades, una sobre l'altra, a sota de Calders. Posterior a les anotacions de Benet Ribas, però també del segle XIX.*
11. *Escrit al costat de Pertegas.*
12. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*
13. *Mitjans del segle XX, c. 1948-1950.*
14. *Aquest segell, imprès, és més bonic que els altres, i té decoració de cintes, i dos cercles de flors als dos angles superiors.*
15. *Mitjans del segle XX, c. 1948-1950. A l'angle inferior dret, escrit amb llapis.*
16. *Damunt Orucio, una creueta amb tinta negra, a O.*
17. *nullis a O; nullius segons a.*
18. *quoegentis a O; quogent segons a.*
19. *sed a O; per segons a.*
20. *Pertegacio a O; Pertegado segons a.*
21. *terminio a O; termino segons a.*
22. *(signum) a O; SSS segons a.*
23. *Uuilelmus a O; Wilelmus segons a.*
24. *S+m a O; S+ segons a.*
25. *Uuifredus a O; Wifredus segons a.*
26. *(signum) a O; SSS segons a.*

B.

Arxiu de S.Benet de Bages en lo calaix de Calders.

Original.

Any ... 965.¹

In nomine Domini. Ego Orucio donator sum Deo et Sancto Benedicto. Manifestum est enim quia placuit animis meis et placet nullus² quoquegerentis³ imperio nec suadentis ingenio sed propria et expontanea hoc mihi elegit bona uoluntas ut Domino Deo et Sancto Benedicto et Sancto Ualentino cartam fecissem⁴ de uineas meas, sicuti et facio. Dono namque uineas meas a Domino Deo et a predicto Sancto Benedicto cenobio, meas proprias, qui mihi aduenerunt⁵ per comparacione uel per quacumque uoce. Et sunt ipsas uineas quarteradas nouem de uineas in comitatu Minorisa, in terminio⁶ de castro Caldarios, in loco Pertegacio uel in terminio de ipso castro Caldarios. Et afrontant ipsas uineas quarteradas nouem: de oriente in Solerolos; de meridie in strada qui pergit inter terminio de Caldarios et de Talamancha; de occiduo in terminio de uilla de Cauillos; de circi in terminio de ipsa serra de Caldarios. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic dono Deo et Sancto Benedicto et Sancto Ualentino ipsas uineas quarteradas nouem ab omni integritate,⁷ cum exios⁸ uel regresios suos, propter Deum et remedium anime mee;⁹ et tonna I et cubo I. Quod si ego donator aut ullusque homo qui contra hanc donacione elemosinaria uenerit per inrumpendum non hoc ualeat uindicare sed¹⁰ componat ipsas uineas in quadruplum. Et insuper iram Dei incurrat et cum Iuda in inferno particeps fiat, et omnem peccatum meum sit obligatus¹¹ super eum. Et in antea ista donacio elemosinaria firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista donacio III Nonas Agusti anno XI regnante Leothario rege.

S+ Orucio, qui ista donacione feci et testes firmare rogauit. Poncio, leuita (*signe*). Uuilelmus, leuita, SSS. S+m Undisclus.

Uuifredus, presbiter et [monachus, scripsit]¹² et (*signe*) sub die et anno quod supra.

1. *Sic.*
2. nullis a **O**; nullus segons **B**.
3. quoegentis a **O**; quoquegerentis segons **B**; per quoquegentis.
4. *perdut a O*; cartam fecissem segons **B**; *la reconstrucció hipotètica fóra:* [donare faciam]
5. aduenit a **O**; aduenerunt segons **B**.
6. termino a **O**; terminio segons **B**.
7. integrietate a **O**; integritate segons **B**.
8. *primer havia escrit exiis, després esmenat en exios (la o escrita damunt la segona i) segons B.*
9. me a **O**; mee segons **B**.
10. *perdut a O*; sed segons **B**; *la reconstrucció hipotètica fóra:*[set]
11. obligatum a **O**; obligatus segons **B**.
12. *perdut a O*; monchus scripsit segons **B**; *la reconstrucció hipotètica fóra:*[monachus, scripsit]

164

965, octubre, 25.

Donació pietosa. *Ermegell, la seva esposa Sunlo i Gescafred donen a l'església de Sant Benet [de Bages] una part de l'alou que tenen al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] al [costat del] Pont. [del Llobregat] [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] Fan la donació per a remei de les seves ànimes.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1039.

A. Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 80, «Rúbrica dels actes en pergami», Calaix 49 i 50 [abans: Calaix 26], B. N°. 55.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 61, pàgs. 75 i 76, ex **O** i **A**.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 975, pàgs. 719 i 720.

Uldzineles¹

B. N°. 56²

In nomine Domini. Ego Ermegillus³ et uxori mee⁴ Sunllo⁵ et Giscefredus.⁶ Manifestum est enim quia placuit animis nostris et placet nullius quoquegentis imperio nec suadentis⁷ ingenio set⁸ propria hoc nostra elegit bona uolumptas ut donare faciamus⁹ aliquid de alaudem¹⁰ nostrum, sicut et facimus,¹¹ ad domum¹² Sancti Benedicti, qui est situs in comitatu Minorisa,¹³ ad ipso Angulo,¹⁴ iuxta flumen Lubricatu.¹⁵ Et sunt ipsas¹⁶ terras in comitatu Minorisa,¹⁷ in locum que¹⁸ dicunt ad ipso Ponto.¹⁹ Et afrontat²⁰ uno²¹ campo: de parte orientis²² in terra de Sancto Benedicto;²³ et de meridie in rocha²⁴ uel in uinea de Dato;²⁵ et de occiduo in terra de Ariuonso²⁶ uel suos eres;²⁷ et de circi²⁸ in roca uel in flumen Lubricato.²⁹ Et ipsas cumas³⁰ affrontant:³¹ de oriente in terra de Dato³² et de suos eres;³³ et de meridie in strada;³⁴ et de occiduo in terra de Gultredo³⁵ uel suos eres³⁶ uel in istrada;³⁷ et de circi³⁸ in rocha.³⁹ Quantum in⁴⁰ istas affrontaciones⁴¹ includunt sic donamus a⁴² Domino Deo et Sancto Benedicto,⁴³ propter Deum et remedium animas nostras ab omni integrietate, cum exios et regressios earum.⁴⁵ Quod si nos donatores aut ullusque homo qui contra hanc ista donatione uenerit⁴⁶ ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set⁴⁷ ira Dei incurrat et cum Iudas Scariothe⁴⁸ participationem⁴⁹ accipiat, et ista omnia⁵⁰ in duplo componere faciat.⁵¹ Et in antea ista donacio⁵² firmis⁵³ permaneat omnique tempore.

Facta ista donatio⁵⁴ VIII Kalendas Nouembrii⁵⁵ anno XII regnante Leutario⁵⁶ rege.⁵⁷

Sig+num Ermegillus.⁵⁸ Sig+num Sunllo.⁵⁹ Sig+num Giscefredus,⁶⁰ qui ista donatione⁶¹ fecimus et testes firmare rogauimus.⁶² Baldemares, presbiter⁶³ SSS Sig+num Eriuonse.⁶⁴ Sig+num Iuda.⁶⁵

+Suniefredus,⁶⁶ sacer,⁶⁷ qui ista donacione scripsi⁶⁸ et SSS et die et anno quod supra.

1. *No anterior a la segona meitat del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a*: Al dors: «Uldzineles» (S. XII).
2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
3. *Ermegillus a O i segons b*; *Ermegildo segons a.*
4. *mee a O i segons b*; *mea segons a.*
5. *Sunllo a O i segons b*; *Sunlo segons a.*
6. *Giscefredus a O i segons b*; *Giscalfredus segons a.*
7. *nullius quoquegentis imperio nec suadentis a O i segons b*; [nullius + - 25] *segons a.*
8. *set a O i segons a i b*; *variant admesa, en llatí, de sed.*
9. *faciamus a O i segons b*; *facimus segons a.*
10. *alaudem a O i segons b*; *aluadem segons a.*
11. *et facimus a O i segons b*; [+ - 6] *segons a.*
12. *domum a O i segons b*; *omès a a.*
13. *Minorisa a O i segons a i b, per Minorisensi.*
14. *ad ipso Angulo a O i segons b*; *et ad ipso Angulo segons a. Forma correcta: ad ipsum Angulum.*
15. *Lubricatu a O i segons b*; *Lubricato segons a.*
16. *Et sunt ipsas terras a O i segons b*; [+ - 7 ter] *ras segons a.*
17. *comitatu Minorisa, in a O i segons b*; [comitatu Minorisa, in Baias, in] *segons a*; *en qualsevol cas, la forma correcta és Minorisensi.*
18. *que a O i segons a i b, per quod.*
19. *ipso Ponto a O i segons a i b. Malgrat que el regist situï el camp i les comes objecte de donació a Olzinelles (vegeu la nota 1), el pont a què fa esment aquest document no pot ser altre que el que hi havia al sud de l'Angle i de la muntanya de Montpeità (vegeu el document núm. 76, nota 2), el darrer esment del qual és del 982 (vegeu el document núm. 331). No és probable que el pont fos a l'Angle mateix, al riu Llobregat, on hi hagué els molins del monestir; transformats després de la desamortització de 1835 en una fàbrica tèxtil i on s'hi construí una palanca, segurament al mateix lloc on hi ha l'actual, que comunica amb la població de Navarcles. En aquesta època es documenten dos altres llocs per travessar el riu: la palanca del lloc anomenat precisament la Planca, des del 975 (vegeu el document núm. 251), i el gual de Navarcles, documentat des del 978 (vegeu el document núm. 276), al sud i al nord, respectivament, de l'antic pont. Abans del segle XII es documenten dos ponts més sobre el Llobregat: el pont pedris, que salvava el congost de la Querosa (actual municipi de Manresa, comarca de Bages) al camí que unia Terrassa amb Manresa per la serra de l'Obac (vegeu el document núm. 677 -Barcelona, ACA, Monacals, fons de Sant Benet de Bages, núm. 90; 1012, abril, 14-); i el pont de Cabrianes, al terme de l'antiga parròquia de Sant Jaume d'Olzinelles (actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages), del qual, malgrat no ser esmentat en cap document del fons del monestir de Sant Benet de Bages anterior al 1123 -per tant, no el trobaran al Diplomatari de Sant Benet de Bages-, en coneixem l'existència almenys des del 1086 gràcies a un altre fons, el de l'Arxiu Capitular de Barcelona -Diversorum C (b), caps 3, núm. 333-, i fou durant molts segles el més important d'aquesta zona, per on passava el camí que unia Manresa amb Vic per Artés i Collsuspina. (SALVADÓ I MONTORIOL, Joan, *Història medieval d'un territori: Sant Fruitós de Bages (segles X-XVI)*, pàg. 497) A l'època de l'autor del regist el pont a què fa esment el document feia segles que no existia, i si, en canvi, el de Cabrianes, a Olzinelles, motiu de la confusió.*
20. *afrontat a O i segons a i b, per affrontat.*
21. *uno a O i segons b*; *ipso segons a.*
22. *orientis a O i segons a i b, per oriente.*

23. de Sancto Benedicto *a O i segons a i b, per Sancti Benedicti.*
24. rocha *a O i segons a i b, per roca.*
25. de Dato *a O i segons a i b, per Datoni.*
26. de Ariunso *a O i segons b; de [Arbion]so segons a.*
27. eres *a O i segons b; heres segons a.*
28. circi *a O i segons b; circii segons a. Forma correcta: circio.*
29. Lubricato *a O i segons b; Lubrigato segons a.*
30. cumas *a O i segons b; domos segons a.*
31. affrontant *a O i segons b; afrontat segons a.*
32. de Dato *a O i segons a i b, per Datoni.*
33. eres *a O i segons a i b. Forma correcta: heres.*
34. strada *a O i segons b; strata segons a.*
35. de Gultredo *a O i segons b; de Gi[ni]redo segons a.*
36. eres *a O i segons a i b. Forma correcta: heres.*
37. istrada *a O i segons b; estrada segons a.*
38. circi *a O i segons a i b, per circio.*
39. rocha *a O i segons a i b, per roca.*
40. in *a O i segons b; infra segons a.*
41. affrontaciones.
42. a *a O i segons b; ad segons a.*
43. Domino Deo et Sancto Benedicto *a O i segons a i b. Forma correcta: Dominum Deum et Sanctum Benedictum.*
44. et *a O i segons b; vel segons a.*
45. earum *a O i segons a i b, per suos.*
46. uenerit *a O i segons b; omès a a.*
47. set *a O i segons a i b; variants admeses, en llatí, de sed.*
48. Iudas Scariothe *a O i segons a i b.*
49. participationem *a O i segons b; participatione segons a.*
50. omnia *a O i segons b; obviat segons a.*
51. *Tot seguit, segons a: et in antea accipat et ista omnia in duplo componere faciat, sobrer.*
52. donacio *a O i segons a i b. Forma correcta: donacione.*
53. firmis *a O i segons a i b. Forma correcta: firma.*
54. donatio *a O i segons b; donacione segons a.*
55. Kalendas Nouembrii *a O i segons b; kalendas novembris segons a. Forma correcta: Kalendarum Nouembrium.*
56. Leutario *a O i segons a i b.*
57. rege *a O i segons b; rex segons a. Forma correcta: regi.*
58. Ermegillus *a O i segons b; Ermegi[ldo] segons a.*
59. Sunllo *a O i segons b; Sunlo segons a.*
60. Giscefredus *a O i segons b; Giscafredus segons a.*
61. donacione *a O i segons b; donacione segons a.*
62. rogauimus *a O i segons b; regavimus segons a.*
63. presbiter *a O i segons b; sacer segons a.*
64. Eriuonse *a O i segons b; [+ 7]se segons a.*
65. Iuda *a O i segons b; Dida segons a.*
66. Suniefredus *a O i segons b; Sunifredus segons a.*
67. sacer *a O i segons a i b. Forma correcta: sacerdos.*
68. scripsi *a O i segons b; scripsit segons a.*

per compra i dels parents, al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de trenta sous, a pagar en coses que ho valguin.

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 19.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 62, pàgs. 76 i 77, *ex O.*

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 977, pàgs. 720 i 721.

B. N.º. 657²

Monte Petano³

In nomine Domini. Ego Goltredo et uxori me Tortorella, uinditores sumus uobis Arnaldo et uxo[r] sue Chilio, emtores. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus uobis terra culta et erma, que nobis aduenit de comparacione uel de parentorum. Et est ipsa terra in comitatum Menresa uel in Montem Pectano. Et afrontat ipsa terra: de orientem in terra de Uincemalo uel suos eres; de meridie in stirpe; de occiduo in uinea de Galtberigo uel suos eres; de circi in terra Gustrimiro. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa terra totum ab integrum, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos XXX in rem ualentem. Et nichil exinde que de ipso precio aput uos emtores non remansit. Et est manifestum. Quot si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista carta uindicione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat uobis in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista carta uindicio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista carta uindicio XIII Kalendas Ianuarias anno XII regnantem Leutario rege, filium Leudeuici.

Sig+num Goltredo. Sig+num Tortorella, qui ista carta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Eriuonso. Sig+num Atila. Sig+num Ruero.

Baldemares, presbiter, qui ista carta uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. 16 *segons a.*

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

3. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Monte Petano» (S. XI-XII).

166

966, abril, 18.

Venda. *Meravell i la seva esposa Ajo venen a Requesens una vinya, que tenen per compra, al comtat de Manresa, al costat de la vila d'Ullastrell, [Oristrell -mas i capella de Sant Pere-, actual municipi del Pont de Vilomara i Rocafort, comarca de Bages] pel preu de quinze sous.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1040.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 981, pàg. 723.

B. N.º. 178¹

In nomine Domini. Ego Mirabile et uxor mea Ego, uinditores sumus tibi Recosindo, emtore. Per

hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi uinea nostra propria, qui nobis aduenit per nostra comparacione. Et est ipsa uinea in comitatum Menresa, in locum que dicunt iusta uilla Ullastrello. Et afrontat: de parte oriente in ipso torrente; et de meridie in semedario uel in uinea Ranemiro; ab occiduo in uinea de Bellarone; et de circi in terra de Maria uel suos eres. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa uinea ab integrum cum exio et regressio suo propter precium solidos XV. Et nichil exinde non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta uinea cum ipsos II cubos et ipsa tonna et ipsas II portadoras de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestate ad faciendi quod uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra hanc ista uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componamus tibi ipsa uinea et ipsa vexella in duplo cum omnem suam inmeliacione. Et in antea ista uindicio firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista uindicione XIII Kalendas Madii annos XII regnante Leutario rege, filium Leudeuico.

Sig+num Mirauile. Sig+num Ego, qui ista uindicione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Ermegille. Sig+num Rimola. Sig+num Fruilane.

Ansemundus +, qui ista uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

167

966, abril, 19.

Donació pietosa. *Ranulf i la seva esposa Bonença donen a Sant Benet [de Bages] una part de l'alou que tenen per compra al comtat de Manresa, al terme de Navarcles, al costat del riu Llobregat, al Pont. [actual municipi de Navarcles, comarca de Bages] Fan la donació per a remei de les seves ànimes.*¹

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1037.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 982, pàg. 724.

k[arta] de Navarculas²

N.³ N° 148⁴

Año 965.⁵

Navarcles.⁶
19-IV⁷

Ranulfo y su Muger hacen donacion á S. Benito del alodio que tenian en Navarcles⁸

[... donacio ? ...]⁹ Navarcles¹⁰

Donatio á S. Benet

[en] lo terme de Vlz[ine]lias¹¹

Arxiu de casa GUITART

TOMO _ PLÉC 12
LLIGALL _ N°. 357

CENTRE EXCURSIONISTA DE LA COMARCA DE BAGES¹³**n. 1037¹⁴**

In nomine Domini. Ego Renulfus et uxori tue Bonenca. Manifestum est enim quia placuit animis nostris et placet nullus quoquegentis imperio nec suadentis ingenio set propria nostra elegit bona uolumptas ut donare faciamus aliquis de alodem nostrum a Domino Deo et Sancto Benedicto, qui est situs in comitatu Minorisa, iuxta flumen Lubricato. Et est ipsa terra in comitatu Minorisa, in apendicio de Nauarculas, iuxta flumen Lubricato, in ipso loco que dicimus ad ipso Ponto.¹⁵ Et afrontat ipsa terra culta et erma, qui nobis aduenit per comparacione: de parte orientis in terra culta uel erma de Carpio; et de meridie in terra culta uel erma de Dato uel suos eres; et de occiduo in terra de Ermegille; et de circi in flumen Lubricato. Quantum in istas afrontaciones includunt sic donamus a Domino Deo et Sancto Benedicto ipsa terra culta et erma, propter Deum et remedium animas nostras. Quod si nos donatores aut ullusque homo qui contra hanc ista donacione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa terra in duplo cum omnem suam inmelioracione. Et in antea ista donacione firmis permaneat omnique tempore.

Facta ista donacione IIIⁱX^o Kalendas Madii¹⁶ anno XII regnante Leutario rege.

Sig+num Renulfus. Sig+num Bonenca, qui ista donacione fecimus et testes firmare rogauimus.
Sig+num Gultredus. Sig+num Radulfus. Sig+num Rotario.

Sonifredus, sacer,¹⁷ qui ista donacio scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Un forat al marge esquerre (costat del text). Tres sècs horitzontals i tres sècs verticals. El pergamí anava plegat i enrotllat. La tinta és en general esvaïda.*
2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI.*
3. *O segons a.*
4. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
5. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*
6. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*
7. *Mitjans del segle XX, c. 1948-1950. Escrit amb llapis.*
8. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*
9. *... donacio ? ... (unes 15 lletres; 5'05 cm).*
10. *Primer quart del segle XIX, c. 1815-1820.*
11. *Primer quart del segle XIX, c. 1815-1820. Malgrat que la situació del bé immoble cedit no dóna cap marge per a l'error, perquè es llegeix perfectament la localització (Et est ipsa terra in comitatu Minorisa, in apendicio de Nauarculas, iuxta flumen Lubricato, in ipso loco que dicimus ad ipso Ponto), a més del fet que tots els altres regests, tant anteriors com posteriors, la situen a Navarcles, aquest té una explicació, per a la qual remetem a la nota 2 del document núm. 164.*
12. *Segell estampat c. 1923.*
13. *Segell del «Centre Excursionista de la comarca de Bages», amb l'escut de l'entitat, estampat c. 1905-1923.*
14. *Mitjans del segle XX, c. 1948-1950. A l'angle inferior dret, escrit amb llapis.*
15. *Vegeu la nota 19 del document núm. 163.*
16. *Kalendas Madii a O, per Kalendarum Maiarum.*
17. *Sonifredus sacer en majúscules a O. Forma correcta: Suniefredus, sacerdos.*

Venda. *Gotsens [= Ausens, Otsens] i la seva esposa Guisavel [= Isabel] venen a Guifred [= Gifreu] i la seva esposa Guisla una terra que tenen per herència al comtat de Manresa, al*

castell d'Or, al terme de Buc, [actual municipi de Castellnou de Bages, comarca de Bages] pel preu d'un sou, a pagar en coses que ho valguin.

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 39, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 63, pàgs. 77 i 78, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 983, pàgs. 724 i 725.

A

P. N°. 731¹

In nomine Domini. Ego Gotesindus et uxor mea Guisauel, uinditores sumus uobis Quifredus et uxor mea Gusilo, hemtores. Per anc scriptura uindicionis nostre uindimus uobis terra culta uel erma, qui nobis auenit de parentorum, et est ipsa terra culta uel erma in commitatum Menresa, in castro Auri, in terminio de ipso Bugo. Et affrontat ipsa terra: de parte orientis in terra de me comparatore; de meridie in strada plupica; de occiduo in terra de Donella, femina; de circi in terra de Trasila. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa nostra ereditate ab integrum cum exio uel regresio suo in propter precium solido I in rem ualentem. Quod si nos uinditores ad ulusque omo qui contra ista carta uindicionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat uobis in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista carta uindicio firmis stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicionis IIII Kalendas Madii anno XII regnante Leutario rege, filio Leduuici regi.

Sig+num Gotesindus. Sig+num Gusauel, qui ista carta uindicionis fecimus, testes firmare rogauimus. Sig+num Domenicus. Sig+num Morgadus. Sig+num Sunarius.

Stefanus, presbiter, qui ista carta rogitus scripxit SSS sub dies et anos quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

169

966, maig, 30.¹

Venda. *Avaidó, anomenat Bell, i la seva esposa Guantilda [= Gontelda] venen a Baldomar, sacerdot, una terra que tenen per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de quaranta-vuit sous.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1041.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 65, pàgs. 78 i 79, ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 985, pàgs. 725 i 726.

B. N°. 463²

In nomine Domini. Ego Auaidone, que uocant Bellus, et uxor mea Uuantildes, uinditores sumus tibi Baldomare, presbitero, emptore. Per hanc scriptura uinditionis nostre uindimus tibi terra culta et erma, qui nobis aduenit ex comparatione. Et est ipsa terra culta et erma in comitatu Menresa, in locum que uocant Monte Petano. Affrontat ipsa terra culta et erma: de orientis in terra Arnaldo uel in uinea de Uuifredo; et de meridie et de occiduo in terra de Radulfo uel suo seres; et de circi in terra de Uuistremiro. Quantum in istas affrontationes includunt sic uindimus tibi ipsa terra culta et erma ab integrum, cum exio et regressio suo, in precium solidos XLVIII. Quem uero iam predicta terra que tibi uindimus de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestatem ad omnia que facere uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc uinditione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare, sed componat aut componamus tibi ipsa terra culta et erma in duplo com omni sua inmelioratione, et hanc uinditione firma permaneat omnique tempore.

Facta uinditione III Kalendas Iunii anno XII regnante Lothario rege, filium Ludoici regis.

Sig+num Auaidone, que uocant Bellus. Sig+num Uuantildes, qui hanc uinditione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Oderigus. Sig+num Uidale. Sig+num Goldrigo.

+ Sunierus, presbiter, qui hanc uinditione scripsi et SSS sub die et anno quod supra.

1. 31 *segons a*.

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

966, agost, 9.

Venda. *Elo i els seus fills i les seves filles: Solma, Bonemir, Fruitós, Eimo [= Emma] i Marc, venen a Sala la meitat d'una terra que tenen per compra i herència al comtat i terme de Manresa, al costat del riu de Sant Fruitós [riu d'Or/Ridor, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de cinc sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 40, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 66, pàg. 79, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 988, pàg. 727.

A

S.T. N° 439¹

In nomine Domini. Ego Eilo et filiis meis uel filias is nominibus: Solma et Bonemirus et Fructoso et Eimo et Markes, nos simul in unum uinditores sumus tibi Sallane, emtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus nos tibi terra nostra propria, qui mihi aduenit ad me Eilo per mea comparacione et ad nos filios uel filias supernominatos per nostra ereditate. Et est ipsa terra in comitatum Menresa uel in eius terminio. Et affrontat ipsa terra: de parte orientis in roka; et de meridie ad ipso Forno; et de occidentis in ipso rio de Santo Fructuoso; et de circi in terra de te ipso emtore. Quantum infra istas IIII afrontaciones includunt sic uindimus nos tibi de ipsa terra ipsa medietate ab omni integriete, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos V. Et nicil de ipso precio non remansit. Et est manifestum. Quem uero ipsa terra de nostro iuro tradimus dominio et potestate ad proprium. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista uindicione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare sed componat in duplo cum omni in sua imelioracione.

Facta karta uindicionis V Idus Agusti anno XII regnante Leutario rege, filio Leudeuici.

Sign+um Eilo. Sign+um Solma. Sign+um Bonemiro. Sign+um Fructuoso. Sign+um Eimo. Sign+um Marches, nos simul in unum qui ista uindicione fecimus et firmare rogauimus. Sign+um Sento. Sign+um Oliba. Sign+um Fruga.

Senderedus, clericus, qui ista karta uindicione scripsit et SSS [die et an]no quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

966, setembre, 23.

Venda. *Dac i la seva esposa Ermesenda venen a Vidal, Duran i Argeric una vinya que tenen per complantació al comtat de Manresa, a Vilaclara, [Vilaclara -vila desapareguda; mas-, parròquia de Sant Martí de Torroella, actual municipi de Sant Joan de Vilatorrada, comarca de Bages] pel preu de vint-i-sis sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya Carolíngia, Comtats

d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 41, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 68, pàgs. 80 i 81, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 994, pàg. 730.

A

P. N°. 179¹

In nomine Domini. Ego Daco et uxor mea Ermesinda, uinditores sumus uobis Uidale, Durandus, Argericus, hemtore. Per anc scriptura uindicionis nostre uindimus uobis uinea cum arboribus, qui nobis auenit per nostra complantacione. Et est ipsa uinea in commitatum Menresa, in uilla Clara. Et afrontat ipsa uinea: de parte orientis in uinea de Truitero; de meridie in serra; de occiduo in uinea de Bellarone; de circi in terra de Gerraldo uel eredes suos. Quantum infra istas IIII affrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa uineat cum arboribus, totum ab integrum, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos XXVI in rem ualentem. Quem uero predicta ipsa uinea cum arboribus de nostro iuro in uestro tradimus dominio et potestatem. Quod si nos uinditores ad ullusque omo qui contra anc ista carta uindicionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat uobis in duplo cum suam inmeliacione. Et in antea ista carta uindicio firma permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicionis VIII Kalendas October anno XIII regantem Leutario rege, filio Leduici regi.

Sig+num Daco. Sig+num Ermesinda, qui ista carta uindicione fecimus, testes firmare rogauimus. Sig+num Exemeno. Sig+num Eribertus. Sig+num Iudebertus.

Stefanus, presbiter, qui ista carta uindicionis rogitus scripxit SSS sub dies et anos quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

172

966, setembre, 28.

Donació pietosa. *Sala, coneixedor que l'almoina allibera l'ànima de la mort, dóna a Sant Benet [de Bages] unes cases, terres i vinyes que té al comtat i terme de Manresa, al Bages, a l'Angle, [l'Angle, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] i a altres llocs, i també el castell de Maians. [Maians, actual municipi de Castellfollit del Boix, comarca de Bages] Els servents de l'esmentada església de Sant Benet [de Bages] hauran de donar anualment, a Sant Pere de Roma, trenta sous.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 20.

A.* Còpia medieval: Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 21.

B. Còpia medieval: Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 22.

C. Còpia de la segona meitat del segle XVIII (c. 1773): Barcelona, BC, Secció de manuscrits i arxiu, Ms. 729-3, Jaume PASQUAL, *Sacra antiquitatis Cataloniae monumenta*, f. 133 v. -134 v. (foliació original: f. 268-270), ex O.

a. *Catalunya romànica*, vol. XI, pàg. 411, ex O.

b. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 69, pàgs. 81-83, ex O.

c. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 995-1, pàgs. 730-732.

A

In nomine Domini. Ego Salla,¹ donator. Magnum michi² et satis licitum esse uidetur domum Dei edificare³ ubique et de meis rebus honorare atque concedere. Audientes predicationem et monita Sanctorum Patrum quia elemosina⁴ a morte liberat anima, cognoscentes⁵ me peccati macula honestos⁶ compuncti de superna caelorum pietate supplicantes⁷ eius misericordiam⁸ ut pius et misericors sit Deus in peccatis meis. Propterea concedo atque trado ad domum Sancti Benedicti⁹ sub iussione Beatissimi Petri, principis apostolorum, casas,¹⁰ curtes¹¹ et ortos,¹² terras cultas uel incultas,¹³ siluis, garricis, pratis, pascuis, ductibus uel reductibus, uineis, pomiferis uel inpomiferis, qui michi aduenit tam de comparatione quam ex concamiatione.¹⁴ Et est hec omnia in comitatu Menresa¹⁵ uel in eius termines,¹⁶ in loco¹⁷ quem¹⁸ dicunt ipso Anglo.¹⁹ Affrontat hec omnia: de parte orientis²⁰ in ipsa serra uel in ipsa strada,²¹ et de meridie in terra de Dato²² uel suos heredes²³ et in ipsa strada,²⁴ et de occiduo in Monte Petano;²⁵ et de circi²⁶ in casas²⁷ de Bonencia²⁸ uel suos heres²⁹ uel in flumen Lubrigado.³⁰ Et in Sechabechs³¹ duas pecias³² de uinea cum illorum affrontationes. Et in alio loco, ad ipso rio de Sancto Fructuoso,³³ sic dono casas cum ipso columbario³⁴ et terra culta et erema.³⁵ Affrontat hec omnia: de parte orientis³⁶ in strada,³⁷ de me[ri]die in terra de³⁸ Adroario³⁹ uel suos eres;⁴⁰ de occiduo in ipso rio; de circi⁴¹ in terra Chenos⁴² uel suos eres,⁴³ sicut in meas scripturas resonat. Et in alio loco ipsum kastrum⁴⁴ que⁴⁵ uocatur Medianum,⁴⁶ cum suis terminos, exceptus ipsum alodem de Godemars⁴⁷ uel suos eres.⁴⁸ Abet⁴⁹ affrontationes: de parte orientis⁵⁰ in ipso termino⁵¹ de Uuardiola;⁵² et⁵³ de meridie in termino⁵⁴ de ipsa Uuardia⁵⁵ uel in termino⁵⁶ de castel⁵⁷ Hodelino;⁵⁸ et de occiduo in termino⁵⁹ de castrum Hodena,⁶⁰ et de circi⁶¹ in termino⁶² de castel⁶³ Fullite,⁶⁴ qui michi⁶⁵ aduenit per mea aprisione. Quantum infra istas affrontationes includunt sic dono atque⁶⁶ concedo ad domum Sancti Benedicti⁶⁷ sub dominatione Sancti Petri apostoli omnia quicquid ibidem ab eo⁶⁸ pro⁶⁹ quacumque uoce, totum ab integrum, cum exiis et regressiis⁷⁰ earum.⁷¹ Et est manifestum. Uolo enim ut cunctis diebus omnia que⁷² supratexui⁷³ in potestate et dominatione Sancti Benedicti⁷⁴ presentes⁷⁵ et futuri ita obtineant sicut ceteris alodibus et munificentis Sancti Benedicti pertinentibus usuandi, exfructuandi, gubernandi seu faciendi quod uoluerint regulariter habeant potestatem omni tempore ut domum Sancti Benedicti⁷⁶ sit exinde honoratum. Ita tamen ut pro meis animabus exorare non pigeant ut ueniam et remedium a Domino⁷⁷ Ihesu Christo adipisci merear, amen. Et per unumquemquam annum ipsi seruietes domum Sancti Benedicti⁷⁸ donare faciant ad domum Sancti Petri,⁷⁹ qui est situs in urbe Roma, solidos XXX^a. Quod si ego donator aut ullusque homo qui contra hanc ista donatione seu larguitionis mercedem causam mouere temptauerit aut iamdictos alaudes⁸⁰ de domum Sancti Benedicti⁸¹ abstraere⁸² uoluerit, peccatis meis anime illius sit obligatum, et a liminibus sancte Ecclesie⁸³ Catholice⁸⁴ et osculatione omnium christianorum extraneus efficiat, que pro hac rem cupio esse purgatum. Itaque et insuper componat in uinculo hec omnia que⁸⁵ suprascriptum est in quadruplo ecclesie⁸⁶ Sancti Benedicti perpetuum⁸⁷ habitura quantum ipso tempore immelioratum fuerat⁸⁸ aut charius⁸⁹ ualere potuerit. Et in antea ista donatio firmis⁹⁰ permaneat omnique tempore.

Facta ista donatione IIII Kalendas October⁹¹ anno XIII regnante Lothario rege,⁹² filium Ludouici⁹³ regis.

Salla SSS.*, qui hanc donationem⁹⁴ feci et firmare rogauit. Isarnus SSS.* Uuifredus⁹⁵ SSS.* Abbo, leuita SSS.* Sig+num Salla. Sig+num Leopardus. Sig+num Baldofredus. Sig+num Uuinadus⁹⁶ SSS. Gontarius SSS.* Sig+num Nitrandus. Sig+num Emenus. Agila, presbiter SSS.* Crispus, presbiter SSS.* Uuimarus⁹⁷ SSS.* Mascaron,⁹⁸ presbiter, SSS.* Ualdemares,⁹⁹ presbiter, SSS.* S+ Borrelli,¹⁰⁰ gratia Dei comes,¹⁰¹ qui concius fui in ista donatione propter Deum et remedium anime mee. Uuigo¹⁰² SSS.*

Sunierus,¹⁰³ presbiter, qui hanc donationem¹⁰⁴ scripsi et SSS sub die et anno quo¹⁰⁵ supra.

1. Salla a **O** i segons **A**.

2. michi a **O** i segons **A**, per mihi.
3. hedificare a **O** i segons **A**, per edificare.
4. elemosina a **O** i segons **A**, per eleemosyna < grec.
5. cognoscente a **O**; cognoscentes segons **A**.
6. honustos a **O** i segons **A**.
7. supplicantes a **O** i segons **A**.
8. misericordiam a **O** i segons **A**; misericordia segons **c**.
9. Sancti Benedicti a **O** i segons **A**, per Sanctum Benedictum.
10. casas a **O** i segons **A**.
11. curtes a **O**.
12. ortos a **O**, per hortos.
13. terras cultas et incultas a **O**.
14. concamiatione a **O**.
15. Menresa a **O**.
16. termines a **O**.
17. loco a **O**, per locum.
18. quem a **O**; que segons **c**.
19. Anglo a **O**.
20. orientis a **O**.
21. strada a **O**.
22. Dato a **O**.
23. heredes a **O**; eres segons **c**.
24. strada a **O**.
25. Monte Petano a **O**.
26. circi a **O**, per circio.
27. casas a **O**, per casis.
28. Bonencia a **O**.
29. heres a **O**; eres segons **c**.
30. Lubrigado a **O**.
31. Sechabechs a **O**.
32. pecias a **O**; petias segons **c**.
33. rio de Sancto Fructuoso a **O**.
34. columbario a **O**.
35. erema a **O**; erma segons **c**.
36. orientis a **O**, per oriente.
37. strada a **O**, per strata.
38. de a **O**; de omès a **c**.
39. Adroario a **O**.
40. eres a **O**.
41. circi a **O**.
42. Cheno a **O**.
43. eres a **O**.
44. kastrum a **O**.
45. que a **O**.
46. Medianum a **O**.
47. Godemars a **O**. És el mateix personatge Gotmars que trobem a l'acta de consagració de Sant Benet de Bages, de 3 de desembre de 972 (vegeu el document número 216).
48. eres a **O**.
49. Abet a **O**.
50. orientis a **O**.
51. termino a **O**; termine segons **c**.
52. Uuardiola a **O**; Wardiola segons **c**.

53. *et a O; omès a c.*
54. *termine a O.*
55. *Uuardia a O; Wardia segons c.*
56. *terminio a O.*
57. *castel a O.*
58. *Hodelino a O.*
59. *termino a O.*
60. *Hodena a O, per Odena.*
61. *circi a O.*
62. *termine a O.*
63. *castel a O.*
64. *Fullite a O.*
65. *michi a O.*
66. *atque a O; adque segons c.*
67. *Sancti Benedicti a O, per Sanctum Benedictum.*
68. *abeo a O, per habeo.*
69. *pro a O; per segons c.*
70. *regressiis a O.*
71. *earum a O.*
72. *que a O.*
73. *supratexui a O.*
74. *Sancti Benedicti a O, per Sanctum Benedictum.*
75. *presentes a O.*
76. *Sancti Benedicti a O, per Sanctum Benedictum.*
77. *Domino a O.*
78. *Sancti Benedicti a O, per Sanctum Benedictum.*
79. *Sancti Petri a O, per Sanctum Petrum.*
80. *alaudes a O; alodes segons c.*
81. *Sancti Benedicti a O, per Sanctum Benedictum.*
82. *abstraere a O; abstrahere segons c.*
83. *Ecclesie; Aecclesie segons c.*
84. *catholicę a O; catholice segons c.*
85. *que a O.*
86. *Ecclesie a O; aecclesie segons c.*
87. *perpetuum a O; perpetim segons c.*
88. *fuerat a O; fuerit segons c.*
89. *charius a O; karius segons c.*
90. *firmis a O.*
91. *Kalendas October a O, per Kalendarum Octobrium; Kalendas octobris segons c.*
92. *rege a O.*
93. *Ludouici a O.*
94. *donationem a O.*
95. *Uuifredus a O; Unifredo segons c.*
96. *Uuinadus a O; Winadus segons c.*
97. *Uuimarus a O; Wimarus segons c.*
98. *Mascaron a O; Mascharon segons c.*
99. *Ualdemares a O; Baldemares segons c.*
100. *Borrelli a O; Borrellus segons c.*
101. *comes a O; chomes segons c.*
102. *Uuigo a O; Wigo segons c.*
103. *Sunierus a O; Suniarius segons c.*
104. *donationem a O; donazione segons c.*

105. quo a **O**; quod segons **B**.

B¹

[**O**]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A. * Còpia manuscrita, anterior a 1936: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 2, bossa 5, ex «Bibliot. Universit.»

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 995.2, pàgs. 732 i 733.

In nomine Domini. Ego Salla, donator. Magnum mihi et satis licitum esse uidetur domum Dei aedificare ubique et de meis rebus honorare atque concedere. Audientes predicationem et monita Sanctorum Patrum quia elemosina a morte liberat anima, cognoscentes me peccati maccula honestus compuncti de superna celorum pietate supplicantes eius misericordia ut pius et misericors sit Deus in peccatis meis. Propterea concedo atque trado ad domum Sancti Benedicti sub iussione Beatissimi Petri, principis apostolorum Rome, id sunt kasas, curtes et ortos, terras cultas uel incultas, siluis, garricis, pratis, pascuis, ductibus uel reductibus, uineis, pomiferis uel inpomiferis, qui mihi aduenit tam de comparatione quam ex concamiacione, et est hec omnia in committatu Minorisa uel in eius terminos, in locum que dicunt ipso Angulo. Afrontat hec omnia superius scripta: de parte orientis in ipsa summitate serra uel in strada; de meridie in terra de Susanna uel suos eres uel in spelunca uel in ipsa rocha de Monte Petano; et de occiduo in Monte Petano, et pergit inde usque flumine Lubricato; de circii in Auarcules uel in Lubricato. Et in Sechabechus pecias II de uineas cum illorum afrontaciones. Et in alio loco ad ipso rio de Sancto Fructuoso sic dono casas cum ipso columbario et terra culta et erma cum illorum afrontaciones. Et in alio loco ipsum kastrum que uocant Medianum cum suos terminos exceptus alaudem de Godmare. Habet afrontaciones: de parte orientis in ipso termine de Uuardiola; et de meridie in ipso termine de ipsa Uuardia uel in terminio de kastro Odulino; et de occiduo in terminio de kastrum Odena; et de circi in terminio de kastro Fulito, qui mihi aduenit per mea aprisione. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic dono atque concedo ad domum Sancti Benedicti sub dominatione Sancti Petri apostoli omnia quicquid ibidem abeo per quacumque uoce, totum ab integrum, cum exiis et regressiis earum. Et est manifestum. Uolo enim ut cunctis diebus omnia que suprutexui in potestate et dominatione Sancti Benedicti permaneat perenniter, illi uero seruientes domum Sancti Benedicti presentes scilicet et futuri ita obtineant sicut ceteris alaudibus et munificenciis Sancti Benedicti pertinentibus usuandi, exfructuandi, gubernandi seu faciendi quod uoluerint regulariter abeant potestatem omni tempore ut domum Sancti Benedicti sit exinde honoratum, ita tamen ut pro meis animabus exorare non pigeant ut ueniam et remedium a Domino nostro Ihesu Christo adipisci merear, amen. Et per unumquemque annum ipsi seruientes domum Sancti Benedicti donare faciant ad domum Sancti Petri qui est situs in urbe Roma solidos XXX. Quod si ego donator aut ullusque homo qui contra hanc ista donatione seu largicionis mercedem causam mouere temptauerit aut iamdictos alaudes de domum Sancti Benedicti abstrahere uoluerit, peccatis meis anime illius sit obligatum et a liminibus sancte Ecclesie catholice osculatione omnium christianorum extraneus efficiat, que pro hac rem cupio esse purgatum itaque. Et insuper componat in uinculo hec omnia que suprascriptum est in quadruplo ecclesie Sancti Benedicti perpetim abitura, quantum ipso tempore immelioratum fuerit, aut karius ualere potuerit. Et in antea ista donatione firmis permaneat omnique tempore.

Facta ista donatione IIII Kalendas Octobris anno XIII° regnante Lothario rege, filium Ludoici regis.

Salla SSS, qui hanc donacione feci et testes firmare rogau. Sig+num Isarnus. Sig+num Unifredus. Abbo, leuita SSS Sig+num Lopardus. Sig+num Baldofredus. Sig+num Uuinadus. Sig+num Nitrandus. Sig+num Eminus. Agila, presbiter SSS Crispius, presbiter SSS Uuimarus, presbiter SSS

Mascharonus, presbiter SSS Baldemarus, presbiter SSS Gontarius, presbiter +.

Sunierus, presbiter, qui hanc donacione scripsit et SSS sub die et anno quod supra.

1. *Es tracta d'una versió que difereix de la versió A en alguns passatges i en algunes signatures, per la qual cosa n'oferim també el text.*

173

966, setembre, 28.

Donació amb obligació al pagament d'un cens anual. *Sala, amb el consentiment del comte i marquès Borrell [II de Barcelona, Girona i Osona-Manresa] dona a Sant Benet [de Bages] el castell de Maians, [Maians, actual municipi de Castellfollit del Boix, comarca de Bages] que és al comtat de Manresa i a la diòcesi de Vic. Exclou qualsevol jurisdicció superior fora de la del papa, i imposa al monestir el pagament del cens anual de trenta sous a Sant Pere de Roma.*

[O]. Original no localitzat.

[A]. Còpia figurada del segle XI, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

B* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 11, dossier 5, ex A.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 996, pàgs. 733 i 734.

B

In nomine Domini. Ego Sanla, cum assensu et uoluntate domini Borrelli, comitis, donator sum ad domum Sancti Benedicti cenobii, in subditione Sancti Petri Rome, ipsum castrum quem uocant Medianum cum suos terminos, exceptus alaude de Godmar. Habet autem terminos predictum castrum in comitatu Minorise uel in episcopatu Uiceno.¹ Et habet affrontationes: a parte orientis in ipso termino de castro Guardiola; de meridie in termino de castro de Guardia uel in termino de castro Adulino; de occiduo in termino de Odena; de circi in termino de castro Fulito. Qui mihi aduenit de mea aprisione. Sunt autem infra istas afrontationes casas, curtes, ortos, terras cultas uel incultas, siluis, garricis, montes, colles, aque aquarumque ductibus et reductibus, uie euntibus et redeuntibus, pratis uel pascua, boscos, uinee, pomifere arbores uel impomifere, omnia et in omnibus, cum exiis et regressiis. Trado uotiue et potentialiter ad domum Sancti Benedicti, sub tuitione uel donatione Beati Petri apostoli uel pape qui Romane prefuerit ecclesie. Nullusque habeat potestatem uel licentiam siue archiepiscopus seu episcopus neque aliqua omnino persona cuiusque dignitatis uel potestatis predictum honorem inquietare neque prescriptum monasterium distringere audeat. Quem ego in mea possessione cum rebus propriis, et non absque magno labore, Deo auxiliante, construxi et tradidi, sicut scriptum est, Domino Deo et Beato Petro Rome, nisi cui potestas a domino papa concessa fuerit, monachi uero domum Sancti Benedicti seruientes qui sunt ibi modo uel futuri sunt ita hec omnia obtineant potentialiter et libere ut nulli homini aliquit exinde seruiant set usuando et fructuando, gubernando faciat quicquit uoluerint regulariter, et ut domus Sancti Benedicti sit honorata exinde secundum possessionem loci. Ita tamen ut pro mea anima exorare non pigritentur, ut ueniam et remedium a Domino nostro Ihesu Christo adipisci merear, amen. Et per unumquemque annum donent prelibati cenobi habitatores Sancto Petro Rome XXX solidos. Quod si ego donator aut ullius homo uel femina contra istam cartam largitionis uenerit aut iamdictos alaudes a domo Sancti Benedicti auferre uel minuere uoluerit, omnia peccata mea anime illius adhereant et obligent, et a liminibus sancte Dei Ecclesie et a consortio omnium christianorum extraneus fiat, et super hoc cupio esse purgatum, et insuper componat hec omnia

superius scripta in quadruplum ecclesie Beati Benedicti perpetim abitura. Et in antea ista carta firma et stabilis permaneat omni tempore.

Que est facta IIII Kalendas October anno XIII regnante Leutario rege, filio Ludoici regi.

Signum+ Borrellus, gratia Dei comes et marchio, qui conscius fuit in ista donatione propter Deum et remedium anime mee. Sanla SSS, qui hanc donationem feci et firmare rogavi. Isarnus SSS Unifredus SSS Abbo, leuita + SSS Sig+num Sanla. Sig+num Leopardi. Sig+num Baldofredi. Sig+num Ginardi. Sig+num Gontarius SSS Crispus, presbiter SSS Sig+num Nitrandus. Agila, presbiter SSS Uuimarus SSS Mascaron, presbiter SSS Udalardus, uicecomes +. Baldemarus, presbiter +. Uuido SSS

Suniarius, presbiter, qui hanc donationem scripsit sub die et anno quo supra.

1. Uiceno *segons B*, per Uicensis.

174

966, setembre, 28.

Venda. *Isarn ven a Baldomar, sacerdot; Senfred [= Sinfreu] i Savaric unes cases i unes terres que té per compra al comtat de Manresa, al [terme del] castell de Balsareny, a la vall de Ferrans, [actual municipi de Balsareny, comarca de Bages] pel preu de cent sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 42, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 997, pàg. 734.

In nomine Domine. Ego Ysarnus, uinditur sum uobis Baldomare, presbitero, et Sunifredo, et Sauarigo, emtores. Per hanc scriptura uinditionis mee uindo uobis casas cum curte et orto et terras cultas uel incultas, pomiferis uel inpomiferis, garricis cum ipsas ruiras et uineas, qui michi aduenit per comparatione. Et est hec omnia in comitatu Menresa, in castrum Balzarenne, in ualle Ferrans. Afrontat hec omnia: de orientis in terra de Goldrigo uel suos eres; de meridie in suma serra de Ferrans; de occiduo in serra de ipso Pennedico uel in Siluaseminata; de circi in strada uel in torrente qui discurrit. Quantum in istas affrontationes includunt sic uindo uobis ipsa mea hereditate ab integrum, cum exiis uel regressiis earum, in precium solidos C, quod manibus meis recepi. Et est manifestum de meo iure in uestram trado dominio et potestatem ad omnia que facere uolueris. Quod si ego uinditor aut ullusque homo qui contra hanc uinditione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat aut componam uobis hec omnia in duplo cum omni sua inmeliolatione, et hanc uinditio firmis permaneat omnique tempore.

Facta uinditione IIII Kalendas October anno XIII regnante Lothario rege, filium Ludoici regis.

Ysarnus SSS, qui hanc uinditione feci et firmare rogavi. Sig+num Baldofredus. Sig+num Oliba. Sig+num Ariuonsus. Sig+num Emenus. Sig+num Nitrandus.

Sunierus, presbiter, qui hanc uinditione scripsi et SSS sub die et anno quo supra.

175

967, gener, 6.

Venda. *Benet i la seva esposa Triera venen a Ranemir, [= Ramir] sacerdot, la terra que tenen al comtat de Manresa, al [terme del] castell Bellid, [castell de Castellbell] a Montalar, [actual municipi de Castellbell i el Vilar, comarca de Bages] pel preu de vuit sous.*

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 71, f. 46, núm. 213.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1004, pàg. 737.

A

Cal. 21, N° 213¹

«Consta ab acte clos per Borrell, prevere, a 8 dels idus de janer, any 13 del reynat de Lotari, rey, que Benet y sa muller Triera vengueren a Randemiro, prevere, la terra que·ls havia provingut, que està en lo comptat de Manresa, en Castellbelido, o en lo lloch dit Montalare. Afronta de orient ab lo camí, y de mitgdia ab terra del comprador, de ponent y tremontana així mateix. Quant estas afrontacions enclouen ho venen per preu de 8 sous».

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

176

967, febrer, 8.

Venda. *Solguista, dona, ven a Baldomar, sacerdot; Senfred [= Sinfreu] i Savaric una casa, unes terres i unes vinyes que té pel desè i per herència al comtat de Manresa, al [terme del] castell de Balsareny, a la vall de Ferrans, [actual municipi de Balsareny, comarca de Bages] pel preu de dotze sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 43, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1006, pàg. 738.

A

C. N° 10¹

In nomine Domini. Ego Solguista, femina, uinditor sum uobis Baldemares, presbiter, et Seniofredo et Sauarigo, emtores. Per hanc scripture uindicionis me uindo uobis case, superpositas et curtes et ortos et terras et uineas, cultas et ermas, cum illorum arboribus pomiferis uel cladiferis, qui mihi aduenit per meum decimum uel de filia mea nomine Speciosa, qui est condam. Et est ipsa hec omnia in commitatum Menrissa, in castro Balzarengno, in ualle que nominant Ferrandos. Et afrontat ipsa hec omnia: de parte orientis in alaude de Goldrigo uel suos eres, uel in uia, uel in alaude de Petro uel de eredibus suis; et de meridie in ipsa serra; et de occiduo in ipsa serra de ipso Pendedizo uel in alaude de Gondeberto; et de circii in ipsa strada uel in torrente que discurrit. Quantum infra istas

afrontaciones includunt sic uindo uobis ipsa hec omnia quod superius ressonat in montem, in uallem, ubi inuenire potuero, ipsa mea ereditate ab omnem intecrietatem, et cum exio uel regresio earum, in propter precium solidos XII in rem ualentem. Quem uero predicta hec omnia, quod superius insertum est, de meo iuro in uestro tradimus dominio potestatem. Quod si nos uinditores ad uldusque omo qui contra hanc ista carte uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set hoc quod querit in duplo componat cum sue inmeliacione. Et in antea ista uindicio firmis stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carte uindicio VI Idus Februarii anno XIII regnantem Leutario rege, filium Luduuici regi.

Sig+num Solgista, qui ista carte uindicione feci et testes firmare rogau. Sig+num Altemiro. Sig+num Eriberto. Sig+num Ouasio.

+ Miro, presbiter, qui hunc² uindicione subscripxit et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. *qui hunt repetit.*

177

967, març, 7.

Venda. *Elies i la seva esposa Truitelda venen a Argeric una terra que tenen per compra al comtat de Manresa, al terme d'aquesta ciutat, a Vilaclara, [Vilaclara -vila desapareguda; mas-, parròquia de Sant Martí de Torroella, actual municipi de Sant Joan de Vilatorrada, comarca de Bages] per catorze sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 44, *ex O*.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 71, pàgs. 84 i 85, *ex A*.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1007, pàgs. 738 i 739.

A

P. N° 177¹

In nomine Domini. Ego Elias et uxori mea Truiteldes, uinditores sumus tibi Argerichus, emtore. Per hanc scriptura uindiccione nostre uindimus nos tibi terra nostra propria, qui nobis aduenit per comparacionem. Et est ipsa terra in chomitatum Minorissa, in agazencias de ipsa ciuitatem, in lochum que uokant uilla Clara. Et afrontat ipsa terra: de oriente in uia; et de meridie in terra de Ermenisclu; et de occiduo in terra de Teuderagu uel suos eredes; et de circi in terra de Erminisclu. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus nos tibi ipsa terra hab integum, cum exio uel regressio suo, in propter precium solidos XIII in rem ualentem. Et nichil que de ipsum precium aput te emtore non remansit. Est manifestum. Quem uero ipsa terra quem sic uindimus nos tibi de nostre iure in tuo tradimus dominio et potestatem ad omnia que facere uolueris. Et qui contra hanc ista karta uindiccione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindiccare set componat tibi ipsa terra in duplo cum omni suo inmeliacionem. Et in antea ista karta uindiccione firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista karta uindiccione Nonis Marcii anno XIII regnante Leutarius rex, filius Leudeuici regi.

Sig+num Elias. Sig+num Truiteldes, qui ista karta uindiccione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Argemirus. Sig+num Geraldus. Sig+num Iohannes.

Iohannes, leuita, qui ista karta uindiccionis scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

178

967, març, 21.

Venda. *Engilbert ven a Guifred [= Gifreu] una terra i una vinya que té per compra al comtat de Manresa, al castell d'Or, al terme de Buc, [actual municipi de Castellnou de Bages, comarca de Bages] pel preu de sis sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 45, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 72, pàg. 85, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1008, pàg. 739.

A

P. N.º. 68¹

In nomine Domini. Ego Inquilberto, uinditor tibi Quifredo, emtore. Per hanc scriptura uindiccionis nostre uindo tibi terra culta uel uinea mea propria, qui mihi aduenit per mea comparacione. Et est ipsa terra culta uel uinea in comitatum Menresa, in castro Ori, in terminio de ipso Bugo. Et afrontat ipsa terra culta uel uinea: de oriente in terra de Giscafredo et suo² eres; et de meridie in terra de Barone et suos eres; et de occiduo in terra de Barone et suos eres; de circi in terra de Barone et suos eres. Quantum in istas IIII^{or} infrontaciones includunt sic uindo tibi terra culta uel uinea ab intecrum, cum exio et recresio suum, in propter precio solidos VI in rem ualente. Et est manifestum. Que uero predicta hec omnia de nostro guro in tuo trado dominio et potestate ad omnia que facere uolueris. Et si quisqui contra ista carta uindiccionis uenerit pro inrumpendum non oc ualeat uindicare, sed componat ipsa terra culta uel uinea in duplo cum omnem suam inmelioracione. Et in antea ista carta uindiccionis firma et stabilis permaneat.

Facta carta uindiccionis XII Kalendas Aprilis anno IIIIX regnante Leutario rege.

Sin+um Inquilberto, qui hanc carta uindiccionis fecit et firmare rogauit. Sin+um Goltredo. Sin+um Senderedo. Sin+um Martino.

Albarus, qui hanc carta uindiccionis scripxi et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. suo segons A, per suos.

179

967, juliol, 27.

Venda. *Carpi i la seva esposa Bella venen a Sala una terra que tenen per herència al comtat de Manresa, al terme de Navarcles, [actual municipi de Navarcles, comarca de Bages] pel preu de catorze sous, a pagar en coses que ho valguin.¹*

[O]. Original no localitzat.

A.* Còpia del segle XI: Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1042.

B. Còpia de la segona meitat del segle XVIII (c. 1773): Barcelona, BC, Secció de manuscrits i arxiu, Ms. 729-3, Jaume PASQUAL, *Sacra antiquitatis Cataloniae monumenta*, f. 131 v., ex **O**.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1014, pàgs. 742 i 743.

N. N°. 16²

In nomine Domini. Ego Carpio et uxori me Bella, uinditores sumus nos tibi domno Sallane, emtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus nos tibi terra culta et erma nostra propria, qui nobis aduenit de parentorum. Et est ipsa terra in comitatu Menresa, in terminio de Nauarculas. Et afrontat ipsa terra: de orientis in suma serra uel in terra de Doto; de meridie in torrente uel in terra de Sancto Benedicto; de occiduo in flumen Lubrigado; et de circi in terra de me comparatore uel ad ipsa Spelunca. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus ipsa terra culta uel erma ab omni integrietate, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos XIII in rem ualentem. Et nihil exinde que de ipso precio aput te emtore non remansit. Et est manifestum. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista carta uindicione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat tibi in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista carta uindicio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista carta uindicio VI Kalendas Agustas anno XIII regnante Leutario rege, filium Leudeuici. Sign+um Carpio. Sign+um Bella, qui ista carta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sign+um Uuimara. Sign+um Arcimare. Sign+um Frunouarius.

Baldemares, presbiter, qui hanc carta uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Document escrit sobre un fragment de pergami ratllat a la manera dels còdexs.*
2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

180

967, setembre, 30.

Venda. *Aldeguer [= Oleguer] i la seva esposa Òria venen a Sesnanna diverses cases amb corts, solars, horts, colomars, terres conreades i ermes, vinyes, arbres, illa i un molí, que tenen per aprisió i compra al comtat de Manresa, al terme del castell d'Òdena, a deu llocs diferents, entre els quals: Aguilera, Penedes, la font d'Andalec, el Guix i el Lledó, [actual municipi d'Òdena, comarca d'Anoia] pel preu de cent sous, a pagar en coses que ho valguin.*¹

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1043.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1019, pàgs. 745-746.

Karta de Odena et de Sa[...]¹

T. N°. 103²

In nomine Domini. Ego Eldegario et uxor mea Oria, uinditores summus tibi Sesenanda, emtrice. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi kasas qum qurtes et solarios II et qolumbarios et ortos et terras cultas et ermas et uineas et arboribus et mulino I, qui nobis aduenit per aprisione et de comparacione. Et sunt ipsas kasas cum qurtes et solarios et columbarios et terras cultas et ermas et ortos et uineas et mulino in comitatum Minorisa, in terminio de kastro

Oddena uel in suas agacencias. Et afrontant ipsas kasas cum quarte et solarios II: de parte orientis in kasa de Seniofredo uel suos eredes; et de meridie in uia; et de occiduo in kasa de Madexo; et de circii in ipso muro de Oddena. Et ipsas alias kasas et qolumbarios II et quartes et orto et terra culta qui ibidem est afrontat: de orientis in terra de Sauarigo; et de meridie in ipsa fonte ad ipso Bugo; et de occiduo in terra de Unifredo uel de Goltredo; et de circii in uia et in terra de Atto. Et ipsa uinea qui est ad ipsa Agilera afrontat: de orientis in uinea de Eldofredo; et de meridie in uinea de Madexo; et de occiduo similiter; et de circii in uinea de Atila. Et ipsa uinea qui est ad ipso Penedico afrontat: de orientis in terra de Gifredo; et de meridie in stirpe; et de occiduo in terra de Uiddal; et de circii in uinea de Odegario. Et ipsa terra et uinea qui est ad ipsa fonte de Endalego afrontat: de orientis in uia; et de meridie in terra de Altemiro; et de occiduo in uinea de Altemiro; et de circii in terra de Tederigo. Et ipsa insula qui est ad ipso torrente profundo afrontat: de orientis in torrente qui qurrit; et de meridie in rio de Oddena; et de occiduo similiter; et de circii in stirpe. Et ipso mulino molente qum suum kaput aquis et sua resclausa et suo rego et suo gleuerio [et suo] kakauo et qum sua usibilia quod a mulino pertinet et orto et terra culta et erma qui ibidem est afrontat: de orientis in uia; et de meridie in terra de Tederigo; et de occiduo in rio de Oddena; et de circii similiter. Et ipsa uinea qui est ad ipso Gisso afrontat: de orientis in uinea de Arruidda; et de meridie similiter, uel suos eredes; et de occiduo in stirpe; et de circii in uinea de Liuano uel suos eredes. Et alia uinea afrontat: de orientis qui ibidem est in ipsa ribba; et de meridie in uinea de Ermonfredo; et de occiduo in uinea de Guntizia; et de circii in uinea de Seniofredo, presbitero. Et ipsa terra qui est ad ipso Loddone afrontat: de orientis cultum et ermo in stirpe; et de meridie in terra de Eigoberto uel suos eredes; et de occiduo in terra de Durant uel suos eredes; et de circii in terra de Ademiro. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsas kasas qum quartes et ortos et solarios et qolumbarios et terras cultas et ermas et uineas et mulino qum omnia sua usibilia quod a mulino pertinet et arboribus, qum exio uel regresio suo, totum ab integrum, in propter precium solidos C in rem ualentem. Et nichil que de ipso precio aput te emtrice non remansit. Est manifestum. Quem uero de hec omnia quod superius resonat de nostro iure in uestro tradimus dominio et potestatem ad omnia que facere uolueris. Quod si nos uinditores aut ullus hommo qui contra hanc ista karta uindiccionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat hec omnia quod superius insertum est in duplo com omne suam inmelioracionem. Et in antea ista karta uindiccio firma et stabilis permaneat uidelice modo et omnique tempore.

Facta karta uindiccionis II Kalendas October anno XIII regnante Leutario rege, filio Leudeuigo.

Sign+um Eldegario. Sign+um Oria, qui hanc ista karta uindiccione fecimus et testes firmare rogauimus. Sign+um Chintila. Sign+um Senderedo. Sign+um Madexo.

[Ennego, presbiter], qui hanc ista karta uindiccione scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Karta de Odena et de Sa...» (S. XII).

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

Donació pietosa. *Radulf*, [= Rodolf, Raül] *conexedor que l'almoina allibera l'ànima de la mort, dóna al monestir de Sant Benet [de Bages] unes mujades de vinya al Trullol.* [actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages]

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1044.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 73, pàgs. 85 i 86, ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*,

segona part, núm. 1021, pàgs. 746 i 747.

In nomine Domini. Ego Radulfus, donator sum. [D]ignum nobis et satis licitum esset uidetur domum Dei edificare ubique [et de meis rebus] onorare atque concedere. Audientes predicacionem Sanctorum Patrum quia elemosina a morte liberat anima, cognosco ego peccati macula onusti conpuncti diuine pietate ut pius et misericors sit Deus in peccatis meis. Propterea concedo atque trado [modiatas] de uinea a domum Sancti Benedicti, qui est in comitatum Minorisa, infra terminio, in locum uocitatum Monte Peitano, in ipso Angulo. Et est ipsa uinea in loco ubi dicitur ipso Truliolo. Et afrontat ipsa uinea: de orientis in ipsa uinea que fuit de Rodegando et de filiis suis; de meridie in uinea de Rodebaldo; et de occiduo in uinea de Lobatone uel suos eres; de circi in uia. Quantum istas afrontaciones includunt sic trado atque concedo ipsa uinea a domum Sancti Benedicti. Et nihil ad opus meum non retineo seruiente Domino et Sancti Benedicti monasterii ita obtineat sicut ceteris alodibus uel munificenciis Sancti Benedicti pertinentibus usuandi, cofructuandi abeant potestatem et pro anyma mea exorare non pigeant ut a Domino nostro Iesu Christo adipisci mereamur, amen. Quod si ego donator aut ullus omo qui contra hanc ista donacione uenerit per inrumpendum non hoc ualeat uindicare et pro peccatum [meum] anime illius sit obligatum et cum Iuda Schariot porcione accipiat, et insuper componat in duplo cum sua inmellioracione. Et in antea ista donacione firma permaneat omnique tempore.

Facta ista donacione XIII Kalendas Nouembris anno XIII regnante Leutario rege.

Sig+num Radulfo, qui ista donacione feci et testes firmare rogau. Sig+num Sunigelde. Sig+num Oderico. Sig+num Guifredus.

Badeleus, presbiter, qui ista donacione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. Signatures antigues esborrades

182

967.

Minuta de l'acta de consagració de l'església de Sant Benet de Bages. *Sala, que volgué construir un monestir a la seva propietat, amb una església dedicada a sant Benet, posant-lo sota la jurisdicció de Sant Pere, li lliura ara algunes propietats per al sosteniment dels monjos. Ho fa amb motiu de la consagració de l'església, davant del bisbe Arnulf.* [de Girona, i abat de Santa Maria de Ripoll]¹

O.* Barcelona, Arxiu Provincial de l'Escola Pia de Catalunya. Procedent de l'arxiu de Sant Benet de Bages.

A. Còpia de la segona meitat del segle XVIII (c. 1771), feta pel P. Benet Ribas: Barcelona, BC, Secció de manuscrits i arxiu, Ms. 729-3, Jaume PASQUAL, *Sacra antiquitatis Cataloniae monumenta*, f. 132 r. -133 v. (foliació original: f. 265-268), ex **O**.

a. *Catalunya romànica*, vol. XI, pàg. 410, ex **A**.

b. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 74, pàgs. 86-88, ex **A**.

c. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1023, pàgs. 748 i 749, ex **O**.

d. *Catalunya carolíngia*, vol. V: *Els comtats de Girona, Besalú, Empúries i Peralada*, primera part, núm. 385, pàgs. 343 i 344 (només regist; remet a **c**).

In nomine summe et indiuidue Trinitati. Ego Salla decreui construere aliquod caenobium in honore [Dei] in proprio predio cui antiquitus uocabulum est inditum *ille* in diocesi uel ciuitati, super fluuium quem uocant *ille*, ubi inuocetur nomen ipsius et referantur omnimode illi grates pro remedio anime meae et genitorum meorum, coniugum, filiorum reliquorumque parentum

meorum seu ceterorum fidelium christianorum qui adiutores extiterint et constructores ipsius cenobii et monachorum Christo Domino illic famulancium. Rectum itaque fore arbitraui ut templum quod omnipotenti Deo et in ueneratione sancti construxi Benedicti nullatenus redigeretur sub ullius potestate nisi solius Domini et beatissimi Petri, principis apostolorum, in cuius dominatu cupio ut consistat omni tempore ut pote Dominus. Qui sub nullius consistit imperio domus ipsius a nullius dominetur iussu nisi tantummodo ipsius quem ipse prefecit cuncte sue Ecclesie dans ei potestatem ligandi atque soluendi, et gloriosissimi suprataxi patris, in cuius nomine hanc uolui dedicari basilicam, et abbatis loci ipsius quem sibi cuncta congregatio pari animo elegerit omni bonitate conspicuum et regulari habitu deuotum. Non itaque sub potestate aliquorum hominum hoc uolui rediberi cenobium non filiorum, non comitum, non episcoporum, non aliquorum parentum meorum, nisi solius Domini et sanctorum supranominatorum, quo circa ut omnibus propalatum esse posset presentibus et futuris me ita egisse uolui. Hanc conscriptionem die consecrationis ipsius basilicæ, in presentia orthodoxorum episcoporum ceterorumque catholicorum hominum, comitum, ducum, diuitum, mediocrum, qui eo die ibidem confluxisse probant, conscribi et abbatem ordinari et monachos quotquot potui qui locum eundem regulariter excolerent, subrogari. Deinde uero per presentem conscriptionem [...] Deo et sancti Benedicti iustum esse arbitraui largiri aliqua mea predia quod quidem feci, nunc quatinus fratres {hunc} locum incolentes habere ualeant, unde necessitatem suam in uictu cotidiano explere possint ut libera eis sit adtributa facultas adtentius omnipotentis Dei clemenciam exorare pro suis nostrisque excessibus, remota eis omni cura terrena et seculari. Sunt autem aliqua predia ex his in comitatu ille, in territorio quem uocant ille, rursumque alia in loco alio quem dicunt ille, habentque confinia: a parte orientali uel occidentali uel aquilonari uel australi usque ad locum quem uocant ille. Enim uero quantumcumque infra terminos denominatos uideor habere et possidere trado Domino Deo et sancto Benedicto et presenti abbati et monachis hunc locum ritu condigno excolentibus, in presencia domni Arnulphi,² episcopi, atque ille necnon et ille et comitis ille uel ille ceterorumque fidelium ut a die presenti in reliquum aeuum liberam in omnibus habeant potestatem fruendi sine ullo contradicente, haec predia³ concessa michi pro hoc et ille parentibus meis et in presenti seculo felicia tempora et omnium peccatorum comissa et in futuro seculo sempiterna gloria, amen. Post hæc uero si quis extiterit de parentibus meis aut aliquis homo seu comes seu episcopus qui hanc conscriptionem interrumpere uel uiolare temptauerit, cupiens iniquo animo ius suae dominationis super cenobium istum inponere uel super hæc predia que modo largitus sum uel que locus iste postmodum adquisierit, apponat omnipotens Dominus omnes plagas et omnes infirmitates et imprecationes quas legislator promulgauit in libro autentico et que sunt scriptae in sancta Apocalypsi sitque biothanatus et perpetuum anathema factus cum Iuda, qui tradito Dominum ac magistrum suum, habiens laqueo se suspendit, adipiscaturque etiam equam mensuram cum Dathan et Abiron qui uiuentes sortiti sunt cocyti frigoribus, niueis et uulcanalibus flammis sitque exturbatus a coetu sanctae Dei Ecclesie ut ille Achar, filius Charmi, qui contra preceptum Domini supresit palleum coccineum et Ihericontinam regulam cui dixit Iosue «quia turbasti nos hodie exturbet te Deus de Israel», ac sit dampnatus in anima et corpore a beato Petro ut Ananias et Saffira in corpore qui conatis mentiri Spiritui Sancto, nisi illico recognouerit delictum suum et cessauerit ab hac iniusta petitione et uenerit ante abbatem et monachos loci istius agens dignam satisfactionem pro admissis scelere.

Facta est autem hæc presens conscriptio die feriae *ille*, mense *ille*, datarum *ille* anno uno ex conpluribus regnante Lothario francigena anno ab Incarnatione Domini DCCCCLXVII, indicione X, quo miseratus hic est uenire dignatus ad delenda nostra crimina gerens ueram humanitatis formam.

Sig+num Alle,⁴ egregii principis, qui hanc conscriptionem scribere et confirmare rogauit.

1. La majoria dels noms de lloc i de persona apareixen substituïts pel mot *ille*, de manera que es tracta d'un esborrany o minuta prèvia a la redacció definitiva de l'acta de consagració, que Sala devia voler fer aviat. Tanmateix, la consagració de l'església de Sant Benet de Bages no s'esdevingué l'any 967 ni fou presidida per Arnulf, bisbe de Girona i abat de Santa Maria de Ripoll, sinó que fou el 972, havent ja finit els fundadors, i amb la presència dels bisbes Frujà d'Osona, Guisad d'Urgell i

Pere de Barcelona (núm. 211).

2. *El nom personal masculí Arnulf és d'origen germànic.*

3. *haec predia sembla corregit en his prediis.*

4. *Sic, per Salle.*

183

968, gener, 1¹.

Venda. *Goda, Gragila, Contel, Riquelda, [= Raquel] Ginta [dones] i Ansulf venen a Arnau i la seva esposa Quílio una terra erma que tenen per aprisió dels seus pares, difunts, al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] al Pla de Bages, a Montpeità, [Montpeità - muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de nou sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 23.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 70, pàgs. 83 i 84, *ex O.*

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1024, pàg. 750.

Karta de Mont Petan²

B. N.º. 418³

In nomine Domine. Ego Goda et Grahgilo et Chintilo,⁴ Richilde et Ginta et Ansulfo, uinditores sumus uobis Arnaldo et uxori tue Chillio, emtores. Per hanc scriptura uindicacionis nostre uindimus uobis terra erma nostra propria, qui nobis auenit per aprisione de ienitores nostros, qui sunt comdas, in comitatum Minorissa, in eius terminio, in Campo Baias, in Monte Peitano. Et afrontat ipsa terra que nos uindimus uobis: de oriente in terra Barone; et de meridie in terra Bonensa uel eres suos; et de occiduo in terra Barone; et de circii in terra Fachilo uel eres suos. Quantum in istas IIII^{or} afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa terra ab omnem integrietatem, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos VIII in rem ualentem. Et nichil que de ipso precio aput uos emtores non remansit. Est manifestum. Quem uero predicta ipsa terra aput uos emtores non remansit. Est manifestum. Quem uero predicta ipsa terra quem nos uobis uindimus de nostro iure in uestro tradimus dominio et potestatem. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui ista karta uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat uobis ipsa terra in duplo cum omne suam immelioracionem. Et in antea ista karta uindicione firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista karta uindicione die Kalendas Ianuarii anno XIII regnante Leotario rex, filio Leodeuici regi.

Sig+num Goda. Sig+num Gragil[o]. Sig+num Chintilo. Sig+num Richilde. Sig+num Ginta. Sig+num Ansulfi, qui ista karta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Eidala. Sig+num Uuiskafredo. Sig+num Agela.

Ennis,⁵ presbiter, qui ista karta uindic[io]ne scripsit et cum literas superpositas in uerso III id que «nos uindimus de oriente» et alio locho scripsit II uices «que uero predic[ta]» usque «non remansit est manifestum», et sub SSS die et anno quod supra.

1. 967 segons **a.**

2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Karta de Mont Petan» (S. XI-XII).

3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

4. *et Chintilo repetit i expuntuat.*

5. *Lectura dubtosa.*

184

968, febrer, 21.

Donació pietosa. *Llombard dóna a Sant Benet [de Bages] un pujol i un camp que té per compra a Vilaclara, [Vilaclara -vila desapareguda; mas-, parròquia de Sant Martí de Torroella, actual municipi de Sant Joan de Vilatorrada, comarca de Bages] per a remei de la seva ànima.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 46, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 76, pàg. 89, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1027, pàg. 752.

In Dei nomine eterni. Ego Longouardo, qui iaceo in lectulo meo in egritudine deteptus, et spero in Dei misericordia et timeo non mihi ueniat s[ubitaneo casu mor]tis. Et sic placuit in animis meis et placet quod sic fecisem karta ad domum Sancti Benedicti de ipso puiolo cum ipso campo qui est ad ipsa uilla Clara [...], qui mihi adueni de comparacione. Et hec omnia sic relinquit adque tradit ad domum Sancti Benedicti qui est fundatus prope flumine de Lubrigado cum ipsas illorum afrontaciones, totum ab integrum, cum exio et regresio earum, propter remedium anime mee. Et ullus omo qui ista karta donacione disrumpere uoluerit non hoc ualeat uindicare sed in primis ira Dei incurrat et cum Iuda qui Deum tradit porcionem accipiat in infernum et nomen eius non memoretur amplius sed deleantur de libro uiuencium. Et in antea ista donacione firma stabilis permaneat omnique tempore.

Facta karta donacione VIII Kalendas Martii anno XIII regnante Leutario rex, filio Leudeuico.

Sig+num Longouardo, qui ista karta donacione fecit et testes firmare rogauit. Sig+num Eldouara. Sig+num Iellmirus. Sig+num Salla. Sig+num Senderedus. Sig+num Eigo. Sig+num Oliba. Sig+num Dacho. Sig+num Lobatono.

+ Borrellus, presbiter, qui ista donacione scripsit et SSS sub die et arno quod supra.

185

968, març, 12.

Venda. *Asnar i la seva esposa Bella venen a Adroer una terra que tenen al comtat de Manresa, al [terme de] castell Bellid, [castell de Castellbell, actual municipi de Castellbell i el Vilar, comarca de Bages] pel preu de tres sous.*

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 71, f. 49, núm. 242.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1030, pàgs. 753 i 754.

A

Cal. 21, N°. 242¹

«Consta ab acte clos per Uuisamundo, prevere, a 4 dels idus de mars, any 14 del reynat de Lothari,

rey, que Assenaro y sa muller Bella vengueren a Adrouario sa terra culta o herma que tenian en lo comtat de Manresa, en Castellbelido. Afronta: de orient ab terra de Ato o de Galindo; de mitgdia ab [...]; de ponent ab terra de Sendredo; de tremontana ab terra de [...] o de Belascut. Quant estas afrontacions enclouen ho venen per preu de 3 sous».

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

186

968, abril, 3.

Venda. *Ermegell, Sunlo* [dona] *i Gescafred venen a Sendred*, [= Sindreu] *clergue, una terra que tenen per compra al comtat de Manresa*, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] *a Montpeità*, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] *pel preu de trenta sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 24.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 75, pàgs. 88 i 89, *ex O.*

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1032, pàgs. 754 i 755.

Monte Petano¹

B. N.º. 438²

In nomine Domini. Ego Ermegelde et Sunlo, femina, et Giscafredo, uinditores sumus tibi Senderedus, clericus, emtore. Per hanc scriptura uindicacionis nostre uindimus tibi terra nostra propria, qui nobis aduenit de comparacione. Et est ipsa terra in comitatum Menresa, in suo territorio uel in Monte Pectano. Et afrontat ipsa terra cum eremo: de parte orientis in terra de Sancto Benedicto; et de meridie in terra de Barone uel de Arnaldo; et de occiduo in terra de nos uinditores uel de Barone; et de circi in terra de Bonencia, femina, uel suos eres, siue in terra de Barone. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa terra cum ipso eremo ipsa medietate ab omni integrietate, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos XXX in rem ualentem. Et nichil exinde que de ipso precium aput te emtore non remansit. Et est manifestum. Quod sit nos uinditores aut ulusque homo qui contra hanc ista carta uindicacione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat tibi in duplo cum omni suo inmelioracione. Et in antea ista carta uindicacio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicacio III Nonas Aprilis anno XIII regnantem Leutario rege, filium Leudeuici regi.

Sig+num Ermegelde. Sig+num Sunlo. Sig+num Giscafredo, qui ista carta uindicacione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Ioanes. Sig+num Roterero. Sig+num Atila.

Baldemares, presbiter, qui hanc uindicacione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Monte Petano» (S. XI-XII).

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

187

967, setembre, 10 - 968, setembre, 9.

Venda. *Alderó ven a Gradosa* [= Agradosa] *una terra que és en alou de l'abat* [de Sant Benet de Bages] *al comtat de Manresa, al terme* [del castell] *d'Or.* [actual municipi de Castellnou de

Bages, comarca de Bages]

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 78, Calaix 29, P. N°. 87.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 78, pàg. 91, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1036, pàg. 757.

A

Cal. 29, P. N°. 87¹

«Consta que ab acte clos per Albulus a 4 de las calendas [...],² any 14 del regnat de Lotari, Elderondo ven a Gradosa una terra culta y herma en lo comptat de Manresa y en lo terme de Or. Afronta, dita terra culta y herma: de sol ixent ab terra de Ivirondo; de mitgdia ab terra de Zimella, dona, y sos fills; de ponent y tremontana ab uns camins. És en alou del abat».

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. *Espai en blanc.*

188

968, desembre, 27.

Venda. *Ajofred i la seva esposa Riquelda [= Raquel] venen a Isarn unes cases, terres i vinyes que tenen per compra al comtat d'Osona, a la parròquia de Sant Hilari, [actual municipi de Sant Hilari Sacalm, Guillerics, comarca de la Selva] pel preu de trenta sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 51, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1041, pàg. 761.

V. N°. 811¹

In nomine Domini. Ego Egefredus et uxori sua Richelde, uinditores summus tibi Isarnus, emptore. Per hanc scriptura uindiccionis nostre uindimus tibi in unum locum casa cum solo et superposito et pecia I de terra cum arboribus et in alium locum modiatas II de uineas et in alium locum casas cum curtes et campo cum arboribus, qui nobis aduenit per nostra comparacione. Et sunt ipsas casas in comitatum Ausona, in parrochia Sancti Ilarii. Et afrontat ipsa una casa cum terra et arboribus: de horiente in torente qui scurit; de meridie in ipsa silua et in ipsa terra de Gigo, femina; et de occiduo in ipsa strada; et de circii in terra Sancti Hilarii. Et ipsa uinea afrontat: de horiente in uinea de Guifredus; de meridie in rio; de occiduo in uinea de Gigo, femina; de circii similiter. Et ipsas alias casas cum campo afrontat: de horiente in terra de Ratrude, femina; de meridie in torrente qui scurit; de occiduo in terra de Cesario; de circii similiter. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindimus nos tibi ipsa hec omnia quod superius scriptum est, totum ab integrum, cum exio et regressio earum, in propter precium solidos XXX in rem ualentem. Si quis qui contra hanc ista carta uindiccionem uenerit pro inrumpendum aut inquietare

uoluerit non hoc ualeat uindicare set componat ipsa hec omnia in duplo cum omnem suam immelioracione. Et in antea ista uindicio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicacionis VI Kalendas Ianuarii anno XV regnante Leutario rege, filium Ludouici.

Sig+num Hegefredus. Sig+num Richilde, qui hista carta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Adsindo. Sig+num Argouado. Sig+num Deudado.

Amalricus, presbiter, qui hista carta uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

189

969, gener, 28.

Venda. *Baldomar, sacerdot; Senfred [= Sinfreu] i Savaric venen a Hug, anomenat Unifred, un alou que tenen per herència al comtat de Manresa, al terme del castell de Balsareny, [actual municipi de Balsareny, comarca de Bages] pel preu de cent sous, a pagar en coses que ho valguin.*¹

O.* Barcelona, BC, Secció de manuscrits i arxiu, Perg. 95 R. 3096 (Antic Top: 4-III-2).

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1043, pàg. 762.

audiuit pontius

balcaren²

C. N° . 24³

983.

Balsareny.⁴

Balsareny⁵

- any 975 -

3096⁶ Perg. 95⁷

In nomine Domini. Ego Baldemare, presbitero, et Seniofredo et Sauarigo, nos simul in unum uinditores sumus tibi Ugone, que uocant Unofredo, emptore. Per hanc scriptura uindicacionis nostre uindimus tibi alaudem nostrum, qui nobis aduenit per parentorum. Id sunt kasis, curtis, tēris,⁸ uineis, ortis, ortalibus, siluis, garriciis. Et est hec omnia in comitatum Menresa, in terminio de kastro Balcaregno. Et afrontat hec omnia: de orientis in ipso alaude de Leopardo uel suos eres; et de meridie in ipsa serra que uokant Fulcemagna; et de occiduo in serra que dicunt de Penedico; et de circi in strata siue in torrente. Quantum istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ubicumque inuenire potueris in ualle, in monte, quod ad nos pertineat⁹ de parentorum, in propter [precium] solidos C in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero predicta hec omnia que superius resonat de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestatem ad omnia que facere uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista carta uindicione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set compo[nat] hec omnia que superius resonant in duplo cum illorum immelioracione. Et in antea ista karta uindicione firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista karta uindicacionis V Kalendas Februarii anno XV regnante Leutario rege, filium Leudeuici regi.

Baldemare, presbitero, uinditor, SSS* Sign+um Seniofredo. Sign+um Sauarigo, qui ista ckarta¹⁰ uindiccione¹¹ fecimus et firmare rogauimus. Sign+um Quintilane. Sign+um Uiues. Abbo, clericus SSS*

Eldouigius, sacer, qui ista karta uindiccione scripsi et SSS die uel anno quod supra.

1. *El pergami anava enrotllat. Estat de conservació regular: és força arrugat i té alguns petits forats als marges, que no afecten cap lletra. Una taca d'humitat afecta parcialment les línies 4-9; les lletres afectades es poden llegir amb l'ajuda de làmpada de llum ultraviolada. El V de l'any del regnat del rei Lotari (que és el 15è), per exemple, que no es veu a ull nu, i per aquest motiu havia estat mal interpretat a inicis del XX -vegeu la nota 7- i a inicis del segle XIX pel P. Benet Ribas -vegeu la nota 5-; segons la meua observació, que coincideix plenament amb la datació proposada per Catalunya carolíngia (cf. a), el document ha de ser datat el 969, i no el 975 ni el 983.*
2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI.*
3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
4. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*
5. *Segona meitat del segle XIX.*
6. *Inicis del segle XX. Escrit amb ploma estilogràfica de traç prim, amb tinta negra.*
7. *Inicis del segle XXI. Escrit amb llapis.*
8. *terris a O; terris segons a.*
9. *pertineat a O; pertinent segons a.*
10. *ckarta a O; karta segons a.*
11. *uindiccione a O; uindiccionis segons a.*

190

969, març, 15.

Venda. *Llorenç i la seva esposa Elo venen a Ab, levita, mitja mujada de vinya que tenen per compra al comtat de Manresa, al territori de [la ciutat de] Manresa, prop de Vilapicina, [les Marcetes -mas-, parròquia de Santa Maria de Viladordis, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de nou sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 47, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 79, pàg. 91, ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1047, pàg. 764.

A

M. N.º. 391¹

In nomine Domini. Ego Laurencius et uxori mea Ello, uinditores sumus tibi Abbo, leuita, emtore. Per hanc scriptura uindiccionis nostre uindimus tibi semodiata I de uinea nostra propria, qui nobis aduenit de comparacione. Et est ipsa uinea in chomitatum Minorisa, in eius territorio, prope uilla Pecinna. Et afrontat ipsa uinea: de oriente in uinea de Danla, presbitero; et de meridie in uinea de Baldredo; et de occiduo in uinea de Miro uel suos eredes; et de circi in uinea de Danla, presbitero. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa semodiata de uinea ab integrum, cum exio uel regressio suo, propter precio solidos VIII in rem ualente. Et est manifestum. Quem uero predicta ipsa uinea que nos tibi uindimus de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestate ad

omnia que facere uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista karta uindicionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindikare set componat ipsa uinea in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista karta uindicionis firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta karta uindicionis Idus Marcii anno XV regnante Leutario rege, filio Leudeuici regi.

Sign+um L[aurencius]. Sign+um Ello, qui hanc karta uindicionis fecimus et testes firmare rogauimus. Sign+um [... Sign+um Erm]emirus. Sign+um Durandus.

Eles, [leuita, qui] hanc karta uindi[cionis scripsi et SSS die et anno] quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

191

970, febrer, 1.

Venda. *Borrell, comte i marquès, i la seva esposa Ledgarda venen a Baldomar un alou que tenen per compra al comtat de Manresa, al terme del castell de Balsareny, a Ferrans, [actual municipi de Balsareny, comarca de Bages] pel preu de seixanta sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 48, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1057, pàg. 770.

A

S. N° 59¹

In nomine Domini. Ego Borrellus, gratia Dei comes et marchio, et uxori mea [Leudgards, uind]itores sumus tibi Baldemare,² [presbitero, emtore]. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi alaudem nostrum proprium, quod [nos ha]bemus in comitatum Menresa, in terminio de castro Balcaregno, in loco nuncupatiuo Ferrandos uel in eius termine, qui nobis aduenit per ex comparatione quomodo nobis uenundauit Hunofredo cum uxore sua. Id sunt casas cum curtes et ortos, terras et uineas cum illorum arboribus, cultum uel eremum, quomodo fuit de condam Hursioni. Et afrontant ipsas casas cum ipsa terra et ipsa uinea: de orientis in terra de Uigilio uel suos eres; et de meridie in ipsius serre; et de occiduo in terra de Uuitimiro uel suos eres; et de circi in ipsius serre siue in uia. Et in alio loco casas cum curte et orto et terra culta uel erma et uinea cum illorum arboribus, afrontat: de orientis in terra de Bellello uel suos eres; de meridie in serra; et de occiduo in terra de Samarello uel suos eres siue in terra de Agela; et de circi in torrente que exinde descurrit. Et in alio loco pecia huna de uinea que tenet Todesindus et Heriberto. Et in Silua seminata pecias II de terra culta uel erma. Et ad ipso Pendedicio pecia una de terra herma cum suas afrontaciones. Quantum istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi hec omnia sicut superius resonat ab integrum, cum exiis uel regressiis illarum, propter precium solidos LX in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero predicta hec omnia que tibi uindimus de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestatem ad omnia que facere uolueris. Quod si nos uinditores aut hullusque homo qui contra hanc carta uindicionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat hec omnia sicut superius resonat in duplo cum illorum inmelioracione. Et in antea ista carta uindicionis firma permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista carta uindicionis in die Kalendas Februarii anno XVI regnante Lothario rege, filium Leudeuici regi.

Sign+um Borrellus, comes hac marchio. Sign+um Leudgards, qui hanc uindicione fecimus et firmare rogauimus. Sign+um Hunifredo, filio Sanlani condam. Sign+um Ugo, que uocant Hunifredo. Sign+um Gotmare. Sign+um Sanla. Sign+um Heldemar.

Eldouigius, sacer, qui ista uindicione scripsi et + die uel anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. *En la versió de la còpia A, després del nom Baldemare hi ha punts suspensius, que crec que cal substituir pel mot presbitero (que equival a sacerdote -ablatiu singular-), per tal com identifico aquest personatge, sense cap dubte, amb Baldomar, sacerdot, que comprà béns a la vall de Ferrans el 28 de setembre de 966 (núm. 176) i el 8 de febrer de 967 (núm. 178), i en vengué el 28 de gener de 969 (núm. 191). Tots aquests documents pertanyen a la sèrie de pergamins del fons de Sant Benet de Bages.*

192

970, març, 13.

Venda. *Carpi ven a Sendedred, [= Sindreu] clergue, una terra que té per compra al comtat de Manresa, al terme de Navarcles, [actual municipi de Navarcles, comarca de Bages] pel preu de set sous, a pagar en coses que ho valguin.*¹

[O]. Original no localitzat.

A.* Còpia del segle XI: Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1045.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1059, pàg. 771.

Karta de Nauarcles²

N. N.º. 82³

In nomine Domini. Ego Carpio, uinditor sum tibi Sendedredo, clerico, emtore. Per hanc scriptura uindicionis me uindo tibi terra culte uel erma, qui mihi aduenit de comparacione. Et est ipsa terra in comitatu Minorisa, in apendicio de Nauarculas. Et afrontat ipsa terra [uel] ipsa garriga: de oriente in terra de Ingilbert uel ad ipso Cegero; de meridie in ipsa uinea de Sancto Benedicto uel in ui[...]; de occiduo in ipso torrente; de circi usque in medio alueo. Quantum istas afrontaciones includunt sic uindo tibi ipsa ter[ra ab in]tegrum, cum exio uel regressio suo, in propter precium solidos VII in rem ualentem. Et nihil exinde que de ipso precio aput te emt[ore non] remansit. Et est manifestum. Quod si ego uinditor aut ullusque homo qui contra hanc ista carta uindicione uenerit pro in[rumpen] dum non hoc ualeat uindicare set componat tibi in duplo cum omni sua inmeliacione. Et in antea ista carta uindicio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicio III Idus Marcii anno XVI regnante Leotario rege, filium Leudeuici regi.

Sign+um Carpio, qui ista carta uindicione feci et testes firmare rogau. Sign+um Ennego. Sign+um Lengoardus. Sign+um Mir.

Baldemares, presbiter, qui ista carta uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Document escrit sobre un fragment de pergami ratllat a la manera dels còdexs.*

2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI.* Segons a: Al dors: «Karta de Nauarcles» (S. XII).

3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

193

970, maig, 21.

Venda. *Oriola i els seus fills Goderand i Hugbald venen a Isarn una vinya i una terra que Oriola té per compra i pel desè i Goderand i Hugbald per herència, al comtat d'Osona, al terme de la vall d'Osor, a Montdois, [actual municipi de Rupit i Pruit -sector de Guillerries-, comarca d'Osona] pel preu de vint sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 52, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1066, pàg. 775.

In nomine Domini. Ego Auriola, femina, et filios meos Goderando et Ugobaldo, uinditores sumus tibi Isarno, emtorem. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi uinea et terra, qui nobis aduenit ad me Auriola de comparacione uel per meum decimum et ad nos infantes de ienitori nostro. Et est ipsa uinea et terra in comitato Ausona, in terminio de ualle Ausore, in locum que uocant Dulios. Et afronta ipsa uinea et terra: de oriente in uinea Andreo uel eredes; et de meridie in uinea Ualirano uel eredes; et de auciduo similiter; et de cercii in strada pluplica. Quantum infra istas IIII^{or} afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa uinea cum ipsa terra ab omnem integrietate, cum exio uel regresio earum, in propter precium solidos XX. Et est manifestum. Quem uero predicta uinea et terra de nostro iuro in tuo tradimus dominio et potestate. Quod si nos uinditores aut ullus omo qui contra hanc ista uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeamus uindicare set componamus tibi ipsa uinea et ipsa terra in duplo cum omnem suam inmelioracione. Et in antea ista uindicio firma stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista uindicione XII Kalendas Iunii anno XVI regnantem Leutario rege, filio condam Leudeuici.

Sign+um Auriola. Sign+um Goderando. Sign+um Ugobaldo, qui hanc ista uindicione fecimus et firmare rogauimus. Sign+um Richario. Sign+um Costantino. Sign+um Alcho[...].

Eldefredus, presbiter, qui hanc ista carta uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra.

194

970, juny, 5 o 6.

Venda. *Gentil i la seva esposa Argença venen a Guifred [= Gifreu] i la seva esposa Guisla unes terres que tenen per herència al comtat de Manresa, al territori de Buc, prop d'Or, [actual municipi de Castellnou de Bages, comarca de Bages] pel preu de vuit sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 49, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 81, pàg. 93, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1068, pàgs. 776 i 777.

A

M.A. N° 229¹

In nomine Domini. Ego Gentiles et uxori sue Argentia, uinditores sumus uobis Uuifredus et uxori sue Gissulo, emtores. Per hanc iscriptura uindicionis nostre uindimus uobis III sortes de terras cultas uel ermun, qui nobis aduenit de parentorum. Et est ipsas² terras in comitatu Minorisa, in territorio de ipso Buco, prope Auri. Et afrontant ipsas terras: de horientis in strada publica; et de meridie in terra Traseguncia uel suos filios; et de hocciduo in terra Ranlo uel suos filios; et de parte uero circi in terra Trasila. Quantum infra istas IIII afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsas sortes de terras, cultum uel ermun, totum ab integrum, cum exio uel regresio earum, propter precio solidos VIII placibiles in rem ualente. Et est manifestum. Quem uero ipsa carta quod superius dicit de nostro guro in uestro tradimus dominio potestate ad omnia facere quod uolueritis. Quod si nos uinditores au ullusque homo ad inquietandum uenerit non hoc ualeat uindicare set componat ipsas sortes III de terras, cultum uel ermun, cum omnem sua inmeliacionem. Et in auantea ista carta uindicionis firmis et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista carta uindicionis VIII Idus Iunii anno XVI regnante Letario rege, filio Leudeuici.

Sig+num Gentiles. Sig+num Argentia, qui hac ista carta³ uindicionis fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Giscafredus. Sig+num Fruila. Sig+num Sonigeldus.

Sesegus, presbiter, qui ista carta uindicionis rogitus scripxi et SSS anno et die quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
2. *Les lletres a són repetides segons A.*
3. *carta repetit segons A*

195

971, març, 28.

Venda. *Duran i la seva esposa Nevolena [= Neulena] venen a Argeric una terra que tenen per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] al Pla de Bages, a Vilaclara, [Vilaclara -vila desapareguda; mas-, parròquia de Sant Martí de Torroella, actual municipi de Sant Joan de Vilatorrada, comarca de Bages] pel preu de tres sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 50, ex O.

- a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 82, pàgs. 93 i 94, ex A.
- b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1091, pàgs. 793 i 794.

In nomine Domini. Ego Durando et uxori sue Nouolenna, uinditores sumus tibi Argerico, emtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi terra culta, qui nobis aduenit de comparacione. Et est ipsa terra in comitatum Minorisa, in Campo Baias, in locum que uocant Uillaclara. Et afrontat ipsa terra: de parte orientis in terra de Suniario; et de meridie in terra de Paloma uel filiis suis; et de occiduo in terra de Suniario; et de circii in strada publica.¹ Quantum infra istas IIII afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa terra culta ab omnem integrietate, cum exio uel regressio suo, in precio solidos III placibiles in rem ualentem. Et nihcil² quod de ipso precio aput³ te emtor nobis dedisti, et nos uinditores manibus nostris recepimus. Quem uero de ipsa terra quod superius scriptum est de nostre iure in tuo tradimus dominio potestate ad omnia quod uolueris. Et qui contra hanc ista karta uindicione uenerit ad inrumpendum aut nos uinditores uenerimus aut ulus homo ad inquietandum uenerit non hoc ualeat uindicare set componeat ipsa terra cum omnia sua

inmelioracione. Et in antea ista karta uindicio firmis et stabilis permaneat homnique tempore.

Facta ista karta uindicio V Kalendas Aprelis anno XVII regnante Leutario rege, filio Leudiuici.

Sig+num Durando. Sig+num Nouolenna, qui hanc ista karta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Miro. Sig+num Blandericus. Sig+num Suniefredo.

Sesegutus, presbiter, qui hanc ista karta uindicione rogitus scripxit et + die et anno quod supra.

1. publica *segons A*, per publica.
2. nihil *segons A*, per nihil.
3. aput *repetit segons A*.

196

971, maig, 1.

Venda. Aldric [= Alderic] i la seva esposa Madrona i els seus fills Mascaró, Aldemar [= Alomar] i Genís venen a Sesnanna, dona, una terra conreada, que Aldric [= Elderic] té per compra i Madrona pel desè, al comtat de Manresa, al [terme del] castell d'Òdena, [actual municipi d'Òdena, comarca d'Anoia] pel preu de deu sous, a pagar en coses que ho valguin.

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1046.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1098, pàg. 797.

Karta de Odena¹

T. N°. 127²

In nomine Domini. Ego Eldrico et uxori mea Madrona et Maskaron et Eldemares et Ginis uinditores sumus tibi Sesenanna femina, emtrice. Per anc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi terra culta qui nobis adueni, a me Eldrico per comparacione et a me Madrona per decimo et a nos Maskaron et Eldemares et Ginis per ienitori uel per ienetricem; et est in comitatum Menresa, in kastro Odena. Qui affronta: de oriente in terra de Geuriberto qui fui condam; de meridie in riba; de occiduo in terra de Gelmiro uel suos eres; de circi in terra de Goltredo. Quantum in istas affrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa terra ab integrum, cum exio uel regresio, in precio solidos X in res ualentem. Et nichil ex inde precio aput te emtore non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta terra quod superius resonat de nostro iuramus in tuo tradimus dominio et potestatem ad omnia que facere uolueritis. Quod si nos uinditores aut ullus omo qui ista uindicione uenerit pro inrumpendum non oc ualeat uindicare set componat ipsa terra in duplo cum sua melioracione. Et in antea ista uindicio firma permaneat omnique tempore.

Facta ista uindicio Kalendas Madi anno XVII regnante Leutarius rex.

Sig+num Eldrico. Sig+num Madrona. Sig+num Maskaron. Sig+num Eldemares. Sig+num Ginis, qui ista uindicione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Unfredus. Sig+num Erouigius. Sig+num Belaron.

Suniefredus, presbiter, qui ista uindicione scripsit + die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a*: Al dors: «Karta de Odena» (S. XII).
2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

197

971, maig, 26.

Venda. *Roter i la seva esposa Especiosa venen a Sendred, [= Sindreu] levita, una terra que tenen per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de dos sous.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 25.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 84, pàgs. 94 i 95, ex **O**.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1099, pàg. 798.

Castro de Monte Petano, id sunt [...]¹

In nomine Domini. Ego Roteiro et uxori sue Speciosa, uinditores sumus tibi Sendredo, leuita, emtore. Per hanc scriptura uindiccionis nostre uindimus tibi terra nostra propria qui nobis adueni per comparacione; et est ipsa terra in commitatum Minorissa, in locum que dicunt ad Monte Peitano. Et afrontat ipsa terra: de orientis in terra de te comparatore; et de meridie similiter; et de occiduo in ipso torente uel in terra de me uinditore; et de circhi in terra de Barone de Talamancha. Quantum istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa terra ab integrum, cum exio uel regressio earum, in aderato uel definito solidos II in rem ualentem. Et nichil quod de ipso precio aput te emtore non remansit. Est manifestum. Quem uero predicta hec omnia quod superius ressonat de nostro iuro in tuo tradimus dominio et potestate ad omnia quecumque facere uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista carta uindiccione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindikare set componat hec omnia in duplo cum omnem suam immelioracionem. Et in antea ista carta uindiccionis firma et stabilis perseueret modo uel omnique tempore.

Facta carta uindiccionis VII Kalendas Gunii anno XVII regnante Leutario rege, filium Leudeuicho regi.

Sign+um Roteiro. Sign+um Speciosa, qui hanc ista carta uindiccione fecimus et testes firmare rogauimus. Sign+um Iohanne. Sign+um Esperandeo. Sign+um Ponchio.

Floridius, presbiter, qui hanc ista carta uindiccione scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Castro de Monte Petano, id sunt [...]» (S. XI-XII).

971, maig, 26.

Venda. *Ermegell*, [dona] *Sunlo*, dona, i *Gescafred* venen a *Sendred*, [= Sindreu] *levita*, unes cases i una terra que tenen per compra al comtat de *Manresa*, al terme de [la ciutat de] *Manresa*, a *Montpeità*, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] *pel preu de vint-i-dos sous*, a pagar en coses que ho valguin.¹

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 26.

Monte Petano²

B. N.º. 6³

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 85, pàgs. 95 i 96, *ex O.*

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1100, pàgs. 798 i 799.

In nomine Domini. Ego Ermegille et Sunlo, femina, et Uischafredo, nos simul in unum uinditores sumus tibi Sendredo, leuita, emtores. Per hanc scriptura uindiccionis nostre uindimus tibi cassas cum curte et orto cum suis arboribus et terra culta uel erma, qui nobis aduenit per comparacione. Et est hec omnia in commitatum Minorissa, in eius termines, in locum que dicunt Monte Peitano. Et afrontant ipsas cassas cum curte et orto cum suis arboribus et terra culta uel erma: de orientis in terra de Barone uel de te comparatore; et de meridie in ipsa penna uel in ipsa speluncha; et de occiduo in terra de Roteiro uel de Magolo; et de circhi in terra de te comparatore uel de Barone de Talamancha. Quantum istas afrontaciones includunt sic uindimus nos tibi ipsas cassas cum curte et orto cum illorum arboribus et terra culta uel erma ab integrum, cum exios uel regression earum, in aderato uel definito solidos XXII in rem ualentem. Et nichil quod de ipso precio aput te emtore non remansit. Est manifestum. Quem uero predicta hec omnia quod superius ressonat de nostro iuro in tuo tradimus et potestate ad omnia que facere uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista carta uindiccionem uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindikare set componat tibi hec omnia in duplo cum omnem suam immelioracionem. Et in antea ista carta uindiccionis firma et stabilis perseueret modo uel omnique tempore.

Facta carta uindiccionis VII Kalendas Gunii anno XVII regnante Leutario rege, filii Leudeuicho regi.

Sign+um Ermegille. Sign+um Sunlo, femina. Sig+num Uischafredus, nos simul in unum hanc ista carta uindiccionem fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Iohanne. Sign+um Roteiro. Sign+um Ponchio.

Floridius, presbiter, qui hanc ista carta uindiccionem scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Monte Petano» (S. XI-XII).

3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

971, juny, 22.

Venda. *Guifred* [= Gifreu] i la seva esposa *Especiosa* venen a *Sendred* [= Sindreu] *levita*, una terra que tenen per compra al comtat de *Manresa*, [al terme/territori de la ciutat de *Manresa*,] a *Montpeità*, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca d'Osona] *pel preu de vuit sous i mig*, a pagar en coses que ho valguin.¹

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 27.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 84, pàgs. 94 i 95, *ex O*.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1101, pàgs. 799 i 800.

De Monte Petan¹

B. N.º. 508²

In nomine Domini. Ego Uuifredus et uxori sue Speciosa, uinditores sumus tibi Sendredus, leuita, emtores. Per hanc scriptura uindiccionis nostre uindimus tibi terra culta nostra propria, qui nobis adueni per comparacione. Et est ipsa terra in chomitatum Minorissa, in locum que dicunt Monte Pietano. Et afrontat ipsa terra: de orientis in terrente qui discurri per imber; et de meridie in ipso malolo de Uischafredo uel in ipsa rocha; et de occiduo in terra de Peredra, femina;³ et de circhi in terra de Barone Gigisse uel in terra de te comparatore. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa terra ab integrum, cum exio uel regressio earum in aderato uel definito solidos VIII et medio in rem ualentem. Et nichil quod ipso precio aput te emtore non remansit. Est manifestum. Quem uero predicta hec omnia quod superius ressonat de nostro iuro in tuo tradimus dominio et potestate ad omnia que facere uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista carta uindiccionis uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindikare set componat ipsa terra in duplo cum omnem suam immelioracionem. Et in antea ista carta uindiccionis firma et stabilis perseueret modo uel omnique tempore.

Facta carta uindiccionis X Calendas Gulii anno XVII regnante Leutario rege, filium Leudeuicho regi.

Sign+um Uuifredus. Sign+um Speciosa, qui hanc ista carta uindiccionis fecimus et testes firmare rogauimus. Sign+um Lobatona. Sign+um Uiues. Sign+um Uuilmundus.

Floridius, presbiter, qui hanc ista carta uindiccionis scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «De Monte Petan» (S. XI-XII).

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

3. *Peredra femina lectura dubtosa, segons b.*

200

971, juny, 26.

Venda. *Gotsens* [= Ausens, Otsens] i la seva esposa *Lediveja*, [= Lleixa] i *Godmar* [= Gomar] i la seva esposa *Riquel*, [= Raquel] venen a *Sendred* [= Sindreu] *llur heretat* (cases, corts, casals, horts, hortals, terres conreades i ermes, boscs i arbres), al comtat d'Osona, al terme [del castell] de *Cabrera, a Auret*, [Puigdauret -vila desapareguda; mas- i vall d'Auret -afluent de capçalera del torrent de les Paganes, afluent de la riera de les Gorgues, afluent del Ter, actual municipi de Santa Maria de Corcó -l'Esquirol-, subcomarca de Cabrerès, comarca d'Osona] *pel preu de trenta sous*.

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 53, *ex O*.

B.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 75, f. 18v, núm. 41.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1102, pàg. 800, i núm. 1103, pàgs. 800 i 801.

A

V. N° 94¹

In nomine Domini. Ego Gondesindo et uxor sua Lediuuga, et Godemare et uxor sua Richel, uinditores tibi Sensedo, emtores. Per hanc scriptura uindicacionis nostre uindimus tibi in comitatum Ausona, in terminio de Capraria, in locum que uocan² Azeredo, in ibidem loco uel in eius fines uindimus uobis in casas,³ in curtis, in casalibus, in ortis, in ortalibus, in terras cultas et ermas, in siluas et in omnes arbores, in omnia et in omnibus uindimus uobis ipsa nostra ereditate. Et affrontat hec omnia: de orientis in rio de ipso a Parra; et de meridie in ipsa Quardia; et de occiduo in serra de Miro; et de circi in ipso grado de Azeredo. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi de ipsa hec omnia quod superius resonat, qui nobis aduenit de comparacione nostros, ipsa nostra ereditate ab integrum, cum exio uel regresio earum, in propter precium solidos XXX. Et nichil exinde precium non remansit. Est manifestum. Quod si nos uinditores aut nulusque homo qui contra hanc ista scriptura uindicacionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare sed componat ipsa hec omnia in duplo cum omnem suam inmeliacione. Et in antea ista uindicacio firma et stabilis permanet omnique tempore.

Facta ista uindicacio VI Kalendas Iulias anno XVII regnante Lotario rex, filio Lodouici.

Sig+num Gondesindeo. Sig+num Lediuiga. Sig+num Godemare. Sig+num Richel, qui ista uindicacione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Spanla. Sig+num Madexo. Sig+num Condefredo.

SSS Uiués, sacer, qui ista uindicacione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
2. uocan segons **A**, per uocant.
3. *Les lletres a són repetides.*

B

Cal. 18, N° 41¹

«Consta ab acte clos per Vives, sacerdot, a 6 de las idus² de juliol, any 17 del reynat de Lotari, rey, fill de Lluís, que Gondesindo y sa muller Ladivega, y Godemar y sa muller Pichol,³ venen a Senfredo, en lo comptat de Ausona, en lo terme de Cabrera, en lo lloch dit Azeredo, en lo mateix lloch, o en son contorn, las casas, corts, casals, mortas⁴ y mortals,⁵ terras cultas o hermas, boscos y arbres, en tot y per tot venen sa heretat. Tot lo qual afronta: de orient ab lo riu de la Parra; y de mitgdia ab la Guàrdia; y de ponent ab la serra de Miró; y de tremontana ab lo mateix grau de Azeredo. Quant en estas afrontaciones se enclou, lo qual los havia provingut per compra, y sa heretat ab sas entradas y exidas, per preu de 30 sous».

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
2. Idus segons **B**; en canvi Kalendas segons **A**. En l'extracte **B** del segle XVIII fou escrit Idus per error en comptes de Kalendas. La forma correcta és, doncs, la de l'extracte **A**, també del segle XVIII.
3. Pichol segons **B**, per Richel.
4. mortas segons **B**, per hortas.
5. mortals segons **B**, per hortals.

Venda. *Elo i Guilla*, [= Guillemma] dones, venen a Sunyer una terra que tenen per herència materna al comtat de Manresa, al terme de Navarcles, al Pont, al costat del riu Llobregat, [actual municipi de Navarcles, comarca de Bages] pel preu de sis sous, a pagar en coses que ho valguin.

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1049.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1108, pàg. 804.

Karta de Nauarcles¹

N. N°. 130²

In nomine Domini. Ego Elo et Gilo, feminas, uinditricas sumus tibi Suniario, emtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi terra nostra propria culta uel erma, qui nobis aduenit de ienetrice nostra. Et est ipsa terra culta uel erma in comitatum Menresa, in terminio de Nauarculas, ad ipso Ponto,³ iusta flumen Lubrigado. Et adfrontat ipsa terra: de parte orientem in terra de Sancto Benedicto; de meridie in uinea de Dato uel in roca fundata uel in ipsas comes de Ermegelde; de occiduo in terra de Feles uel de Goltredo; de circi in ipsa terra de Ermegelde, uel usque in medio alueo. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi in ipsa terra ipsa nostra ereditate ab omni integrietate, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos VI in rem ualentem. Et nichil exinde que de ipso precio aput te emtore non remansit. Et est manifestum. Quod sit nos uinditricas aut ullusque homo qui contra hanc ista carta uindicione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat tibi ipsa terra in duplo cum omni suo inmeliore. Et in antea ista carta uindicio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicio VIII Kalendas Nouember anno XVIII regnante Lotario rege, filium Ludoui regi.

Sign+um Eilo. Sign+um Gilo, qui ista carta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sign+um Adroario. Sign+um Uuimara. Sign+um Galindo.

Baldemares, presbiter, qui hanc carta uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a*: Al dors: «Karta de Nauarcles» (S. XII).

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

3. *Vegeu els documents núm. 77 i 163.*

Venda. *Baldered i la seva esposa Moixó* venen a Badeleu, [= Basleu] sacerdot, una peça de terra que tenen per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa.] sobre la Celada, prop de Puig-rodó, [zona del Guix -mas desaparegut; veïnat-, actual municipi Manresa, comarca de Bages] pel preu de sis sous, a pagar en coses que ho valguin.

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1050.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 87, pàgs. 97 i 98. núm. 701, pàgs. 541 i 542.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*,

segona part, núm. 701, pàgs. 541 i 542.

M. N° 118¹

In nomine Domini. Ego Balderedo et uxori mea Mexo, uinditores sumus tibi Badeleuo, sacer, emptor. Per hanc scriptura uindiccionis nostre uindimus tibi pecia de terra, qui nobis aduenit de comparacione. Et est ipsa pecia de terra in comitatum Minorisa, super ipsa Celada, prope ipso Puio Rotundo. Et afrontat ipsa pecia de terra: de orientis in terra de Godemare; et de meridie siue de occiduo in terra de te comparatore; et de circi in terra de Borrello, comite. Quantum istas afrontaciones includunt sic uindo tibi ipsa pecia de terra ab integrum, cum exio uel regressio suo, propter precium solidos VI in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero predicta ipsa terra que nos tibi uindimus de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestatem ad omnia que facere uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista carta uindiccionis uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa pecia de terra in duplo cum omne sua inmelioracione. Et in antea ista carta uindiccionis firma permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista karta uindiccionis III Idus Nouembris anno XVIII regnante Lothario rege, filium Leudeuico regi.

Sign+um Balderedo. Sign+um Mexo, qui ista carta uindiccionis fecimus et firmare rogauimus. Sign+um Sabbeldo. Sign+um Fedancio. Lobatone +.

Eldouigus, sacer indignus, qui ista carta uindiccionis scripsi et SSS die uel anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

203

972, gener, 1. Besalú.¹

Esriptura de reconeixement i evacuació de drets a favor de Sant Benet de Bages. *Mir, comte [de Besalú] i bisbe, [de Girona]² en un judici que presideix, que se celebra a petició d'Ab, levita, demandant en representació dels monjos de Sant Benet de Bages, dicta sentència a favor d'aquests sobre els drets d'uns alous al comtat de Besalú, a la vall de Bas, a les viles de les Preses, amb l'església de Sant Pere; el Pujol; l'Avellaneda i la Nespoleda; i els vilars del Corb i Nou, [actual municipi de les Preses, comarca de Garrotxa] perquè els els havia fet donació Ricarda, difunta, vídua d'Alienard. El comte signa l'escriptura de reconeixement i devolució a favor dels esmentats monjos, en substitució de Samon, difunt, fidel i demandant dels comtes de Besalú, que adduïa que els tenia per dret de Senfred, comte, germà de Mir, comte i bisbe, que havia encomanat al seu germà de treure'n cinc-cents sous per a la seva ànima.*

Els altres membres del judici foren els jutges Joan, Oruç i Osend; Guadalgod, vescomte; Bonuç, clergue; molts nobles, tots ells fidels dels comtes de Besalú; els bons homes Tassi, Frèdol, Oriol, Albert, Bonfill, Amalric, Llop Sanç,³ entre d'altres; i Orís, saig.

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1047.

A. Còpia de l'any 1335: Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1048, ex **O**.

a. VILLANUEVA, Jaume: *Viage literario a las iglesias de España*, XIII, Imprenta de la Real Academia de la Historia (Madrid 1850), pàgs. 69-71.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1083, pàg. 787.

c. *Catalunya carolíngia*, vol. V: *Els comtats de Girona, Besalú, Empúries i Peralada*, primera part, núm. 413, pàgs. 365 i 366.

In iudicio Mirone, gracia Dei comes adque episcopus, et iudices Ioanes, Orucio et Audesindo et uicescomite Guandalgaude et Bonucius, clericus, et aliis nobilis uiris qui ibidem fuerunt, in presencia Tassio, Fredulus, Auriolus, Adalberto, Bonefilio, Amalrigo, Lup Sancio et sagone Auricio et aliorum bonorum hominum qui ibidem aderant, a petitione Abone leuita qui est assertor de monacis qui sunt in congregacione Sancti Benedicti cenobii qui est situs in comitatu Minorisa, in Campo Baias, iusta fluuium Lubricato, et est ibidem fundatus in onore Domini et sub tuicione Sancti Petri apostoli sedis Rome. Isti predicti et alii nobilis uiri erant in presencia predicto comiti quando uenit predicto Abone et petiuit Sesemundo, per uocem predicto comite, pro alaudes de Sancti Benedicti quod ibidem concessit uel relinquit per sua scriptura condam Richardi femina et successerunt ei predictos alaudes ad condam Richardi femina de uiro suo condam nomine Alienardi, qui eos apprehendit et abstraxit de eremo. Et sunt ipsos alaudes in comitatu Beseldunense, in ualle qui nuncupant Basso. Et in predictos alaudes sunt uillas que uocant Presas, ubi ecclesia fundata est in onore sancti Petri, et ipso Puiolo et ipsa Auellaneda et ipsa Nespoleda et ipsos uillares que uocant Corbos et ipso uillare Nouo cum fines uel termines eorum, id est: domos, curtes et ortos, terras et uineas, mulinares et pratis, pascuis, siluas, garricis, aquis. Istos predictos alaudes cum illorum terminos tenebat predicto comite, unde Abone petiuit predicto Sesemundo per uocem predicto comite qui eos tenebat et posidebat iniuste. Unde Sesemundo in suis responsis dixit quod non eos tenebat iamdicto comite iuste, set per uocem de conda fratri suo, domno Seniofredo comiti, cuius Deus sit memoria, qui eos ei relinquit in ea uidelicet racione ut uenisset exinde ad directum iudicium isto iamdicto Mirone, comite, aput monacis de predicto Sancti Benedicti, ut si potuissent inuenire quod suum directum fuisset de iamdicto comite domno Seniofredo, tenere eos fesisset isto iamdicto fratri suo, domno Mirone, comite, ad suum proprium et dare exinde fecisset pro anima sua solidos quingentos. Et si directum potuissent inuenire ut istos predictos alaudes succedere debeant ad fideles Sancti Benedicti, reddere eos ibidem fecisset isto fratri suo, domno Mirone, comite. Et uenimus exinde ad iustitia in Beselduno et inuenit predicto comite Mirone cum supradicti iudices uel ceteri fideles sui ut ipsos alaudes per iusticia debent succedere ad dominium Sancti Benedicti per uocem condam Richardi, femina, qui eos ei concessit. Interea uenit debita mors a predicto Sesemundo, qui fuit assertor de supradicto comite, propter hoc non potuit Sesemundo dictos predictos alaudes scriptura exuacuacionis firmare. Propterea ego Mirone, gratia Dei comite adque episcopus, pro amorem Dei et onorem Sancti Petri apostoli et Sancti Benedicti et pro animam condam fratri meo, domno Seniofredi comiti, exuacuo me de ipsos iamdictos alaudes et firmeo me in ista scriptura exuacuacionis mea propria uoluntate, cuia recognosco quod plus debent esse predictos alaudes de domum Sancti Benedicti in onorem Sancti Petri quam de me aut de nullum alium hominem.

Facta recognicione uel exuacuacione Kalendas Ienuarii anno XVII regnantem Lotario rege.

Miro, gracia Dei episcopus atque comes SSS*, qui ista scriptura recognicione uel exuacuacione firmavit et fecit per testes roborare iussit. Endalecus, presbiter, SSS* Dela, leuita, SSS* Suniarius, leuita, SSS* SSS Abbo, leuita, SSS* Sig+num Oliba. Sig+num Oriolus. Sig+num Seniofredus. Sig+num Eldemares. Sig+num Eldefredus. Sig+num Salla. Sig+num Emenus. Adalbertus SSS* SSS Audesindo, predicto iudice, SSS*, qui hunc ista scriptura recognicionis uel exuacuacionis laudavit atque firmavit. SSS Ioanne, iudex SSS*

Baldemares, presbiter, qui hunc recognicione uel exuacuacione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *El P. Jaume Villanueva (cf. a) ja veié el problema de la data (1 gener 971) d'aquest document, car precisament el gener de 971 el papa Joan XIII nomenà l'arquebisbe At d'Osona governador de la seu de Girona, per a la qual havia estat designat il·legalment un neòfit (Catalunya carolíngia, vol. V: Els comtats de Girona, Besalú, Empúries i Peralada, primera part, núm. 407, pàgs. 361-362). Sembla, doncs, que l'any del rei Lotari ha de ser el XVIII i, per tant, el 972 del calendari julià.*

2. *Per una escriptura, actualment extraviada, del 13 d'agost de 972, sabem que Llop Sanç, un dels prohoms assistiren al judici que es celebrà a Besalú, havia donat al monestir de Sant Pere de Camprodon un alou que posseïa a Sant Llorenç de la Muga (comarca d'Alt Empordà) [Catalunya carolíngia, vol. V: Els comtats de Girona, Besalú, Empúries i Peralada, primera part, núm. 415, pàgs. 366 i 367].*

3. *El mateix comte Mir, pel seu ministeri de bisbe de Girona, signà la dotalia del monestir de Sant Benet de Bages, l'església del qual fou consagrada el 3 de desembre de 972 pels bisbes Frujà d'Osona, Guisad d'Urgell i Pere de Barcelona [vegeu núm. 216, i Transcripció de vers 1999: Catalunya carolíngia, vol. IV: Els comtats d'Osona i Manresa, segona part, núm. 1127, pàgs. 816-820/Catalunya carolíngia, vol. V: Els comtats de Girona, Besalú, Empúries i Peralada, primera part, núm. 416, pàg. 367].*

204

972, març, 2.

Venda. *Eimeric ven a Bellaró i Gisclamon la meitat d'una terra de regadiu que té per compra al comtat de Manresa, al territori del castell de Godmar, [= Gomar] [castell de Callús, actual municipi de Callús, comarca de Bages] pel preu de dos sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 51, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1112, pàg. 806 i 807.

A

G. N.º. 6¹

In nomine Domini. Ego Eimerigo, uinditor sumus uobis Bellarone et Uisclamundus, emptores. Per hanc scripture uinditionis mee uindo uobis terra mea propria cum ipsa aqua qui est flumine Cardasnario, qui mihi aduenit per comparacione. Et est ipsa terra et ipsa aqua in committatum Minoresa, in territorio de castrum Godemare. Qui afrontat ipsa terra: de horiente in torrente qui inde discurrit; et de meridie in ipsa rocha ultra ipsa aqua; et de occiduo in terra de Seniofredus; et de cerci in terra de Guisla. Quantum infra istas IIII afrontationes includunt sic uindo uobis in ipsa terra et in ipsa aqua ipsa medietatem ab integre, cum exios uel regression suos, in precium solidos II in rem ualentem. Et nichil de ipsa pecia apud uos emptores non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta terra et ipsa aqua quem uobis uindo de meo iure in uestro trado dominio et potestatem ad faciendum omnia que uolueritis. Quod si ego uinditor aud hullusque homo qui contra ista uinditione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat uobis ipsa terra et ipsa aqua in duplo cum suam inmelioratione. Et in antea ista uinditio firmam permaneat omnique tempore.

Facta uinditio VI Nonas Marci anno XVIII regnante Leuthario rege.

Signu+m Eimerigus, qui ista uinditione feci et firmare rogau. Signu+m Godiosus. Signu+m Daniel. Signu+m Scluua.

+ Eldesindus, presbiter, qui ista uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

205

972, març, 8.

Venda. *Sunyer ven a Badeleu, [= Basleu] sacerdot, una terra conreada i erma, que té per compra al comtat de Manresa, prop la Celada, [zona del Guix -mas desaparegut; veïnats-, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de vint-i-dos sous.*

[O]. Original no localitzat.

A. Extracte del segle XVIII: Montserrat, AAM, Papers de Sant Benet de Bages, Calaix 43-44, M. N° 348.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 88, pàg. 98 ex A.

«Consta que ab acte clos per Aldovigio, sacerdot, de 8 dels idus de mars, any 18 del regnat de Lotari rey, fill de Lluís (de Nativitat 973). Com Suniario ven a Badelevo, prevere, terra culta y herma, que li ha vingut per compra. És dita terra en lo comptat de Manresa, prop la Salada. Afronta: de solixent ab lo camí públic; de migdia ab terra de [...]; de ponent ab la terra de Wimara, o son hereu; de tramontana ab terra de Borrell, compte, y ab terra del venedor, per preu de 22 sous.»

206

972, març, 28.

Donació pietosa. *Sesnanna i el seu fill Sesmon [= Samon] donen al monestir de Sant Benet [de Bages] una peça de terra que tenen al comtat de Manresa, al terme de Navarcles, [actual municipi de Navarcles, comarca de Bages] per l'ànima d'Aldric.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1051.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 701, pàgs. 807 i 808.

Karta de Nauarculas¹

N. N° 109²

In nomine Domini. Ego Sesenanda et filio meo Sesemundo, donatores. Manifestum est enim quia sic placuit in animis nostris et placet ut carta donationis fecissemus a domum Sancti Benedicti coenobii, qui est situs iuxta flumen Lubrigado, de una pecia de terra pro anima Eldrici, sicut et facimus. Et est ipsa terra in comitatu Menresa, in terminio de Nauarculas. Afferat: de una parte in terra Sancti Benedicti; et de alia in terra Uuifredo; et de tertia in terra Sesemundo uel suos eres; et de IIII⁴ in torrente. Quantum in istas IIII^{or} affrontationes includunt sic donamus ipsa terra ad domum Sancti Benedicti ab integrum, cum exio et regressio suo. Et est manifestum. Uolumus enim hec omnia que supra texuimus in potestate et dominatione Sancti Benedicti permaneat perpetim habitura. Abbates enim et monachi seruientes Sancti Benedicti, tam presentes quam et futuri, ita obtineant sicut ceteris alodibus et munificentis Sancti Benedicti pertinentibus, ita tamen ut pro anime eius exorare non pigeant ut ueniam et remedium a domino Ihesu Christo adipisci merear, amen. Quod si nos donatores aut ullusque homo qui contra hanc donatione uenerit ad inrumpendum componat ipsa terra ad domum Sancti Benedicti in duplo cum omni sua inmelioratione in duplo, et hanc donatio firma permaneat et inconuulsa.

Facta donatione V Kalendas Aprilis anno XVIII regnante Lothario rege, filium Ludoici regis.

Sig+num Sesenanda. Sig+num Sesemundo, qui hanc donatione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Oddo. Sig+num Soniofreds. Sig+num Daud.

+ Sunierus, presbiter, qui hanc donacione scripsi et SSS sub die et anno quo supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Karta de Nauarcules» (S. XII).
2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

207

972, abril, 22.

Venda. *Oliba i el seu fill Elies venen a Sendred, [= Sindreu] levita, una terra que tenen per herència al comtat de Manresa, al gual de Navarcles, [actual municipi de Navarcles, comarca de Bages] entremig de terres del bisbe Guisad [d'Urgell] i [del monestir] de Sant Benet [de Bages] i, pel preu de tres sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1052.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1114, pàg. 808.

Karta de Nauarcules¹

N. N.º 105²

In nomine Domini. Ego Oliba et filio meo nomine Elias, uinditores sumus nos tibi Senderedo, leuita, emtore. Per hanc scriptura uindicacionis nostre uindimus tibi terra nostra propria qui nobis aduenit ad me Oliba de filio meo et ad me Elias de ienetrice mea. Et est ipsa terra in comitatum Menresa uel in suo territorio, ad ipso uuado de Naruarcules. Et adfrontat ipsa terra: de oriente in terra de Uuisado, episcopo; de meridie in terra de Sancto Benedicto uel de Senderedo, leuita; de occiduo in terra de Elia, femina, uel suos eres; de circi in terra de Pola, femina, uel suos eres. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa terra ipsa nostra ereditate ab omni integrietate, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos III in rem ualentem. Et nichil exinde que de ipso precio aput te emtore non remansit. Et est manifestum. Quod sit nos uinditores aut unllusque³ homo qui contra hanc ista carta uindicacione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat tibi in duplo cum omni suo inmelioracione. Et in antea ista carta uindicacio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista carta uindicacio X Kalendas Madii anno XVIII regnante Lotario rege, filium Ludoici regi.

Sig+num Oliba. Sig+num Elias, qui ista carta uindicacione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Renaldo. Sig+num Bera. Sig+num Sunierus.

Baldemares, presbiter, qui hanc carta uindicacione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Karta de Nauarcules» (S. XII).
2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
3. unllusque a **O** i segons **a**.

208

972, maig, 9.

Venda. *Esclua i la seva esposa Beneta venen a Sendred, [= Sindreu] levita, una terra que tenen per compra al comtat de Manresa, al Pujol, [el Pujol -vila i mas desapareguts-, antiga parròquia de Sant Genís de la Vall dels Horts, actual municipi de Sant Fruitós de Bages,*

comarca de Bages] *pel preu de dotze sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 28.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 89, pàgs. 98 i 99, *ex O.*

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1115, pàgs. 808 i 809.

B. N°. 726¹

In nomine Domini. Ego Scluua et uxori sue Benedeta, uinditores sumus nos tibi Senderedo, leuita, emtore. Per hanc scriptura uindicacionis nostre uindimus tibi terra nostra propria erma, que nobis aduenit de comparacione. Et est ipsa terra in comitatum Menresa, in suo territorio, ad ipso Pozolo. Et adfrontat ipsa terra: de orientem in terra de Ilia, femina, uel suos eres; de meridie in uia; de occiduo in terra de Sancto Benedicto; de circi in terram de Ilia, femina, uel suos eres. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa terra ab omne integrietate, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos XII in rem ualentem. Et nichil exinde que de ipso precio aput te emtore non remansit. Et est manifestum. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista carta uindicacione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat tibi in duplo cum omni sua inmeliacione. Et in antea ista carta uindicacio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicacio VII Idus Madii anno XVIII regnantem Lotario rege, filium Ludoici regi.

Sign+um Scluua. Sign+um Benedeta, qui ista carta uindicacione fecimus et testes firmare rogauimus. Quitardus, presbiter, subscripsit. Sign+um Magolo. Sign+um Poncio.

Baldemares, presbiter, qui hanc carta uindicacione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

209

972, maig, 21.

Commuta. *Senfred [= Sinfreu] commuta amb Sendred, [= Sindreu] leuita, una terra amb planter, que té dels parents, al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] per un alou.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 29.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 90, pàgs. 99 i 100, *ex O.*

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1117, pàg. 810.

Monte Petan¹

In nomine Domini. Eg[o] S[e]niofredo, commutator sum tibi Senderedo, leuita. Manifestum est enim quia commuto tibi terra mea propria simul cum plantario quem habeo in comitatu Menresa, in Monte Petano, et aduenit mihi ex parentorum. Affrontat: de oriente in uia; de meridie in uinea de te comutatore; de occiduo in terra Barone; de circi in uinea de Ilia uel filio suo Uuifredo. Quantum infra istas III^{or} affrontaciones includunt omnia hoc tibi dono in tua comutatione propter tuum alaudem quod michi dedisti, sicut in mea resonat scriptura commutationis. Quem uero predicta terra que tibi commuto de meo iure in tuo trado dominio et potestatem ad perabendi, uindendi, donandi,

commutandi, exinde quod uolueris liberam in Dei nomine habeas plenam potestatem, cum exio et regressio suo, ad proprio. Quod si ego commutator aut ullusque homo qui ista commutatione a me facta uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat aut componam tibi ista terra simul cum plantario que tibi commuto in duplo cum omni sua immelioratione, et ista comutatio firmis permaneat omnique tempore.

Facta commutatione XII Kalendas Iunii anno XVIII regnante Lothario rege.

Seniofredus, qui hanc commutatione feci et firmare rogau. Sig+num Ramio. Sig+num Speraindeo. Sig+num Crispio.

+ Suniaerus, sacer, qui hanc commutatione scripsi et SSS sub die et anno quo supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b*: Al dors: «Monte Petan» (S. XI-XII).

210

972, juny, 1.

Venda. *Goltred i la seva esposa venen a Sesnanna una terra que tenen per compra al comtat de Manresa, al [terme del] castell d'Òdena.* [actual municipi d'Òdena, comarca d'Anoia]

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1108.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1118, pàgs. 810 i 811.

Karta de Odena¹

T. N°. 110²

[In nomine Domini. Ego Goltre]do [et uxori mea Pa ... a], uinditores sumus tibi domna Sesenanna, [femina, emtrice]. Per anc scriptura uindicacionis nostre uindimus tibi terra culta, qui nobis adueni per comparacione. Et est in commitatum Menresa, in kastro Odena. Qui affronta: de oriente in ipsa curte de me comparatrice; de meridie [in terra] de me comparatrice; de occiduo in terra de Gelmiro uel suos eres; de circi in uia. [Quantum in istas affron]taciones includunt sic uindimus tibi ipsa terra ab integrum, cum exio uel regresio, in [precio solidos ....] in rem ualentem. Et nichil exinde precio aput te emtrice non remansit. Et est manifes[tum. Quem uero predicta] terra quod superius resonat de nostro iuramus in tuo tradimus dominio et potestatem [ad omnia que facere uolueritis.] Quod si nos uinditores aut ullus omo qui contra anc ista uindicacione uenerit pro inrumpendum [non oc ualeat] uindicare set componat ipsa terra in duplo cum sua melioracione. Et in antea [ista uindicacio firma permaneat] omnique tempore.

Facta ista uindicacio Kalendas Iunii anno XVIII regnante Leu[tarius rex].

[Sig+num Go]ltredo. Sig+num Pa[...], qui ista uindicacione fecimus et firmare [rogauimus.] Sig+num Maskaron. Sig+num Feles. Sig+num Sesemundo.

Suniefredus, presbiter, qui ista uindicacione scripsit SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a*: Al dors: «Karta de Odena» (S. XII).

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

211

972, juny, 5.

Venda. *Arvós i la seva esposa Elo venen a Sendred, [= Sindreu] levita, dues peces de terra que tenen dels parents al comtat de Manresa, al costat del riu Llobregat, a Navarcles, [actual municipi de Navarcles, comarca de Bages] pel preu de catorze sous.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1053.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1119, pàg. 811.

[karta] **de ipso** [...] **de Nauarculas**²

In nomine Domini. Ego Ariuonso et uxor mea Elo, uinditores sumus tibi Senderedo, leuita, emptore. Per hanc scriptura uinditionis nostre uindimus tibi duas petias de terra culta, qui nobis aduenit ex parentorum. Et sunt ipsas terras in comitatu Minorisa, iuxta alueo Lubrigado, in locum que uocant Nauarcholas. Affrontat ipsa una terra: de oriente in terra Barone uel suos eres; de meridie similiter; de occiduo in flumen Lubrigado; de circi in terra Anselmo uel suos eres. Alia petia afrontat: de oriente in terra Anselmo; de meridie in uinea Uuimara; de occiduo in terra Uuifredo uel suos eres; de circi in terra Barone uel suos eres. Quantum in istas affrontationes includunt sic uindimus tibi ipsas duas petias de terra ab integrum, cum exio et regressio suo, in pretium solidos XIII, quod manibus nostris recepimus. Et nichil de ipso pretio aput te emptore non remansit. Et est manifestum. Quem uero predictas terras que tibi uindimus de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestatem ad omnia que facere uolueris liberam in Dei nomine habeas potestatem. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc uinditione a me facta uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set conponat tibi ipsas terras in duplo cum omni sua inmellioratione, et hanc uinditio firma permaneat omnique tempore.

Facta uinditione Nonas Iunii anno XVIII regnante Lothario rege, filium Ludoici regis.

Sig+num Ariuonso. Sig+num Elo, qui hanc uinditione feci et firmare rogau. Sig+num Roterus. Adroario, leuita +. Egofredus, presbiter +.*

+ Sunierus, presbiter, scripsi et SSS sub die et anno quo supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «[karta] de ipso [...] de Nauarculas» (S. XII).

212

972, agost, 1.

Venda. *Arvós i la seva esposa Llunesenda, el seu germà Sendred [= Sindreu] i la seva esposa Oriola venen a Sendred, [= Sindreu] levita, una terra que Arvós i Sendred [= Sindreu] tenen per compra i Llunesenda i Oriola pel desè al pagus d'Osona, al terme de Manresa, a Montpeità, [Montpeità - muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de vint sous.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 30.

A. Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 80, Calaix 49 i 50, [abans: Calaix 26] B. N. 364.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 91, pàg. 100, ex **O** i **A**.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1124, pàg. 815.

Monte Petano¹

In nomine Domini. Ego Ariuonsius et uxori mea Lunesinda et Sendredo et uxori mea Oriola, [nos] simul in unum uindithores sumus tibi Senedredo, leuita, hemthore. Per hac scriptura uindicionis nostre uindimus tibi terra culta in pago Osona, in terminio de Menrresa, in locho que dicent Monte Peitano, qui nobis aduenit, ad nos fratres per nostra chomparacione et ad nos uxores per nostra decima. Et affrontat ipsa terra: de parte orientis in terra de Uigefredo uel suos eres; de meridie in terra de Barone uel de te chomparatore; de occiduo in terra de te emtore; de circi in terra de Barone de Thalamancha. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa terra ab integrum, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos XX, quod tu hemtor precium nobis dedisti et nos uindithores manibus nostris accepimus. Et nichil aput te emtore exinde non remansiit. Est manifestum. Quem uero predicta terra quem tibi uindimus de nostro iuro in tuo tradimus dominio appotestatem. Quod si nos uindithores aut ullusque omo qui contra ista uindicione uenerit pro inrumpendum aut nos uenerimus, non hoc ualeat uindichare set chomponat tibi ipsa terra in duplo cum omni sua inmelioracionem. Et in antea ista uindicione firmis permaneat omnique tempore.

Facta uindicione Kalendas Agusti anno XVIII regnante Leuthario reie.

S+ Ariuonsius. S+ Lunesinda. S+ Sendredo. S+ Oriola, qui ista uindicione fecimus et firmare rogauimus. S+ Maruano. S+ Ollesindo. Teudouinus.*

SSS Tassius, presbiter, scripsit et s+.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b*: Al dors: «Monte Petano» (S. XI-XII).

213

972, desembre, 3.

Acta de consagració de l'església i dotació del monestir de Sant Benet de Bages. *Isarn i Guifred, [= Gifreu] [germans] demanen a Frujà, bisbe d'Osona, que vingui a consagrar l'església del monestir fundat per llurs pares, Sala i Ricarda, dedicada a sant Benet, sant Pere i sant Andreu. Aquest presideix l'acte solemne, acompanyat per Guisad, bisbe d'Urgell, i Pere, bisbe de Barcelona. A la cerimònia hi són presents els parents dels fundadors i molts personatges osonencs i manresans. Coneguda la dotació del monestir, els bisbes concedeixen que sigui dependent directament i única de Sant Pere de Roma.*¹

O.* Barcelona, BC, Secció de manuscrits i arxiu, Perg. 91 R. 1904 (Antic Top: 9-I-1).²

A. Còpia coetània o trasllat simple: Barcelona, ACA, Monacals, fons de Sant Benet de Bages, núm. 2256 (correspon al document núm. 354 de l'antiga sèrie provisional emprada al segle XX, i fins a principis del segle XXI), ex O. Tant els interlineats de l'anvers com tot el revers foren aprofitats per un text litúrgic coetani al document de l'anvers, unitari bé que format per escrits molt diversos: lletanies, oracions, oficis de diversos sants (Joan Baptista, Sadurní, ...) i de la Trinitat, antífonas, ritual de consagració d'església, rúbriques (explicacions) i salms amb indicació de quan s'ha de canatr (AEVIA) i notacions musicals. [MUNDÓ, Anscari M., "notació", a *Gran Enciclopèdia Catalana*, 10 (Barcelona 1977 -1ª ed.-), pàgs. 593 i 594/GARRIGOSA, Joaquim/*Corpus antiphonarum officii*/GROS, Miquel S., *El ordo romano-hispánico de Narbona para la consagración de iglesias* (Extracto de «Hispania sacra», vol. 19, 1966), 81 p.(p. 321-401/BARRIGA PLANAS, Josep Romà, *El sacramenatri, ritual i pontifical de Roda*. Cod. 16 de l'arxiu de la Catedral de Lleida c. 1000, Fundació Salvador Vives Casajuana (Barcelona 1975), 727 p./*Concordantiarum SS. Scripturae Manuale*, auctoribus PP. DE RAZE, DE LACHAUD et FLANDRIN. Barcinone: ex typographia haeredis Pauli Riera, in vico Robador, núm. 24 et 26, anno MDCCCLXIV, 751 p./*Bibliorum Sacrorum iuxta Vulgatam Clementinam*, curavit Aloisius GRAMATICA. Mediolani: in aedibus U. Hoepli, MCMXIV, 1152 p. + 20 p.)]. Al revers, posteriorment, aprofitant els espais buits o gastats, s'hi afegiren les típiques anotacions dorsals: B. N° 44 -el primer 4 ratllat i substituït per un 1, sobrelineat-; 972. Còpia de la Consagració de la Iglesia de Bages; Corresponde Al Año 972 del S^t; traslado simple de la consagració; 354 -ratllat-

; 2256)

B. Còpia de 1672: Barcelona, ADB, Lligall 5044 (Plec de Montserrat), *ex O*.

C. Còpia de 1796-1797: Vic, AEV, vol. 2243, f. 553v-560v, *ex A*.⁴

D. Còpia de 18 de març de 1808, feta per Josep Mª de Mas, notari públic de Manresa: Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, *ex O*.⁵

a. MARCA, *Marca hispanica*, ap. CXII, cols. 896-900, «ex archiuo monasterii de Bagiis», *ex O*.⁶

b. FLÓREZ, *España sagrada*, 28, ap. XXV, pàgs. 313-320, *ex a*.⁷

c. Anotació de la datació del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 80, Calaix 49 i 50, [abans: Calaix 26] B. N°. 1 [*l'acta de consagració de Sant Benet de Bages estava en lo Calaix 40*].

d. MONSALVATJE, *Noticias*, 5, ap. XI, pàgs. 48-56, sense indicació de font, *ex b*.⁸

e. SOLÀ, *El monestir de Sant Benet de Bages*, pàgs. 39-44, *ex a*.⁹

f. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 92, pàgs. 101-106, *ex O*.

g. *Catalunya romànica*, vol. XI, pàg. 414, *ex a*.¹⁰

h. ORDEIG, *Les dotalies*, núm. 90, pàgs. 212-217, *ex O*.¹¹

i. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1127, pàgs. 816-820.¹²

So es la dicacio de la sglesia [14/15, 5 cm]¹³

[regist de 7 línies de 12 cm. Només es llegeixen alguns mots aïllats: Sant Andreu ... prenes ab la esglesia de ... qui's appellaue An ...]

Roma ·I·

+¹⁴

B. N.º 1.¹⁵

Año 972.

Dedicacion y Consagracion de la Iglesia de San Benito de Bages por el Obispo de Ausona Frugifer, Wissado Obispo de Vrgel, y Pedro Obispo de Barcelona â instancia de Isarno, y Unifredo Hijos de Salla y Ricar=dis sus fundadores que poco antes havian muer=to, com asistencia de Uuadaldo Bisconde, Aygo, y Chixilo viudas hijas de Salla, y Filmera Abadesas y otros varios Proceres, y Magnates De Ausona y Manresa, que le hizieron varias donaciones. Ano 972. del Reynado de Lotario 18. Indiccion XV. â III de las Nonas de Diz.^{bre} Luna XXIII. Era 1010. en tiem=po de Borrell Duque de la [Goti]a en el año en q^e nacio su hijo Raym[un]do.¹⁶

Monastir de Bages

-any 972-

Publicada en Marca Hispanica

-apendix 112-¹⁷

**INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS
SECCIÓ HISTÒRICO-ARQUEOLÒGICA**

BIBLIOTECA

Núm. ...254...
Armari ...9-I 1...
Prestatge .....¹⁸

1904¹⁹

VI-1²⁰

In nomine sancte et indiuidue Trinitatis, simplici Deo. Operatio pragmarum priorum patrum crebro cotidieque renouantur ab Aecclesia Christi cruore redempta. Hoc uero ab exordio hums aeonis iniiit et ad fine usque pertingit, quoniam instinctu nutuque Dei ante aeternis seculis in consilio Trinitatis alme est, gloriosissime adinuentum atque aeuidetissime confirmatum. Denique patriarche Noë²¹ qui interpretatur requies, de hac operatione qua diximus primus hedificauit altare Domino post diluuium terram que lauit a delictis populi et suam largitus est clementiam animabus quas saluificare dignatus est per archam in aquam, Abraham uero, qui interpretatur pater multarum gencium, Dei amicus, plantauit nemus et inuocauit ibi nomen Domini. Postea itaque a Deo temptatus habiit in uisionis terram, super unum montium hedificauit altare in quem obtulit holocaustum Domino pro filio Ysahac autem, qui risus interpretatur, hedificauit altare ubi apparuit ei Deus patris sui Abraham, quem et adorauit. Israel scilicet, qui uidens Deum interpretatur, uenit Bethel aerigensque lapidem in titulum ungensque holeo adorauit ibidem Deum fortissimum patris sui Ysahac. Iob uero, qui cognominatur dolens, ad metaphoram patrum allegoriter fecit. Moyses uidelicet, legislator, filius Amram, a Deo commonitus fecit utensilia ex auro et iacincto uariisque coloribus in opere Dei aerexitque tentorium in sublime, posuit altare, parauit mensam ibidemque archam constituit cum²² testimonium Dei Israel ibique populus Domini adorauit Deum. Post plerasque uero dierum annositas Salomon, qui interpretatur rex pacificus, filius Daud rex, qui cognominatur Fortis manu, condidit domum nostri Domini in urbe Iherosolimonia,²³ in quo ipse Ihesus²⁴ Christus, Deus et Dominus noster, uoluit presentari, et postea scribis et phariseis atque saduceis ibidem hostendit multa bona opera et ad ultimum, cum ad diem festum Iherosolimam²⁵ properaret in asellum, pueri ebreorum cum ramis palmarum obuiam ei exierunt clamantes: «Osanna! Benedictus qui uenit in nomine Domini, rex Israel». ²⁶ Eo quoque tempore passionem pertulit in corpore suo super lignum, mortuus in cruce, lancea perforatus, a latere uidelicet eius aexiuit sanguis et aqua, iterumque lauit mundo a delictis, quod iamdudum lauauerat per diluuiis, sepultus surgensque tercia die hostendit se manifeste suis discipulis dans eis osculum pacis benedixitque eis et uidentibus illis conscendit in celum sedetque ad dexteram Dei Patris omnipotentis, unde expectamus eum iudicaturum seculum per ignem. Apostoli uidelicet eius disseminati sunt per orbem, regni monarchiam deuinentes, sceptrum mundi regentes per omnia in nomine Christi. Coephas quoque, qui interpretatur Petrus, apostoli, Antiochiam caput, ibique quatuor quaternionum annorum numerum Aecclesiam rexit. Hanc²⁷ quippe urbs fortitudinis gentium dominam amplectitur Romam ibique beatus Petrus apostolus altaria aerexit in honorem sancte Trinitatis. Et ex hoc in omnem terram exiuit sonus. Et ascemate eius cuncti apostoli fecerunt altaria. Nonnulli quippe credentes longe lateque diffusi ad prefigurationem eius atria et altaria condiderunt et condunt, sicut et presens tempus demonstrat.

Inter quos quippe uir eximius, perdiues insignisque uocitatus Sallane, diuinitus²⁸ inspiratus aeuluere coepit corde ut mereretur hedificare domum nomini Domini. Quo peruigilans in oratione, inspirante diuina misericordia, inuenit locum in proprio prediolo agnouitque locum aptum et a Deo helectum ibique fundamenta²⁹ posuit, aedes diligenter instruxit atque altaria digno opere mirifice aerexit ex proprio uoto uel sumptu fauente Deo. Cumque tripharia templi aerexisset in sublime, Ricardis eius uxor a seculo emicuit, uere matrona religiosa inter omnes coniugatas, sanctimoniis et obsecrationibus seruiens sacerdotibus clericisque atque pauperibus propter amorem Dei peruigilans aecclesiam Dei nocte hac die relinquensque uiro propter amorem Dei, eo quod esset nimium timorata Deo, omnia quod habere potuerat in auro et argento uestesque ac predia

uel possessiones ad utilitatem ipsius templi. Protinus uir suus [Sallane a funere sur]gens cum dignis obsecrationibus, cum agenda sa[cerdotum] sepelliuit³⁰ eam in archa saxea iuxta aedem ipsius [templi inch]oati. Ipse uero Salla, post aliquantos dies febre a Deo [corre]ptus, congregatis cunctis liberis eius, docuit eos fidem habere in Deo et principi terre et [christianitati] cuncte, si fieri [posset, pacem habere. Et post hec omnia signata cum] confessione Dei, aerectis in caelum oculis, [et sic animam] Deo reddidit, quam donauit, et sic in senec[tute bona appositus est] ad populum suum. Filii quoque eius et filie[rum] [...]uli³¹ planxerunt eum [inconfuse cum omni fami]lia tumulaueruntque corpus eius cum antistite nepote Uuisado,³² qui ibidem confluerat cum [presbiteris et clericis quos enumerat ipsa] beata memoria, in sarcophago ex la[pillo pro]cauaco iuxta [aedem] atrii iam suprataxati. Igitur [quoque eorum proles] Isarnus et Uuifredus, fratres incliti sanctitateque perspicui, per[ui]gentes in opere sanctuarii, quem genitor [a suo exces]su relinquerat, diligenti cura architecta ipsius templi ad fas[tigium usque] perduxerunt cum tripha[ria ipsius atrii pertinentia]. Prorsus cuncta cum essent patrata, isti [uenerunt fratres insignes] uultu submissos ad presulem proprium [Uicensis sedis Ausonae], uocitatus Frugifer, rogantes eum obnixę ut dig[nare]tur descendere ad stacionem [tabernaculi] dedicationem. Episcopus uero apte adqueiuit rogantes statimque, spirante diuina misericordia, iste [episcopus Frugifer aduocauit collegas suos] Uuisadam, Urgellense aecclēsie episcopum, [atque Petrum], aecclēsie Barchinonense episcopum, ut pari animo confluere digna[ssent ad] dedicandam am supra aulam prelatam. Episcopi quippe indul[gentis]sime hoboedientes eus obsecra[tionibus, fauen]te Deo, cum omni deuotione et sollicitudine karitatis pari animo peruenerunt ad dedicandam [sancte Trinitatis altaria supradicta uel aulam]. Adfuit autem ibidem [Uuadaldus], uicecomes. Filie quoque Sallani bone memorie, auctor atque [funda]tor ipsius templi, Aigo atque Chixilone, matrone religiosissime uidue, cum abbatissa nomine Filmera, prolis [Aigo], cum omni deuotione in Deo castissime uiuentes, ad spectaculum dedicationis aduenerunt apud fratrem Isarnum, [uirum illustrem. Supradictus uero Uuifredus, frater Isarni, pre nimia infirmitate] non potuit [adesse ad di]em dedicationis presens [sed in omni obedien]tia predicti templi libenter [adfuit cum fratre carissimo Isarno et so]roris eius dulcissimis. Multi uero ex pro[ceribus] Ausonensis uenerunt ad spectaculum istud, similiter autem et ex oppido Minorisse confluerunt ibidem [ad ipsum dedicationis diem] adgregateque [sunt caterue clericorum] atque laicorum sexuque femineo, cum cereis et oblacioni[bus, et facta] est turba non modica. Uociferabant enim sacerdotes et leuite laudem Dei in iubilo organumque [procul diffun]debat sonus ab atrio laudantes et benedicentes Dominum qui regnat in secula, reddentes itaque Deo cum omni [deuotione laudes et gratias]. Non enim poterant pontifices [et sacerdotes], leuite et clerici ceterique uulgi nulla sufferre [molestia, eo quod perfu]derat eos gratia Sancti Spiritus ob dedicationis et gaudia templi.

Igitur, sacra Dei misteria celebrata, [dixerunt] episcopi ad soboles Sallani ceterique adistentes uulgi: «Quot esse uoluit genitor et auctor huius [templi aulam ut esset?】 Responderunt: «Asciterium». Dixerunt episcopi: «In cuius honore?» Responderunt: «In honorem sancte Trinitatis sanctique [Benedicti sanc]tisque Petri, clauigeri aetherei, et sancti Andree apostoli». Dixerunt episcopi: «Habet hunc monasterium pre[di]a hac possessiones unde recreari possint fratres qui apud Deo seruituri fuissent?» Responderunt: «Habet, [prestolante misericordia Dei]». Dixerunt episcopi: «Ubi?» Responderunt: «In pago Bisuldunense, in ualle Basso, alaudem cum uillulis et nemorosis suis, prata et pascua, et aecclēsia ibidem Sancti Petri sita cum parrochia et omnia sua pertinencia, quod hic reliquit³³ Richardis, matrona nobilissima, iam supra prelata». Dixerunt episcopi: «Habet et amplius?» Responderunt: «Habet et Medianum oppi[dum, quem hic] concessit fundator³⁴ istius coenobii, condam Sallani, apud [consens]um principis Borrelli, dux³⁵ Gotice, et nunquam aliud ad[tulit secum ut Deo] uoueret ex castris quos condirexerunt, nisi solum Medianum cum suos fines uel termine,³⁶ exceptus hoc quod ibidem habebat Gotmars uel suos eres». Dixerunt episcopi: «Habet aliquid amplius?» Responderunt: «Habet hic, ubi situs est iste monasterius, sicut [resonat in] ipsa scriptura quem fecit Sallani condam, alodem cum omnes suas afrontationes in isto loco Angles, et in Minorisa³⁷ uel eius co[mitatu alau]des quod hic relinquit Uuadamirus, archileuita, sicut in ipsas scripturas resonat, quod ille huic atrium fecit». Hoc enim quod nuperdiximus iam pridem habebat

iste coenobii,³⁸ et ad ipsum dedicationis diem³⁹ dedit populus Domini hoc quod uestris dicimus auribus. In primis Uuadaldus, uicescomes, concessit hic pareliata I de terra et modiatas⁴⁰ III de uinea. Et Sedre modiata I de uinea. Et Dominicus dedit alaudem sicut in sua resonat scriptura. Isarnus modiata I de uinea. Bernardus modiata I de uinea. Pontio quarterades⁴¹ III de uinea. Ramio modiata I de uinea. Ferriolus modiata I de uinea. Aiga campo I. Frederero modiata I de terra. Galindo⁴² [quar]terades III de terra. Aetre semodiata I de uinea. Francemiro modiata I de uinea. Recosindo modiatas II de uinea cum tonna et cubo. [Istos] alaudes ad ipsum dedicationis diem a fidelibus hic datus. Danlano, presbitero, casas, terras et uineas cum mulinos⁴³ [in circulo]. Iterum ad ministerium altaris concessit hic Abbo, leuita, antiphonario I. Mascharone, presbitero, codices II que [uocant Omnia] Bona et lectionario et calice I. Crispio,⁴⁴ presbitero, solidos⁴⁵ X. Danlane, presbitero, antiphonario I.⁴⁶ Aigo solidos C et stola et [fanon]. Ysarno⁴⁷ [missale I] et pelue I cum aquamanile et signo I. Filmera, abbatissa, alba I. Sesenanda amicto I. Matresinda⁴⁸ [stola] et fanon. Bellutia toualia I. Arielels⁴⁹ alba I. Hec omnia ad ministerium altaris a fidelibus concessa sunt ad ipsum dedicationis diem. Iam enim dudum a fidelibus siue ad ipsos fundatores aeclesie data fuerat quod nunc modo scribimus. Habebat [uero inter] ipsum dedicationis diem atrium istum capsas II cum lignum Domini et reliquie sanctorum probatissime et missale I, Flores Aeuangeliorum, Salomonem, passionarium, martyrologium, psalterium, albas II, amictos II, stolas II, [casulas] II, fanones II, calice I argenteo cum sua patena, alio [calice stagneo] cum sua patena, checouas II. De hoc enim quod superius [diximus de] oppido Medianum, quod relinquit bone memorie Salla ad coenobium quem annuente Domino hedificauit, nichil⁵⁰ aliud adtulit secum ut Deo uoueret uel offerret de omnibus aprisionibus suis, ex[ceptus ipsum castrum Medianum, sicut suprapresonat].

Aliud uero cum propriis liberis [reliquit] arbitrio Dei principi terre ob defendendam patriam. Puto [ergo quia] orationes amplius defendent patriam quam malig[ni expu]gnatores. De quo Iacob, patriarcha, filio Ioseph ait: «Dabo tibi hereditatem super fratres tuos, predium quod tuli de manu amorrei in gladio et archu meo».⁵¹ Diligenter scrutare scripturas, non inuenies ubi Iacob [prelium] fecisset set tantummodo orando inimicos in part[es dex]teras fugauit terramque cum pace possedit propiciante Deo quem fideliter adorauit. Igitur beatus Martinus, dum miles esset, quidam tribuni brauium promittebat ei ut accederet ad bellum. Ille uero respondens dixit: «Christi miles sum, pugnare michi non licet».⁵² Prorsus tribunus furibundus abscessit confortansque cum beatus Martinus sic ei ait: «Ego inermis adstabo, non clipeo protectus aut galeam hosteum cuneos effugabo securus».⁵³ Protinus, orante beato Martino, fugata est barbarorum gens. Et ideo, ut diximus, orationes obtime defendent patriam.⁵⁴ Sicut beatus Iacobus, apostolus, dicit: «Multum enim ualet deprecatio iusti assidua».⁵⁵ Cumque hec omnia requisita donaria superius comprehensa a fidelibus intimata fuisset auribus episcoporum, dixerunt episcopi: «Deo gratias». Et adiecerunt episcopi: «Si enim has supradictas possessiones uel munificentia legitime habuerit huic atrio a Deo constituto et ipsi fundatores aeclesie istius sagaci mente ad aemolumentum istius aule dedicate diligenter requisierint uel fideliter aemendauerint, recreari hic possunt uel uiuere pauperes Christi, prestolante iugiter diuina misericordia qui omnibus dapem dat affluenter».

Iterum dixerunt episcopi: «In quo regimine uel ditione⁵⁶ uoluit esse istius auctor templi asciterium istud?» Responderunt: «Fundatores uel auctores aeclesie apostolice sedis presulem Sancti Petri urbis Romensis, sicut in gestis scripturis habemus scriptum, sicut ipse auctor uoluit, et ut nulli alicui homo dominatu reseruauit set et hodie et nunc et semper ex prosapia eius heligantur abbatem ipsi filii, nepti uel proneptis auctores uel fundatores istius aeclesie». Quod si aliquis ex qualibet hordine inuidie ductus aut cupiditate uel maliuolentia aut aliqua fraudulentia detulerit hinc, adhierit Romam apostolice sedis ut inde huc priuilegia differat et uolumptatem⁵⁷ auctoris uel fundatoris istius templi disrumpere queat non hoc ualeat sibi deffendere sed confusus abscedat et dispensatorem huic monasterii, sicut supradiximus, de prosapia auctoris uel fundatoris aeclesie requiratur atque constituatur sed tantummodo omni anno ex propria moneta publica Ausonensi solidos XXX deferatur ex argento apostolice sedis urbis Quiricie. Sane et propter karitatis diuinum officium ob concinnanda luminaria in sede propria, a diocesem cuius pertinet monasterium istud Sancti Petri

Ausona Uincensi cathedre, libra I^a ad pensa de cera omnique anno Paschalis⁵⁸ illuc defferatur. Dixerunt episcopi: «Placet, placet. Hoc optimum est et dignum. Hoc desideramus et optamus et monemus implere per sanctum Petrum, apostolum». Uuisadus, episcopus, dixit: «Hoc quod supra prelectum⁵⁹ est placuit sanctitati uestre sed si adhuc audire dignamini profero uobis ex sententias Patrum». Responderunt episcopi: «Quid, domine coepiscope et frater noster?» Ille respondit: «Canonus dicit ut fundatores aecclesie ipsi preuideant quis hordinandus sit ipsius aulam ab his factam atque dedicatam, et ut episcopus nichil auferat de asciterii rebus». Responderunt episcopi Petrus et Frugifer, leto animo placidoque uultu: «Placet nobis, o frater et coepiscope noster,⁶⁰ consultum tuum et regulas Patrum confirmari a nobis oportet, et nunquam aeuelli in aliquo». Nos tamen Frugifer, episcopus; Petrus, episcopus; Uuisadus, episcopus, quoadunati in nomine sancte Trinitatis ad dedicandam huius templi aulam et peregrimus omnia secundum instituta Patrum, sicut mos est, monemus ut seruitores istius domo⁶¹ domus asciterii Sancti Benedicti sub ipsius instituta⁶² militare curentur.

Sig+ Borrellus, commes et marchio, et feci et firmaui et consensi. Miro, gratia Dei episcopus, SSS.⁶³

Sunierus, hacsí indignus sacer, scripsi et SSS sub die et anno quo supra.⁶⁴

Hacta autem sunt hec sub era X^a post millesima, anni Trabeationis Dominice DCCCCLXXII, inditione XV^a,⁶⁵ die Nonarum tercium Decimbrium, luna XXIII anno bis nouenis regi regnante Leutharii, tempore Borrellis, ducis Gotice, anno I quo natus est filius eius Raimundus.

6⁶⁶

1. 61 línies horitzontals que ocupen tota la superfície del pergamí (visibles tant a l'anvers com al revers). 40 línies escrites + 1 línia amb la signatura del comte Borrell + 2 línies amb la signatura de l'escrivà, Sunyer, sacerdot. El pergamí s'havia conservat plegat (cinc sècs verticals i tres horitzontals). Malmès a les interseccions dels plecs, on s'hi han produït alguns forats, i a la part central (línies 12 a 23 i 28 a 31). La caplletra inicial I, destacada amb un traç més gruixut i acolorida per dins amb la mateixa tinta marronosa amb la qual s'escrigué el document, ocupa tres línies de llargària. Angle inferior esquerre (anvers) esmuçat, sembla que d'origen. Pergamí restaurat. Els fragments que actualment no es podem llegir em el pergamí són restituïts entre claudàtors amb l'ajut de l'edició de Baluze (cf. a).

2. Segons a: Barcelona, BC, arxiu, perg. núm. 1904 (9-I-1). El document apareix malmès en els indrets dels antics plecs. Al dors hi ha registos, en català i en castellà, dels segles XV-XVIII.

L'historiador i col·leccionista Joaquim Miret i Sans (1858-1919), que al llarg dels seus viatges havia adquirit molts pergamins medievals, donà a l'Institut d'Estudis Catalans les seves col·leccions documentals entre 1908 i 1919 -any de la seva mort-. Entre aquests pergamins n'hi ha alguns de Sant Benet de Bages, del segle X, i especialment l'acta de consagració del 3 de desembre de 972, document que donà l'any 1913. [MOLAS PRADELL, Elvira, "Los donativos de don Joaquín Miret y Sans conservados en la Biblioteca Central de la Diputación de Barcelona", a *Biblioteconomía. Boletín de la Escuela de Bibliotecarias de Barcelona*, año VIII, núms. 31 y 32, págs. 142-158, Diputación Provincial de Barcelona, Julio-Diciembre 1951 / RASICO, Philip D., *Cafè i quilombo: els diaris de viatge de Joaquim Miret i Sans (1900-1918)*, Institut d'Estudis Catalans, Biblioteca filològica; 45, Barcelona, 2001]. Com que la Biblioteca de Catalunya -en fou el seu primer director Jordi Rubió i Balaguer (1887-1982), fill d'Antoni Rubió i Lluch i nét de Joaquim Rubió i Ors- es nodrí de la biblioteca de l'Institut d'Estudis Catalans, tots aquells documents es conserven actualment en l'esmentada institució, a la Secció de manuscrits i arxiu.

Recentment -els anys 2008-2009- ha canviat el sistema de classificació, de manera que és diferent a la que consta en la publicació de 1999 de l'obra Catalunya carolíngia, iniciada pel senyor Ramon d'Abadal i de Vinyals, en el volum IV, dedicat als antics comtats d'Osona i Manresa.

Actualment, l'antic número de classificador (Perg. -amb trenta pergamins cadascun-) ha passat a ésser el número de registre (R.), donant-se'n un de nou per al pergamí (Perg.).

Pel que fa als registos del dors o revers, en realitat arriben fins al segle XIX.

3. Còpia de 1672: Barcelona, ADB, llig. 5044 (Plec de Montserrat), *ex O*.
4. Còpia de 1796-1797: Vic, AEV, vol. 2243, f. 553v-560v, *ex A*.
5. Còpia de 18 de març de 1808, feta per Josep Mª de Mas, notari públic de Manresa: Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, *ex O*.
6. *Marca hispanica*, ap. CXII, cols. 896-900, «ex archivo monasterii de Bagiis» (*ex O*).
7. *España Sagrada*, XXVIII, ap. XXV, pàgs. 313-320, *ex a*.
8. MONSALVATJE, *Noticias*, 5, ap. XI, pàgs. 48-56, sense indicació de font (*ex b*).
9. SOLÀ, *El monestir de Sant Benet de Bages*, pàgs. 39-44, *ex a*.
10. *Catalunya romànica*, vol. XI, pàg. 414, *ex a*.
11. ORDEIG, *Les dotalies*, núm. 90, pàgs. 212-217, *ex O*.
12. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1127, pàgs. 816-820.
13. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. En català.*
14. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. En català.*
15. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
16. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*
Després de cada = hi ha un canvi de línia a O.
17. *Segle XX.*
18. *Etiqueta de l'IEC, incompleta (part inferior). Inicis del segle XX (entre 1908 i 1919).*
19. *Segle XX.*
20. *Segle XX.*
21. Noë *a O*; Noe *segons i*.
22. cum *a O*; in *segons i*.
23. Iherosolimonia *a O*; Ierosolimonia *segons i*.
24. Ihesus *a O*; Iesus *segons i*.
25. Iherosolimam *a O*; Ierosolimam *segons i*.
26. «Hosanna! Beneït el qui ve en nom del Senyor, el rei d'Israel». (Joan 12, 13).
27. Hanc *a O*; Hinc *segons i*.
28. Inter quos quippe uir eximius perdiues insignisque uocitatus Sallane, diuinitus, *subratllat*.
29. fundamenta, *subratllat*.
30. sepelliuit, *subratllat*.
31. *Espai d'uns 3cm., actualment il·legible, de 12/13 lletres; les tres darreres són: uli.*
32. antistite nepote Uuisado, *subratllat*.
33. pertinencia, quod hic reliquit, *subratllat*.
34. fundator, *subratllat*.
35. dux *a O*; ducis *segons i*.
36. termine *a O*; terminos *segons i*.
37. Minorisa *a O*; Minorissa *segons i*.
38. coenobii *a O*; coenobius *segons i*.
39. diem *sobrelineat a O*.
40. modiatas *a O*; medietates *segons i*.
41. quarterades *a O*; quarteradas *segons i*.
42. Galindo *a O*; Galiado *segons i*.
43. mulinos *a O*; molinos *segons i*.
44. Crispio *a O*; Chrispιο *segons i*.
45. solidos *a O*; solidis *segons i*.
46. antiphonario *a O*; antiphonarium *segons i*.
47. Ysarno *a O*; Isarnus *segons i*.
48. Matresinda *a O*; Matrasinda *segons i*.
49. Arielels *a O*; Arielils *segons i*.
50. nichil *a O*; nihil *segons i*.
51. «I jo et dono un tossal [en el sentit d'heretat] de més que als teus germans: el tossal de Siquem,

que vaig conquerir als amorreus amb la meua espasa i el meu arc». (Gènesi 48, 22).

52. *Vegeu* SULPICIUS SEUERUS, *De uita beati Martini liber unus*, cap. IV (PL 20, cols. 162-163).

53. *Ibidem*.

54. patriam a **O**; pagiam segons **i**.

55. «La pregària insistent d'un just és molt poderosa». (Jaume 5, 16).

56. Iterum dixerunt episcopi: «In quo regimine uel ditione, *subratllat*.

57. uoluptatem a **O**; uoluntatem segons **i**.

58. Paschalis a **O**; Paschali segons **i**.

59. prelectum a **O**; perlectum segons **i**. *La forma correcta és aquesta darrera*.

60. noster *sobrelineat* a **O**.

61. domo a **O**; domus segons **i**.

62. instituta a **O**; instituto segons **i**.

63. Sig+ Borrellus, comes et marchio, et feci et firmaui et consensi. Miro, gratia Dei episcopus, SSS., *en lletra minúscula però de caixa una mica més gran que la de la resta del text precedent*.

64. Sunierus, hacs indignus sacer, scripsi et SSS sub die et anno quo supra, *en majúscules* a **O**.

65. XXI segons **b**.

66. Segles XVIII o XIX.

214

973, gener, 28.

Venda. *Geldric ven a Adroer una terra que té per aprisió al comtat de Manresa, al [terme de] del castell Bellid.* [castell de Castellbell, actual municipi de Castellbell i el Vilar, comarca de Bages]

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1054.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1129, pàg. 821.

S.Nº. 51¹

[In nomine Domini. Ego Iel]drigo, [uinditor sum tibi] Adrouario, [emtor. Per hanc] scriptura uindicacionis mee uin[do tibi terra mea, que mihi] aduenit de aprisione. Et est in comitatum Men[re]s] a, in kastro Belito. Qui infrontat: de o[riente ....] latere; de me[ridie in ro]cha; de occiduo in me comparatore; de circii in terra de Agemiro uel suos ere[s. Quantum inf]ra istas afrontaciones includunt sic uindo tibi ab integre, cum exio et regresio suo, in propter precio [...]dio in rem ualentem. Et est manifestum. Quod si ego uinditor aut uullusque omo qui ista uindicacione uener[it ad inrumpend]um non hoc ualeat uindicare sed componat ipsa terra in duplo cum omnem suam inmelioracione. Et in antea [ist]a uindicacio firma permaneat.

Facta ista uindicacio V Kalendas Februarii anno XVIII regnante Leutario rex.

[S]+ Ieldrigo, qui ista uindicacione feci et testes firmare rogauit. Sig+num Ar[...].la. Sig+num [...].la. Sig+num Mascharon.

S+ Bo[rr]ellus, presbiter, rogatus scripsit et SSS sub die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

215

973, març, 23.

Venda. *Esclua i la seva esposa Leutela venen a Guifred [= Gifreu] i la seva esposa Guisla una terra que Leutela heretà del seu pare al comtat de Manresa, prop del castell d'Or,* [actual municipi de

Castellnou de Bages, comarca de Bages] *pel preu d'un sou i vuit diners, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 52, *ex O*.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 93, pàg. 107, *ex O*.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1131, pàg. 822.

A

P. N° 26¹

In nomine Domini. Ego Escluua et uxor mea Leutelle, uinditores sumus uobis Uifredo et uxor mea Guisulo, hemtores. Per anc scriptura uindicioneis nostre uindimus uobis terra culta et erma, qui nobis auenit at me Leutelle per genitore meo, et est ipsa terra culta et erma in comitatum Menresa, prope castrum Auri. Et afrontat ipsa terra: de orientem in estrada; de meridie in terra de Durando; de occiduo in terra de uos comparatores; de circi in terra de Godemare. Quantum infra istas IIII^{or} afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa terra culta et erma ab integrum ipsa nostra ereditate, cum exio uel regresio suo, in propter precium solido I et denarios VIIIto in rem ualentem. Quem uero predicta ipsa terra de nostro iuro in uestro tradimus domino et potestatem. Quod si nos uinditores ad ulusque homo qui contra anc ista carta uindicionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat uobis in duplo cum suam inmelioracionem. Et in antea ista carta uindicio firma stabilis permaneat homnique tempore.

Facta carta uindicionis X Kalendas Aprilii anno XVIIIImo regnante Leutarius rex, filio Leudouico rege.

Sig+num Escluua. Sig+num Leutelle, qui anc carta uindicionis fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Baldomare. Sig+num Altemiro. Sig+num Argemiro.

Stefanus, presbiter, qui anc carta uindicione rogitus scripxit SSS sub die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

216

973, abril, 17.

Venda. *Sesnanna ven a Unifred, el seu senyor, cases, terres i un molí que té per compra al comtat de Manresa, al terme del castell d'Òdena, [actual municipi d'Òdena, comarca d'Anoia] pel preu de cent deu sous, a pagar en coses que ho valguin.*¹

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1055.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1133, pàgs. 823 i 824.

Karta de Odena¹

T. N° 121²

In nomine Domini. Ego Sesenanda, uinditrix sum tibi senior meo Unifredus, emtore. Per hanc scriptura uindicionis mee uindo tibi kasas qum qurtes et solarios II et qolumbarios et ortos et terras cultas et ermas et uineas et arboribus et mulino I molente, qui michi aduenit per comparacione. Et est hec omnia in

comitatum Minorisa, in terminio de kastro Oddena uel in suas agencias. Et afrontat ipsos II solarios qum ipsos sotalos et quarte: de parte orientis in kasa de Seniofredo uel de suos eredes; et de meridie in uia; et de occiduo in kasa de Madexo; et de circii in ipso muro de Odena. Et sunt ipsos solarios intus in Oddena. Et ipsas alias kasa et qolumbarios et kurtes et orto et terra culta que ibidem est afrontat: de orientis in terra de Sauarigo; et de meridie in ipsa fonte ad ipso Bugo; et de occiduo in terra de Unifredo uel de Goltredo; et de circii in uia et in terra de Ato. Et ipsa uinea qui est ad ipsa Agilera afrontat: de orientis in uinea de Eldofredo; et de meridie in uinea de Madexo; et de occiduo similiter; et de circii in uinea de Atila. Et ipsa uinea qui est ad ipso Pendedico afrontat: de orientis in terra de Gifredo; et de meridie in stirpe; et de occiduo in terra de Uidal; et de circii in uinea de Odegario. Et ipsa terra et uinea qui est ad ipsa fonte de Endalego afrontat: de orientis in uia; et de meridie in terra de Altemiro; et de occiduo in uinea de Altemiro; et de circii in terra de Toderigo. Et ipsa insula qui est ad ipso torrente profundo afrontat: de orientis in torrente qui qurrit; et de meridie in rio Oddena; et de occiduo similiter; et de circii in stirpe. Et ipso mulino molente qum suum kaput aquis et sua resclosa et suo rego et suo gleuario et suo kakauo et qum sua usibilia quod a mulino pertinet et orto et terra qulta et erma qui ibidem est afrontat: de orientis in uia; et de meridie; in terra de Toderigo; et de occiduo in rio de Oddena; et de circii similiter. Et ipsa uinea qui est ad ipso Gisso afrontat: de orientis in uinea de Arruida; et de meridie similiter uel de suos eredes; et de occiduo in stirpe; et de circii in uinea de Livano uel de suos eredes. Et alia uinea qui ibidem est afrontat: de orientis in ipsa Riba; et de meridie in uinea de Ermonfredo; et de occiduo in uinea de Gontizia; et de circii in uinea de Seniofredo, presbitero. Et ipsa terra qui est ad ipso Loddone, cultum et erum, afrontat: de orientis in stirpe; et de meridie in terra de Eigoberto uel suos eredes; et de occiduo in terra de Durant uel suos eredes; et de circii in terra de Ademiro. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindo tibi, domne senior, ipsas kasa qum qu[rtes et o]rto et solarios intus in Oddena et qolumbarios et terras qultas et ermas et uineas et mulino qum omnia sua usibilia q[uod a] mulino pertinet et arboribus, qum exio uel regresio suo, in propter precium solidos CX in rem ualentem. Et nichilque de ipso precio ap[ut] te emtore, domne, non remansit. Et est manifestum. Quem uero de hec omnia quod superius ressonat de meo iure in tuo [tra]do, domne, ad omnia que facere uolueris. Quod si ego uinditrix aut ullus hommo qui contra hanc ista karta uindiccionis [uene]rit pro inrumpendum non hoc ualeat uindikare set componat hec omnia quod superius insertum est in duplo cum omnem suam inmeliora[cion]em. Et in antea ista karta uindiccio firma et stabilis permaneat uidelice modo et omnique tempore.

Facta karta uindicc[ionis] XV Kalendas Madii anno XVIII regnante Leutario rege, filio Leudeuigo.

Sign+um Sesenanda, qui hanc ista karta uindiccione feci et testes firmare rogau. Sign+um Seniofredo. Sign+um Ennego Mancipo.³ Sign+um Primallo.

Ennego, presbiter, qui hanc ista karta uindiccione scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a*: Al dors: «Karta de Odena» (S. XII).

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

3. *Mancipo segons a.*

217

973, setembre, 22.

Venda. *Hímol, dona, ven al seu fill Salomó una vinya que té per Danlà, sacerdot, al comtat i territori de Manresa, al riu Llobregat, [actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de vint sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 53, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*,

segona part, núm. 1139, pàg. 827 i 828.

A

M. N° 240¹

In nomine Domini. Ego Himulo, femina, uinditrix sum tibi filio meo nomine Salamone, emtore. Per hanc scriptura uindicionis me uindo tibi pecia I de uinea, qui mihi aduenit de condam Danlani, presbiteri. Et est ipsa uinea in comitatum Menresa, in suo territorio, a flumen Lubrigado. Et adfrontat ipsa uinea: de orientem in uinea de Bella femina; de meridie in rocha; de occiduo in uinea de Onrada, femina; de circi in uia. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindo tibi ipsa uinea, totum ab integrum, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos XX in rem ualentem. Et nichil exinde que de ipso precio aput te emtore non remansit. Et est manifestum. Quod si ego uinditrix aut ullusque homo qui contra hanc ista carta uindicione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat tibi in duplo cum omni suo inmelioracione. Et in antea ista carta uindicio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicio X Kalendas Octobri anno XX regnantem Lotario rege, filium Ludoici.

Sign+um Himulo, qui ista carta uindicione feci et testes firmare rogauit. Sign+um Uuadamiro. Sign+um Antunnario. Sign+um Spanouario.

Baldemares, presbiter, qui hanc carta uindicione scripsit cum litteras superpossitas in uerso primo et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

218

973, octubre, 13.

Venda. *Arnau i la seva esposa Quílio venen a Sendred, [= Sindreu] levita, una terra que tenen per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità, [Montpeità - muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de cinc sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 33.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 95, pàg. 108, *ex O.*

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1141, pàgs. 828 i 829.

Mont Petan¹

B. N° 376²

In nomine Domini. Ego Arnaldus et uxor mea Chillio, uinditores sumus tibi Sendredo, leuita, emptore. Per hanc scriptura uinditionis nostre uindimus tibi terra nostra culta, qui nobis aduenit per comparatione. Et est ipsa terra in comitatu Menresa, in Monte Petano. Affrontat: de oriente in roka; de meridie in terra de te emptore; de occiduo in torrente; de circi in terra Altemiro. Quantum in istas affrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa terra ab integrum, cum exio et regresio suo, in pretium solidos V in rem ualentem. Et est manifestum. De nostro iure in tuo tradimus dominio et potestatem ad omnia que facere uolueritis liberam in Dei nomine habeas potestatem. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc uinditione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare sed componat aut componamus tibi ipsa terra in quadruplo cum omni sua inmelioracione et hanc uinditio firmis permaneat omnique tempore.

Facta uinditione III Idus October anno XX° regnante Lothario rege, filium Ludoici regis.

Sig+num Arnaldus. Sig+num Chillio, qui hanc uinditione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Iohannes. Sig+num Maiolus. Sig+num Mozzone.

+ Sunierus, presbiter, qui hanc uinditione scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b*: Al dors: «Mont Petan» (S. XI-XII).
2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

219

973, octubre, 13.

Venda. *Sendred*, [= Sindreu] *levita*, ven a Arnau i la seva esposa Quílio una terra que té per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità, [Montpeità - muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de cinquanta sous.

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 34.

- a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 96, pàgs. 108 i 109, ex **O**.
- b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1142, pàg. 829.

Mont Petan²

In nomine Domini. Ego Sendredo, leuita, uinditor sum uobis Arnaldus et uxor mea Chillio, emptores. Per hanc scriptura uinditionis mea uindo uobis terra mea propria culta, qui mihi aduenit per comparatione. Et est ipsa terra in committatu Menresa, in Monte Petano. Affrontat: de oriente in terra de me uinditore; de meridie in torrente; de occiduo in terra de Barone de Talamancha; de circi in terra de Bonentia, femina. Quantum infra istas affrontationes includunt sic uindo uobis ipsa terra ab integrum, cum exio et regressio suo, in pretium solidos quinquaginta quod manibus meis recepi. Et est manifestum. De meo iure in uestro trado dominio et potestatem ad omnia que facere uolueritis plenam abeatis potestatem. Quod si ego uinditor aut ullusque homo qui contra hanc uinditione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare, sed conponat aut conponam uobis ipsa terra in duplo cum omni sua immelioratione. Et in antea ista uinditio firmis permaneat omnique tempore.

Facta uinditione III Idus October anno XX regnante Lothario rege, filium Ludoici regis.

Sendredo, leuita, qui hanc uinditione feci et firmare rogauimus et SSS Sig+num Iohannes. Sig+num Maiolus. Sig+num Mozzone.

Sunierus, presbiter, qui hanc uinditione scripsi et SSS sub die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b*: Al dors: «Mont Petan» (S. XI-XII).

Commuta. *Ab, monjo, i el convent de Sant Benet, [de Bages] commuten amb Mascaró, sacerdot, un alou que té per compra i aprisió al comtat de Manresa, al riu de Sant Fruitós, [= riu d'Or/Ridor, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] per una vinya a Viladordis. [Viladordis, actual municipi de Manresa, comarca de Bages]*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 54, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1143, pàg. 830.

S. F. N.º. 491¹

In nomine Domini. Ego Abbo, monacho, cum omni congregatione Sancti Benedicti coenobii commutatores sumus tibi Mascharone, presbitero, alodem nostrum quem abemus in rio de Sancti Fructuosi, id est: casales et curte cum ipso columbario et ipso puio ubi domno Salla inquoauit ipsa turre cum ipso ortale, qui nobis aduenit aliquid de comparatione et aliquid de aprisione. Et est hec omnia in comitatu Menresa, in rio Sancti Fructuosi. Afrontat hec omnia: de horiente in ipso semitario qui discurrit ubique; de meridie in uia; de occiduo in rio Sancti Fructuosi; de circi in roka uel in casas de te comutatore. Quantum in istas afrontaciones includunt sic commutamus tibi ipsum alodem pro tua uinea quem habes a uilla de Ordeos ab integrum, cum exio et regressio suo. Et est manifestum. De nostro iure in tuo tradimus dominio et potestatem ad omnia que facere uolueris liberam in Dei nomine habeas potestatem. Quod si nos commutatores aut ullusque homo qui contra hanc commutatione uenerit ad inrumpendum non ualeat quod requirit set componat in quadruplum et hanc comutatio firma permaneat omnique tempore.

Facta comutatione XII Kalendas Nuuembris anno XX regnante Lothario rege, filium Ludoici regis.

Abbo, monacho +. Uuiliadus, monacho SSS Uuadamirus, monachus +. Baldemares, presbiter +. Francemirus, monachus +. Richerus, monachus +. Uuitardus, monachus +. Qui hanc commutatione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Uuischafredus. Amabricus,² presbiter SSS. Sig+num Oliba. Isarnus SSS.

+ Suniaerus, sacer, qui hanc commutatione scripsi et SSS cum litteras superpositas in uerso I die et anno quo supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. *Amabricus segons A, per Amalricus.*

Venda. *Sidilà, Virgili, Gloriosa i Especiosa venen a Guifred [= Gifreu] una terra conreada i erma que heretaren dels seus pares, difunts, al comtat de Manresa, al terme del castell de Buc, a la Portella, [actual municipi de Castellnou de Bages, comarca de Bages] pel preu d'un sou, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 55, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1147, pàg. 833.

M. N° 124¹

In nomine Domini. Ego Sidila et Uirgilius et Gluriosa et Speciosa, uinditores sumus tibi Uuifredus, emtore. Per hanc scriptura uindiccionis nostre uindimus nos tibi terra culta et erma, nostra propria, qui nobis aduenit per genitori uel genitrice nostros condas. Et est ipsa terra culta et erma in commitatum Minorissa, in agazencias de ipsum castrum Bugu, in locum que uokant ad ipsa Portella. Et afrontat ipsa terra culta et erma: de oriente in terra Gemella; et de meridie in terra de Eldebertu; et de occi[du]o in terra de te comparatore; et de circi in strada. Quantum infra istas afrontaciones includ[unt] sic uindimus nos tibi ipsa terra culta et erma ab integrum, cum exio uel regressio suo, in propter pre[ci]um s[olido] I in rem ualentem. Et nichil que de ipsum precium aput te emtore non remansit. Est manifestum. Quem [u]ero ipsa terra culta et erma quem sic uindimus nos tibi de nostre iure in tuo tradimus dominio et potestatem ad omnia que facere uolueris. Et qui contra hanc ista karta uindiccione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat tibi ipsa terra culta et erma in duplo cum omni suo inmelioracionem. Et in antea ista karta uindiccione firme et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista karta uindiccione V Kalendas Dezember anno XX regnante Leutarius rex, filium Leudiuci regi.

Sig+num Sidila. Sig+num Uirgilius. Sig+num Gluriossa. Sig+ num Speciosa, qui ista karta uindiccione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Landrigus. Sig+num Suniarius. Sig+num Uuillera.

Iohannes, leuita, qui ista karta uindiccione scripsit et SSS + die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

222

973, desembre, 15.

Donació pietosa. *Hímol, dona, i els seus fills i filles: Salomó, Bella, Quíxol, Argeleva, Senfred, [= Sinfreu] Oliba i Honorada, coneixedors que l'almoïna allibera l'ànima de la mort, donen al monestir de Sant Benet [de Bages] un alou (cases amb corts, i trull, terres, vinyes, molins amb el cap d'aigües, el rec, el cacau i els estris que pertanyen al molí, conreus i erms), que tenen dels parents i per altre dret, al comtat de Manresa, al Llobregat. [els Tres Salts, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] El donen per a remei de l'ànima del seu marit i pare, respectivament, el sacerdot Danlà, difunt, amb la condició de retenir-lo i pagar anualment nou sous al monestir.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 56, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1148, pàg. 833 i 834.

S. F. N° 260¹

In nomine Domini. Ego Imolo, femina, et filios meos uel filias, id est: Salomon et Bella et Chixilo et Argeleua et Seniofredo et Oliba et Honorata, nos simul in unum donatores sumus ad domum Sancti Benedicti monasterii. Magnum nobis et satis licitum esse uidetur domum Dei edificare hubique et de nostris rebus honorare atque concedere. Audientes predicacionem

Sanctorum Patrum quia elemosina a morte liberat anima, cognoscemus nos peccati macula honesti compuncti diuine pietate ut pius et misericors sit Deus in peccatis nostris. Propterea tradimus alaudem nostrum ad domum Sancti Benedicti superius nominati. Id sunt: casas cum curtes et torculario simul cum terras et uineas et mulinos cum suum capud aquis et suum regum et suum cacauum et cum sua husubilia quod ad mulinum pertinet, cultum uel eremum, omnia uel in omnibus. Et aduenit nobis hec omnia per parentorum uel pro quacumque uoce. Et est hec omnia in comitatum Minorisa, in locum que uocant Lubricato, et ipsos mulinos in ipso flumen Lubricato. Et afrontat hec omnia: de horientis ultra flumen Lubricato; et de meridie in medio alueo Lubricato; et de occiduo in uinea de Uidale; et de circi in roca fundata siue in uinea de Amalfredo, et peruadit usque ad ipsa terra de Anunias. Quantum istas afrontaciones includunt sic donamus hec omnia superius nominata ad domum Sancti Benedicti propter Deum et remedium animas nostras siue de ienitore nostro nomine Danlani sacerdoti qui fuit condam, in tale conuentum ut nos superius scripti teneamus hec omnia superius inserta tam nos quam et filii nostri et per singulos annos donare faciamus solidas VIII ad domum Sancti Benedicti. Et est manifestum. Quem uero predictum alaude quod superius resonat sic tradimus atque donamus ad domum Sancti Benedicti quomodo superius insertum est. Et qui contra hanc scriptura uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat hec omnia que superius resonat in quadruplo et istius scripture omnique inrumpi non permitatur set in omnibus suam obtineat firmitatem.

Facta karta donacione XVIII Kalendas Ianuarii anno XX^{mo} regnante Lothario rege, filium Leudeuici regi.

Sign+um Imolo, femina. Sign+um Salomon. Sign+um Bella. Sign+ um Chixilo. Sign+um Argeleua. Sign+um Seniofredo. Sign+um Oliba. Sign+um Honorada, qui hanc donacione facimus et firmare rogauimus. Sign+um Senderedo. Sign+um Albaro. Sign+um Adrauario.

Eldouigius, sacer, qui ista carta donacione scripsi cum literas fusas in uerso VIII et + die uel anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

223

973, desembre, 27.

Donació testamentària. *Gescafred, Ermemir i Bac, marmessors del difunt Iquilà, [= Agelà] en compliment de la seva voluntat i per a remei de l'ànima de l'esmentat Iquilà, [= Agelà] donen a Déu i al monestir de Sant Benet de Bages, uns alocs (cases i terres) al comtat de Manresa, prop del riu Cardoner, i una mujada de vinya a Espinavessa, al Pujol. [actual municipi de Manresa, comarca de Bages]*

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 76, Calaix 47, S. F. N.º. 404, ex O.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 99, pàgs. 110 i 111, ex A.

A

Calaix 47, S. F. N.º. 404¹

«Consta que ab acte clos per Wifredus, prevere, de 6 de las calendas de janer any 20 del regnat de Lotari rey (de Nativitat 976). Com Giscafredus, Ermemiro y Bagio, mermessors del quondam Ichilana, donan a Déu y monestir de Sant Benet per haver-o manat dit difunt en son testament, los

alous que són prop del riu Cardoner, en lo comptat de Manresa, que són cases y terras, que afrontan: de solhixent ab lo camí; de mitgdia ab lo torrent de Paciolo; de ponent ab lo riu Cardener; y de tremuntana ab lo camí. Y una modiata de vinya que és en Spinaveza, al Pujol. La qual donació fan per remey de la ànima del dit difunt.»

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

224

974, gener, 6.

Venda. *Placídia i els seus fills: Godmar [= Gomar] i la seva esposa Elo, Ferriola i Llereta venen a Galofred [= Galofré] i la seva esposa Basilissa una vinya que tenen per compra al comtat de Manresa, al terme del castell de Jorba, [actual municipi de Jorba, comarca d'Anoia] pel preu d'onze sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1056.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1150, pàg. 835.

T. Nº. 148¹

In nomine Domini. Ego Plazidia, femina, et filios meos Godemares, et uxor mea Ello, et Firiola et Lerito, uinditores summus uobis Gualafredo et uxori tue Basselessa, emtores. Per hanc scriptura uindiccionis nostre uindimus uobis uinea cum ipso eremo qui ibidem est, qui nobis atuenit at me Plazidia per comparacione et at nos filios per genitori nostro et at me Ello per meum decimum. Et est ipsa uinea in comitatu Minorisa, in terminio de castro Iorba. Et afrontat ipsa uinea: de oriente in sera uel in terra de Bellarone; et de meridie in ipsa Antiga; de occiduo in torente; de circi in ipsa Guardia. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa uinea cum ips[e] eremo ab integrum, cum exio uel regressio suo, propter precium solidos XI in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero predicta uinea et ipso eremo de nostro iuramus in uestro tradimus domino et potestatem at faciendum quod uolueritis. Quod si nos uinditores aut uel ullusque omo qui contra ista carta uindiccionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa uinea cum sua inmelioracione in duplo. Et in antea ista carta firmis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindiccionis VIII Idus Ianuari anno XX regnante Leutario rex.

Sig+num Plazidia. Sig+num Godemares. Sig+num Ello. Sig+num Feriola. Sig+num Lerito, qui ista uindiccionis fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Guarnero. Sig+num Oriolo. Sig+num Gonteio.

Dacho, presbiter, qui ista carta scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

225

974, gener, 13.

Donació pietosa. *Truitelda i els seus fills [i les seves filles:] Guadamir, Eldebrand, Raqueleva, [dona] Gonter, Sentalec, Guillemó, Èlia, [dona] Joan i Requesens donen al monestir de Sant Benet [de Bages] una mujada de vinya que tenen al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità. [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] Fan la donació per a remei de l'ànima de Seniscre, difunt.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1057.

- a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 100, pàgs. 111 i 112, ex O.
b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1151, pàgs. 835 i 836.

Mont Petan¹

B. N.º. 399²

In nomine Domini. Ego Truitelde cum filiis meis his nominibus: Uuadamirus et Eldebrandus et Richeleoua et Gontero et Sentalego et Uuiliemundo et Ilia et Iohanne et Recosindo, donatores. Nos simul in unum donatores sumus domum Sancti Benedicti coenobii de una semodiata de uinea qui est in comitatu Menresa, in Monte Petano. Afrontat ipsa uinea: de oriente in terra de Barone; de meridie in uinea Sentalego; de occiduo in terra de nos donatores; de circi in uinea de Barone. Quantum in istas affrontationes includunt sic donamus ad domum Sancti Benedicti, in ipsa uinea semodiata una propter Deum et remedium anime Senischri, qui est condam, ab integrum cum exio et regressio suo. Et est manifestum. Abbates enim et monachi seruientes Sancti Benedicti tam presentes quam futuri ita obtineant sicut ceteris alodibus et munificentis Sancti Benedicti pertinentibus usuandi, exfructuandi seu faciendi quod uoluerint regulariter abeant potestatem ita tamen ut pro anime illius exorare non pigeant ut ueniam et remedium a domino Ihesu Christo adipisci merear. Quod si nos donatores aut ullusque homo qui contra hanc donatione uenerit ad inrumpendum non ualeat quod requirit, et insuper componat ipsa semodiata de uinea ad domum Sancti Benedicti in quadruplo cum omni sua inmeliore, et hanc donatio firma permanent omnique tempore.

Facta donatione Idus Ianuarii anno XX regnante Lothario rege, filium Ludoici regis.

Sig+num Truitelde. Sig+num Uuadamirus. Sig+num Eldebrandus. Sig+num Richeleoua. Sig+num Gontero. Sig+num Sentalego. Sig+num Uuiliemundo. Sig+num Ilia. Sig+num Iohanne. Sig+num Recosindo, qui hanc donatione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Oderigo. Sig+num Trasemundo. Sig+num Recosindus.

+ Suniaerus, sacer, scripsi et SSS sub die et anno quo supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b*: Al dors: «Mont Petan» (S. XII).
2. *Finals del segle terç del segle XVIII, c. 1760.*

226

974, gener, 21.

Venda. *Ermenisclre i la seva esposa Maria venen a Marcuç [= Marcús] una terra i una vinya amb els arbres que tenen per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] al Pla de Bages, a Vilaclara, [Vilaclara -vila desapareguda; mas-, parròquia de Sant Martí de Torroella, actual municipi de Sant Joan de Vilatorrada, comarca de Bages] pel preu de trenta-set sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 57, ex O.

- a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 101, pàg. 112, ex A.
b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1153, pàg. 837.

A

B. N°. 185¹

In nomine Domini. Ego Ermenisclus et uxori mee Maria, uinditores sumus tibi Marchuco, emtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi terra et uinea cum illorum arboribus, qui nobis aduenit de comparacione. Et est ipsa terra et ipsa uinea in comitatum Minorisa, in Campo Bagas, ad Uillaclara. Qui afronta terra cum ipsa uinea: de oriente in terra de te comparatore; et de meridie in terra de Dodo; et de hocciduo in terra de Tederago; et de circi in uinea de Geraldo. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa terra et ipsa uinea ab omni integrietate, cum exio uel regresio earum, propter precio solidos XXXVII in rem ualentem. Et nihil de ipso precio aput te emtore non remansit. Et est manifestum. Quem uero ipsa terra cum ipsa uinea de nostro in tuo tradimus dominio potestate. Si quis ista karta uindicionis uenerit pro inrumpendum aut nos uinditores uenerimus aut uullusque homo non hoc ualeat uindicare set conponat in duplo. Et in antea ista karta uindicionis firma permaneat.

Facta karta uindicionis XII Kalendas Freuarii anno XX regnante Leutario rege, filio Lediuici.

Sig+num Ermenisclus. Sig+num Maria, qui ista karta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Maurilio. Sig+num Eldofredus. Sig+num Altemirus.

Argemirus, presbiter, qui ista karta uindicionis scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

227

974, gener, 28.

Venda. *Sabors [= Saborosa] ven a Lodric, [= Loderic] Vivenç i Guifred [= Gifreu] la seva heretat (cases condretes, sitges, cort, colomar, terres conreades i ermes, vinyes amb els seus arbres i fruiters, hortal, font, casals i quintanes) que té dels parents al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa.] a Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de setanta-set sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1058.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 102, pàg. 113, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1154, pàgs. 837 i 838.

In nomine Domini. Ego Sabors, uinditor sum uobis Lodricus et Uiuencius et Quifredus, emtores. Per hanc scriptura uindicionis mee uindo uobis meas kasas condricas cum suum solum et superpositum et ipsas cigas et ipsa fonte et ipso columbario et ipsas terras cultas uel ermas et ipsas uineas cum suis arboribus et suis pomiferis et suis ortalibus et in ipsas hintanas, ipsa mea ereditate, qui michi aduenit per parentorum. Et est ipsa hec omnia in comitatum Minorisa, in loco que uocant in Monte Petano. Et afrontat: de orientis in terra de Sancta Maria uel de Nouilia, femina, uel suos eres, uel de Ballomar, presbitero; et de meridie in flumine Lubricat uel in terra de Sonigello; et de occiduo in rocha fundata uel in terra de Odric uel suos eres; et de circi in ipsa strata qui pergit ad font de Ceta. Quantum in istas IIIIor afrontaciones includunt sic uindimus ipsas kasas condricas cum suum solum et suum superpositum et ipsas cigas et ipsa cort et ipso columbario et ipsas terras cultas uel ermas et ipsas uineas cum suis arboribus et suis pomiferis et fonte [ca]salibus et ipsas kintanas, sic uindo uobis ipsa mea ereditate ab omni integrietate, cum exio uel

regressio suo, in propter precium solidos XXXXXXXX septua in rem ualentem. Et nichil exi[n]de aput te emtore non remansit. Est manifestum. Quem uero predicta hec omnia de meo iuro in uestro trado dominio et potestatem ad omnia que facere uolueris. Quod si ego uinditor aut ullusque homo qui contra hanc ista karta uindicione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat uobis in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista uindicio firmis et stabilis modo uel omnique tempore.

Facta ista uindicio V Kalendas Februarii anno XX^{mo} regnante Leutario rex.

Sig+num Sabors, qui ista uindicio fecicit et testes firmare rogauit. Sig+num Tudsclō.1 Sig+num Sunigellus. Sig+num Blidekarius.

Uuiscafredus, leuita, qui ista uindicione scripsit SSS. die et anno quod supra.

1. Tudsclō a O, per Tudisclō.

228

974, febrer, 5.

Venda. *Virgili i la seva esposa Abrona venen a Badeleu, [= Basleu] sacerdot, i Fedanç, una quarterada de vinya que tenen per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a la Celada, [zona del Guix -mas desaparegut; veïnat-, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de trenta-quatre sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª part, núm. 1064.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 103, pàg. 114, ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1156, pàg. 839.

Minorisa²

M. N.º. 675³

[In nomine Domi]ni. Ego Uir[gilius et] uxori mea Abr[ona], uinditores sumus uobis Badeleo, [presbitero, et Fed]ancio, e[mtores. Per h]anc scriptura uindicionis nostre uindimus uobis quartera[da I de] uinea nostra pr[opria, qui n]obis aduenit de comparacione. Et est ipsa uinea in chomitatu [Mino]risa, in eius ter[mino], super ipsa Celada. Et afrontat ipsa uinea: de oriente in [terr]a de Petrasio; et de meridie similiter; et de occiduo in terra de Uuimara uel suos eres; [et de cir]cui in ipsa serra uel [ipsa] rocha. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uin[dimus] uobis dicto Badeleo presbitero modiatia I et ad te Fedancio semodiatia I ab integrum, [cum exio] uel regresio suo, propter precio solidos XXX et IIIIor in rem ualente. Et est manifestum. [Quem] uero [iam di]cta ipsa uinea que nos uobis uindimus de nostro iure in uestro tradimus domi[nio et] pote [state] ad omnia que facere uolueritis. Quod si nos uinditores aut ullusque [homo qui] contra ista karta uindicionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindica[re] set componat ipsa u[inea] in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista kar[ta uin]dicionis firma et [stabi]lis permaneat omnique tempore.

Facta karta uindicionis Nonas februarii anno X[X] regnante Leutario rege, filium Leudeuici regi.

Sign+um Uirgilius. Sign+um [Abr]ona, qui hanc karta uindicionis fecimus et testes firmare rogauimus. Sign+[um An]salegus. Sign+um Galindo. Sign+um Amor.

[Eles, le]uita, qui hanc karta uindicionis scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. Quartera segons **b**.
2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b*: Al dors: «Minorisa» (S. XII).
3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

229

974, febrer, 8.

Venda. *Ajo, dona, ven a Arnau i la seva esposa Quílio una terra que tenen per herència al comtat de Manresa, al terme de la ciutat de Manresa, a Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de cent sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 31.

- a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 104, pàgs. 114 i 115, ex **O**.
- b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1157, pàgs. 839 i 840.

Mont Petan¹

B. N.º. 607²

In nomine Domini. Ego Agu, femina, uinditrix sum uobis Arnaldus et uxori sue Chilliu, emtores. Per hanc scriptura uindiccionis me uindo uobis terra mea propria, qui michi aduenit per genitori meo conda. Et est ipsa terra in committatum Minorissa, in agazencias de ipsa ciuitatem, a Monte Peitanu. Et afrontat ipsa terra: de oriente in terra de Baron et in terra de Arnaldu; et de meridie in terra de Agela uel suos erex et in uinea de Baron; et de occiduo in terra de Guadamiru uel suos erex et in uia; et de circi in terra de Sendredu, clericus, et in terra de Guldrigu et in terra de Trasemundu. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindo uobis in ipsa terra ipsa tercia parte ab integrum, cum exio uel regressio suo, in propter precium solidos C in rem ualentem. Et nichilque de ipsum precium aput uos emtores non remansit. Est manifestum. Quem uero ipsa terra, ipsa tercia parte, quem sic uindimus³ de meo gure in uestro trado dominio et potestatem ad omnia que facere uolueritis. Et qui contra hanc ista karta uindiccione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindiccare set componat uobis de ipsa terra ipsa tercia parte in duplo cum omni suo inmelioracionem. Et in antea ista karta uindiccione firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista karta uindiccione VI Idus Frebruarii anno XX regnante Leutarius rex, filium Leudeuici regi.

Sig+num Agu, femina, qui ista karta uindiccione feci et testes firmare rogauí. Sig+num Igila. Sig+num Sintrigus. Sig+num Uuifredus.

Iohannes, leuita, qui ista karta uindiccione scripsi et SSS die et anno quod supra.⁴

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b*: Al dors: «Mont Petan» (S. XI-XII).
2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
3. *uindimus escrit damunt els mots uindo uobis.*
4. *Al capdavall de la mateixa cara del pergami hi ha escrit, en sentit contrari, el text següent: In nomine Domini. Ego Tortorinus et uxori mea Agu uinditores sumus uobis Arnaldus et uxori mea Chilliu, emtores. Per hanc scriptura uindiccionis nostre uindimus bos uobis terra nostra propria, qui*

nobis aduenit per. *L'escrivà deixà el text interromput aquí, probablement en comprovar que la terra només era propietat de la muller, i comencà de nou el document girant el pergami al revés.*

230

974, febrer, 19.

Venda. *Ajo, dona, ven a Baldomar, sacerdot, una vinya que ha heretat del seus pares, difunts, al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de vint sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 58, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 105, [104 a a] pàg. 116, ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1158, pàgs. 840 i 841.

A

S.F. N°. 480¹

In nomine Domini. Ego Ago, femina, uinditrice sum tibi Ballomar, sacer, emtore. Per anhc scriptura uindicionis mee uindo tibi uinea mea propria, qui mihi adueni de genitores meos qui sunt condam. Et est ipsa uinea in comitatum Minorisa, in Monte Peitano qui ibidem est. Et afrontat ipsa uinea: de oriente in terra de Arnallo; et de meridie in uinea de Barone; et de occiduo in uinea de Uuifredo; et de circi in uinea de me comparatore. Quantum infra istas IIIor afrontaciones includunt sic uindo tibi ipsa uinea, ipsa mea ereditate, ab omnem integrietatem, cum exio uel regresio suo, in precium solidos XX in rem ualentem. Si quis qui contra anhc ista karta uindicione uenerit pro inrumpendum aut inquietare uoluerit non hoc ualeat uindicare set conponat ipsa uinea ab integrum eum et in duplo cum omnem suam inmeliorracionem. Et in antea ista uindicio firma permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicionis XI Kalendas Marci anno XX rennantem Leutario rex.

Sig+num Ago, qui ista uindicione fecimus et testes firmare rogau. Sig+num Tortorinus. Sig+num Agela. Sig+num Sauarigo.

Ermengaudus, presbiter, qui ista uindicione rogitus scripsit SSS die, ano quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

Donació pietosa. *Francemir i la seva esposa Olsenda [= Elisenda] donen al monestir de Sant Benet, [de Bages] una vinya que tenen per compra al comtat de Manresa, al [terme del] castell de Calders, al riu [de Calders] [actual municipi de Calders, comarca de Bages] Fan la donació per a remei de llurs ànimes.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1059.

a. Regest (en català) de vers 1925: SARRET I ARBÓS, Joaquim: *Monumenta Historica Civitatis Minorisae*, vol. V: *Història de l'estat polític-social de Manresa*, pàg. 224.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1159, pàg. 841.

Karta de Callers¹

CS. N° 176²

In nomine Domini. Ego Francemiro et uxori m[e]a Olsinda. Certum quidem manifestum est enim quia sic placuit in animis nostris et placet, nullus quoquegentis imperio nec suadentis ingenio, set expontanea nostra oc enim elegit nobis bona uoluntas ut fecisemus uobis carta a domum Sancti Benedicti propter Deum et remedium animas nostras, sicuti et fecimus, de uinea nostra propria qui nobis aduenit per comparacione. Et est ipsa uinea in comitatum Menresa, in castrum Caldarius, uel in ipso rrio. Et afrontat ipsa uinea: de orientis in uinea de nos donatores; de meridie in rocha; de occiduo in uinea Eldesinda; de circi in rio de Caldarius. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic donamus adque tradimus a domum Sancti Benedicti propter Deum et remedium animas nostras ab omnia integrietate cum exio uel regresio suo. Et nichil exinde non remansit. Est manifestum. Quem uero ec omnia sicut superius resonat de nostro iuro in uestro tradimus dominio et potestatem. Quod si nos donatores aut ullusque ommo quisquis contra hanc ista donacione uenerit pro inrumpendum non oc ualeat uindicare set componat ipsa uinea in duplo cum omnem suam inmeliacionem. Et in antea ista donacione firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta donacione VI Kalendas Marcci anno XX regnante Leutario rege.

Sig+num Francemiro. Sig+num Olsinda, qui ista carta donacione fecimus et firmare rrogauimus. Sig+num Daud. Sig+num Sancio. Adroario, leuita, SSS.

Petrasio, presbiter, qui ista carta donacione scripsit et SSS sub die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Karta de Callers» (S. XII).

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

Venda. *Loderic i la seva esposa Riquilo [= Raquel] venen a Guifred, [= Gifreu] una casa amb cort que tenen del seu pare al comtat de Manresa, al territori de [la ciutat de] Manresa, a Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de sis sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1060.

- a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 106, pàgs. 116 i 117, ex O.
- b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1160, pàgs. 841 i 842.

B. N.º. 776¹

In nomine Domini. Ego Lodorigo et uxori sue Richilo, uinditores sumus uobis Uuifredo, emtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi casa cum curte qui nobis aduenit de ienitori nostro, et est ipsa casa cum curte in comitatum Menresa, in suo territorio, in Montem Pectano. Et afrontat hec omnia: de oriente in casa de Sabors femina uel suos eres; de meridie in curte de te comparatore; de occiduo in casa de te comparatore; de circi in casa de Sabors, femina, uel suos eres. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa nostra ereditate ab omni integ[rieta]te, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos VI in rem ualent[em]. Et nichil exinde que de ipso precio aput te emtore non remansit. Et est manifes[tum. Quod] is nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista ca[rta uind]icione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set c[ompon]at tibi in duplo cum omni sua immelioracione. Et in [antea is]ta carta uindicio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Fa[cta] carta uindicio XII Kalendas Aprelis anno XX regna[nte] Lotario rege, filium Ludoici regi.

Sign+um Loderigo. Sign+[um] Richilo, qui ista carta uindicione fecimus et te[stes f]firmare rogauimus. Sign+um Oliba. Amalricus, presbiter [SSS].* Sign+um Daut, clericus.

Baldemares, presbiter, qui hanc carta uindicione scripsit et SSS die et a[nn]o quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

233

974, març, 22.

Venda. Oriol i la seva esposa Ermengarda venen a Ab, leuita i monjo, una peça de terra que heretaren dels seus pares al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] al puig de Todesend, [puig de Sant Bartomeu, les Escodines, ciutat de Manresa, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de tres sous, a pagar en coses que ho valguin.

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 59, ex O.

- a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 107, pàg. 117, ex O.
- b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1161, pàg. 842.

In nomine Domini. Ego Oriolus et uxor mea Ermengarda, uinditores sumus tibi Abbo, leuita et monacho, emptore. Per hanc scriptura uinditionis nostre uindimus tibi pecia I de terra culta qui nobis aduenit de ienitores. Et est ipsa terra in comitatu Menresa, ad ipso puio de Todesindo. Affrontat ipsa terra: de parte orientis et meridie et de occiduo et de circi in terra de me emptore. Quantum in istas affrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa terra ab integrum, cum exio et regressio suo, in pretium solidos III in rem ualente. Et est manifestum. De nostro iure in tuo tradimus dominio et potestatem ad omnia que facere uolueris liberam in Dei nomine abeas potestatem et qui contra hanc uinditione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare sed componat ipsa terra in duplo cum omni sua immelioracione, et hanc uinditio firmis permaneat

omnique tempore.

Facta uinditione XI Kalendas Aprilis anno XX regnante Lothario rege, filium Ludoici regis.

Sig+num Oriolus. Sig+num Ermengarda, qui hanc uinditione fecimus et firmare rogauimus.
Sig+num Arnulphus. Sig+num Giscfredus. Sig+num Geldrigus.

Suniaerus, presbiter, scripsi et SSS sub die et anno quo supra.

1. *Vegeu la nota 1 del document núm. 156 del Diplomatari del monestir de Sant Benet de Bages.*

234

974, abril, 24.

Venda. *Savaric i la seva esposa Maria, i Andreu i la seva esposa Maria, venen a Badeleu, [= Basleu] sacerdot, una mujada de vinya que tenen dels seus pares al comtat de Manresa, a Vilapicina, [les Marcetes -mas-, parròquia de Santa Maria de Viladordis, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de quinze sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1063.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 108, pàgs. 117 i 118, *ex O.*

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1164, pàg. 844.

uilla Piscina¹

In nomine Domini. Ego Sauarico et uxor mea Maria et Andreas et uxor mea Maria, uinditores sumus tibi Badelebo, presbitero, emtore. Per hanc scriptura uindicacionis nostre uindimus nos tibi semodiata I de [uinea] cum ermo, qui nobis aduenit de parentorum. Et est ipsa uinea in comitatum Minorisa, in locum que dicunt uilla Picinna. Et afrontat ipsa uinea: de oriente in uinea de te comparatore; de meridie in uinea de [...]guante uel suos filios; de occiduo similiter uel in uinea de Uuifredo; de circi in aragallo. Quantum [infra] istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi semodia I de uinea cum suo ermo ab integrum, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos XV in rem ualentem. Et nihcil exinde non remansit. [Est] manifestum. Quem uero predicta ipsa uinea que nos tibi uindimus de nostro iure in tuo tra[dimus] ad proprium. Quod si nos uinditores aut ullus omo qui contra hanc ista uindicacione uenerit pro inrumpen[dum] non hoc ualeat uindicare set componat tibi ipsa uinea in duplo cum sue inmeliacione. Et in antea [ista] uindicacione firma permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicacione hoctauo Kalendas Madii anno [XX] regnante Leutario rege.

Sig+num Savarico. Sig+num Maria. Sig+num An[dreas]. Sig+num Maria, [nos] simul in unum qui ista uindicacione fecimus et testes firmare [rogauimus]. Sig+num Aaulfo. Sig+num Asenerio. Sig+num [...].

+ Undisclo, leuita, qui ista uindicacione [...] scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Villa Piscina» (S. XII).

Venda. *Guintrond [=Vintró] i la seva esposa Bella venen a Guifred, [= Gifreu] una sort de terra, que Guintrond [=Vintró] té per compra i Bella pel desè, al comtat de Manresa, al terme [del castell] de Buc, [actual municipi de Castellnou de Bages, comarca de Bages] pel preu d'un sou, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 60, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1165, pàgs. 844 i 845.

A

M. N°. [...]¹

In nomine Domini. Ego Gintrodus et uxori sue Bela, uinditores sumus tibi Guifredo, emtores. Per anc scriptura uindicione nostre uindimus tibi sorte I de terra nostra propria, qui nobis aduenit ad me Guintrondus per comparacione et ad me Bela per meum decimum. Et est ipsa tera in comitatum Minorisa, in terminio de ipso Bugo. Et afrontat: de oriente in terra de nos uinditores; de meridie in terra de Giscafredo; de occiduo in terra de Guifredo; de circii in ipso cinglo. Quantum in istas IIIor afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa terra totum ab integrum, cum exio uel regresio suo, in propter precium solido I in rem ualentem. Et nihil exinde non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta de nostro iuro tradimus dominio potestatem ad omnia quodcumque facere uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra anc ista carta uindicione uenerit pro inrumpendum non oc ualeat uindicare set componat in duplo cum omnem suam inmelioracione. Et in antea ista uindicio firma et stabilis permaneat modo omnique tempore.

Facta carta uindicione VI Kalendas Madii anno XX regnante Leutario rege.

Signu+m Gintrodus. Signu+m Bela, qui ista uindicione fecimus et firmare rogauimus. Signu+m Ennego. Signu+m Sendreus. Signu+m Ato.

Baldomarus, presbiter, qui ista uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

Venda. *Sènior, dona, i els seus fills [i filles:] Odulina, [= Adelina] [dona] Quenó, [dona] Anastàsia [dona] i Gondebert, [= Gonbert, Gombert] Sunyer, Meravella, [dona] Alícia [dona] i Quíxol [dona] venen a Bulgarà un molí amb el cap d'aigües, la resclosa i els seus estris, i una peça de terra, que tenen dels seus pares, al comtat de Manresa, al terme del castell d'Avinyó, al riu d'Oló, [actual municipi d'Avinyó, comarca de Bages] pel preu de dotze sous.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 32.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1167, pàgs. 845 i 846.

In nomine Domini. Ego Senior, femina, et filios suos Odulina et Chenno et Anastasia et Gondeberto et Suniario et Mirabilia et Alica et Chixilo, uinditores sumus tibi Bulgara, emtorem.

Per anc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi mulino nostro proprio cum suo caput aquis et sua resclosa et omnia sua usibilia et pecia de terra nostra propria, qui nobis atu[e]n[it] de genitores nostros. Et est ipse mulino cum omnia sua usibilia et pecia de terra in comitatum Menressa, in terminio de castro Auingone, in rio de Olone. Et afrontat ipse mulinus cum suo caput aquis et sua resclosa et cum sua usibilia: de orientis in terra de Saborello; et de meridie in rio; et de occiduo in resclosa de Uuadamiro uel suos eres; et de circi in terras de me comparatore uel meos eres. Et ipsa terra afrontat: de orientis in casale; et de meridie in uia; et de occiduo in terra de me comparatore; et de circi in terra de nos uinditores. Quantum infra istas omnes afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipso mulino cum suo caput aquis et ipsa resclosa et omnia sua usibilia et pecias de terra ipsa nostra ereditate ab integro, cum exio earum, in propter precium solidos XII. Et nichil exinde non remansit. Est manifestum. Quam uero de nostro iure in tua tradimus dominia potestatem. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra anc uindicione uenerit at inrumpendum non oc ualeat uindicare set componat ipso mulino et ipsa terra cum sua usibilia in duplo cum omne suam inmelioracione. Et ista carta uindicione firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista carta uindicione Kalendas Madii anno XX regnante Lotario rege.

Sig+num Senior. Sig+num Odulina. Sig+num Chenon. Sig+num Anestasia. Sig+num Gondeberto. Sig+num Suniario. Sig+num Mirabilia. Sig+num Alica. Sig+num Chixilo, qui ista uindicione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Uuifredus. Sig+num Geiredus. Sig+num Nantigis.

Egila, sacer, qui ista carta uindicione scripsi et sub SSS die et anno quod supra

237

974, maig, 4.

Venda. *Belluç ven a Bernat unes peces de terra que té per compra al comtat d'Osona, al terme [del castell] de Cabrera, a la vila d'Auret, [Puigdauret -vila desapareguda; mas- i vall d'Auret -afluent de capçalera del torrent de les Paganes, afluent de la riera de les Gorgues, afluent del Ter-, actual municipi de Santa Maria de Corcó -l'Esquirol-, subcomarca de Cabrerès o Collsacabra, comarca d'Osona] pel preu de deu sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 54, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1168, pàg. 846.

A

Cal. 18, V. N.º. 77¹

In nomine Domini. Ego Beluco, uinditor sum tibi Bernado, emtoris. Per anc scriptura uindicionis mea uindo tibi ipsas meas pecias de terras, qui mihi adueniunt per comparacione. Et sunt in comitatum Ausona, in terminio de Capraria, in uilla que dicunt Azeredo. Et afrontat ipsas pecias de terras cum glandiferis: de oriente in ipsa Guardia; de meridie in terra de me uinditore uel de eredes meos; de occiduo in ipsa terra de Miro; de parte circii in ipsa strada, in ipsa sera. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindo tibi ipsa ereditate qui fuit de Emo que ego comparauí, quantum ibi inuenire potueris propter precium solidos X, in nihil exindem precio aput te emtor non remansit. Et est manifestum. Quod si ego uinditor aut ullusque omo qui contra ista carta uindicione uenerit ad inrumpendum non oc ualeat uindicare set componat ista omnia cum sua inmelioracione.

Et in antea ista uindicio firma permaneat homnique tempore.

Facta carta uindicione IIII Nonas Madii anno XX° regnante Leutario rege.

Sign+um Beluco, qui ista carta fecit et testes firmare rogauit. Sign+um Oliba. Sign+um Senderedus. Sign+um Adrouarius.

Godmarus, presbiter, qui ista carta scripsit SSS sub die et ano quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

238

974, maig, 22.

Venda. *Alamir i la seva esposa Ermegoda venen a Sesnanna una terra conreada que tenen per compra al comtat de Manresa, al terme [del castell] d'Òdena, [actual municipi d'Òdena, comarca d'Anoia] pel preu de vuit sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1061.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1169, pàgs. 846 i 847.

T. N°. 109¹

In nomine Domini. Ego Alamiro et uxori mea Ermegode, uinditores sumus tibi domna Sesnanna, emtore. Per anc scripture uindicionis nostre uindimus tibi terra culta qui nobis adueni per comparacione in commitatum Menresa, in kastro Odena. Qui affronta: de oriente in terra de Daniel; de meridie in ipso prado; de occiduo in terra de Trasila; de circi in uia. Quantum in istas affrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa terra ab integrum, cum exio uel regresio, in precio solidos VIII in res ualentem. Et nichil exinde precio aput te emtrice non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta terra quod superius resonat de nostro iuramus in tuo tradimus dominio et potestatem ad omnia que facere uolueritis. Quod si nos uinditores aut ullus omo qui contra anc ista uindicione uenerit pro inrumpendum non oc ualeat uindicare set componat ipsa terra in duplo cum sua melioracione. Et in antea ista uindicio firma permaneat omnique tempore.

Facta ista uindicio XI Kalendas Iuni anno XX regnante Leutarius rex.

Sig+num Alamiro. Sig+num Ermegode, qui ista uindicione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Feles. Sig+num Guillara. Sig+num Senderedus.

Suniefredus, presbiter, qui ista uindicione scripsit SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

239

974, juliol, 27.

Commuta. *Ab, levita i monjo, i el convent de Sant Benet, [de Bages] commuten amb Marcuç [= Marcús] una terra que tenen al comtat de Manresa, a Vilaclara, [Vilaclara -vila desapareguda; mas-, parròquia de Sant Martí de Torroella, actual municipi de Sant Joan de Vilatorrada, comarca de Bages] per l'alou que Marcuç [= Marcús] havia comprat a Valentí i que és a Montpeità. [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages]¹*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 61, ex O.

- a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 109, pàgs. 118 i 119, *ex A*.
- b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1171, pàgs. 848 i 849.

A

P. N°. 309²

In nomine Domini. Ego Abbo, leuita et monachus, cum omni congregatione Sancti Benedicti coenobii, commutatores sumus tibi Marchutio, comutatore. Commutamus namque tibi ipsa terra quem habemus in comitatu Menresa, in locum que uocant uilla Clara, pro ipso tuo alode quem emisti de Ualentino. Affrontat ipsa terra: de horientis in terra de Uuilerigo uel suos eres; et de meridie in terra de Godemare; de occiduo in terra de Bonefilio uel suos eres; de circi in strada. Commutamus namque tibi ipsa terra, quantum in istas affrontationes includunt, totum ab integrum, cum exio et regressio suo, et accepimus de te ipsum alodem quem aemisti de Ualentino, qui est in Monte Petano. Et est manifestum. Quem uero predicta terra que tibi commutamus de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestate. Quod si nos commutatores aut ullusque homo qui contra hanc commutatione uenerit ad inrumpendum non ualeat quod requirit, et insuper conponat aut conponamus uobis ipsa terra in quadruplo cum omnem suam inmeliorationem, et hanc commutatio firma permaneat omnique tempore.

Facta commutatione VI Kalendas Agusti anno XX regnante Lothario rege.

Abbo, leuita et monachus +. Uuadamirus, leuita et monachus +. Adalgarius, monachus +, qui anc comutatione fecimus et testes ad roborandum tradimus. Baldemares, presbiter +. Amalricus, presbiter SSS Sig+num Antunianus.

+ Suniaerus, presbiter, qui hanc commutatione scripsi et SSS sub die et anno quo supra.

1. *En la commuta que feren Ab, levita i monjo, i el convent de Sant Benet de Bages, d'una part, i Marcuç, de l'altra, aquest document és el que va fer fer Ab. Hi ha algunes diferències amb el document que va fer fer Marcuç (Doc. 240): pel que fa a les afrontacions, tractant-se del mateix bé, les tres primeres són diferents i només la quarta és a mateixa. A més, en aquest document, el valor de la composició que hauria de pagar qui trenqués aquest negoci és del quàdruple, mentre que en aquell és tan sols el doble. Una tercera diferència és que dels tres testimonis, dos són els mateixos en ambdós documents, però un altre, diferent en cadascun.*

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

240

974, juliol, 27.

Commuta. *Marcuç [= Marcús] commuta amb Ab, levita i monjo, i tot el convent de Sant Benet, [de Bages] un alou (cases amb cort, hort i tres peces de terra i vinya) que té per compra que féu a Valentí al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] per una terra a Vilaclara. [Vilaclara -vila desapareguda; mas-, parròquia de Sant Martí de Torroella, actual municipi de Sant Joan de Vilatorrada, comarca de Bages]*¹

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1062.

- a. T Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 110, pàgs. 119 i 120, *ex O*.
- b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*,

segona part, núm. 1172, pàg. 849.

Monte Petan²

B. N.º. 609³

In nomine Domini. Ego Marchutio, comutator sum uobis Abbo, leuita et monachus, cum cuncta congregatione Sancti Benedicti coenobii. Commuto namque uobis ipsum alodem quem habeo in Monte Pectano, quod emi de Ualentino. Id est: casas cum curte et orto et petias III de terra et uinea, qui est in comitatu Menresa, in locum que nuccupant Monte Pectano. Et aduenit michi per comparatione. Affrontat hec omnia de horientis in ipsa [...] uel in terra Sancti Benedicti; de meridie in ipsa rocha; de occiduo in torrente; de circi in ipsa uia qui pergit ubique. Comuto namque uobis ipsum alodem quem habeo in Monte Pectano, quantum in istas affrontationes includunt totum ab integrum, cum exio et regressio suo, omnia quantum ibidem habere debeo per emptione quod Ualentinus mihi fecit, et accipio de uobis ipsa terra uestra quem habetis in uilla Clara. Et est manifestum. Et qui contra hanc commutatione uenerit ad inrumpendum non ualeat quod requirit, et insuper conponat aut conponam uobis ipsas casas cum curte et horto et terras et uineas in duplo cum omnem suam immeliorationem. Abbates enim et monachi seruiantibus Sancti Benedicti, tam presentes quam et futuri, ita obtineant sicut ceteris alodibus et munificentis Sancti Benedictis cenobi pertinentibus usuandi, exfructuandi seu faciendi quod uoluerint regulariter abeant potestatem, et han commutatio firma permaneat omnique tempore.

Facta commutatione VI Kalendas Augusti anno XX regnante Lothario rege.

Sig+num Marchutio, qui hanc commutatione feci et firmare rogauit. Sig+num Antunianus. Sig+num Olibus. Amalricus, presbiter +

+ Suniaerus, presbiter, qui han commutatione scripsi et SSS sub die et anno quo supra.

1. *En la commuta que feren Ab, levita i monjo, i el convent de Sant Benet de Bages, d'una part, i Marcuç, de l'altra, aquest document (hem pogut consultar l'original) és el que va fer fer Marcuç. Hi ha algunes diferències amb el document que va fer fer Ab (Doc. 239): pel que fa a les afrontacions, tractant-se del mateix bé, les tres primeres són diferents i només la quarta és a mateixa. A més, en aquest document, el valor de la composició que hauria de pagar qui trenqués aquest negoci és tan sols del doble, mentre que en aquell és el quàdruple. Una tercera diferència és que dels tres testimonis, dos són els mateixos en ambdós documents, però un altre, diferent en cadascun.*

2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b: Al dors: «Monte Petan» (S. XII).*

3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760. Segon b, darrere el número 609, un signe d'interrogació.*

Confirmació de donació pietosa. *Danlà, sacerdot, coneixedor que l'almoïna allibera l'ànima de la mort, confirma la donació¹ que havia fet al monestir de Sant Benet [de Bages] amb motiu de la dedicació de la seva església pels bisbes Frujà, [d'Osona] Guisad [d'Urgell] i Pere. [de Barcelona] En aquella ocasió havia lliurat un alou (cases, terres, vinyes i molins), que tenia al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a l'Angle, prop del riu Llobregat, [Viladordis, actual municipi de Manresa, comarca de Bages/actual municipi de Talamanca, comarca de Bages] per compra i altres mitjans, així com un antifonari. Ara, a més, concreta les condicions d'aquella donació, que consisteixen en la retenció vitalícia de l'alou, que, a la seva mort, passarà a domini del monestir.*

[O]. Original no localitzat.

A.* Còpia de l'11 d'agost de 1305, feta per Guillem Soler, rector de Sant Fruitós [de Bages]: Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 35.

B. Extracte del segle XVIII: Montserrat, AAM, Papers de Sant Benet de Bages, Calaix 43-44, M. N°. 311, *ex O*.

C. Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 72, Calaix 41, T. S. N°. 101, *ex A*.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 111, pàgs. 120 i 121, *ex B*.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1180, pàgs. 852 i 853.

B. N°. 776²

In nomine Domini. Ego Danla, presbiter, donator. Magnum et satis licitum esse uidetur domum Dei hedificare ubique et de meis rebus honorare atque concedere. Audientes predicacionem et monita Sanctorum Patrum quare elemosina a morte liberat animam, cognoscho meo peccato et suplico de superna celorum misericordia, ut pius et misericors sit Deus in peccatis meis. Propterea concedo atque trado alaudem meum proprium ad domum Sancti Benedicti cenobii, qui est situs iuxta flumen Lubricato. Id sunt casas cum solos et superpositos et curtes et ortos et torcularia et terras et uineas cultas et ermas et molinis seu molinariis cum suas resclausas et cum suos cap de aquis et cum omnes suas usibillas, qui mihi aduenit ipsa omnia de comparacione uel per quacumque uoce. Et est hec omnia in comitatu Minorisa, ad ipso Angulo, prope flumen Lubricato. Et affrontant ipsas casas cum ipsas terras et uineas cultas et ermas et ipsos molinos: de oriente in termines de uila Rara; de meridie in rio de Caphels uel in flumen Lubricato; de occiduo in casas uel in terras et uineas de Uidal uel in ipsa rocha; de circi in rocha uel in terra de Ananias uel in ipsa Plancha.³ Quantum istas affrontaciones includunt sic trado ad domum Sancti Benedicti, per ipsum diem qui fuit dedicata ipsa ecclesia Sancti Benedicti et Sancti Petri apostoli et Sancti Andree apostoli in honore Sancti apostoli Petri Rome, ipsum iamdictum alaudum et uno libro, id est, antifanario, et recepit Frugifer, episcopus; et Uuisadus, episcopus; et Petrus, episcopus; ibi aderant cum illi multitudo caterua clericorum uel monacorum et laycorum et sexu femineis, qui hoc uiderunt et testificauerunt coram populo. Quare ego, iamdictus Dalanus, sic trado ipsum meum alaudem, sicut superius dicit, ad domum Sancti Benedicti. In tale uidelicet racione quod ego Danla, teneam ipsum alaudem in uita mea, et post obitum meum remaneat ad domum Sancti Benedicti, totum ab integrum, sicut superius dicit. Abbates enim et monachi seruientes Sancti Benedicti, tam presentes quam futuri, ita obtineant sicut ceteris alaudibus et munificenciis Sancti Benedicti pertinentibus usuandi, exfructuandi seu faciendi quod uolueri[n]t, regulariter habeant potestatem ita tamen ut pro anima illius exhorare non pigeant ut ueniam et remedium a Domino Ihesu Christo adipissi merear, amen. Quod si me donator aut ullusque homo qui contra hanc istam cartam donacio uenerit a[u]d uenero ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare sed⁴ compono adque conponat ad ecclesiam Sancti Benedicti in duplo cum omnem suam inmelioracionem, et insuper qui iam tunc ipsum alaudem iamdictum de sancta Dei Ecclesia abstrahere uoluerit peccatum meum anime illius sit obligatum et ad sanctas Dei Ecclesias extraneus eficiant et cum populum christianum non comunicent et cum Iudas Schariot, qui fuit proditor, in infernum particeps eficiant, et insuper teneat ipsum iamdictum alaudem domum Sancti Benedicti, sicut ceteris alaudibus. Et in antea ista carta donacio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista carta donacio VIII Kalendas Nouember anno XXI regnante Lautario rege, filium Ludoici regi.

Danla, presbiter, qui ista donacio fecit et testes firmare rogauit. Sig+num Uidal. Sig+num Celerinus. Sig+num Gered.

Suniaerus, presbiter, qui ista carta scripsit et SSS. die et anno quod supra.

1. *L'expressada donació de cases, terres, vinyes i molins, com també la d'un antifonari, si bé consta en la consagració de l'església de Sant Benet de Bages, de 3 de desembre de 972 (Doc. 213), no especifica la situació de l'alou ni les condicions de la seva donació. En aquest document, que es refereix la consagració en pretèrit, sí que tracta de la situació dels béns donats, com també de les condicions de la donació.*
2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
3. *Segons a*: Al marge: Part dita terra en Viladordis y part en Talamanca.
4. *seu a A, per sed.*

242

974, novembre, 28.

Venda. *Guimerà i la seva esposa Fruia, i Albaric i la seva esposa Provància, venen a Badeleu, [= Basleu] sacerdot, tres quarteres de vinya que tenen per compra i plantació al comtat de Manresa, a la Celada, [zona del Guix -mas desaparegut; veïnat-, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de setze sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1070.

- a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 112, pàg. 121, *ex O*.
- b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1181, pàgs. 853 i 854.

Minorisa¹

M. N°. 241²

In nomine Domini. Ego Uuimara et uxor mea Fruio et Albaricus et uxor mea [Prouancia,]³ uinditores sumus tibi Badeleuus, sacer, emptore. Per hanc scriptura uindiccionis nostre uindimus tibi uita, quarteras III de uita nostra propria, qui nobis aduenit de comparacione uel per edificacione uel per qualicumque uoce. Et est ipsa uita in comitatu Menressa, ad ipsa Celada. Et afrontat ipsa uinea: de orientis in uinea de Francho, sacer; de meridie in uinea de Ostende; de occidu[o in uinea] de Arcedunia; de circi in uinea de Francho. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa uinea ab integrum, cum exio uel regressio suo, in precium solidos XVI in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero ipsa uinea que dos tibi uindimus de nostro iuro in tuo tradimus dominio et po[estate] ad omnia que facere uolueri. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra ista uindiccione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare [set componat] tibi ipsa uinea cum omni sua inmelioracione in duplo. [Et in antea] ista uindiccione suam habeat firmitatem.

Facta karta uin[diccionis] IV Kalendas Decembris anno XXI regnante Leutario rege, filio Leude[ui]ci regis].

Signum+ Uuimara. Signum+ Fruio. Signum+ A[lbaric]us. Signum+ [Prouancia, qui ista karta] uindiccione fecimus et testes firmare [rogau]imus. Signum+ [...]. Signum+ Abbo. Signum+ [...].

Bonefilius, presbiter, [qui hanc kar]ta uindicc[ionis] scripsi et] SSS. die et anno [quod supra].

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b*: Al dors: «Minorisa» (S. XII).
2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

3. *Vegeu el document núm. 259 (977, gener, 5).*

243

975, febrer, 17.

Venda. *Esclua i la seva esposa Guntilda venen a Badeleu, [= Basleu] sacerdot, una terra que tenen per compra i herència al comtat de Manresa, al territori de la ciutat de Manresa, sobre la Celada, prop del Guix, [el Guix -mas desaparegut; veïnat-, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de vint sous, a pagar en coses que ho valguin.¹*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1065.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 113, pàg. 122, ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1183, pàgs. 855 i 856.

In nomine Domini. Ego Sclua et uxori mea Guntildes, uinditores sumus tibi Badeleo, presbitero, emtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi terra nostra propria, qui nobis aduenit de comparacione uel de parentorum. Et est ipsa terra in chomitatum Minorisa, in eius territorio, super ipsa Celada, prope ipso Gisso. Et afrontat ipsa terra: de oriente in uinea de Giskafredo; et de meridie in uinea de nos uinditores uel nostros eres; et de occiduo in terra de Aduuira uel de Arcedonia; et de circi in uia qui pergit ubique. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa terra ab integrum, cum exio uel regressio suo, propter precio solidos XX in rem ualente. Et est manifestum. Quem uero iamdicta ipsa terra que nos tibi uindimus de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestate ad onmia que facere uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista karta uindicionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindikare set componat ipsa terra in duplo cum omne suam inmelioracionem. Et in antea ista karta uindicionis firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta karta uindicionis XIII Kalendas Marcii anno XXI regnante Leutario rege, filio Leudeuici regi.

Sign+um Sclua. Sign+um Guntildes, qui hanc karta uindicionis fecimus et testes firmare rogauimus. Sign+um Oriolus. Sign+um Uuadamirus. Sign+um Rodegandus.

Eles, leuita, qui hanc karta uindicionis scripsi et SSS die et anno quod supra.

244

975, febrer, 22.

Commuta. *Arvós i la seva esposa commuten amb Ab, leuita i monjo, i el convent del monestir de Sant Benet, [de Bages] una vinya que tenen per complantació de Sala, difunt, al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] per una terra al Pujol, prop del Mercadal. [el Pujol -vila i mas desapareguts-, antiga parròquia de Sant Genís de la Vall dels Horts, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages]*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1066.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 114, pàgs. 122 i 123, ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1184, pàg. 856.

Mont Petano¹

S. F. N.º. 550²

In nomine Domini. Ego Eriunso et uxori sue Elo, commutatores summus uobis Abbo, leuita, et monachus cum cuncta congregacione Sancti Benedicti coenobii. Commutamus namque uobis ipsa uinea quem abemus in Monte Pectano, qui mihi aduenit ad me Eriunso per meam complantacione de condam Sallani et ad me Elo per meum decimum. Et est ipsa uinea in quomitatu Minorisa, in locum que nucupant Monte Pectano. Et afrontat ipsa uinea: de parte orientis in ipsa limite; et de meridie in terra Sancti Benedicti; de occiduo in uia; de circi in uinea Sancti Benedicti. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic commutamus uobis ipsa uinea pro ipsa terra quem abetis ad ipso Pozol, prope ipso Merchadal, totum ab integrum. Et est manifestum. Et qui contra hanc commutacione uenerit ad inrumpendum non ualeat quod requirit et insuper conponat aut conponamus uobis ipsa uinea in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Abbates enim et monachi seruientibus Sancti Benedicti tam presentes quam et futuri ita obtineant sicut ceteris alodibus et munificenciis Sancti Benedicti scenobi pertinentibus usuandi, esfructuandi seu faciendi quod uoluerint regulariter abeant potestatem, et han commutacio firma permaneat omnique tempore.

Facta commutacione VIII° Kalendas Marcii anno XXI regnante Lotario rege.

Sig+num Eriunso. Sig+num Elo, qui hanc commutacione fecimus et testes firmare rogauimus.

Sig+num Malangecus, SSS.* Davit, clericus, SSS.* Uuilmundus, subdiaconus, SSS.*

+ Uuadamirus, leuita, qui hanc commutacione scripsi et SSS sub die et anno quo supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b*: Al dors: «Mont Petano» (S. XI-XII).

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

245

975, març, 24.

Venda. *Aldofred [= Alfred] i la seva esposa Ermenelda, i Adeleva, venen a Baldomar, sacerdot, una terra que tenen [...] i per altre dret al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a l'Arca, [actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de sis sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 62, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 115, pàgs. 123 i 124, ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1187, pàg. 858.

A

M. N°. [...]18¹

In nomine Domini. Ego Eldofredo et uxori mea Ermenilde et Adeleua, simul in unum uinditores sumus tibi Baldomare, presbitero, emtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi terra nostra propria, qui nobis auenit [...] uel per quacumque uoce. Et est ipsa terra in comitatum Menresa, ad ipsa Archa. Et afrontat ipsa terra: de oriente in terra de Galindo; et de meridie in terra [de E]rouigio; et de occiduo in terra de Ermenardo uel de Trasemundo; et de circi in terra [de G]alindo. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa terra ab integrum, cum exio uel regresio suo, in precium solidos VI, quod tu emtor nobis dedisti et nos uinditores manibus nostris accepimus. Et est manifestum. Quem uero predicta ipsa terra de nostre iure in tuo tradimus dominio et potestatem. Quod si nos uinditores aut ullusque home, qui contra hanc ista uindicione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa terra in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista uindicio firma permaneat omnique tempore.

Facta ista uindicione VIII Kalendas Aprelis anno XXI regnante Leutario rege, filium Lodoici.

Sig+num Eldofredo. Sig+num Ermenilde. Sig+num Adeleua, simul in unum qui hanc uindicione fecimus et firmare rogauimus. Amalricus, presbiter SSS Adroario, presbiter, SSS. Uuadamirus, leuita, SSS.

Suniefredus, presbiter, qui hanc karta scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

246

975, març, 28.

Venda. *Abilà i la seva esposa Ermovija venen unes cases amb corts, horts, terres i vinyes, conreus i erms, tones, cups i tota mena d'estris, que tenen per herència al comtat de Manresa, al terme de Castellterçol, a «Boge» de Falc, [actual municipi de Castellterçol, comarca de Vallès Oriental] pel preu de sis sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1067.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1188, pàgs. 858 i 859.

G. N° 144¹

[In nomine Domini. Ego Abila] et ux[o]r me Ermouiga, [uin]ditores sumus uo[bis] mil[...]. Per hanc scriptura uindicion[is] nostre uindimus uobis casas [cum] curtes et [...] uin[...cu]ltis uel incultis, cum illorum arboribus qui ibidem sunt, qui nobis auenit per ie[nitore ...]. Et es[t ipsa] omnia in comitatum Minoressa, in castrum Terzol, in locum qui uocant Bog[e] de Falco. Et afrontat hec omnia: de orientis in monte de domum Sancti Saturnini; de meridie in ipsos Batad[...]; de hocciduo in ipso rio de Granaria; de circi in domum Sancti Iulianii. Quantum in istas III^{or} afrontaciones includunt sic uindimus uobis in casis, in curtis, in ortis, in terris, in uineis, cultis uel incultis, in arboribus, in tonas, in cubs, in omnia usabilia. Sic uindimus uobis ipsas nostras ereditate ab integrum, cum exeo uel regresio earum in propter precium solidos VI in rem ualentem. Et nichil exinde non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta hec omnia de nostro iure in uestro tradimus domini[o] potestate ad omnia que uolueritis facere. Quod si nos uinditores a² ullusque homo qui contra hanc ista uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set

componat aut componamus uobis ec omnia in duplo cum omni sua inmelioracione. Et in antea ista uindicio firma permanead omnique tempore.

Facta carta uindicione V Kalendas Aprilis anno XXI regnante Leutario rege.

S+m Abila. S+m Ermouiga, qui ista carta uindicione et firmare rogauimus. S+m Tudisglus. S+m Recosindus. S+m Sentemir.

+ Addiuonsus, sacer, qui ista carta uindicione scripsit in uerso II cum literas fusas et remendatas, et sub SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. a a **O**, per aut.

247

975, abril, 4.

Venda. *Ermenric, Betre [= Pere] i els seus fills (de Betre): Asnar, Susanna, Felícia, Vidal i Admir venen a Mir, sacerdot, anomenat Marcuç, [= Marcús] una mujada de vinya que tenen per compra al comtat de Manresa, al terme de Súria, al territori del castell de Godmar, [= Gomar] [castell de Callús, actual municipi de Callús, comarca de Bages] pel preu de tretze sous, a pagar en coses que ho valguin.*¹

[**O**]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 63, ex **O**.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1189, pàgs. 859 i 860.

In nomine Domini. Ego Ermenrigus et Betre et filios uel filias meas, id est: Asenarius et Susanna et Felicia et Uidale et Ademiro, uinditores sumus tibi Mirone, presbitero, que uocant Marchuco, emptore. Per hanc scriptura uinditionis nostre uindimus tibi uinea nostra propria, modiata huna, qui nobis aduenit ad me Ermenrigo et ad me Betre per comparatione, et ad nos filios et filias per ienitores nostros. Et est ipsa uinea in commitatum Minoresa, in terminio de Saurisa, in territorio de castrum Godemare. Qui affrontat ipsa uinea: de parte horientis in uinea de nos uinditores; et de meridie in uinea de Eldofredo uel de Bunuco; et de occiduo in uinea de nos uinditores; et de cerci in ipsa garriga. Quantum infra istas quattuor affrontationes ncludunt sic uindimus tibi ipsa modiata de uinea ab integre, cum exio uel regressio suo, in precium solidos XIII in rem ualentem. Et nichil de ipsa precia apud te emptore non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta uinea quem tibi uindimus de nostre iure in tuo tradimus dominio et potestatem ad faciendum omnia que uolueris. Quod si nos uinditores aud hullusque homo qui contra istam uinditionis uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare sed componat and componamus tibi ipsa uinea et ipsa precia in duplo cum earum inmelioracione. Et in hantea ista uinditio firma permaneat omnique tempore.

Facta uindicio II Nonnis Aprelis anno XXI regnante Leuthario rex.

Signu+m Hermenrigus. Signu+m Betre. Signu+m Asenarius. Signu+m Susanna. Signu+m Felicia. Signu+m Uidale. Signu+m Ademiro, qui ista uinditione fecimus et testes firmare rogauimus. Signu+m Auegilde. Signu+m Cesarius. Signu+m Suniarius, que uocant Moratone.

Eldesindus, presbiter, qui ista uindicione scripsit et SSS sub die et anno quod supra.

1. *Vegeu el document núm. 267 del Diplomatari de Sant Benet de Bages.*

Venda. *Baró i la seva esposa Bella, i Agela, [= Agell] [dones] venen a Guifred [= Gifreu] i la seva esposa Quíxol, una terra, que Baró té de la mare i Agela per compra, al comtat de Manresa, al castell d'Or; al terme de Buc, [actual municipi de Castellnou de Bages, comarca de Bages] pel preu de tres sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 64, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 116, pàg. 124, ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1190, pàg. 860.

M. N° 831 (?)¹

In nomine Domini. Ego Barone et uxori sue Bella et Igilo, uinditores sum nos uobis Quifredo et uxori sue Quisulo, hemtores. Per ha scriptura uindicionis nostre uindimus nos uobis terra culta et erma nostra propria, qui nobis aduenit ad me Barone de matrem mea et ad me Igilo de comparacione. Et est ipsa terra culta et erma in comitatum Minorisa, in castro Ori, in terminio de ipso Bugo. Et afrontant ipsa terra culta et erma: de parte orientis et de meridie et de occiduo in nos comparatores; et de circi in ipso cinglo. Quantum in istas III^{or} afrontaciones includunt sic uindimus nos uobis ipsa terra culta et erma ab integrum, cum exio et regresio suo, in propter precio solidos III in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero predicta terra que ego nos uobis uindimus de nostro iuro in uestro tradimus dominio et potestate ad omnia que facere uolueris. Quod si nos uinditores aut ullus omo qui contra hanc ista carta uindicionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componamus nos uobis ipsa terra culta et erma in duplo cum omne suam inmelioracione, et in eantea ista carta uindicionis firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta carta uindicionis VI Kalendas Madi anno XX^{imo} I regnante Leutarius rex, filii Lediuici regi.

Sign+um Barone. Sign+um [Bella]. Sign+um Igilo, qui hanc carta uindicionis fecimus et testes firmare rogauimus. Sign+um M[ar]tinus. Sign+um. Sign+um Inquirondus. Sign+um Atila.

Albarus, qui hanc carta uindicionis scripsit et SSS die et anno quod supra.

Venda. *Adroer ven a la senyora Sesnanna una terra conreada que té del pare i la mare al comtat de Manresa, al [terme del] castell d'Òdena, [actual municipi d'Òdena, Conca d'Òdena, comarca d'Anoia] pel preu de quatre sous i sis diners, a pagar en coses que ho valguin.*¹

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1068.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1191, pàg. 861.

Karta de Odena¹

T. N° 108²

In nomine Domini. Ego Adrouario, uinditor sum tibi domna Sesnana, femina, emtrice. Per anc scriptura uindicionis me uindo tibi terra culta, qui mihi adueni per ienitori uel per ienetricem in committatum Menresa, in kastro Odena. Qui affronta: de oriente in rio; de meridie in terra de te comparatrice; de occiduo in terra de domno Unifredo; de circi in rio currente. Quantum in istas affrontaciones includunt sic uindo tibi ipsa terra ab integrum, cum exio uel regresio, in precio solidos IIII et dinarios VI in re ualentem. Et nichil exinde precio aput te emtrice non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta terra quod superius resonat de meo iuro in tuo trado dominio et potestatem ad onmia que facere uolueris. Quod si ego uinditor aut ullus omo qui contra anc ista uindicionem uenerit pro inrumpendum non oc ualeat uindicare set componat ipsa terra in duplo cum sua melioracione. Et in antea ista uindicio firma permaneat omnique tempore.

Facta ista uindicio IIII Nonas Madi anno XXI regnante Leutarius rex.

Sig+num Adrouario, qui ista uindicione fecit et firmare rogauit. Sig+num Durabile. Sig+num Guadamiro. Sig+num Feles.

Suniefredus, presbiter, qui ista uindicione scripsit + die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a*: Al dors: «Karta de Odena» (S. XI-XII).
2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

250

975, juny, 22.

Donació pietosa. *Galí i la seva esposa Guinedella donen al monestir de Sant Benet [de Bages] una mujada de terra que tenen per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a la font de Sant Benet. [actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] Fan la donació per a remei de les seves ànimes i de les ànimes dels seus pares.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 65, ex O.

- a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 117, pàgs. 124 i 125, ex A.
- b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1193, pàg. 862.

M. N° 46¹

In nomine Domini. Ego Galindus et uxor mea Uuinedilde, donatores sumus domum Sancti Benedicti confessoris coenobii, qui est situs prope flumen Lubrichato. Donamus namque uel corroboramus a predicti coenobii pecia una de terra quasi modiata, qui est in comitatu Menresa uel in eius terminio, ad ipsa fonte de Sancti Benedicti, et aduenit nobis per emtione. Affrontat ipsa modiata de terra: de parte horientis uel meridie in terra Sancti Benedicti uel in uia; et de occiduo in terra de nos donatores et de circi in terra supradicti coenobii. Donamus namque ad domum Sancti Benedicti quantum in istas IIII^{or} affrontaciones includunt, cum exio et regressio suo, propter remedium animarum nostrarum et parentum nostrorum. Et est manifestum. Et qui contra hanc donacione seu largitionis mercedem causa mouere temptauerit non ualeat quod requirit set componat a supradicti coenobii ipsa terra in quadruplo cum omni sua inmeliacione, et hanc donatio firma permaneat.

Facta donacione X Kalendas Iulii anno XXI regnante Lothario rege, filium Ludoici regis.

Galindo SSS Sig+num Uuinedilde, qui hanc donacione fecimus et firmare rogauimus. Suniefredus,

presbiter SSS Amalricus, presbiter SSS Sig+num Baldomarus.

+ Suniaerus, presbiter, scripsi et SSS sub die et anno quo supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

251

975, juliol, 14.

Venda. *Salomó ven a Sendred, [= Sindreu] clergue, una casa, una terra, unes vinyes i uns molins que té per herència i per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] sota la Planca, [prop dels Tres Salts, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] al riu Llobregat, pel preu de dos-cents cinquanta sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 66, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 118, pàg. 125, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1196, pàg. 864.

A

S. F. N.º. 271¹

In nomine Domini. Ego Salomon uindo tibi Senderedo, clerico, emtore. Per hanc scriptura uindicacionis mee uindo tibi kasa cum solo et superposito et orto et ferragenale et uineas et molinos cum suo caput aquis et sua resclausa et suo curso et decurso et omnia sua usubilia quod a molinus pertinet et uerdegarios et siluis, garricis, aquis aquarum, in omnia et in omnibus quod ibidem debuit abere, qui michi auenit per genitori meo condam uel per comparacione uel per quacumque uoce, et est hec omnia in comitatum Menresa, suptus ipsa Plancha. Et afrontant ipsum alaude superius scriptum est: de oriente in terra de Adala, presbiter, uel in flumen Lubergato; et de meridie in medio flumine Lubergato uel in ipsa peschadora; et de occiduo in torrente uel in uinea de Uidale; et de circi in ipsa rocha ad ipso grado. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindo tibi ipsa kasa ipsa medietate et ipso portico ab integrum et ipsos mulinos uel mulnares cum omnes illorum afrontaciones et omnia sua usubilia, sic uindo tibi ipsa mea ereditate ab integrum et ipsas uineas et clauso et uerdagario. Quantum ibidem debeo abere per quacumque uoce sic uindo tibi totum ab integrum, cum exio uel regressio suo, in precio solidos CCL quod tu emtor michi dedisti et ego uinditor manibus meis accepi. Et est manifestum. Quem uero predicta omnia superius scripta de meo iure in tuo trado dominio et potestatem a proprio ad omnia facere quod uolueris in Dei nomine abeas plenam potestatem. Quod si ego uinditor aut ullusque homo qui contra hanc ista uindicacione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa omnia superius scripta in duplo cum omnem illorum inmelioracionem. Et in antea ista uindicacione firma permaneat omnique tempore.

Facta ista uindicacione XVIII Kalendas Agusti anno XXI regnante Leutario rege, filium Lodoici.

Sig+num Salomon, qui ista uindicacione feci et firmare rogauit. Sig+num Magolo. Sig+num Richulfo. Sig+num Suniario.

Suniefredus, presbiter, qui hanc karta scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

Venda. *Salomó ven a Sendred, [= Sindreu] clergue, uns molins que comprà al seu germà Oliba al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a la Planca, al riu Llobregat, [prop dels Tres Salts, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de dotze sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 67, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 119, pàg. 126, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1197, pàg. 865.

A

S. F. N.º. 271¹

In nomine Domini. Ego Salomon, uinditor sum tibi Senderedo, clerico, emtore. Per hanc scriptura uindicacionis mee uindo tibi molinos uel molinares cum suo caput aquis et sua [res]clausa et suo curso uel suo decurso et omnia sua usubilia quod ad molinos pertinet, qui michi auenit per mea comparacione. Et sunt ipsos mulinos uel mulnares in comitatu Menresa, suptus ipsa Planca. Et afrontat hec omnia superius scripta: de oriente in terra de Adala, presbiter, uel in flumen Lubergato; et de meridie in medio flumine Lubergato uel in ipsa pescadora; et de occiduo in torrente uel in uinea de Uidale; et de circi in ipsa rocha fundata. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindo tibi ipsos mulinos cum ipsos mulnares, ipsa ereditate quod ego emi de fratri meo nomine Olibane, totum ab integrum, cum exio uel regresios earum, in precio solidos XII, quod tu emtor michi dedisti et ego uinditor manibus meis accepi. Et est manifestum. Quem uero predicta hec omnia superius scripta de meo iure in tuo trado domino et potestatem a proprio ad omnia facere quod uolueris in Dei nomine plenam abeas potestatem a proprio. Quod si ego uinditor aut ullusque homo qui contra hanc ista uindicacione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat omnia superius scripta in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista uindicacione firma permaneat omnique tempore.

Facta ista uindicacione XVIII Kalendas Agusti anno XXI regnante Leutario rege, filium Lodoici.

Sig+num Salomon, qui hanc uindicacione feci et firmare rogauit. Sig+num Richulfo. Sig+num Olibane. Sig+num Magolo.

Suniefredus, presbiter, qui hanc karta scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

Venda. *Julia i la seva esposa Agela venen a Enegó, sacerdot, i Gescafred una vinya que tenen per herència i compra al comtat de Manresa, al [terme del] castell de Guardiola, [actual municipi de Sant Salvador de Guardiola, comarca de Bages] pel preu de sis sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 68, *ex O*.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1201, pàg. 867.

T. N° 225¹

In nomine Domini. Ego Iulianus et uxori sue Igila, uinditores sumus uobis Ennego, presbiter, et Gischafredo, emtores. Per anc scriptura uindicionis nostre uindimus uobis uinea nostra propria, qui nobis aduenit de parentorum uel de comparacione. Qui est ipsa uinea in chomitatum Minorisa, in kastro Guardiola. Qui afrontat² ipsa uinea: de orientis in uigna Ennego, presbiter; et de meridie similiter; et de occiduo in uigna Alnindus; et de circi in uigna Eteri. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa uinea ab integrum, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos VI in rem ualentem quod manibus nostris recepimus. Et nichil exinde non remansit. Est manifestum. Quem uero predicta uinea de nostro iuro in uestre tradimus dominio et potestate faciendi quod uolueritis. Et qui contra anc ista carta uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualet uindikare se conponat ipsa uinea in duplo cum omnem suam inmelioracione. Et in antea ista uindicione firmis et stabilis [permaneat] omnique tempore.

Facta karta uindicione IIII Kalendas Hoctuber anno XXII regnante Leutarius rex.

Sig+num Iulianus. Sig+num Igila, qui ista uindicione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Fredarius. Sig+num Adrouarius. Trasouadus, clericus SSS

Gelmirus, presbiter, qui ista uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. at, *repetit*

254

975, octubre, 7.

Venda. *Ràmio i la seva esposa Levesenda venen a Adroer una terra que tenen per aprisió al comtat de Manresa, al terme del castell Bellid, [castell de Castellbell] a Penedes,¹ [actual municipi de Castellbell i el Vilar, comarca de Bages] pel preu de sis sous.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1069.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1202, pàg. 868.

G. N° 106²

In nomine Domini. Ego Ramius et uxori mee Leuesinda uinditores sumus tibi Adroarius, emptor. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi terra nostra propria, qui nobis aduenit per aprisione, et est in comitato Minorisa, in terminio de castro Bellido, in locum Penedes. Afrontat: de orientis in terra de filios Sirica qui est condam uel de te emptore; de meridie in eremo; de occiduo in ipso Cingulo; de circi in terra Gotesindo. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi de ipsa terra ipsa medietate ab integrum, cum exio uel regressio suo, in precium solidos VI. Et est manifestum. Et de nostro iure in tuam tradimus potestatem ad omnia quod facere uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc uindicione uenerit ad inrumpendum componat ipsa terra cum omni sua inmelioracione in duplo. Et in antea ista

uindicio firmis permaneat omnique tempore.

Facta uindicione Nonas October anno XXII regnante Leutario rege.

S+gnum Ramius. S+gnum Leuesinda, qui hanc uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. S+gnum Belascuti. S+gnum Uuitarius. S+gnum Uuifredus.

(*Crismó*) Uuadamirus, sacer, scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *El topònim «Penedes» no és estrany a la Catalunya de les èpoques carolíngia i comtal. A més de la regió homònima pertanyent a l'antic comtat de Barcelona, que inclou les comarques actuals de l'Alt i el Baix Penedès i el Garraf, el trobem com a topònim menor als comtats d'Osona i Manresa, a les comarques actuals del Ripollès, Osona, Bages (aquest de Castellbell i un altre a Balsareny, on donà nom a una muntanya) i Anoia (Òdena). Sembla que la forma catalana, originalment plana -no aguda-, era la utilitzada comunament, com és el cas d'aquest document. Sovint trobem, tanmateix, la forma llatina: «Penedico» i «Peneditio» o bé «Penedicio», «Penedico», «Penedizo» i «Peneditio», i, en plural, «Penedicios» i «Peneditios». (vegeu Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, Índex alfabètic de noms, pàg. 1492). L'arrel «penna», en l'accepció no de «ploma» sinó de «punta», «promontori», hi és ben palesa, fins i tot si és transformada en «pende» o «pendi».*

*També el trobem a l'antic comtat de Girona, a Penedes (actual municipi de Llagostera, Gironès), documentat «Penitese» el 919 i també «Panedes», en català, entre el 917 i el 947 (vegeu *Catalunya carolíngia*, vol. V: *Els comtats de Girona, Besalú, Empúries i Peralada*, primera part, docs. 162, pàgs. 170 i 171, i 275, pàgs. 254 i 255).*

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

255

976, febrer, 2.

Venda. *Galí i la seva esposa Ledgarda¹ i Vives i la seva esposa Especiosa venen a Adroer una terra que tenen per aprisió al comtat de Manresa, a[1 terme del] castell Bellid, [castell de Castellbell] a Penedes, [actual municipi de Castellbell i el Vilar, comarca de Bages] pel preu de sis sous.²*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1071.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1204, pàgs. 868 i 869.

Kastri Belito³

[In nomine Domini. Ego] Gal[in]dus et uxori mee Li[zardis et] Uiuas et uxori mee Speciosa, uinditores sumus tibi Adroario, empto[re]. Per hanc scripturam uindicionis nostre uindimus tibi terra nostra] propria, qui nobis aduenit per aprisione. Et [est] in comitato Minorisa, in castro Bellido, in locum Penedes. Afronta[t: de] oriente [in ...]; de meridie in terra de te emptore; de occiduo similiter; de circi similiter. Quantum infra istas afrontacio[nes includunt sic uindo tibi] ipsa terra ab integrum, cum exio et regressio suo, in precium dinarios VIII. Et est manifestum. Et de [nostro iure in tuam tradimus p]otestatem ad omnia quod facere uolueris. Quod si nos uinditores aut ullus homo qui contra hanc [cartam uindicionis uenerit ad inrumpe]ndum componat ipsa terra in duplo cum omni sua inmelioracione. Et in antea ista uindicio firmis per[maneat omnique tempore].

Facta carta uindicione IIII Nonas Februarii anno XXII regnante Leutario rege.

S+gnum Galindus. S+gnum [Lizardis]. S+gnum Uiuas. S+gnum Speciosa, qui hanc uindicione fecimus et firmare rogauimus. S+gnum Landericus. [S+gnum] Uuitaredus. S+gnum Uuifredus.

Uuadam[irus, sacer], scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *Del fons de l'Arxiu Capitular de Vic (ACV) procedeix un document, de 28 de març de 997, és a dir, al cap de vint-i-un anys d'aquest acte, que recull el traspàs d'una venda, pel qual Galí, que en aquesta avinentesa és anomenat veguer, juntament amb la seva esposa Ledgarda i llurs fills, han de rebre el servei, que consisteix en la tasca, una gallina i una fogassa d'un clos de terra «tasca» al comtal d'Osona, al terme del castell d'Oristà i de Santa Eulàlia de Pardines, on el mateix veguer és propietari d'una terra que termeneja amb el clos predit. (Transcripció de vers 1999: Catalunya carolíngia, vol. IV: Els comtats d'Osona i Manresa, segona part, núm. 1760, pàg. 1249).*
2. *Les parts formulàries que són il·legibles en el pergamí original són restituides a partir del text del document escrit pel mateix escrivà, amb la mateixa fórmula, el 7 d'octubre de 975 (núm. 256).*
3. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a: Al dors: «Kastri Belito» (S. XII).*

256

976, febrer, 6.

Venda. *Borrell, [II de Barcelona, Girona i Osona-Manresa] comte i marquès, i la seva esposa Ledgarda, [comtessa] venen a Riculf uns alous que Borrell té per herència paterna [Sunyer de Barcelona, Girona i Osona-Manresa] al comtat de Manresa, al terme de la vall de Nèspola, [actual municipi de Mura, comarca de Bages] pel preu de dos-cents sous. Se n'exceptua la part lliurada al monestir de Sant Llorenç. [monestir de Sant Llorenç del Munt, actual municipi de Matadepera, comarca de Vallès Occidental]¹*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 36.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1205, pàgs. 869 i 870.

Karta de Nespla de Riculf²

R. N°. 179³

In nomine Domini. Ego Borrellus, comes et marchio, et uxor mea Ledgarda, uinditores sumus tibi Riculfus, emtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi ipsum nostrum alodem quem abeo in ualle Nespola, quod ego dedit ad Bernardus, exceptus hec omnia que donauit ad Sancti Laurenti: casas, curtis uel ortis, terris et uineas, cultum uel erum, cum illorum arboribus. Et ipsum alodem qui fuit de Andalecus uel de Bonadonna, cona, cum illorum arboribus. Et est hec omnia in comitatum Menressa, in terminio ualle Nespola, qui mihi aduenit de genitori meo cona. Et afronta hec omnia: de horiente in ipsa Alcina de Bunimiro; et de meridie in ipsa Incisa; et de occiduo in Monte Groso; et de circi in Rouer Bello. Quantum in istas quatuor adfrontaciones includunt sic uindimus tibi hec omnia quod superius resona ab integrum, cum exio uel regresio earum, in precium solidos CC. Et nichil exinde non remansit. Est manifestum. Quem uero predicta hec omnia quem sic nos uindimus de nostro iuro in tuo tradimus dominio potestatem faciendi quod uolueris. Et si est uullus ommo qui ista carta inquietare set presumat, componamus tibi hec omnia duplo cum omnia sua inmelioracione. Et in antea ista uindicio firma permaneat uel omnique tempore.

Facta ista uindicio VIII Idus Februarii anno XXII regnante Leutario rege.

Sig+num Borrellus, comes +. Sig+num Ledgarda, qui ista uindicione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Bonefilio. Sig+num Eldemare. Sig+num.

Sig+num Iocundus, presbiter, qui ista uindicione scripsit SSS die <et>⁴ anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Karta de Nespla de Riculf» (S. XI).
2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
3. *et manca a O.*

257

976, febrer, 18.

Venda. *Borrell*, [II de Barcelona, Girona i Osona-Manresa] *comte i marquès, i la seva esposa Ledgarda, comtessa, venen a Icló i la seva esposa Sorvila un alou que Borrell té pel fisc i per herència paterna [Sunyer de Barcelona, Girona i Osona-Manresa] al comtat de Manresa, al [terme/territori del] castell de Calders, a Viladecavalls, [de Calders] a la Coca, el Collell i el Palou, fins al riu de Calders, [parròquia de Viladecavalls de Calders, actual municipi de Calders, comarca de Bages] per una mula amb rella i fre. I per a la comtessa, tres peses d'or.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1072.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1206, pàg. 870.

uilla de Cauals²

C. S. N.º. 171³

In Dei nomine. Ego Borrellus, comite atque marquesso, et coniux mea Ledgardis, comitessa, uinditores sumus tibi Hiclioni et uxori tue Soruille, femina. Per hanc scriptura uindicionis uindimus uobis alodem nostrum qui est in ipsa Quocha uel ad ipso Collelo siue ad ipso Palaciolo, et peruadit usque ad flumine Kallers. Qui nobis aduenit per nostrum fiscum et per genitores nostros uel per omnisque uoces. Est hec omnia prenomina in comitatum Minorissa siue in kastrum Kalers uel in uilla de Cauillos. Et afrontat hec omnia: de oriente in ipso collo de ipsa Lintella; de meridie in ipsa Portella qui est infra Kallers et Talamacha; de occiduo in pugo Crosso; a parte uero circi in collo de Ollouiga. Quantum in istas totas afrontaciones includunt sic uindimus nos uobis hec omnia suprascripta, ipsum nostrum fiscum atque tributum, ad uestrum proprium et per francum, totum ab integrum, cum exiis et regaresis eorum, in propter precium mula I optima cum rella et freno. Et ad te, comitessa, peses III de auro obtimo. Et est manifestum. Que uero predicta hec omnia de nostro iure in tuo tradimus dominio potestate ad uestrum proprium ut heligatis uobis qualem seniorem uolueritis atque defensorem. Quod si nos uinditores ad ullus omo, tam magoris quam minoris, aut aliquis de nulla persona qui contra ista carta uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualead uindicare set componad uobis in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista karta firma permanead modo uel omnique tempore.

Facta karta uindicione XII Kalendas Marci anno XXII regnante Lotario rege, filio Ledeuico.

Sig+num Borrellus comite. Sig+num Legardis comitessa, qui ista karta fecimus scribere et firmauimus et fecimus firmare. Sig+num Baruc. Sig+num Leopardus. Sig+num Bradila. Sig+num Guilelmus. Sig+num Ermemir. Sig+num Helias.

Adrouarius, sacer, scripsit et die SSS et anno prefixo.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «uilla de Cauals» (S. XII).
2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

Venda. *Agabó i la seva esposa Univija venen a Josfred [= Jofre] unes cases i un hort que tenen al comtat de Manresa, al terme de Nèspola, a Secabecs, [actual municipi del Pont de Vilomara i Rocafort, comarca de Bages] pel preu de set sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 37.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1207, pàg. 871.

Karta Nespola¹

R. N.º. 71²

In nomine Domini. Ego Agabo et uxori me Uniuiga, uinditores sumus tibi Gocefredo, emtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi cassas, cum solo et superposito, et curte et orto, nostro proprio, qui nos auenit per [qua]cumque uoce. Et est in comitatum Menresa, in termine de Nespola, in Secobecos. Et afronta: de orientis in cassa de me emtore; et de meridie in roca; et de hocciduo et de circi in uia. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsas cassas et curte et orto ab i[n]tegre, cum exio et regresio earum, in precio solidos VII in rem ualente, quod manibus nostris recepimus. Et est manifestu<m>³ Quem uera iamdicta cassas et curte et orto quem nos tibi uindimus, de nostro iuro in tuo tradimus dominio et potestate. Quod si nos uinditores aut ullus omo qui contra ista uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat aut componamus tibi ipsas cassas et curte et orto in duplo. Et in antea ista uindicio firma permaneat omnique tempore.

Facta uindicione VII Idus Marci anno XXII regnante Leotario rex.

Sig+num Agabo. Sig+num Uniuiga, qui ista uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Sidela. Sig+num Gintile. Sig+num Ermemiro.

Trasouario, presbitero, qui ista uindicione scripsi + die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «karta Nespola» (S. XII).

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

3. *m manca a O.*

Venda. *Godmir, Gescafred, la seva esposa Ímol, Tudiscle i la seva esposa Estregoda venen a Americ una vinya que tenen per compra al terme de Manresa, a Sant Fruitós, [de Bages] a la Guardiola, [actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de sis sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[**O**]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 69, *ex O*.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 120, pàg. 126,

ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1209, pàg. 872.

A

T. N.º. 205¹

In nomine Domini. Ego Gudemiro et Giscafredo et uxori sue Imulo et Tudisclo [et]² uxori sue Estrecode, uinditores sumus tibi Amerigo, emtores. Per ac iscriptura uindicacionis uindimus nos uobis uinea nostra propria qui nobis auenit de nostra comparacione, et sunt ipsum ec onmia quod superis resonat infra fines de Menresa, ad ipso Sento Fritoso, in ipsa Guardiola. Et afrontat ipsa uinea: de parte orientis in uinea de Esperano; et de meridie de nos uinditores; et de occiduo in uinea de nos uinditores; et de partes circi in uinea de nos comparatores. Quantum infra istas quatuor afrontaciones includunt sic uindimus nos uobis ipsa uinea totum ab integrum, cum exio uel regresio suo earum, in propter precium solidos VI in rem ualentem tantum, quod uos emtores nobis dedistis et nos uinditores manibus nostris recepimus et nihil aput uos emtores non rema[n] sit. Est manifestum. Quem uero de nostro iuro in tuo trado dominio firma potestatem. Quod si nos uinditores aut ulus omo qui contra ah ista carta uindicacioni uenerit pro inrumpendum non oc ualea uindicare set componat in duplo cum omni sue inmelioracione. Facta ista iscriptura Kalenas Apreli annos XXII renante Leotario rege.

Sig+num Gudemiro. Sig+num Gishafredo. Sig+num Imulo. Sig+num Tudisclo. Sig+num Estregode, qui [i]sta³ uindicacione feci et testes firmare ro[ga]ui.⁴ Sig+num Uenrelo. Sig+num Aganardo. Sig+num Sala.

Uiues, qui [i]sta⁵ uindicacione iscripsit SSS et ano quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. et manca.

3. i manca.

4. ga manca.

5. i manca.

260

976, maig, 3.

Donació pietosa. *Adroer, sacerdot i monjo, dóna al monestir de Sant Benet [de Bages] l'alou que té per herència i donació del seu senyor, Guadamir, difunt, als comtats d'Osona i Manresa, al terme de Castellterçol. [actual municipi de Castellterçol, comarca de Vallès Oriental] Fa la donació per a remei de la seva ànima i la del seu senyor.*

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 78, f. 15v, núm. 145.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1213, pàg. 874.

A

Cal. 18, V. N° 145¹

«Consta que ab acte clos per Ernaldo, escrivà, a 5 de las nonas de maig, any 22 del regnat de Lotari, rey, fill de Lluís, Adroario, sacerdot y monjo, dóna y cedeix al monastir de S. Bt. lo alou seu propri, que és casas, casals, horts y hortals, terras y vinyas cultas y hermas, etc. que tot li ha uingut per sos passats y per donacions de son Sr. Uuademiro q°. Y dits alous són en lo comptat de Ausona y en lo comptat de Manresa, y en los termes de Castell Tersol. Los quals alous dóna a S. Bt. per remey de la sua anima y de son Sr».

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

261

976, juliol, 24.

Donació pietosa. *Ajofred, Dat, Gratemar i Estiberga, tutors d'Oliba, difunt, donen a[el monestir de] Sant Benet [de Bages] una mujada de vinya que Oliba tenia al comtat de Manresa, al terme de Vilarasa. [Vilarasa -mas-, actual municipi de Talamanca, comarca de Bages] Fan la donació per a remei de l'ànima d'Oliba.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1073.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1216, pàg. 876.

De uila Rara²

In nomine Domini. Ego Aigfredus, Dato, Gratemare, Stiuerge, qui sumus tutores de condam Oliba. [Mani]festum est enim quia placuit animis nostris et placet ut nullus coegentis imperio nec suadentis ingenio set per propria et expontanea hanc nobis elegit bona uoluntas ut Deo et Sancto Benedicto carta fecissemus de modiata Ide uinea per anima Olibani, sicut ipse nobis iussit sicuti et facimus. Donamus namque ad Sancto Benedicto ipsa modiata de uinea, qui nobis aduenit per manumissionem ipsius Olibani. Et est ipsa uinea in comitatu Menresa, in terminio de uilla Rara. Et efrontat ipsa uinea: de oriente in rio de Nespula; de meridie in uinea de Barone; de occiduo in uinea de Seruodei; de circi de nos eredes. Quantum infra istas afrontationes includunt sic donamus Deo et Sancto Benedicto ipsa uinea modiata I ab omni integrietate cum exio uel regresio suo. Quod si nos donatores aut ullusque homo qui contra hanc donacione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare sed componat ipsa uinea in duplo cum omni sua inmelioracione. Et in antea ista donacio firmis et stabilis permaneat omnique tempore, et insuper iram Dei incurrat et cum Iudas Scarioth particebs fiat et in inferno porcionem fiat.

Facta ista donacio VIII Kalendas Augustas anno XXII regnante Leothario rege.

S+ Aigfredus. S+ Dato. S+ Gratemare. S+ Stiuerge, qui hanc donacione fecimus et testes firmare rogauimus. S+ Isimbertus. S+ Seniofredus. S+ Seruodei.

Uuifredus, presbiter, scripsit et SSS sub die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «De uila Rara « (S. XII)

Venda. *Albaric i la seva esposa Provància venen a Badeleu, [= Basleu] sacerdot, mitja mujada de vinya que tenen per compra al comtat de Manresa, a Puig-rodó, [actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de deu sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1074.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 121, pàg. 127, *ex O*.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1223, pàgs. 880 i 881.

In nomine Domini. Ego Albarigo et uxori sue Prouancia, uinditores sumus tibi Badeleus, sacer, emtores. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi semodiata I de uinea nostra propria, qui nobis aduenit de comparacione. Et est ipsa uinea in comitatum Minorisa, in locum que dicunt Pugo Rotundo. Qui affronta ipsa uinea: de orientis in uinea de Nizez; et de meridie in uinea de Abba uel eres suos; et de occiduo in terra de te comparatore; et de circi in uinea de Sendedo. Quantum infra istas affrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa uinea superius nominata ab integrum, cum exio uel regressio suo, in propter precium solidos X in rem ualentem. Et nichil exinde non remansit. Et est manifestum. Quem uero iamdicta ipsa uinea de nostro iure in tuo tradimus domino et potes[tate] faciendi quod uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui ista carta inquietare se presumat non hoc ualeat uindicare set componat ipsa uinea in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista [uindicio firma et stabilis] permaneat omnique tempore.

Facta [carta] uindicionis Nonas Ianuarii anno XXIII regnante Leutario rege, filio Leudeuici regi.

Sign+um Albarigo. Sign+um [Prouancia, qui ista carta] uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sign+um Desiderius. Sign+um [...]. Sign+um Placido.

Salla, sacer, qui ista carta uindicione scripsit et SSS [die et anno quod supra].

Venda. *Arnau i la seva esposa Quíllo venen a Baldomar una terra que tenen per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de sis sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[**O**]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 70, *ex O*.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 122, pàgs. 127 i 128, *ex O*.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1224, pàg. 881.

A

S. F. N° 463¹

In nomine Domini. Ego Arnallus et uxori sue Chilio uinditores sumus nos tibi Ballemares, emtore nostro. Per hanc scriptura uindicacion[is no]stre uindimus tibi terra nostra propria qui nobis aduenit de comparacione. Et est ipsa terra in comitatum Minorisa, in suo territorio, in Monte Petano. Et adafrontat ipsa terra: de orient in terra de Dodo uel suos eres; de meridie in terra de Trassemundo; de occiduo in terra de nos uinditores uel in ipsa uinea et terra de te comparatore; de circi in terra de te comparatore uel de Dodo uel suos eres. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa terra totem ab intecrum, cum exio uel recessio suo, in propter precium solidos VI in rem ualentem. Et nichil exinde que de ipso precio aput te emtore non remansit. Et est manifestum. Quod sit nos uinditores autd ullusque omo qui contra ahnc ista carta uindicacione uenerit ad inrumpendum non ohc ualead uindicare [sed] componat tibi in dublo cum omni suo inmelioracione. Et in antea ista carta uindicacio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicacio II Idus Gennari anno XXIII regnantem Lotario rege, filium Ludoici regi. Sign+um Arnallus. Sign+um Chillio, qui ista carta uindicacione fecimus et testes firmare rogauimus. Sign+um Argericus. Sign+um Uuilimundus. Sign+um Carpio.

Amalricus, presbiter, qui hanc carta uindicacione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

264

977, febrer, 23.

Donació pietosa. *Sendred*, [= Sindreu] *levita, dóna al monestir de Sant Benet [de Bages] uns alous que té per compra i commuta al comtat de Manresa, al terme de Navarcles [actual municipi de Navarcles, comarca de Bages] i [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità.* [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages]

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1075.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 123, pàgs. 128 i 129, *ex O*.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1225, pàgs. 881 i 882.

Mont Petan¹

B. N° 385²

In nomine Domini. Ego Sendredus, leuita et donator. Per prouidenciam Dei satis licitum mihi esse uidetur domum Dei honorare et de propriis meis rebus donare atque concedere. Ideoque dono ad domum Sancti Benedicti cenobii alaudes meos, id sunt: kasas cum solos et superpositos et ortis, terras cultas uel incultas, siluis et garricis, pascuis, ductibus uel reductibus, et omni genere arborum. Qui mihi aduenit per comparacione tam ex concamiacione aut per qualicumque uoce. Et est hec omnia in comitatu Minorisa siue in terminio de Nauarchulas uel in Monte Petano. Affrontat hec omnia suprascripta: de oriente in terra de Ingilbert siue de Bradilane uel suos eres, siue in ipso torrente; et de meridie ad ipso Angulo uel in ipso rrego; et de occiduo ad Sancti Fructuosi uel ad ipsa strada; de parte uero circi afrontat in ipsa strada uel ad ipsos Orts. Quantum infra istas

afrontaciones includunt sic dono atque concedo ad domum Sancti Benedicti quiquid ibidem abeo per quacumque uoce, totum ab integrum, cum exiis et regressiis earum. Et est manifestum. Illi uero seruietes domum Sancti Benedicti, presentes scilicet et futuri, ita obtineant sicut ceteris alodibus et munificenciis Sancti Benedicti pertinentibus usuandi, exfructuandi, abeant potestatem omni tempore. Quod si ego donator, aut ullaque persona, homo maris³ aut femina, qui contra hanc ista donacione causa mouere temptauerit uel repetere uoluerit atque de domo Sancti Benedicti abstrare uoluerit, peccatis meis anime illius sit obligatum, et a liminibus sancte Dei Ecclesie catolice osculacione communi christianorum extraneus efficiat, et malediccione apostolica sedis accipiat, et cum eis qui dixerunt Domino Deo «recede an nobis sciencia uiarum tuarum nolumus». Itaque et insuper componat in uinculo ec omnia suprascripta in quadruplo ecclesia Sancti Benedicti. Et in antea ista donacio firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista donacione VII Kalendas Marci anno XX° III° regnante Leutario rege, filium Ludoici regis.

Sendredus leuita, qui hanc donacione fecit et firmaui firmarique rogauit. + Baldemarus, presbiter. Sig+num Borrellus. Sig+num Mascaron. Sig+num Ingilbert, uenditor. Sig+num Charpio. Badeleuus, presbiter +. Seniofredus, presbiter +.

Suniarius, presbiter, qui anc donacione scripsit et SSS sub die et anno quo supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b*: Al dors: «Mont Petan» (S. XII).
2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
3. *maris a O.*

265

977, març, 12.

Donació pietosa. *Galí dóna al monestir de Sant Benet [de Bages] mitja mujada de vinya que té per la seva mare al comtat de Manresa, al terme del castell de Calders, [actual municipi de Calders, comarca de Bages] amb la condició de rebre'n la meitat del vi mentre visqui.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1076.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1227, pàgs. 883 i 884.

C.S. N.º 76¹

In nomine Domini. Ego Galindo, donator sum Deo et Sancto Benedicto cenobio. Manifestum est enim quia placuit animis meis et placet ut nullis coegentis imperio nec suadentis ingenio sed propria et expontanea hoc michi elegit uoluntas ut ad predicto Sancto Benedicto cenobio carta fecisem de semodiata I de uinea, propter Deum et remedium anime mee, mea propria, qui michi aduenit de genitrice mea aut per quacumque uoce. Et est ipsa uinea semodiata in comitatu Menresa, in terminio de castro Caldarios. Et afrontat ipsa semodiata de uinea: de oriente in uinea de Soniefredo presbitero; de meridie in uinea de me donatore; de occiduo in uia uel in uinea de Tructario; de circi in uia. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic dono Deo et ad Sancto Benedicto cenobio ipsa uinea ab omni integrietate cum exio uel regresio suo. In ea uero racione ut in diebus meis teneam ips[am] medietatem de ipso uino quod Deus derit iuste et fideliter ad predicto cenobio Benedicto donem. Quod si ego donator aut ullusque homo qui contra hac donacione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set ira Dei incurrat et cum Iuda Schariothis particeps in inferno fiat, et ipsam uineam in duplo componat et cum omni sua inmelioracione et in antea ista donacio firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista uindicacio IIII Idus Marci anno XXIII regnante Leothario rege.

S+ Galindo, qui hanc donacione feci et testes firmare rogavi. S+ Isarnus. S+ Seniofredus. S+ Adr[oa]rio.

Uuifredus, presbiter, [scripsit et] SSS [die et anno quod supra].

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

266

977, març, 28.

Venda. *Odímia i els seus fills Alomar i Faquila [dona] venen a Guifred [= Gifreu] i la seva esposa Guisla una peça de terra que tenen per compra i herència al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] sobre el castell d'Or, [actual municipi de Castellnou de Bages, comarca de Bages] pel preu de sis sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 71, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 125, pàg. 131, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1232, pàgs. 886 i 887.

A

X. N°. 137¹

In nomine Domini. Ego Hodimia et filiis meis Eldemare et Fahilo, uinditores sumus uobis Uuifredo et uxori mea Guisulo, hemtores. Per anc scripture uindicionis nostre uindimus pecia una de terra culta qui mihi auenit ad me Hodimia per comparacione et ad nos filios per genitore nostro. Qui est ipsa terra in committatum Menresa, supra castrum Auri. Qui afronta ipsa terra: de horientem in terra de Bonemiro; de meridie in terra de nos comparatores; de hocciduo in terra de Bonemiro; de circi in cinglo. Quantum infra istas III^{of} afrontaciones inculdunt sic uindimus uobis ipsa sorte de terra ab integrum, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos VI in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero predicta ipsa terra de nostro iuro in uestro tradimus dominio et potestatem. Quod si nos uinditores aut ullusque hommo qui contra anc ista carta uindicionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat uobis in duplo cum suam inmelioracionem. Et in antea ista carta uindicio firma stabilis permaneat homnique tempore.

Facta carta uindicionis V Kalendas Aprelis anno XXIII regnantem Leutarius rex, filio Leudivico rege.

Sig+num Hodimmia. Sig+num Eldemare. Sig+num Fahilo, qui ista carta uindicionis fecimus testes firmare rogauimus. Sig+num Petro. Sig+num Belleto. Sig+num Placido.

Stephanus, presbiter, qui ista carta uindicione rogitus scripsit SSS sub dies et anos quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

Venda. *Betre* [= Pere] i els seus fills *Asnar, Susanna, Felícia, Vidal i Admir* venen a *Mir* una terra que tenen per compra i herència al comtat de Manresa, al territori del castell de Godmar, [= Gomar] [castell de Callús] prop de l'església de Sant Sadurní. [actual municipi de Callús, comarca de Bages]¹

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 72, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1233, pàgs. 887 i 888.

In nomine Domini. Ego Betre et filiis meis his nominibus Asenarius et Susanna et Felicia et Uidales et Ademirus uinditores sumus tibi Mir[o. Per hanc scriptura] uindicionis nostre uindimus tibi terra nostra propria qui nobis aduenit ad me Betre per comparacione et ad nos filios per ienitores nostros, et est ips[a terra in comitatum Minoresa, in territo]rio de castrum Godemare, prope domum Sancti Saturnini. Qui affrontat ipsa terra: de parte horientis in torrente; et de meridie in uinea de te [comparatore; et de occiduo ...; et de circi in uinea de te com]paratore. Quantum infra istas quattuor affrontationes includunt sic uindimus tibi ipsa terra culta et erma ab integre, cum exios uel regressios suos, [in precium solidos .... in rem ualentem. Et nichil de ipsa precia apud] te emptore non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta terra quem tibi uindimus de nostre iure in tuo tradimus dominio et potestatem ad faciendum omnia que uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra ista cartam uinditionis uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindikare sed componat tibi ipsa terra et ipsa precia in duplo cum earum inm[elioratione. Et in antea ista uinditio firma permaneat omni]que tempore.

Facta uindicio VI Kalendas Madii anno XXIII regnante Leuthario rex.

Signu+m Betre. Signu+m Asenarius. Signu+m Susanna. Signu+m Felicia. Signu+m Uidales. Signu+m Ademirus, qui ista uinditione fecimus et testes firmare rogauimus. Signu+m Uuadamirus. Signu+m Ermenulfus. Signu+m Go[...].

+ Eldesindus, presbiter, qui ista uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra

1. *Vegeu el document núm. 247 del Diplomatari de Sant Benet de Bages.*

Donació pietosa. *Fidel, Guilsenda*, [= Elisenda] [dona] *Sendred*, [= Sindreu] *una altra Guillesenda*, [dona] *Aldregod*, [dona] *Goltred i Desideri donen al monestir de Sant Benet* [de Bages] *una mujada de vinya que tenen per herència al comtat de Manresa, a Montgarrigós*. [actual municipi de Talamanca, comarca de Bages] *Fan la donació per a remei de les ànimes de llurs pares, Adalmir i Èlsia*. [= Elsa]¹

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 73, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 126, pàgs. 131 i 132, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1236, pàgs. 889 i 890.

M. N° 414²

In nomine Domini. Ego Fideles, Guillesenna, Senneredo et alia Guillesenna et Eldregodo et Goltredo et Desiderio, donatores. Certum quidem et manifestum est enim quia sic placuit in animis nostris et placet ut carta donacionis fecisemus ad domum Sancti Benedicti cenobiii, qui est situs in comitatum Menresa uel in suo territorio, modiatia I de uinea qui est in comitatum Menresa, in monte Garrigoso, et aduenit nobis ex parentorum. Et adfrontat ipsa uinea: de orientis in ipsa limite et de meridie in stirpe; et de occiduo in uinea de nos donatores et de circi similiter. Quantum in istas afrontaciones includunt sic donamus ipsa uinea ad domum Sancti Benedicti cenobii pro anima ienitori nostri Adalamiri uel de ienitrice nostra Elsia ab integrum, cum exio uel regresio suo. Et est manifestum. uolumus enim ut hec uinea suprascripta in potestate et dominacione Sancti Benedicti permaneat perpetim abitura, abates enim et monahci seruientes Sancti Benedicti tam presentes quam futuri ita obtineant sicut ceteris aulodibus et munificenciis Sancti Benedicti pertinentibus usuandi, exfructuandi seu faciendi quod uoluerint regulariter abeant potestatem ita tamen ut pro animabus nostris uel parentum nostrorum exorare non pigeant ut ueniam et remedium a Domino Ihesu Christo adipisci mereamur, amen. Quod sit nos donatores aut ullusque homo qui contra hanc donacione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa uinea ad domum Sancti Benedicti in quadruplo et hanc donacio firma permaneat omnique tempore.

Fac[ta]³ donacio VII Kalendas Setembri anno XXIII regnantem Lotario rege, filium Ludoici regi.

Sign+um Fideles. Sign+um Gillesenna. Sign+um Senderedo. Sign+um alia Guillesenna. Sign+um Eldregodo. Sign+um Goltredo. Sign+um Desiderio, qui hanc donacione fecimus et firmare rogau[im]us. Sign+um Goltredo. Sign+um Martino. Sign+um Fuliencio.

Baldemares, presbiter, qui hanc donacione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Cal identificar Montgarrigós amb la muntanya del marge esquerre del riu Llobregat (actual municipi de Talamanca, comarca de Bages), [SALVADÓ I MONTORIOL, Joan, Història medieval d'un territori: Sant Fruitós de Bages (segles X-XI), pàgs. 144 i 145] mentre al cantó oposat, al marge dret del riu -el mateix on s'alça el monestir de Sant Benet de Bages-, hi havia el molí de Planca (actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages).*

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

3. *ta manca.*

269

977, setembre, [20].

Venda. *Borrell, [II de Barcelona, Girona i Osona-Manresa] comte i marquès, i la seva esposa Letgars [= Ledgarda] comtessa, venen a Guifred [= Gifreu] i Riculf el puig de Mura (terres, vinyes, conreus i erms, roques i arbres) amb el seu terme, la vall de Fontfreda amb el seu terme i unes terres a la Llacuna i diversos alous, que foren: de [...]; d'Oderic i Ab; de Durable i Sintela i llurs esposes; de Dadila; i de Joan. Tot és al comtat de Manresa, a la vall de Nèspola. [actual municipi de Mura, comarca de Bages] Ho venen pel preu de tretze peses.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 38.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1238, pàgs. 890 i 891.

Karta de Murezen¹

In nomine Domini. Ego Borrellus, comes et marchio, et uxor mea Letgars, chomitissa, uinditores sumus uobis Uuifredo et Riculf, emtores. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus uobis ipsum puium que nuncupatur Murezeno, terris et uineis, cultum uel ermun, cum ipsas rocas cum illorum arboribus et ipsa ualle que dicitur Fontefreda et ipsas terras qui sunt ad ipsa Lacuna et ipsum alaude qui fuit de [...] cum suas afrontaciones, et ipsum alaude qui fuit de Oderigo et de Abbo, casis cum curtis, terris et uineis cum illorum arboribus, cultum uel ermun, et [ipsum] alaude qui fuit de Durabile et de Sintela et de illorum uxores, et ipsum alaude qui fuit de Dadille, et ipsum alaude de Iohanne, casis cum curtis, terris, uineis, cultum uel ermun, cum illorum arboribus uel cum illorum afrontaciones in aquis aquarum. Et est ipsum puium cum ipsos alaudes in comitatum Menresa, in ualle [Nes]p[ula]. Et affrontad hec omnia supranominata: de orientis ad ipsa Helzina de Bonemiro uel ad ipso collo de Loro; et de meridie ad ipsa Garganta uel in ips[a ser]ra de [ca]stro Petra; et de occiduo in ipso rio que uocant Telarios uel in ipsa uilla de Curnudella siue in ipso rio de Sancto Martino; et de circi in ipso termine de Talamanca uel in ipsa serra de Ruuore Bello. Quantum istas afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipso puio cum suum termine simul cum ipsa ualle que dicitur Fontefreda cum suos termines et ipsos alaudes cum illorum termines uel illorum afrontaciones, totum ab integrum, cum exiis uel regressiis earum, ad uestrum proprium, pesas XIII [...]. Et est manifestum. Quem uero hec omnia predicta de nostro iure in uestro tradimus dominio et potestate ad omnia que uolueritis facere. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra anc ista carta uindicione uenerit ad inrumpendum non oc ualeat uindicare set conponat h[ec omnia] quod superius ressonat cum omnis illorum inmelioracione. Et in antea ista carta uindicione firma permaneat modo uel homnique tempore.

Facta carta uindicione XIII² Kalendas September anno XXVIII regnante Leutario rege, filium Leudeuici regi.

Sign+um Borrellus, comes et marchio. Sign+um Leudegards, cometissa, qui ista uindicione fecimus et firmare rogauimus. Ato, SSS.* Taruco, SSS.* Ermemir, SSS.* Sign+um Rodulfo. Sign+um Igela. Sign+um Seniolfo.

Eldouigius, sacer, qui istta carta uindicione scripsi et SSS die uel anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: « Karta de Murezen» (S. XI-XII).
2. *XIII lectura probable.*

270

977, octubre, 5.

Venda. *Doní i la seva esposa Maria, juntament amb Bella i els seus fills (de Doní i Maria): Dadila, Domènec, Sara i especiosa, venen a Trasuer una peça de terra que tenen per herència i compra al comtat de Manresa, prop del castell d'Or, [el Serrat de Castellnou -urbanització-, actual municipi de Castellnou de Bages, comarca de Bages] pel preu d'un sou i sis diners, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona. Signatura antiga a l'arxiu de Sant Benet de Bages.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 74, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*,

segona part, núm. 1239, pàgs. 891 i 892.

In nomine Domini. Ego Doninus et uxori sue Maria et Bella et filis suis, id sunt nominibus Datellde et Dominicus et Sarra et Speciosa, uinditores sumus tibi Trasouero, emtorem. Per hanc iscriptura uindicionis nostre uindimus tibi [una] pecia de terram qui nobis aduenit de parentorum uel de compara, et est ipsa terra in comitatum Minorisa, prope kastrum Auri. Et afronta ipsa terra: de horientis in terra Rechosindo uel suos eres; et de meridie in tera Rechosindo uel in terra Oliba; et de hocciduo in uinea Ato uel suos ere; et de circi in torentem. Quantum infra istas IIII afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa terra ab integrum, cum exio uel regresio suo, in propter precio solido I et denarios VI in rem ualentem, ad omnia facere quod uolueris. Quod si nos uinditores au ullusque homo [qui] ista carta uindicionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa terra in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista iscriptura firmam et stabilitam permaneat modo uel omnique tempore.

Fac[ta] ista carta uindicio III Nonas October anno XXIII regnantem Leutario rex.

Sig+num Doninus. Sig+num Maria. Sig+num Bella. Sig+num Datellde. Sig+num Dominicus. Sig+num Sarra. Sig+num Speciosa, qui hanc ista carta uindicio fecimus et firma rogauimus. Sig+num Bonemo. Sig+num Durando. Sig+num Eliseus.

Sesecutus, presbiter, qui hanc ista carta uindicio iscripxi et SSS die et ano quod supra.

1. ta manca

271

978, febrer, 8.

Venda. *Ferriol i la seva esposa Castellana venen a Isarn una mujada de vinya que Ferriol té per compra i Castellana pel desè al comtat d'Osona, a la parròquia de Sant Hilari, a «Chedo», [actual municipi de Sant Hilari Sacalm, Guillerries, comarca de la Selva] pel preu de set sous*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 55, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1246, pàg. 898.

A

V. N°. 69¹

In nomine Domini. Ego Feriolo et uxori sue Castela, uinditores sumus tibi Isarno, emtores. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi modiata I de uinea, qui nobis aduenit ad me Feriolo per comparacione et ad me Castelana per meum X^m. Et est ipsa uinea in comitatum Ausona, in parochia Sancti Ilarii, in locum que uocat [...] Chedo. Et afrontat: de orientis in rio currente; de meridie in istrada plubica; de occiduo similiter; de circii in uinea de Mascharone. Quantum infra istas quatuor afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa uinea uel ipsa mea comparacione ubicumque inuenire potueritmus,² totum ab integrum, cum exio uel regresio eorum, in propter precium solidos VII. Et nihil de ipso precio aput uos emtores non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta hec omnia de nostro iuro in tuo tradimus dominio potestatem. Quod si nos uinditores aut ullus omo qui contra hanc ista carta uindicione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat in duplo cum omnem suam inmelioracione. Et in antea ista uindicio firma permaneat omnique tempore in tale uidelicet racione iadiebus Domini non ne iscat nisi tasca.³

Facta carta⁴ uindicione VI Idus Februarii anno XXIII rexnante Leutario rex.

Sign+um Ferriolo. Sign+um Castelana, qui ista carta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sign+um Altimiro. Sign+um Miro. Sign+um Ellegiso.

+ Suniario, sacer, qui ista carta scripsit et sub SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
2. *potueritmus segons A, per potuerimus.*
3. *iadiebus Domini non ne iscat nisi tasca segons A.*
4. *carta repetit.*

272

978, febrer, 25.

Venda. *Duran, Senfred, [= Sinfreu] Ermerija, Sendred, [= Sindreu] Amalric i la seva esposa Orreca, venen a Gescafred tres quarteres de terra que tenen per herència i complantació al comtat de Manresa, [al terme/territori d ella ciutat de Manresa,] al Pujol, [el Pujol -vila i mas desapareguts-, antiga parròquia de Sant Genís de la Vall dels Horts, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de deu sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1077.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 128, pàgs. 132 i 133, *ex O*.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1249, pàg. 902.

B. N.º. 523¹

In nomine Domini. Ego Durando et Seniofredo et Ermeriga, femina, et Senderedo, et Amalrico et uxor mea Orecha, uinditores sumus tibi Giscafredo, hemtores. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi uinea quarterades III, qui nobis auenit de parentorum et Amalrico de complantacione. Est in comitatum Minorisa, ad ipso Pozolo. Et afrontat ipsa uinea: de orientis in terra de Gudemiro; et de meridie in uinea Chintela; et de occiduo in uinea de Stefano; et de circii in uinea de Gudemirus. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa uinea ab onnem integrietate, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos X in re ualentem. Est manifestum. Quem uero predicta uinea de meo iuro in uestro trado dominio potestatem. Quod si nos uinditores aut ullus omo qui contra hanc karta uindicione pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa uinea in duplo cum omne suam melioracione. Et in antea ista karta uindicio firmis et stabilis permanea onnique tempore.

Facta karta uindicionis V Kalendas Marcii anno XXIII regnante Leutario rex, filium Leudeuico.

Sig+num Durando. Sig+num Seniofredo. Sig+num Ermeriga. Sig+num Senderedo. Sig+num Amalrico. Sig+num Oreca, qui ista kartarta² uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Goltredo. Sig+num Cesero. Sig+num Chintela.

+ Uuifredus, qui ista karta uindicione scripsit et + sit die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
2. *kartarta a O, per karta o, correctament, charta o carta.*

Commuta. *Arnau i la seva esposa Quílio commuten amb Sendred, [= Sindreu] clergue, una terra que tenen per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a dalt de Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] per una altra terra al mateix lloc.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 75, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 130, pàg. 137, ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1251, pàgs. 903 i 904.

A

S. F. N° 428¹

In Dei nomine. Ego Arnallus et uxori mea Chillio, chomutatores sumus tibi Senderedus, clericus. Per hac scriptura chomutacionis nostre chomutamus namque tibi terra nostra propria culta uel inculta, nostra propria, qui nobis aduenit per comparacione aut per quacumque uoce. Et est ipsa terra in chomitatum Minorisa, in chachumine monte uocitatum Petano. Et afrontat ipsa terra: a parte oriente in terra Suniefredus uel Trasemundo; a meridie in terra Uincemale uel eres suos; ab occiduo in terra Goldrigo; a cerci in uinea uel terra Sancti Fructuosi. Quantum infra istas III^{or} afrontaciones includunt sic chomutamus tibi ipsa predicta terra ab integrum, cum exiis et regressiis earum, pro ipsa alia terra in ipso predicto monte quod tu nobis dedisti in chomutacione. Et est manifestum. Quem uero predicta terra que nos tibi chomutamus de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestatem ad tuum proprium ut quiquid exinde facere uel iudichare uolueris in tuo consistat arbitrio. Quod si ego chomutator aut chomutatrice aut ullus homo qui contra hanc scriptura chomutacione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindichare set componat ipsa predicta terra quod superius resonat in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in anteam ista scriptura chomutacionis firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista scriptura chomutacionis Nonnas Martii anno XXIII regnante Leutario reie, filium Leudeuici regi.

Sig+num Arnaldus. Sig+num Chillio, femina, qui ista scriptura chomutacionis pariter fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Anselmo. Sig+num Sentrigo. Sig+num Maiolo.

+ Senderedus, iudice, qui ista scriptura chomutacionis scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

Venda. *Daniel ven a Sendred, [= Sindreu] clergue, una terra i una vinya que té per herència paterna al comtat de Manresa, al territori de [la ciutat de] Manresa, a Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de cinc sous, a pagar en coses que ho valguin*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1078.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 131, pàgs. 137 i 138, ex **O**.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1252, pàg. 904.

Monte Petano¹

B. N.º. 466²

In nomine Domini. Ego Daniel, uinditor sum tibi Sendredo clerico, emtore. Per hanc scriptura uindicionis me uindo tibi terra culta et erma et uinea mea propria, qui michi aduenit de genitori meo. Et est ipsa terra et uinea in chomitatum Minorisa, in eius territorio, in Monte Peitano. Et afrontat ipsa terra et uinea: de oriente in terra de te comparatore; et de meridie in terra uel in uinea de Guldrigo; et de occiduo similiter in terra de Guldrigo uel suos eres uel in terra de Auderigo; et de circi in uinea de Guldrigo. Quantu infra istas afrontaciones includunt sic uindo tibi ipsas pecias de terra cultas et ermas et ipsa uinea ab integrum, cum exio uel regresio earum, propter precio solidos V in rem ualente. Et est manifestum. Quem uero iamdictas ipsas pecias de terra et uinea que ego tibi uindo de meo iure in tuo trado domino et potestate ad omnia que facere uolueris. Quod si ego uinditor aut ullusque homo qui contra hanc ista karta uindicionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat hec omnia quod superius resonat in duplo cum omne suam inmelioracionem. Et in antea ista karta uindicionis firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta karta uindicionis IIII Nonas Aprilis anno XXIII regnante Leutario rege, filio Leudeuici regi.

Sign+um Daniel, qui hanc karta uindicionis feci et testes firmare rogauit. Sign+um Ansemirus. Sign+um Durandus. Ansulfus, subdiachonus.

+ Eles, leuita, qui hanc karta uindicionis scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b*: Al dors: «Monte Petano» (S. XII).

2. *Finals del segle terç del segle XVIII, c. 1760*

275

978, maig, 30.

Venda. *Esperandéu, sacerdot, ven a Goltred unes cases i cort, terra, arbres, fruiters i ceps que té per compra al comtat de Manresa, al terme del castell de Calders, [actual municipi de Calders, comarca de Bages] pel preu de trenta sous, a pagar en coses que ho valguin*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1079.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1255, pàg. 906.

Kallers¹

C. S. N.º. 196²

[In nomine Domini. E]go Speranneus, sacer, uinditor sum tibi Goltredus, emtor. Per anc scriptura uin[dicionis] me uindo tibi casas et curte et tera cum arboribus uel pomiferos et³ uides, [propria, qui] mihi auenit de comparacione. Et est in comitatu Menresa, in terminio de castrum Ca[ld]ar[io]s. Et afronta ipsas casas et curte et tera: de orientis in torente; et de meridie in tera de Placidia, femina, uel filios suos; et de occiduo in uia; et de circii in ipso Ualo. Quantum in istas IIIor afrontaciones includunt sic uindo tibi ipsas casas et curte et tera ab integrum, [cum] exio et regresio earum, in precio solidos XXX in rem ualentem. Est manifestum. Quem uero [pre]dicta hec omnia super scripta de meo iuro in tuo trado dominio et potestatem. Quod si ego uinditor aut uldusque homo qui contra ista uindicione per inrumpendum uenerit non ac ualeat uindicare se⁴ compona istas casas et curte et tera in duplo. Et in antea ista uindicione firmis et stabilis permane[at]⁵ omnique tempore.

Facta uindicione II Kalendas Madi anno XXIII regnantem Leotario rex.

Sperandus, presbiter, qui ista uindicione feci et firmare et rogauit et SSS S+num Egofredus. S+num Sauaricus. S+num Mirus.

Durandus [...], qui ista uindicione scripsit et SSS die anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a: Al dors: «Kallers» (S. XII).*
2. *Finals del segle XVIII, c. 1760.*
3. *Segueixen tres lletres indesxifrables.*
4. *se a O, per sed.*
5. *at manca a O.*

276

978, juny, 2.

Donació. *Guisad, bisbe [d'Urgell] dóna a Ardman un alou que té per herència al comtat d'Osona, al terme de la ciutat de Manresa, a Bages, al gual de Navarcles. [actual municipi de Navarcles, comarca de Bages]*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1080.

A. Còpia parcial de la segona meitat del segle XVIII (c. 1773): Barcelona, BC, Secció de manuscrits i arxiu, Ms. 729-3, Jaume PASQUAL, *Sacra antiquitatis Cataloniae monumenta*, f. 131v. (foliació original: f. 264), *ex O.*

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 132, pàgs. 138 i 139, *ex O.*

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1256, pàgs. 906 i 907.

Karta de Ardemansi [Ellemer] qui fuit de Guifre Ellemer de Rubio¹

In Christi nomine. Ego Uuisadus, gratia Dei presul, donator sum tibi Ardmano. Per hanc scripturam donationis dono tibi alodem meum proprium, qui mihi aduenit de parentorum. Et est ipse alodes in comitatu Ausona, in fines de ciuitate Minorisa, in loco que dicitur Bages, ad ipso guado de Nauarculas, id est: terras et uineas, kasas, curtis, ortis, arboribus, prartis.² Et hec omnia³ habet afrontaciones: a parte horientis afrontat in alode de Eldemare Corbatone; et de meridie in flumen Lubricato; et de occiduo afrontat in strata puplica; et de parte uero circi afrontat in alode de Uuadamiro. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic dono tibi ipsum predictum alodum sicut superius insertum est cum exiis et regressiis uel superposita earum,

cultum et eremum, ab integrum. Quem uero predictum alodum de meo iure in tuo trado dominio et potestatem faciendum [quod] uolueris. Et est manifestum. Si quis contra hanc carta donationis uerit⁴ ad inrumpendum aut ullus homo uel ulla secularis potestas qui hoc inquietare uoluerit non hoc ualeat uindicare sed conponat tibi predictum alodem sicut desuper insertum est in duplo cum omnem suam inmeliorationem, et hec scriptura firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta est autem hec scriptura donationis IIII Nonas Iunii⁵ anno XXIII⁶ regnante Lothario rege,⁷ filio Ludoyci regis condam.

Uuisadus, episcopus, qui ahnc carta donacione feci et testes trad[idi] ad roborandum et SSS.*⁸ Holiba, leuita, SSS* Aimiricus, leuita, +.* Igila SSS*

+ Bonushomo, humilis sacer, qui hanc carta donacione rogitus scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b*: Al dors: «Karta de Ardemansi [Ellemar], qui fuit de Guifre Ellemar de Rubio» (S. XII).

2. *partis a O*.

3. *Fins aquí arriba la part de text pròpiament dit copiada per A. Tot seguit hi afegeix l'inici de l'escatocol* (vegeu les notes 4, 5, 6 i 7).

4. *uerit a O*.

5. *Facta autem hec scriptura donationis III Non. Junii segons A*.

6. *Esta molt gastat l'any del Rey. Apar pot dir XIII, y VIII. I, més avall: apar tambe XXIII. segons A*.

7. *regnante Lotario Rege. segons A*.

8. *Té la firma original de Wisado Bisbe. segons A*.

277

978, juny, 26.

Venda. *Quintilà i la seva esposa Aldena venen a Gescafred una vinya que tenen per complantació al comtat de Manresa, a la Guardiola [la torre del Santmartí, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] i al Pujol, [el Pujol -vila i mas desapareguts-, antiga parròquia de Sant Genís de la Vall dels Horts, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de deu sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 76, *ex O*.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 131, pàgs. 137 i 138, *ex O*.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1257, pàgs. 907 i 908.

A

M. N.º. 32¹

In nomine Domini. Ego Chintela et uxor mea Aldena, uinditores sumus tibi Giscafredo, hemtore. Per hanc² scriptura uindicionis nostre uindimus tibi ipsa uinea qui nobis auenit de nostra complantacione. Est in comitatum Minorisa, ab³ ipsa Guardiola uel a Pozolo. Et afrontat ipsa uinea: de orientis in uinea de Dadilde, femina; et de meridie in uinea de Amalrigo; et de occiduo in uinea de Seniofredo; et de circii in uinea de Amalrigo. Quantum in istas afrontaciones

includunt sic uindimus tibi ipsa uinea ab omnem integritatem, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos X in re valente. Est manifestum. Que uero predicta uinea de meo iuro in uestro trado dominio potestatem. Quod si nos uinditores aut ullus omo qui contra hanc karta uindicione pro inrumpendum [uenerit] non hoc ualeat uindicare se[d]⁴ componam ipsa uinea in duplo cum onnem sua inmelioracione. Et in antea ista karta uindicio firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta karta uindicionis VI Kalendas Iulii anno XXIII regnante Leutario rex, filium Leudeuico.

Sig+num Chinte. Sig+num Aldena, qui hanc karta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Amalrigo. Sig+num Foso. Dolguido SSS.

Salla, sacer, qui ista karta uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. *per hanc repetit.*

3. *ab segons A, per ad.*

4. *d manca.*

278

978, octubre, 12.

Venda. *Guilmon i la seva esposa Felícia venen mitja mujada de vinya que tenen per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] vers Sant Fruitós, [actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de vuit sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 77, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 134, pàgs. 139 i 140, ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, núm. 1261, pàgs. 909 i 910.

A

M. N° 366¹

In nomine Domini. [Ego Gilmundo et uxor mea Fe]licia, uinditores sumus tibi [...]cio, emptores. Per [anc scriptura] uindicionis nostre uindimus tibi [semodia]ta I de uinea nostra propria, qui nobis ad[uenit] de comparacione. Et est ipsa uinea in comitatum Minorisa, ad ipso uinearario de ipso Tasso de Sancto Fritosso. Qui affrontad ipsa semodiata de uinea: de orientis in terra de Senderedo; et de meridie in uinea de me compa[ra]tore; et de occiduo similiter in uinea de me comparatore; et de circi in uinea de Senderedo. Quantum infra istas affrontaciones in[clu]dunt sic uindimus nos tibi ipsa semodiata de uinea ab integrum, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos VIII in rem u[alen]tem. Et nichil exinde non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta uinea superius nominata de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestate faciendi quod uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui ista carta inquietare se presumat [non] hoc ualeat uindicare set componat ipsa uinea in dupla cum omnem suam inmelioracione. Et in antea ista carta uindicio firma et stabilis permaneat omnique tempore. Facta carta ista uindicionis IIII Idus October anno XXV regnante Lotario rege, filio Lodouico

rege.

Sign+um Gilmundo. Sign+um Felicia, qui ista carta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sign+um Gischafredo. Sign+um Mironi. Sign+um Centurio.

Sallane, sacer, qui ista carta uindicione scrip<sit>² cum literas superpositas in uerso VI et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. *sit manca.*

279

978, desembre, 1.

Donació pietosa. *Enegó, sacerdot, coneixedor que l'almoïna allibera l'ànima de la mort, dóna al monestir de Sant Benet [de Bages] la meitat de l'alou (diverses cases amb cort i trull, terres conreades i ermes, hort/verdeguer, un molí amb la seva resclosa, el seu rec i tots els estris que li pertanyen, i unes vinyes) que té al terme del castell de Guardiola,¹ [actual municipi de Sant Salvador de Guardiola, comarca de Bages] i la totalitat d'altres terres, conreades i ermes, la vinya major, quatre tones, tres cups, dos parells de portadores, a més d'un cavall, un parell de bous, un ase i una egua. Es donen per separat les afrontacions de l'alou, del qual en dóna la meitat, i les afrontacions d'una terra, de la vinya major, de dues peces de terra conreada i erma a Gallicantà, [serra de Gallcantà, termenal dels actuals municipis de Sant Salvador de Guardiola, Rajadell i Castellfollit del Boix, comarca de Bages] i una altra peça de terra conreada i erma sobre «Sogares», [el Sellerès, actual municipis de Sant Salvador de Guardiola, comarca de Bages] que dóna per enter.²*

O.* Barcelona, ACA, Monacals, fons de Sant Benet de Bages, núm.2257.³

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1263, pàgs. 910 i 911.

Carta de Enego presbiter de Guardiola

K[arta] de Ennegone presbiter de Guardiola

K[arta] de Gvardiola.⁴

Cartas de Guardiola.⁵

[...] N. 1[...]⁶

Guardiola Guardiola Guardiola Guardiola Donacion [...] ⁷

978.

Guardiola.⁸

353⁹

2257¹⁰

In Dei nomine. Ego Ennego, Dei <gratia>¹¹ sacerdos, donatore. Magnum et satis licitum esse videtur domum Dei ubique hedifikare et de meis rebus honorare adque concedere. Audientes

predikacione Sanctorum Patrum quia elemosina ad morte liberet anima, cognoscenti me peccati maqula honustum, compuncti diuina pietate ut pius et misericors sit Deus in peccatis meis. Propterea concedo adque trado alodem meum, id est: kasas qum qurte et orto et terras qultes et inqultes et mulino et torqulario, meum proprium, et uineas ad domum Sancti Benedicti cenobii, qui est in onore Sancti Petri de Romma, et est fundatus in comitatum Minorisa, in ipso Anglo, iusta fluuio Lubrigato. Qui michi aduenit de comparacione. Et est ipse alaudes in kastro Guardiola siue in suas agencias. Et afrontant ipsas kasas qum qurte et torqulario et terra culta et inqulta et ipso uerdegario et molino aput sua resclosa et suo rego et omnia usibilia quod am¹² mulino pertinet, et ipsas uineas qui ibidem sunt: de orientis in uinea de Sesenanda uel de Ermemiro et illorum eredes; et de meridie in serra in stirpe; et de occiduo in terra de Sesenanda, qui fui de Unifredo qui est condam; et de parte uero circii in rio Corneddo. Et alia terra afrontat: de orientis qui est culta et erma in terra de Elo, femina, et de suos eredes; et de meridie in rio Corneddo; et de occiduo in uinea de Bellarone; et de parte uero circii in terra de Chindiuerga. Et ipsa uinea magore afrontat: de orientis in uinea de Eter et in ipsa uinea qui fuit de Eleseo, qui est conda; et de meridie in torrente; et de occiduo in uinea de Gimara et in uia. Et ipsas II de terra, cultum et inqultum, qui sunt ad Gallikanta, afrontant: de orientis in terra de Sedugono et in stirpe; et de meridie in terra de Bellarone et de Ermegelle; et de occiduo in stirpe in ipsa serra; et de parte uero circii in terra de Dato et de Polcramira uel suos eredes. Et alia pecia de terra qui est super Sogares, culta et inculta, afrontat: de orientis in terra de Altemiro uel suos eredes; et de meridie in serra in stirpe; et de occiduo in terra de Richille uel suos eredes; et de parte uero circii in uia. Quantum in istas afrontaciones includunt sic dono ipsas kasas cum qurte et torqulario et terra culta et inqulta, et uerdegario, et mulino aput sua resclosa et suo rego, et omnia usibilia quod a mulino pertinet ipsa medietate, et ipsas uineas qui ibidem sunt et ipsas alias terras, cultas et incultas, et ipsa uinea magore et tonnes IIII et qubos III et portadures parilios II ab integrum, cum exio uel regresio suo, et kauallo I et parilio I de boues et asino I et egua I. Volo enim ut hec omnia quod superius ressonat in potestate et dominacione Sancti Benedicti permaneat cenobii in onore Sancti Petri de Roma, uidelice modo et omnique tempore. Abbates enim et monachi seruietes domum Sancti Benedicti cenobii, presentes et futuri, ita obtineant sicut ceteris alodibus et munificenciis Sancti Benedicti illi pertinentibus usuandi uel fructuandi seu faciendi firmam abeant potestatem ut in perpetuum Sancti Benedicti sit exinde honoratus ut ueniam ad remedium anima mea ad Domino adipisci merear, amen. Quod si ego donator aut ullusque homo¹³ super terra uel subrogata persona qui hoc quod superius insertum est inquietare se presumserit¹⁴ non hoc ualeat uindikare set in primis ira Dei incurrat et peccatis meis animo illius sit obligato et ad limen sancte Dei Ecclesie se regognoscat extraneum et qum Iuda traditore se regosnoskat condemnatum et cum illo porcionem habeat in infernum, amen. Et postea in quadruplum componere faciam. Et in antea ista donacio firma et stabilis permaneat uidelice modo et omnique tempore.

Facta ista donacione die Kalendas Dezember anno XXV regnante Leutario rege, filio Leudeuigo.

Ennego, presbiter, qui ista donacione scripsi et feci et testes firmare rogau. Wadamirus,¹⁵ presbiter, SSS.* Bellus, presbiter, SSS monocus.* Adanagellus, SSS.* Sign+um Primus. Sign+um Reinallus.

Sign+um Oliba.

Ennego, presbiter, qui hanc ista karta donacionis scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *L'edifici del castell era al turó on actualment hi ha cal Miralda (actual municipi de Sant Salvador de Guardiola, comarca de Bages).*
2. *El pergami anava plegat (vuit sècs verticals i tres d'horizontals). Forat a la línia d'un sèc vertical, a la part central inferior del pergami (vegeu les notes 13 i 14). Hi ha altres forats a prop del marge inferior (anvers), que ja són fora del text. Les signatures d'alguns dels testimonis són autògrafes: Wadamirus, presbiter (signe); Bellus, presbiter (signe) monocus; i Adanagellus (signe).*

3. *Correspon al document núm. 353 de l'antiga sèrie provisional emprada per b.*
4. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a: Al dors: «Carta de Enego presbiter de Guardiola» (S. XII), «Karta de Ennegone presbiter de Guardiola» (S. XII), «Karta de Guardiola» (S. XIII).*
5. *Mitjans del segle XVIII.*
6. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
7. *Segle XVIII. Regest en castellà de vuit línies, amb tinta marró, del qual només es llegeix la primera paraula: Donación. És encapçalat pel mot Guardiola, escrit quatre vegades, amb tinta roja, i col·locat de través.*
8. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages). A sota hi ha el regest il·legible que datem al segle XVIII (vegeu la nota 7).*
9. *Mitjans del segle XX, amb llapis. Ratllat amb una aspa a inicis del segle XXI, també amb llapis.*
10. *Inicis del segle XXI, amb llapis.*
11. *gratia manca a O.*
12. *am a O.*
13. *la h d'homo afectada per la part superior d'un forat.*
14. *la segona s de presumserit afectada per la part inferior del mateix forat esmentat a la nota anterior.*
15. *Wadamirus en majúscules a O.*

280

979, gener, 13.

Donació pietosa. *Dagell [= Agell] i la seva esposa Saborosa donen al monestir de Sant Benet [de Bages] l'alou que tenen per compra al comtat de Manresa, al [terme de] castell Terçol, [castell de Castellterçol,] al Carner. [el Carner -mas-, actual municipi de Granera, comarca de Vallès Oriental] Fan la donació per a remei de les seves ànimes, amb el pacte que ells i els seus fills donaran la tasca al monestir.*

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 71, f. 1v-2, núm. 3.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1265, pàgs. 912 i 913.

A

Cal. 21, N°. 3¹

«Consta que ab acte clos per Savarico, monjo, en los idus de janer, any 25 del reynat de Lotari, rey, que Dagildo y sa muller Sabrosa donaren a la casa de Sⁿ Benet son alou propri, só és: casas ab las corts y horts, terras y vinyas, arbres fruyters y no fruyters, cultiu o herm, que·ls havia provingut per compra o per qualsevol altre veu. Tot lo que està en lo comptat de Manresa, en Castell Tersol, o en son terme, o en lo lloch dit al Carner. Tot lo qual afronta: de orient ab lo torrent o ab los casals de Oliva; de mitgdia ab la serra del Coll de Asses; de ponent ab lo riu del Graner; de tremontana ab la junta de las ayguas del riu de Granera. Quant estas afrontacions enclohuen ho donan a Sⁿ Benet per remey de sas ànimes, ab tal pacte que ells y sos fills donin la tascha a la casa de Sn Benet».

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

Donació pietosa. *Deudat i la seva esposa Adalguda, coneixedors que l'almoïna allibera l'ànima de la mort, donen al monestir de Sant Benet [de Bages] unes cases i unes terres que tenen per compra al comtat de Manresa, al terme [del castell] d'Avinyó. [actual municipi d'Avinyó, comarca de Bages] En tindran l'usdefruit mentre visquin i donaran la tasca al monestir.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 39.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1266, pàgs. 913 i 914.

Auinione¹

N. N.º 13²

In nomine Domini. Ego Deudatus et uxor mea Adalgude, donatores sumus alodem nostrum ad domum Sancti Benedicti. Magnum nobis et satum³ licitum esset uidetur domum Dei edificare et de nostris rebus Sancti Benedicti cenobii onorare adque concedere. Audientes predicacionem Patrum quia elemosinam a morte liberat animam. Cognoscentes nos peccati macula onusti compuncti diuina pietate ut pius et misericors sit Deus in peccatis nostris. Propterea nos donatores concedimus atque tradimus ad domum Sancti Benedicti cenobii, casas cum solos et superpositos, et curte, et terra culta, et uinea complantata, nostrum proprium, qui nobis aduenit per comparacione uel per quacumque uoce. Et est hec omnia in comitatu Menresa, infra fines de Auingone. Et afrontant ipsas casas et curte et terra et uinea complantata: de oriente in terra de Susanna, femina; de meridie in terra de Godemar; de occiduo in uinea de Ermemiro; de circi in torrente qui discurrit. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic donamus atque tradimus ad domum Sancti Benedicti cenobii, qui est situs iusta flumen Lubricato. Sic donamus ipsum nostrum alaude, totum ab integro, cum exios uel regresios suos. Uolumus ut hec omnia que suprataxiimus, in potestate et dominacione ad ipsius predicti Sancti Benedicti cenobii permaneat, modo uel omnique tempore. Abbates enim et monachi seruientes domum Sancti Benedicti cenobii, presentes et futuri, ita obtineant sicut ceteris alodibus Sancti Benedicti illi pertinentibus, usuandi uel fructuandi seu faciendi firmam abeat potestatem regulariter. In ea uidelicet racione ut cunctis diebus uite nostre teneamus et possideamus, et nos et posteritas nostra, secundum uoluntatem ipsius abbatis, et donare faciamus uel faciant ipsa tascha ad ipsius Sancti Benedicti cenobii. Quod si nos donatores, aut ullusque homo subposita persona qui contra hanc donacione uenerit pro inrumpendum aut inquietare presumpserit, iram Dei incurrat et cum Iuda Scharioth particeps in inferno sint, et peccatis animas nostras illis sit obligatum, et ad liminibus sancte Dei Ecclesie uel omni⁴ populo christiano extraneus eficiatus, et ista donacio suam abeat firmitatem.

Facta ista donacio XVIII Kalendas Februarii anno XXV regnante Leothario rege.

Signum+ Deudatus. Signum+ Adalgude, qui hanc donacione fecimus et firmare rogauimus. Signum+ Seniolfus. Signum+ Eldefredus. Signum+ Godemari.

Uuifredus, presbiter, scripsit et + sub die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Auinone» (S. XI).

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

3. satum a **O**, per satis.

4. omni a **O**, per omni.

282

979, gener, 16.

Venda. *Nicet ven a Badeleu, [= Basili] sacerdot, mitja mujada de vinya que té per herència al comtat i territori de Manresa, sobre la Celada, prop del Guix, [zona del Guix -vila i mas desapareguts-, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de vuit sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1082.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 135, pàgs. 140 i 141, ex **O**.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1267, pàg. 914.

M. N.º. 280¹

In nomine Domini. Ego Nizezus, uinditor sum tibi Bade[leuo], presbitero, emtore. Per hanc scriptura uindicionis me uindo tibi semodiata una de uinea, mea propria, qui michi aduenit de genitores meos. Et est ipsa uinea in chomitatum Minorisa, in eius [territo]rio, super ipsa Celada, prope ipso Gisso. Et afrontat ipsa semodiata de uinea: de oriente in terra de Sindredo; et de meridie in uinea de Sunigildo; et de occiduo in uinea de te comparatore; et de circi in uinea de Tomasio. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindo tibi ipsa semodiata de uinea ab integrum, cum exio uel regressio suo, propter precium solidos VIII in rem ualente. Et est manifestum. Quem uero iamdicta ipsa semodiata de uinea que ego tibi uindo de meo iure in tuo trado dominio et potestate ad omnia que facere uolueris. Quod si ego uinditor aut ullusque homo qui contra hanc ista karta uindicionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindikare, set componat ipsa semodiata de uinea in duplo cum omne suam inmeliacionem. Et in antea ista karta uindicionis firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta karta uindicionis XVII Kalendas Februarii anno XXV regnante Leutario rege, filio Leudeuici regi.

Sign+um Nizezus, qui hanc karta uindicionis feci et testes firmare rogauí. Sign+um Durandus. Sign+um Adroarius. Sign+um Odrigus.

Eles, leuita, qui hanc karta uindicionis scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

283

979, febrer, 22.

Venda. *Guimerà, la seva esposa Quíntol i Arcedònia, anomenada Eldregod, venen a Badeleu, [= Basili] sacerdot, una terra que Guimerà té per compra, Quíntol pel desè i Arcedònia per la seva mare, difunta, a la vora de la ciutat de Manresa, sobre la ciutat, al Prat i a Puig-rodó, [zona del Guix -vila i mas desapareguts-, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de vint-i-un sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1083.

- a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 136, pàgs. 141 i 142, ex O.
- b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1270, pàg. 916.

Menresa¹

M. N° 212²

[In nomine Domini.] Ego [Gimera et] uxori mea Chintilu et Arcedunia, que uo[kant E1]dre[go]du, uinditores sumus tibi Badeleus, sacer, emtore. Per hanc scriptura uindiccionis nostre uindimus nos tibi terra nostra propria, qui nobis aduenit a me Uuimera per comparacionem et a me Chintilu per meum decimum et a me Arcedunia per genitrice mea, qui est conda. Et est ipsa terra iusta ciue Minorissa, super ipsa ciuitatem, ad ipso Pradu uel ipsum Pugu Rotundu. Et afrontat ipsa terra: de oriente in uinea de te comparatore; et de meridie in terra de te Arcedunia, uinditrice, et in ipso uallo; et de occiduo in strada pluplica qui pergit ubique; et de circi in terra de te comparatore. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus nos tibi ipsa terra ab integrum, cum exio uel regressio suo, in propter precium solidos XX et I in rem ualentem. Et nichil que de ipsum precium aput te emtore non remansit. Est manifestum. Quem uero ipsa terra quem sic uindimus nos tibi de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestatem ad omnia que facere uolueris. Et qui contra hanc ista karta uindiccione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindiccare, set componat tibi ipsa terra in duplo cum onmi suo inmelioracionem. Et in antea ista karta uindiccione firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista karta uindiccione VIII Kalendas Marcii anno XXV regnante Leutarius rex, filium Leudeuici regi.

Sig+num Gimera. Sig+num Chintilu. Sig+num Arcedunia, que uokant Eldregodu, qui hanc ista karta uindiccione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Adolfus. Sig+num Adaulfu. Sig+num alio Gimera.

Iohannes, leuita, [qui] ista karta uindiccione scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a*: Al dors: «Menresa» (S. XII).
2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

284

979, abril, 17.

Venda. *Riquela, dona, i el seu fill Senfred, [= Sinfreu] venen a Badeleu, [= Basleu] sacerdot, una terra amb casal, conreada i erma, que Riquela té pel desè i Senfred, [= Sinfreu] del seu pare, difunt, al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] sobre la Celada, a Puig-rodó, [zona del Guix -vila i mas desapareguts; veïnat-, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu d'un sou i quatre diners, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1084.

- a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 137, pàg. 142, ex O.
- b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1278, pàg. 921.

M. N° 259¹

I[n nomine Domini. Ego R]ichelle, femina [et filio meo] Seniofredo, uinditores sumus tibi Badeleus sacer, e[mtore]. Per anhc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi terra cum kasale culta uel erma, qui nobis aduenit a me Richelle per meum decimum et a me Seniofredo per genitore meo, qui est condam. Et est ipsa terra in comitatum Minori[sa], super ipsa Zela,² in ipso puio Rotundo. Et afrontat: de or[ien]te in terra de Scluuu uel de te comparatore; et de meridie de te ipso comparatore siue de [...]nudo; et de occiduo in terra de Ellomare uel suos erres; et de circi similiter. Quantum i[nfra istas] IIII^{or} afrontaciones includunt sic uindimus nos tibi ipsa terra culta uel erma c[um kasa]le ab integrum, [cum exio] uel regresio suo, in propter preciu solido I et dinarios IIII [in r]em ualentem. [Si aliquis homo contra] ista karta uindicione uenit pro inrump[endum] aut inquietare uoluerit non hoc ualeat uindicare set componat ip[sa] terra in [du]plo cum omnem suam inmeliacionem. Et in antea ista karta uindicio firma permanea omnique tem[pore].

[Facta karta uindic]ione VX Kalendas Madii anno XXV rennntem Leut[ario filio Ludouici].

Sig+num Richelle. Sig+num [Senio]fredo, qui ista uindi[cio fecimus et firmare r]ogauimus. Sig+num Igela. Sig+num Ammalrigus. Sig+num [...].

Ermengandus, presbiter, qui ista kar[ta uindicionis scripsit et + die ano quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. ipsa Zela a O, per ipsa Celada.

285

979, abril, 30.

Venda. *Vencemal i la seva esposa Quíntol, i Baldofred i la seva esposa Godmira, venen a Baldomar, sacerdot, una terra, que tenen dels parents i per altre dret, al comtat de Manresa, al territori [de la ciutat] de Manresa, al Pla de Bages, a Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de quaranta sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1085.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 138, pàg. 143, ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1279, pàgs. 921 i 922.

B. N.º. 504¹

In nomine [Domini. Ego Uencem]ale et uxori mea Chin[tilo, et Baldo]fredo et uxori mea Gutm[ira, uindito]res sumus tibi Baldomare, presbiter, emtore. Per hanc scriptura uindicion[is nostre] uindimus tibi terra nostra propria, qui [nobis] aduenit de parentorum uel per quacumque uoce. Et est ipsa terra in comitatum Minorisa, in eius territorio, in Campo Baias, ad ipso Monte Pectano. Et afrontat ipsa terra: de oriente in terra de Uiuencio uel suos eres; et de meridie in terra [de] Arnallo uel suos eres; et de occiduo similiter; et de circi in terras de Trassemundo. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa terra ab integrum, cum exio uel regressio suo, in propter precium solidos XL in rem ualentem. Et nichil que de ipso precio aput te emtore non remansit. Et est manifestum. Que uero predicta ipsa terra que nos tibi uindimus de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestatem ad omnia que facere uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra hanc ista carta uindicionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa terra in duplo cum omne suam inmeliacionem. Et in antea ista carta

uindicionis firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta carta uindicionis II Kalendas Madii anno XXV regnante Leutario rege, filio Leudeuici regi.

Sign+um Uencemale. Sign+um Chintilo. Sign+um Baldofredo. Sign+um Gutmira, qui hanc karta uindicionis fecimus et testes firmare rogauimus. Sign+um Uuifredus. Sign+um Suniarius. Sign+um Galindo.

Ansulfus, presbiter, qui hanc karta uindicionis scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

286

979, maig, 3.

Donació pietosa. *Adroer, sacerdot i monjo, malalt i coneixedor que l'almoina allibera l'ànima de la mort, dona al monestir de Sant Benet [de Bages] un alou que té al terme del castell de Terçol. [castell de Castellterçol, actual municipi de Castellterçol, comarca de Vallès Oriental]*¹

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1081.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1280, pàgs. 922 i 923.

G. N° 170²

In Dei nomine. Ego Adroarius, sacerdos [uel monachus], donator. Magnum [et satis licitum esse ui]detur domum Dei u[bique] edificare et de meis rebus hon]orare atque con]cedere. Au]dientes predicacionem Sanctorum Patruum quia helemosina a morte lib[er]at anima, co]gnoscenti me peccati [honustum compunctus diuina pietate] ut pius et misericors sit Deus in peccatis meis. Propterea concedo atque trado alodem meum, [id est: kasas cum curtes et] hortos cum [ipsis pomiferis et ipso torculario et terra]s, uineas cultas [uel in]cultas, siluis, garricis, cultis uel incultis, [cum eorum ue]l illorum afrontaciones, [sicut resonat in me]is scripturas, [usuuilia mea propria, ad domum Sancti Benedic]ti cenobi, [qui est in hono]re Sancti Petri apostoli sedis apostolicae Romanae [Ecclesie, et est fundatus in comitatum Minorissa, in ipso Angulo], iusta flu]men Lupricato. Qui mihi aduenit de compa]racione [uel parentorum meorum] uel per quacumque uoce. Et est ipse alodes [in castro Terciolo uel] in suas aiacen]cias uel ubicumque inueni]re potueritis, [totum ab integrum, cum exios uel re]gressios [earum. Uolo enim] ut hec omnia quod superius resonat in potestate et dominacione Sancti Benedicti permaneat cenobi in honore Sancti [Petri apostoli] sedis Rome, ui]delicet modo] uel omnique [tempore. Abbates] enim et monaci seruientes domum Sancti Benedicti cenobii, presentes enim et futuri, ita obtineant sicut ceteris alaudibus et munificenciis Sancti Benedicti illi pertinentibus, usuandi uel fructuandi seu faciendi, firmam habeat potestatem ut in perpetuum sanctus Benedictus sit exinde honoratus ut ueniam ad reme]dium anima] mea a Domino Deo adipisci merear, amen. Quod si ego donator aut ullusque homo super terra uel subrogata persona quia hoc quod superius insertum est [in]quie]tare se presum]pserit], non hoc ualeat uindicare set in primis ira Dei incurrat et peccatis meis anima illius sit obligatum et a limine sancte Dei Ecclesie se recognoscat extraneum et post[ea in] quadruplum componere faciat. Et in antea ista donacio firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista donacione V Nonas [Mai] anno XXV regnante Leutario rege, filio Leudeuici regi.

Sig+num Adroarius, presbiter uel monachus, qui fuit doctus scribere et pre nimia egritudine non possum scribere, qui ista donacione feci et testes firmare rogau. Baldemarus, presbiter SSS* Goltredus, SSS.* + Argimirus.*

Isarnus, sacerdos, qui hanc donacione scripsit et SSS die et anno quod supra, cum literas superpositas in uerso secundo uel in tercio.

1. *Pergamí deteriorat.*
2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

287

979, maig, 3.

Donació pietosa. *Adroer, sacerdot i monjo, malalt, coneixedor que l'almoina allibera l'ànima de la mort, dóna al monestir de Sant Benet [de Bages] un alou que té per donació del seu senyor, Guadamir, difunt, al comtat d'Osona, al Sevedà. [actual municipi de Seva, comarca d'Osona] També li dóna l'alou que té per herència al comtat de Manresa, al terme del castell de Terçol. [actual municipi de Castellterçol, comarca de Vallès Oriental] Ho fa per a remei de la seva ànima i de l'ànima de l'esmentat Guadamir, difunt.*¹

[O]. Original no localitzat.

A.* Còpia del segle XI: Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1087.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1281, pàgs. 923 i 924.

G. N° 167²

In Dei nomine. Ego Adroarius, sacer et monachus, donator. Magnum et satis licitum esse uidetur domum Dei ubique aedificare et de meis rebus honorare atque concedere. Audientes predicationem Sanctorum Patrum quia elemosina a morte liberat anima, cognoscenti me peccati honustum compuncti diuina pietate, ut pius et misericors sit Deus in peccatis meis, propterea concedo atque trado ad domum Sancti Benedicti cenobii alaudem meum proprium, id sunt: kasas, kasalibus, curtis curtalibus, ortis, ortalibus, cum omni genera arborum, et torculario et terras et uineas cultas et ermas, siluis et garricis, cultis uel incultis, qui mihi aduenit hec omnia de genitori uel de genitrice mea uel per quacumque uoce uel per carta donacionis de seniori meo Uuadamiri, condam. Et sunt ipsos alaudes, sicut superius dicitur, in comitatu Ausona, ipsas alaudes quod reliquid mihi senior meus, in Seuedano, id sunt: kasas, kasalibus, curtis, curtalibus, terras cultas et ermas, cum omni genera arborum, cum illorum afrontaciones. Et in comitatu Minorisa, infra termines de kastrum Terciolo, id sunt: kasas, kasalibus, curtis, curtalibus, ortis, ortalibus, cum omni genera arborum, et terras et uineas cultas uel ermas, siluis, garricis, cultis uel incultis, cum illorum uel eorum afrontaciones, sicut resonant in meas scripturas, totum ab integrum, cum exios uel regressios earum. Et ipsos alaudes quod superius sunt inserti sic dono atque concedo a Domino Deo et ad Sancto Benedicto, qui est subditus Sancti Petri Rome, propter Deum et remedium anime mee uel de seniori meo Uuadamiri, condam. Abbatis enim et monachi seruientes Sancti Benedicti, presentes enim et futuri, ita obtineant sicut ceteris alaudibus et munificentis Sancti Benedicti IIII pertinentibus, usuandi uel fructuandi seu faciendi, firmam habeant potestatem ut in perpetuum sanctus Benedictus sit exinde honoratus, ut ueniam et remedium animas nostras a Domino Deo adipisci meretis, amen. Quod si ego donator aut ullusque homo de ullaque persona quia ipsos iamdictos alaudes inquietare se presumpserit uel de sancta Dei Ecclesia abstraere se uoluerit, non hoc ualeat uindicare sed in primis ira Dei se incurrat et a limine sancta Dei Ecclesia extraneum se recognoscat et a peccatis meis anima illius sit obligatum et cum Iuda in inferno particeps fiat et postea ipsos alaudes ad ecclesia Sancti Benedicti in quadruplo se componat. Et in antea hista donacio firma permaneat modo uel omnique tempore.

Facta hista donacione V Nonas Madii anno XXV regnante Leutario rege, filium Leudouici.

Sig+num Adroarius, presbiter et monachus, qui fit doctus scribere et per nimia egritudine non

possum scribere, qui hista donacione feci et firmaui et firmare rogau. Baldemarus, presbiter SSS
Goltredus SSS Sig+num Argemirus.

Danagildus, subdiaconus, qui hista carta scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *El text d'aquest document és diferent d'un altre de la mateixa data, però on consta només la donació de l'alou de Castellterçol (núm. 289). L'escrivà també fou un altre. Hi ha un tercer document amb la mateixa data la signatura el qual és: AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1086 que no s'ha localitzat [reproducció fotogràfica de la signatura de l'escrivà, de vers 1966: ARAGÓ, Antoni M., "L'escrivania pública de Santes Creus a l'època post-fundacional", a *I Col·loqui d'Història del Monaquisme Català*, vol. II, apèndix, s. n]*
2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

288

979, maig, 8.

Donació pietosa. *Enegó, sacerdot, i Sesnanna donen al monestir de Sant Benet [de Bages] el castell de Maians, amb tots els seus alous, llevat de l'alou de Godmar; [= Gomar] vuit peses entre or i argent; un alou a Aldorell; i uns alous a Tenes. [parròquia de Maians, actual municipi de Castellfollit del Boix, comarca de Bages] Fan la donació en compliment de la darrera voluntat d'Unifred, difunt, tal i com han ordenat i han corroborat Odsend, jutge, i els altres jutges presents al judici.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1283, pàgs. 924 i 925.

A

M. S. N°. 4¹

In nomine Domini. Ego Ennego, presbitero, et Sesenanda, femina, donatores sumus ad domum Sancti Benedicti cenobii, qui est scitus in subicione Sancti Petri apostoli sancte sedis Rome, et est fundatus suburbium Minorisa, iusta flumen que nuncupantur Lubrigado. Ad hec predicto domo Sancti Benedicti donamus kastrum que dicitur Midiano et suos aulodes cum suo termine, exceptus aulode de Godemare. Et donamus ibidem pensas VIII, inter auro et argento. Et donamus ibidem aulodem qui est in Aldorelo, cum ture et cassas et curtes, ortos, uineas, terras cultas et eremas. Et donamus ibidem aulodes qui sunt in locum uocitatum Tenes, id sunt: casis, curtis, terris, uineis et uascula quod ibidem est. Hec omnia predicta donamus a predicto domo ut in eo iure perpetuo inreuocabili modo eternitate seruetur quomodo nobis iussit condam Unifredi, quando ad extrema uenit uolumptate unde nos iudicium abligatum tenemus asserie condicionis editum infra metus temporum, quod nos hordinauit uel roborauit Odesindo, iudice, cum ceteris aliis nobilis iudices qui in ipso iudicio manibus illorum sunt roborati. Quod si nos donatores aut ullusque homo qui contra hanc donacione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare sed componat hec omnia predicta in duplo cum omnem suam inmelioracione, et hanc scriptura donacionis firma perseueret omnique tempore.

Facta ista scriptura donacione VIII Idus Madii anno XXV regnante Leutario rege.

Ennego, presbiter SSS. Sig+num Sesenanda, qui hanc donacione fecimus et eam firmare rogauimus. Sig+num Hiemenes. Sig+num Gotdemares. Sig+num Martino. Sig+num Agela. Sig+num Esmeraddo.

Gelmirus, leuita SSS + Audesindus SSS.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

289

979, maig, 27.

Venda. *Franc i la seva esposa Anastàsia venen a Guifred [= Gifreu] i la seva esposa Quíxol dues peces de terra que conreada i erma amb arbres glaners i garrigues que tenen per compra al comtat de Manresa, al terme de Buc, a la Portella, [la Portella -mas-, actual municipi de Castellnou de Bages, comarca de Bages] pel preu de sis sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona. Antigament a l'arxiu de Sant Benet de Bages.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 78, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1284, pàgs. 925 i 926.

A

In nomine Domini. Ego Francho et uxor mea Anestasia, uinditores summus uobis Uuifredus et uxor mea Guisulo, hemtores. Per anc scriptura uindicionis nostre uindimus uobis pecias II de terras cultas et ermas cum illorum arboribus glandiferis uel gariciis qui ibidem sunt, qui nobis auenit per nostra excomparacionem. Qui sunt ipsas duas pecias de terras culta uel ermas in comitatum Menresa, in termine de ipso Bugo, ad ipsa Portella. Qui affrontat ipsa una pecia de terra culta uel erma: de horientem in tera de uos comparatores; de meridie in terra uel in ipsa garigo de uos comparatores; de hocciduo in similiter de uos comparatores; de circi in ipso cinglo. Et alia pecia de terra culta uel erma cum illorum arboribus affrontat: de horientem et de meridie uel de hocciduo in terra de uos comparatores; de circi in ermo de nos uinditores. Quantum infra istas IIII^{or} afrontaciones includunt, sic quod modo pedibus nostris ambulauimus, sic uindimus uobis ipsas duas pecias de terras cultas uel ermas cum ilorum¹ arboribus, totum ab integrum, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos VI in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero predicta ipsas II de pecias de terras cum illorum arboribus de nostre iuro in uestro tradimus dominio et potestatem. Quod si nos uinditores aut ullusque hommo qui contra anc ista carta uindicionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat uobis in duplo cum suam inmeliacionem. Et in antea ista carta uindicio firma stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicionis VI Kalendas Iunii anno XX^{mo} V^{to} regnantem Leutarius rex.

Sig+num Franchoni. Sig+num Anestasia, qui ista carta uindicionis fecimus, testes firmare rogauimus. Sig+num Immella. Sig+num Baldefredus. Sig+num Gudregilde.

+ Stephanus presbiter, qui ista carta uindicionis rogitus scripxit SSS sub dies et annos quod supra.

1. *ilorum segons A.*

290

979, juliol, 19.

Venda. *Salomó, anomenat Bonfill, [= Bofill] ven a Badeleu, [= Basleu] sacerdot, una terra que té per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] sobre la Celada,*

[zona del Guix -vila i mas desapareguts; veïnat-, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] *pel preu de quaranta sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1088.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 139, pàg. 144, *ex O.*

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1286, pàg. 927.

M. N°. 340¹

In nomine Domini. Ego Salomone, que uocant Bonefilio, uinditor sum tibi Badeleuo, presbitero, emptore. Per hanc scriptura uindicionis mee uindo [tibi terr]a mea propria, qui michi aduenit per comparacione. Et est ipsa terra in comitatum Minorisa, in eius territorio, supra ipsa Celada. Et afrontat ipsa terra: de orientis in strata publica; et de meridie in ipso aquaducto; et de occiduo in uinea de Uendudo uel suo ere, siue in uinea de Lupo; et de cerci in terra de Sonifredo uel de Madexo. Quantum istas afrontaciones includunt sic uindo tibi ipsa terra ab integrum, cum exio uel regressio suo, propter precium solidos XL in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero predicta terra que tibi uindo de meo iure in tuo trado dominio et potestatem ad omnia que facere uolueris. Quod si ego uinditor aut hullusque homo qui contra hanc carta uindicionis uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat tibi ipsa terra in duplo cum omne sua inmelioracione. Et in antea ista carta uindicionis firma permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista karta uindicionis XIII Kalendas Augusti anno XXV regnante Lothario rege, filium Leudeuici regi.

Sign+um Salomone, que uocant Bonefilio, qui ista carta uindiccione feci et firmare rogauí. Sign+um Durando. Sign+um Recosindo. Sign+um Senderedo.

Eldouigius, sacer, qui ista carta uindicione scripsi et SSS die uel anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

291

979, juliol, 23.

Venda. *Gotsens [= Ausens, Otsens] i la seva esposa Dacolina venen a Adroer una terra que tenen per compra al comtat de Manresa, al castell Bellid, [castell de Castellbell] a Penedes, [actual municipi de Castellbell i el Vilar, comarca de Bages] pel preu de vuit sous.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1089.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1287, pàgs. 927-928.

In nomine Domini. Ego Getesindo et u[x]ori mea Dacolina, uinditores sumus tibi Adroario, emtore. Per hanc scriptura [uindicacionis] nostre uindimus tibi terra culta, qui nobis a[due]nit per c[o]mparacione. Et est in comitatum Menresa, in castrum [Bellid], ubi dicunt Penedes. Et afrontat ipsa terra: de partes tres in terra de te comparatore; de una in terra de nos uindit[ore]s. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa terra ab integrum, cum exio uel regresio suo, [in propter precio solido]s VIII. Et nichil [exinde non rem]ansit. Est manifestum. Quem uero ec omnia sicut superius ressonat de nostro iuro in [uestro tradimus domin]io et po[te]stat[e]. Quod si nos uin[ditores] aut ullusque omo qui contra hanc ista uindicacione uenerit pro inrumpendum [non hoc ualeat] uindicare set componat in duplo cum [omne]m suam inmelioracionem. Et in antea ista uindicacione firma et stabilis perma[neat] que tempore.

Facta carta [uindicacione] X Kalendas Augustus anno XXV regnante Leutario rege.

Sig+num Getesindo. Sig+num Dacolina, qui ista carta uindicacione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Exibio. Sig+num Argila. Sig+num Eles.

Petrasio, presbiter, qui ista carta uindicacione scripsit et SSS sub die et anno quod supra.

292

979, setembre, 6.

Donació. *Guifred [= Gifreu] i Riculf donen a Sant Pere de Roma [Sant Pere del Vaticà, Laci, Itàlia]¹ el terme del castell de Mura amb la vall de Fontfreda, [actual municipi de Mura, comarca de Bages] és a dir, tot allò que compraren al seu senyor, el comte Borrell [II de Barcelona, Girona i Osona-Manresa] al comtat de Manresa, a la vall de Nèspola. Ho retindran ells i els seus fills legítims, mentre visquin, al servei de Sant Pere de Roma.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 79, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1290, pàgs. 930 i 931.

A

T. S. N° 52²

In nomine Domini. Ego Uuifredus et Riculfo. Certum quidem manifestum est enim quia sic placuit animis nostris et placet nullus quoqueagentis imperio nec suadentis ingenio set propria expontanea nostra nobis hec elegimus cum Deo bona uoluntas ut carta fecisemus ad Sancti Petri Roma, sicuti et fecimus, id est: ipsum castrum que nuncupantur Muresino, simul cum ipsa ualle que dicitur Fontfreda, et ipsas terras et uineas et casas cum curtes, solos et superpositos cum rocas, cultum uel eremum, quantum Borrello, comes, seniori nostro, cum uxori sue fecisset nobis carta.

Qui nobis aduenit per nostra comparacione uel per quacumque uoce. Et est ec omnia supranominata in comitato Minorisa, in ualle que uocant Nespula. Et afrontad ec omnia supranominata, ipsum puium que nunchupantur Mureseno qui supranominatam scriptum est, cum suos terminos: de orientis ad ipsa elzina de Bonemiro uel ad ipso collo de Lor; et de meridie ad ipsa Garganta uel in ipsa serra de castro Petra; et de occiduo in ipso rio que uocant Telarios uel in ipsa uilla de Curnudella siue in ipso rio de Sancto Martino; et de circi in ipso [termine] de Talamancha uel in ipsa serra de Rouer Bel. Quantum istas afrontaciones includunt sic donamus ista hec omnia suprascripta ad Sancti Petri Roma totum ab integrum. In tale conuentum uel uidelicet racione ut in diebus nostris nos donatores teneamus et possideamus homnibus diebus uite nostre uel filiis nostris et proenie nostra si abuerimus de vere coniugio aput seruicium de Sancti Petri quod nobis mandauerit ipsum apostolicum uel custodes Sancti Petri. Et est manifestum. Quem uero predicta ipsa ec omnia que nos donamus ad Sancti Petri Roma. Quod si nos donatores and ullusque homo qui contra anc ista donacione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ista ec omnia cum omni sua inmeliacione. Et in antea ista donacione firmis et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta carta donacione VIII Idus September anno XXV regnante Leutario rege, filium Leudeuici regii.

Uuifredus, SSS. Riculfus, SSS. Sig+num Amilla. Sig+num Gischafred. Sig+num Sendred.

SSS Uuidisclus, qui ista donacione scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *De fet a Sant Benet de Bages, en virtut de la seva dependència de Sant Pere de Roma per voluntat del fundador del monestir, Sala.*
2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

293

979, desembre, 8.

Donació pietosa. *Senfred, [= Sinfreu] coneixedor que l'almoina allibera l'ànima de la mort, dóna al monestir de Sant Benet [de Bages] Un alou format per cinc quarteres de vinya. Fa la donació per a remei de la seva ànima.*¹

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1090.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 140, pàgs. 144 i 145, ex **O**.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1292, pàg. 932.

B. N°. 50¹

In Dei nomine. Ego Soniefredus, donator. Magnum et satis licitum esse uidetur domum Dei edificare et de meis rebus honorare adque concedere. Audiens predicationem Sanctorum Patrum quia elemosina a morte liberat anima, cognoscenti me peccati macula honustum, compunctus diuina pietate ut pius et misericors sit Dominus in peccatis meis. Propterea concedo atque trado alodem meum, id sunt, uineas cum eremo, id est, quartaratas V. Et afrontat ipsa uinea: de oriente in uinea de Macha; et de meridie in uia uel in torrente; et de occiduo in uinea de Casto; et de circi in serra. Et ipsa alia pecia de uinea afrontat: de oriente in uinea de Erouigio; et de meridie in uinea de Chintulo, femina, uel suos eres; et de occiduo in uinea de Suniario; de circi in uia. Et alia pecia afrontat: de oriente in terra de Gurgurio; de meridie in uinea de Chintulo, femina; de occiduo in uinea de Belet; de circi in uinea de Ranarico. Quantum infra istas omnes afrontaciones includunt sic dono ipsas uineas et tonna I. Sic dono ad domum Sancti Benedicti permaneat cenobi, qui est in

onore Sancti Petri de Roma, uidelicet modo et omnique tempore. Abbates enim et monaci seruientes domum Sancti Benedicti cenobii, presentes et futuri, ita obtineant sicut ceteris alaudibus et munificentis Sancti Benedicti illic permanentibus usuandi uel fructuandi seu faciendi, firmam abeant potestatem ut in perpetuum sanctus Benedictus sit exinde onoratus, ut ueniant ad remedium anima mea ad Domino adipisci merear, amen. Quod si ego donator aut ullusque homo super terra uel subrogata persona qui hoc quod superius insertum est inquietare se presumserit non hoc ualeat uindicare set in primis ira Dei incurrat et peccatis meis anime illius sit oblicatum et ad limen sancte Dei Ecclesie se recognoscat extraneum, et cum Iuda traditore se recognoscat condempnatum, et cum illo portionem habeat in infernum, amen. Et postea in quadruplum componere faciat. Et in antea ista donatio firma et stabilis permaneat uidelicet modo et omnique tempore.

Facta ista donatione die VI Idus December anno XXVI regnante Leutario rege.

Sig+num Soniefredus, qui hanc carta donatione fecit et firmare rogauit. Amalricus, presbiter, SSS.* Guilmundus, SSS.* Sauas, SSS.* Ioannes, SSS.*

Isarnus, sacer, qui anc karta scripsit et subscripsit SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

294

980, gener, 9.

Venda. *Esperandéu i la seva esposa Ermetruit, [= Mentruit, Mentrud] i Comtals i la seva esposa Tòrtora, venen a Badeleu, [= Basleu] sacerdot, una terra que tenen per compra al comtat i territori de Manresa, sobre la Celada, [zona del Guix -vila i mas desapareguts; veïnat-, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de quinze sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1091.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 141, pàg. 146, *ex O.*

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1297, pàg. 934.

M. N°. 103¹

In nomine Domini. Ego Sprandeo et uxori mea Ermetruites, et Chomitales et uxori mea Tortera, et Bradila, uinditores sumus tibi Badeleo, presbitero, emtores. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi terra nostra propria, qui nobis aduenit de comparacione uel per quacumque uoce. Et est ipsa terra in chomitatum Minorisa, in eius territorio, super ipsa Celada. Et afrontat ipsa terra: de oriente in terra de Eldesinda; et de meridie in terra de Placeda uel de te comparatore uel uestros eres; et de occiduo in terra de te comparatore uel de Ansileo; et de circi in terra de Giskafredo uel de Ostendo. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa terra ab integrum, cum exio uel regressio suo, propter pre[cium] solidos XV in rem ualente. Et est manifestum. Quem uero iam predicta ipsa terra que nos tibi uindimus de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestate ad omnia que facere uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista karta uindicionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa terra in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista karta uindicionis firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta karta uindicionis V Idus Ienoarii anno XXVI regnante Leutario rege, filio Leudeuici regi.

Sign+um Sprandeo. Sign+um Ermetruites. Sign+um Chomिताles. Sign+um TorterA.*
Sign+um Bradila, qui hac karta uindicacionis fecimus et testes firmare rogauimus. Sign+um
Elias. Sign+um Fruia. Sign+um Gontarius.

Eles, leuita, qui hanc karta uindicacionis scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

295

980, febrer, 2.

Venda. *Riquelda ven a Badeleu, [= Basleu] sacerdot, una terra que té pel redese al comtat de Manresa, al costat de la ciutat, [al seu terme/territori,] sobre la Celada, al Prat, [zona del Guix - vila i mas desapareguts; veïnat-, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de dos sous, a pagar en coses que ho valguin.*¹

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1092.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 142, pàg. 147, ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1299, pàgs. 935 i 936.

Menresa²

M. N° 279³

In nomine Domini. Ego Richilde, femina, [uinditri]x sum tibi Badeleui sacer, emtore. Per hanc scriptura uindicacionis me uindo [tibi terra] mea propria, que michi aduenit per meum redecimum. Et est ipsa terra in comitatu Minorissa, [iusta] ipsam ciuitatem, in super ipsa Celada, ad ipso Pradu. Et afrontat ipsa terra: de oriente [in ...]ergine; et de meridie in terra de Arcedunia; et de occiduo in strada; [et de circi in terra de Se]niofredo. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindo tibi ipsum meum redecimum [quod mihi ibide]m contingit per cumquenque qualeque uocem hab integrum, cum exio uel regresio suo, [in propter precium solidos II in rem] ualentem. Et nichil que de ipsum precium aput [te] emtore non remansit. Est ma[nifestum. Quem uero hec om]nia superius nominata quem sic uindo tibi de meo iure in tuo trado dom[inio et potestate ad om]nia que facere uolueris. Et qui contra hanc ista karta uin[dicacionis uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat] uindicare set componat tibi ista omnia superius [nominata in duplo cum omnem suam inmelioraci]onem. Et in antea ista karta uindicacionis firma et stabilis per[maneat modo uel omnique tempore].

[Facta karta uindicacione] IIII Nonas Frebruarii anno XXVI regnante [Leutario rege, filio Ludouici].

Sig+num Richilde, femina, qui ista karta [uindicacionis feci et firmare rogau]. Sig+num [...]. Sig+num Adrouarius. Sig+num [...].

Iohannes, [qui ista karta scripsit et SSS die anno quod supra].

1. *Pergamí deteriorat. La quantitat pagada no es llegeix actualment en el pergamí original, però consta en un extracte fet en el segle XVIII reportat per Benet (cf. a).*

2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b: Al dors «Menresa» (S. XII).*

3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

Venda. *Sesovija, dona, i Avonda, dona, venen a Venaric i la seva esposa [...] la meitat d'un alou (una terra conreada i erma amb vinya i arbres) que tenen dels seus pares al comtat de Manresa, al terme del castell Bellid [castell de Castellbell, actual municipi de Castellbell i el Vilar, comarca de Bages] pel preu de sis sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1093.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1300, pàg. 936.

In nomine Domini. Ego Sesouiga, [femina], et [Abundo], femina, uinditor[es sumus uobis] Uenaricus et uxori su[e ...], emtores. [Per] hanc scriptura uindicacionis nostre uindimus uobis alaudem nostrum prop[rium ipsa medietate, ... uo]bis terra culta siue erma cum ipsa uinea, set cum illorum arboribus, qui nobis aduenit de ienitores nostros. [Et est] ipsa hec omnia in comitatum Minorisa, in terminio de castro Belido. Et afrontat ipsa hec omnia: de parte orientis in ipsas strata publicha uel in ipso ponte; et de meridie in serra uel in strata que per[gi]t hu[b]ique; et de occiduo in terra de Guadamiro uel in terra de Baio, filio Galindo qui est condus; et de circi in uinea de Guisamundus, leuita, uel eres suos. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus uobis in ista hec omnia quod superius resonat ipsa nostra medietate quod si nos ibidem abemus uel abere debemus, totum ab integrum, cum exio uel regression earum, in propter precium solidos VI in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero [nos] hec omnia predicta de nostro iure in uestro tradimus dominio et et potestatem ad omnia que facere uolueritis. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra hanc ista carta uindicacione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa hec omnia in duplo cum omnem suam inmelioracione. Et in antea ista carta uindicacione firma [et stabi]lis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista carta uindicacione Idus Frebuarii anno XX[V]I regnante Leotario rege, filium Leudeuicho rex.

Sig+num Sesouia. Sig+num Abunda, nos qui i[sta carta uindi]cacione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Eldebonus. Sig+num Suniarius. Sig+num Eldemares.

Borrellus, leuita, qui ista carta uindicacione scripsit et SSS die et anno quod supra.

Venda. *Goltred i la seva esposa Quíxol i llurs filles Ermesenda i Borrella venen a Alfons una terra que tenen per compra al comtat de Manresa, al terme de la serra de la Figuera, a Maians, [parròquia de Maians, actual municipi de Castellfollit del Boix, comarca de Bages] pel preu d'un sou, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 80, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1301, pàgs. 936 i 937.

M. S. N.º. 21¹

In nomine Domini. Ego Golteredo et uxor mea Cixilo et filias meas Ermesinda et Borella, uinditores sumus tibi Adeuonso, emptore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi terra culta et erma, nostra propria, qui nobis aduenit per comparacione et ad nos filias per ienitrice nostra. Et est ipsa terra in comitatum Minorisa, in terminio de ipsa sera de ipsa Figera, in ipso Midiano. Et adfrontat ipsa terra: de oriente in terra de Fedelo et suos eredes; de meridie in malolio de me comparatore; de occiduo in uinea Ermesinda et suos eredes; de circi in stirpe; sic uindimus tibi ipsa terra. Quantum in istas adfrontaciones includunt ab integrum, exio uel regressio suo, propter precium solido I in rem ualemtem. Et est manifestum. Quem uero ipsa terra de nostro iuramus in tuo tradimus dominio et potestatem. Quod si nos uinditores aut ullus homo qui hanc ista carta pro inrumpendum uenerit non hoc ualeat uindicare quod petit sed componat ipsa terra in duplo cum omni sua inmelioracione. Et in antea firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicione XIII Ckalendas Marcii anno XXVI regnante Leutario rege.

Sig+num Golteredo. Sig+num Cixilo. Sig+num Ermesinda. Sig+num Bosella, qui ista carta uindicione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Pascualo. Sig+num Seniofredo. Sig+num Miro.

Salla, sacer, qui ista carta uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

298

980, febrer, 22.

Venda. *Ermegell ven a Elo [dona] una mujada de terra que té dels parents al comtat de Manresa, a l'església de Sant Iscle, [antiga parròquia de Sant Iscle de Bages, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de deu sous, a pagar en coses que ho valguin.*¹

[O]. Original no localitzat.

A. Trasllet de 10 de juliol de 1199: Barcelona, ACA, Monacals, fons de Sant Benet de Bages, núm. 2258 B.²

B. Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 80, Calaix 49 i 50, [abans: Calaix 26] B. N. 73.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 143, pàgs. 147 i 148, ex B.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1302, pàg. 937, ex B.

A

De Sent Yscla³

B N° 73⁴

St. Iscle

No fa per esta Casa⁵

980

S Iscle

Venta â favor de Ello de una modiada de tierra en el territorio de S. Iscle.⁶

216⁷2258 B⁸

In nomine Domini. Ego Ermemille,⁹ venditor¹⁰ sum Ello,¹¹ emptor.¹² Per hanc scriptura uinditionis¹³ mee¹⁴ uindo¹⁵ tibi modiatu una de terra mea propria qui mihi aduenit de parentorum. Et est ipsa terra in comitatum¹⁶ Minorisa,¹⁷ in eius territorio, ad domum Sancti Aciscli. Et afrontat¹⁸ ipsa terra: de oriente in terra de Godebalda;¹⁹ et de meridie in terra de Aliona;²⁰ et de occiduo et de circi²¹ in terra de me uinditore.²² Quantum infra istas affrontaciones includunt sic uindo²³ tibi ipsa modiatu de terra ab integrum, cum exio uel regressio suo, in propter precium solidos X in rem ualentem. [Et est m]anifestum.²⁴ Quem uero predicta ipsa terra que²⁵ ego tibi uindo²⁶ meo iure²⁷ in tuo trado dominio et potestatem²⁸ ad omnia que²⁹ facere uolueris. Quod si ego uinditor³⁰ aut ullusque omo³¹ qui contra hanc ista carta uindicionis³² uenit³³ pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set³⁴ componat ipsa terra in duplo cum omnem³⁵ suam³⁶ inmelioracionem.³⁷ In tale pactum uel uidelicet racione³⁸ si uindere³⁹ uolueris non habeas potestatem nisi ad me uel posteritas mea. Et in antea ista carta uindicionis⁴⁰ firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta⁴¹ carta uindicionis⁴² VIII Kalendas⁴³ Marcii⁴⁴ anno XX° VI° regnante Leotario⁴⁵ rege⁴⁶ filio Leudeuici regi.

Sig+num Ermegille⁴⁷ qui hanc kartam⁴⁸ uindicionis⁴⁹ fecit⁵⁰ testes firmare rogauit.
[Sig]⁵¹+num Oderigo.⁵² Sig+num Ego.⁵³ Sig+num Uuifredo.⁵⁴

Ansulfus,⁵⁵ presbiter, qui hanc karta⁵⁶ uindicionis⁵⁷ scripsi et SSS die et anno quod supra.

Raymundus,⁵⁸ sacerdos et monachus, qui hoc scripsit et fideliter translatauit VI° Idus⁵⁹ Iulii⁶⁰ anno M^o C^o XC^o VIII° Dominice Incarnationis SSS.

1. *El marge superior manté encara intacte tot el cosit.*
2. *Correspon al document núm. 216 de l'antiga sèrie provisional. Aquest, tanmateix, no fou publicat per b.*
3. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI.*
4. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
- 5.
6. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*
7. *Mitjans del segle XX (amb llapis). Ratllat amb una aspa a inicis del segle XXI (amb llapis).*
8. *Inicis del segle XXI (amb llapis).*
9. *Ermemille a A., per Ermegille. Vegeu la nota 47.*
10. *venditor a A. Escrit correctament.*
11. *Ello a A. Nom personal femení d'origen germànic.*
12. *emptor a A., per emptrice.*
13. *uinditionis a A., per uenditionis.*
14. *mee a A., per mea.*
15. *uindo a A., per uendo.*
16. *comitatum a A., per comitatu.*
17. *Minorisa a A., per Minorisensi.*
18. *afrontat a A., per affrontat.*
19. *Godebalda a A. Nom personal femení d'origen germànic.*
20. *Aliona a A. Nom personal femení documentat únicament en aquesta ocasió.*
21. *circi a A., per circio.*
22. *uinditore a A., per uenditore.*
23. *uindo a A., per uendo.*
24. *La part entre claudàtors, il·legible a A.*

25. que a **A.**, *per quod.*
26. uindo a **A.**, *per uendo.*
27. iure a **A.**, *per iuro.*
28. potestatem a **A.**, *per potestate.*
29. que a **A.**, *per quod.*
30. uinditor a **A.**, *per uenditor.*
31. omo a **A.**, *per homo.*
32. uindicionis a **A.**, *per uenditionis.*
33. uenit a **A.**, *per uenerit.*
34. set a **A.**, *variant, admesa en llatí, de sed.*
35. omnem a **A.**, *per omni*
36. suam a **A.**, *per sua.*
37. immelioracionem a **A.**, *per immelioratione.*
38. *Tot seguit hi ha d'anar: ut.*
39. uindere a **A.**, *per uendere.*
40. uindicionis a **A.**, *per uenditionis*
41. *Tot seguit hi ha d'anar: ista.*
42. uindicionis a **A.**, *per uenditionis.*
43. Kalendas a **A.**, *per Kalendarum.*
44. Marcii a **A.**, *per Martiarum.*
45. Leotario a **A.**
46. rege a **A.**, *per regi.*
47. Ermegille a **A.**, *per Ermegilli.*
48. kartam a **A.**, *per chartam o cartam.*
49. uindicionis a **A.**, *per uenditionis.*
50. *Tot seguit hi ha d'anar: et.*
51. [Sig] *il·legible a A.*
52. Oderigo a **A.**, *per Oderici.*
53. Ego a **A.** . *Nom personal femení d'origen germànic.*
54. Uuifredo a **A.**, *per Uuifredi.*
55. Ansulfus a **A.**, *per Ansulphus.*
56. karta a **A.**, *per charta o carta.*
57. uindicionis a **A.**, *per uenditionis.*
58. Raymundus o Reymundus a **A.**
59. Idus a **A.**, *per Iduum.*
60. Iulii a **A.**, *per Iuliarum.*

B

Cal. 49-50, B. N.º. 73¹

«Consta que ab acte clos per Rassindus, sacerdot y monjo, que transumptà a 6 dels idus de juliol 1199 de la Encarnació, rebut a 8 de las calendas de mars any 26 del regnat de Lotari, fill de Lluís, rey, Armemilla ven a Eilo una partida de terra, que de sos parents li prouenian, que és en lo comptat de Manresa, a la casa de S. Iscle. Y afronta: de orient ab terra de Godebadde; de mitgdie en terra de Aliona; de ponent y tremontana en terra de dit venedor. Preu de dita venda: 10 sous. Item se troba altre que és cosit y se comprèn que és lo original de dit acte».

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

Donació testamentària. *Aldemir, Madeix i Ermetruit*, [= Mentruit, Mentrud] [dona] *marmessors d'Esteve, difunt, donen a Sant Benet [de Bages] la tercera part d'una peça de vinya al comtat de Manresa, a Montpeità.* [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages]

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1094.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 144, pàgs. 148 i 149, *ex O.*

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1305, pàg. 939.

Mont Petan¹

In Dei nomine. Ego his nominibus laicorum Eldemiro et Madexo et Ermetruite, femina, qui sumus elemosinarii de condam Stefani, nos simul in unum donatores sumus a Domino Deo et a Sancto Benedicto, cuius basilica sita est iuxta flumen Lubergado, ad ipso Angulo, ubi nucupant Monte Peitano. Per hanc ista scriptura donationis donamus nos ibidem pecia I de uinea, quod nobis ibidem iussit dare condam predicti Stefani quando uenit ad extrema uoluntatem, per suum uerbum et per suum testamentum. Et est ipsa uinea in comitatu Minorisa, in Monte Peitano. Et afrontat ipsa pecia de uinea: de oriente in terra de Arnaldo; et de meridie in uinea de iamdicto Arnaldo; et de occiduo in uinea de Uuifredo; et de circi in uinea de Baldomare, presbitero. Quantum in istas afrontaciones includunt sic donamus ipsa uinea, ipsa tercia parte ab integrum, cum exio uel regresio suo; hoc ipsa nobis ibidem iussit dare a predicta sancta Dei Ecclesia de nostre iure ibidem tradimus a proprio dominio et potestatem. Et qui contra hanc ista scriptura donationis uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa uinea in duplo cum omnem suam inmeliorationem. Et in antea ista scriptura donacionis firma permaneat omnique tempore.

Facta ista donacione II Idus Marcii anno XXVI regnante Leutario rege, filium Lodoici. Sig+num Eldemiro. Sig+num Madexo. Sig+num Ermetruite, qui hanc donacione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Guilmundo. Sig+num Olibane. Sig+num Abundantio.

Suniefredus, presbiter, qui hanc karta scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b: Al dors: «Mont Petan» (S. XII).

Venda. *Ermelda ven a Guifred [= Gifreu] i la seva esposa Guixola [= Guix, Quíxol] una casa i tres peces de terra que té de Josbert, el seu marit, difunt, al comtat de Manresa, sobre el castell d'Or,* [el Serrat de Castellnou -urbanització-, actual municipi de Castellnou de Bages, comarca de Bages] *pel preu de set sous, a pagar en coses que ho valguin.*¹

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 81, *ex O.*

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 145, pàg. 149, *ex*

A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1307, pàgs. 940 i 941.

[In nomine] Domini. [Ego Ermelde, fe]mina, uin[ditrix s]um uobis [Uui]fredus et uxor mea Uuisulo, hemtores. Per anc scripture uindicionis me uindo uobis casa cum curte et sole superposito et orto et clauso et pecias III de terras cultas, qui mihi auenit de meo uiro nomine Gauzeberto, condam. Qui est ipsa casa cum curte et sole superposito et orto et clauso et ipsas pecias III de teras cultas in commitatum Minorissa, supra castrum Auri, in termine de ipso Bugo. Qui affrontat ipsa casa cum curte et sole superposito et horto et clauso [et ipsas sortes III de] terras cultas: de horientem in terra de uos comparatores; de meridie in uinea de Guinterondo uel de Recosindo; de hocciduo in terra de Bonemiro; [de circii in te]rra de Pagado uel de eres suos. Quantum infra istas III^{or} afrontaciones includunt sic uindo tibi exprese ipsa casa cum curte et sole superposito [et orto et clauso] et ipsas sortes III de terras cultas ipsa mea hereditate tota, ab integrum, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos VII in rem ualen[tem. Et est] manifestum. Quem uero predicta ipsa hec homnia de meo iuro in uestro trado dominio et potestatem. Quod si ego uinditorice aut ullusque hommo [qui] contra anc ista carta uindicionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set conponat uobis in duplo cum suam [inmelioracio]nem. Et in antea ista carta uindicio firma stabilis permaneat homnique tempore.

Facta carta uindicionis IIII Nonas Apprelis anno XX° VI° [regnante L]eutarius rex.

Sig+num Ermelde, qui ista carta uindicionis fecit, testes firmare rogauit. Sig+num Recosindus. Sig+num [... Se]segutus, presbiter.

SSS Stephanus, presbiter, qui ista carta uindicionis rogitus scripsit SSS sub dies et anos quod supra.

1. *Vegeu el document núm. 416 del Diplomatari de Sant Benet de Bages pel que fa als compradors, Guifred [= Gifreu] i la seva esposa Guixola [= Guix, Quíxol]. Per a aquest nom femení, vegeu també els documents núm. 426 i 430*

301

980, agost, 1.

Donació testamentària. *Sesnanna, Gustrimir i Lodomir, marmessors de Sendred, [= Sindreu] difunt, donen al monestir de Sant Benet [de Bages] una peça de vinya al comtat de Manresa, a la Portella. [la Portella -mas-, actual municipi de Castellnou de Bages, comarca de Bages]*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 82, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 146, pàgs. 149 i 150, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1316, pàgs. 946 i 947.

In nomine Domini. His ominibus nomine femina Sesenanda, et Gustrimiro et Lodomiro, qui sumus manimessores uel elemosinarii de condam Sendredo [...], donatores sumus a Sancto Benedicto cenobi, cuius baselica sita est iuxta flumen Lubricato, ad ipso Angulo, ubi nuncupantur in Mont[e] Petano. Per hanc] scriptura donacionis donamus nos ibidem petia I de uinea, quod nobis ibidem iussit dare condam iampredictus Sendredus quando [...] exire [...] et per suum testamentum. Et est ipsa uinea in comitatu Minorisa, in locum que uocitantur ipsa Portella. Et afrontat ipsa pecia de uinea: [de oriente in uinea] Sancti Benedicti; et de meridie in uinea de Sunlo; et de occiduo in strata; de circi in terra Atone.

Quantum istas afrontaciones includunt [sic donamus] ipsa uinea quod ipse nobis iamdictus ibidem iussit dare a predicta sancta Dei ecclesia de nostre iure ibidem tradimus a proprio dominio et potest[ate]. Si quis contra] ista scriptura donacionis uenit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa uinea in duplo cum omnem suam inmelioracione, [et in antea ista] donacio firma permaneat omnique tempore.

Facta ista donacio Kalendas Agusti anno XXVI regnante Leutario rege, filio Ludouico.

Sig+num Sesenanda. Sig+num Uuistrimiro. Sig+num Ludomiro, qui hanc ista donacione fecimus et firmare rogauimus. Sauaricus, clericus +. Sig+num Adriano. Baldemares, presbiter, SSS

Adanagildus, clericus, qui hanc carta scripsit et SSS die et anno quod supra.

302

980, setembre, 6.

Venda. *Guadamir i la seva esposa Sarleua venen a Godmar [= Gomar] unes cases i unes terres al comtat de Manresa, al castell Bellid, [castell de Castellbell, actual municipi de Castellbell i el Vilar, comarca de Bages] pel preu de cinquanta sous.*

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 71, f. 46v, núm. 216.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1318, pàg. 948.

Cal. 21, N° 216¹

A

«Consta ab acte clos per Ermemiro, sacerdot, a 8 dels idus de 7bre, any 26 del reynat de Lothari, rey, que Uuadamiro y sa muller Sarleua vengueren a Godemar las casas ab los pisos y cuberts, terras y vinyas, cultas o hermas, y arbres, tot lo qual està en lo comtat de Manresa, en Castell Belid. Tot lo qual afronta: de orient ab terra de Bonhome o de Galindo; de mitgdia així mateix; de ponent ab lo grau; y de tremontana ab vila Hermosa. Quant estas afrontacions enclohuen ho venen per preu de 50 sous».

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

303

980, setembre, 26.

Donació testamentària. *Enegó, sacerdot, coneixedor que l'almoina allibera l'ànima de la mort, dóna al monestir de Sant Benet [de Bages] un alou que té per compra i aprisió al comtat de Manresa, al terme del castell d'Òdena. [actual municipi d'Òdena, Conca d'Òdena, comarca d'Anoia]*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1095.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1320, pàgs. 948 i 949.

Karta de Odena¹

In nomine Domini. Ego Enego, Dei sacerdos, donatore. Magnum et satis licitum esse uidetur domum Dei ubique edificare et de meis rebus honorare atque concedere. Audientes predicacione Sanctorum Patrum quia elemosina a morte liberat anima, cognoscenti me peccati macula honustum didi compuncti diuina pietate ut pius et misericors sit Deus in peccatis meis. Propterea concedo adque trado a domum Sancti Benedicti cenobii, qui est situs iusta fluuio Lubricado, alodem meum, id est, terras cultas et ermas et ortos et molinares et uineas, in onore Sancti Petri sedis Rome, qui mihi aduenit de comparacione siue de aprisione. Id est in comitatu Minorisa, in terminio de castro Odena, in suos agacensios. Et afrontat hec omnia: de parte orientis in ipsa serra de Madexo; et de meridie in ipso torrente de ipsa canale; et de occiduo in ipsa serra super ipsa Ullastrone; et de parte uero circii in riuos currentes. Quantum in istas IIIor afrontaciones includunt sic dono hec omnia quod superius resonat, cultum et incultum, ubicumque inuenire potuerit de meo ad domum Sancti Benedicti cenobii, in onore Sancti Petri de Roma, totum ab integro, cum exio uel regressio earum. Et in antea abbati uel monachi seruietes Sancti Benedicti cenobii ita obtineant ipso alaude sicut ceteris alaudibus uel munificencis domum Sancti Benedicti pertinentibus usuanni uel que uoluerint liberam abeant potestatem ut in perpetuum domum Sancti Benedicti sit exinde onoratus ut ueniam et remedium anima mea ad Domino adipisci merear, amen. Quod si ego donator aut ullus homo super terra uel subrogata persona qui hoc inquietare se presumpserit non hoc ualeat uindicare set peccatis meis anime illius sit obligato et ad limet² sancta Dei Ecclesie se recognoscat extraneum, et cum Iuda traditore se recognoscat condempnatum et cum ille im³ porcionem abeant in infernum. Et in antea ista carta donacionis firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta donacionis VI Kalendas Octobri anno XX^{mo} VII^{mo} regnante Leutario rex, filium Leudouici.

Ennego, presbiter, qui hanc ista karta donacione feci et testes firmare rogauit et SSS.* Sig+num Elsio. Sig+num Gilielmo. Baldemares, presbiter, SSS.*

Adanagildus, clericus, qui ista donacione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Karta de Odena» (S. XII).
2. limet a O.
3. im a O, per et; im(?) segons a.

304

980, octubre, 14.

Venda. *Adegell [= Agell] i la seva esposa Susanna venen a Asnar unes terres i vinyes que tenen per herència al comtat de Manresa, al [terme/territori del] castellet de Godmar, [= Gomar] [castell de Callús, actual municipi de Callús, comarca de Bages] pel preu de quatre sous, a pagar en coses que ho valguin.*¹

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1096.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1322, pàg. 950.

Karta de cast[elleto de Gudmar]¹

In nomine Domini. Ego [Ade]gilde et uxor sua Susanna, uinditores sumus tibi Asnerus, emtore. Per anc scriptura uindicionis [nostre] uindi[mus tibi] terras cultas et ermas et uineas ipsas nostras hereditates, qui nobis aduenit per genitores nostros. Et sunt ipsas pecias duas de

terra [et] duas de uineas ipsas nostras hereditates, in comitatum Minorisa, in castelleto de Gudmar. Et afrontat ipsa ec omnia: de ori[ente in] uia de Esculadus; de meridie in uinea de Eldefredus; de occiduo in uinea de Daniel; de circi in terra de Mascaron uel de Oria. Quantum in [istas afr]ontaciones includunt sic uindimus tibi ipsas terras cultas et ermas et uineas ipsas nostras hereditates ab integrum cum exiis et [reg]r[e]siis earum, in precium solidos IIII in rem ualentem quod manibus meis recepi et est manifestum. Quem uero predicta ec omnia de nostro iur[e] in tuo tradimus dominio et potestatem. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra anc ista carta uindicione uenerit ad inrumpendum non oc ualeat uindicare se[d] componat ipsa ec omnia cum omni sua inmelioracione in duplo. Et in antea ista uindicionis firmatis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicione II Idus October anno XXVII regnante Leutario rege.

Sig+num [Ade]gilde. Sig+num Susanna, qui ista uindicione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Bonuco. Sig+num Uisdamundus. Sig+num Alinardus.

Ansaricus, sacer, qui ista uindicione scripsit SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Karta de Cast[elleto de Gudmar]» (S. XII).

305

981, maig, 13.

Venda. *Riquer, anomenat Lladó, i la seva esposa Emma venen a Adroer i al seu fill Vidal una casa, dues peces de terra i una quartera de vinya que tenen per compra i pel desè al comtat de Manresa, al territori de [la ciutat] de Manresa, a Vilapicina, [les Marcetes -mas-, parròquia de Santa Maria de Viladordis, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de set sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 83, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 149, pàgs. 154 i 155, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1344, pàg. 964.

V. N°. 65¹

In nomine Domini. Ego Ricario, que² uocant Laton, et uxor³ mea [Em]mo, uinditores⁴ sumus uobis Adrouario et filio suo Uidal, emtores.⁵ Per hanc scriptura uindicionis⁶ nostre⁷ uindimus⁸ nos uobis casa cum solo et superposito et pecias II de terra et quarterada I de [uinea], qui nobis auenit⁹ per¹⁰ comparacione uel per¹¹ decimum. Et est hec omnia in comitatum¹² Minoressa,¹³ in eius territorio, in uila¹⁴ que¹⁵ uocant Picina. Et afrontat hec omnia: de orientis¹⁶ in uia; de meridie similiter in uia; [de hoccit]duo¹⁷ et de circi¹⁸ in terra de Estefano¹⁹ uel in roga.²⁰ Et alia pecia de terra afrontat: de orientis²¹ in uia ad ipso Grat,²² de meridie in uinea de Leopardo²³ uel in semitario;²⁴ de hoccitduo²⁵ in uia; de circi²⁶ in ipso torrente. Et ipsa uinea afrontat: de orientis²⁷ in uinea de Richolfus;²⁸ et de meridie in stirpe uel in uinea de Richolfus;²⁹ de hoccitduo³⁰ similiter; de circi³¹ in uinea de Eribertus.³² Quantum in istas afrontaciones includunt sic³³ uindimus³⁴ nos uobis ec³⁵ omnia ab integrum, cum exec³⁶ uel regresio³⁷ suo, in propter precio³⁸ solidos VII in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero predicta ec³⁹ omnia quod superius est scripta de nostro iure in uestro tradimus dominio⁴⁰ potestatem⁴¹ ad omnia que⁴²

uolueritis facere. Quod si nos uinditores⁴³ nullusque⁴⁴ ommo⁴⁵ qui contra hanc ista carta uindicionis⁴⁶ uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set⁴⁷ componat ec⁴⁸ omnia in duplo cum omnem⁴⁹ suam⁵⁰ inmelioracionem.⁵¹ Et in antea ista carta uindicionis⁵² firma permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicione⁵³ III Idus⁵⁴ Matdii⁵⁵ anno XXVII regnante Leutario⁵⁶ regem.⁵⁷

Sig+num Richario,⁵⁸ et alium nomen uocato Laton. Sig+num Emmo, qui ista carta uindicione⁵⁹ fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Gintil.⁶⁰ Sig+num Senderet.⁶¹ Sig+num Uiues.⁶²

Addiuonsus, presbitero,⁶³ qui ista carta uindicionis⁶⁴ scripsit et sub SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
2. *que segons A, per quem/quod.*
3. *uxor segons A, per uxori.*
4. *uinditores segons A, per uenditores.*
5. *emtores segons A, per emptores.*
6. *uindicionis segons A, per uenditionis.*
7. *nostre segons A, per nostra.*
8. *uindimus segons A, per uendimus.*
9. *auenit segons A, per aduenit.*
10. *per segons A, per pro.*
11. *per segons A, per pro.*
12. *comitatum segons A, per comitatu.*
13. *Minoressa segons A, per Minorisensi.*
14. *uila segons A, per uilla.*
15. *que segons A, per quem/quod.*
16. *orientis segons A, per oriente.*
17. *[hoccit]duo segons A, per occiduo.*
18. *circi segons A, per circio.*
19. *de Estefano segons A, per Stephani.*
20. *roga segons A, per roca.*
21. *orientis segons A, per oriente.*
22. *ad ipso Grat (en català). Correspon a l'indret del mas Grau (parròquia de Viladordis, actual municipi de Manresa), a l'ampla collada que enllaça la ciutat de Manresa amb la parròquia de Sant Fruitós de Bages.*
23. *de Leopardo segons A, per Leopardi.*
24. *semitario segons A, per semita.*
25. *hoccitduo segons A, per occiduo.*
26. *circi segons A, per circio.*
27. *orientis segons A, per oriente.*
28. *de Richolfus segons A, per Richolfi.*
29. *de Richolfus segons A, per Richolfi.*
30. *hoccitduo segons A, per occiduo.*
31. *circi segons A, per circio.*
32. *de Eribertus segons A, per Eriberti.*
33. *sic repetit segons A.*
34. *uindimus segons A, per uendimus.*
35. *ec segons A, per hec.*
36. *exec segons A, per exio.*
37. *regresio segons A, per regressio.*
38. *precio segons A, per precium.*

39. ec *segons A*, per hec.
40. darrere dominio hi manca et.
41. potestatem *segons A*, per potestate.
42. que *segons A*, per quod.
43. uinditores *segons A*, per uenditores.
44. nullusque *segons A*, per aut ullusque.
45. ommo *segons A*, per homo.
46. uindicionis *segons A*, per uenditionis.
47. set *segons A*; variant, *admesa em llatí, de sed.*
48. ec *segons A*, per hec.
49. omnem *segons A*, per omni.
50. suam *segons A*, per sua.
51. immelioracionem *segons A*, per immelioratione.
52. uindicionis *segons A*, per uenditionis.
53. uindicione *segons A*, per uenditione.
54. Idus *segons A*, per Iduum.
55. Matdii *segons A*, per Maiorum.
56. Leutario *segons A*.
57. regem *segons A*, per regi.
58. Richario *segons A*, per Richarii.
59. uindicione *segons A*, per uenditione.
60. Gintil *segons A*, per Gintilli.
61. Senderet *segons A*, per Senderedi.
62. Uiués *segons A*, per Uiuas.
63. presbitero *segons A*, per presbiter.
64. uindicionis *segons A*, per uenditionis.

306

981, juliol, 16.

Venda. *Gelmir i la seva esposa Guelsèn venen a Adroer una terra que tenen al comtat de Manresa, al terme del castell Bellid, [castell de Castellbell, actual municipi de Castellbell i el Vilar, comarca de Bages] pel preu d'un sou i quatre diners.*

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 71, f. 46v, núm. 217.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1345, pàg. 965.

Cal. 21, N° 217¹

A

«Consta ab acte clos per Borrell, subdiaca, a 18 de las calendas de agost, any 27 del reynat de Lothari, rey, fill de Lluís, que Geldemiro y sa muller Gilsenda vengueren a Adrouario s aterra culta o herma, que està en lo comptat de Manrresa, en lo terme de Castell Belido. Afronta: de orient ab terra de Belascute; de mitgdia ab terra del comprador; de ponent ab terra de Sunyer; y de tremontana ab terra de Belascute. Quant estas afrontacions enclohuen ho venen per preu de 1 sou y 4 diners».

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

Venda. *Arcedònia, dona, ven a Badeleu, [= Basleu] sacerdot, una terra conreada que té dels seus pares, difunts, i per compra, al comtat de Manresa, al Prat, sobre la Celada, [zona del Guix -vila i mas desapareguts; veïnat-, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de vuit sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, segona part, núm. 1098.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 150, pàg. 155, ex **O**.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1346, pàg. 965.

Menresa, ad Celata¹

M. N.º. 363²

In nomine Domini. Ego Arcedunia, femina, [uindit]rix sum tibi Ba[deleu, presbitero], emtore. Per hanc scriptura uindicionis mee uindo [tibi terra cu]lta mea propria, qui mihi aduenit de ienitores meos, [qui sunt] condam, [uel per] comparacione. Et est ipsa terra in comi[tatu] Minorisa, ad ipso Prado, super ipsa Celada. Et afrontat ipsa terra: [de oriente in terra] de Bonafilia; et de meridie et de occiduo et de circii in terra de te comparatore. Quantum infra istas afron[taciones includunt] sic uindo tibi ipsa terra ab integrum, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos VIII in rem ualentem. Et est mani[festum. Quem uero predicta ipsa te]rra que ego tibi uindo de meo iure in tuo trado domino et potestatem ad omnia que facere uolueris. [Quod si ego] uinditrix [aut] ullusque omo qui contra hanc ista carta uindicionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare et com[ponat tibi hec omni]a in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista carta uindicionis firma et stabilis permaneat modo [uel omnique tempo]re.

Facta carta uindicionis VII Kalendas Septembris anno XXVII regnante Leutario rege, filio Leudeuici regi.

Sign+[um Arcedunia], qui hanc karta uindicionis feci et testes firmare rogauit. Sign+[um Altemiro. Sign+[um Uuima[ra. Sign+[um].

Ansulfus, sacer, qui hanc karta [uindicionis scripsi et SSS die et] anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Menresa, ad Celata» (S. XII).

2. *Finals del segle XVIII, c. 1760*

Venda. *Guifred [= Gifreu] i la seva esposa Todvira venen a Baldomar, sacerdot, una vinya i una terra que tenen per herència al comtat de Manresa, al territori de [la ciutat de] Manresa, a Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de trenta sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1097.

- a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 151, pàg. 156, ex O.
b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1348, pàgs. 966 i 967.

B. N.º 378¹

In nomine Domini. Ego Uuifredus et uxori sua Teduira, uinditores sumus tibi Baldemarus, sacer, emptore. Per hanc scriptura uindicacionis nostre uindimus nos tibi uinea et terra nostra propria, qui nobis aduenit de parentorum nostrorum. Et est ipsa uinea et terra in comitatu Minorisa uel in suo territorio, in Monte Petano. Et afrontat ipsa uinea et terra: de orientis in terra de Seniofredo; de meridie in terra de Senderedo, clerico, qui est condam; de occiduo in terra de Sancti Fructuosi uel in ipsas terminas fundatas; de circii in terra de te comparatore. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa uinea et ipsa terra totum ab integrum, cum exio uel regressio suo, in propter precium solidos XXXa in rem ualentem. Et nichil exinde que de ipso precio apud te emtore non remansit. Et est manifestum. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista carta uindicacione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat tibi ipsa uinea et terra in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista carta uindicacione firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicacione II Kalendas Septembris anno XX^{mo} VIII° regnante Leutario rege, filium Ludouici.

Sig+num Uuifredus. Sig+num Teduira, qui ista uindicacione fecimus et firmare rogauimus. Sauaricus clericus SSS Adroarius SSS Sig+num Elias.

Adanagildus, clericus, qui ista carta scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

309

981, octubre, 12.

Venda. Junyell i la seva esposa Quinila venen a Adroer una peça de terra que tenen al comtat de Manresa, al terme del castell Bellid, [castell de Castellbell, actual municipi de Castellbell i el Vilar, comarca de Bages] pel preu de dos sous.

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 71, f. 10v, núm. 42.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1352, pàgs. 968 i 969.

Cal. 21, N.º 42¹

A

«Consta ab acte clos per Borrellico,² levita, a 4 dels idus de 8bre, any 28 del reynat de Lotari, rey, fill de Lluís, que Gugnelde y sa muller Quinila venen a Adrouario una pessa de terra ab sos arbres que està en lo comptat de Manresa, en lo terme de castell Belido. Afronta, la terra herma: de part de orient ab terra de Geldemiro o de sos hereus; de mitgdia ab terra de Guadamiro o del comprador; de ponent ab terra dels compradors, o ab terra de Argeleva, dona. Quant estas afrontacions enclohuen ho venen per preu de 2 sous».

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. Borrellico segons **A i a**; molt probablement Borrellus a **O**.

310

982, gener, 11.

Donació pietosa. *Badeleu*, [= Basleu] sacerdot, coneixedor que l'almoïna allibera l'ànima de la mort, dóna al monestir de Sant Benet [de Bages] un alou que té per compra al comtat de Manresa, al terme de [la ciutat de] Manresa, entre el riu de Sant Fruitós [= riu d'Or, Ridor] i el riu Cardener. [actuals municipis de Sant Fruitós de Bages i Manresa, comarca de Bages] Fa la donació amb la condició que el retindrà mentre visqui i que després de la seva mort el retindrà la seva descendència, que haurà de pagar anualment al monestir una soldada de cera i la tasca.

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1099.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 152, pàgs. 156-158, ex **O**.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1360, pàgs. 977 i 978.

Minorisa¹**M. N.º. 208**²

In Dei nomine. Ego Badeleuo, sacer, donator sum ad domum Sancti Benedicti cenobii, qui est situs infra termine de ciuitate Minorisa, [iuxta] flumen Lubricato. Magnum mihi et satis licitum esse uidetur domum Dei edificare hubique et de meis rebus honorare atque concedere. Audientem predicacionem Sanctorum Patrum quia elemosina ad morte liberat anima, cognoscentem me macula honusto compuncto diuine pietate, ut pius et misericors sit Deus in peccatis meis. Propterea concedo atque trado omnem alaudem meum ad domo predicto, id est, casas cum clausos et curtes cum terras et uineas, quem abeo in comitatum Minorisa, infra eius termine, et aduenit mihi hec omnia per mea comparacione. Et afrontat hec omnia superius nominata: de parte orientis in rio Sancti Fructuosi, siue in strata qui pergit per uilla Maiore, siue in ipso marugno que uocant de Iohanne; et de meridie in flumen Cardosinario; et de occiduo in ipso collo que dicunt de Eldemare; et de circi in ipso puiolo que uocant Salamiro. Quantum istas afrontaciones includunt sic trado ipsum meum alaudem ad iam predicto cenobio cum illorum afrontaciones, quas in cartulis meis empcionis resonant, quas agumentau i uel deincebs Deo prepicio agumentare potuero, propter Deum et remedium anime mee. In tale uidelicet racione ut dum ego donator uixero teneam et possideam, post obitum uero meum remaneat ad proles meos masculini seu feminini, sicut ego illis institutum abuero. De ipsas uero casas seu ipsos clausos dare faciant per singulos annos iam prelibatos proieniti solidata I de cera ad iam supra exarato cenobio, ex alio autem alaudem per singulos annos donate³ faciant ipsa tasca in ipsa area, et de ipsas uineas similiter ipsa tasca dare faciant ad ipsos cubos. Et si necessitas euenerit ad iam prelibatos proles ut uindere uoluerint, non abeant licenciam id uindere ad aliam personam, nec comutare, nec donare, nec per nulla occasione inalienare nisi inter illos. Et teneant et possideant, uindicent hac defendant iure perpetualiter tam illi suprascripti quam posteritas eorum qui de semite eorum proieniti fuerint, sine blandimentum de ullum hominem. Quod si ego donator aut ullusque homo qui contra ista scriptura donacionis uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsum alaude supradicto in quadruplo cum illorum inmelioracione. Et in antea ista donacio firma permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista scriptura donacionis III Idus Ianuarii anno XXVIII regnante Lothario rege, filium Ludouici regi.

Badeleuo, sacer, qui hanc donacione feci et firmare rogau i et SSS* Folbearius,⁴ sacer, SSS.* Chintila, leuita, SSS.* Sauaricus SSS.* Eles, leuita, SSS.* Florentinus, clericus, SSS.* Oliba,

leuita, SSS.*

Eldouigius, sacer, qui ista scriptura donacione scripsi et SSS sub die uel anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b*: Al dors: «Minorisa» (S. XII).
2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
3. *donate a O.*
4. *Folkarius a O; Folbearius segons b.*

311

982, gener, 13.

Venda. *Bonhom i la seva esposa Druda venen a Novard i la seva esposa Bonamoça unes cases amb corts, terra conreada i erma i [arbres] glaners, que Bonhom té dels seus pares i Druda pel desè al comtat de Manresa, al terme del castell Bellid, [castell de Castellbell, actual municipi de Castellbell i el Vilar, comarca de Bages] pel preu de quinze sous, a pagar en coses que ho valguin.¹*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1100.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1361, pàgs. 978 i 979.

Kastrobelito¹

G. N° 236²

In nomine Domini. [Ego Bonus]omo et uxori sue [Druda, uinditores sumus uobis] Nouardus et uxori sue Bonamoca, emtores. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus uobis casas cum curt[es et solos super]positos, cum ipsa terra que ibidem est culta si[ue er]ma, cum ipsos glandiferos que ibidem sunt, francuum et liteum, nostrum proprium, qui nobis a[duenit] ad m[e Bonus]homo per ienitores meos et ad me [Dru]da per meum decimum. Et est ipsa hec omnia in comitatum Minorisa, in terminio de castro Belido.[Et a]frontat ipsa hec omnia: de parte [orien]tis in uia; et de meridie in torrente uel in terra de nos uinditores; et de oc[ciduo in] terra de nos uinditores uel in uinea de Sentelde; et de circi in uinea de Sentelde. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic [uindimus uobis ipsas casas] cum ipsa curte et solos et superpositos et ipsa terra que ibidem est, cultum siue erum, cum ipsos glandiferos [que ibidem sunt, cum exios et] regressios earum, in propter precium solidos XV in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero ipsa hec omnia predicta [de nostro iure in uestro tra]dimus dominio et potestatem ad omnia que facere uolueritis. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra hanc scriptura [uindicio]ne uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa hec omnia in duplo cum omne suam inmelioracionem, [et in antea is]ta carta uindicio firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista carta uindicione Idus Ia[nuari] anno XXVIII regnante Leotario rege, filium Leudeuico rex.

Sig+num Bonusomo. Sig+num Druda, nos qui ista carta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Reutefredus. Sig+num Gudielde. Sig+num Eldemares.

Borrellus, leuita, qui ista carta uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b*: Al dors: «Kastrobelito» (S. XII).

2. Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.

312

982, gener, 16.

Venda. *Andreu i la seva esposa Contel venen a Esperandéu i la seva esposa Dadila una terra conreada que tenen dels pares i per altres drets al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] al terme de Bages, al Perelló, [actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de sis sous.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 84, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 154, pàgs. 158 i 159, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1362, pàgs. 979 i 980.

In nomine Domini. Ego Andreo et uxor mea Chintilo, uinditores sumus uobis Speraindeo et uxor tue Da[dil]de, emtores. Per hanc scriptura uindicacionis nostre uindimus uobis terra culta nostra propria, que nobis aduenit de genitorum siue per quacumque uoce. Et est ipsa terra in comitatu Menresa, in terminio de Baias, ad ipso Perelione. Et afrontat ipsa terra: de oriente in terra de Sendredo uel suos eres; de meridie in terra de nos uinditores; de occiduo in terra de Ansulfo; de circi in terra de Ansulfo. Quantum infra i[stas afr]ontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa terra ab omni integrietate, in propter precio solidos VI, quod uos emtores nobis dedistis et nos manibus nostris suscepimus. Est manifestum. Quem uero predicta terra que uobis uindimus de nostro iure in uestro tradimus domino potestate, cum exio uel regresio suo. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc uindicacione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa terra in duplo cum omni sua inmeliacione. Et in antea ista uindicacione firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista uindicacione XVII Kalendas Februarii anno XXVIII regnante Leothario rege.

Signum+ Andreo. Signum+ Chintilo, qui ista uindicacione fecimus et testes firmare rogauimus. Signum+ Dado. Signum+ Amalrico. Signum+ Eldegero.

Uuifredus, presbiter, et SSS sub die et anno quod supra.

313

982, gener, 16.

Venda. *Oleguer i la seva esposa Ermesenda venen a Esperandéu unes cases amb hort al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] al terme de Sant Fruitós, a Montpeità i al riu de Sant Fruitós, [riu d'Or = Ridor] [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] [no en coneixem el preu]*

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 77, Calaix 47, S. F. N°. 478, ex O.¹

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 153, pàg. 158, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*,

segona part, núm. 1363, pàg. 980.

Cal. 47. S. F. N°. 478²

«Consta que ab acte clos per Uuifredo, prebere, a 17 de las kalendas de febrer, any 28 del regnat de Lotari, rey (de Nativitat 983), com Eldegero y sa muller Ermesinda venen a Esperendeo casas y hort. Y són en lo comptat de Manresa, en lo terme de Sant Fructuós, en Monpeytà y al riu de Sant Fructuós. Afrontan: de sol ixent ab terra de Vivencio y de Ferriol; de migdia ab lo camí ... Y lo demés del pergamí és aborrat».

1. Lligall 76, S. F. N°. 478a segons a.
2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

314

982, gener, 17.

Venda. *Duran, la seva esposa Guis, anomenada Blancuça, Senfred [= Sinfreu] i Sendred, [= Sindreu] venen a Mir, sacerdot, anomenat Marcuç, [= Marcús] una terra, conreada i erma, i un molinar amb cap d'aigües i resclosa i tot el que allà els hi pertany, que tenen dels seus pares i per altres drets al comtat de Manresa, al terme del castell de Godmar, [= Gomar] [castell de Callús, actual municipi de Callús, comarca de Bages] pel preu de sis sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 85, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1364, pàgs. 980 i 981.

G. N°.136¹

In nomine Domini. Ego Durando et uxori sue Gis, que uocant Blancuca, et Seniofredo et Sendedo, nos simul in unum uinditores sumus tibi Miro, presbitero, que uocant Marchucio, emtore. Per hanc scriptura uindicacionis nostre uindimus tibi terra nostra propria, cultum uel eremum, et ipso mulinare cum suo caput aquis et suum resclausare, et omni re quod ibi a nobis pertinet, et qui nobis aduenit de genitores nostros uel per quaquamque uoce. Et est hec omnia superius texta in chomitatum Minorisa, in terminio de chastrum Godemare. Et afrontat hec omnia: de parte orientis in torrente uel in terra de Oruca; de meridie ultra flumen Chardasenario uel in ipsa rocha; de occiduo similiter; de circi in ipsa spomda² uel in ipso eremo de Gisila uel filios suos, uel de Gitiza uel de eres suos, uel de Eldesindo, mulnero. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus nos tibi ipsa terra, cultum uel eremum, et ipso mulinare cum suo caput aquis et sua aqua et suum resclausar sicut superius insertum est, totum ab integrum, quantum ibidem abemus uel ereditare debemus per quaquamque uoce, cum exio et regresio suo, propter precium solidos VI in rem ualentem. Et nichil exinde non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta hec omnia de nostro iuro in tuo tradimus dominio et potestate ad abendi, uindendi, donandi seu eciam chomutandi. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista charta uindicacione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat aut componamus tibi in duplo cum omnem suam inmelioracione. Et in antea ista charta uindicacione firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista charta uindicacione XVI Kalendas Februarii anno XXVIII regnante Lothario rege, filio Lodouici.

Sig+num Duran[do]. Sig+num Gis, que uocant Blanchuca. Sig+num Seniofredo. Sig+num

Senderedo, nos simul in unum qui ista charta uindicione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Oliba. Sig+num Almuso. Sig+num Baldrigo.

Leopardo, presbiter, qui ista charta uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
2. *spomda segons A, per sponda.*

315

982, febrer, 4.

Venda. *Enegó ven a Sala i la seva esposa Trasgonça una vinya i una terra que té del seu fill Guadamir al comtat de Manresa, al terme del castell d'Òdena, [actual municipi d'Òdena, Conca d'Òdena, comarca d'Anoia] pel preu d'onze sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1115.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1368, pàg. 983.

T. N° 124¹

In nomine Domini. Ego Enegone uinditor sum Salane et uxorii tue Trasgoncia, emtore. Per hanc scriptura uindicionis me uindo uobis uinea et terra culta, qui michi auenit de filio meo nomine Guadamiro. Et est ipsa uinea et terra in comitatu Minorissa, in terminio de castro Odena, infra sum terminum. Et adfrontat: de orientis in uinea de Sesnana; de meridie in uinea de uos comparatore; de occiduo in uinea de Salla; de circi in uinea de Elperigo. Et ipsa terra afrontat: de orientis in uia; de meridie in terra de Ferriol; de occiduo in terra de Andreo; de circi in terra de Ato. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindo uobis ipsa uinea et terra ab integrum, cum exio uel regresios earum, in propter precium solidos XI in re ualentem. Et est manifestum. Quod si ego uinditor aut ulusque omo qui contra ista uindicione uenerit pro inrumpendum, non hoc ualea uindicare set componat uobis ipsa uinea et terra in duplo cum omnem suam inmelioracione. Et in antea ista uindicio firmis et stabilis permanea omnique tempore.

Facta ista uindicione II Nonas Februarii anno XXVIII regnante Leutario rege. Sig+num Ennego, qui ista uindicione fecit et firmare rogauit. Sig+num Sendredus. Sig+num Altemiro.

Adrouarius, presbitero, qui hec scripsit die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

316

982, febrer, 14.

Venda. *Senfred [= Sinfreu] ven a Sala i la seva esposa Trasgonça mitja mujada de vinya que té per complantació al comtat de Manresa, al terme del castell d'Òdena, a l'Espelt, [actual municipi d'Òdena, comarca d'Anoia] pel preu de deu sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1101.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1369, pàgs. 983 i 984.

[T]. N°. 122²

In nomine Domini. Ego Seniofredus, uinditor sum uobis Sanla et uxori tue [Trasgonca], emtores. Per hanc scriptura uindicionis mee uindo uobis modiata I de uinea, qui mihi atuenit per complantacione uel per quacumque uoce, et est hec omnia in comitatum Minorissa, in terminio de castro Odena, a ipso Spet. Qui afrontat: de orientis in ipsa limite; de meridie in terra de Contario qui fuit; de occiduo in terra de Dulcidio; de circi in uinea de Contario qui fuit. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindo uobis ipsa uinea ab integrum, cum exsio uel regresio suo, in propter precium solidos VIII in res ualentem. Et nichil quod de ipso precio aput uos emtores non remansit. Est manifestum. Quem uero predicta uinea quod superius resonat de meo iuro in uestro trado dominio et potestate at facere quod uolueritis. Quod si ego uinditor aut ullus homo qui contra hanc ista carta uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat in dupla cum omnem suam inmelioracione. Et in antea ista uindicio firma permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicione XVI Kalendas Marci anno XXVIII regnante Leutario rex.

Sig+num Seniofredus, qui ista carta fecit et firmare rogauit. Sig+num Enego. Sig+num Altemirus. Sig+num Guifredus.

+ Adrouarius, presbitero, qui hec scripsit et SSS die et anno quod supra.

317

982, febrer, 20.

Venda. *Sesovija, dona, Casta, Avonda, Contel [dones] i Guisamon, levita, venen a Hug i Bonamoça un alou (terres amb vinya conreada i erma amb arbres) que tenen dels seus pares al comtat de Manresa, al terme del castell Bellid, [castell de Castellbell, actual municipi de Castellbell i el Vilar, comarca de Bages] pel preu de vint sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1102.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1370, pàgs. 984 i 985.

Audiat Dominus et misertus est mihi, Dominus factus est adiutor meus¹

Karta de Castrobilito²

G. N°. 230³

In nomine Domini. Ego Se[so]ui[ia], femina, et Casta et Abunda, femina, et Chi[n]tilo et Uuisamundus, leuit[a], uindito[re]s s[um]us Ug]one no[m]ine et] Bonamoca, emtores. Per hanc scriptura uindicionis [nostre] uindimus alaudem nostrum proprium, terras cum uine[a] cul[ta] uel erm[a] cum illorum arbore[s] qui ibidem sunt, qui nobis aduenit de ienitores nostros. Et est ipsa hec [o]mnia in comitatum Minorisa, in terminio de castro Belido. Et afrontat ipsa hec omnia: de parte orientis in strada uel in ipsa fon[te]; et de m[eridie] in ipsa serra; et de occiduo in terra de Guadamiro uel suos eres; et de parte uero circi in serra uel in uinea de nos uinditores. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa hec omnia quod superius ressonat, ipsas nostras hereditates quod nos ibidem abemus uel abere deb[e]mus, totum ab integrum cum exio uel regressio earum, in propter precium solidos XX in rem ualent[em]. Et est manifestum. Quem uero ipsa hec omnia predicta de nostro iure in uestro tradimus dominio et potestatem ad omnia que facere uolueritis. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra hanc ista carta

uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa hec omnia in duplo cum omne suam inmelioracionem. Et in antea ista carta uindicio firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista carta uindicione X^{mo} Kalendas Marcii anno XXVIII regnante Leota rege, filium Leudeui[ci], rex.

Sig+num Sesouia. Sig+num Casta. Sig+num Abunda. Sig+num Chintilo. Uuisamundu[s, leui]ta, nos qui ista carta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Reutefredus. Sig+num Eldemares. Sig+num Sireucio.

Borrellus, leuita, qui ista carta uin[di]cione scripsit cum ipsas litteras raras uel emendatas in uerso III et SSS die et anno quod supra.

1. *Segons a*: Al dors: «Audiat Dominus et misertus est mihi, Dominus factus est adiutor meus», amb les corresponents notes musicals, i «Karta de Castrobelito» (S. XII).
2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI.*
3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

318

982, febrer, 22.

Venda. *Quexal [= Caixal] i la seva esposa Aldona venen a Gescafred una mujada de terra que tenen de llurs parents al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] prop de la Portella,¹ [actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu d'onze sous.*

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 80, «Rúbrica dels actes en pergami», Calaix 49 i 50 [abans: Calaix 26], B. N°. 288.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 155, pàg. 159, *ex A*.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1371, pàg. 985.

Cal. 49-50, lletra B, N°. 288²

«Consta que ab acte clos per Geclutari, prevere, a 8 de las calendas de mars, any 28 del regnat de Lotari rey, fill de Lluís, rey, Quixallo y sa muller Aldona venen a Giscafredo una modiat de terra, que ha vingut a dits venedors per llurs parents. Y és dita terra en lo comptat de Manresa, prop lo Portelló.³ Y afronta: de sol ixent ab terra de Giscafredo o sos hereus; de mitgdia ab terra del comprador; de ponent ab terra de Tico; de tremontana així mateix, ab terra de Tico. Lo que inclou ditas afrontacions venen enterament per preu de II sous».

1. *Vegeu la nota 3.*

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

3. *lo Portello probablement sigui una mala lectura per la Portella.*

319

982, febrer, 26.

Venda. *Elisend i la seva esposa Ermetruit venen a Adroer una peça de terra que tenen dels parents al comtat de Manresa, al terme del castell Bellid, [castell de Castellbell, actual municipi de*

Castellbell i el Vilar, comarca de Bages] *pel preu de cinc sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1103.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1372, pàgs. 985 i 986.

G. N.º. 30?¹

In nomine Domini. Ego Eldesindus et uxori sue Erme[truite], uinditores sumus tibi Adrouario, emtores. Per hanc scriptura uin[dicionis nostre] uindimus tibi pecia de terra nostra propria, qui nobis aduenit de parentorum. Et est ipsa terra in comitatum Minorisa, in terminio de castro Belido. Et afrontat ipsa terra: [de parte orientis in terra de Bonefilio]; et de meridie in terra de Hundisclo; et de occiduo in terra de nos [com]paratore; et de circi in terra de Eles. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa terra ab integrum cum exio uel regressio suo, in propter precium solidos V in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero ipsa terra predicta de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestatem ad omnia que [facere] uolueris. Quod si me uinditores aut ullusque omo qui contra hanc ista carta uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa terra in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista carta uindicio firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista carta uindicione IIII Kalendas Marcii anno XXVIII regnante Leotario rege, filium Leudeuico rex.

Sig+num Eldesindus. Sig+num Ermetruite, nos qui ista carta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Bersindus. Sig+num Argouados. Sig+num Hundisclo.

Borrellus, leuita, qui ista carta uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

320

982, març, 4.

Venda. *Berà i la seva esposa Fruila venen a Renard i la seva esposa una peça de vinya al comtat de Manresa, al terme del castell Bellid, [castell de Castellbell, actual municipi de Castellbell i el Vilar, comarca de Bages] pel preu de setze sous.*

[**O**]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 71, f. 46v, N.º. 218.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1374, pàg. 987.

Cal. 21, N.º. 218¹

A

«Consta ab acte clos per Borrell, levita, a 4 de las nonas de mars, any² 28 del reynat de Lothari, rey, fill de Lluís, que Barane y sa muller Fruilo vengueren a Renovardo y a sa muller una peça de vinya que està en lo comptat de Manresa, en lo torrent.³ De ponent ab lo camí, y de tremontana ab vinya de Belido. Quant estas afrontacions enclouen ho venen per preu de 16

sous».

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
2. any repetit segons **A**.
3. en lo torrent segons **A**. *Manquen les dues primeres afrontacions: orient i migdia*

321

982, març, 19.

Venda. *Morena ven a Sala i la seva esposa Trasgonça una terra conreada que té de la seva mare, difunta, al comtat de Manresa, al terme del castell d'Òdena, prop del castell, [actual municipi d'Òdena, Conca d'Òdena, comarca d'Anoia] pel preu de tres sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1104.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1378, pàgs. 989 i 990.

T. N° 131¹

In nomine Domini. Ego Morena, femina, uinditrice sum uobis Sanla et uxori sue Trasgonca, emtores. Per hanc scriptura uindicionis mee uindo uobis terra culta, qui mihi atuenit per ienitrice mea qui fuit condam. Et est ipsa terra in comitatum Minorissa, in terminio de castro Odena, prope ipso castello. Qui afrontat: de orientis in torrente; de meridie in terr[a de Cal]juuca; de occiduo in terra de Fells, qui fuit; de circi in terra de Madexo. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindo uobis ipsa terra culta ab integrum, cum exsio uel regresio suo, in propter precium solidos III in res ualentem, quod uos nobis dedisti et ego manibus meis recepit. Est manifestum. Quem uero predicta terra quod superius resonat de meo iuro in uestro trado dominio et potestate at facere quod uolueritis. Quod si ego uinditrice aut ullus ommo qui contra hanc ista carta uindicione uenerit at inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat in dupla cum omnem suam inmevoracione.² Et in antea ista uindicio firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicione XIII Kalendas Aprelis anno XXVIII regnante Leutario rex.

Sig+num Morena, qui ista carta fecit et firmare rogauit. Sig+num Guillara. Sig+num Gulgisclo. Sig+num Abolino.

Adrouarius, presbiter, qui hec scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
2. inmevoracione a **O**, per inmelioracione.

322

982, març, 19.

Venda. *Morena ven a Sala i la seva esposa Trasgonça una terra conreada que té de la seva mare, difunta, al comtat de Manresa, al terme del castell d'Òdena, prop del castell, [actual municipi d'Òdena, Conca d'Òdena, comarca d'Anoia] pel preu de tres sous, a pagar en coses que ho valguin.*¹

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1105.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1379, pàg. 990.

T. N° 107²

In nomine Domini. Ego Morena, femina, uinditrice sum uobis Sanla et uxori sue Trasgonca, emtores. Per hanc scriptura uindicionis mee uindo tibi terra culta, qui mihi atuenit per ienitrice mea qui fuit condam. Et est ipsa terra in comitatum Minorissa, in terminio de castro Odena, prope ipso castello. Qui afrontat: de orientis in torrente; de meridie in terra de Caluuca; de occiduo in terra de Fells, qui fuit; de circi in terra de Madexo. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindo uobis ipsa terra culta ab integrum, cum exsio uel regresio suo, in propter precium solidos IIII in res ualentem, quod uos mihi dedistis et ego manibus meis recepit. Est manifestum. Quem uero predicta terra quod superius resonat de meo iuro in uestro trado dominio et potestate at facere quod uolueritis. Quod si ego uinditrice aut ullus homo qui contra hanc ista carta uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare, et componat in dupla cum omnem suam inmeloracione. Et in antea ista uindicio firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicione XIII Kalendas Aprelis anno XXVIII regnante Leutario rex.

Sig+num Morena, qui ista carta fecit et firmare rogauit. Sig+num Guilgaru. Sig+num Gulgiscla. Sig+num Abolino.

Adrouarius, presbitero, qui hec scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *A excepció del preu de la venda, el text d'aquest document és idèntic a l'anterior (vegeu el núm. 318 del Diplomatari de Sant Benet de Bages).*

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

323

982, març, 24.

Donació testamentària. *Llunelda, en compliment de la voluntat del seu marit Bradila, [= Braila] difunt, dona al seu afillat Ajolf mitja mujada de vinya que el matrimoni tenia per aprisió al comtat de Manresa, al [terme del] castell de Montdony/Montdó. [castell de Castelltallat, actual municipi de Sant Mateu de Bages, comarca de Bages] Ho fa per a remei de llurs ànimes.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 86, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1380, pàg. 991.

M. N° 305¹

In nomine Domini. Ego Bradila et uxori sue Lunelde, tibi filiato nostro Eegolfo facimus tibi carta propter remedium animas nostras de una semodiata de uinea, qui nobis aduenit per aprisione. Et est in comitatum Menresa, in castro Montedonno. Qui infronat: de parte oriente in torente; de meridie in uinea de Saborone; de occiduo in strada; de circi in nos donatores. Quantum infra istas IIIIor afrontaciones includunt sic donamus tibi ipsa semodiata de uinea propter remedium animas nostras. uir meus promisit donare in uita sua, Bradila qui est conda, et ego Lunelde dono ut ante tribunal Domini nostri Ihesu Christi possimus inuenire remedium, amen. Et ista carta elemosinaria firmam permaneat omnique tempore et qui ista hec contrariauerit cum Iuda Schariot porcionem diuidat, amen.

Facta carta elemosinaria VIII Kalendas Aprilis anno XXVIII regnante Leutario rege, filio

Ledeuico.

Sig+num Bradila. Sig+num Lunelde, qui ista carta fecimus et testes firmare rogauit, ego Lunelldo pro anima de uiro meo nomine Bradila conda. Sig+num Magor. Sig+num Ferruzo. Sig+num Satorone. Sig+num Bedure.

Guidisclus, sacer, qui ista carta elemossinaria rogatus scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

324

982, març, 30.

Venda. *Guadamir i la seva esposa Ranlo venen a Ardman una terra amb cases, cort i hort amb fruiters, que tenen per compra al comtat de Manresa, prop del riu Llobregat,¹ [actual municipi de Navarcles, comarca de Bages] pel preu de quaranta sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1106.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 156, pàgs. 159 i 160, *ex O*.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1381, pàgs. 991 i 992.

In nomine Domini. Ego Guadamiro et uxor mea Ranlo uinditores sumus tibi Ardman, emtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi terra cum casas et curte et orto cum pomiferos nostros proprios, qui nobis aduenit per comparacione. Et est ipsa hec omnia in comitatum Minorisa, prope flumen Lubrigado.² Et afrontat ipsa hec omnia: de una parte in terra Eldemar uel eres suos uel de me comparatore; et de alia parte in istrada uel in terra de Seniofredus; et de alia parte tercia in istrada uel in terra de Riculfo; et de quarta parte in ipsa margine uel in terra de Riculfo. Quantum in fra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa hec omnia totum ab integrum, cum exio uel regresio suo, in precidum solidos XL^a in rem ualentem. Et nihil exinde non remansit. Est manifestum. Quem uero predicta hec omnia de nostro iuro in tuo tradimus dominio potestatem ad omnia que facere uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat in duplo cum omne suam inmelioracionem. Et in antea ista uindicio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista uindicio III Kalendas Aprelii anno XXVIII regnante Leutario rege, filio Leudeuici rex.

Signum+ Guadamir. Signum+ Ranlo, qui ista uindicione fecit et testes firmare rogauit. Signum+ Bonefilio. Signum+ Petrus. Signum+ Tasio.

Sclua, presbiter, scripsit sub die et + anno quod supra.

1. *Vegeu el document núm. 273 del Diplomatari de Sant Benet de Bages.*

2. *Al marge, en lletra del segle XVI: et ad ipso orto de Arnall.*

325

982, maig, 3.

Venda. *Mir i la seva esposa Trasgonça venen a Ermemir unes cases amb corts, horts, farraginals, terres, conreus i erms, arbres, fruiters i glaners, que Mir té del seu pare, difunt, i Trasgonça pel desè, al comtat de Manresa, al terme del castell de Calders, a l'espluga d'Ajanfred, [actual municipi de Calders, comarca de Bages] pel preu de deu sous.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1107.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1386, pàg. 995.

C. S. N.º. 70¹

Kastro de Kaldarios²

In nomine Domini. Ego Mirone et uxori mea Trasegoncia uinditores sumus tibi Ermemirus, emtore. Per hac scripture uindicionis nostre uindimus tibi cassas cum solos et superpositos et curtes, et ortos, ferraginales, et terras, cultum uel incultum, arboribus, pomiferis siue glandiferis, nostrum proprium, qui mihi aduenit ad me Miro per ienitori meo, qui fuit conda, et ad me Trasegoncia per meum decimum. Est hec omnia in comitato Menresa, in terminio de castrum Caldarios, ubi dicunt ad Espellunca de Aganifredo. Et afrontat ista hec omnia: de circii in ipsa espluga siue in rio; de oriente in torrente; de meridie in terra Uuisilo, femina; de occiduo in terra de nos uinditores. Quantum infra istas IIII afrontaciones includunt sic uindimus tibi ista ec omnia ab integrum cum exios et regressios earum, in precium solidos X quod manibus nostris recepimus. Et est manifestum. Quem uero predicta ec omnia quot superius resonat de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestatem ad omnia que facere uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra ac uindicione uenerit ad inrumpendum non oc ualeat uindicare set componat aut componamus tibi ista ec omnia in duplo cum omni sua inmeliore, et ista uindicio firma sit omnique tempore.

Facta uindicio V Nonas Kalendas Madii anno XXVIII regnante Leutario rex.

Sgn+ Mirone . Sgn+ Trasegoncia, qui ista uindicione fecimus et firmare rogauimus. Sgn+ Amalricus. Sgn+ Ingilbertus, SSS. Eldebertus, presbiter, SSS.

Georgius, presbiter, qui ist uindicione scripsi et SSS die et anno quot supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
2. *Segle XIX. Segons a:* Al dors: «Kastro de Kaldarios»

326

982, maig, 29.

Venda. *Duran, la seva esposa Guis, anomenada Blancuça, Senfred, [= Sinfreu] Ermerija, anomenada Oruça, i Sendred [= Sindreu] venen al sacerdot Mir, anomenat Marcuç, una terra amb un molí que tenen per herència al comtat de Manresa, al terme del castell de Godmar, [= Gomar] anomenat Castellet, [castell de Callús, actual municipi de Callús, comarca de Bages] pel preu de vuit sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 87, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1391, pàgs. 997 i 998.

G. N.º. 134¹

In nomine Domini. Ego Durando et uxori sue Uuis, que uocant Blanchuca, et Seniofredo et Oruca, femina, et Sanderedo, nos simul in unum uinditores sumus tibi Mirone, presbitero, que uocant Marchucio, emtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi terra nostra

propria chulta uel erma cum ipso mulinare qui ibidem est, cum suos resclausares et suum chaput aquis et suum regum et subtus regum et suptus aquis et suo chachabo et suas channareras et exiis et regresiis earum, qui nobis aduenit per genitores nostros. Et est ipsa hec omnia superius scripta in chomitatum Minorisa, infra terminos chastro Godemare que dicunt Chastelleto. Et afrontat: de parte orientis in torente que imber aqua ducit et in terra de Durando uel suos eres; de meridie ultra flumen Chardasenario uel in ipsa rrocha fundata; de occiduo in ipso torrente uel in ipsa rocha ad ipso chonanglo; de circi in terra erma de Gitiza uel de Madexo, uel de Uuisila et filiis suis,² uel per medium flumen Chardasenario subtus ipsos mulinos de Gifredo uel ultra. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi de ipsa omnia superius inserta ipsa medietate ab omne integrietate. Quantum ibidem abemus uel ereditare debemus per quaquumque uoce, cum exio et regresio earum, propter precium solidos VIII° in rem ualentem. Et nichil exinde non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta hec omnia de nostro iuro in tuo tradimus dominio et potestate. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista charta uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat in duplo cum omnem suam inmelioracione. Et in antea ista charta uindicione firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista charta uindicione IIII Kalendas Iunii anno XXVIII regnante Lotario rege, filio Ledouici.

Sig+num Durando. Sig+num Uuis, que uocant Blanchuca. Sig+num Seniofredo. Sig+num Ermeriga, que uocant Oruca. Sig+num Senderedo, qui ista charta uindicione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Miro. Sig+num Almundo. Sig+num Trasouario.

Leopardo, presbiter, qui ista charta uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. *Els mateixos afrontadors, Gisila (aquí Uuisila) i Gitiza, al núm. 311 del Diplomatari de Sant Benet de Bages.*

327

982, octubre, 21.

Donació pietosa. *Borrell*, [II de Barcelona, Girona i Osona-Manresa] *comte i marquès, coneixedor que l'almoina allibera l'ànima de la mort, dóna al monestir de Sant Benet [de Bages] un alou que té per donació al comtat de Manresa, al terme de Vilomara, a la vila Antiga.* [Sant Romà -vila desapareguda; mas-, actual municipi del Pont de Vilomara i Rocafort, comarca de Bages] *Fa la donació amb reserva d'úsdefruit a favor de Donadéu, Bradila, [= Braila] el sacerdot Todalec, Esperandéu, Mir, Todegell i la seva descendència, que hauran de pagar anualment la tasca i tres lliures de cera al monestir.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1109.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1401, pàgs. 1004 i 1005.

Uilla Amara¹

B. N.º. 323²

In nomine Domini. Ego Borrellus, commes et marchio, donator. Magnum et satis licitum esse uidetur domum Dei aedificare atque concedere. Audientes predicationes et monita Sanctorum Patrum quod elemosina a morte liberat animam, cognoscentes me peccati maccula honusti de superna celorum, suplicco eius misericordia, ut pius et misericors sit Deus in peccatis meis. Et

propterea concedo atque trado alaudem meum proprium, qui mihi aduenit per donatione uel per quacumque uoce. Et est ipsum alaudem, cultum uel erum, cum kasalibus, in comitatu Minorisa, in agencias de uilla Amara, locum que dicunt uilla Antiga. Et afrontat ipsa uilla Antiga cum ipsas terras cultas et ermas: de horiente in summitate de ipsa serra uel in terra de Nuredino; de meridie in ribulo Telarios uel in medio flumen Lubricato; de occiduo similiter uel in medio flumen Lubricato; de circi in ipsum aragal qui discurrit in tempore pluuiarum, [uel in] rocha qui est prope ipsa turre de Seniofredus, uiccario, uel in ipso Gradel. Quantum infra histas afrontationes includunt sic dono ad domum Sancti Benedicti ipsa iamdicta uilla cum ipsas terras cultas et ermas, in tale conuentum uel uidelicet ratione ut teneant ipsum alaudem sicut superius dicitur Donadeus et Bradila et Teudalecus, sacer, et Sperandus et Mirone et Todegellus uel posteritas eorum, et donare faciant de ipsum alaudem ipsa tascha ad domum Sancti Benedicti, et per unumquemque annum donare faciant ad domum Sancti Benedicti libras III de cera inmelioratas, propter Deum et remedium anime mee. Quod si ego donator aut ullusque homo qui contra hanc hista donatione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare sed componat adque compono ad ecclesia Sancti Benedicti in quadruplo cum omnem suam inmeliorationem, et insuper ira Dei incurrat et ad sanctas Dei Ecclesias extraneus efficiat, et cum omnem populum christianum non comunicet, et cum Iuda Scarioht in infernum particeps efficiat. Et in antea hista carta donatio firma et stabilis permaneat omnique tempore, sicut superius insertum est.

Facta hista carta donatione XII Kalendas Nuuembris anno XXVIII regnante Leutario rege.

Signum+ Borrellus, comes, qui hista donatione fecit et testes firmare rogauit. Badeleus, presbiter. Sig+num Uuilelmus. Sig+num Seniofredus.

[Adan]agildus, clericus, qui hista carta scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a*: Al dors: «Uilla Amara» (S. XII).
2. *Finals del segle XVIII, c. 1760.*

328

982, octubre, 23.

Donació pietosa. *Eloard i la seva esposa Igol, Tubau, Guadamir i la seva esposa Quílio, i Todard i la seva esposa Contel, coneixedors que l'almoina allibera l'ànima de la mort, donen al monestir de Sant Benet [de Bages] quatre peces de terra, que tenen dels parents, al comtat de Manresa, al gual manresà, al costat del riu Llobregat. [actual municipi de Manresa, comarca de Bages]*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 88, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 157, pàg. 160, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1402, pàgs. 1005 i 1006.

M. N° 403¹

In nomine Domini. Ego Ellouardus et uxor mea Igul, et Teudebaldus, et Guadam[iro et uxor] mea Chilio, et Teudardus et uxor mea Guntillo, donatores sumus alaudem nostrum a domum Sancti Benedicti. Magnum nobis et satum licitum esse uidetur domum Dei hedificare et de nostris rebus honorare adque concedere. Audientes predicacionum Patrum quia helemosinam a morte liberat anima, cognoscentes nos peccati macula honusti compuncti diuina pietate, ut pius

et misericors sit Deus in peccatis nostris. Propterea nos donatores, concedimus atque tradimus ad domum Sancti Benedicti cenobii pecias IIII^{or} de terra, qui nobis adueni de parentorum. Et sunt ipsas pecias de terra in comitatu Minorisa, infra fines, ad ipso² guado menresano. Et affrontant ipsas pecias de terra: de horientem in flumen Lubricato; de meridie in ipso aguale;³ de occiduo in ipsa margen;⁴ de circii in ipso rio. Quantum infra histas afrontaciones includunt sic donamus adque tradimus a domum Sancti Benedicti cenobii ipsas pecias de terra, ipsa nostra hereditate ab omni integrietate, cum exio uel regressiu suo. Uolumus ut hec omnia qui supratexuimus in potestate et dominacione ad ipsius predicti Sancti Benedicti cenobii permaneat modo omnique tempore. Abbates et monachi seruientes domum Sancti Benedicti cenobii presentes et futuri ita obtineant sicut ceteris alaudibus Sancti Benedicti illi pertinentibus usuandi uel fructuandi seu faciendi, firmam abeant potestatem regulariter. Quod si nos donatores aut ullusque homo qui contra hanc donacione uenerit pro inrumpendum aut inquietare presumpserit ira Dei incurrat et cum Iudas Scariot particeps in inferno fiat et ad liminibus sancta Dei Ecclesia uel omni populo christiano extraneus efficiatur, et ista donacio suam habeat firmitatem.

Facta hista donacio X Kalendas Nouember anno XXVIII regnantem Leutario rex.

Sig+num Ellouardus. Sig+num Igul. Sig+num Teudebaldus. Sig+num Uuadamiro. Sig+num Chilio. Sig+num Teuardus. Sig+num Guntillo, qui hac donacione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Elias. Sig+num Stephanus. Malagnecus, leuita.

Adanagildus, monachus, qui hanc ista donacione scripsit et + die et [anno quod supra].

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
2. ad ipso *repetit segons A.*
3. aguale *segons A, per aquale, que en català és 'aigual' o 'aiguamoll'.*
4. margen *segons A, per margine.*

329

982, desembre, 6.

Venda. *Igilo, [= Agell] dona, ven a Sala i la seva esposa Trasgonça una mujada de vinya que té per compra al comtat de Manresa, al terme del castell d'Òdena, prop del castell, [actual municipi d'Òdena, Conca d'Òdena, comarca d'Anoia] per [...] sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1124.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1403, pàg. 1006.

T.Nº. 96¹

In nomine Domini. Ego Igilo, femina, uinditrice sum uobis Sanla et uxori sue Tras[gonca, emtores. Per hanc scriptura uindicio]nis mee uindo uobis modiata I de uinea, qui mihi aduenit per comparacione. Et [est ipsa uin]ea in co[mitatum Mi]norissa, in terminio de castro Odena, prope ipso castello. Qui afrontad: de orientis in strada publica; [de meridie in ui]nea de Bradila, qui fuit; de occiduo in terra erma; de circi in uinea de Unnula, qui fuit. Quantum [infra istas afrontacio]nes includunt sic uindo uobis ipsa uinea ab integrum, cum exsio uel regresio suo, in propter precium solidos [... in rem ua]lentem. Et nichil quod de ipso precio aput uos emtores non remansit. Est manifestum. [Quem uero predicta] uinea quod superius resonat de meo iuro in uestro trado dominio et potestate [at facere quod uolueritis. Quod si ego ui]nditrice aut ullus homo qui contra hanc ista carta uindicione uenerit pro inrumpendum [non hoc uale]ad uindicare set componat in dupla cum homnem suam inmelioracionem. Et in antea ista uin[dicio firmis et sta]bilis permanead modo uel omnique tempore.

Facta carta uindicione Idus VIII December anno XXVIII regnante Leutario rex.

Sig+num Igilo, qui ista carta fecit et firmare rogauit. Sig+num Scluua. Sig+num Abolino. Sig+num Lobatone.

+ Adrouarius, presbitero, qui hec scripsit et + die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

330

982, desembre, 8.

Venda. *Bonhom i la seva esposa Druda venen a Godmar, [= Gomar] veguer, unes terres i unes vinyes que tenen per herència i per compra al comtat de Manresa, al terme del castell Bellid, [castell de Castellbell, actual municipi de Castellbell i el Vilar, comarca de Bages] pel preu de trenta sous, a pagar en coses que ho valguin.¹*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1125.

A.* Regest del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 71, Calaix 21, N°. 212.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1404, pàg. 1007.

[...] N°. 212²

[In nomine Domini. E]go Bonusomo et uxor mea Druda, uin[ditores sumus tibi] Gonmar, uichario, emtore. Per hanc scriptura uindicione nostre uindimus tibi terras cultas siue [incultas et uineas] cum ipsos arbores qui ibidem sunt, glandiferis uel pomiferis, [qui] nobis aduenit ad me Bonusomo de parentorum uel [de comp]aracione, ipsa medietate cum ipso decimo, qui mihi aduenit de ienitri[ce mea] uel per quacumque uoce. Et [sunt] hec omnia in comitatu Minorisa, in terminio de castrum Belido. Et afrontat ipsa [hec omnia: de parte orientis in ...] uel eres suos; et de meridie in serra; et de occiduo in terra de Gu[istri]miro; [et de circi in ...]. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa hec omnia [...] ab integrum, cum exio uel regressios earum, in propter precium solidos XXX in re ualente. Et est [manifestum. Quem uero] hec omnia [suprascripta] de nostro iuro in tuo tradimus dominio et potestatem ad omnia que facere [uolueris. Quod si nos] uinditores aut ullusque omo qui contra hanc ista carta uindicione uenerit pro inrumpendum non [hoc ualeat uindicare] set componat ipsa hec omnia in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista car[ta uindicione firma et stabil]is permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista carta uindicione VI Idus December anno [XXVIII] regnante Leotario rege, filium Leudeuico rex.

Sig+num Bonusomo. Sig+num Druda, q[ui ista carta uindicione] fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Sidla. Sig+num [ ]. Sig+num [ ].

[Borrellus, leuita, qui ista carta uindicione] scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Pergamí deteriorat. Les xifres de l'any i el nom de l'escrivà, il·legibles en el pergamí original, es poden restituir gràcies al regest del segle XVIII i al text del document del 13 de gener de 982 (núm. 316).*

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

Venda. *Guadamir i la seva esposa Persona venen a Baldomar, sacerdot, i Senfred [= Sinfreu] una mujada de vinya que tenen per complantació al comtat de Manresa, al terme de Navarcles, al pont del Llobregat, [actual municipi de Navarcles, comarca de Bages] pel preu de nou sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1111.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1405, pàgs. 1007 i 1008.

De Pont¹

N. N°. 191²

In nomine Domini. Ego Guadamiro et uxori sue Persona, uinditores sumus uobis Baldemarus, sacer, et Seniofredo, emptores. Per hanc scriptura uindicacionis nostre uindimus uobis modiatia I de uinea, qui nobis adueni a me Guadamiro per mea complantacione et a me Persona per meum decimum. Et est ipsa uinea in comitatu Minorisa, in terminio de Nauarcales, ad ipso Ponto de Lubricato.³ Et afrontat ipsa uinea: de orientem in torrentem; de meridie in terra Sancti Benedicti; de occiduo in uinea Sancti Benedicti; de circii in flumen Lubricato. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa uinea totum ab integrum, cum exio uel regressio suo, in propter precium solidos VIII in rem ualentem. Et nichil exinde que de ipso precio apud uos emptores non remansit. Et est manifestum. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc hasta carta uindicacione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat uobis in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea hasta carta uindicacione firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta hasta uindicacione VI Kalendas Ianuarii anno XX^{mo} VIII° regnantem Leutario rege, filium Ludouici.

Sig+num Guadamiro. Sig+num Persona, qui hasta uindicacione fecimus et testes firmare rogauimus. Daud, leuita +.* Adroarius clericus SSS* Sig+num Guifredus.

Adanagildus, clericus, qui hasta carta rogatus scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «De Pont» (S. XII).

2. *Finals del segle XVIII, c. 1760.*

3. *Vegeu els documents núm. 76, 164, 167 i 201. És el cinquè i darrer esment a aquest pont sobre el Llobregat, documentat des de l'any 950.*

Venda. *Godmar [= Gomar] ven a Renard i la seva esposa unes terres que té al comtat de Manresa, al terme del castell Bellid, [castell de Castellbell, actual municipi de Castellbell i el Vilar, comarca de Bages] pel preu de trenta sous.*

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 71, f. 48, N°. 230.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1406, pàg. 1008.

Cal. 21, N.º. 230¹

A

«Consta ab acte clos per Borrell, levita, a 2 de las calendas de janer, any 29 del reynat de Lothari, rey, fill de Lluís, que Gonmar vené a Renovardo y a sa muller las terras cultas o hermas y vinya ab los arbres que està en lo comtat de Manresa, en lo terme del castell Belido. Tot lo qual afronta: de orient ab vinya de Bulgara; de mitgdia ab la serra; de ponent ab terra de Guadamiro; y de tremontana ab la serra o ab lo torrent que corra. Quant estas afrontacions enclouen ho venen per preu de 30 sous».

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

333

983, gener, 13.

Donació pietosa. *Dagell [= Agell] i la seva esposa Saborosa, coneixedors que l'almoïna allibera l'ànima de la mort, donen al monestir de Sant Benet [de Bages] un alou que tenen per compra al comtat de Manresa, al terme del castell de Terçol, [actual municipi de Castellterçol, comarca de Vallès Oriental] al Carner. [el Carner -vila desapareguda; mas-, actual municipi de Granera, comarca de Vallès Oriental]*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1112.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1409, pàg. 1009.

Calrtas de ipso Carnario¹

In nomine Domini. Ego Dagildus et uxori sue Sabrosa, donatores. Magnum et satis licitum esse uidetur domum Dei haedificare et de nostris rebus honorare atque concedere. Audientes predicacionem Sanctorum Patrum quia elemosina a morte liberat animam, cognoscentes nos peccati maccula honusti compuncti diuina pietate, ut pius et misericors sit Deus in peccatis nostris. Propterea concedimus adque tradimus alaudem nostrum proprium ad domum Sancti Benedicti cenobii, qui est subditus Sancti Petri sedis Rome. Et est in comitatu Minorisa, prope alueo Lubricato, in ipso Angulo. Id sunt kasas cum curtes et hortos, similiter cum terras et uineas, cum arboribus claudiferis uel pommiferis, cultum uel erum, omnia uel in omnibus, qui nobis aduenit per comparacione uel per quacumque uoce. Et est hec omnia in comitatu Minorisa, in kastrum Terciolo uel in suo termine, in locum que uocant ad ipso Carnero. Et afrontat hec omnia: de horientis in ipso torrente uel in ipsos casales de Oliba; de meridie in ipsa serra que uocant ad Collo de Asinos; de occiduo in rio de Granera; de circii in ipsos Iungentes de ipso rio de Granaria. Quantum histas afrontaciones includunt sic donamus hec omnia quod superius inserta ad domum Sancti Benedicti, propter Deum et remedium animas nostras. Quem uero predicta hec omnia de nostro iuro tradimus ipsum alaudem adque donamus ad domum Sancti Benedicti, qui est subditus sedis Rome. Quod si nos donatores aut ullusque homo qui contra hanc hista donacione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare sed componat in duplo cum omnem suam inmelioracionem et cum Iuda Scarioht in infernum parti[ci]pacionem² abeat. Et in antea hista donatio firma et stabilis permaneat modo et omnique tempore.

Facta hista donacio Idus Ianuarii anno XXVIII regnante Leutario reie.

Sig+num Dagildus. Sig+num Sabrosa, qui hista donacione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Durabile. Sig+num Seguino. Sig+num Oliba.

Adanagildus, leuita, qui hista carta uel donacione scripsit et SSS, cum litteras fusas uel superpositas in XI uerso, die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a*: Al dors: «Cartas de ipso Carnario» (S. XII).

2. *ci manca a O.*

334

983, gener, 13.

Donació pietosa. *Dagell [= Agell] i la seva esposa Saborosa, coneixedors que l'almoïna allibera l'ànima de la mort, donen al monestir de Sant Benet [de Bages] l'alou que tenen per compra al comtat de Manresa, al terme del castell de Terçol, [actual municipi de Castellterçol, comarca de Vallès Oriental] al Carner. [el Carner -vila desapareguda; mas-, actual municipi de Granera, comarca de Vallès Oriental] Fan la donació amb la reserva d'úsdefruit per a ells i els seus fills i amb el pacte de lliurar la tasca al monestir.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1113.

A. Còpia autoritzada el 14 de març de 1215 pel prior Ramon: Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1114, *ex O.*¹

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1410, pàg. 1010.

G. N° 57²

Carta de donació ad ipso Carner jusà³

Karta de Carner. De manso ubi stetid Saburid⁴

G. N° 64⁵

In nomine Domini. Ego Dagilldus et uxori sue Sabrosa, donatores summus a domum Sancti Benedicti cenobii. Magnum nobis et satis licitum esse uidetur domum Dei hedificare ubique et de postris rebus onorare atque concedere. Audientes predicationem Sanctorum Patrum [qu]ia elemosina a morte liberat anima. Cognoscemus nos peccati macula honusti compuncti diuine pietate ut pius et misericors sit [Deus pec]catis nostris, propterea tradimus alaudem nostrum a domum Sancti Benedicti superius nominati. Id sunt casas cum curtes et ortos, simul cum terras et uineas cum a[r]boribus, claudiferis uel pomiferis uel pomiferis,⁶ cultum uel eremum, omnia uel in omnibus. Et aduenit nobis hec omnia per comparatione uel per quacumque uoce. Et est hec omnia in [co]mitatum Minorisa, in castrum Terciolo uel in suo termino, in locum que uocant ad ipso Carnero. Et afrontat hec omnia: de horientis in ipso torrente uel in ipsos casaes de Oliba; de meridie in ipsa serra de collo de Asinos; de occiduo in rio de Granaria; de circi in ipsos iungentes de ipso rio de Granaria. Quantum in istas afrontaciones includunt sic donamus hec omnia superius nominata a domum Sancti Benedicti, propter Deum et remedium animas nostras, in tale conuentum ut nos et filii nostri donare faciamus exinde ipsa tasca a domum Sancti Benedicti cenobii. Et est manifestum. Quem uero predictum alaude quod superius resonat sic tradimus atque donamus a domum Sancti Benedicti quod superius insertum est. Et qui contra hanc scriptura uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat hec omnia que superius resonat in quadruplo. Et istius scripture omnique inrumpi non permitatur, set in omnibus suam

obtineat firmitatem.

Facta carta donacione Idus Ianuarii anno XXVIII regnante Leutario rex.

Sig+num Dagilldus. Sig+num Sabrosa, qui hanc donacione fecimus et firmare rogauimus. Baldemares, presbiter, SSS. Sig+num Durabile. Sig+num Seguuino.

Sauaricus, monachus, qui ista carta donacione scripsit et SSS, cum literas fusa in uerso VIII°, die et anno quod supra.

1. *Amb algunes divergències.*
2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
3. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Carta de donació ad ipso Carner jusà» (S. XV).
4. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Karta de Carner. De manso ubi stetid(?) Saburid» (S. XII).
5. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
6. *uel pomiferis repetit a O i A.*

335

983, gener, 15.

Venda. *Bella, el seu fill Altemir i els altres fills venen a Mir, sacerdot, anomenat Marcuç, un molí que tenen al comtat de Manresa, al terme del castell de Godmar, [= Gomar] anomenat Castellet, [actual municipi de Callús, comarca de Bages] al riu Cardener.*

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 71, f. 44, N°. 201.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1411, pàgs. 1010 i 1011.

Cal. 21, núm. 201¹

A

«Consta ab acte clos per Fratselo, prevere, a 18 de las calendas de febrer, any 29 del reynat de Lotari, rey, fill de Lluís, que Bella y Altemimiro, y demás fills, vengueren a Miró, prevere, dit Marcuco, son molí ab sa resclosa, y ab la isla que allí és, tot lo qual està en lo comptat de Manrresa, en lo terme del castell Godmar, dit Castellet, que afronta de orient ab lo gorch, al remolí, sobre la resclosa o a las rocas grans, só és, en mitg del riu Cardaner; de tremontana ab la isla del comprador o en son molí, o en mitg del riu Cardaner, fins a las grans pedras; de mitgdia afronta dita isla ab lo molí, ab la isla de Alarico o ab la roca, o ab vinya de Ademaro; de ponent ab la roca o ab la resclosa. Quant estas afrontacions enclouen ho venen per preu de [...]».²

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. *Espai en blanc.*

336

983, gener, 30.

Venda. *Trenta-cinc individuus, dinou dones: Sesnanna; Maronna; Gomara; Alberga; Quena; Admira; Alberga -una altra-; Engràcia, anomenada Rosa; Ermela; Bella; Bradolina; Igol; Olímpia; Alòdia; Madrona; Estevilla; Gomsenda; Gloriosa; i Preciosa, i setze homes: Godmar; [= Gomar]*

Todalec; Fort; Senfred; [= Sinfreu] Folcmar; Ansulf; Sala; Ansulf -un altre-; Godmar; [= Gomar] -un altre-; Andreu; Engenell; Albert; Guintrond; [= Vintró] Gontald; Sidelà; i Virgili, venen a Goltred i la seva esposa Emma, una terra erma que tenen dels avis i per altres drets al comtat de Manresa, al terme de la ciutat [de Manresa], a [...], prop de l'església de Sant Iscle, [antiga parròquia de Sant Iscle de Bages, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] per dinou sous, a pagar en coses que ho valguin.

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 28, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1412, pàgs. 1011 i 1012.

V. N.º. 65¹

In nomine Domini. Ego² Sesnanna,³ femina, et Maronta⁴ et Gondemara⁵ et Ollouega⁶ et Godemare⁷ et Cheno⁸ et Todalego⁹ et Ademira¹⁰ et Forte¹¹ et Seniofredo¹² et Olloberga¹³ et Ingracia,¹⁴ que¹⁵ uocant Rossa,¹⁶ et Folchomare¹⁷ et Ansulfo¹⁸ et Salla¹⁹ et Ermelle²⁰ et Bella²¹ et Bradolina²² et Igulo²³ et Ansulfo²⁴ et Holimphia²⁵ et Aludia²⁶ et Matrona²⁷ et Staulia²⁸ et Gondemare²⁹ et Andrias³⁰ et Ingenilde³¹ et Gomesinda³² et Olloberto,³³ Guintrondus³⁴ et Gontaldus³⁵ et Gloriosa³⁶ et Sidilane³⁷ et Uirgilio³⁸ et Speciosa,³⁹ nos simul in unum uinditores⁴⁰ sumus uobis Goltredo⁴¹ et uxo[ri]⁴² Emmo,⁴³ emptores. Per anc⁴⁴ scripture⁴⁵ uindicionis⁴⁶ nostre⁴⁷ uindimus⁴⁸ uobis terra erma nostra propia,⁴⁹ qui nobis auenit⁵⁰ per auullorum⁵¹ uel per quacumque uoce. Qui est ipsa terra in commitatum⁵² Minorissa,⁵³ in egecencias⁵⁴ de ipsa ciuitate, in loco uocitante⁵⁵ [...],⁵⁶ prope domum Sancti Aciscii.⁵⁷ Qui affrontat ipsa terra: de parte orientem⁵⁸ in terra de uos comparatores; de meridie in terra de Ermegilde⁵⁹ uel eres⁶⁰ suos; de hocciduo⁶¹ in terra de Sendredo,⁶² de circi⁶³ in terra de Adeuonso.⁶⁴ Quantum infra istas IIIor afrontaciones⁶⁵ includunt sic uindimus⁶⁶ nos uobis de ipsa terra ipsa nostra hereditate, tota⁶⁷ ab integrum, cum exio uel regressio suo, in propter precium solidos XVIII in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero predicta ipsa terra quod supperius⁶⁸ insertuum⁶⁹ est de nostro iure in uestro tradimus domminio⁷⁰ et potestatem⁷¹ ad homnia⁷² quiquit⁷³ facere uolueritis. Quod si nos uinditores⁷⁴ aut ullusque hommo⁷⁵ qui contra anc⁷⁶ ista carta uindicionis⁷⁷ uenerit ad inrumpendum aut nos uenerimus non hoc ualeamus uindicare set⁷⁸ componamus ipsa terra aut componam⁷⁹ in dupplo⁸⁰ cum suam inmelioracionem. Et in antea ista carta uindicio⁸¹ firma et stabilis permaneat modo uel homnique⁸² tempore.

Facta carta uindicionis⁸³ III Kalendas Februarii⁸⁴ anno XXVIII° regnante Leutarius⁸⁵ rex.⁸⁶

Sig+num Sesnanna. Sig+num Maronta. Sig+num Gondemara. Sig+num Ollouega.⁸⁷ Sig+num Ingracia.⁸⁸ Sig+num Folchomare.⁸⁹ Sig+num Ansulfo.⁹⁰ Sig+num Salla.⁹¹ Sig+num Ermelle. Sig+num Bella. Sig+num Bradolina. Sig+num Igulo. Sig+num Ansulfo.⁹² Sig+num Olimphia.⁹³ Sig+num Aludia. Sig+num Matrona. Sig+num Matrona.⁹⁴ Sig+num Andrias. Sig+num Godemara.⁹⁵ Sig+num Ingenilde.⁹⁶ Sig+num Gomesinda. Sig+num Olloberto.⁹⁷ Sig+num Guinterondus.⁹⁸ Sig+num Gontaldus.⁹⁹ Sig+num Gloriosa. Sig+num Sidelane.¹⁰⁰ Sig+num Uuirgilius.¹⁰¹ Sig+num Speciosa, qui ista carta uindicionis¹⁰² fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Uuiglelmus.¹⁰³ Sig+num Seniofredus.¹⁰⁴ Sig+num Dachoni.¹⁰⁵

+ Stephanus,¹⁰⁶ sacer,¹⁰⁷ qui ista carta rogatus scripsit et SSS sub die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. ego segons A, per nos.

3. Sesnanna segons A. Aquí trobem escrit en català aquest nom personal femení d'origen

- germànic: Sesenanda o Sesnanda. Hem considerat Sesnanna la forma més correcta en català (com Anna i Emma).*
4. Maronta segons **A**. *Nom personal femení d'origen germànic. Actualment hi ha els cognoms Maron/Marondo, la versió masculina del nom, i Maronda/Maronna, que n'és la femenina. Hem considerat Maronna (com Anna i Emma).*
5. Gondemara segons **A**. *Nom personal femení d'origen germànic. Hi ha el corresponent nom masculí: Go(n)demar/Godmar o Go(n)demarus/Godmarus (vegeu les notes 7 i 29). En català actual s'hauria d'escriure: Gomara.*
6. Ollouega segons **A**, per Olloberga (vegeu la nota 13). *Nom personal femení d'origen germànic.*
7. Godemare segons **A**, per Godemar/Godmar o Godemarus/Godmarus. *Nom personal masculí d'origen germànic, format per god, 'déu', i mar, 'il·lustre'. Correspon, en català actual, al cognom i topònim Gomar (de vegades escrit Gomà).*
8. Chenó segons **A**. *Nom personal femení d'origen germànic. En català actual s'hauria d'escriure: Quena.*
9. Todalego segons **A**, per Todalegus o Teudalecus. *Nom personal masculí d'origen germànic.*
10. Ademira segons **A**. *Nom personal femení d'origen germànic.*
11. Forte segons **A**, per Fortis. *Nom personal masculí d'origen llatí: fortis, -e, adj 'fort', 'robust', 'vigorós'.*
12. Seniofredo segons **A**, per Seniofredus. *Nom personal masculí d'origen germànic, la versió catalana del qual fóra Senfred. Correspon, en català actual, al cognom Sinfreu.*
13. Olloberga segons **A**. *Nom personal femení d'origen germànic (vegeu la nota 6). Nom personal femení d'origen germànic. Correspondria, en català, si existís, a: Alberga.*
14. Ingracia segons **A**. *Nom personal femení d'origen llatí. Engràcia en català. Santa Engràcia, verge i màrtir, de Calagurris Nasica, l'actual Calahorra (la Rioja), la ciutat de la Tarraconense on nasqué el poeta cristià i apologista hispano-romà Prudenci (348-c. 405), que la inclou al Peristephanon o Llibre de corones, en honor dels màrtirs. N'hi ha culte a Catalunya, com al santuari de Gràcia, a les Oluges (comarca de la Segarra). La seva festa se celebra el mes d'abril.*
15. que segons **A**, per qui.
16. Rossa segons **A**, per Rosa. *Nom personal femení d'origen llatí: Rosa en català. Com en la majoria de noms personals femenins d'aquesta època, és difícil saber si provenia d'una santa o de la qualitat que es volia infondre a la nena a la qual se li posava, en aquest cas la bellesa, qualitat implícita a la rosa. Aquesta explicació no exclou, tanmateix, que el nom provingués d'alguna de les santes amb aquest nom, si bé en aquest moment hem de prescindir de les populars Rosa de Viterbo (segle XIII), la festa de la qual és el 4 de setembre, o, molt més encara -per raons evidents-, de la mística Rosa de Lima (1586-1617).*
17. Folchomare segons **A**, per Folchomar o Folchomarus. *Nom personal masculí d'origen germànic. En català actual s'hauria d'escriure: Folcmar.*
18. Ansulfo segons **A**, per Ansulphus. *Nom personal masculí d'origen germànic.*
19. Salla segons **A**. *Nom personal masculí d'origen germànic. Correspon, en català actual, al cognom Sala.*
20. Ermelle segons **A**. *Nom personal femení d'origen germànic. En català actual hauria de ser: Ermela (hi ha el cognom Armela, així com també la seva forma masculina: Ermell).*
21. Bella segons **A**. *Nom personal femení d'origen llatí.*
22. Bradolina segons **A**. *Nom personal femení d'origen germànic.*
23. Igulo segons **A**, per Igul. *Nom personal femení d'origen germànic. En català actual hauria de ser: Igol (hi ha el cognom Igual).*
24. Ansulfo segons **A**, per Ansulphus. *Nom personal masculí d'origen germànic.*
25. Holimphia segons **A**, per Olympia. *Nom personal femení que prové de l'adjectiu grec ὀλύμπια, 'olímpica', 'de l'Olimp' [l'Olimp és el nom de la muntanya situada entre Tessàlia i Macedònia, sojorn dels déus segons els antics grecs].*
26. Aludia segons **A**, per Alodia. *Nom personal femení d'origen germànic. Santa Alòdia, verge i*

màrtir, 22 d'octubre.

27. *Matrona segons A. Nom personal femení d'origen llatí, 'muller', 'dona casada', 'mestressa'. Prové de mater. En català: Madrona. Santa Madrona, verge i màrtir (15 de març).*
28. *Stauilia segons A. Nom personal femení d'origen germànic. En català actual hauria de ser: Estavilla (hi ha el cognom -aragonès o castellà ?- Estavillo). No és massa probable, com sembla, que provingui del llatí, en concret de l'adjectiu stabilis, 'ferm(a)', 'estable', 'segur(a)', 'sòlid(a)'.*
29. *Gondemare segons A. Vegeu la nota 7.*
30. *Andrias segons A, per Andrius. Nom personal masculí que prové de l'adjectiu grec ἀνδρείος, 'coratjós'. Sant Andreu, apòstol, 30 de novembre.*
31. *Ingenilde segons A. Nom personal masculí d'origen germànic. Aquest és l'únic cas documentat. La forma més correcta fóra Enginell, en català (vegeu la nota 59), si bé no l'hem documentat com a cognom.*
32. *Gomesinda segons A. Nom personal femení d'origen germànic. El seu corresponent masculí és Gomesindo (que ha donat el topònim Gombrèn, actual municipi homònim a la comarca del Ripollès).*
33. *Olloberto segons A, per Ollobertus. Nom personal masculí d'origen germànic. Correspon, en català, a: Albert.*
34. *Guintrondus segons A, per Guinterondus. Nom personal masculí d'origen germànic. Correspon, en català actual, al cognom i topònim Vintró.*
35. *Gontaldus segons A. Nom personal masculí d'origen germànic, format amb el sufix ald, 'vell'. En català actual hauria d'escriure's: Gontau.*
36. *Gloriosa segons A. Nom personal femení d'origen llatí, procedent de l'adjectiu homònim: 'gloriosa', 'il·lustre', 'famosa'.*
37. *Sidilane segons A. Nom personal masculí d'origen germànic. És a l'origen del topònim Sidillà (actual municipi de Foixà, comarca de Baix Empordà).*
38. *Uirgilio segons A, per Uergilius o Uirgilius, antic nom de família romà.*
39. *Speciosa segons A, per Speciosa. Nom personal femení d'origen llatí.*
40. *uinditores segons A, per uenditores.*
41. *Goltredo segons A. Nom personal masculí d'origen germànic.*
42. *uxo[ri] segons A.*
43. *Emmo segons A. Nom personal femení d'origen germànic, que en català actual s'escriu Emma, conservant la doble m.*
44. *anc segons A, per hanc.*
45. *scripture segons A, per scriptura.*
46. *uindicionis segons A, per uenditionis.*
47. *nostre segons A, per nostra.*
48. *uindimus segons A, per uendimus.*
49. *propia segons A, per propria.*
50. *auenit segons A, per aduenit.*
51. *auullorum segons A, per auis (ablatiu plural), és a dir, els 'avantpassats'.*
52. *commitatum segons A, per comitatu.*
53. *Minorissa (forma llatina del topònim d'origen iber Menresa) segons A, per Minorisensi.*
54. *egecencias segons A, per adiacentias.*
55. *uocitante segons A, per uocitato.*
56. *espai en blanc.*
57. *Sancti Acisclii segons A, per Sanctum Acisclum.*
58. *orientem segons A, per oriente.*
59. *de Ermegilde segons A, per Ermegildi. Nom personal masculí d'origen germànic. La forma més correcta fóra Ermegell, en català, si bé no l'hem documentat com a cognom.*
60. *eres segons A, per heres.*
61. *hocciduo segons A, per occiduo.*

62. de Sendredo *segons A, per* Sendredi.
63. circi *segons A, per* circio.
64. de Adeuonso *segons A, per* Adeuonsi.
65. afrontaciones *segons A, per* affrontaciones.
66. uindimus *segons A, per* uendimus.
67. tota *segons A, per* Superfluu.
68. supperius *segons A, per* superius.
69. insertuum *segons A, per* insertum.
70. domminio *segons A, per* dominio.
71. potestatem *segons A, per* potestate.
72. homnia *segons A, per* omnia.
73. quiquit *segons A, per* quidquit.
74. uinditores *segons A, per* uenditores.
75. hommo *segons A, per* homo.
76. anc *segons A, per* hanc.
77. uindicionis *segons A, per* uenditionis.
78. set *segons A, per* sed.
79. componam *segons A, per* compono.
80. dupplo *segons A, per* duplo.
81. uindicio *segons A, per* uendicio.
82. homnique *segons A, per* omnique.
83. uindicionis *segons A, per* uenditionis.
84. Kalendas Februarii *segons A, per* Kalendarum Februarium.
85. Leutarius *segons A, per* Lotharius.
86. rex *segons A, per* regi.
87. *Manquen*: Godemare, Cheno, Todalego, Ademira, Forte, Seniofredo i Olloberga.
88. que uocant Rossa *més amunt*.
89. Folchomare *segons A, per* Folchomari.
90. Ansulfo *segons A, per* Ansulfi.
91. Salla *segons A, per* Sallani.
92. Ansulfo *segons A, per* Ansulfi.
93. Olimphia *segons A, Més amunt* Holimphia. *Per* Olympia. *Vegeu la nota 24.*
94. Sig+num Matrona, *repetit o bé són dues dones d'aquest nom, tot i que més amunt només n'hi apareix una. D'altra banda, manquen* Stauilia i Gondemare.
95. Godemara *no hi és més amunt*.
96. Inginelde *segons A, Ingenilde més amunt (vegeu la nota 31).*
97. Olloberto *segons A, per* Olloberti.
98. Guinterondus *segons A, per* Guinterondi. Guintrondus *més amunt (vegeu la nota 34).*
99. Gontaldus *segons A, per* Gontaldi.
100. Sidelane (Sidilane *més amunt -vegeu la nota 37-*) *segons A, per* Sidelani.
101. Uuirgilius (Uirgilio *més amunt -vegeu la nota 38-*) *segons A, per* Uergilii o Uirgili.
102. uindicionis *segons A, per* uendicionis.
103. Uuiglelmus *segons A, per* Uuiglelmi o Willelmi.
104. Seniofredus *segons A, per* Seniofredi.
105. Dachoni *segons A, Nom personal masculí d'origen germànic, dachs, 'teixó', que ha donat el cognom català homònim Dacs/Dachs.*
106. Stephanus *segons A, per* Stephani. *En català, Esteve. Prové del grec στέφανος, 'corona'.*
107. sacer *segons A, per* sacerdos.

Venda. *Arvós i la seva esposa Elo venen a Vivenç una mujada de terra i set quarteres de vinya que tenen per compra i dels parents al comtat de Manresa, al territori [de la ciutat de Manresa], a Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] per trenta-cinc sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1123.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 160, pàg. 162, *ex O.*

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1413, pàg. 1012.

Mont Petan¹

B. N°. 616²

In nomine Domini. Ego Eriuonso et uxori mea Elo, uinditores sumus tibi Uiuencius, emtore. Per hanc scriptura uindicacionis nostre uindimus tibi modia una de terra et quarteras septem de uinea, qui nobis³ aduenit de comparacione uel de parentorum. Et est hec omnia in comitatum Minorisa, in suo territorio, in Monte Petano. Et afrontat ipsa terra: de oriente in uia; de meridie de me uinditore; de occiduo similiter de me uinditore; de circi in terra uel in uinea de Guifredo. Et ipsa uinea afronta: de orientem in terra de me uinditore uel in uinea de Teudardo; de meridie similiter; de occiduo in uia; de circi in uinea Sancti Benedicti. Quantum⁴ in istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipse hec omnia totum ab integrum, cum exio uel regresio earum, in propter precium solidos XXXV in rem ualentem. Et nicil exinde que de ipso precio aput te emtore non remansit. Est manifestum. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra hanc ista carta uindicacione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare, se<d>⁵ componat ipse hec omnia in duplo cum omni sua inmeliacione. Et in antea ista carta uindicacio firma permanea omnique tempore.

Facta carta uindicacio IIII Idus Februarii anno XX nono regnantem Leutario regem.

Sin+num Ariuoso. Sin+num Elo, qui ista carta uindicacione fecimu<s>⁶ et testes firmare rogauimus et testes firmare rogauimus. Sin+um Antuiano. Si+num Maiolo. Si+num Senderedus.

Adroarius, clericus, qui hanc ui<n>dicacione⁷ scripsit et SSS cum literas fusas in uerso secu<n>do,⁸ die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Mont Petan» (S. XII).

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

3. *Segueixen els mots qui nobis adueni qui nobis, per error.*

4. *Quantum a O.*

5. *d manca.*

6. *s manca.*

7. *n manca.*

8. *n manca.*

Venda. *Guintrond [= Vintró] i Sesbona venen a Riculf un alou que tenen per compra al comtat de Manresa, al castell d'Or, [el Serrat de Castellnou -urbanització-, actual municipi de Castellnou de Bages, comarca de Bages] pel preu de nou sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 90, ex O.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 161, pàg. 163, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1414, pàg. 1013.

S. F. N.º. 517¹

In nomine Domini. Ego Guintrondus et Sesebona, uinditores sumus tibi Riculfo, emptore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi alaude nostrum proprium, qui nobis aduenit de comparacione. Et est in comitatum Minorisa, in kastrum que dicunt Auri. Et afrontat: de parte orientis in torrente; de oriente in terra de te emptore; de occiduo in uia; de circi in torrentem. Quantum istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa terra ab intecrum, cum exio uel regresio suo, in precium solidos VIII in rem ualentem. Est manifestum. Quem uero predicta ipsa terra de nostro iure in tuo tradimus domino et potestate. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa terra in duplo cum omnem sua inmeliacione. Et in antea ista uindicione firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta karta uindicionis XVI Kalendas Marcii anno XXVIII regnante Lothario rege.

Sig+num Guintrondus. Sig+num Sesebona, qui ista karta uindicionis fecimus et testes firmare rogauimus. Durandus, presbiter +. Sig+num Dodebertus. Sig+num Iohannes.

+ Orucius, sacer, qui ista karta uindicionis scripsi et SSS sub die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

Venda. *Duran, Senfred, [= Sinfreu] Oruçà i Sendred, [= Sindreu] venen a Amalric i Ceser [= Cèsar] una terra que tenen de la seva mare al comtat de Manresa, al territori [de la ciutat de Manresa], al Pla de Bages, prop de l'Arca,¹ [sector de l'antic hostal de l'Arpa, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de quaranta sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 91, ex O.

- a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 163, pàgs. 164 i 165, ex A.
b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1417, pàg. 1015.

M. N.º. 352²

In nomine Domini. Ego Durandus et Seniofredus et Oruca et Sendredus, uinditores sumus uobis Amalrigo et Cesario, emtores. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus uobis terra nostra propria, qui nobis aduenit de genitrice nostra. Et est ipsa terra in chomitatum Minorisa, in eius territorio, in Campo Baias, prope ipsa Archa. Et afrontat ipsa terra: de oriente in terra de Eruigio uel de Bellacho; et de meridie in terra de Bellacho uel de Sendisclo; et de occiduo in terra de Chilio uel filios suos; et de circi in terra de Ermenardo uel de Eruigio. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa terra ab integro, cum exio uel regressio suo, propter precio solidos XL in rem ualente. Et est manifestum. Quem uero iamdicta ipsa terra que nos uobis uindimus de nostro iure in uestro tradimus dominio et potestate ad omnia que facere uolueritis. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista karta uindicionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindikare set componat ipsa terra in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista karta uindicionis firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta karta uindicionis XII Kalendas Aprelis anno XXVIII regnante Leutario rege, filio Leudeuici regi.

Sign+um Durandus. Sign+um Seniofredus. Sign+um Oruca. Sign+um Sendredus, qui hanc karta uindicionis fecimus et testes firmare rogauimus. Sign+um Eimerigus. Sign+um Uuilmundus. Sign+um Uuadamirus.

Eles, leuita, qui hanc karta uindicionis scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *Correspon a l'indret del Pla de l'Arpa, nomenclatura oficial que encara duen alguns mapes contemporanis, on hi havia hagut l'hostal de l'Arpa, al sector de ponent de l'actual municipi de Sant Fruitós de Bages -Sant Iscle de Bages i urbanització de la Pineda de Bages-, que limita amb el municipi de Manresa -parc de l'Agulla-. A la Prehistòria hi havia hagut un monument funerari, anomenat arca en català. [SALVADÓ I MONTORIOL, Joan, *Història medieval d'un territori: Sant Fruitós de Bages (segles X-XI)*, pàgs. 17-19].*

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

340

983, març, 23.

Venda. *Esclua¹ i la seva esposa Lleurell venen a Guifred [= Gifreu] una terra al comtat de Manresa, prop del castell d'Or, [el Serrat de Castellnou -urbanització-, actual municipi de Castellnou de Bages, comarca de Bages] pel preu d'un sou i un diner.*

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, fons de Sant Benet de Bages, Monacals-Universitat, Lligall 78, «Índice Nou», Calaix 29, P. N.º. 26.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 164, pàg. 165, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1418, pàgs. 1015 i 1016.
Cal. 29, P. N.º. 26²

A

«Consta que ab acte clos per Esteve, prevere, a 10 de las kalendas de abril any 29 del regnat de Leotari, fill de Lluís, rey, Esclivie³ y sa muller Lleurell venen a Zifredo terra inculta y herma que és en lo comptat de Manresa y prop del castell de Auro. Y afronta: de sol ixent ab lo camí; de mitxdia ab terra de Elipando; de ponent ab terra del comprador; y de tremuntana ab terra del venedor. Preu: 1 sou 1 diner».

1. *Vegeu la nota 3.*

2. *Segona meitat del segle XVIII.*

3. Esclivie segons **A** i **a**; Esclivi segons **b**. *Segurament* Escluu a **O**, *és a dir*, Escluu a -segons les normes ortogràfiques del català actual: Escluu-

341

983, març, 29.

Donació testamentària. *Els sacerdots Todard i Argemir, i els laics Baró, Ansefred, Guisad, Enegó i Adalmir, marmessors d'Egil, [= Agell] difunta, donen al monestir de Sant Benet [de Bages] unes cases i terres que Egil, [= Agell] difunta, tenia al comtat de Manresa, al terme de la vila de Mata, al puig de Feruç. [la Mata -mas-, actual municipi de Mura, comarca de Bages] Fan la donació per a remei de l'ànima de l'esmentada Egil, [= Agell] difunta, i de l'ànima del seu marit Sendred, [= Sindreu] també difunt.*

O. * Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1116.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1420, pàgs. 1016 i 1017.

V. N.º. 65

In Dei nomine. Is nominibus Teutardus et Argemirus, sacerdotes, et laicorum Barone, Ansifredo, Guisano, Ennegoni, Adalamiro, qui sumus elemosinarii de connam Eigillo, femina, nos pariter donatores sumus a domum Sancti Benedicti cenobii. Per hanc ista scriptura donacionis donamus ibidem kasas cum curtes et ortos et terras qui ibidem sunt et in talio loco terra alium complantatum et alium quod non abebat quod plantatum, quod ille abebat in puio Feruzo, totum ab integrum. Quantum illa ibidem abebat per quacumque uoce oc ibidem donamus a predicta sancta Dei ecclesia quod ille nobis ibidem iussit dare quando uenit ad extrema uoluntatem sua loquelle et pllena in memoria integra propter remedium anime sue uel de uiro suo nomini condam Senderedo. Oc ibidem donamus sicut in ipso iudicio ressonat, quod nos ex inde obligauimus a serie condicionis ordinantes iudices. Et est ech omnia quod nos ibidem donamus per ac uoce superius inserta in comitatum Minorissa, in uilla Mata uel in eius aiacencias, siue in puio Feruzo. Och ibidem donamus quantum ibidem a illa abebat per quacumque uoce et de nostro iure ibidem tradimus per ac uoce iamdicta a proprio. Et qui contra anc ista scriptura donacionis terminata uenit ad rumpendum, uel nos uenerimus aut ullus omo supossita persona, non oc ualeat uindicare set componat ec omnia superius inserta in duplo a predicta sancta Dei Ecclesia cum sua inmeliore. Et in antea ista scriptura donacionis firma et stabilis permaneat modo et omnique tempore.

Facta ista donacio siue et noticia IIII Kalendas Aprilis anno XXVIII rennante Leutario rege, filio Lodouicii.

+ Argemirus, sacer, SSS.* Sig+num Barone. Sig+num Ansofredo. Sig+num Guisanno.

Sig+num Ennegonis. Sig+num Adolamiro, qui ista scriptura donacionis fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Desiderio. Sig+num Goltredo. Sig+num Petro.

Teutardus, sacer, elemosinario, qui ista scriptura donacionis siue et noticia legibus facta et firmata pleniter robarata scripsit SSS die et anno quod supra.

342

983, abril, 13.

Venda. *Esclua i la seva esposa Arcedònia venen a Badeleu, [= Basleu] sacerdot, una terra que tenen per herència al comtat de Manresa, sobre la Celada, a Puig-rodó, [zona del Guix -vila i mas desapareguts-, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de vint-i-sis sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1117.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 166, pàg. 167, ex **O**.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1422, pàgs. 1017 i 1018.

In nomine Domini. Ego Scluua et uxori mea Arcedunia, nos simul in unum, uinditores sumus tibi Badeleo, presbitero, emtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi terra nostra propria, qui nobis aduenit de parentorum uel per quacumque uoce. Et est ipsa terra in comitatum Minorisa, super ipsa Celada, ubi dicunt Puio Retundo. Et afrontat ipsa terra: de oriente in uinea de Bonafilia uel suos eres uel in uinea de te comparatore et uel in uinea de Ostendo; et de meridie in terra de Ansileo uel in terra de Seniefredo; et de occiduo in strada puplica; et de circi in terra de comparatore. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa terra ab integrum, cum exio uel regressio suo, in propter precium solidos XX^{ti} et VI in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero predicta ipsa terra que nos tibi uindimus de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestatem ad omnia que facere uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra hanc ista carta uindicionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualea uindicare set componat ipsa terra in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista carta uindicionis firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta carta uindicionis Idus Aprilis anno XXVIII regnante Leutario rege, filio Leudeuici regi.

Sig+num Scluua. Sig+num Arcedunia, nos simul in unum qui hanc ista carta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Steuanus. Sig+num Bonusomo. Sig+num Dacho.

Ansulfus, sacer, qui hanc ista carta uindicionis scripsi et SSS die et anno quod supra

343

983, abril, 26.

Venda. *Arnau i la seva esposa Quílio venen a Esperandéu i Loderic sis quarteres de vinya que tenen per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa] al terme de Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] per dotze sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[**O**]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 92, ex **O**.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 167, pàgs.

167 i 168, *ex A*.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1424, pàg. 1019.

In nomine Domini. Ego Arnal et uxor tua Chillio uinditores sumus uobis Esperandeo et Loderiigus, emtores. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus uobis quarteradas VI de uineas nostras propias qui nobis aduenit de comparacione. Et est in chomitatum Minorisa, in apendicio de Monte Petano. Et afrontat: de oriente in strada; de meridie in uinea Sancti Benedicti; de occiduo in terra de nos uinditores; de circi in uinea de Uuifredo. Quantum in istas adfrontaciones includunt sic uindimus uobis ab integrum, cum exio uel regresio suo, in precium solidos XII in rem ualentem et nihil exinde non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta uinea que nos uobis uindimus de nostre iuramus in uestro tradimus dominio et potestatem ad omnia que facere uolueritis abendi, uindendi, donandi seu comutandi ut in Dei nomine firmam abatis potestatem.

Facta carta uindicione VI Kalendas Madii anno XXVIII regnante Leutario rege, filio Leudeucho rege.

Sig+num Arnal. Sig+num Chillio, qui ista carta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Goltredo. Sig+num Sesmundo. Sig+num Adalberto.

Dolquido, qui ista carta uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra

344

983, abril, 27.

Empenyorament. *Moreta, anomenada Elo, empenyora unes cases amb hort, una tona i un cup que té pel seu marit, difunt, i per compra, al comtat de Manresa, [a la ciutat de Manresa,] al puig de Todesend, [puig de Sant Bartomeu, les Escodines, ciutat de Manresa, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] per nou èmines d'ordi, a tornar per la festa de sant Feliu [1 d'agost].*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 93, *ex O*.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 168, pàg. 168, *ex A*.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1425, pàgs. 1019 i 1020.

In nomine Domini. Ea Moreta, femina, qui alium nomen dicunt Eilo. Per hanc scriptura supignoracionis mee supignoro tibi casas cum orto et tonna I et cubo I meo proprio qui mihi aduenit de uiro meo condam uel de comparacione uel per quacumque uoce et est hec omnia in comitatum Minorisa, in ipso puio que dicunt de Todesindo, qui est condam. Et afrontat ipsa hec omnia: de oriente et de meridie et de occiduo in casas uel in terra de Sancto Benedicto cenobi; et de circi in uia. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic supignoro tibi ipsa hec omnia ab integrum, cum exio uel regressio suo, pro emes² VIII de ordeo usque ad misa de sancto Felice. Et quando uenerit ad ipsum tempus si ea tibi non persoluo ipsum debitum licenciam abeas de ipsa hec omnia quod superius resonat ad facere quod uolueris, et quod tibi placuerit et si ea tibi persoluo ipsum debitum, et tu mihi reddere facias ista scriptura in illa ora. Et in antea ista carta supignoracionis firma et stabilis permaneat modo uel omni que tempore.

Facta carta supignoracione V Kalendas Madii anno XXVIII regnante Leutario rege, filio Leudeuici regi.

Sign+um Moreta, cui alium nomen uocant Eilo, qui hanc ista carta supignoracione feci et

testes firmare rogau. Sign+um Oliba. Sign+um Durando. Sign+um Manla.

Ariulfus, sacer, qui hanc ista carta supignoracione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Vegeu la nota 1 del document núm. 156 del Diplomatari de Sant Benet de Bages.*
2. *emes segons A.*

345

983, abril, 29.

Venda. *Bonença ven a Senfred [= Sinfreu] una peça de terra que té per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa], a Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de vint sous, a pagar en coses que ho valguin.*¹

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 40.

- a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 169, pàg. 169, *ex O*.
- b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1426, pàgs. 1020 i 1021.

Monte Petan²

B. N.º. 370³

In nomine Domini. Ego Bonensia, femina, uinditrix sum uobis Seniofredus, emtore. Per hanc scriptura uindictionis uindo tibi pecia I de terra, qui mihi aduenit de comparacione. Et est ipsa terra in comitatu Minorisa, in locum que uocitantur Monte Petano. Et afrontat ipsa pecia de terra: de oriente in terra Sancti Benedicti; de meridie in terra de Adrouario uel suos eres; de occiduo in terra de Arnallo; de circii in terra de Durando, presbiter. Quantum istas afrontaciones includunt sic uindo tibi ipsa terra, totum ab integrum, cum exio uel regressio earum, in propter precium solidos XX in rem ualentem. Et nichil exinde que de ipso precio apud te emptore non remansit. Et est manifestum. Quod si ego uinditrix aut ullusque homo qui contra hanc hista carta uindicione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat illi in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea hista uindictio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta hista uindictio III Kalendas Mai anno XXVIII regnante Leutario rex.

Sig+num Bonencia, femina, qui anc carta uindictione feci et testes firmare rogau. Adroarius, clericus, SSS.* Petrus, clericus, SSS.* Ioannes, clericus, SSS.*

Adanagildus, clericus, qui hysta carta scripsit et + die et anno quod supra.

1. *Aquest document fou escrit el mateix dia i en el mateix pergami que el número 41 del fons montserratí de Sant Benet de Bages (núm. 351).*
2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Monte Petan» (S. XII).
3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

346

983, abril, 29.

Venda. *Oderic, la seva esposa Riquila [= Raquel] i Estiberga, dona, venen a Senfred [= Sinfreu] i*

*Savaric una terra i una vinya que tenen dels pares al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de deu sous, a pagar en coses que ho valguin.*¹

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 41.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 170, pàgs. 169 i 170, *ex O*.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1427, pàg. 1021.

Monte Petan²

B. N.º. 370³

In nomine Domini. Ego Odrigo et uxori sua Richilo et Estiuerga, femina, uinditores sumus uobis Aseniofredus et Asauaricus, emptores. Per hanc scriptura uindictionis nostre uindimus uobis terra et uinea qui nobis aduenit de parentorum. Et est ipsa terra et uinea in comitatu Minorisa, in locum que uocant Monte Petano. Et afrontat ipsa terra et ipsa uinea: de orientem de uos emptores; de meridie in terra Sancti Fructuosi; de occiduo in uinea de Uidalo; de circii in terra de nos comparatores. Quantum histas afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa terra et ipsa uinea totum ab integrum, cum exio uel regressio earum, in propter precium solidos X in rem ualentem. Et nichil exinde que de ipso precio apud te emptore non remansit. Et est manifestum. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc hista carta uindictione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set compona uobis in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista uindictio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta hista uindictio III Kalendas Mai anno XXVIII regnante Leutario rex.

Sig+num Odrigo. Sig+num Richilo. Sig+num Estiuerga, qui hista carta uindictione fecimus et testes firmare rogauimus. Adroarius, clericus, SSS.* Teudesindus, subdiaconus, SSS.* Petrus, clericus, SSS.*

Adanagildus, clericus, qui hista carta scripsit et + die et anno quod supra.

1. *Aquest document fou escrit el mateix dia i en el mateix pergami que el número 40 del fons montserratí de Sant Benet de Bages (núm. 350).*

2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Monte Petan» (S. XII).

3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

347

983, maig, 4.

Donació pietosa. *Ermengol, monjo, coneixedor que l'almoina allibera l'ànima de la mort, dóna al monestir de Sant Benet [de Bages] unes cases, dues mujades de vinya i una peça de terra que té pels seus pares i per compra al comtat de Manresa, al terme [de la ciutat de Manresa].*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 94, *ex O*.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 171, pàgs. 170 i 171, *ex A*.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1428, pàgs. 1021 i 1022.

M. N° 504¹

In nomine Domini. Ego Ermengandus, monachus, donator sum a domum Sancti Benedicti cenobii. Magnum et satis licitum esse uidetur domum Dei ubique hedificare et de meis rebus honorare adque concedere. Audientes predicacionem Sanctorum Patrum quia helemosina a morte liberat anima, cognoscenti me peccati macula honustum didi compuncti diuina pietate ut pius et misericors sit Deus in peccatis meis. Propterea concedo adque trado a domum Sancti Benedicti cenobii, qui est situs iuxta flumen Lubricado, id sunt, casas cum solos et superpositos et modiatas II de uineas et pecia I de terra, qui mihi aduenit de genitori uel de genetrice mea et aliquis per mea comparacione. Et sunt ipsas kasas et uineas et ipsa pecia de terra in comitatu Minorisa [uel i]n suo agacencio. Et afrontant, ipsas kasas cum curte et orto: de oriente in kasas de Ato; et de meridie et de occiduo in uia; et de circii in roca fundata. Et afrontat ipsa modiatas de uinea: de horiente in uinea de Goltredo; et de meridie in roca; et de occiduo in uinea de Seniselo; et de circii in uinea de Crispione, presbitero. Et alia modiatas de uinea afrontat: de horiente in uinea de Madexo; et de meridie in rocha; et de occiduo in uinea de Icla; et de circii in uinea de Ledo siue in margine. Et ipsa pecia de terra afrontat: de horiente in terra de Belest; et de meridie in terra de Tresmiro; et de occiduo in terra de Fedancio; et de circii in stirpe. Quantum histas totas afrontaciones includunt sic dono a domum Sancti Benedicti ipsa hec omnia quod superius resonat uel scripsum est, totum ab integum, cum exios uel regressios earum. Et in antea abbati uel monachis seruientes Sancti Benedicti cenobii ita obtineant ipsa hec omnia sicut ceteris alaudibus uel minificencies domum Sancti Benedicti pertinentibus usuandi uel fructificandi uel que uoluerint libera habeant potestate ut in perpetuum domum Sancti Benedicti sit exinde honoratus ut ueniam et remedium anima mea a Domino adipisci merear, amen. Quod ego donator aut ullusque homo super terra uel subrogata personat qui hoc inquietare se presumpserit non hoc ualeat uindicare set peccatis meis sit obligatum et ad limen sancta Dei Ecclesia se recognoscat extraneum et cum Iuda traditore se recognoscat condempnatum. Et in antea histas karta donacionis firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta III Nonas Mai anno XX^{mo} VIII° regnante Leutario rex.

Ermengandus, monachus, qui ista donacione faeci et testes firmare rogauit. Sauaricus, monachus +. Stefanus, monachus. Ioannes, clericus +. Et cum ipsas II modiatas de uineas duos cubos et duas tonnas et uno parilio de portadores.

Adanagildus, monachus, qui histas uindicacione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

348

983, maig, 9.

Venda. *Arvós [= Arbós] i la seva esposa Elo venen a Vivenç i la seva esposa Ermesenda una quarterada i mitja de vinya que Elo té del seu pare i de la seva mare al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa], a Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de set sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1118.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 172, pàg. 171, ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*,

segona part, núm. 1429, pàgs. 1022 i 1023.

Mont Petan¹

B. N.º 416²

In nomine Domini. Ego Ariuonso et uxori sua Elo, uinditores sumus uobis, a Uiuencio et uxori sua Ermesinda, emptores. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus uobis uinea nostra pro[pri]a, qui nobis aduenit de genitore uel de genetrice mea, et est ipsa uinea in comitatu Minorisa, in terminio de Monte Petano. Et afrontat ipsa uinea: de oriente [in ...]; et de meridie de nos uinditores; et de occiduo similiter; de circi in uia. Quantum istas afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa uinea de una quarterada et dimidia uel cum exio uel regressio earum, in propter precium solidos VII in rem ualentem. Si quis qui contra hanc ista uindicione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componamus uobis in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea hista uindicio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicione VII Idus Mai anno XXVIII regnante Leutario rex.

Sig+num Ariuonso. Sig+num Elo, qui ista uindicione fecimus et firmare rogauimus. Sauaricus, clericus SSS* Ioannes, clericus, SSS* Petrus, clericus SSS*

Adanagildus, clericus, qui ista carta scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b: Al dors: «Mont Petan» (S. XII).*

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

349

983, maig, 9.

Donació pietosa. *Belluça¹ i la seva filla Adal, anomenada Moreta, donen al monestir de Sant Benet [de Bages] una mujada de vinya que la mare té pel desè i la filla per herència paterna al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] al Guix. [el Guix -vila i mas desapareguts; veïnat-, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] Fan la donació per a remei de l'ànima de Godmar, [= Gomar] difunt.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 95, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 173, pàg. 172, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1430, pàg. 1023.

A

In nomine Domini. Ego Beluza² et filia mea Adal, que uocant Moreta, donatores sumus a domum Sancti Benedicti cenobii. Certum quidem et manifestum est enim quia placuit in animis nostris et placet ut nullus³ quoqueagentis ingenio set propria expontanea elegit nobis cum Deo bona uolumptas ut cartam donacionem fecissemus a domum Sancti Benedicti semodiata I de uinea qui nobis aduenit a me Beluza per meum decimum et a me Adal de genitori meo qui est condam et est ipsa terra in comitatu Minorisa, in locum que dicitur ad ipso Gissxo. Et afrontat: de oriente et de meridie in uias; de occiduo in terra de Galauonso; de circii in uinea de nos donatrices. Quantum histas afrontaciones includunt sic donamus ipsa semodiata de uinea a domum Sancti Benedicti cenobii, cum exio uel regressio suo ab integrum, propter Deum et remedium animam de condam Godmari. Quod si nos donatores aut ullusque homo qui contra

hanc hista donacione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa uinea a domum Sancti Benedicti cenobii cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea hista donacione firma permaneat modo et omnique tempore.

Facta hista donacione VII Idus Mai anno XXVIII regnante Leutario rex.

Sig+num Beluza. Sig+num Adal, qui hista donacione fecimus et testes firmare rogauimus. Sauaricus, monachus +. Adroarius, clericus +. Teudesindus +.

Adanagildus, monachus, qui hista donacione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. Bel·luça segons a. Vegeu la nota 2.

2. Beluza a segons A. *El nom sembla derivar de l'adjectiu bella, 'bella', 'formosa'. En el document núm. 1006, el testament de la dama Engilberga -1038, novembre, 6- (Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1378) es torna a testimoniar aquest nom personal femení, amb la grafia Belluca. Francesc de B. Moll recull la forma Bellucia (949) [MOLL, Els llinatges catalans, pàg. 270]. També hi ha la forma masculina, Bellucius (Belluç, en català actual), que ha donat el cognom Bellús/Ballús. [MOLL, Els llinatges catalans, pàgs. 63 i 270] En català actual, Belluça.*

3. ut nullus repetit.

350

983, maig, 13.

Donació pietosa. *Maria i les seves filles Quíxol, Fruja i Contel donen al monestir de Sant Benet i Sant Valentí, màrtir [de Bages] una casa amb casal i cort i una peça de terra. Fan la donació per Déu i per a remei de l'ànima de Godmar. [= Gomar] [difunt]*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1120.

A. Transcripció de la segona meitat del segle XVIII (c. 1773): Barcelona, BC, Secció de manuscrits i arxiu, Ms. 729-3, Jaume PASQUAL, *Sacra antiquitatis Cataloniae monumenta*, f. 96 v. (foliació original: f. 194), ex O.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 174, pàgs. 172 i 173, ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1431, pàg. 1024.

Bages¹

B. N.º. 236²

In nomine Domini. Ego Maria et filias suas his nominibus nomine Chixilo³ et Fruxo⁴ et Guntil.⁵ Certum quidem et manifestum est enim quia placuit in animi nostris et placet ut nullus quoque agentis nec suadentis ingenio set⁶ propria expontanee⁷ hoc elegit nobis cum Domino bona uolumptas ut carta donacione⁸ fecissemus ad domum Sancti Benedicti cenobii uel Sancti Ualentine,⁹ martiri, qui¹⁰ sunt¹¹ fundati¹² iusta flumen Lubrigad, de casa cum casale et curte et pecia I de terra qui¹³ ibidem est. Et affrontat ipsa hec omnia: de parte horientis¹⁴ in terra de Senfredus;¹⁵ et de meridie in terra de Totmundo;¹⁶ et de occiduo in torrente qui scurrit; et de circi¹⁷ similiter. Quantum in istas affrontaciones includunt sic donamus a¹⁸ domum Sancti Benedicti ipsa casa cum casale et curte et pecia de terra propter Deum et remedium anime Godmar.¹⁹ Quod si nos donatrices²⁰ aut ullusque hommo²¹ qui contra hanc ista carta donacione uenerit pro²² inrumpendum aut inquietare uoluerit non hoc ualeat uindicare set²³ componat ipsa hec omnia in duplo cum omni sua inmeliorationem.²⁴ Et in antea hista²⁵ carta donacione firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta donacione²⁶ III Idus Madii anno XXVIII regnante Leutario rege, filium²⁷ Ludouici.

Sig+num Maria. Sig+num Chixulo. Sig+num Frugo. Sig+num Guntil, qui ista carta donacione²⁸ fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Stefanus.²⁹ Sig+num Bos.³⁰ Sig+num Aquardo,³¹ et nos firmatores et auditores sumus.

Suaricus, monachus, qui hista³² carta donacione scripsit et SSS et die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b*: Al dors: «Bages» (segle XII).
2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
3. Chixilo a **O**; Chixulo segons **A**.
4. Fruxo a **O** i segons **A**, per Frugo (vegeu més avall).
5. Guntil a **O** i segons **A**.
6. set a **O** i segons a **A**, per sed.
7. expontanee a **O**; expontanea segons **A**.
8. donacione a **O**; donacione segons **A**.
9. Ualentine a **O**; Ualentini segons **A**.
10. qui a **O**; quod segons **A**.
11. sunt a **O**; est segons **A**.
12. fundati a **O**; fundatum segons **A**.
13. qui a **O**; que segons **A**.
14. horientis a **O** i segons a **A**, per oriente.
15. de Senfredus a **O** i segons a **A**, per Senfredi.
16. de Totmundo a **O** i segons a **A**, per Totmundi.
17. circi a **O** i segons a **A**, per circio.
18. a a **O**; ad segons **A**.
19. Godmar a **O** i segons a **A**, per Godmari/Godomari.
20. donatrices a **O**; donatores segons **A**.
21. hommo a **O** i segons **A**; per homo.
22. pro a **O**; per segons **A**.
23. set a **O** i també a **A**, per sed.
24. inmeliorationem a **O**; inmelioracione segons **A**.
25. hista a **O** i segons a **A**, per ista.
26. donacione a **O**; donacione segons **A**.
27. filium a **O**; filii segons **A**.
28. donacione a **O**; donacionis segons **A**.
29. Stefanus a **O** i segons a **A**, per Stefani.
30. Bos a **O** i segons a **A**, per Bosoni.
31. Aquardo a **O** i segons a **A**, per Aquardi.
32. hista a **O** i segons a **A**, per ista.

351

983, maig, 16.

Venda. *Adalbert, la seva esposa Riquilda, [= Riquel, Raquel] i Senfred, [= Sinfreu] venen a Badeleu, [= Basleu] sacerdot, dues peces de terra que tenen per compra al comtat de Manresa, a la Celada, [zona del Guix -vila i mas desapareguts; veïnat-, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de deu sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1119.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 175, pàgs. 173 i 174, ex **O**.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1432, pàgs. 1024 i 1025.

Menresa¹

In nomine Domini. Ego Adalbertus et uxori mea Richilde, [et Seniofredus], uinditores sumus tibi Badaleuo, presbitero, emptore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi pecias II de terra nostra propria, qui nobis aduenit per comparacione. Et sunt ipsas II pecias de terra in locum ubi dicunt ipsa Celada, et est in comitatum Minorisa. Et afrontat ipsa I pecia de terra: de orientis in uinea de Ostendo; de meridie in terra de Ansaleo; et de circi in terra de te comparatore. Et ipsa alia pecia de terra afrontat: de orientis in uinea de Bonafilia uel suos eres; de meridie in terra de comparatore; de occiduo in uia; de circi in terra de te comparatore. Quantum istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsas pecias de terra, cum exio uel regresio earum, in propter precium solidos X in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero predicta hec omnia de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestatem ad omnia que facere uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra [hanc ista uindicione uenerit pro inrum]pendum non hoc ualeat uindicare set componat hec omnia in duplo cum omnem suam inmelioracione. Et in antea ista uindicione firma permaneat omnique tempore.

Facta ista carta uindicionis XVII Kalendas Iunii anno XXVIII regnante [Leutario rege].

Sig+num Adalberto. Sig+num Richilde. Sig+num Seniofredus, nos simul qui ista carta uindicionis fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Lopardo. [Sig+num Senio]fredus. Sig+num Senioldus.

Orucius, sacer, qui ista carta uindicionis scripsi et SSS sub die et anno quod supra, cum litteras superpositas in pri[mo uerso], ubi dicit nomen Seniofredus.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Menresa» (S. XII)

352

983, maig, 20.

Donació pietosa. *Guifred [= Gifreu] i la seva esposa Quíxol donen a Déu i a Sant Pere de Roma [Sant Benet de Bages]¹ un alou que tenen per compra i per altres drets, per a remei de llurs ànimes. L'alou és al comtat de Manresa, al terme del castell d'Or, prop del castell, [el Serrat de Castellnou -urbanització-, actual municipi de Castellnou de Bages, comarca de Bages] i al terme de Buc, [actual municipi de Castellnou de Bages, comarca de Bages] Afronta, a l'est, amb l'alouet del comte [Borrell II, comte de Barcelona, Girona i Osona-Manresa] i, al sud, amb l'alou de Borrell, comte [actual municipi de Santpedor, comarca de Bages]*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 96, ex O.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 176, pàg. 174, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1433, pàgs. 1025 i 1026.

In nomine Domini. Ego Uuifredus et uxor mea Guisilo, donatores sumus Deo et Sancto Petro apostolo qui est in urbe Rome. Manifestum est enim quia placuit animis nostris et placet ut nullis quoegentis imperio nec suadentis ingenio set propria et expontanea oc nobis elegit bona uoluntas ut Deo et Sancto Petro de Roma carta fecissemus de alaudes nostros proprios, sicuti et facimus.

Donamus namque Deo et Sancto Petro Rome alaude nostro proprio, que nobis aduenit per comparacione siue per quacumque uoce pro animas nostras. Et est ipso alaude in comitatu Menresa, in terminio de castro Ori, prope ipso castro uel in terminio de ipso Bugo. Et afrontat ipsum alaude: de oriente in rio² uel in alaudeto de ipso comite;³ de meridie in alaude de Borrello, comite;⁴ de occiduo in rio de Uingamala;⁵ de circi in monte Agilare.⁶ Quantum infra istas afrontaciones includunt sic donamus Deo et Sancto Petro de Roma ab omni integritate, cum exio uel regresio suo, ad proprio. In ea uero racione ut in omnibus diebus uite nostre possideamus et teneamus nos et posteritas nostra, in omnibus diebus, et faciamus nos uel posteritas nostra qui ipsum alaude possesuri sunt cotidie anno solidos III pro animas nostras ad predicto Sancto Petro de Roma. Quod si nos donatores aut ullusque homo qui contra hanc donacione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set iram Dei incurras et cum Iudas [Sca]riothis in inferno particeps fiat et peccatum nostrum super illum sit obligatum. Et in antea in duplo componat ipsum alaude et firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista donacione XIII Kalendas Iunii anno XXVIII regnante Leothario rege.

Signum+ Uuifredus. Signum+ Guisilo, qui ista donacione fecimus et testes firmare rogauimus. Signum+ Senio[fre]do. Adalamiro. Salomon, leuita, SSS.

Uuifredus, presbiter, scripsit et SSS sub die et anno quod supra.

1. *De fet a Sant Benet de Bages, en virtut de la seva dependència de Sant Pere de Roma per voluntat expressa del fundador del monestir, Sala.*

2. rio segons **A**. *Correspon a la capçalera del riu d'Or (actual municipi de Castellnou de Bages, comarca de Bages).*

3. alaudeto de ipso comite segons **A**. *Correspon al que posteriorment esdevindrà la torre Abadal (Torre Abadal -mas-, actual municipi de Castellnou de Bages, comarca de Bages) possessió de Sant Benet de Bages.*

4. alaude de Borrello, comite segons **A**. *Correspon a la futura vila de Santpedor (actual municipi de Santpedor, comarca de Bages).*

5. rio de Uingamala segons **A**. *Correspon a l'actual riera de Bellver (actual municipi de Castellnou de Bages, comarca de Bages).*

6. monte Agilare segons **A**. *Correspon al turó de l'Aguilar (actual municipi de Castellnou de Bages, comarca de Bages).*

353

983, juny, 18.

Venda. *Eldegarda ven a Adroer i la seva esposa Llívól la meitat d'un hort que té dels seus pares al comtat de Manresa, al [terme del] castell d'Òdena, [actual municipi d'Òdena, comarca d'Anoia] pel preu de dos sous, a pagar en coses que ho valguin.¹*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1121.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1436, pàgs. 1027 i 1028.

T. N°. 126¹

In nomine Domini. Ego Eldegarda, uinditrice sum uobis Adrouario et uxori tue Liuolo, emtores. Per hanc scriptura uindicionis mee uindo uobis in uno orto ipsa medietate mea propria, qui mihi aduenit per genitores meos. Et est hec omnia in comitatum Minorisa, in castro Hodena. Et afrontad: de parte orientis in rocha; et de meridie in terra Ermegellde uel eres; et de occiduo

in riuo; et de circi in terra de me uinditrice. Quantum infra istas quatuor afrontaciones includunt sic uindo uobis ipsa orto ipsa medietate, cum exio uel regresio suo, in propter solidos II in rem ualentem. Et nichil de ipso precio aput uos emtores non remansit. Est manifestum. Quem uero predicta terra de meo iuro in uestro trado dominio et potestate. Quod si ego uinditrice aut uullusque homo et qui contra hanc ista carta uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ista hec omnia in duplo cum omne sua inmeliore. Et in antea ista uindicio firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista carta uindicio XIII Kalendas Iulii anno XXVIII regnante Lotario rex, filio Lodouici. Sig+num Eldegarda, qui ista uindicione feci et firmare rogauit. Sig+num Fredisclo. Sig+num Gullisclo. Sig+num Sclua.

+ Iaucefredo, sacer, qui ista uindicione feci et firmaui die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

354

983, juliol, 4.

Donació testamentària. *Albaric i Agelà, marmessors de Guadamir, difunt, donen a la seva esposa, Guisenda, dues peces de terra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa] prop del riu de Sant Fruitós. [riu d'Or = Ridor] [actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] Les posseirà juntament amb els fills de Guisenda i Guadamir, que les heretaran a la mort de la seva mare.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1122.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 177, pàg. 175, ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1438, pàg. 1029.

De Sancti Fructuosi¹

S. F. N°. 520²

In nomine Domini Dei eterni et Saluatori nostri Ihesu Christi. Ego Albaricus et Agela, qui sumus aduocati uel elemosinarii de condam Guadamiro, donatores sumus ad Guisenda, uxor sua. Certum quidem et manifestum est enim quod comendauit nobis condam Guadamiro suam elemosinam ad extrema uoluntate et iusit nobis ut carta faciamus ad Guisenda, uxor sua, de pecias II de terra. Et est ipsa terra in comitatum Minorisa, prope rio Sancti Fructuosi. Et afrontat ipsa I pecia de terra: de oriente in ermo; et de meridie in torrente uel in uinea de Dato; de occiduo in terra de Oliba uel eres suos; de circi in torrente. Et ipsa alia pecia de terra afrontat: de oriente in roca; et de meridie in ermo; et de occiduo in roca; et de circi in uinea de Dato. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic facimus tibi ipsa carta de ipsa terra, totum ab integum, cum exio uel regresio suo. In ea uidelicet racione ut Guisenda teneat et possideat in uita sua cum filios suos, et post obitum suum remaneat ad filios suos qui fuerunt genitus de condem Guadamiro. Et qui contra hanc ista donacione uenerit per inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat in duplo cum omnem suam inmeliore. Et in antea ista donacio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista donacio III Nonas Iulii anno XXVIII regnante Leutario rege.

S+ Alberico. S+ Agela, qui sumus uocati uel elemosinarii, ista donacione facimus et testes firmare rogauimus. S+ Uuifredus. S+ Adroario. S+ Sclua.

Sclua, presbiter, scripsit sub die et SSS anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «De Sancti Fructuosi» (S. XII).
2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

355

[983], desembre, 2.

Venda. *Orenisclè i la seva esposa Iquilo [= Agell] venen a Adroer i la seva esposa Quinverga una peça de terra conreada i erma que tenen dels pares al comtat de Manresa, al terme del castell Bellid, [castell de Castellbell] a Penedes, [actual municipi de Castellbell i el Vilar, comarca de Bages] pel preu de cinc sous, a pagar en coses que ho valguin.¹*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1136.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1444, pàg. 1032.

G. N°. 87¹

In nomine Domini. Ego Or[eni]scl[o] et uxor sua Ihil[o], [uin]ditores sumus uobis, entoribus nostris, Adroario et uxori sua Chin[tiber]ga. Per hanc scriptura uindicionis uindimus uobis I pecia de terra culta et erma, qui nobis aduenit de parentorum. Et est ipsa terra in comitatum Menresa, in castro Castelbelido, in Penedes. Et afrontat ipsa terra culta et erma: a parte orientis in terra Liuol, femina; et de meridie in rocha; et de occiduo uel de circi in terra de nos comparatores. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uind[imus uobis] ipsa terra culta et erma cum exiis et regresiis suis, ab onme integrietatem, in precio solidos V in rem ualentem. Et est [manifestum]. Et si quis contra hanc ista karta uindicionis inquietare uoluerit, in duplo uobis componere faciat. Et in antea ista uindicio firmis permaneat omnique tempore.

Facta karta uindicionis IIII Nona Kalendas Decembrias anno [XXX²]mo regnante Leutario rege, filio Leuduico.

S+num Orenisclò. S+num Ihilo, qui ista karta uindicio[nis] fecimus et tes]tes firmare rogauimus. S+num Galindo. [S]+ num Aruco. S+num [...].

Germannus, presbiter, qui ista ka[rta uindicionis] scripsi et] SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
2. *XXX lectura dubtosa.*

356

984, gener, 21.

Donació testamentària. *Berà, sacerdot; Bonadona; Oliba i Guadamir, marmessors de Guisad, difunt, donen al monestir de Sant Benet [de Bages] un alou (cases, terres, boscos i molins) que Guisad tenia al comtat de Manresa, al terme del castell d'Avinyó, [actual municipi d'Avinyó, comarca de Bages] prop de la riera d'Oló. Ho fan per a remei de l'ànima de Guisad, difunt.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 42.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*,

segona part, núm. 1446, pàg. 1033.

De Auinnone

De molendino abatiale¹

In nomine Domini. Ego Beranus, sacer, et Bonadonna et Oliba et Uuadamirus, qui sumus tutores uel elemosinarii de condam Uuisadi, donatores sumus a domum Sancti Benedicti cenobii, cuius ecclesia fundata est in comitatum Minorisa, prope alueo Lubricato. Manifestum est enim quia donamus ibidem apud dicta ecclesia kasas cum solos et superpositos et curte et columbarios et ortos cum illorum arboribus et mulinos cum rego et caput aquis et omnia strumenta quod a mulinos pertinet et terras et uinea, cultum et ermmum. Quod ille nobis iussit dari predictus Uuisadi, unde nos iudicium obligatum tenemus infra metus temporum. Et est predicta hec omnia quod superius resonat in comitatum Minorisa, in terminio de kastrum Auinione, prope rio de Olone. Et afrontat ipsa hec omnia quod superius resonat: de oriente in estrata qui pergit per serra de Olone; de meridie in rio de Olone; de occiduo in rio de Olone uel in Gauarresa; de circi in terra qui fuit de condam Aurucii. Quantum in istas afrontaciones includunt sic donamus a predicta ecclesia ipso alode quod superius resonat ab omni integrietate, cum exiis et regressiis earum, ad proprium, propter Deum et remedium anime sue. Quod si nos donatores aut ullus omo qui contra ista donacione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa hec omnia quod superius resonat in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista donacione firma permaneat omnique tempore.

Facta ista donacione XII Kalendas Februarii anno XXX regnante Leutarius rex.

Beranus, presbiter, SSS.* Sig+num Bonadonna. Sig+num Oliba. Sig+num Uuadamirus, qui ista donacione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Uuido. Sig+num Daudid. Sig+num Uidale.

Adaulfus, presbiter, qui ista donacione scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a*: Al dors: «De Auinnone» (S. XI) i «De molendino abatiale (?)» (S. XI).

357

984, gener, 27.

Venda. *Ermetruit [= Mentruit, Mentrud] i el seu fill Sendred [= Sindreu] venen a Elisabet i al seu fill [...] una peça de vinya que Ermetruit [= Mentruit, Mentrud] té pel desè (?) i Sendred [= Sindreu] pel seu pare al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] per dotze sous, a pagar en coses que ho valguin.¹*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1126.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 178, pàg. 176, ex **O**.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1447, pàg. 1034.

[In nomine Domini. Ego Ermetructes et filio meo] Se[nderedo, nos] simul in unum, uinditores sumus uobis [Elisabed] et filio meo [... emtores]. Per hac scriptura [uindicionis] nostre uindimus uobis pecia I de uinea nostra propria, qui nobis aduenit ad me Ermetruc[tes per meum decimum(?)] et ad filio meo de ienitore suo, et est ipsa uinea in comitatum Minorisa, in loco que uocant Monte Peitano. Et afrontat [ipsa terra]: de orientis in terra de Arnaldo; et de meridie

in uinea de Anselmiro; de occiduo in uinea de Uuifredo; de circi in uinea de [...]do. [Qua]ntum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus nos uobis ipsa pecia de uinea, totum ab integrum, cum exio uel regresio suo, in propter precio solidos XII in rem ualentem. Quem uero predicta ipsa uinea que uobis uindimus de nostro iure in uestro tradimus dominio et potestate. [Quod si nos] uinditores aut uullus homo qui contra hac ista uindicione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare sed componat ipsa [uinea] in duplo cum omnem suam inmelioracione. Et in antea ista uindicio firmam permaneat omnique tempore.

Facta uindicione VI Kalendas Februarii anno XXX^{mo} regnante Leutario rege, filio Ludoici regi.

Sig+num Ermetructes. Sig+num Senderedo, qui ista uindicione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Chintela. Sig+num Cixela. Sig+num Argericho.

Bancius, sacer, qui ista uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Pergamí deteriorat. El nom de la compradora, il·legible a O, és restituit a a gràcies, probablement, a un regist del segle XVIII (cf. a, pàg. 13).*

358

984, gener, 30.

Venda. *Dod [= Dou] i la seva esposa Riquelda [= Raquel] venen a Badeleu, [= Basleu] sacerdot, una mujada de vinya que tenen per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] al terme de Vilapicina, [les Marcetes -mas-, parròquia de Santa Maria de Viladordis, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de deu sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1127.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 179, pàgs. 176 i 177, *ex O*.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1448, pàgs. 1034 i 1035.

Uilla Piscina¹

M. N°. 661²

In nomine Domini. Ego Dodo et uxor mea Richildo, uinditores sumus tibi Badeleuo, sacer, emptore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi modiata I de uinea nostra propria, qui nobis aduenit per comparacione. Et est ipsa uinea in comitatum Minorisa, in terminio de uilla Piscina. Et adfrontat ipsa uinea: de oriente in rocha; de meridie in uinea de Ermegeldo uel in rocha; de occiduo in torento; de circi in uinea de Uuillamo uel in torento. Quantum in istas adfrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa uinea ab integrum, cum exio et regressio suo, in precio solidos X in rem ualentem. Et est manifestum, in Dei nomine firmam abeas potestatem. Et qui contra hanc ista carta uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare quod petit sed componat hec omnia in duplo cum omni sua inmelioracione. Et in antea firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicionis III Ckalendas Februarias anno XXX regnante Leutario rege, filio Leudeuici regi.

Sig+num Dodo. Sig+num Richildo, qui ista carta uindicione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Baio. Sig+num Seniofredus. Sig+num Ansulfo.

Salla, sacer, qui ista carta uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Uilla Piscina» (S. XII).
2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

359

984, febrer, 5.

Venda. *Gescafred i la seva esposa Justa venen a Guifred [= Gifreu] i la seva esposa Quíxol la sisena part d'una terra i d'una casa que tenen dels pares i per compra al comtat de Manresa, a[al terme del castell d']Or, [el Serrat de Castellnou -urbanització-, actual municipi de Castellnou de Bages, comarca de Bages] pel preu de sis sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 97, ex O.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 180, pàg. 177, ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1451, pàg. 1036.

In nomine Domini. Ego Uiscafredo et uxori mea Iusta, uinditores sumus uobis Guiseredo et uxori sue Guisolo, emtores. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus nos uobis terra culta et erma et chasa I, ipsa VI parte ab integrum, qui uobis [aduenit] de genitores uel de comparacione et est ipsa terra et ipsa casa in comitatum Minorisa, in locum que uocant Hori. Et afrontat ipsa terra et ipsa casa: de orientis in strada publica; de meridie in terra de nos comparatores; de occiduo in cinglo; de circi in terra de Godemare. Quantum in istas IIII afrontaciones includunt sic uindimus nos uobis ipsa VI parte ab integrum, cum exio uel regresio suo, propter precium solidos VI in rem ualentem. Et nichil exinde non remansit. Est manifestum. Quem uero predicta ista uindicio quod nos uobis uindimus de nostro iuro in uestro tradidimus dominio potestatem ad omnia que uolueritis facere. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista uindicio uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat in duplo cum omne sua inmeliacione. Et in ante ista uindicione firma stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista uindicione Nonas Februarii anno XXX regnante Leotario rege.

Sig+num Uischafredus. Sig+num Iusta, qui ista uindicione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Gundrigelde. Sig+num Durandus. Sig+num Managiso.

Unifredus, presbiter, qui ista uindicio scripsi cum literas superpositas in uerso III et SSS die et anno quod supra.

1. *ista repetit.*

360

984, març, 4.

Venda. *Adaülf, [= Adolf] la seva esposa Calvuça i Òria venen a Badeleu, [= Basleu] sacerdot, una peça de terra i una altra de vinya que tenen dels pares al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] sobre la Celada, [zona del Guix -mas desaparegut; veïnat-, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de deu sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1128.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 181, pàg. 178, *ex O.*

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1456, pàg. 1039.

Minorisa¹

M. N.º. 272²

In nomine Domini. Ego Adaulfus et uxori sue Kaluucia et Oria, nos simul in unum, uinditores sumus tibi Badaleo, sacer, emptore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi pecia I de terra et alia de uinea, nostras proprias, qui nobis adueniunt per parentorum, et est hec omnia in commitatum Minorisa, super ipsa Celada. Et afrontant ipsas pecias de terra uel uinea: de orientis in roka et de meridie in terra de Uigila et de hocciduo in terra de te emtore et de circi in roka. Quantum istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ista hec omnia quod superius resonat ab integrum, cum exio uel regressio earum, in propter precium solidos X in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero iamdicta ista hec omnia que nos tibi uindimus de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestate ad omnia que facere uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra hanc ista carta uindicionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualead uindicare set componat ista hec omnia in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista carta uindicio firma et stabilis permanead modo uel omnique tempore.

Facta ista carta uindicio IIII Nonas Marcii anno XXX regnante Leutario rege, filium Leudeuici regi.

Sig+num Adaulfus. Sig+num Kaluucia. Sig+num Oria, nos qui ista carta uindicione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Bonucio. Sig+num Stephanus. Sig+num Bonofilio.

Lobatone, sacer, qui hunc carta uindicione scripsi et SSS die uel anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Minorisa» (S. XII).

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

361

984, març, 23.

Venda. *Galí i la seva esposa Alereda venen a Sala i la seva esposa Trasgonça una terra i una mujada de vinya que tenen per compra al comtat de Manresa, al [terme del] castell d'Òdena, [actual municipi d'Òdena, comarca d'Anoia] pel preu de vint sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1129.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1458, pàgs. 1040 i 1041.

T. N.º. 135¹

In nomine Domini. Ego Galindo et uxori mea Allereda, uinditores sumus uobis Sanla et uxori tue [Trasgoncia], emtores. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus uobis terra culta uel erema et uinea modiata I, qui nobis atuenit a me Galino de comparacione et a me Allereda per meum

decimum. Et est ipsa terra et uinea in comitatu Minorisa, in castrum Oddena. Qui affrontat ipsa terra: de oriente in terra de Belucio quia iam fuit; de meridie in terra de Ricolfo; et de occiduo similiter in terra de Ricolfo; de circi in terra de Bradila, qui iam fuit. Et ipsa uinea qui estat a Gilera afrontat: de orientis in uinea de nos comparatores; de meridie in uinea de Guitiza; de occiduo et de circi similiter, in uinea de Guitiza. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa terra et ipsa uinea totum ab integrum, cum exio uel regresio illorum, propter precium solidos XX in rem ualentem quod manibus nostris recepimus. Et est manifestum. Quem uero predicta terra et uinea de nostro iuramus in uestro tradimus dominio et potestatem at faciendum quod uolueritis. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra ista uindicionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa terra et uinea cum illorum inmeliacione in duplo. Et in antea ista uindicio firmis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicione X Kalendas Aprilis ano XXX regnante Leutario rex.

Sig+num Galindo. Sig+num Allereda, qui ista uindicione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Suniofredo. Sig+num Guilisclo. Sig+num Bonefilio.

Dacho, presbiter, qui ista carta scripsit die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

362

984, abril, 10.

Donació testamentària. *Joan, Esteve, Gualdramir [= Guadamir] i Sendred, [= Sindreu] marmessors d'Orfeta, difunta, donen al monestir de Sant Benet [de Bages] una mujada de vinya que Orfeta tenia al comtat de Manresa.*¹

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1131.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 182, pàgs. 178 i 179, *ex O.*

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1461, pàgs. 1042 i 1043.

B. N° 203¹

In nomine Domini. Hys nominibus nomine Ihoannem et Stephanus, Gualdramiro, Sendredo, qui summus manimessores uel helemosinarii de condam Orfeta. Nos simul in unum donatores summus ad Sancto Benedicto cenobio, cuius baselica sita est iusta flummen Lubricato, ad ipso Angulo, ubi nuncupantur in Monte Petano. Per hanc hista scriptura donacionis donamus nos modiatia I de uinea, quod nobis ibidem iussit dare condam iam predicta Orpheta quando uenit ad extrema uolumptatem, per suum uerbum et per suum testamentum. Et est ipsa uinea in comitatu Minorisa. Et affrontat ipsa uinea: de horientem in uinea Sancti Benedicti; de meridie in uinea de Fruila; et de occiduo similiter; de circii in uia. Quantum in histas afrontaciones includunt sic donamus ipsa uinea quod ipse nobis iamdicta ibidem iussit dare a predicta Sancta Dei ecclesia de nostro iure ibidem tradimus a proprio dominio et potestatem. Et qui contra hanc hista scripture donacione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa uinea in duplo cum omnem suam inmeliacionem. Et in antea hista donacio firma permaneat modo et omnique tempore.

Facta hysta donacio IIII Idus Aprilis anno XXX° regnantem Leutario rex.

Sig+num Ihoannem. Sig+num Stephanus. Sig+num Gualdramiro. Sig+num Sendredo, qui hista

uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Danla, clericus +.* Teudesindus, subdiaconus +.* Helias +.*

Adanagildus, subdiaconus, qui hysta carta scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

363

984, abril, 17.

Venda. *Sendred [= Sindreu] i la seva esposa Càndida venen a Guifred [= Gifreu] unes cases amb cort i casals i hort amb arbres i terra conreada i erma amb arbres, que Sendred [= Sindreu] té dels pares i Càndida pel desè al comtat de Manresa, al terme [del castell] de Calders, a les Esplugues, [actual municipi de Calders, comarca de Bages] per deu sous.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1132.

a. Regest (en català) de vers 1925: SARRET I ARBÓS, Joaquim: *Monumenta Historica Civitatis Minorisae*, vol. V: *Història de l'estat polític-social de Manresa*, pàg. 224.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1463, pàg. 1044.

C. S. N°. 192¹

In nomine Domini. Ego Sendredus et uxori mee Candeda, uinditores sumus tibi Quifredo, emptore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi casas cum curte et casales et orto cum illorum arboribus et terra culta uel ermma cum illorum arboribus, nostrum proprium, qui mihi aduenit de genitores meos et ad uxori mee per suum decimum. Est hec omnia in comitato Menresa, in termine de Callerios uel ad ipsas Splugas. Afrontat ipsa ecc omnia: de oriente in terra de Blanderigo; de meridie similiter; de occiduo et de circi in terra de me comparatore uel eredes meos. Quantum in istas IIII afrontaciones includunt sic uindimus tibi ista ecc omnia quod superius scriptum est ab integre cum exio et regresio earum a proprio in precio solidos X. Et nihil de ipso precio aput te emtore non remansit. Est manifestum. Quem uero predicta ecc omnia que tibi uindimus de nostro iuramus in tuo tradimus domin<i>o² et potestatem a facere omnia que uolueris. Quod si nos uinditores aut ullus omo qui ista uindicione ad inrumpendum uenerit non ualeat uindicare set componat aut componamus tibi ista ecc omnia in dupplo cum omni sue inmelioracione. Et in antea ista uindicio firma permaneat omnique tempore.

Facta uindicione XV Kalendas Madii anno XXX regnante Leutario rege.

S+ Senderedo. S+ Candeda, nos qui ista uindicione fecimus et firmare rogauimus. S+ Miro. S+ Suniefredo. S+ Arnallo.

Ansafredus, presbiter, scripsit die SSS et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. *i manca*

364

984, abril, 18.

Venda. *Borrell, [II de Barcelona, Girona i Osona-Manresa] comte i marquès, ven a Unifred i la seva esposa Ermengarda, anomenada Bonadona, un alou (terres, vinyes, cases, casals, corts, horts, hortals, arbres fruiters i glaners, garrigues i pastures) que té per compra i altres mitjans al comtat de Manresa, al terme de Nèspola, a Ullastrell, [Oristrell -mas-, actual*

municipi del Pont de Vilomara i Rocafort, comarca de Bages] *per cent sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1133.

a. Regest (en català) de vers 1925: SARRET I ARBÓS, Joaquim: *Monumenta Historica Civitatis Minorisae*, vol. V: *Història de l'estat polític-social de Manresa*, pàg. 264.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1464, pàgs. 1044 i 1045.

R. N.º. 244¹

In nomine Domini. Ego Borrello, gratia Dei comes et marchio, uinditor sum tibi Uniefredo et uxori tue Ermengarda, que uocant Bonadomna, emptores. Per hanc scriptura uindicionis mee uindoque uobis alaudem meum proprium quod abeo in commitato Minorisa, in terminio de Nespola, in locum ubi dicunt Uliastrello, id est: terras, uineas, casas, casalibus, curtis, curtilibus, ortis, ortalibus, arboribus, pomiferis, garriciis, glandiferis, pascuis. Qui mihi aduenit hec omnia per comparacione uel per omnesque uoces. Et afrontat: de parte horientis in terminio de Arbocedo; et de meridie in ipso torrente de monte Uirgilio; et de occiduo in terminio de uilla Amara; et de circi in ipsa serra de Figera. Quantum istas afrontaciones includunt sic uindo uobis hec omnia qui est superius inserta, totum ab integre, quantum ibidem abeo uel abere debeo per quacumque uoce, exceptus ipsa casa qui fuit de condam Guisilo, femina, in precium solidos C, quod uos emptores mihi dedistis et ego uinditor manibus meis recepi. Et nichil de ipso precio aput uos emptores non remansit. Est manifestum. Quem uero predicta hec omnia que uobis uindo, de meo iure in uestro trado dominio et potestatem ab omni integritatem ut quicquid exinde facere uel iudicare uolueritis, liberam in Dei nomine abeatis plenam potestatem cum exios et regresios earum a proprio. Quod si ego uinditor aut ullusque homo qui contra ista uindicione uenerit pro inrumpendum per ullaque uoce non hoc ualeat uindicare set componat aut componam uobis hec omnia in duplo cum omnem suam inmelioracione, et ista uindicio firma permaneat omnique tempore.

Facta uindicione XIII Kalendas Madii anno XXX regnante Leuthario rege.

+ Borrello, gratia Dei comes et marchio, qui ista uindicione feci et firmare rogau. Frugifer, presul SSS* S. Senderedus S.* S. Seniulfus S.* SSS Uuilielmus SSS*

SSS Oliba, presbiter, qui ista uindicione scripsi et S+ die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

365

984, abril, 21.

Venda. *Bonafilla ven a Adroer i la seva esposa Quinverga unes cases, unes terres i unes vinyes que té per compra i pel desè al comtat de Manresa, al terme del castell Bellid, [castell de Castellbell, actual municipi de Castellbell i el Vilar, comarca de Bages] entre Guardiola [actual municipi de Sant Salvador de Guardiola, comarca de Bages] i Òdena, [actual municipi d'Òdena, comarca d'Anoia] per deu sous, a pagar en coses que ho valguin.¹*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, sense signatura. Prové de l'arxiu de casa Guitart.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1465, pàg. 1045.

In nomine Domini. Ego Bonafilia, femina, uinditrice sum uobis Adrouario et uxori sue

Chinuerga, emtores. Per hanc scripturam uindicionis me uindo uobis casas cum curtes et solos et superpositos, terras et uineas, cultum uel erum, cum illorum arbores, meum proprium, qui mihi aduenit de comparacione uel per meum Xm uel per quacumque uoce. Et est ipsa hec omnia in comitatu Minorisa, in terminio de castro Belido. Et afrontat ipsa hec omnia: de parte orientis in terminio de Guardiola; et de meridie in terminio de Odena; et de occiduo in Arnabaldo uel in ipsa Alzinella; et de circi in terminio Alare. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindo uobis ipsa hec omnia quod superius resonat in om[nesque uoces] totum ab integrum cum exio uel regressios ear-urn in propter precium solidos X in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero ipsa hec omnia iam dicta de nostro iure in uestro trado dominio et potestatem ad omnia que facere uolueritis. Quod si nos uinditrice aut ullusque omo qui contra hanc ista carta uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa hec omnia in duplo cum omne sua inmeliore. Et in antea ista carta uindicio firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta carta uindicione XI Kalendas Madii anno XXX regnante Leotario rege, filium Leudeuico rex.

Sig+num Bonafilia, que ista carta uendicione fecit et testes firmare rogauit. Sig+num Hundiselo. Sig+num Sclua. Sig+num Argela.

Borrellus, leuita, qui ista carta uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra

366

984, abril, 21.

Venda. *Godmir i la seva esposa Emila venen a Amalric i la seva esposa Orreca dues peces de terra que tenen dels parents i per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa], al Pla de Bages, al Pujol, [el Pujol -vila i mas desapareguts-, antiga parròquia de Sant Genís de la Vall dels Horts, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de dotze sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 98, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 183, pàgs. 179 i 180, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1466, pàg. 1046.

V. N° 65¹

In nomine Domini. Ego Godmirus et uxori mea Imilo, uinditores sumus uobis Amalrico et uxori tue Orrecha. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus uobis pecias II de terra nostra propria qui nobis aduenit de parentorum uel de comparacione. Et sunt ipsas pecias de terra in chomitatum Minorisa, in eius territorio, in Campo Baias, ad ipso Pozolo. Et afrontat ipsa una pecia de terra: de oriente in uia; et de meridie in terra de uos comparatores;² et de occiduo in uinea de Giskafredo; et de circi in terra de Chintila. Et ipsa alia pecia de terra afrontat: de oriente in terra de uos comparatores; et de meridie similiter; et de occiduo in terra de Eldegero; et de circi in terra de Cesario. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsas pecias de terra ab integrum, cum exio uel regressio suo, propter precio solidos XII in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero iamdictas ipsas pecias de terra que nos uobis uindimus de nostro iure in uestro tradimus dominio et potestate ad omnia que facere uolueritis. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista karta uindicionis uenerit pro inrumpendum

non hoc ualeat uindicare set componat ipsas pecias de terra in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista karta uindicacionis firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta karta uindicacionis XI Kalendas Madii anno XXX° regnante Leutario rege, filio Leudeuici regi.

Sign+um Godmirus. Sign+um Imilo, qui hanc karta uindicacionis fecimus et firmare rogauimus. Sign+um Sendredus. Sign+um Ermesindus. Sign+um Todemundus.

Eles, leuita, qui hanc karta uindicacionis scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. et de meridie ... comparatores repetit

367

984, juny, 20.

Donació testamentària. *Eja*, [= Aja, Ajo] *dona*; *Quíxol*; *Oruçà*; [dones] *Adroer*, *sacerdot i monjo*; *i Guadamir*, *marmessors d'Isarn*, *difunt*, *donen al monestir de Sant Benet [de Bages] uns aious que Isarn tenia al comtat d'Osona, al terme del castell de Solterra, que comprenia la vall d'Osor*, [actual municipi d'Osor, Guilleries, comarca de la Selva] *Vallors*, [parròquia de Santa Margarida de Vallors, actual municipi de Sant Hilari Sacalm, Guilleries, comarca de la Selva] *i la parròquia de Sant Hilari. Els aious donats són a diversos llocs depenents de l'esmentat castell: les Penes, Llevanyes, el Coll, les Ribes, Sacalm, Escubiló, Querós, [el] Cros, el Terrat, Ceró, puig d'Afrau, la «Cireseda» i Santa Creu d'Horta. També li donen un alou al [terme del] castell de Guardiola.* [actual municipi de Sant Salvador de Guardiola, comarca de Bages] *Fan la donació per a remei de l'ànima d'Isarn.*¹

[O]. Original deteriorat, no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

[A]. Còpia de 1169-1170, no localitzada, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

[B]. Còpia antiga, fragmentària i interpolada, no localitzada, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

C.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 56, ex O, i, en els fragments entre claudàtors, ex A i B.

a. Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 80, Calaix 49 i 50, [abans: Calaix 26] B. N. 2. [aquest document estava en lo Calaix 18 N 98] i B. N. 695.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1468, pàgs. 1047 i 1048.

C

Cal. 18, N°. 98²

B.³ N°. 695⁴

V. N°. 4⁵

In nomine Domini. Ego Ega, femina, et Chixilo et Orucia et Adroario, presbitero uel monacho, et Uuadamiro, qui sumus elemosinarii de condam Isa[rni. Cer]tum quidem et manifestum est enim quia iniuncxit nobis condam Isarni per suum uerbum et suum testamentum, ipso die quod fuit factum testamentum suum, ut carta donacionis fecissemus a domum Sancti Benedicti cenobii, qui est fundatus in comitatu Minorisa, prope alueum Lubricato. Et sunt ipsos alaudes in

commitatu Ausonense, in apenditio de kastro Solterra: ubi dicunt in ualle Osoro siue in ualle Orci, cum illorum afrontaciones; et ipsas Pennas, cum illorum afrontaciones; et in ipsas Lauannas, cum illorum afrontaciones; et ipso alaude de ipso Collo, cum illorum afrontaciones, que tenet Adulfo; et ipse alaude de Ricardo, cum illorum afrontaciones; et ipso alaude de ipsas Ribas, cum illorum afrontaciones; et ipso alaude de ipsa Calmo, cum illorum afrontaciones; et ipso alaude de Scubilione, cum illorum afrontaciones; et ipso alaude de ipso Cheroso, cum illorum afrontaciones; et ipso alaude de Croso uel de ipso Terrado, cum illorum afrontaciones; et ipse alaude de Cerone, cum illorum afrontaciones; et ipso alaude de Monte Fraudo, cum illorum afrontaciones; et ipso alaude de ipsa Cireseda, cum illorum afrontaciones; et ipsas uineas de Sancta Cruce. Et in kastrum Uuardiola, alaudem totum ab integrum, qui nobis aduenit per manumissoria de condam Isarni⁶ et per testamentum et iudicium eius quod nos tenemus obligatum. Et est hec omnia supranominatum, id est: casis, kasalibus, curtis, curtalibus, ortis, ortalibus, terras cultas uel incultas, pratis, pascuis, aquis aquarum, molendinis molendaribus, uineis, arboribus pomiferis uel i[m]pomiferis], siluis atque garricis, omnia et in omnibus quicquid ibidem abebat condam Isarni per quacumque uoce. Totum ab integrum, cum illorum afrontaciones, sic donamus atque concedimus ad domum Sancti Benedicti cenobii, qui est subditus Sancti Petri sedis Rome, propter remedium anime condam Isarni.⁷ Quod si nos donatores [aut quislib]et hom[o qui] contra hanc hista carta seu largicionis mercedem casu mouere temptauerit [aut] iamdicti alaudes de domum Sancti Benedicti abstraere uoluerit, peccatis nostris anime illius sit obligatum et ad sanctas Dei ecclesias extraneus efficiat et cum Iuda Scarioht in infernum participacion[em si]t, ita[que insuper] componamus aut componat hec omnia que suprascriptum est in quadruplo ecc[lesie Sancti Benedicti] perpetim abitura, quantum ipso tempore in meliorata fuerit aut karius ualere potuerit. Et in antea hista donacio firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta scriptura donacionis XII Kalendas Iulii anno XXX regnante Leutario rege, filio Ludouici regis.

Sig+num [Ega. Sig+]num Chixilo. Sig+num Orucia. Adroarius, presbiter et monachus, SSS Sig+num Uuadamirus, qui hanc hista carta donacionis fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Seniofredus. Sig+num Dacho. Sig+num Languardus. Sig+num Mirone.⁸

Seruus dei, que uocant Daniel, presbiter et monachus, qui hanc hista carta donacionis scripsit et sub SSS die et anno quod supra.

1. *Tots els llocs anomenats eren inclosos en el terme del castell de Solterra* [actual municipi de Sant Hilari Sacalm, Guillerries, comarca de la Selva]. *Ara bé, pertanyien a territoris de parròquies diferents: Sant Pere d'Osor, Santa Creu d'Horta, Sant Hilari Sacalm, Santa Margarida de Vallors i Santa Maria de Querós, termes que actualment són inclosos en tres municipis: Osor (les parròquies de Sant Pere d'Osor i de Santa Creu d'Horta), Sant Hilari Sacalm (les parròquies de Sant Hilari Sacalm, de Santa Margarida de Vallors i de Santa Maria de Querós) i Susqueda (el Coll).*

2. *Segons la còpia A i segons la transcripció b. Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

3. *A segons la transcripció b.*

4. *Segons la còpia B i la transcripció b. Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

5. *Segons la còpia C i la transcripció b. Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

6. *et ipsas Pennas... de condam Isarni mancava en la còpia B, segons la còpia C.*

7. *La còpia B interpolava aquí, segons la còpia C, la clàusula següent: «uolumus etenim ut cunctis diebus omnia que supratexuimus in potestate et dominacione Sancti Benedicti cenobii permaneat perenniter, illi uero seruientes domum Sancti Benedicti, presentes uidelicet et futuri, ira obtineant hec omnia sicut ceteris alaudibus uel munificenciis Sancti Benedicti pertinentibus usuandi, exfructuandi, gubernandi seu faciendi regulariter abeant potestatem omni tempore ut domum Sancti Benedicti sit exinde onoratum, ita tamen ut pro anima condam Isarni exorare non pigeant ut ueniam et remedium a Domino nostro Ihesu Christo adipisci mereatur, amen».*

8. *Sig+num Dacho ... Mirone substituït per Teudericus, presbiter SSS Iancefredus, presbiter SSS en la còpia B.*

a¹

Plica. 1. de n° 1. â 20¹

Rubrica dels Actes en Pergami, del Monastir de Sant Benet de Bages, tocants â las rendas, y Drets de la mateixa Parroquia de St. Benet signats ab lletra B. y Numeros. y en lo Calaix de Numero² 49, y 50.³

B. N. 2

Any= 98[5]⁴ de Nativitat

Donacio de Alous del Castell de Solterra (que vuy es S^t. Hylari Çacalm del Bisbat de Vich y cerca de dit Castell, es la Iglesia de Sta Maria del Coll, que esta Subjecta al Monester⁵ de Amer Orde de S^t. Benet = Per Isarn en lo n. 695= del present se trobara transumpto de millor llegir

Est Acte esta en lo calaix 18 N 98

«Consta que ab Acte Clos per Servandus⁶ [espai en blanc],⁷ prevere y Monjo a 14 de Juliol⁸ any 30 del Regnat de Lotari Rey fill de Lluís Rey. Femina⁹ de¹⁰ Chixillo, et Orucia, et Adrorio¹¹ prevere y Monjo, y Viladamiro,¹² que son Almoyners del quondam Isarni per facultat lo havia donada en lo die de son testament. Fan donació â S. Benet, y son Monastir, qui¹³ es fundat en lo Comptat de Manresa vora llobregat, Aquells Alous [espai en blanc]¹⁴ del Castell de Solterra, que se diu en la vall de Osór, ô en vall de Orci ab aquellas afrontacions et ipsas pennas, ab aquellas afrontacions, y Lauagnas ab aquellas afrontacions, y aquell alou del coll ab sas afrontacions, que te Adulfo, y aquell alou de Ricardo [espai en blanc]¹⁵ y aquell alou de Ribas ab sas afrontacions, y aquell de Calmo ab sas afrontacions, y aquell alou de Escubilione ab sas afrontacions, y aquell alou de Caerós ab sas afrontacions, y aquell alou de Croso, uel de ipso Terrado, ab sas afrontacions, y aquell alou de Cerone ab sas afrontacions y aquell alou de Monte Fraudó ab sas afrontacions, y aquell alou de Ciraceda ab sas afrontacions, y aquellas vinyas de S^a Creu, y lo Castell de Vvardiola, alou tot ab integro que a dits Donadors ha vingut per Marmessoria del quondam Isarn, y per testament ab la obligacio de complirlo, y tot sobre dit que es: Casas, Casals, Corts, Cortals, Horts, hortals, Terras Cultas vel incultas, Prats Pasturas, Ayguas, Molins, Arbres de tot genero, lo qual tenia lo quondam Isarn per qualsevol dret ô [rahó]¹⁶ ho dona al Monastir de S. Benet que es subdit de St. Pere de la Seu de Roma per Remey de la Anima del quondam Isarn. Es firmada per los dal dits donadors, y per Vvadamiro, per Sonifredo, per Dacho, per Languardo, y per Miró».

1. -26 = *segons a¹*.

2. *Davant*: Calaix 26. lletra .B. ratllat, *segons a¹*.

3. y en lo Calaix de Numero 49, y 50. *afegit després*.

4. *el 5 actualment il·legible. Es pot conèixer per la rúbrica B. N. 695.*

5. Monester *segons a¹*, per Monestir.

6. Servandus *segons a¹*, per Seruusdei *segons C*.

7. que uocant Daniel *segons C*.

8. XII Kalendas Iulii *segons C*, que equival al 20 de juny.

9. Femina *hauria d'anar precedit per Ega (segons C)*.

10. de *segons a¹*, per et (*segons C*).

11. Adrorio *segons a¹*, per Adroario (*segons C*).

12. Viladamiro *segons a¹*; Uuadamiro *segons C*; Godomiro *segons a²*.

13. qui *segons a¹*, que *segons a²*.

14. *hauria d'haver-hi*: que son en lo Comptat de Ausona, en lo terme, *com trobem a la segona versió* (cf. **a**²) [*traducció de in commitatu Ausonense, in apenditio segons C*].

15. *hauria d'haver-hi* ab sas afrontacions, *com trobem a la segona versió* (cf. **a**²) [*traducció de cum illorum afrontaciones, segons C*].

16. *rahó*, *actualment il·legible pel mal estat del paper, s'ha pogut transcriure amb l'ajuda de la segona versió* (cf. **a**²).

a²

Plica. 35. de N° 681. â 700¹

Rubrica dels Actes en Pergami, del Monastir de Sant Benet de Bages, tocants â las rendas, y Drets de la mateixa Parroquia de St. Benet signats ab lletra B. y Numeros. y en lo Calaix de numero² 49, y 50.

B. N. 695

Any= 985 =

Plana de Vich

Donacio de alous á S^t. Benet en lo Castell de Soltera³ en la Vall de Auso, y en la Vall de Orci y en altres parts.

Per Isarn

esta en lo calaix 18. N 200.

«Consta que ab Acte Clos per Pere prevere y Monjo. Es trasunpto de Acte rebut â 13. de las Calendas de Juliol any 30 del Regnat de Lotari Rey fill de Lluís Rey. Com Ega femella, y Chixol, y Orucia, y Adroario prevere y Monjo, y Godomiro, que son Almoyners del quondam Isarn per cumplir la disposició de dit Difunt feta en son testament. Donan al Monastir de S. Benet, que es fundat en lo Comptat de Manresa prop lo Riu llobregat Los Alous que son al Comptat de Ausona, en lo terme del Castell de Solterra, ques diu en la Vall de Ausó, y en la Vall de Orci ab sas afrontacions. Y en Pennas ab sas afrontacions; y en la Vannas ab sas afrontacions. Y lo Alou de Coll ab sas afrontacions que te Adulfo. Y lo Alou de Ricardo ab sas afrontacions. Y lo alou de Ribas ab sas afrontacions. Y lo Alou de Calino⁴ ab sas afrontacions; y lo alou de Scubilione ab sas afrontacions. Y lo alou de Cheroso ab sas afrontacions. Y lo Alou de Croso, y de Terrado ab sas afrontacions. Y lo Alou de Cerone ab sas afrontacions; y lo Alou de Monte Fraudo ab sas afrontacions. Y lo Alou de Cirereda ab sas afrontacions. Y las Vinyas de S^a Creu. Y en lo Castell de Guardiola tot enterament lo Alou, y â dits Donadors ha vingut tot per la Marmessoria del quondam Isarni, y es lo sobredit, Casas, Casals, Corts, Cortals, Horts, hortals, Terras cultas et incultas, Prats, Aiguas, Molins, y tot lo que tenia dit quondam Isarn per qualsevol Rahó ho dona al Monastir de S. Benet ques subdit â St. Pere de Roma».⁵

1. -26 = *segons* **a**¹ i **a**².

2. *Davant*: Calaix 26. lletra .B. ratllat, a **a**¹ i **a**².

3. Soltera *segons* **a**², per Solterra (cf. **a**¹).

4. Calino *segons* **a**²; per Calmo (cf. **a**¹).

5. *es deixa*: per Remey de la Anima del quondam Isarn. Es firmada per los dal dits donadors, y per Vvadamiro, per Sonifredo, per Dacho, per Languardo, y per Miró, *que és a la primera versió*.(cf. **a**¹)

Donació. *Goltred dona a la seva esposa Emma, per bona voluntat, perquè li ha sigut fidel, una casa i una mujada de vinya que té per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] prop del riu Llobregat, a la Planca, [prop dels Tres Salts, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] i la terra a Garrigosa. [actual municipi de Talamanca, comarca de Bages]*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 99, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 184, pàg. 180, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1471, pàg. 1050.

V. N.º. 65¹

A

In nomine Domini. Ego Golteredo, donator suum tibi uxor mea Eimo. Dono tibi per mea bona uoluntate chasa cum suo superposito² et³ modiatia I de uinea meo proprio, qui mihi aduenit per comparacione. Et est ipsa omnia in comitatum Minorisa, prope flumen Lobregado, ad ipsa Blancha, et ipsa terra in Garigosa. Et adfrontat ipsa chasa: de oriente in ipsa chintana; de meridie in ipsa Torezela; de occiduo et de circi in terra et in eira de nos eres. Et ipsa uinea afrontat: de oriente in uinea de Feles; de meridie in terra de me donator; de occiduo similiter; de circi in ipsa sera. Sic dono tibi ipsa omnia. Quantum in istas adfrontaciones includunt de ipsa uinea modiatia I et ipsa chasa ab integrum, cum exio uel regressio suo, propter Deum et remedium anima mea que tu mihi fideles fuisti. Et qui ista carta inquietare uoluerit aut qui querit in duplo componat. Et in antea firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta donacione XIII Ckalendas Augustus anno XXX regnante Leutario rege.

Sig+num Golteredo, qui ista donacione fecit et firmare rogauit. Sig+num Fedeles. Sig+num Salomon. Sig+num Senderedo.

Salla, sacer, qui ista carta donacione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. *Les lletres si, repetides segons A.*

3. *Repetit segons A.*

Donació pietosa. *Gescafred i la seva esposa Quíxol, coneixedors que l'almoina allibera l'ànima de la mort, donen al monestir de Sant Benet [de Bages] una terra que tenen per compra al comtat de Manresa, al terme del castell dels fills de Guadamir, a la font Cerveriça. [actual municipi de Castellterçol, comarca de Vallès Oriental]*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1134.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1472, pàgs. 1050 i 1051.

O

T. N.º. 245¹

In Dei nomine. Ego Gischafrudus et uxor mea Cixilo. Magnum nobis et satis licitum esse uidetur domum Dei edificare ubique de rebus meis honorare adque concedere. Audientes predicaciones Sanctorum Patrum qui elemosinam a morte liberat anima, cognoscente me peccati macula onestum compunctum de diuina pietate ut pius et misericors Dominus sit in peccatis nostris, propterea concedo adque dono ad domum Sancti Benedicti cenobii, qui est fundatus in comitatum Minorisa, in locum Baias, terra culta nostra propria, qui nobis auenit per comparacione siue et per quacumque uoce. Et est ipsa terra in comitatum Minorisa, in terminio castrum filiis Uuadamiri, ad ipsa fonte Ceruerica. Et afrontat ipsa terra: de parte orientis in terra de nos donatores; de meridie uel de occiduo; et de circii in terra de iamdicta ecclesia. Quantum in istas afrontaciones includunt sic donamus ista iamdicta terra a predicta ecclesia propter Deum et remedium animas nostras, cum exiis uel regresiis earum. Quem uero predicta terra de nostro iuro in earum potestate tradimus a proprium. Quod si nos donatores aut ullus homo qui contra hanc ista donacione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa terra super scripta in duplo cum omni sua inmelioracione. Et in antea ista donacione firma permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista donacione XIII Kalendas Octobris anno XXXI regnante Leotario rex, filium Luduici.

Sig+num Gischafrudus. Sig+num Cixilo, qui ista donacione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Albaricus. Sig+num Uincemale. Sig+num Galindus.

+ Erifonsus, indignus sacer, qui hec scripsit et SSS die supra annoque.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

370

984, setembre, 22.

Donació pietosa. *Arnau i la seva esposa Quílio, coneixedors que l'almoina allibera l'ànima de la mort, donen al monestir de Sant Benet [de Bages] unes cases amb corts i horts, terres i vinyes, que tenen per compra al comtat de Manresa, al territori [de la ciutat] de Manresa, a Montpeità. [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] Fan la donació amb la condició que ells i els seus fills retindran l'alou i lliuraran la tasca al monestir.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1144.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 185, pàgs. 180-182, ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1473, pàgs. 1051 i 1052.

Mont Petan¹

In nomine Domini. Ego Arnaldo et uxori mea Chilio, donatores. Magnum mihi et satis licitum esse uidetur domum Dei hedificare ubique et de nostris rebus honorare atque concedere. Audientes predicacionem et municione Sanctorum Patrum quia helemosina a morte liberat anima, cognoscentes nos peccata maccula compuncti de superna caelarum pietate suplicantes eius misericordia ut pius et misericors sit Deus in peccatis nostris, propterea concedimus adque tradimus ad domum Sancti Benedicti cenobii, qui est situs in ipso Angulo, casas cum curtes et

ortos et terras et uineas qui nobis aduenit de comparacione. Et est ipsa hec omnia in comitatu Minorisa, in suo territorio, in Monte Poetano. Et afrontat hec omnia: de horientis in ipsa rocha uel in aulodo de Sancto Benedicto; et de meridie in ipsas pennas uel in ipsa rocha; de occiduo in aulode Borrello uel de Barone uel in ipso semitario; de circii in strada uel in terra de Barone. Quantum histas afrontaciones includunt sic donamus atque tradimus ad domum Sancti Benedicti caenobii ipsa hec omnia quod superius resonat, in ea uidelicet racionem ut in diebus uite nostre uel de filios nostros uel posteritas nostra teneamus et possideamus ipsum alaudem et donare faciamus uel faciant ipsa tascha ad domum Sancti Benedicti. Uolumus cum cunctis diebus omniaque supra texuimus in potestate et dominacione Sancti Benedicti permaneat perhenniter. Quod si nos donatores aut quislibet homo qui contra hanc histam donacionis seu largicionis mercedem kausam mouere temptauerit aut iamdicta hec omnia de domum Sancti Benedicti abstrahere uoluerit peccatis nostris anime illius sit obligatum et ad liminibus Sancta Ecclesia Catholice et obsculacione omnium christianorum extraneus efficiat. Et insuper componat in uinculo ipsa hec omnia in quadruplo ecclesia Sancti Benedicti subditus beati Petri apostolorum Roma. Et in antea histam donacione firma permaneat modo et omnique tempore.

Facta histam donacione X Kalendas Octubrii anno XXXI regnante Leutario rex.

Sig+num Arnaldo. Sig+num Chilio, qui histam donacione fecimus et testes firmare rogauimus. Baldemares, monachus +.* Petro, subdiaconus +.* Sig+num Holiba.

+ Adanagildus, subdiaconus, qui histam donacione fecit et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Mont Petan» (S. XII).

371

984, octubre, 30.

Donació testamentària. *Guidiscla, dona; Frujà; Guadamir; i Albaric, marmessors de Recosend [= Recasens, Requesens] donen al monestir de Sant Benet [de Bages] mitja mujada de vinya que Recosend [= Recasens, Requesens] tenia al comtat de Manresa, al terme de la ciutat [de Manresa,] a Olzinelles.* [antiga parròquia de Sant Jaume d'Olzinelles, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages]

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1135.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 186, pàg. 182, ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1475, pàgs. 1052 i 1053.

O

Ulzineles²

[In nomine] Domini. Ego Guidiscla, femina; Guadamiro; Albarico, donatores. Manifestum est enim quia placuit animis nostris et placet ut nullis quogentis imperio nec suadentis ingenio set própria et expontanea hoc nobis elegit bona uoluntas ut Deo et Sancto Benedicto cenobio carta fecissemus de semodiata de uinea pro anima Recosindi sicuti et facimus. Donamus namque ad predicto Sancto Benedicto cenobi³ semodiata de uinea, nostrum proprium, qui nobis aduenit per manumissionem de condam Recosindi sicut ille nobis iussit. Et est ipsa uinea in comitatu Menresa, in terminio de ipsa ciuitate, in locum que uocant Elzinellas. Et afrontat ipsa semodiata de uinea: de oriente in terra de Guilelmo; de meridie in terra de Bonosomo; de occiduo in uinea de nos eredes; de circi in uinea de Guilelmo. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic

donamus Deo et Sancto Benedicto ipsa semodiata de uinea ab omni integritate, cum exio uel regresio suo. Quod si nos donatores elemosinarii aut ullusque homo qui contra hanc donacione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa uinea in duplo cum omni sua immelioracione, et insuper iram Dei incurrat et cum Iudas Scariothis in inferno particeps fiat. Et in antea ista donacio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista donacio III Kalendas Nobembris anno XXXI regnante Leothario rege.

S+ [Guid]iscla. S+ Frugia. S+ Guadamiro. S+ Albarico, qui ista donacione fecimus et testes firmare rogauimus. S+ Oderico [...]. S+ Guilaberto.

Uuifredus, presbiter, scripsit [et SSS die et anno] quod [supra].

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b*: Al dors: «Ulzineles» (S. XII).

2. cenobi a O.

372

984, desembre, 27.

Donació testamentària. *Bonfill*; [= Bofill] *Sendred*, [= Sindreu] *anomenat Domnuç*; *Guifred*; [= Gifreu] *Gescafred*; *Adroer, monjo*; *Ermemir*; *Bac i Senfred*, [= Sinfreu] *marmessors d'Iquilà*, [= Agelà] *difunt, donen al monestir de Sant Benet [de Bages] un alou que tenia al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a la vora del riu Cardoner, juntament amb una tona i un cup.*¹

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 100, *ex O*.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 187, pàg. 183, *ex A*.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1478, pàg. 1054.

c. BENET, Albert, "L'origen de la família Calders", pàgs. 18 i 19.

In nomine Domini Dei eterni et Saluatoris nostri Iesu Christi. Nos Bonefilius et Sendredo, que uocant Donnucio, et Uuifredus et Uuischafredus et Adrouario, monacho, et Ermemiro et Bagio et Seniofred, qui sumus aduocati uel elemosinarii de condam Ichilani, donatores sumus ad domum Sancti Benedicti cenobii, qui est situs in comitatu Minorisa, in locum iusta flumen Lubricato, ab ipso Angulo. Certum quidem et manifestum est quia comendauit nobis condam Ichila suam elemosinam, sicut in ipso testamento insertum est, et manibus firmavit et testes corroborauerunt et in ipso iudicio resonat. Et nos, obligauimus iudicio ad series condiciones ordinante iudices, donamus ad predicta ecclesia Sancti Benedicti alodem suum, cum fines et terminos suos, quod ille abebat iuxta flumen Cardasenario,² in comitatu Minirosa,³ in suo terminio. Qui afrontat ipsum alaude, id est, casas cum curtes et turre et ortos et terras cum arboribus: de oriente in strada; de meridie in torrente de Pociolo; de occiduo in flumen Cardasenario; de circi in strada. Et ipsa uinea modiata I qui est in Spinauersa, ad ipso Pozolo, totum ab integro cum exiis et regresiiis suis. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic donamus ad predicto Sancto Benedicto quantum ibidem merebat abere totum ab integro, cum exiis et regresiiis suis, et tonna I et cubo I sic in omnibus tradimus dominio potestate ad predicta ecclesia perpetualiter. Quod si nos donatores aut ullusque homo qui contra hanc donacione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ista omnia in duplo cum omni sua immelioracione. Et in antea ista donacio firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista donacio VI Kalendas Ianuari anno XXXI regnante Leothario rege.

Signum+ Guischafredus. Signum+ Ermemiro. Sig+num Bagio, qui ista donacione fecimus et testes firmare rogauimus. Signum+ Ennego. Signum+ Eldesindo. Signum+ Frugello.

Uuifredus, presbiter, scripsit et SSS sub die et anno quod supra.

1. *L'historiador Albert Benet (cf. c) suposa Iquilà [= Agelà] pare d'Enegó, el testament del qual porta la data de 18 de març de 1018 (vegeu el document núm. 786 del Diplomatari de Sant Benet de Bages). Entre els béns d'Enegó s'hi esmenten la torre i el mas que fou d'Iquilà [= Agelà] (ipsa turre cum ipso maso [sic] qui fuit de Ichilane). Tant el pare com el fill serien vassalls del senyor Domnuç, anomenat Sendred, [= Sindreu] conegut també per Domnuç de Calders.*
2. *Cardasenario segons A, a, b i c; probablement Cardosenario a O.*
3. *Minirosa segons A, a, b i c; probablement es tracta d'un error tipogràfic (metàtesi) i, per tant, Minorisa a O.*

373

984, desembre, 29.

Venda. *Sendred [= Sindreu] i la seva esposa Càndida venen a Ermemir una terra conreada i erma amb els arbres en dos llocs, que Sendred [= Sindreu] té de la seva mare i per compra al comtat de Manresa, al [terme/territori del] castell de Calders, a les Esplugues, [actual municipi de Calders, comarca de Bages] pel preu de tres sous i mig.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1137.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1479, pàg. 1059.

C. S. Nº. 154¹

In nomine Domini. Ego Senderedus et uxori mee Candida, uinditores sumus tibi Ermemirus, emtore. Per hac uindicione uindimus tibi terra culta et erma cum illorum arboribus in duos locos, meum proprium, qui nobis aduenit per genitrice mea uel per comparacione. Et est hec omnia in comitatum Menressa, in castrum Callarios, ad ipsas Speluncas. Et afrontat I pecia de terra: de oriente in uia; de meridie in terra de Uuisilo; de occiduo et de circii in terra de me comparatore. Et alia pecia afrontat: de oriente in terra de me comparatore; de meridie similiter; de occiduo in terra de Cotmare; de circii in terra de me comparatore. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi pecias II de terra cum illorum arboribus ab integrum, cum exio et regresio suo, in p[rec]io [so]lidos III et medio, quod manibus nostris recepimus. Et est manifestum. Quem uero predicta hec omnia de nostro iure in tuo tra[dimus] potestatem. Quod si nos uinditores aut ullus omo qui ista uindicione uenerit ad inrumpendum componat tibi ista hec [om]nia in duplo, et ista uindicio firma sit omnique tempore.

Facta ista uindicio IIII Kalendas Ianuarii anno XXXI regnante Leutario rege.

S+ Senderedus. S+ Candida, qui ista uindicione fecimus et firmare rogauimus. S+ Leopardus. S+ Uuitardo. SSS Eldebertus, presbiter SSS.*

Argemirus, sacer, scripsit et SSS [die] et a[nn]o quod supra.

1. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

Venda. *Loderic i la seva esposa Ricol [= Ricou] i Alòdia venen a Guifred [= Gifreu] i la seva esposa Sicards [= Sicart] unes cases amb cort, que Loderic té per compra, [Ricol (= Ricou) pel desè] i Alòdia per heretat, al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de trenta sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1138.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 188, pàgs. 183 i 184, *ex O.*

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1480, pàgs. 1059 i 1060.

B. N.º. 364¹

In nomine Domini. Ego Lodericus et uxor mea Riculo et Aludis, uinditores sumus uobis Uuifredus et uxor tua Sichards, emptores. Per hanc scriptura uindiccionis nostre uindimus uobis cassas cum solo et superposito et curte nostro proprio, qui [nobis adu]enit de comparacione siue de parentorum uel per qualicumque uoce. Et est ipsas cassas in comitatum Menressa, in loco que dicunt Mon[te Petano]. Et afrontat ipsas cassas: de oriente in cassa de Sunieldes; de meridie in nos comparatores; de occiduo in [...]; de circi in cassa de Sunigelde uel suos eres. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindimus ipsas cassas, ego Lodericus ipsa mea ereditate quod emi, et ego Aludia ipsa mea ereditate ab integrum, cum exio uel regressio suo, propter precium solidos XXX in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero ipsas cassas quod superius dicit de nostro iuro in uestro tradimus dominio et potestatem ad omnia quecumque facere uolueritis. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra ista uindicione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat uobis ipsas cassas cum curte et superposito cum omni sua inmelioracione in duplo. Et in antea ista carta uindicione suam habeat firmitatem.

Facta carta uindiccionis IIII Kalendas Ianuarii anno XXX^oI regnante Leutarie rege, filio Leudeuico rege.

Sig+num Lodericus. Sig+num Riculo. Sig+num Aludia, qui ista carta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Uuadamirus. Sig+num Gontarius. Sig+num Folkarius.

Bonefilius, presbiter, qui ista carta uindicione scripsit et sub SSS die et anno quod supra.

1. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

Venda. *Arvós i la seva esposa Elo venen al monestir de Sant Benet, [de Bages] a Adalbert, abat, i als monjos que hi serveixen, unes cases amb cort i colomars, a l'Angle, al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] [actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de divuit sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1137.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 189, pàgs. 184 i 185, *ex O.*

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*,

tercera part, núm. 1481, pàg. 1060.

Mont Peta¹

C. S. N.º. 154²

In nomine Domini. Ego Ariuonso et uxori sue Elo, uinditor sum a domum Sancti Benedicti cenobii, qui est fundatus prope alueum Lubricatum, et Adalberto, abate, et ad monacos seruietes in eodem loco, emtores. Per hanc scriptura uindicionis mee uindo uobis casas cum curte et columbarios cum solos et superpositos totum ab integrum, cum exiis et regresis earum, in propter precium solidos XmVIII in rem ualentem. Et est manifestum. Et sunt ipsas causas³ et ipsa curte et ipsos columbarios in locum que dicunt ad Anglo, in comitatum Minorisa. Et afrontat ipsas casas cum exiis et regresii: de orientis parte in ipsa roca; de meridie in ipsa uia; de occiduo in casa de Senfredo; de circi in terra de Bonenca. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindimus uobis totum ab integrum. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra hanc ista carta uindicione uenerit ad inrumpendum non oc ualeat uindicare set componat in duplo cum omni sua inmelioracione. Et in antea ista carta firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicione pridie Kalendas Ienoarii anno XXXI regnante Leutario rege, filium Laudiuici regi.

Sin+um Ariuonso. Sin+um Elo, qui ista carta uindicione fecit et firmare rogauit. Elias, clericus SSS.* Ioannes, clericus SSS.* Stefanus, clericus SSS.*

Adroarius, clericus, qui ista carta scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Mont Peta» (S. XII).
2. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
3. *causas a O, per casas.*

376

985, febrer, 12.

Donació testamentària. *Landeric, Igilà [= Agelà, Aixelà] i Crispí, marmessors de Borrell, difunt, en compliment de la seva voluntat, donen al monestir de Sant Benet [de Bages] mitja mujada de vinya [al comtat de Manresa, al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpedrós. [actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages]*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1140.

A. Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 80, Calaix 49-50 [abans: Calaix 26], «Rúbrica dels actes en pergami», B. N.º. 432.

- a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 190, pàg. 185, ex A.
- b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1483, pàgs. 1061 i 1062.

B. N.º. 432¹

In nomine Domini. Ego Landerigo et Ihila et Crispio, qui sumus elemosinarii de condam Borrelli. Certum quidem et manifestum est quia mandauit nobis condam Borrelli, quando uenit ad sua extrema uoluntate, per suum uerbum ut carta fecisemus a domum Sancti Benedicti cenobii de semodiata I de uinea qui est in Monte Pedroso, et aduenit nobis per manumisor[iam] de

condam Borrelli. Et afrontat ipsa semodiata de uinea: de orientis in uinea Saborido, que uocant Rosso; de meridie in uinea Cixilo, femina; de occiduo in uinea uel in terra de Saborido; de circii in uinea Altemiro. Quantum in istas afrontaciones includunt sic donamus adque concedimus a domum Sancti Benedicti ipsa semodiata de uinea ab integrum cum exio uel regresio suo ad proprium domum Sancti Benedicti. Quod si nos donatores aut quislibet homo qui contra hac ista karta donacionis uenerit ad rumpendum non hoc ualeat uindicare sed componat ipsa uinea in duplo cum hominem suam in melioracione. Et in antea ista donacione firma permaneat omnique tempore.

Facta donacione II Idus Februarii anno XXXI regnante Leutario rege, filium Ludoici regi.

Sig+num Landerigo. Sig+num Ichila. Sig+num Crispio, qui ista donacione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Saborellus. Sig+num Seniofredus. Sig+num Ennego.

Baneno, sacer, qui ista karta donacione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

377

985, febrer, 13.

Donació. *Trasuer i la seva esposa Adaltrud [= Adaltruda] donen a Godmar, [= Gomar] la seva esposa Belluça i llur filla, la meitat d'un mas i un alou amb un molí que tenen al comtat de Manresa, a la parròquia de Sant Pere de Marfà. [parròquia de Sant Pere de Marfà, terme de Marfà, actual municipi de Castellcir, subcomarca de Moianès, comarca de Vallès Oriental] Els ho donen com a aixovar, pel preu de vint-i-tres unces.*

[O]. Original no localitzat.

A.* Còpia del segle XII: Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1141.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1484, pàgs. 1062 i 1063.

Karta [...] de Tudiscles et de Marfa¹

G. N° 125²

In nomine Domini. Ego Trasuer atque uxor mea Adaltrud, donatores sumus uobis Godmaro et uxori tue Belluca, filia nostra. Per hanc donacionis nostre cartam donamus uobis medietatem de I mansso de Tudiscles atque alodio de Escortegads et de Orioles cum ipso mulnar de Uergens, qui sedet in pelago, cum sua usibilia, aquis et fontibus, cum rego et resclosa et cum speluncis et omnia que ad molendinum pertinent, nostrum proprium francum. Qui mihi aduenit, Trasuarii, per acapte et per comparacionem, et ad me Belluca per genitorem set per ullasque uoces. Et est in commitatu Minorisa atque in parrochia Sancti Petri de Marfani, in predictis locis. Et affrontat: ab oriente in collo de Soiol; a meridie in Escolt et in torrente qui pergit usque in riera in tempore pluuiarum; ab occiduo in Seguines et in Escortegads; a circio in casas Trasueres et in iunendo de aquis. Quantum iamdicte affrontaciones includunt sic donamus uobis prefixa omnia cum terris et uineis et arboribus et boscis et garricis et petris et aquis ad integrum, cum ingressibus et exitibus earum, pro uestro axouar, in precium uncias XXIII, quo circa de nostro iure in uestro tradimus dominium et potestatem ad uestrum proprium, francum et literum. Si quis dirumpere temptauerit nullo modo facere ualeat set in duplo componat cum sua melioracione cui iniuriam inferre uoluerit, et postea hec scriptura donacionis suam inuiolabilem obtineat uigore omne per eum.

Acta est hec Idus Februarii anno XXXI Lotari regis.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Karta ... de Tudiscles et de Marfa» (S. XII).
2. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

378

985, febrer, 20.

Venda. *At, clergue, ven a Emlà [= Emilà] i la seva esposa Èlia una quarterada de vinya que At té del seu pare i per altres drets al comtat de Manresa, al terme de la ciutat [de Manresa,] al Pla de Bages, a Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de quatre sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans a Manresa, Arxiu de Casa Guitart, núm. 32.

A. Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 80, Calaix 49-50 [abans: Calaix 26], «Rúbrica dels actes en pergamí», B. N.º. 659.

B.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, documents de Sant Benet de Bages, ex O.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 191, pàgs. 185 i 186, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1486, pàg. 1064, ex B.

A

«Consta que ab acte clos per Dolquido, a 10 de las calendas de mars any 31 del regnat de Lotari rey. Com Ato, clergue, ven a Imbla y a sa muller Ilia una quarterada de vinya, que li ha vingut per sos passats, y és en lo comptat de Manresa, y en Monpeytá, y afronta de solixent ab la vinya de Guisla, de migdia ab la vinya del venedor, de ponent ab terra de Imla, de trasmontana ab la vinya de Dozo, lo que inclou ditas afrontacions venen per preu de 4 sous.»

B

B. N.º. 659¹

In nomine Domini. Ego Ato, clericus, uinditor² sum uobis Imla³ et uxori tua Ilia,⁴ emtores.⁵ Per hanc scriptura uindicionis⁶ me⁷ uindo⁸ uobis quarterada⁹ I de uinea¹⁰ mea propria, qui mihi aduenit de ienitori¹¹ meo uel per¹² quacumque uoce. Et est ipsa uinea in comitatum¹³ Minorisa,¹⁴ in apendicio de ipsa¹⁵ ciuitatem,¹⁶ in Campo Bagas,¹⁷ ad Monte¹⁸ Petano.¹⁹ Et adfrontat²⁰ ipsa uinea: de oriente in uinea de Guisla; de meridie in uinea de me uinditor;²¹ de occido²² in terra Imla²³ et eres²⁴ suos; de circi²⁵ in uinea de Dozo.²⁶ Quantum in istas adfrontaciones²⁷ includunt sic uindo²⁸ uobis ipsa quarterada²⁹ de uinea³⁰ ab integrum, cum exio uel regresio³¹ suo, in propter precium solidos IIII in rem ualentem. Et nihil exinde non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta uinea que³² ego uobis uindo³³ de meo iuro in uestro trado dominio et potestatem³⁴ ad omnia que³⁵ facere uolueritis, abendi,³⁶ uindendi,³⁷ donandi seut³⁸ comutandi,³⁹ ut in Dei nomine firmam abeatis⁴⁰ potestatem.

Facta uindicione⁴¹ X Kalendas Marci⁴² anno XXXI regnante Leutario⁴³ rege,⁴⁴ filio Leudeco⁴⁵ rege.⁴⁶

Sig+num Ato,⁴⁷ qui ista carta uindicione⁴⁸ fecit et testes firmare rogauit.⁴⁹ Sig+num Dato.⁵⁰ Sig+num Donnuco.⁵¹ Sig+num Miro.⁵²

Dolquido,⁵³ qui ista carta uindicione⁵⁴ scripsit et + die et anno quod supra.

1. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
2. uinditor *segons A*, per uenditor.
3. Imla. *Nom personal masculí. En català Emilà (Imilà segons b).*
4. Ilià. *Nom personal femení. En català Èlia (Ília segons b).*
5. emtores *segons A*, per emptores.
6. uindicionis *segons A*, per uenditionis.
7. me *segons A*, per mea.
8. uindo *segons A*, per uendo.
9. quarterada (*en català*). *Mesura agrària equivalent a 71,03 àrees.*
10. de uinea *segons A*, per uineae.
11. de ienitori *segons A*, per genitori.
12. per *segons A*, per pro.
13. comitatum *segons A*, per comitatu.
14. Minorisa *segons A*, per Minorisensi.
15. de ipsa *segons A*, per ipsius.
16. ciuitatem *segons A*, per ciuitatis.
17. Bagas (*en català*); Bagensi (*en llatí; genitiu singular*).
18. Monte *segons A*, per Montem.
19. Petano *segons A*, per Petanem.
20. adfrontat *segons A*, per affrontat.
21. uinditor *segons A*, per uenditor.
22. occido *segons A*, per occiduo.
23. Imla *segons A*, per Imlani.
24. eres *segons A*, per heres.
25. circi *segons A*, per circio.
26. Dozo (*en català llatinitzat*) -*segons l'ortografia actual Dot/Dou-*; Dodonis (*en llatí; genitiu*).
27. adfrontaciones *segons A*, per affrontationes.
28. uindo *segons A*, per uendo.
29. quarterada *segons A*. *Vegeu la nota 9.*
30. de uinea *segons A*, per uineae.
31. regresio *segons A*, per regressio.
32. que *segons A*, per quod.
33. uindo *segons A*, per uendo.
34. potestatem *segons A*, per potestate.
35. que *segons A*, per quod.
36. abendi *segons A*, per habendi.
37. uindendi *segons A*, per uendendi.
38. seut *segons A*, per seu.
39. comutandi *segons A*, per commutandi.
40. abeatis *segons A*, per habeatis.
41. uindicione *segons A*, per uenditione o carta/scriptura uenditionis.
42. Kalendas Marci *segons A*, per Kalendarum Martiarum.
43. Leutario *segons A*.
44. rege *segons A*, per regi.
45. Leudeco *segons A*, per Leudeuico.
46. rege *segons A*, per regi.
47. Ato *segons A*, per Atoni.
48. uindicione *segons A*, per uenditionis.
49. rogauí *segons A*, per rogauit.
50. Dato *segons A*, per Datoni.

51. Donnuco *segons A, per* Donnucii.
52. Miro *segons A, per* Mironi.
53. Dolquido (*en català llatinitzat*) -*segons l'ortografia actual* Dòlquit-; Dolchido (*en llatí*).
54. uindicione *segons A, per* uenditionis.

379

985, abril, 12.

Venda. *Borrell ven a Arnau una terra conreada que té dels seus pares i per altres drets al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità, [Montpeità - muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de deu sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1142.

- a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 192, pàg. 186, *ex O*.
- b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1488, pàg. 1065.

Monte Petan¹

B. N.º 409²

In nomine Domini. Ego Borrellus, uinditrix sum tibi Arnaldo, emtor. Per hanc scriptura uindicionis me uindo tibi terra culta, qui mihi aduenit de ienitores meos siue per quacumque uoce. Et est ipsa terra in comitatum Menresa, in locum que dicunt Monte Petano. Qui afrontat ipsa terra: de oriente in istrada; de meridie in terra de meo comparatore; de occiduo in torrente qui discurit; de circi in terra de Barone Giges. Quantum infra istas IIII afrontaciones includunt sic uindo tibi ipsa terra ab omni integrietate in precio solidos X in rem ualentem. Et nihil de ipso precio aput te emtor non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta terra de meo iure in tuo trado dominio et potestatem faciendi quod uolueris. Quod si me uinditor aut ullusque omo qui contra hanc ista carta uindicione uenerit ad inrumpendum non oc ualeat uindicare set componat ipsa terra in duplo cum omni sua inmeliioracione. Et in antea ista uindicio firma stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista uindicione II Idus Apreli anno XXXI regnante Leutario rege.

Sig+num Borrellus, qui ista uindicione fecit et testes firmare rogauimus. Sig+num Uuifredus. Sig+num Uuagro. Sig+num Adroario.

Salomon, leuita, scripsit sub die et SSS anno quod supra.

1. *Segons a*: Al dors: «Monte Petan» (S. XII).
2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760*.
3. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760*.

380

985, abril, 25.

Donació pietosa. *Duran, coneixedor que l'almoina allibera l'ànima de la mort, dóna al monestir de Sant Benet [de Bages] un alou amb cases, terres i vinyes que té per compra i complantació al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità. [Montpeità - muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] Duran i els seus descendents retindran l'alou i lliuraran la tasca anual a l'església del monestir.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1143.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 193, pàg. 187, ex **O**.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1489, pàgs. 1065 i 1066.

Minorisa¹

P. N.º. 393²

In nomine Domini. Ego Duran, donator sum ad domum Sancti Benedicti caenobii, qui est situs in comitatu Minorisa, iusta flumen Lubricato. Magnum mihi et satis licitum esse uidetur domum Dei hedificare ubique et de meis rebus honorare atque concedere. Audientem predicacionem Sanctorum Patrum quia helemosina a morte liberat anima, cognoscente me macula honusto compuncto diuine pietate ut pius et misericors sit Deus in peccatis meis, propterea concedo atque trado omnem alaudem meum a domo predicto, id est: kasas cum curte et orto et terras et uineas que abeo in comitatu Minorisa, infra eius termine, id est, in Monte Petano. Et aduenit mihi hec omnia per mea comparacione siue per mea complantacione. Et afrontat hec omnia: de parte horientis in flumen Lubricato, ad ipso monasterio; et de meridie in ipsa rocha; de occiduo in Monte Petano; de circii in ipsum alaudem de Sancto Benedicto. Quantum in histas afrontaciones includunt sic trado ipsum meum alaudem a iam predicto caenobio cum illorum afrontaciones, propter Deum et remedium anime mee. In tale uidelicet racione ut ego donator et filiis meis uel posterita mea teneant ipsum alaudem et donare faciant ipsa tasca a domum Sancti Benedicti caenobii propter illorum bona uolumptate. Quod si ego donator aut ullusque homo qui contra hanc ista scriptura donacionis uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsum alaudem supradicto in quadruplo cum illorum inmelioracione. Et in antea hista donacio firma permaneat modo et omnique tempore.

Facta hista donacio VII Kalendas Mai anno XXXI regnante Leutario rex.

Sig+num Duran, qui hista donacione fecit et testes firmare rogauit. Sauaricus, clericus +.* Baldemares, monachus +.* Teudesindus, subdiaconus SSS*

Adanagildus, subdiaconus, qui hista carta scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Minorisa» (S. XII).

2. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

381

985, maig, 20.

Donació testamentària. *Els marmessors d'Isarn, difunt, donen al monestir de Sant Benet [de Bages] els aious que Isarn tenia al comtat d'Osona, al terme del castell de Solterra, [actual municipi de Sant Hilari Sacalm, Guillerries, comarca de la Selva] a la vall d'Osor [actual municipi d'Osor, Guillerries, comarca de la Selva] i a Vallors. [Vallors, actual municipi de Sant Hilari Sacalm, Guillerries, comarca de la Selva]*

[**O**]. Original no localitzat. Signatura antiga a l'arxiu de Sant Benet de Bages: Cal. 18, N.º. 150 o N.º. 163, o V. N.º. 204.

[**A**]. Còpia perduda. Signatura antiga a l'arxiu de Sant Benet de Bages: Cal. 18, N.º. 150 o N.º. 163, o V. N.º. 204.

[**B**]. Còpia perduda. Signatura antiga a l'arxiu de Sant Benet de Bages: Cal. 18, N.º. 150 o N.º. 163, o V.

Nº. 204.

C.* Regest del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 75, f. 66, núm. 150.

D.* Regest del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 75, f. 68v, núm. 163.

E.* Regest del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 78, f. 27v, núm. 204.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1490, pàgs. 1066 i 1067.

C

«Consta en lo calaix 49, o 50, en la plica 1 de N. 2, a 13 de las calendas de juny del any 985 la donació que feren los marmessors del quondam Isarn al monastir de Sn Benet dels alous que estan en lo comptat de Ausona, en lo terme del castell de Solterra, anomenats la vall de Ausó, y en la vall de Orsi, ab sas afrontacions. Y en lo n° 995 és lo transumpto».

D

«Consta en lo calaix 49, o 50, en la plica 1 N. 2, a 13 de las calendas de juny de 985, donació que feren los marmessors del diffunt Isarn al monastir de St. Benet dels alous que són en lo comptat de Ausona, en lo terme del castell de Solterra, anomenats la vall de Ausó, y en la vall de Orci, ab sas afrontacions. Y en lo N. 995 és lo transumpto».

E

«Consta en lo calaix 49, o 50, en la plica 1 de N° 2, a 13 de las kalendas de juny de 985, donació que feren los marmessors del q° Isarn al monastir de St Benet dels alous que són en lo comptat de Ausona, en lo terme del castell de Solterra, anomenats la vall de Ausó, y en la vall de Orsi ab sas afrontacions. Y en lo n° 995 és lo transumpto».

382

985, juliol, 23.

Donació testamentària. *Berà, sacerdot; Unifred; Ramon; i Emma, marmessors de Delà, anomenat Oruç, [= Orús] difunt, donen al monestir de Sant Benet [de Bages] i cinc mujades de vinya, dues tones i un cup que tenia a[l terme/territori de la ciutat de] Manresa. [actual municipi de Manresa, comarca de Bages]*

[**O**]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 101, *ex O*.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 194, pàg. 188, *ex A*.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1491, pàg. 1067.

S. F. Nº. 379¹

In nomine Domini. Ego Beranus, presbiter, et Unefredus et Reimundus et Emmo, femina, qui

sumus tutores uel elemosinarii de condam Delani, cuius uocabulum fuit Aurucio, donatores sumus a domum Sancti Benedicti, cuius cenobium est in comitatum Menresa, iusta alueo Lubricato. Manifestum est enim quia donamus ibidem a predicto cenobio modiatas V de uineas et tonnas II et chubo I quod iussit nobis dari condam Aurucio, unde nos iudicium obligatum tenemus infra metus temporum. Et sunt predictas uineas in Minorisa. Donamus predictas modiatas V de uineas cum illorum afrontaciones, cum exiis et regressiis earum. Quod si nos donatores aut ullusque omo qui contra hanc donacione pro inrumpendum uenerit non hoc ualeat uindicare set componat hec omnia quod superius resonat in duplo curn omnem illorum inmeliacionem. Et in antea ista donacione firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista donacione X Kalendas Agusti anno XXXI regnante Leutarius rex.

Berane, sacer +. Sig+num Unefredus. Sig+num Reimundus. Sig+num Emmo, qui ista donacione fecimus et firmare rogauimus. + Adroario, presbiter SSS Lobatonus, clericus, SSS. Bellus, sacer +. + Uuimara, iudice +.

Adaulfus, presbiter, scripsi et + die et anno quod supra.

1. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

383

986, agost, 29.

Donació pietosa. *Ursi i la seva esposa Gildraça, [= Gildrasa] coneixedors que l'almoïna allibera l'ànima de la mort, donen a Sant Benet [de Bages] l'onzena part de les rendes d'unes cases i alous que tenen per compra o per altres mitjans al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità. [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages]*

[O]. Original no localitzat.

A.* Còpia del segle XI: Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1145.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 195, pàgs. 188 i 189, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1504, pàgs. 1074 i 1075.

Monte Petano¹

B. N.º. 396²

In nomine Domini. Ego Ursio et uxor mea Gildraza, donatores. Magnum nobis et satis licitum esse uidetur domum Dei hedificare et de nostris rebus honorare atque concedere. Audientes predicaciones et monita Sanctorum Patrum quia elemosina a morte liberat anima, cognoscentes nos peccati macula honusti compuncti diuina pietate, ut plus et misericors sit Deus in peccatis nostris, propterea donamus atque tradimus ad Sancti Benedicti casas cum solos et superpositos simul cum omnes alaudes nostros quem abemus in comitatu Minorise, in terminio de Monte Petano, qui nobis aduenit per comparacione aut per qualicumque uoces, in ea uidelicet racione ut teneamus nos sub dominacione Sancti Benedicti et donemus per unumquemque annum undecimam partem de omnia que inde exiit ad ipsius seruientes. Que afrontat hec omnia superius inserta: de parte horientis in terra de Ludrich uel in ipso margine siue in ipsa terra de Sendret; de meridie in ipso collo qui est terminus ad radicem montis siue in terra de Trasuer uel in terra de Ludrich; de occiduo in uia qui pergit ubique uel in terra de Amalrich uel heres suos; de circi in uia qui pergit ad Sancto Fructuoso. Quantum infra istas afrontaciones includunt et ipsi termini

circumeunt sic donamus ad Sancti Benedicti cenobii ipsam undecimam partem. Et est manifestum. Quod si nos donatores aut ullusque homo qui contra hanc ista nostra donacione uenerit ad dirumpendum non hoc ualeat uindicare set componamus atque component ipsas kasas cum alaude in duplo et in super iram Dei incurrant et cum Iuda Schariocis participacione accipiant et ibi dimergat Deus illis ubi dimersit Datan et Abiron et peccatum anime nostre illius sit obligatum qui pro hac re cupimus esse purgatum. Et in antea ista nostra donacione firma persistat omnique in secula tempore.

Facta ista donacione IIII Kalendas Setember anno I Ludoici rege, filium Leotarii, regnante.³

Sig+num Ursio. Sig+num Gildraza, qui ista karta donacione fecimus et firmauimus et testes firmarique rogauimus. Sig+num Dolchit. Sig+num Osan. Sig+num Uiuencius.

Arnallus, subdiachonus, qui ista karta donacione scripsi et sub SSS die et anno quo supra.

1. *Segons b*: Al dors: «Monte Petano» (S. XII).

2. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

3. *És fonamental la col·locació d'una coma darrere de Leotarii, això és, entre el nom del rei difunt Lotari, pare de Lluís, i regnante. Es tracta del primer any de regnat de Lluís després de l'òbit del seu pare, el rei Lotari, esdevingut el mes de juny de 986. Com que aquest document està datat el 29 d'agost de 986, ha de dir: ... anno I Ludoici rege, filium Leotarii, regnante. Així es veu ben clarament que qui regna és Lluís, no pas Lotari. Aquesta coma tan imprescindible manca a l'edició d'a.*

384

986, octubre, 16.

Venda. *Anselm i la seva esposa Elgarda venen a Elisabet una peça de vinya que tenen per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità, [Montpeità - muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de set sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 102, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 196, pàgs. 189 i 190, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1506, pàg. 1076.

S. F. N° 475¹

In nomine Domini. Ego Anselmo et uxori sue Ellegarda, uinditores sumus uobis Elisabet femina, emtore. Per hanc scriptura uindiccionis nostre uindo tibi pecia una de uinea qui nobis aduenit per comparacione et est ipsa uinea in comitatum Minorisa, in locum que dicunt Monte Petano. Et afrontat ipsa uinea: de oriente in terra de Arnallo et de meridie in uinea de Borello; et de occiduo in uinea de Guifredo; et de circi in uinea de me comparatore. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindo tibi totum ab integrum ipsa mea ereditate, cum exio uel regresio earum, in propter precium solidos VII in rem ualentem. Et nicil exinde quod de ipso precio aput te emtore non remansit. Et est manifestum. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra hanc ista uindiccio ue[ne]rit ad inrumpendum non hoc ualea uindicare [set componat tibi] in duplo cum omni sua inmelioracione. Et in antea ista carta firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta uindiccio XVII Kalendas Nouember regnante Leudeuico rege, filiu Leutario.

Sign+um Anselmo. Sign+um Ellegarda. Sign+um Uiuencius. Sign+um Miro. Sign+um Gontario.

+ Adroarius, clericus, qui ista uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra

385

986, octubre, 18.

Venda. *Elisabet ven al seu fill Trasuer una mujada de vinya que té per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de quinze sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1146.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 197, pàg. 190, ex **O**.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1507, pàgs. 1076 i 1077.

Monte Petano¹

B. N.º. 645²

In nomine Domini. Ego Elizabet,3 femina, uinditrix sum tibi ad filio meo Trasouario, emptore. Per hanc scriptura uindictionis mee uindo tibi modiata I de uinea qui mihi aduenit per comparacione. Et est ipsa uinea in comitatu Minorisa, in terminio de Monte Petano; et ipsas semodiatas II de uinea, cum illorum afrontaciones. Et quantum in ipsas afrontaciones includunt sic uindo tibi ipsas II semodiatas totum ab integrum cum exiis uel regressiis earum, in propter precium solidos XV in rem ualentem. Et nichil exinde non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicto haec omnia de meo iuro in tuo trado dominin et potestate. Quod si me uinditrix aut ullusque homo qui contra hanc hista uindicione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare sed compon tibi in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea hista uindictio firma et stabilis permaneat modo et omnique tempore.

Facta hista uindictio XV Kalendas Nouembeer anno I regnante Leudouico rex, filium Leutarium.

Sig+num Elizabet,4 qui hista uindicione fecit et testes firmare rogauit. Petrus subdiaconus +.* Malanecus, presbiter +.* Sig+num Maiol.

Adanagildus, leuita, qui hista carta scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Monte Petano» (S. XII).

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

3. *Elizaba segons a.*

4. *Elizaba segons a.*

386

986, novembre, 23.

Venda. *Bellaró [= Ballaró] i la seva esposa Argeleva venen a Malric [= Amalric] i la seva esposa Andreua tres quarterades de vinya que tenen per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori*

de la ciutat de Manresa,] a [la] *Guardiola*, [la Torre del Santmartí, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] *pel preu de cent-dos sous*.

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 80, Calaix 49 i 50 [abans: Calaix 26], «Rúbrica dels actes en pergami», B. N°. 190.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 198, pàgs. 190 i 191, *ex A*.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1510, pàg. 1078.

A

Cal. 49-50, B. N°. 190¹

«Consta que ab acte clos per Saell, sacerdot, a 9 de las calendas de Xbre, any primer del regnat de Lluhís, rey, fill de Lotari, rey, Bellaró y sa muller Argeleva venen a Malrigo y a sa muller Andrevia 3 quarteradas de vinya, que han vingudas a dits venedors per compra. Y és, dita vinya, en lo comptat de Manresa, en lo lloch dit Guardiola. Y afronta, dita vinya: de sol ixent ab la vinya de dits compradors; a mitgdia ab la vinya de dits compradors o de Godomiro; a ponent ab la vinya de Todaselalo; y a tremontana ab la vinya de dits compradors y de Giscafredo. Preu de dita venda: 102 sous».

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

387

987, gener, 13.

Venda. *Eribert [= Heribert] i la seva esposa Sesovija venen a Badaleu, [= Badeleu, Basleu] clergue, una peça de terra que Eribert [= Heribert] té per compra i Sesovija pel desè al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Vilapicina, [les Marcetes -mas-, parròquia de Santa Maria de Viladordis, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de deu sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 103, *ex O*.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 199, pàg. 191, *ex O*.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1514, pàgs. 1081 i 1082.

M. N°. 664¹

In nomine Domini. Ego Eribertus et uxori sue Sesouigia, uinditores sumus tibi Badaleo clerico, emtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi pecia I de terra nostra propria, qui mihi auenit ad me Eribertus per mea comparacione et ad me Sesouigia per meum decimum. Et est ipsa pecia de terra in commitatum Minorisa, in ipsa uilla que uocant Picinna. Et afrontat ipsa terra: de orientis in ipso casale qui fuit de Adriano, condam; et de meridie in strada; et de hocciduo et de circi in terra de te emptore. Quantum istas afrontaciones includunt sic

uindimus tibi ipsa pecia de terra ab integrum, cum exio uel regressio suo, in propter precium solidos X in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero iamdicta ipsa terra que nos uobis uindimus de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestate ad omnia que facere uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra hanc ista carta uindicionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa terra in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista carta uindicio firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista carta uindicio Idus Ianuarii anno I regnante Leudeuico rege, filium Leutario rege.

Sig+num Eribertus. Sig+num Sesouigia, nos qui ista carta uindicione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Ademare. Sig+num Stefanus. Sig+num Trasoarius.

Lobatone, sacer, qui hanc carta uindicione scripsit et SSS die uel anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

388

987, febrer, 12.

Venda. *Todvira, dona, i els seus fills: [i filles] Quinverga, [dona] Àlvar i Llívól [dona] venen a Badaleu [= Badeleu, Basleu] mitja mujada de vinya que Todvira té per compra i del seu home Eles, difunt, i els seus fills: [i filles] del seu pare, difunt, al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Vilapicina, [les Marcetes -mas-, parròquia de Santa Maria de Viladordis, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de set sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1147.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 200, pàgs. 191 i 192, ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1516, pàgs. 1082 i 1083.

In nomine Domini. Ego Toduira, femina, cum filiis suis, id est: Chindeberga et Albaro et Liuulo, nos simul in unum uinditores sumus tibi Badaleo, sacer, emptore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi semodiata I de uinea nostra propria, qui nobis auenit ad me Toduira per comparacione uel per uiro meo nomine, Heles qui est conda, et ad nos filios per genitori nostro qui est conda. Et est ipsa uinea in commitatum Minorisa, ad uilla Picinna. Et afrontat ipsa uinea: de orientis in terra de me emptore; et de meridie in uia; et de hocciduo in uinea de Aludia uel suos eres; et de circi in uinea de te emptore. Quantum istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa semodiata de uinea ab integrum, cum exio uel regressio suo, in propter precium solidos VII in rem ualentem. Et est manifestem. Quem uero iamdicta ipsa uinea que nos tibi uindimus de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestate ad omnia que facere uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra hanc ista carta uindicionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa uinea in duplo cum omne suam inmelioracionem. Et in antea ista carta uindicio firma permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista carta uindicio II Idus Februarii anno I regnante Leudeuico rege, filium Leutario rege.

Sig+num Toduira. Sig+num Chindeuerga. Sig+num Albaro. Sig+num Liuulo, nos qui ista carta uindicione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Galin. Sig+num Stefanus. Sig+num Ermemiro.

Lobatone, sacer, qui hunc carta uindicione scripsi et SSS die uel anno quod supra.

Donació testamentària. *Borrell, sacerdot; Ermegell; i Dac, marmessors d'Avend, difunt, donen al monestir de Sant Benet [de Bages] una mujada de vinya que tenen per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità, als Cabanals.* [Montpeità - muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages]¹

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1148.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 201, pàgs. 192 i 193, *ex O.*

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1522, pàg. 1086.

Monte Petan²

B. N.º. 394³

In Dei nomine. His nominibus Borrellus, presbiter, et Ermegildus et Dachone, qui summus helemosinarii de condam Auendi, nos simul in unum donatores summus a Domino Deo et ad Sancto Benedicto cenobio, qui est situs iusta flumen Lubricato. Per hanc hista donacione donamus nos modiatia I de uinea, qui mihi aduenit ad me Auendi per comparacione. Et est ipsa uinea in commitatu Minorisa, in locum que dicunt Monte Petano, ad Cabannals. Et afrontat: de oriente in ipso ermo; de meridie in uinea de filiis Trademundi, qui est condam; de occiduo in uinea de filiis Auendi, qui est condam; de circii similiter. Quantum histas afrontaciones includunt sic donamus a domum Sancti Benedicti cenobii totum ab integrum, cum exiis uel regressiis earum, propter remedium anima de Auendi, qui est condam. Quod de nostro iuro nos helemosinarii in uestro tradimus a domino Sancto Benedicto cenobio dominio et potestate. Quod si nos helemosinarii aut ullusque homo qui contra hanc hista donacione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindiccare sed componat ipsa uinea in duplo cum omnem suam inmelioracionem, et qui inquietare uoluerit cum Iuda Scarioht in infernum participacionem abeat et a Domino Deo et ad Sancta Ecclesia extraneus se recognoscat. Et in antea hista donacio firma et stabilis permaneat modo et omnique tempore.

Facta hista donacio VI Nonas Iulii anno II regnante Leudouico rex, filium Leutarii.

Borrellus, prebiter SSS* Sig+num Ermegildus. Sig+num Dachone, qui hista donacione fecimus et testes firmare rogauimus. Amelius, clericus +.* Adroarius, clericus SSS* Stephanus, clericus +.*

Adanagildus, leuita, qui hista donacione uel carta scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Tot i que el rei Lluís V havia mort el 21 de maig, alguns escrivans continuaren comptant pels anys del seu regnat.*

2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Monte Petan» (S. XII).

3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

Venda. *Borrell, [II de Barcelona, Girona i Osona-Manresa] comte i marquès, i la seva esposa Ermetruit, [= Mentruit, Mentrud] comtessa, venen a Argemir i la seva esposa Major un mas de terra (cases, casals, horts, hortals, terres i vinyes, conreus i erms, i arbres de diverses menes) que tenen*

dels seus pares i per altres drets al comtat de Manresa, al terme de[el castell de] Montdony/Montdó, anomenat Castelltallat, [castell de Castelltallat, parròquia de Castelltallat, actual municipi de Sant Mateu de Bages, comarca de Bages] al costat d'un alou [del monestir] de Santa Cecília de Montserrat, pel preu de deu mancusos.

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 104, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1524, pàgs. 1087 i 1088.

S. N. N° 150²

In nomine Domini. Ego Borellus, comes hac marchio, et coniux mea nomine Ermetrude,³ comitissa, uinditores sumus uobis Argemiro et uxori tue Maior, emptores. Per hanc scripturam uindicacionis mee uindimus uobis casas, kasalibus, ortis, ortalibus, terris et uineis, cultum uel eremum, et arbores de diuersis generis et omnia quia ad ipsum mansum de terre pertinet, qui nobis autuenit per parentorum nostrorum uel ullasque uoces. Et est ipsa hec omnia suprascripta in comitatum Minorisa, in terminio de Montedono, que uocant Castello Talado. Et afrontat ipsa hec omnia suprascripta: de orient in torento uel in ipso Singulo grosso, et sic ascendit supra ipso collo de Sancti Mametis⁴ et sic desc[en]dit⁵ in alio rio; et de meridie in torento que uocant Fonte Comitale; et de occiduo in suma serra uel in estrada plubica; et de meridie⁶ in alodio de Sancta Cecilia Monte Serrato. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsas kasas, casalibus, ortis, ortalibus, terris et uineis, cultum uel eremum, ab omni integritate, quia ad ipsum mansum pertinet, simul cum exiis et regressiis earum, in propter precium mancusos X, quod uos emptores nobis dedistis et nos manibus nostris suscepisti. Et est manifestum. Quem uero predictas casas, casalibus, ortis, ortalibus, terris et uineis et omnia qui ad ipsum mansum pertinet, que uobis uendimus de nostro iure in uestro tradimus dominio et potestate ad uestrum proprium alodem franchum et linteum ad facere qod uolueritis. Quod si nos uinditores ad ullusque homo uel femina subposita persona qui contra hanc uindicacione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ad componamus uobis in triplo cum omnem suam inmelioracione. Et in antea ista uindicacione firmis et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista uindicacione VIII Kalendas Agusti anno quod obiit Leuici regi, filio Leuotarii, Christo regnante rege expectante.⁷

Signum+ Borello, comes hac marchio. Signum+ Ermetrude, comitissa, qui in hoc consia sum per meum decimum, quia hanc uindicacione fecimus et testes firmare rogauimus. Signum+ Leopardus. Signum+ Seniofredus. Signum+ Suniario. Signum+ Stephanus.

Uuifredus SSS et SSS sub die et anno qod supra.

1. *Vegeu la nota 7.*

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

3. Ermetrude segons A i a. Ermetruda (no Eimeruda) fou la segona esposa de Borrell II, comte de Barcelona, Girona, Osona-Manresa (947-992) i Urgell (948-992), amb qui es casà després que, entre 977 i 980, hagués mort la seva primera esposa, Ledgarda, filla del comte Ramon II de Roerga i néta del comte Ermengol de Roerga (dos noms, per cert, que feren fortuna als comtats catalans). No és veritat, en canvi, que Borrell II hagués inaugurat el costum entre els comtes catalans d'esposar princeses occitanes. [UDINA I MARTORELL, Frederic, "Borrell II de Barcelona", a *Gran Enciclopèdia Catalana*, 3 (Barcelona 1971 -1ª ed.-), pàgs. 746 i 747/FLUVIÀ, Armand de, "Roergue, comtat de" i FLUVIÀ, Armand de - VAJAY, Szabolcs de, quadre "els comtes de Roerga (o Rodés), a *Gran Enciclopèdia Catalana*, 12 (Barcelona 1978 -1ª ed.-), pàgs.

686 i 687]

4. ipso collo de Sancti Mametis. *Correspon a Sant Mamet de Bacardit de Llumà (actual municipi de Fonollosa, comarca de Bages).*

5. end manca, segons **A i a**.

6. meridie segons **A i a**, per circio.

7. VIII Kalendas Agusti anno quod obiit Leuuici regi, filio Leuotarii, Christo regnante rege expectante segons **A i a**. *El rei Lluís V, successor de Lotari (954/955-986), havia mort el 21 de maig de 987. El 25 de juliol de l'any que morí sembla que ha de correspondre a l'any 987 (aquesta és la datació que proposen, també, **A i a**).*

391

987, desembre, 4.

Venda. *Quixelà, anomenat Bonhome, i la seva esposa Levesenda venen a Badaleu, [= Badeleu, Basleu] sacerdot, una peça de vinya que tenen per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] sobre la Celada, [zona del Guix -mas desaparegut; veïnat-, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de sis sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1149.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 202, pàgs. 193 i 194, ex **O**.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1527, pàg. 1091.

Minorisa¹

In nomine Domini. Ego Cixila, que uocant Bonushomo, et uxori s[ue Leuesinda uinditor]es [sum]us tibi Badaleo, sacer, emptore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi pecia I de uinea nostra propria, [qui nobis auenit] per comparacione. Et est ipsa uinea in commitatum Minorisa, super ipsa Celada. Et afrontat ipsa uinea: de orientis in uinea de Manielda; et de meridie in uinea de Ostem; et de hocciduo et de circi in uinea de te emtore. Quantum istas afrontaciones [includunt sic] uindimus tibi ipsa uinea ab integrum, cum exio uel [regres]sio suo, in propter precium solidos VI in rem ualentem. Et est [manifestum]. Quem uero iamdicta ipsa uinea que nos tibi uindimus de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestate ad om[nia que face]re uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista carta uindicionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa uinea in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista carta uindicio firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista carta uindicio II Nonas December anno I regnante Ugone rege.

Sig+num Cixila, que uocant Bonushomo. Sig+num Leuesinda, nos qui ista carta uindicione fecimus et firma[re rogauimus]. Sig+num Ennego. Sig+num [...]. Sunifredus SSS*

Lobatone, sacer, qui [hanc cartam uindicionis] scripsi et SSS die uel anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Minorisa» (S. XII).

392

987, desembre, 12.

Venda. *Llopard [= Llopart] i la seva esposa Seniol venen a l'abat Ab i al convent de Sant Benet [de*

Bages] *unes cases i una peça de terra que tenen per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] al barri de Todesend, [puig de Sant Bartomeu, les Escodines, ciutat de Manresa, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de seixanta sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 105, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 203, pàg. 194, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1258, pàgs. 1091 i 1092.

In nomine Domini. Ego Lopardo et uxor tua Sinnulo, uinditores summus ad Abone, abba, cum omni congregacione Sancti Benedicti, emptores. Per hanc scriptura uindictionis nostre uindimus uobis kasas et pecia I de terra, qui nobis aduenit per comparacionem. Et est ipsa haec omnia in comitatu Minorisa, in ipsa barrio de Todesindo. Et afrontant ipsas kasas et ipsa terra: de horientis in terra Sancti Benedicti; de meridie similiter; de occiduo similiter; de circii in strada. Quantum histas afrontaciones includunt sic uindimus uobis totum ab integrum, cum exiis uel regressiis earum, in propter precium solidos LX in rem ualentem et nihil exinde non remansit. Et est manifestum. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc hista uindictione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare sed componamus uobis in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista uindictio firma et stabilis permaneat modo omnique tempore.

Facta ista uindictio II Idus December anno I regnante Eugone regis.

Sig+num Lopardo. Sig+num Sinnulo, qui hista uindictione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Senulfo. Sendredus, clericus SSS Sig+num Altemiro.

Adanagildus, leuita, qui hista carta scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Vegeu la nota 1 del document núm. 156 del Diplomatari de Sant Benet de Bages.*

393

987, desembre, 13.¹

Donació. *Guifred [= Gifreu] i la seva esposa Guisla donen a Josfred [= Jofre] i la seva esposa Fruja un camp i una vinya que tenen per compra al comtat de Manresa, al terme de Buc, prop del castell d'Or. [el Serrat de Castellnou -urbanització-, actual municipi de Castellnou de Bages, comarca de Bages]*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A. Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 74, Calaix 29, P. N°. 229.

B.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia. Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 57, ex O.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 204, pàg. 195, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, segona part, núm. 1259, pàgs. 1092 i 1093.

In nomine Domini. Ego Uuifredus et uxor mea Uuisulo tibi Iocefredus et uxor tua Fruio.

Certum quidem manifestum est enim quia sic placuit in animis nostris et placet nullus quoquegentis imperio nec suaedentis ingenio sed propria expontanea hoc elegit nobis cum Deo bona uolumptas ut uobis car[ta]² faciamus de campo uno de terra culta et alio loco pecia una de uinea cum ipsa terra qui nobis auenit per nostra comparacione. Qui est ipsa terra et uinea in commitatum Minorissa, in eius termine de ipso Bugo, prope castrum Auri. Qui afrontat ipsa terra qui est ad ipso Poco: de horientis et de meridie in torrentem; de hocciduo et de circi in terra de nos donatores. Et alia pecia de terra cum ipsa uinea afrontat: de horientis in uinea de Ermofredo; de meridie in terra de Sanco; de hocciduo et de circi in uinea uel in terra de nos donatores. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic donamus nos uobis ipso campo qui est ad ipso Poco et ipsa terra cum ipsa uinea totum et ab integrum, cum exio et regresio earum, in rem ualentem. Et est manifestum. In tale uidelice racione quod si uindere uolueritis non abeatis licencia nisi a posteritatis uostre quem uero predicta hec homnia quod supperius insertuum est de nostro iure in uestro tradimus domminio et potestatem. Quod si nos donatores aut ullusque hommo qui contra anc ista carta donacionis uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat uobis ipsa terras et uinea in duplo cum suam inmellioracionem. Et in antea ista carta donacionis firma et stabilis permaneat modo uel homnique tempore.

Facta carta donacionis Idus December anno I regnantem Karlo rege.³

Sig+num Uuifredus. Sig+num Uuisulo, qui ista carta donacionis fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Sunarius. Sig+num Mironi. Sig+num Marchuco.

Stephanus, sacer, qui ista carta rogitus scripsit et SSS sub dies et annos quod supra.

1. *Vegeu la nota 3.*

2. *ta manca segons A, a i b.*

3. *Es tracta de Carles de Lorena (21 de maig de 987- ?), reconegut rei per alguns, a la mort de Lluís fill de Lotari, contra Hug Capet (Vic, ACV, cal. 6, núm. 655/Transcripció de vers 1999: Catalunya carolíngia, vol. IV: Els comtats d'Osona i Manresa, tercera part, núm. 1535, pàgs. 1095 i 1096). Albert Benet (cf. a) dubta si cal datar-lo el 987 o el 988.*

394

988, gener, 20.

Donació. *Ot dóna a la seva filla Guinedella l'alou que té per compra al comtat de Manresa, al Ventaiol. [actual municipi del Pont de Vilomara i Rocafort, comarca de Bages] L'hi dóna per l'heretat que li correspon a la seva filla a Osona i per l'aixovar que li havia de donar i no ho féu.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1150.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1531, pàgs. 1093 i 1094.

Karta de [...] de Uentagol¹

R. N°. 123²

In nomine Domini. Ego Oddo, donator sum tibi filia mea Guidinilde. Per hanc scriptura donacionis me dono tibi alaudem meum proprium, qui mihi aduenit de comparacione uel per quacumque uoce uel auctoritate, et est ipsum alaudem in commitatum Minorisa, in locum que dicunt Uentagol: it kasas cum solos et superpositos, curtes et ortos, pomiferis et ipso torculario et terras et uineas, cultas uel ermas, et cum ipsas reuuiras, et ipso mulino cum sua usebilis et suo chaput aquis cum suo discursu. Et afrontat ipsum alaudem: de parte orientis in terra de Dato uel in ipsa isola uel in ipso aquaducto siue in uinea de Giskafredus uel eredes suos uel in uinea de

Ermegilde, qui fuit condam; et de meridie in roka uel in estrada qui uadit ad Ulgastrello; et de occiduo in rio uel in uinea de Dato; de cerci in ipso alaude de Ermetructe, uicescommetisa. Quantum infra istas totas afrontaciones includunt sic dono tibi supradictum alaudem totum ab integrum, cum exiis uel regresis earum, uel de ipsa uascula qui ibidem est ipsa medietate pro ipsa ereditate que de me debes ereditare in Ausona uel pro ipso exuware que tibi debuit donare et non fecit. Et de meo iure in tuo trado dominio et potestatem ad faciendi omnia que uolueris firma tibi maneat potestas modo uel deinceps. Quod si ego donator aut ullus omo uel mulier qui contra ista scriptura donacione pro inrumpendum uenerit non oc ualeat uindicare quot requirit set componat tibi iamdictum alaudem in duplo cum omne suam inmelioracionem. Et in antea ista donacione scriptura in omnibus obtineat roborem.

Facta ista scriptura donacione XIII Kalendas Ferbruarii anno I regnante Ugone rege.

Sig+num Oddo, qui ista scriptura donacione feci et firmare rogau. Sig+num Bago. Sig+num Uuilielmus. Sig+num Teudeuinus. + in Dei nomine Honestus, iudex +.*

Ermemirus, sacer, qui ista scriptura donacione scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Karta de ... de Ventagol» (S. XII).

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

395

988, març, 30.

Donació testamentària. *Baró, Guadamir i Bonfill, [= Bofill] marmessors de Llopard, [= Llopart] difunt, donen al monestir de Sant Benet [de Bages] un alou al comtat de Manresa, al terme de Navarcles, [actual municipi de Navarcles, comarca de Bages] i un cavall.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1151.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1534, pàg. 1095.

N. N°. 15¹

In nomine Domini Dei eterni et Saluatoris nostri Ihesu Christi. Nos Barone et Guadamiro et Bonefilio, qui sumus aduocati uel elemosinarii de condam Leopardi, donatores sumus ad domum Sancti Benedicti cenobio, qui est situs in comitatu Minirosa, in locum iusta flumen Lubricato, ad ipso Angulo. Certum quidem manifestum est quia comendauit nobis condam Leopardi suam elemosinam, sicut in suo testamento resonat, donamus ad predicta ecclesia Sancti Benedicti alaudem suum cum fines et terminos suos quod ille abebat, id est: in casas, in curtes et ortos et terras et uineas in Nauarculas, omnia et in omnibus, ipsa sua ereditate cum eorum afrontaciones, quicquid illic abebat per alicumque uoce. Et est in comitatu Minirosa, in terminio de Nauarculas. Quantum ibi abebat et quantum afrontaciones eorum includunt sic donamus a predicto Sancti Benedicti ipsa sua omni ereditate, totum ab integro, cum exiis et regressiis suis, et cauallo I, sic in omnibus tradimus dominio potestate ad predicta ecclesia perpetualiter. Quod si nos donatores aut ullusque homo qui contra hanc donacione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ista omnia in duplo cum omnia sua inmelioracione. Et in antea ista donacio firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista donacio III Kalendas Aprili anno I regnante Ugone rege, duce magno.

Signum+ Barone. Signum+ Guadamiro. Signum+ Bonefilius, qui ista donacione fecimus et testes firmare rogauimus. Signum+ Ato. Signum+ Galindo. Signum+ Ennego.

Uuifredus, presbiter, scripsit et sub SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

396

988, maig, 23.

Venda. *Ermerija, anomenada Oruçà, ven a Mir, sacerdot, anomenat Marcuç, [= Marcús] una terra que té del seu pare i de la seva mare, difunts, al comtat de Manresa, al terme del castell de Godmar, [= Gomar] anomenat Castellet, [castell de Callús, actual municipi de Callús, comarca de Bages] pel preu de tres sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 106, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1537, pàgs. 1096 i 1097.

In nomine Domini. Ego Ermeriga que uoc[ant O]rucia uinditrix sum tibi Mirone presbitero, que uocant Marcucio, emtore. Per hanc scriptura uindicionis mee uindo tibi terra mea propria qui michi aduenit de genitori meo uel de genitrice qui sunt condam et est ipsa terra in comitatum Minorisa, infra termines de castro Godemare, que uocant Castelleto. Et afrontat ipsa terra: de parte orientis in terra de te ipso emtore; et de meridie in medio de flumine Cardosenario; et de occiduo in ipso torente uel in terra siue in molinare de te emtore; et parte uero ci[rci] afrontat in ipsa strata qui pergit ubique. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindo tibi terra ab integrum, cum exio uel regresio suo, in propter precium placibile solidos III in rem ualentem et nichil que de ipso precio aput te emtore non remansit. Et est manifestum. Que uero ipsa terra quot superius resonat de meo iure in tuo trado a proprio dominio et potestate a facere quot uolueris. Et si quis contra ista carta uindicionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat aut componam ipsa terra in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista carta uindicionis firma permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicionis X^{mo} Kalendas Iunii anno primo regnantem Ugone rege.

Sig+num Ermeriga, que uocant Orucia, qui ista carta uindicionis feci et firmare rogauit. Sig+num Salla. Sig+num Senderedo. Gischafredo, subdiaconus SSS

Durandus, presbiter, qui ista carta uindicionis scripsi et SSS die et anno quot supra.

397

988, maig, 23.

Venda. *Sendred [= Sindreu] ven a Mir, sacerdot, anomenat Marcuç [= Marcús] unes cases, uns casals, uns horts, uns hortals, un colomar, un trull, una era i un morar que té del seu pare i la seva mare, difunts, al comtat de Manresa, al terme del castell de Godmar, [= Gomar] anomenat Castellet, [actual municipi de Callús, comarca de Bages] pel preu de cinc sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 107, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1538, pàgs. 1097 i 1098.

In nomine Domini. Ego Senderedo, uinditor sum tibi Mirone, presbitero, que uocant Marcucio, emtore. Per hanc scriptura uindicionis mee uindo tibi in casas, in casalibus, in ortis, in ortalibus, in columbario, in torculario, in aera, in ipsa morario, ipsa hec omnia qui michi atuenit de genitori meo uel de genitrice qui sunt condam, et est ipsa hec omnia in comitatu Minorisa, infra terminios de castro Godemare, que uocant Castelleto. Et afrontat ipsa hec omnia quot superius resonat: de parte orientis in terra de Durando uel suos eres; et de meridie in tera de Ademare uel de Trasouado; et de occiduo in terra de Senderedo, que uocant Domnucio, uel eredibus suis siue in orto de Galindo uel eredibus suis; et de parte uero circi afrontat in orto de Senderedo uel eredibus suis siue in terra de Durando uel eredibus suis. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindo tibi ipsa mea hereditatem ab omnem integrietatem, cum exio uel regresio earum, in propter precium placibilem solidos V in rem ualentem et nichilque de ipso precio aput te emtore non remansit. Et est manifestum. Quem uera iamdicta ipsa hec omnia quot superius resonat de meo iure in tuo trado dominio et potestate a proprio et a facere quot uolueris. Et si quis contra ista carta uindicionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat aut componam ipsa hec omnia quot superius resonat in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista uindicio firma permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicionis X^{mo} Chalendas Iunii anno primo regnante Ugone rege.

Sig+num Senderedo, qui ista carta uindicionis feci et firmare rogau. Sig+num Ademare. Sig+num Trasemiro. Gischafredo, subdiaconus SSS

Durandus, sacer, qui ista carta uindicionis scripsi et SSS si die et anno quot supra.

398

988, juny, 1.

Venda. *Duran i la seva esposa Blancuça, juntament amb Sendred, [= Sindreu] venen a Mir, sacerdot, anomenat Marcuç, [= Marcús] una terra que tenen per herència al comtat de Manresa, al [terme del] castell de Godmar, [= Gomar] [castell de Callús, actual municipi de Callús, comarca de Bages] pel preu de dos sous.*

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 71, f. 43v, núm. 198.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1539, pàg. 1098.

Cal. 21, N°. 198¹

A

«Consta ab acte clos per Mir, clergue, en las calendas de juny, any 1 del reynat de Ugo, rey, que Durando y sa muller Blancuca y Senderedo vengueren a Miro, sacerdot, dit Marcucio, sa terra inculta propria que-ls hauia provingut de sos pares. Lo qual està en lo comptat de Manrresa, en lo castell Godmar. Afronta: de orient ab la paret de Asenario; de mitgdia ab lo camí; de ponent axí mateix; y de tremontana així mateix. Quant estas afrontacions enclohuen ho ven per preu de dos sous».

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

Donació. *Eribert [= Heribert] dóna al monestir de Sant Benet [de Bages] una casa, dues peces de terra, la meitat d'una vinya i una tona que té per compra al comtat de Manresa, al territori [de la ciutat] de Manresa, a Vilaclara.* [Vilaclara -mas-, parròquia de Sant Martí de Torroella, actual municipi de Sant Joan de Vilatorrada, comarca de Bages]

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 108, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 205, pàg. 195, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1540, pàgs. 1098 i 1099.

P. N° 212¹

In nomine Domini. [Eg]o Erib[er]to, donator sum ad domum Sancti Benedicti. Certum quidem et manifestum est enim quia sic placuit in animis meis et placet ut kartam donacionem fecissem ad domum Sancti Benedicti cenobii, qui est situs in comitatum Minorisa uel in suo territorio, prope flumen Lobregade, kasa I et pecias II de terras et ipsa uinea qui ibidem est, quantum ego Eriberto ad Ermengadus, monacus, peditula² ipsa medietate et tonna I, qui mihi aduenit de comparacione. Et est ipsa hec omnia in comitatum Minorisa, in locum dicunt uilla Clara. Et afrontat ipsa hec omnia: de [oriente]³ in kasa de Tructero uel in istrada; de meridie in terra de Oliba uel de Ellemare; et de occiduo in kasa de Oliba uel in uinea de Trasuerdo; et de circi in uinea de Tructero. Quantum in istas afrontaciones includunt sic dono a domum Sancti Benedicti ipsa kasa et ipsas pecias II de terras ab integrum et ipsa uinea cum arboribus ipsa medietate, cum exio uel regresio suo. Et est manifestum. Quod si ego donator aut ullusque omo qui contra hac ista donacione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat homnia in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista donacio firma permanea omnique tempore.

Facta karta donacione VII Kalendas Agusti anno II rannantem Ugo regem.

Signu+m Eriberto, qui ista donacione fecit et firmare rogauit. Signu+m Iutberto. Signu+m Ermenisclio. Signu+m Seguinus. Stephanus, subdiaconibus +.

Ermengaudus, monacus, qui ista donacione scripsit SSS die anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. peditula segons A.

3. oriente manca.

Venda. *Teuderac i la seva esposa Bella venen a At llur heretat (torre, cort, terres i vinyes, conreus i erms) que tenen dels pares i per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a l'alou que fou de Teuderac, difunt, a la vora del riu d'Or, [riera de Joncadella, parròquia de Sant Martí de Torroella, actual municipi de Sant Joan de Vilatorrada, comarca de Bages] pel preu de tres sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 109, ex **O**.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 207, pàg. 198, ex **A**.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1543, pàgs. 1101 i 1102.

In nomine Domini. Ego Teuderacus et uxor mea Bela, uinditores sumus tibi Ato, emtore. Per anc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi ipsa ture cum ipsa curte et exio et regresio suo et terras et uineas, cultas et ermas, ipsa nostra hereditate, qui nobis auenit de parentorum uel de comperacione. Et est ista omnia quod superius resona in comitatum Minorisa, in loco que nominant ipsum alode qui fuit de Teuderaco qui est condam. Et afronta ipsa omnia quod superius resona: de I parte in rio Ori; et de alia in strata publica; et de III in uia; et de IIII in terra de Marcuco. Uindimus tibi in istas afrontaciones ipsa nostra ereditate ab omne integrietate in propter precium solidos III in rem ualente, ut in Dei nomine firma abeas potestate. Et si est ullus omo qui ista uindicio presumserit in duplo componere facia. Et in antea ista uindicio firmis permaneat omnique tempore.

Facta ista uindicio XV Kalendas Nouember anno II regnante Ugo rege.

Sig+num Teuderacus. Sig+num Bela, qui ista uindicio facimus et firmare rogauimus. Sig+num Tudisclus. Sig+num Oliba. Sig+num Miro.

Absalon, sacer, qui ista uindicio scripsit et + die et anno quod supra.

401

988, desembre, 31.

Venda. *Eribert [= Heribert] i la seva esposa Sesevija, juntament amb Senfred [= Sinfreu] i la seva esposa Madresenda, venen a Guisla una vinya que tenen per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Vilapicina, [les Marcetes -mas-, parròquia de Santa Maria de Viladordis, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de quinze sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[**O**]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 110, ex **O**.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 208, pàg. 199, ex **A**.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1544, pàg. 1102.

M. N.º. 610¹

In nomine Domini. Ego Eribertus et uxori mea Sesouiga et Sonifredo et uxori mea Madersinda, uinditores sumus tibi Uuisilo, emtrice. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus nos tibi uinea nostra propria, qui nobis aduenit per nostra comparacione. Et est ipsa uinea in comitatum Minorisa, in locum que dicunt uilla Picinna. Et afrontat ipsa uinea: de oriente in terra de Eriberto, uinditore; de meridie in uinea de Durando, presbitero; de occiduo in strata qui pergit per uilla Magore; de circi in uinea de Ermesindo. Quantum istas afrontaciones includunt sic uindimus nos tibi ipsa uinea tota ab integrum, cum exio uel regresio suo. Quantum ibidem abemus per quacumque uoce in aderato in definito precio, id est: solidatas XV in rem

ualentem et nihilque de ipso precio aput te emtrice non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta uinea que nos tibi uindimus de nostro iure in tuo tradimus a proprium. Quod si nos uinditores aut ullus homo qui contra hanc ista uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat tibi ipsa uinea in duplo cum sua inmeliacionem. Et in antea ista uindicione firma permaneat omnique tempore.

Facta karta uindicione II Kalendas Ianuarii anno II regnante Ugone rege.

Sig+num Eribertus. Sig+num Sesouiga. Sig+num Sonifredo. Sig+num Madersinda, nos simul in unum ista uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num [...]. Sig+num Senderedo. Sig+num [...]. Sig+num Lobatone, leuita SSS Sanlane, sacer +.

(Crismó) Badeleuus, presbiter, qui ista uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

402

988, desembre, 31.

Venda. *Belascuit [= Balasc] i la seva esposa Gragila venen a Adroer una peça de terra que tenen dels pares i per altres drets al comtat de Manresa, al terme del castell de Bellid, [castell de Castellbell, actual municipi de Castellbell i el Vilar, comarca de Bages] pel preu de dotze sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1157.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1545, pàg. 1103.

Kastri Belito¹

V. N.º 89²

In nomine Domini. Ego [Belascurte] et uxori [sue Gra]gilo, uinditores sumus tibi Adrouario, emtore. [Per han]c scriptura uindicionis nostre uindimus tibi pecia I de terra nostra pro[pria], qui nobis adue[nit] de parent[orum ue]l per quacumque uoce. Et est ipsa terra in comitatum Minorisa, in terminio de castrum Belido. Et afrontat ipsa [terra]: de parte or[ien]tis in ter[ra de n]os uinditores; et de meridie in terra uel uinea de nos emtores; et de occiduo similiter; et de circi in terra de Ermemir[o. Q]uantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa terra ab integrum, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos XII in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero ipsa terra predicta de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestate ad omnia que facere uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra hanc ista carta uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa terra in duplo cum omne suam inmeliacione. Et in antea ista carta uindicio firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista carta uindicione II Kalendas Ianuarii anno II regnante Hugo magno rege.

Sig+num Belascurte. Sig+num Gragilo, qui ista carta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Ato. Sig+num Ermemiro. Sig+num Eldeguiso.

Borrellus, presbiter, qui ista carta uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Kastri Belito» (S. XII).

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

Venda. *Frugell i la seva esposa Belasquina [= Balasca] venen a Adroer, monjo, unes cases amb cort i un clos, i, en un altre lloc, un clos i mitja torre amb cort i cases i un camp, que Frugell té de la seva mare i Belasquina [= Balasca] pel desè, pel preu de trenta sous, a pagar en coses que ho valguin.*¹

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 43.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 209, pàgs. 199 i 200, *ex O*.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1546, pàgs. 1103 i 1104.

Bages²

In nomine Domini. Ego Frugellus et uxori sue Bellaschina, uinditores sumus tibi Adroario, monachus, emtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi kasasas cum sollos et superpositos, et super curte ipso clauso, et in alium locum ipsum clausum et ipsa turre media cum curte et kasas qui ibidem sunt, et kampo, qui nobis auenit de genitricem mea et a me Bellaschina per meum decimum. Et afrontat: de oriente in teras uel in uineas de Tructero uel suos eres; et meridie in terra de Auofacta uel suis eres; et de occiduo in istrada; et de circi in ista uinea uel terra de Aguarno. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa hec omnia quod superiu[s] scriptum est, totum ab integrum, cum exio uel regresio suo, in propter preciu solidos XXX in rem ualentem. Si quis qui contra hanc ista uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa hec omnia in duplo cum omnem suam inmeliorracionem. Et in antea ista uindicio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta karta uindicionis IIII Nonas Ganuarii ano II renante Uguno regi.

Sig+num Frugellus. Sig+num Bellaschina, qui ista uindicione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Gerallus. Sig+num Tructerus. Sig+num Erminisclo.

Ermengaudus, monachus, qui ista uindicio rogitus scrip[sit] et SSS die et ano quod supra.

1. *No especifica on són els béns venuts.*

2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Bages» (S. XI-XII)

Venda. *Ot i la seva esposa Sesnanna venen a Gonderic, sacerdot, un molí amb moles i ferros, rec i cap d'aigües amb tots llurs instruments i molar, que Ot té per compra i Sesnanna també, i pel desè, al comtat de Manresa, a la vall del castell de Marfà, [Molí Jussà, vall de Marfà, subcomarca de Moianès, actual municipi de Castellterçol, comarca de Vallès Oriental] pel preu de vint-i-sis sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1152.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1548, pàgs. 1104 i 1105.

Karta de molí iusà¹

G. N.º 188²

In nomine Domini. Ego Hoddo et uxori mea Sesenanda, uinditores sumus tibi Gon[de]rigeus, sacer, emtore. Per [han]c scriptura uindicionis nostre uindimus tibi molino molente cum molas et ferros, solo et superposito, et rrego et aqua et caput aquis cum omnia sua extrumenta et molare, nostrum proprium, qui michi aduenit de comparacione et a me Sesenanda similiter et per decimum. Qui est in comitatu Minorisa, in ualle de chastro Marfano. Et afrontat: de orientis in ipso molino mediano; et de meridie in ipso rrio; et de occiduo in ipsos ortos; et de circio in ipsa rrocha. Sicut in istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi in ipso molino sutiran ipsos dies noue cum ipsas noctes, cum omnia sua extrumenta comodo a molere pertinent, et ipso molare et rego et aqua et caput aquis et ipso cleuare dies noue et noctes, ab omnem integrietatem, cum exio et regresio suo, in propter precium solidos XXVI in rem ualentem. Et nichil de ipso precio non remansit. Et est manifestum. quem uero predicta omnia de nostro iuro in tuo tradimus dominio et potestatem ad proprium. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra ista carta uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componamus tibi ista predicta omnia in duplo cum suam inmelioracionem. Et in antea ista carta uindicio firma stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista carta uindicio Nonas Februarii anno II quod Ugone reie cepit regnare.

Si+gnum Hoddo. Si+gnum Sesenanda, qui ista carta uindicione fecimus et firmare rogauimus. Si+gnum Frugia. Si+gnum Suniario. Si+gnum Sigofredus.

+ Endalechus, sacer, qui ista carta uindicione rogatus scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Karta de molí iusà» (S. XII).

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

405

989, febrer, 28.

Donació pietosa. *Guitard [= Guitart] dóna al monestir de Sant Benet, [de Bages] per a remei de la seva ànima, tres mujades de vinya que té per sots-empenyorament de Mir al comtat de Manresa, al territori [de la ciutat] de Manresa, a les Salelles. [parròquia de Salelles, actual municipi de Sant Salvador de Guardiola, comarca de Bages]*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 111, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 210, pàg. 200, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1549, pàgs. 1105 i 1106.

In nomine Domini. Ego Guitardus, donator sum ad domum Sancti Benedicti cenobii. Manifestum est enim quia placuit animis meis et placet nullus quoqueagentis imperio nec suadentis ingenio sed propria expontanea mea elegit bona uoluntas ut kartam fecissem ad domum Sancti Benedicti cenobii, sicuti et facio, id sunt modiatas III de uinea, qui mihi aduenit per supignoracione de omo nomine Mirone. Et sunt ipsas modiatas III de uineas in comitatum Minorisa, in suo territorio, ad ipsas Salellas. Et afrontant ipsas uineas: de orientem in terra de Ago uel filios suos; de meridie in ipso cingulo; de occiduo in uinea de Galindo; de circi in ipsa strata. Quantum in istas afrontaciones includunt sic dono ad domum Sancti Benedicti cenobii

ipsas modiatas III de uineas, totum ab integrum, propter Deum et remedium anime mee. Quod si ego donator aut ullusque homo qui contra hanc hista donacione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsas uineas in quadruplum ad domum Sancti Benedicti cenobii cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea hista donacio firma et stabilis permaneat modo et omnique tempore.

Facta hista donacio II Kalendas Marcii anno II regnante Ugone rege.

Sig+num Uuitardus, qui hista donacione feci et firmare rogauit. Petrus, leuita SSS Sig+num Leopardus. Sig+num Agnarnus.

Teudesindus, subdiaconus, qui hista donacione scripsi et SSS die et anno quod supra.

406

989, març, 20.

Venda. *Recosend* [= Requesens] i la seva esposa *Onrada*, [= Honrada, Honorada] juntament amb llurs fills: *Sunyer, Mir i Truitelda*, venen a *Fedanç* una peça de vinya que *Recosend* [= Requesens] té per complantació, *Onrada* [= Honrada, Honorada] pel desè i els fills dels pares. És, aquesta vinya, al comtat de *Manresa*, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] sobre la *Celada*. [zona del Guix -mas desaparegut; veïnat-, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] *El preu de la venda és de sis sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 112, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 211, pàgs. 200 i 201, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1551, pàgs. 1106 i 1107

In nomine Domini. Ego Rechosindus et uxori mea Onrada et filiis meis, id est: Suniario et Miro et Truitelle, uinditores sumus tibi Fedancio, emtore. Per hanc scriptura uindicacionis nostre uindimus nos tibi pecia I de uinea, qui nobis aduenit ad Rechosindo per mea complantacionem et ad me [Onrada] per meum decimum et ad nos supranominati de parentorum. Et est ipsa uinea in comitatum Minorisa, supra ipsa Celada. Et afronta: de oriente et de meridie in terra de Baldeleuvo presbitero; de occiduo in uinea de Eldefredo; de circi in uinea de Uuifredo. Quantum istas afrontaciones includunt sic uindimus nos tibi ipsa pecia de uinea ab integrum, cum exio uel regressio suo, in propter precium solidos VI in rem ualentem et nihilque de ipso precio aput te emtore non remansit. Et est manifestum. quem uero predicta ipsa uinea que nos tibi uindimus de nostro iure in tuo tradimus a proprium. Quod si nos uinditores aut ullus omo qui contra hanc ista uindicacione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat tibi ipsa uinea in duplo cum sua inmelioracione. Et in antea ista uindicacione firma permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicacione XIII Kalendas Aprilis anno II regnante Ugo magno rege.

Sig+num Rechosindo. Sig+num Onrada. Sig+num Suniario. Sig+num Miro. Sig+num Truitelle, qui ista uindicacione fecimus et testes firma[re] rogauimus. Sig+num Petro. Sig+num Langoardo. Sig+num Rechosindo, que dicunt Bellarone.

(Crismó) Badeleuus, presbiter, qui ista karta uindicacione scripsit et SSS die et anno quod supra.

407

989, març, 22.

Venda. *Teuderac* i la seva esposa *Bella* venen a *At un alou*, que consta de vuit peces de terra, que

tenen dels pares i per compra al comtat de Manresa, a l'alou que fou de Teuderac, difunt, i dels seus fills, [parròquia de Sant Martí de Torroella, actual municipi de Sant Joan de Vilatorrada, comarca de Bages] al terme de Santa Maria de Manresa. La primera peça de terra és a la torre de Teudera, difunt, i de la setena en venen la meitat. El preu de la venda és de vint-i-un sous, a pagar en coses que ho valguin.

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 113, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 212, pàgs. 201 i 202, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1552, pàgs. 1107 i 1108.

M. N.º. 220¹

In nomine Domini. Ego Teuderacus et uxor mea Bela, uinditores sumus tibi Ato, emtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi alodem nostrum proprium, qui nobis auenit de parentorum uel de comperacionem. Et est ip[sum alod]em in comitatum Minorisa, in ipsum alodem qui fuit de Teudera, qui est condam, uel de filios suos, in agencias de Sancta Maria de Minorisa. Et ipsa una pecia de terra qui est ad ipsa Ture afronta: de orientis in terra de Marcuzo; et de [meridie] in terra de Placido uel suos eres; et de occiduo in ipsa era; et de circi in terra de Adalelde uel suos eres. Et alia pecia de terra afronta: de or<ien>tis² in terra de Marcucone; et de meridie in terra de Placido uel suos eres; et de occiduo in terra Adalel[de uel suos] eres; et de circi in terra de Emo uel suos eres. Et tercia pecia afronta: de orientis in terra de Emo; et de meridie in uia; et de occiduo in terra de Adalelde uel eres suos; et de circi in terra de Placido uel suos eres. Et ipsa IIIIta pecia de terra afron[ta: de o]rientis in terra de Adalelde; et de meridie in uia; et de occiduo in terra de Trasegonca uel filios suos; et de circi in terra de Placido uel eres suos. Et ipsa Va pecia de terra afronta: de orientis in torente; et de meridie in terra de Placido; et de occiduo in strata; et de circi in terra Adalelde uel suos eres. Et ipsa VI^a pecia afronta: de orientis in strata; et de meridie in terra de Emo uel eres suos; et de occiduo in terra de Ermemiro; et de circi in strata. De ista pecia ipsa medietate. Et ipsa VII pecia afronta: de orientis in terra de Placido; et de meridie in terra de Todisclio; et de ociduo similiter; et de circi in terra Trasegonca uel filios suos. In ista pecia ipsa tercia parte. Et ipsa VIII afronta: de III partes in terra de Placido et de quarta in terra de Emo. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa omnia quod superius resonat ab omnem integrietate, cum exio uel regresio earum, in propter precium solidos XXI. Et nihil exinde non remansit. Et est manifestum ut in Dei nomine firmam abeas potestate ad omnia que uolueris. Et qui contra anc carta uindicionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set compona ista omnia quod superius resona cum omnem suam inmeliore in duplo. Et in antea ista uindicio firmis permanea omnique tempore.

Facta ista uindicio XI Kalendas Aprilis anno II regnante Ugone rege.

Sig+num Teuderacus. Sig+num Bela, qui ista uindicio fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Miro. Sig+num Unifredus. Sig+num Todisclus.

Absalon, presbiter, qui ista uindicio scripsit et + die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. ien, manca.

Venda. *Dac i la seva esposa Ermetruit [= Mentruit, Mentrud] venen al senyor Sala [bisbe d'Urgell] un hort amb arbres i aigua que Dac té dels seus pares i Ermetruit [= Mentruit, Mentrud] pel desè al comtat de Manresa, al terme [del castell] d'Òdena, al riu [d'Òdena], [actual municipi d'Òdena, comarca d'Anoia] pel preu de cinc sous i mig, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1153.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1553, pàg. 1108.

T. N.º. 120¹

In nomine Domini. Ego Dahco et uxori mee Ermetruite uinditores sumus tibi domno Sanla, emtore. Per anc scripture uindicionis nostre uindimus tibi orto nostro proprio cum arboribus et cum sua aqua, qui nobis atuenit a me Dahco per genitores et at me Ermetruite per meum decimum, et est in hcomitatum Minorisa, in terminio de Odena, in ipso rio. Et afronta: de oriente in aqua; de meridie in orto de Ariulfus uel eres suos; de occiduo in uia; de circi similiter. Quantum istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipso orto cum arboribus et ipsa aqua ab integro, cum exio et regresio suo, in propter precium solidos V et medium in rem ualentem. Est manifestum. Quem uero predicta hec omnia quod superius ressonat de nostro iuro in tuo tradimus dominio et potestatem a facere quod uolueris. Quod si nos uinditores aut ullus homo qui contra anc ista carta uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa hec omnia in duplo. Et in antea ista carta firma permaneat omnique tempore. Facta ista carta uindicione VIII Ydus Aprili anno II regnante Ugo rege.

Sig+num Daco. Sig+num Ermetruite, qui ista carta fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Guilgelmus. Sig+num Adrouario. Sig+num Enego.

+ Oliba, clericus, qui ista carta scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

Venda. *Eribert [= Heribert] i la seva esposa Sesiua venen a Badeleu, [= Basleu] sacerdot, una terra amb vinya i arbres i glaners que tenen per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Vilapicina, [les Marcetes -mas-, parròquia de Santa Maria de Viladordis, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de tres sous i mig.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1154.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 213, pàgs. 202 i 203, ex **O**.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1554, pàgs. 1108 i 1109.

uilla Pic[inna]¹

M. N.º. 276²

In nomine Domini. Ego Eriberto et uxori mea Sesiuiga, uinditores sumus tibi Badeleuo, sacer, emptore. Per hanc scriptura [uindicionis] nostre uindimus tibi terra cum uinea et cum arbores uel glandiferis, nostro proprio, qui nobis aduenit de comparacione, et est hec omnia in comitatum Minorisa, in locum ubi dicunt uilla Picinna. Et afrontat hec omnia: de orientis ipsa terra cum ipsos arbores in terra de nos uinditores uel in terra et uinea aput te emptor; de meridie in stirpe uel in terra de nos uinditores; de occiduo in terra de te emptor; de circi in uinea de Durando presbitero; et ipsa uinea afrontat: de orientis in strata uel in stirpe; de meridie [...];³ de occiduo in uinea Sancta Maria; de circi in strada publica. Quantum istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi hec omnia superius scripta ab intecrum, quantum ibi merebamus abere per quascumque uoce ab intecrum, cum exio uel regressio earum, in propter precium solidos III et dimidium in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero predicta hec omnia de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestatem. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat hec omnia in duplo cum omnem suam inmeliacione. Et in antea ista carta uindicionis firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista carta uindicionis XII Kalendas Mai anno II regnante Ugo magno.

Sig+num Eriberto. Sig+num Sesiuiga, qui ista carta uindicionis fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Tudis. Sig+num Ansulpho. Sig+num Fruga.

+ Orucius, sacer, qui ista carta uindicionis scripsi et SSS sub die uel anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b*: Al dors: «uilla Pic[inna]» (S. XII).

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

3. *Espai en blanc.*

410

989, abril, 23.

Venda. *Ermemir ven a Adroer un alou (cases amb cort i horts i terra conreada i erma i amb vinya i arbres) que comprà a Dodat i que fou d'Àtila, difunt, al comtat de Manresa, al [terme del] castell d'Avinyó, al Vilar, [actual municipi d'Avinyó, comarca de Bages] pel preu de vint sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 44.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1555, pàgs. 1109 i 1110.

Karta de Avignon¹

In nomine Domini. Ego Ermemirus, uinditor sum tibi Adrouario, emtore. Per hanc scriptura uindicionis mee uindo tibi ipsum meum aulode que ego emi de Dodadus et qui fuit de Atilanii, condam, id est: casas cum curte et ortos et terra culta uel erma simul cum uinea uel cum arboribus, qui mihi aduenit de comparacione uel per quacumque uoce. Et est in comitatum Minorissa, in castrum Auignone, ad ipso uillare quem dicunt. Et afronta ec omnia superius inserta: de oriente in torente qui inde discurit; et de meridie in ipso aragal uel in ipso feo; et de occiduo in uia qui pergit in diversa loca; et de circii in uinea de me uinditore. Quantum infra istas IIIor afrontaciones includunt sic uindo tibi ipso aulode quod superius resonat, totum ab integrum, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos XX in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero predicto ipso aulode que tibi uindo de meo iuro in tuo trado dominio et potestatem ad facere omnia que uolueris. Quod si ego uinditor aut ullusque homo qui contra anc

ista carta uindicione pro inrumpendum uenerit non oc ualeat uindicare set componat ipsas casas cum curte et orto et terra cum uinea uel cum ipsos arbores in duplo cum omnem suam immelioracione. Et in antea ista carta uindicione firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista carta uindicione VIII Kalendas Madii anno II quod obiit Leudeuicii regi, filium Leutarii, et debet regnare Ugone rex.

Ermemirus SSS*, qui ista carta uindicione rogauit scribere et testes firmare. Sig+num Eudone. Sig+num Adila. Sig+num Bonefilio.

Aurucius, presbiter, qui ista carta uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a*: Al dors: «Karta de Avignon» (S. XI).

411

989, maig, 10.

Venda. *Sala i la seva esposa Trasgonça venen al senyor Sala, bisbe [d'Urgell] un alou (terres, vinyes, cases, casals, horts, hortals, arbres, prats, pastures, boscs, garrigues i molins amb llurs caps d'aigües), que tenen dels pares, per compra i per aprisió al comtat de Manresa, al terme del castell d'Òdena, [actual municipi d'Òdena, comarca d'Anoia] pel preu de dues pesades, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1155.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1556, pàg. 1110.

A. T. N.º 71

(Crismó) In nomine Domini. Ego Salla et uxor mea Trasegoncia, uinditores sumus tibi domno Sallane, presule. Per hanc scriptura uindicionis uindimus tibi alodem nostrum proprium, qui nobis aduenit de parentorum uel de comparatione siue de aprisione. Et est in comitatu Menresa, id est in castro Odena et in suas fines uel termines. Id est: terras et uineas, kasas, kasalibus, ortis, ortalibus, arboribus, pratis, pascuis, siluis, garriciis, molindinis cum illorum caput aquis, hec omnia cum eorum exiis et regressiis et illorum superposita, cultum et eremum, totum ab integrum. Et abent afrontaciones hec omnia: a parte orientis in termines de kastro Odolino; a parte meridie afrontat in termines de castro Claramonte uel de castro que uocant Montebuio; a parte occiduo afrontant in termines de castro Iorba; a parte uero circi afrontant in castro Ardesa uel in Puio Grosso. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi supradictum alodem sicut superius resonat, in monte, in ualle, cultum et eremum, ab omni integrietate, in precio placibile, id est pesadas II in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero supradictum alodem ego Salla et uxor mea Trasegoncia ad te domno Salla, episcopo, de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestatem ad proprium ut ex presenti die et tempora libera in Dei nomine abeas potestatem. Si quis contra hanc carta uindicionis uenerit ad inrumpendum aut nos aut ullusque homo uel ulla secularis potestas qui hoc inquietare uel disrumpere uoluerit non hoc ualeat uindicare sed componat aut componamus tibi supradictum alodem sicut superius resonat in duplo cum omnem suam inmeliorationem. Et in antea ista carta uindicionis firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista carta uindicionis VI Idus Madii anno II regnante Ugo duce uel rege.

Sig+num Salla. Sig+num Trasegoncia, qui hanc carta uindicionis fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Radulfus. Sig+num Uuifredis. Sig+num Iozfredus.

+ Bonushomo, indignus sacer, qui hanc carta uinditionis rogitus scripsit et SSS die et anno

quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

412

989, maig, 12.

Venda. *Borrell* [II] *comte* [de Barcelona, Girona i Osona-Manresa, i Urgell] *i marquès, i Ramon*, [= Ramon Borrell] *comte* [de Barcelona, Girona i Osona-Manresa] *venen a Sala i la seva esposa Trasgonça un alou que han comprat a Sala, bisbe* [d'Urgell] *al comtat de Manresa, al terme del castell d'Òdena*, [actual municipi d'Òdena, comarca d'Anoia] *pel preu de tres pesades, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1156.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1557, pàg. 1111.

T. N° 6¹

(Crismó) In Christi nomine. Ego Borrellus, gracia Dei comes et marchio, et Raimundus, gracia Dei comes, uinditores sumus uobis Salla et uxori tue Trasegoncia. Per hanc scriptura uindicionis uindimus uobis alodem nostrum proprium, quod emimus de Salla episcopo. Et est ipso alods in comitatu Menresa, id est, in kastro Odena et in suas fines uel termines. Id est: terras et uineas, kasas, kasalibus, ortis, ortalibus, arboribus, pratis, pascuis, siluis, garriciis, molinis uel molinariis cum illorum capud aquis, aquis aquarum, ueductibus uel reductibus, hec omnia, cum illorum exiis et regressiis et illorum superposita, cultum et eremum, totum ab integrum. Et hec omnia habent affrontaciones: a parte orientis in termines de kastro Odolino; a parte meridie afrontant in termines de kastro Clarmont uel de kastro que uocant Montebugio; a parte occiduo afrontat in termines de kastro Iorba; a parte uero circi afrontant in kastro Ardesa uel in Puiogrosso. Quantum infra istas affrontaciones includunt sic uindimus ego Borrellus, comes, et Raimundus, comes, ad te Salla et uxore tua Trasegoncia supradictum alodem sicut superius resonat in monte, in ualle, cultum et eremum, ab omne integrietate, in precio placibile pesadas duas in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero supradictum alodem ego Borrellus, comes, et Raimundus, comes, ad te Salla et ad uxore tua Trasegoncia de nostro iure in uestro tradimus dominio et potestatem ad proprium ut ex presenti die et tempora libera in Dei nomine abeatis potestatem sine ulla inquietudine et sine ullo censu uel sine ulla funcione. Quod si nos supradicti comites siue ulla secularis potestas aut ullusque homo qui contra hanc carta uindicionis uenerit ad inrumpendum uel qui censum uel funcionem de supra iamdictum alodem exiebat uel exire debebat inquietare presumpserit non hoc ualeat uindicare sed componat supradictum alodem sicut superius resonat in duplo cum omnes suas inmelioraciones. Et in antea ista carta uindicionis firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista carta uindicionis IIII Idus Madii anno II regnante Ugo duce et rege.

Sig+num Borrellus, comes. Sig+num Raimundus, comes, qui hanc carta uindicionis fecimus et testes firmare rogauimus. Salla, gracia Dei episcopus +.* Sig+num Uuiglelmus, uicecomis. Sig+num Eldemars. Sig+num Uuifredus. Sig+num Ermomirus. Sig+num Sclua. Sig+num Miro. Sig+num Sancio. Sig+num Radulfus. Sig+num Suniefredus. Sig+num Uuidbalds. + Uuifredus, iudice SSS*

+ Bonushomo, indignus sacer, qui hanc carta uindicionis rogitus scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

413

989, agost, 5.

Venda. *Galí i la seva esposa Landovara i Ermesenda venen a Renard [= Renat] i la seva esposa Bonamoça una peça de vinya al comtat de Manresa, al terme del castell de Bellid, [castell de Castellbell, actual municipi de Castellbell i el Vilar, comarca de Bages] pel preu de quatre sous.*

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 71, f. 47v, núm. 225.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1562, pàg. 1114.

Cal. 21, N° 225¹

«Consta ab acte clos per Borrel, prevere, a las nonas de agost, any 3 del reynat de Hugo magno, rey, que Galindo y sa muller Landovara y Ermesinda, dona, vengueren a Renovardo y a sa muller Bonamoza una peza de vinya sua pròpria que està en lo comtat de Manresa, en lo terme del castell Belido, que afronta: de part de orient ab la roca; de mitgdia ab la vinya dels compradors; de ponent ab lo camí o ab vinya de Saborido; y de tremontana ab vinya de Belido. Quant estas afrontacions enclohuen ho venen per preu de 4 sous».

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

414

989, setembre, 13.

Venda. *Mir ven a Senred [Sendred = Sindreu] i la seva esposa Vivenda, anomenada Bonella, una terra conreada i erma que té del seu pare i per altres drets al comtat de Manresa, al terme del castell de Maians, [Maians -poble-, actual municipi de Castellfollit del Boix, comarca de Bages] pel preu de dos sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 114, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1563, pàgs. 1114 i 1115.

M. S. N° 34¹

In nomine Domini. Ego Mirone uinditor sum uobis Senred e uxori sua Uiuenda que uocant Bonella, emtore. Per anc scriptura uindiccionis me uindo uobis terra culta uel erma, qui michi aduenit de genitori meo uel per quacumque uoces. Et est ec omnia in comitatum Minorisa, in termino de kastro Mediano. Qui afronta: de orient in serra; de meridie in terra de Trouer uel eres suos; de occiduo et de circi in serra. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindo uobis ipsa ec omnia quod abemus e quod abere debemus ad uestrum plenisimum proprium, totum ab integrum, cum exio uel regresio earum, propter precium solidos II in rem ualentem, et nihcil exinde non remansit. Et est manifestum. Quem uero iamdicta ec omnia quod superio resonad de nostro iuro in uestro trado dominio e potestate ad omnia facere quod uolueris. Quod si nos

uinditores a ullusque omo qui contra anc ista carta uindicione uenerit pro inrumpendum non oc ualeat uindicare se componat in duplo cum omnem suam inmelioracione. Et in antea ista uindiccio firma permanead omnique tempore.

Facta ista carta uindicione Idus Setember anno III regnante Ugone rege.

Sig+num Miro. Sig+num Ermenille, qui ista carta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Eigofredus. Sig+num Elleuonso. Sig+num Galindus.

Ioanes, sacer, qui ista carta uindicione scripsit die ano + quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

415

990, gener, 25.

Venda. *Emma i els seus fills: Quíntol, [dona] Advira [= Elvira] [dona] i Pere venen a Altemir un molí amb els estris i el rec i la terra, que Emma té del seu home i els fills de llurs pares i per altres drets al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] al riu Llobregat, prop la Planca, [prop dels Tres Salts, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de quaranta-sis sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 115, ex O.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 214, pàg. 203, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1567, pàg. 1119.

S. F. N.º. 253¹

In nomine Domini. Ego Emo et filliis suis Chintul et Aduira et Pedro, uinditores sumus tibi Altemiro, emtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi ipso mulino cum sua usibilia et cum suo rego et cum sua terra nostro proprio, qui mihi aduenit ad me Emo de uiro meo et a filios meos per genitores nostros et ex uel per quacumque uoce. Et est ipsa hec omnia in comitatum Minorisa, in flumen Lubricato, prope ipsa Planca. Et afrontat ipsa hec omnia: de orientis in ipso arenne; de meridie in rocha; de occiduo in ipsa Planca; de circi in rocha. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipso mulino cum sua usibilia et cum sua resclosa et cum sua terra, totum ab integrum, cum exiis et regresiiis earum, in propter precium solidos XXXXVI in re ualentem quod manibus nostris recepimus. Et est manifestum. Quem uero predicta hec omnia de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestatem ad omnia facere quod uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra anc ista carta uindicione uenerit pro inrumpendum non oc ualeat uindicare set componat ipsa hec omnia cum omni sua inmelioracione in duplo. Et in antea ista uindicionis firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicione VIII Kalendas Februarii anno III regnante Ugone rege.

Signu+m Emo. Signu+m Chintul. Signu+m Aduira. Signu+m Pedro, qui ista uindicione fecimus et firmare rogauimus. Signu+m Ferriollo. Signu+m Miro. Signu+m Seniofredo.

Ansaricus, presbiter, qui ista uindicione scripsit + die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

416

990, gener, 29.

Donació. *Guifred [= Gifreu] i la seva esposa Guix [= Guixola, Quíxol] donen a Mir i la seva esposa Oruça una parellada de terra conreada i una peça de vinya amb l'erm que tenen per compra al comtat de Manresa, al terme de Buc, a Or.* [el Serrat de Castellnou -urbanització-, actual municipi de Castellnou de Bages, comarca de Bages]¹

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 116, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 215, pàgs. 203 i 204, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1568, pàgs. 1119 i 1120.

In nomine Domini. Ego Gifredo et uxor mea Guiso. Certum quidem manifestum est enim quia sic plaquit in animis nostris et placet nulus quoque agentis imperio nec suadentis ingenio set propria expontanea nobis hoc elegit Deus ut bona uoluntas karta fecisemus ad Miro et ad uxor sua nomine Oruca. Per hanc scriptura donacionis nostre donamus uobis pariliata I de tera qulta et pecia I de uinea qum ipso ermo, qui nobis aduenit de comparacione. Et est hec omnia in komitatu Minorisa, in termen de Buko uel ad ipso Auri. Et afrontat hec omnia: de oriente in strata publika; de meridie in tera de Elsava, de hocciduo in tera de Oliba uel suos eres; de circi in uia. Quantum istas IIIor afrontaciones includunt sic donamus nos uobis ipsa pariliata de tera et pecia I de uinea cum ipso ermo totum ab integrum, qum exio et regresio suo. Et nihil exinde non remansit. Est manifestum. Quod si nos donatores uenerimus aut ullusque omo qui han ista karta donacione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindikare set conponat ipsa hec omnia quod superius insertum est in duplo qum omnem suam inmelioracionem. Et in auantea ista donacio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta karta donacione IIII Kalendas Febroarii anos III regnante Ukoni rege.

Sig+num Gifredo. Sig+num Guisolo, qui ista karta donacione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Giteca. Sig+num Ermonfredo. Sig+num alio Miro.

Iulianus sacer, qui ista karta donacione scripsit SSS + die et ano quod supra.

Et sunt auditores de ipsa kasa qum ipso clauso: Miro, Ermofredo, Sunirio, Marquco, Giteca, Godemar, Isarno, Gulianus sacer. Isti omnes sunt auditores et uiditurus.

1. *Vegeu el document núm. 300 del Diplomatari de Sant Benet de Bages pel que fa als compradors, Guifred [= Gifreu] i la seva esposa Guixola [= Guix, Quíxol]. Per a aquest nom femení, vegeu també els documents núm. 426 i 430.*

417

990, febrer, 26.

Donació. *Guifred [= Gifreu] dóna a Mir una vinya i dos masos al comtat de Manresa, al terme d'Or.* [el Serrat de Castellnou -urbanització-, actual municipi de Castellnou de Bages, comarca de Bages]

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 78, Calaix 29, P. N°. 13.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 216, pàg. 204, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1572, pàg. 1122.

A

Cal. 29, P. N°. 13¹

«Consta que ab acte rebut a 4 de las kalendas de mars any 3 del regnat de Hugo rey, clos per Guillelmo, sacerdot, donació que fen Zifredo a Miró, Axeduxos, de una vinya y dos masos que son en lo comptat de Manresa, en lo terme de Auro, y afrontan: ab la Coromina y en la via pública; a mitxdia ab la terra de Alsava; y a ponent ab la terra de Oliva; y de tremuntana ab un camí».

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

418

990, maig, 5.

Venda. *Doda i els seus fills* [i filla:] *Sesnanna*, [dona] *Godmar*, [= Gomar] *Ràmio i Senfred* [= Sinfreu] *venen a Esperandéu mitja mujada de vinya que Deda té per compra i pel seu desè i els fills pel pare, difunt, al comtat de Manresa*, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] *a l'Arca*, [actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] *pel preu de vuit sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 117, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 218, pàgs. 205 i 206, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1580, pàg. 1128.

In nomine Domini. Ego Deda, femina, et filiis meis, is nominibus id est: Sesenanda et Godemare et Ramio et Seniofredus, uinditores sumus tibi Sperandeo, emtore. Per hanc scriptura uindicacionis nostre uindimus tibi semodiata I de uinea nostra propria, qui michi aduenit a me Deda per comparacione uel per meum X et an nos infantes per ienitori nostro qui fuit condan, et est ipsa uinea in comitatum Minorisa, ad ipsa Archa. Et afrontat ipsa uinea: de orientis in uinea de nos uinditores; de meridie in uinea de Seniofredus; de occiduo in istrada uel in uinea de te comparatore; de circi in uinea de te comparatore. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa uinea totum ab integrum, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos VIII in rem ualentem et nichil exinde non remansit. Est manifestum. Quem uero predicta uinea de nostro iuro in tuo tradimus dominio potestatem ad omnia que facere uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista uindicacione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista uindicacione firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista uindicacione III Nonas Madii anno III reingnante Ugone mangno.

Sig+num Deda. Sig+num Sesenanda. Sig+num Godemar. Sig+num Ramio. Sig+num Seniofredus, qui ista uindicione fecit et testes firmare rogauit. Sig+num Salla. Sig+num Ermemirus. Sig+num [...]esindus.

Sclua, presbiter, scripsit sub die et + ano quod supra.

419

990, juny, 20.

Venda. *Eles i la seva esposa Frugelda [= Frugella] venen a Adroer una peça de terra conreada que tenen dels pares i per altres drets al comtat de Manresa, al terme del castell de Bellid, [castell de Castellbell, actual municipi de Castellbell i el Vilar, comarca de Bages] pel preu de cinc sous, a pagar en coses que ho valguin.*¹

O.* Barcelona, BC, Secció de manuscrits i arxiu, Perg. 35, R. 2206 (Antic Top: Caixa 2).²

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1583, pàg. 1130.

Kastri Beliti³

G. N.º. 96⁴

N. 226 segons lo Indice nou⁵

990. Castellbellid.⁶

2206⁷

Perg. 35⁸

In nomine Domini. Ego Eles et uxori sue Frugelde uinditores sumus tibi Adrouero, emtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi pecia I de terra culta nostra propria, qui nobis aduenit de parentorum uel per quacumque uoce. Et est ipsa terra in comitatum Minorisa, in terminio de castrum Belido. Et afrontat ipsa terra: de parte orientis in terra de Gontilde uel⁹ filiis suis; et de meridie in terra de nos emtore;¹⁰ et de occiduo similiter; et de circi in terra de me uinditores. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa terra ab integrum cum exio uel regressio suo in propter precium solidos V in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero ipsa terra predicta de nostro iure in uestro tradimus dominio et potestatem ad omnia que facere uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra hanc ista carta uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa terra in duplo cum omnem suam inmeliacionem. Et in antea ista carta uindicio firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista carta uindicione XII Kalendas Iulii anno III regnante Hugone reie.

Sig+num Eles. Sig+num Frugelde, qui ista carta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Bulgara. Sig+num Randemiro. Sig+num Guisado.

Borrellus, presbiter, qui ista carta uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Es va practicar un forat al lateral esquerre (anvers) del pergamí per a passar-hi un cordill. S'aprecien una quinzena de sècs verticals. El pergamí anava enrotllat. Provenent de l'Arxiu de Sant Benet de Bages, cal. 21, núm. 226.*

2. Segons **a**: Barcelona, BC, Arxiu, Pergamins, núm. 2206 (caixa 2).
3. No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons **a**: Al dors: «Kastri Beliti» (S. X-XI)
4. Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.
5. Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.
6. Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).
7. Mitjans del segle XX. Escrit amb tinta de color negre i repassat posteriorment amb bolígraf de tinta de color blau marí.
8. Després de 1999. Escrit amb llapis.
9. segons **a**: de després de uel.
10. emtore a **O**, per emptores.

420

990, setembre, 9.

Venda. *Guillad i la seva esposa Argela venen a Ejolf una peça de terra que tenen per aprisió al comtat de Manresa, al [terme del] castell de Montdony/Montdó, [castell de Castelltallat] als Calmeixs, [cal Biosca -mas-, parròquia de Castelltallat, actual municipi de Sant Mateu de Bages, comarca de Bages] pel preu de tres sous.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1158.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1591, pàg. 1136.

In nomine Domini. Ego Uuilladus et uxor mea Argelo uinditores sumus tibi Eigolfus. Per ista scriptura uindicionis nostre uindimus tibi pecia I de terra, qui nobis aduenit de aprisione, et est in comitatum Menresa, in castro Montedonno, in ipsos Kalmegos. Et afrontat ipsa terra: de parte orientis in terra Sabron et de meridie similiter; et de occiduo in torrente et de circi in terra Ermesinna. Quantum inter istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa terra cultum et eremum ab integrum, cum exio et regresio suo, propter precium solidos III. Et est manifestum. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui ista scriptura uindicionis disrumpere uoluerit non hoc ualeat uindicare set componat ipsa terra in duplo cum sua inmeliacione. Et in antea ista carta uindicionis firma et stabilis permaneat.

Facta ista carta uindicionis V Idus Setembris anno IIII regnante Ugo.

Sig+num Uuilladus. Sig+num Argelo, qui ista carta uindicionis rogauimus scribere et testes firmare. Sig+num Uuadamirus. Sig+num Oliba. Sig+num Gumila.

+ Ergimirus presbiter, qui ista carta uindicionis scripxit SSS die supra annoque.

421

990, setembre, 20.

Venda. *Bella, dona, ven a Guifreua [dona] una peça de terra conreada que té per compra i altres drets al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] prop d'Espinavessa, [zona del Poal -veinat-, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de dos sous i mig, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1159.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 219, pàgs. 206 i 207, ex **O**.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*,

tercera part, núm. 1592, pàg. 1137.

Bages¹

In nomine Domini. Ego Bella femina uinditrice sum uobis Uuifredu, emtrice. Per hanc scriptura uindicionis mee uindo tibi pecia de terra chulta mea propria, qui mihi aduenit per comparacione uel per quacumque uoce, et est ipsa pecia de terra in comitatum Minorisa, prope Spinauersa. Qui afrontad ipsa pecia de terra: de oriente et de meridie in torrente que dischurit, de hocciduo in terra uel in maiol de Adroario; de circii in istratata. Quantum in istas afrontaciones inclunt sic uindo tibi ipsa pecia de terra ab integrum, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos II et demedium in rem ualentem et nichil quem de ipsum precium apud me emtrice non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta ipsa pecia de terra de meo iuro in tuo trado dominio po[te]state ad omnia facere que uolueris. Quod si ego uinditrice and ullusque omo qui contra hanc ista karta uindicione uenerit pro inrumpendum non oc ualeat uindikare set compono tibi ipsa pecia hec omnia in duplo cum omnem suam inmelioracione. Et in antea ista karta uindicione firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista uindicione XII Kalendas Hoctuber anno IIII regnante Ugo magno rege.

Sig+num Bella, qui ista karta uindicione feci et testes firmare rogau. Sig+num Altemiro. Sig+num Seniefredo. Sig+num Bunimio.

Marchucio, sacer, qui ista karta uindicione rogitus scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons **b**: Al dors: «Bages» (S. XII).

422

990, octubre, 23.

Venda. *Estevana, dona, ven a Ejolf i la seva esposa Arielda la seva heretat (una peça de terra conreada i una altra de vinya amb llurs arbres) que té dels pares i per altres drets al comtat de Manresa, al [terme del] castell de Montdony/Montdó. [castell de Castelltallat] La vinya és a la Font Jussana. [terme del castell i parròquia de Castelltallat, actual municipi de Sant Mateu de Bages, comarca de Bages] pel preu de disset sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Manresa, AHCM, Pergamins, fons de Sant Benet de Bages, núm. 3.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1594, pàgs. 1138 i 1139.

In kastro Montedonno¹

In nomine Domini. Ego Steuana, femina, uinditor sum uobis Egolfo et sponsa sua Arielde. Per hanc scriptura uindicionis uindo uobis I pecia de terra culta et alia de uinea, qui mihi atuenit de parentorum uel per quacumque uoce, et est ipsa terra et ipsa uinea in comitatum Menresa, in castro Montedonno. Et afrontat ipsa terra qui est ad ipso Pal: de oriente in terra de Guadal; de meridie in uia qui pergit ubique; de occiduo in terra Lopardo et de circi in terra Gumila uel de Lopardo. Et ipsa uinea qui est ad ipsa fonte sutirana afrontad: de oriente in uinea de nos comparatores; de meridie in uia qui pergit ubique; de occiduo in uinea Trasmir; de circi in terra de Gillado uel de Lobato. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindo uobis in ipsa terra uel in ipsa uinea cum suis arboribus cum exiis et regressiis suis ipsa mea ereditate ab omne integrietate in precio solidos XVII in rem ualentem. Et est manifestum. Et si quis contra hanc ista karta uindicionis inquietare uoluerit in duplo uobis componere faciat. Et in antea² ista

uindicio firmis permaneat omnique tempore.

Facta karta uindicionis X Kalendas Nouember anno IIII regnante Ugo magno rege.

S+num Steuana, qui ista karta uindicionis fecit et testes firmare rogauit. S+num Suniefredus. S+num Trasmir. S+num Adaolfo.

Erimannus, presbiter, qui ista karta uindicionis scripsi et sub SSS die et anno quod supra.

1. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760. Segons a*: Al dors: «In Kastro Montedonno» (S. XVI?).

2. eantea a **O**.

423

990, octubre, 31.

Reconeixement i evacuació. *En iudici presidit per Ramon, [= Ramon Borrell] comte [de Barcelona, Girona i Osona-Manresa] i marquès, i en presència de Guifred [= Gifreu] Sunyer, Guifred [= Gifreu] i Guimerà, jutges, i de Josfred, [= Jofre] Sesmon, [= Samon] Riculf i Segoví [= Seguí] i altres bons homes, Aeci reconeix i alhora evacua a favor del seu germà Guitard [= Guitart] l'alou, amb els delmes i les primícies, de la vall de Falcons,¹ al terme de Grevalosa, [probablement la vall de Clarena -afluent a la riera de Maçana-, Grevalosa -parròquia i poble-, actual municipi de Castellfollit del Boix, comarca de Bages] en no haver pogut demostrar, com havia pretès, que Guitard [= Guitart] l'havia de tenir en feu per ell, l'esmentat Aeci, sinó que l'havia rebut per donació del seu pare, Ermemir, difunt. Se n'exceptuen els delmes del torrent de Maçana que, per damunt de l'alou evacuat s'uneix al riu de Castellar i que és contra les parts de Grevalosa.²*

[**O**]. Original no localitzat.

A.* Acta de reparació, feta el 25 de juny de 1018: Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 45.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1595, pàgs. 1139 i 1140.

Karta de Remon Guadallus³

T. N° 263⁴

Notescant cuntorum uirorum catolicorum utriusque sexus feminei quia in anno XXI inuocacionis secundo anno post XX regnante Roberto rege fuit hec paginola translata de cartula recongnicionis uel euacuacionis quem fecit homo condem nomine Ahezcio at fratri suo Guitardus condem bone memorie. Et pro hoc translatum iptum factum est quia extingebant se ipsas lidteras ab ipsa pagina quia non fuerat sclupta cum tinctum optimum et liquefacte sunt earumque lidterarum ad pretaxata pagina. Resonat namque in ipsa cartula qui fuit facta:

In iudicio domno Raimundo, comite et marhcio, et iudice Guifredo, filium Suniario, et alio Guifredo, et Guimara, uel in presencia Gaucefredus et Sesemundo et Riculfo et Segouino et aliorum bonorum hominum qui ibidem aderant, ab interrogacione de supradictos iudices, recognosco me ego Ahecio simulque exuacuo in uestrorum iudicio qualiter de hoc unde uolui petere fratri meo Guitardo eo quod dixi quod meo feo tenebat et de predicto comite unde Guitardo in suis responsis dixit quod non tenebat suo feo nec suas decimas sed suum proprium alodem cum decimis et primiciis quod ei relinquit ienitori suo condem Ermemiro und[e] et uos supradictos iudices me Ahecio intterogastis me diligenter plures uices et placitos legitimos mihi dedistis si potebam hoc probare quod meo feo tenuiset aut meas decimas predictus Guitardus aut non. Set ego Ahecio in omnibus me recognosco uel exuacuo quia per nulla uoci mee hoc probare non posum quia predictus Guitardus meum feum tenuiset aut meas decimas exceptus ipsas decimas de ipso torrente qui perguit at ipsa Macana et acendit per ipsum alodem

supranominatum et iniungit se in ipsa aqua de Castelar et est contra partibus Greualosa. Scio ego Ahecio quia plus debet esse ipsum alodem et alias decimas et primicias de iamdicto fratri meo Guitardo quam de me Ahecio aut de ullum alium ominem. Et est ipsum alodem in comitatu Minorisa, in apendicio de Greualosa, in ualle que uocant Falcones.⁵ Et afrontat ipsum alodem de Guitardo: de orientis in terra de Ausesindo uel in ipsa cruce in rocca fundata et uadit per ipsa limite at alia cruce et decendit ad ipso casal de Morino at ipso rio qui discurit per tempore pluuiarum et ascendit at ipsa serra de Falcones at ipsas petras fundatas super puio de Upila qui fuit condam; et de meridie in terra de Balascud et decendit per ipso aragallo et uadit per ipso torrente uel in terra de omnes de Macana et decendit in rio et acendit in ipsa serra super turre de Eleguiso uel in ipsa Pausata; et afrontat; de occiduo in terminio de Castelar in ipsa Pausata aut per ipsa serra; et afrontat de circi in terminio de Castelar uel in terra de Fluiencio uel eredes suos et decendit in ipso rio et acendit per ipsa serra in terra de Borrello uel at ipsa cruce in rocca fundata. Et ego Ahecio que dico recte et ueraciter me recognosco in uestrorum iudicio.

Facta recognicione uel euacuacione in pridie Kalendarum Nouembrium in anno IIII regnante Ugo magno rege.

Et anc paginola translata fait alio die festiuitate sancti Iohannis in anno regnante Roberto XXII.

Sunt autem testes in eadem pagina sclupti: S+ domno Raimundo, comes. S+ Mironi. S+ Goltrede. S+ Baron. Et nomen iudici Guifredus Ausonensis.

Commentarius uero qui eadem pagina recognicionis uel euacuacionis intexuit Onoratus sacer fuit nomen eius.

Et ahanc tranlacionis fuit facta in presencia istorum uirorum supteriorum roboratorum: Sendredus, sacer, SSS.* Ermemirus SSS, leuita. S+ Leopardus. + Sendredus, iudex SSS.*

S+ Uiuas, sacer atque iudex, qui hec scripsit et die et anno prefixo.

1. *Si bé el nom s'ha perdut, aquesta vall l'identifiquem amb la de Clarena, al sector sud-occidental de l'actual municipi de Castellfollit del Boix. De cap manera correspon a Fals (actual municipi de Fonollosa, comarca de Bages), més al nord, com pretèn a. Vegeu la nota 5.*

2. *Segons a:* En aquest document es posa de manifest que, almenys entrat el segle XI, el canvi d'any del regnat de Robert I es feia el 24 de juny, diada de Sant Joan.

3. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Karta de Remon Guadallus» (S. XI).

4. *Finals del segle terç del segle XVIII, c. 1760.*

5. Et est ipsum alodem in comitatu Minorisa, in apendicio de Greualosa, in ualle que uocant Falcones *segons A.*

Venda. *Morgad i la seva esposa Riquela [= Riquelda] venen a Gescafred i la seva esposa Abelònia una vinya amb terra erma que Morgad té del seu pare al comtat de Manresa, al terme de[el castell de] Talamanca, a la vila de Reguç, [actual municipi de Talamanca, comarca de Bages] pel preu de cinc sous.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 46.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1597, pàg. 1141.

Talamanca¹

T. N° 75²

In nomine Domini. Ego Morgad et uxori sua Richelle, uinditores sumus uobis Iuscafredo et uxori sua Abelunia, emtores. Per hac [s]criptura³ uindicacionis nostre uindimus uobis uinea cum ipso ermo, mea propria, qui nobis auenit de ienitore meo, et est ipsa terra in comitatum Minoressa, in terminio de Talamanca, in loco que dicunt in uilla Reguci. Et afrontat ipsa terra: de parte orientis in terra de uinditore uel erede[s] suos et de meridie in uinea de Lupo et de circii in strada ; et de occiduo in uinea de Albarico. Quantum in [i]stas afrontacionis includunt sic uindimus uobis uinea mea propia ab intecrum, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos V. Et est manifestum. Quem uero predicta terra de nostro iuramus i[n] tuo tradimus dominio, potestatem a propia. Quod si nos ui[n]ditores aut ullusqui homo qui contra hanc ista uindicacionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat ui[n]dicare set componat ipsa uinea in duplo cum omnem suam inmeliioracione. Et in antea ista [uindicio] firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicione VII Kalendas Fobruari anno IIII regnante Ugo rege.

Sig+num Morgad. Sig+num Richel, qui ista carta uindicione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Ingilran. Sig+num Ata. Sig+num Nantrico.

(Crismó) Leopardus, subdiaconus, qui ista carta uindicacionis [s]cripsit SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Talamanca» (S. XII).
2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
3. *s manca a O.*

425

991, gener, 28¹.

Venda. *Elo [dona] ven a Bladeric tres peces de terra que té dels seus pares al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de dos sous i mig, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1161.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 224, pàgs. 210 i 211, *ex O.*

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1599, pàg. 1142.

Mont Petan²**B. N° 44[?]³**

In nomine Domini. Ello uinditrix sum tibi Bladerigo, emtore. Per hanc scriptura uindicacionis mee uinditrix sum tibi pecias III de terras meas proprias, qui mihi aduenit per genitores meos, et sunt ipsas pecias III de terras in comitatum Minorisa, in Munte Petano. Et afrontat ipsas pecias III de terras: de orientis in terra de Seniofredo; de meridie in uinea de Lopardo uel suos eres; de occiduo de nostros eres; de circi in terra de Escluua. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uinditrix sum tibi ipsas pecias III de terras ab integrum, cum exiis et regressiis earum, in propter precium solidos II e medio in rem ualentem, quod manibus mei recepi. Et est manifestum. Quem uero predictas terras de meo iure in tuo trado dominio et potestatem ad omnia facere quod

uolueris. Quod si ego uinditrix aut ullusque omo qui contra anc ista carta uindicione uenerit pro inrumpendum non oc ualeat uindicare set componat ipsas terras cum omni sua inmellioracione in duplo. Et in antea ista uindicio firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicione V Kalendas Februarii anno IIII⁴ regnante Ugone rege.

Sig+num Ello, qui ista uindicione feci et firmare rogau. Sig+num Ermegilde. Sig+num Seniofredo. Sig+num Oldefredo.

Ansaricus, presbiter, qui ista uindicione scripsit SSS die et anno quod supra.

1. *Amb data de 992 segons a. Vegeu la nota 4.*
2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a: Al dors «Mont Petan» (S. XII).*
3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
4. *IIII a O i segons b; IIIII segons a.*

426

991, març, 5.

Venda. *Duran i la seva esposa Guix, [= Quíxol] anomenada Blancuça, venen a Mir, sacerdot, anomenat Marcuç, [= Marcús] unes cases [i uns casals] amb la cort i el trull, el colomar i el morar i la quarta part del farraginal amb l'hort i l'era, que Duran té dels seus pares, difunts, i Blancuça pel seu desè al comtat de Manresa, al [terme del] castell de Godmar, [= Gomar] [castell de Callús, actual municipi de Callús, comarca de Bages] pel preu de tres sous, a pagar en coses que ho valguin.*¹

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 118, ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1602, pàg. 1144 i 1145.

C. N.º. 56²

In nomine Domini. Ego Durandus et uxori mea Quis, que nunchupant Blancucia, uinditores sumus Mirone, presbitero, que nuncupant Marcucio, emtore. Per hac scriptura uindicionis nostre uindimus tibi kasas cum solo et superposito et curte et torculario et columbario et morario et quarta parte de ipso ferraginale cum ipso orto et cum ipsa area, nostro proprio qui nobis aduenit ad me Durando de genitores meos qui sunt condam et ad me Blancucia per meum decimum, et est hec omnia in comitatum Minorisa, in castro Godmare. Et afrontat ipsa hec omnia: de oriente in terra de nos uinditores uel nostros eres et de meridie in terra de Admare uel in casas de Auegelde; et de occiduo in casas uel in orto de Senderedo que uocant de Donnucio uel in ortale de Galindo et de circi in orto de Donnucio uel in terra de nos uinditores. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa nostra hereditate ab integrum, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos III in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero predicta ipsa hec omnia que nos tibi uindimus de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestatem ad omnia que facere uolueris.

Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra hanc ista carta uindicione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat aut componamus tibi ipsa hec omnia in duplo cum omnem suam inmellioracionem. Et in antea ista carta uindicione firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta karta uindicione III Nonas Marcii anno IIIII regnante Ugone rege.

Signu+m Durandus. Signu+m Blancucia, nos qui ista karta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Signu+m [...]. Signu+m [...]. Signu+m [...].

Ar[iulfus, sacer, qui ista karta uindicione scripsi et SSS die et anno quod supra].

1. *Els actors (venedors i comprador) són els mateixos que els del document núm. 430 del Diplomatari de Sant Benet de Bages.*
2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

427

991, abril, 2.

Venda. *Oderic i la seva esposa Ricol [= Ricou] venen a Badaleu, [= Basleu] sacerdot, una peça de vinya que tenen dels pares al comtat de Manresa, al terme [de la ciutat] de Manresa, a Vilapicina, [les Marcetes -mas-, parròquia de Santa Maria de Viladordis, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de cinc soldades, a pagar en coses que ho valguin.¹*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1162.

- a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 220, pàg. 207, *ex O*.
- b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1603, pàg. 1145.

M. N° 660¹

In nomine Domini. Ego Audirico et uxori mea Ricolo uinditores sumus tibi Badaleuo presbitero, emtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus nos tibi pecia de uinea, qui nobis aduenit de parentorum. Et est ipsa uinea in comitatu Minorisa, in suo termine, in locum nuncupatum uilla Picinna. Et afrontat ipsa pecia de uinea: de oriente in uinea de Frugo uel suos heredes; de meridie in terra de Sancta Maria; et de occiduo in uinea de Radulfo uel suos heres; de circi in uinea de Benedicto uel suos heres. Quantum istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa pecia ab integrum, cum exio uel regresio suo, in aderato, in definito precio, id est: solidatas V in rem ualentem et nihil exinde non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta ipsa uinea que nos tibi uindimus de nostra iure in tuo tradimus [dominio]. Quod si nos uinditores aut ullus homo qui contra hanc ista uindicione uenerit pro inrupendum non hoc ualeat uindicare set componat tibi ipsa uinea in duplo cum sua inmelioracione. Et in antea ista uindicione firma permaneat omnique tempore.

Facta carta uindicione IIII Nonas Aprelis anno IIII recnante Ugo rege.

Sig+num Audirico. Sig+num Ricol, qui ista uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Scl[uu]a. Sig+num Guidbalus. Sig+num Oliba.

Seniofredus, monacus, qui ista carta uindicio scripsi SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

428

991, abril, 7.

Venda. *Llop i Riquel [= Raquel]¹ venen a Badaleu, [= Basleu] [sacerdot,] uns casals amb terra que tenen dels pares a [l terme/territori de la ciutat] de Manresa, al barri del Puig, [actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de quatre sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1163.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 221, pàg. 208, *ex O*.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1604, pàgs. 1145 i 1146.

Minorisa²

M. Nº. 354³

In nomine Domini. Ego Lupo et Richelle⁴ [uin]di[tores sumus tibi] Badaleuo, emtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi kasales cum ipsa terra qui ibidem est, nostrum proprium, qui nobis aduenit per parentorum [nostrorum.] Et est ipsa terra in ciuitate Minorisa, in ipso bugo que dicunt Pugo. Et afrontat hec omnia quod superius resonat: de orientis in kasales de Oruca uel suos eres uel in terra de Guifredo et de meridie in uia; et de occiduo in terra uel in kasa de te comparatore et de circi in parietes de Guifredo. Quantum istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsos kasales cum ipsa terra qui ibidem est ab integrum, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos IIII in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero ipsa [hec omnia que tibi uindimus de nostro iure in tuo tradim]us dominio et potestate ad omnia que facere uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra hanc ista carta uindi[cionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat] uindicare set componat ipsa hec omnia quod superius resonat in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista carta uindicionis firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista carta uindicionis VII Idus Aprilis anno IIII regnante Ugo rege.

Sig+num Lupo. Sig+num Richelle,⁵ qui ista carta uindicionis fecimus et firmare rogauimus. Sig+num [...]dde. Sig+num [...]dali. Sig+num Ermemiro.

Durandus, sacer, qui ista uindicione scripsi et SSS die uel anno quod supra.

1. Riculf *segons a*; Riquil-la *segons b*. *Vegeu les notes 4 i 5*.

2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b*: Al dors: «Minorisa» (S. XII).

3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760*.

4. Richelle *a O i segons b*; Ridulfo *segons a*.

5. Richelle *a O i segons b*; Ridulfo *segons a*

429

991, agost, 6.

Commuta. *Guitard [= Guitart] i la seva esposa Guisbona commuten amb Ermemir, sacerdot, una terra conreada i erma que tenen per compra i per altre dret al [terme del] castell de Bellid [castell de Castellbell, actual municipi de Castellbell i el Vilar, comarca de Bages] per una altra terra conreada i erma de l'església de Sant Pere de Monistrol. [actual municipi de Monistrol de Montserrat, comarca de Bages]*¹

O.* Barcelona, BC, Secció de manuscrits i arxiu, Perg. 35 R. 2205 (Antic Top.: Caixa 2).²

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1608, pàgs. 1148 i 1149.

audiuit dominus³

Kastri Beliti⁴[...]⁵**N. 22[5?] segons lo Indice nou**⁶**992.****Castellbellid**⁷**2205**⁸**Perg. 35**⁹

In nomine Domini. Ego Uuitaredo et uxori sue Guisbona comutatores sumus tibi Ermemiro, presbitero. Manifestum est enim et est in antiquis regulis statutum Gotorum legibus est decretum ut inter comutantes iesta scripturarum intercurrant quatinus illorum uoluntas unius cuiusque animo confirmet et corroborent,¹⁰ et exiit nobis ratio et prompto animo et presentaliter, placet ut terra que abemus in castrum Bellido qui nobis aduenit de comparacione uel per quacumque uoce, comutare tibi fecissemus sicuti et facimus. Requisita autem Gotorum legibus plenitudinem repperimus hoc ut hemcio uel comutacio hubi iesta scripturarum intercurrunt firmiter ualere potuerint.¹¹ Propterea comutamur tibi ipsa terra nostra propria culta uel erma pro alia terra culta uel erma de Sancto Petro apostolo quod tu nobis dedisti in comutacione. Et afrontat ipsa terra: de parte orientis in terra de nos comutatores; et de meridie in serra uel in ipsa rocha; et de occiduo in uinea Sancti Petri; et de circii in serra uel in ipso puiolo. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic comutamur tibi ipsa terra ab integum pro iamdicta terra quod superius ressonat tu ab odierno die et tempore quietus et securus teneas iamdicta terra tam et tu¹² iamdicto Ermemiro quam et successores tui qui ipsa ecclesia Sancto Petro Monasteriolo qui hibidem Deo confabulauerint uindicent hac defendant iure perpetualiter iuxta kanonicha auctoritate sine hulla inquietudine. Et qui contra hunc titulum comutacionis uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set conponat¹³ ipsa terra in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista comutacio firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facto isto titulo comutacionis VIII Idus Augusti anno V^o regnante Hugone reie.

Sig+num Uuitaredo. Sig+num Guisbona, qui istum titulum comutacionis fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Guisado. Sig+num Seniofredo. Sig+num Guilielmus.

Borrellus, presbiter, qui istum titulum comutacionis scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Es va practicar un forat al lateral esquerre (anvers) del pergami per a passar-hi un cordill. El pergami anava enrotllat.*

2. *Segons a:* Provenient de l'Arxiu de Sant Benet de Bages, cal. 21, núm. 227.

3. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Audiuit Dominus» (S. X-XI).

4. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI.*

5. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

6. *Segona meitat del segle XVIII.*

7. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*

8. *Mitjans del segle XX. Escrit amb tinta de color negre i repassat posteriorment amb bolígraf de tinta de color blau marí.*

9. *Anys 2008-2009. Escrit amb llapis.*

10. inter comutantes iesta scripturarum intercurrant quatinus illorum uoluntas unius cuiusque animo confirmet et corroborent a **O**. *Referència a la llei dels Gots.*

11. ut hemcio uel comutacio hubi iesta scripturarum intercurrunt firmius ualere potuerint a **O**.
Referència a la llei dels Gots.
12. tu a **O**; te *segons a*.
13. conponat a **O**; conponat *segons a*.

430

991, agost, 13.

Venda. *Duran i la seva esposa Guix, [= Quíxol] anomenada Blancuça, venen a Mir, sacerdot, anomenat Marcuç, [= Marcús] unes cases i uns casals amb la cort i el colomar, el trull i el morar amb el farraginal i l'era, que tenen per compra al comtat de Manresa, al terme del castell de Godmar, [= Gomar] anomenat Castellet, [castell de Callús, actual municipi de Callús, comarca de Bages] pel preu de cinc sous, a pagar en coses que ho valguin.*¹

[**O**]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 119, *ex O*.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1609, pàg. 1149.

G. N° 152²

In nomine Domini. Ego Durando et uxori mee Uuis, que uocant Blanchuca, uinditores sumus tibi Miron, presbiter, que uocant Marchucio, emtore. Per anc scriptura uindiccionis nostre uindimus tibi chasas et chasalibus cum solos et superpositos cum curte et cholubarario et torchulario et morario simul cum ipso ferragenal et cum ipsa area qui ibidem est, nostrum proprium, qui nobis aduenit per comparacionem. Et est hec homnia in comitatum Minorisa, infra terminos de chastro Godemar, que uochant Chastelleto. Et afrontat hec homnia: de orientis in terra de Durando uel eredes suos; et de meridie in terra de Ademar uel in mansiones Auegelle; et de occiduo in mansiones Auegelle uel in ipso clauso de Galindo uel in curte de Senderedo que uocant Donnucio, qui fuit de Galindo; et de circi in orto de Senderedo que uocant Donnucio, qui fuit de Galindo, uel in terra de nos uinditores uel eredibus nostris. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi in ipsas chasas et chasalibus cum solos et superpositos, cum curte et columbario et torchulario et morario simul cum ipso ferragenal et cum ipsa area in ipsa hec homnia ipsa quarta parte hab integrum, cum exios uel regresios earum, in prop[ter] precium solidos V in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero predicta ipsa hec homnia quod superius resonat de nostro iuro in tuo tradimus dominio et potestate ad faciendum homnia que uolueris. Si quis contra anc ista carta uindiccionis uenerit ad inrumpendum aut nos uinditores uenerimus aut ullusque homo non hoc ualeat uindicare set conponat uel conponamus tibi ipsa hec homnia quod superius resonat in duplo cum homnia sua inmelioracione. Et in antea ista carta uindiccionis firmam et stabilitam permaneat modo uel omnique tempore.

Facta carta uindiccionis Idus Agusti anno V regnante Ugo rex.

Sig+num Durando. Sig+num Uis, que uocant Blanchuca, qui ista carta uindiccione fecimus et testes firmare rogauimus. Teodosius, que uocant Bouero +. Sig+num Adrouario. Sig+num Baldrigo.

Galindo, leuita, qui ista carta uindiccione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Vegeu el document núm. 426 del Diplomatari de Sant Benet de Bages pel que fa als actors de la venda i al bé venut. Vegeu també els documents núm. 300 i 416 pel que fa al nom de la venedora.*
2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

Venda. *Sendred* [= Sindreu] i la seva esposa *Quillio* venen a *Ràmio* i la seva esposa [...] una peça de terra conreada que tenen per compra i per altre dret al comtat de Manresa, al territori [de la ciutat] de Manresa, prop del monestir de Sant Benet, [de Bages] [actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de sis sous, a pagar en coses que ho valguin.

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1160.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 222, pàgs. 208 i 209, ex **O**.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1612, pàg. 1151.

Mont Petan¹

B. N.º. 373²

In [nomine] Domini. [Ego Senderedus et uxor mea] Chilio, uinditores sumus uobis Ramio et uxori sue [...], emtores. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus uobis pecia I de [terra cul]ta, qui nobis auenit [per] nostra comparacione aut per quacumque uoce, et est ipsa terra in comitatum Minoressa, in eius terretorio, prope domum Sancti Benedicti [cenobii]. Qui afrontat ipsa terra: de orientis in ipsa strada puplica et de meridie in terra de Malagnecus, presbiter; de occiduo; de circii in terra de Malagnecus uel suos eredes. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa terra ab integrum, cum exeo uel regressio earum, in propter precium solidos VI in rem ualentem et nichil exinde de ipso precio aput uos emtores non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta terra de nostro iure in uestro tradimus dominio et potestatem a faciendi quod uolueritis. Quod si nos uinditores auullusque ommo qui contra hanc ista carta uindicionis uenerit ad inrumpendum non oc ualeat uindicare set componat ipsa terra in duplo cum omnem suam inmelioracione. Et in antea ista carta uindicione firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista carta uindicione VIII Kalendas October anno V regnante Ugo regi magno.

Sig+num Senderedus Sig+num Chilio, nos qui ista carta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Addiuonsus. Sig+num Seniofredus. Ramio clericus SSS*

+ Addiuonsus, sacer, qui scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Mont Petan» (S. XII).

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

Donació testamentària. *Josfred*, [= Jofre] *Oruç*, [= Orús] *Gescafred* i *Alòdia*, marmessors d'*Ot*, difunt, donen al monestir de Sant Benet [de Bages] la quarta part d'una terra que tenia al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] al Bages, al Guadell. [actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] *Fan la donació per a remei de l'ànima del difunt.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1164.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 223, pàgs.

209 i 210, *ex O*.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1614, pàgs. 1151 i 1152.

B. N.º. 101¹

In nomine Domini. Ego Iozefredo et Aurucio et Gischafredo et Aludia donatores sumus ad domum Sancti Benedicti cenobii quarta parte de ipsa terra qui ad ipso Guadelo, qui nobis aduenit per manumisorio de condam Oddoni, et ipsa terra in comitatum Minorisa, in Baias. Et affrontat ipsa terra: de orientis in rio qui scurit uel in terra qui fuit de Ilia et de meridie similiter; et de occiduo in terra de Ermel uel suos eres et de circi in terra de Ermeniscllo. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic donamus ipsa terra ad domum Sancti Benedicti propter Dominum et remedium anime Oddoni defuncti ab integrum, cum exeo uel regresio suo. Et est manifestum. Quem uero predicta terra que uobis donamus de nostro iuro in uestro tradimus dominio et potestatem a facere omnia que uolueris. Quod si nos donatores aut ullusque homo qui contra hanc ista carta donacione uenerit ad inrumpendum non oc ualeat uindicare set cum Iudas Scariocit participationem accipiat. Et in antea ista carta donacio firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista carta donacio II Kalendas Decembris anno V regnante Ugo rex.

Sig+num Iozefredus. Sig+num Aurucio. Sig+num Gischafredus. Sig+num Aludia, qui ista carta donacione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Miro. Sig+num Oliba. Sig+num Dela.

Lobatonus, sacer, scripsit et die SSS et annos quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

433

991, desembre, 31.

Venda. *Balascuit [= Balasc] i la seva esposa Gragila venen a Adroer i la seva esposa Quinverga una peça de terra que tenen per herència al comtat de Manresa, al terme del castell de Bellid, [castell de Castellbell, actual municipi de Castellbell i el Vilar, comarca de Bages] pel preu de deu sous, a pagar en coses que ho valguin.*¹

O.* Barcelona, BC, Secció de manuscrits i arxiu, Perg. 34 R. 2203 (Antic Top.: Caixa 2).²

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1615, pàgs. 1152 i 1153.

Kastri Beliti³

G. N.º. 107⁴

N. 228 segons lo Indice nou⁵

Castro Bellido⁶

992. Castellbellid.⁷

2203⁸

Perg. 34⁹

In nomine Domini. Ego Belascuite et uxori sue Gragilo, uinditores sumus uobis Adrouario et uxori sue Chindeurga, emtores. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus uobis pecia I de terra culta uel erma nostra propria, qui nobis aduenit de parentorum uel per quacumque uoce. Et est ipsa terra in comitatum Minorisa, in terminio de castrum Bellido. Et afrontat ipsa terra: de parte orientis in terra de nos emtores; et de meridie et de occiduo et de circi similiter in terra de nos emtores. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa terra culta uel erma ab integrum, cum exio uel regressio suo, in propter precium solidos X in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero ipsa terra predicta de nostro iure in uestro tradimus dominio et potestatem ad omnia que facere uolueritis. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra hanc ista carta uindicione uenerit [pro]¹⁰ inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa terra in duplo cum omnem suam inmeliacionem. Et in antea ista carta uindicio firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista carta uindicione II Kalendas Ianuarii anno V regnante Hugone reie.

Sig+num Belaschuite. Sig+num Gragilo, qui ista carta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Guisado.¹¹ Sig+num Ermemiro. Sig+num Uuifredo.

Borrellus, presbiter, qui ista carta uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Estat de conservació del pergami regular, força esgrogueït. A diferència del marge esquerre (anvers), que és recte, el marge dret és irregular. Es van practicar dos forats petits al lateral esquerre (anvers) del pergami per a passar-hi un cordill. També hi ha un altre forat, accidental, al mig del text, que afecta el nom del primer testimoni, Guisado, sense privar-ne la lectura. S'aprecien sis sècs horitzontals i tres sècs verticals. El pergami anava plegat i enrotllat. Provenent de l'Arxiu de Sant Benet de Bages, cal. 21, núm. 228.*

2. *Segons a:* Barcelona, BC, Arxiu, perg. 2203 (caixa 2).

3. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Kastri Beliti» (S. X-XI).

4. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

5. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

6. *Segona meitat del segle XVIII. Escrit amb tinta marró clar.*

7. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*

8. *Mitjans del segle XX. Escrit amb tinta de color negre.*

9. *Després de 1999. Escrit amb llapis.*

10. *raspat.*

11. *ui parcialment afectats per un forat.*

Venda. *Duran i la seva esposa Guix, [= Quíxol] anomenada Blancuça, venen a Mir, sacerdot, anomenat Marcuç, l'heretat que tenen al camp prop les cases del comprador, que Duran té dels seus pares i Guix, [= Quíxol] que anomenen Blancuça, pel desè, al comtat de Manresa, al terme del castell de Godmar [= Gomar] que anomenen Castellet, [castell de Callús, actual municipi de Callús, comarca de Bages] pel preu de vuit solidades, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 120, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1620, pàgs. 1155 i 1156.

G. N° 133¹

In nomine Domini. Ego Durando et uxori sue Uuis, que uochant Blanchuca, uinditores sumus tibi Mirone, presbitero, que uochant Marchucio, emtore. Per anc scriptura uindiccionis nostre uindimus tibi homnem hereditatem nostra quem habemus in ipso campo prope mansiones de te emtore, qui nobis aduenit ad me Durando per genitores meos et ad me Uuis que uochant Blanchucia per meum X, et est hec homnia in comitatum Minorisa, infra terminos de chastro Godemar, que uochant Chastelleto. Et affrontat: de orientis in ipsa strada uel in terra de te emtore et de meridie in ipsa sorte qui fuit de Aurucio; de occiduo in mansiones de te emtore uel in terras de Senderedo que uochant Donnucio; de circi in terra de te emtore. Quantum in istas affrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsas nostras supranominatas hereditates hab integrum, cum exio uel regresios earum, in propter precium solidadas VIII in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero predicta ipsa hec omnia quod superius resonat de nostro iuro in tuo tradimus dominio et potestatem ad faciendum omnia que uolueris. Si quis ista charta uindiccionis uenerit ad inrumpendum aut nos uinditores uenerimus aut ullusque homo non hoc ualeat uindicare set componat uel componamus tibi ipsa hec homnia superius nominata in duplo cum homni sua inmelioracione. Et in antea ista carta uindiccionis firmam et stabilitam permaneat modo uel homnique tempore.

Facta charta uindiccionis V Kalendas Februarii anno V regnante Ugo rege.

Sig+num Durando. Sig+num Uuis, que uochant Blanchucia, qui ista charta uindiccionis fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Amelio. Sig+num Eicio. Sig+num Albaricho.

Galindo, leuita, qui ista charta uindiccionis scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

435

992, febrer, 15.

Venda. *Dodada i els seus fills [i filles:] Igol, dona; Gonví; Savegonça; [dona] Domènega; [dona] i Senfred [= Sinfreu] venen a Ejolf una terra que tenen dels pares al comtat de Manresa, al [terme del] castell de Montdony/Montdó, [castell de Castelltallat] als Calmeixs, [cal Biosca -mas-, parròquia de Castelltallat, actual municipi de Sant Mateu de Bages, comarca de Bages] pel preu de dos sous i mig, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1165.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1622, pàg. 1157.

S. A. N° 135¹

In nomine Domini. Ego Dodada, femina, et filiis meis, id est: Igolo, femina, et Gouino et Sauenguncia et Domenega et Senfredo, uinditores sumus tibi Eigolfo, emptore. Per hanc scriptura uindiccionis nostre uindimus tibi terra nostra propria, qui nobis aduenit de parentorum. Et est in comitatum Menresa, in chastro Montedonno, ad ipsos Chalmegos. Et affrontat: de orientis in terra de nos uinditores; et de meridie in terra de Eruigo; et de occiduo in terra de te comparatore; et de circii in terra de Guadaldo uel eredes. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa terra ab integrum, cum exio et regresio suo, propter precium solidos II et medium in rem ualentem. Et est manifestum. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui ista scriptura disrumpere uoluerit non hoc ualeat uindicare set in duplo componat ipsa terra cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista uindiccionis firma sit permaneat omnique

tempore.

Facta ista carta uindicionis VX Kalendas Marcii anno V regnante Ugo rege.

Sig+num Dodada. Sig+num Igolo. Sig+num Gonuino. Sig+num Savenguncia. Sig+num Domenega. Sig+num Senfredo, qui anc ista carta uindicione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Gumila. Sig+num Odeseno. Sig+num Seneredo.

Gicafredus, clericus, qui ista carta scripsit et SSS die et anno supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

436

992, març, 21.

Venda. *Levegod, [= Llevot] dona, i els seus fills [i filles:] Seniol, [dona] Aldena, [dona] Oliba, Felícia [dona] i Orsena [dona] venen a Ejolf una terra conreada i erma que tenen per aprisió i dels pares al comtat de Manresa, al [terme del] castell de Montdony/Montdó, [castell de Castelltallat, actual municipi de Sant Mateu de Bages, comarca de Bages] pel preu de dos sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1166.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1624, pàg. 1158.

[In nomine Domini]. Ego Leuegodo, femina, et filiis meis, id est: Sengoldo et Aldena et Oliba et Felicia [et] Oresenna, nos simul in unum uinditores sumus tibi Eigolfo, emptore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus nos uobis terra culta et erma, qui nobis aduenit de aprisione uel de parentorum in chomitatum Menresa, in kastro Montedonno. Et afrontat ipsa terra: de parte orientis in terra de te comparatore; et de meridie in terra de nos uinditores; et de ociduo in terra de Recharedo; et de circii similiter. Quantum infra istas IIIor affrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa [terra] hab integrum propter precium solidos II in rem ualentem et nihil exinde non remansit. Est manifestum. Quem uero predicta ipsa terra de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestatem. Et quis contra hanc ista carta uindicionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set in duplo componat ipsa terra cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista carta uindicionis firma permaneat omnique tempore.

Facta ista carta uindicionis XII Kalendas Aprilis anno V regnante Ugo rege.

Sig+num Leuegodo. Sig+num Sengoldo. Sig+num Aldena. Sig+num Oliba. Sig+num Felicia. Sig+num Oresenna, qui hanc ista carta uindicionis fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Ermonfredo. Sig+num Igela. Sig+num Oliba.

Bellus, presbiter, qui hanc ista carta uindicionis scripsit et SSS die et anno quod supra.

437

992, abril, 21.

Venda. *Argemir i la seva esposa Adovara venen a Adroer una peça de terra que tenen per aprisió al comtat de Manresa, al terme del castell de Bellid, [castell de Castellbell, actual municipi de Castellbell i el Vilar, comarca de Bages] pel preu de tres sous, a pagar en coses que ho valguin.¹*

O.* Barcelona, BC, Secció de manuscrits i arxiu, Perg. 34 R. 2202 (Antic Top.: Caixa 2).²

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1625, pàg. 1159.

Kastri Beliti³

G. N° 228⁴

N. 220 segons lo Indice nou⁵

la bleda

Bleda⁶

992. Castell Bellid.⁷

Comptat de Manrresa⁸

2202⁹

Perg. 34¹⁰

In nomine Domini. Ego Argemiro et uxori sue Adouora, uinditores sumus tibi Adrouario, emtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi pecia I de terra culta uel erma nostra propria, qui nobis aduenit de aprisione uel per quacumque uoce. Et est ipsa terra in comitatum Minorisa, in terminio de castrum Bellido. Et afrontat ipsa terra: de parte orientis in terra de Ato; et de meridie in serra in terra¹¹ de Ato; et de occiduo in terra de Borrello, qui est condam; et de circi in torrente qui schurrit. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa terra culta uel erma ab integrum, cum exio uel regressio suo, in propter precium solidos III in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero ipsa terra predicta de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestatem ad omnia que facere uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra hanc ista carta uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa terra in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista carta uindicio firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista carta uindicione XI Kalendas Madii anno V regnante Hugone reie.

Sig+num Argemiro. Sig+num Adouora, qui ista carta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Seniofredo. Sig+num Danla. Sig+num Miro.

Borrellus, presbiter, qui ista carta uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Es van practicar dos forats petits al lateral esquerre (anvers) del pergami per a passar-hi un cordill. També s'aprecien diversos sècs verticals. El pergami anava enrotllat. Provenent de l'Arxiu de Sant Benet de Bages, cal. 21, núm. 220.*

2. *Segons a:* Barcelona, BC, Arxiu, perg. 2202 (caixa 2).

3. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Kastri Beliti» (S. X-XI).

4. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

5. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

6. *Segona meitat del segle XVIII. Escrit amb tinta de color marró clar.*

7. *Segona meitat del segle XVIII. Escrit amb tinta de color marró clar.*

8. *Primera meitat del segle XIX, c. 1815-1820.*

9. *Mitjans del segle XX. Escrit amb tinta de color negre.*

10. *Després de 1999. Escrit amb llapis.*

11. *in serra in terra a O.*

Venda. *Ermemir i la seva esposa Arielda venen a Mir i la seva esposa Preciosa una peça de terra conreada que tenen per compra i per altre dret al comtat de Manresa, al terme del castell de Bellid, [castell de Castellbell, actual municipi de Castellbell i el Vilar, comarca de Bages] pel preu de quatre sous, a pagar en coses que ho valguin.*¹

O.* Barcelona, BC, Secció de manuscrits i arxiu, Perg. 35 R. 2204 (Antic Top.: Caixa 2).²

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1628, pàgs. 1160 i 1161.

Kastri Beliti³

[(9 línies -23/25 lletres cadascuna; 7,5 cm de llargària- i quart -1 cm de llargària-: Et abet de ipso laurado defor qui abet in penedes et ... modios ... et sesters X^m ... de ordeï modios II et eminas ... abet in misales defor modios III ... sesters ... et de ipso ... de forment sesters X^m)]

[(4 línies -23/25 lletres cadascuna; 7, 5 cm de llargària- i quart -1,8 cm-: Et liberaui Ferriolo a domina Uuixil ad sua dispensa qua ... ipso ordeo ... dispensauï ... quarta I et ... III)]⁴

[G. N^o. ...]⁵

[N. ... segons lo Indice nou]⁶

992. Castellbellid.⁷

2204⁸

Perg. 35⁹

In nomine Domini. Ego Ermemiro et uxori sue Arielde uinditores sumus tibi Miro et uxori sue Priciosa,¹⁰ emtores. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi pecia I de terra culta nostra propria, qui nobis aduenit de comparacione uel per quacumque uoce. Et est ipsa terra in comitatum Minorisa, in terminio de castrum Bellido. Et afrontat ipsa terra: de parte orientis in terra de Bonancio uel eres suos; et de meridie in uia; et de occiduo in terra de Belascuite; et de circi in terra de nos uinditores. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa terra ab integrum, cum exio uel regressio suo, in propter precium solidos IIII in rem ualentem. Et est manifestum. Que¹¹ uero ipsa terra predicta de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestatem ad omnia que facere uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra hanc ista carta uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa terra in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista carta uindicio firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista carta uindicione IIII Kalendas Madii anno V regnante Hugone reie.

Sig+num Ermemiro. Sig+num Arielde, qui ista carta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Recemiro. Sig+num Frederero. Sig+num Guisado.

Borrellus, presbiter, qui ista carta uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra.

audiuit dominus¹²

1. *Es van practicar dos forats prims al lateral esquerre (anvers), un de més gran (2/3 mm de llarg) i un altre de més petit (1 mm de llarg) del pergamí per a passar-hi un cordill. Gairebé no s'aprecien els sècs verticals. El pergamí anava enrotllat. Posteriorment a la seva redacció, segurament immediatament, el pergamí va ser retallat a la part inferior; això s'aprecia perquè la part inferior del SSS de l'escrivà no és completa. Provenent de l'Arxiu de Sant Benet de Bages, cal. 21, núm. 229.*
2. *Segons a:* Barcelona, BC, Arxiu, perg. 2204 (caixa 2).
3. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Kastri Beliti» (S. X-XI).
4. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Un llistat que conté censos en espècie associats a peces de terra o partides -sembla que, almenys algunes, pertanyen a Castellbell-, que consta de dos paràgrafs: el primer, més extens, de 9 línies i una mica més (en total 68,5 cm. lineals), i el segon només de quatre i una mica més (en total uns 31,8 cm. lineals). Cada línia mesura 7'5 cm. de llargària. A sota encara hi ha quelcom escrit, en dos rengles, actualment il·legible, com a títol del que hi ha anotat més amunt.*
5. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
6. *Segona meitat del segle XVIII, c. 1773.*
7. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*
8. *Mitjans del segle XX, c. 1948- c. 1950. Escrit amb tinta de color negre i repassat posteriorment.*
9. *Inicis del segle XXI, c. 2008-2009.*
10. *et uxori sue Priciosa, afegit i sobrelineat.*
11. *que a O, per quem.*
12. *audiuit dominus capgirat, sota Borrellus presbiter. Tinta escorreguda.*

439

992, abril, 28.

Venda. *Mir i Llopard [= Llopart] venen a Malanyec, [= Malanyeu] una terra que tenen per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità, a l'Angle, [actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de tres sous.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 47.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 225, pàg. 211, *ex O*.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1629, pàg. 1161.

Montpetan¹

B. N° 499²

In nomine Domini. Ego Miro et Leopardus, uinditores sumus tibi Malanecus, emtor. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi terra nostra propria, qui nobis aduenit per comparacione, et est ipsa terra in comitatu Minorisa, in locum que uocant Monte Peitano, ad ipso Angulo. Et afrontat ipsa terra: de parte orientis in casas de me comparatore uel de domum Sancti Benedicti; et de meridie in terra de me comparatore; et de circi in roca fundata; et de occiduo in terra de Sendredo uel de me comparatore. Quantum istas III^{or} afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa nostra terra ab omni integritate propter precium solidos III quod tu emtor nobis dedisti et nos manibus nostris suscepimus. Est manifestum. Quem uero predicta terra que tibi uindimus de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestate, cum exio uel regresio suo. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare sed componat ipsa terra in duplo cum sua inmelioracione. Et in antea

ista uindicio firmis et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista uindicio IIII Kalendas Mai anno V regnante Ugo rege.

Sig+num Mirone. Sig+num Leopardus, qui ista uindicione fecerunt et firmare rogauerunt. Sig+num Seguiuinus. Sig+num Uu[i]scafredus. Sig+num Sendredus.

Seniofredus, monachus, qui ista + karta uindicionis fecit.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a*: Al dors: «Montpetan» (S. XI).
2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

440

992, maig, 4.

Venda. *Gonberga, dona, el seu fill i les seves filles: Bonadona, [dona] Eja, [dona] Trutel [= Truitelda]¹ [dona] i Guillem venen a Malanyec, [= Malanyeu] sacerdot, una peça de terra conreada i erma, que Gonberga té pel desè i els fills del seu pare, al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa.] a Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de vint-i-cinc sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 48.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 226, pàg. 212, ex **O**.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1630, pàg. 1162.

Montepetano²

B. N°. 657³

In nomine Domini. Ego Gonberga femina et filii uel filias meas his nominibus nomine Bonadonna et Ega et Truttel⁴ et Uuilelmus, nos simul in unum uinditores sumus tibi Malagnecus presbiter, emptore. Per hanc scriptura uindictionis nostre uindimus tibi pecia I de terra culta uel erma, qui nobis aduenit ad me Gonberga per meum decimum et ad nos infantes de genitori nostro, et est ipsa pecia de terra culta et erma in commitatu Minorisa, in locum quem dicunt Monte Petano. Et afrontat ipsa pecia de terra: de horiente in uinea de Fredario uel suos eres; de meridie similiter; de occiduo in terra de Uuadamiro uel de Durando; de circi in uinea de Fredario uel suos eres. Quantum histas afrontaciones includunt sic uindimus ipsa terra culta et erma ab integrum, cum exio uel regressio earum, in propter precium solidos XXV in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero predicta ipsa terra de nostro iuro in tuo tradimus dominio et potestate. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc ihsta carta uindicione fecimus si uenerimus ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare sed componamus tibi in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea hista carta uindictio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta hista carta uindictio IIII Nonas Madii anno V regnante Ugone rege.

Sig+num Gonberga. Sig+num Bonadonna. Sig+num Ega. Sig+num Truttel.⁵ Sig+num Uuilelmus, qui hista uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Oliba. Sig+num Dato. Sig+num Bellaron.

Adanagildus, leuita, qui ista carta scripsit et + die et anno quod supra.

1. Truitel *segons a*; Truitel·la *segons b*. *Vegeu les notes 4 i 5.*

2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Montepetano» (S. XII).
3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
4. *Truttel a O i segons b; Truitel segons a.*
5. *Truttel a O i segons b; Truitel segons a.*

441

992, maig, 16.

Venda. *Dat i la seva esposa Quíxol venen a Toderic una peça de terra erma que tenen per compra i per altre dret al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a la Planca de Sant Benet [prop dels Tres Salts, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de sis sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 121, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1632, pàg. 1163.

S. F. N° 4[?]¹

In nomine Domini. Ego Dato et uxor mea Chixilo uinditores sumus tibi Toderico, em[ptore. Per han]c scriptura uindicio[nis nostre] uindimus tibi pecia I de terra nostra propria, qui nobis aduen[it de compara]cione siue per quacumque uoce. Et est ipsa pecia de terra erma in comitatum Minorisa, ad ipsa Planca Sancti Benedicti. Et afrontat ipsa terra: de orientis in terra de nos uinditores; de meridie in roca uel in terra Sancti Benedicti; de hocciduo similiter; de circi in flumen Lubrigado. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa terra ipsa medietate ab omni integrietate, cum exio uel regresio suo, in propter precidum solidos VI in rem ualentem et nichil exinde non remansit. Est manifestum. Quem uero predicta terra de nostro iuro in tuo tradimus dominio potestatem ad omnia que facere uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista uindicio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista uindicio XVII Kalendas Iunii anno V regnante Ugo rex.

Sig+num Dato. Sig+num Chixilo, qui ista uindicio fecit et testes firmare rogauit. Sig+num Seniofredus. Sig+num Sperandeo. Sig+num Dolquido.

Sclua, presbiter, scripsit sub die et SSS anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

442

992, juny, 21.

Venda. *Ramon, [Ramon Borrell] comte [de Barcelona, Girona i Osona-Manresa] i marquès, fill de Borrell, [Borrell II] comte [de Barcelona, Girona i Osona-Manresa, i Urgell] ven a Mir, anomenat Marcuç, [= Marcús] sacerdot, un alou (cases amb cortis, horts, colomar, trull, morar, eres, casals, hortals, recs, terres, vinyes, vinyals, conreus i erms, molinars amb llurs caps i eixides d'aigües i resclosars i recs, i l'aigua del riu Cardoner, prats, pastures, boscs, garrigues, aigües i camins) que té per compra al comtat de Manresa, als termes dels castells de Godmar, [= Gomar] anomenat Castellet, [castell de Callús, actual municipi de Callús, comarca de Bages] i Súria, [actual municipi*

de Súrria, comarca de Bages] *pel preu de cent sous*.¹

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 125, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1635, pàgs. 1164 i 1165.

In nomine Domini. Ego Reimundus, comes et marchio, filius Borrellus, comes, uinditor sum tibi Mirone, presbitero, que uocant Marcucio, emptore. Per hac scripture uindicionis mee uindo tibi alaudem meum proprium, qui mihi aduenit per comparacione. Et est ipsum alaude, hid sunt: casas cum solos et superpositos et curtes et hortos et columbario et torculario et morario et areas et casalibus et hortilibus, reghibus uel regaribus uel subregaribus, et terras et uineas uel uinealibus, cultum uel eremum, molinaribus cum illorum caput aquis uel subtus aquis uel resclausares uel eorum reghibus uel regares uel subregares, et cum ipsa aqua qui discurrit per ipso flumine que uocant Cardosnario uel cum eorum discursis et pratis uel pascuis, siluis, garricis, aquis aquarum, ueductibus uel reductibus, in omnia et in omnibus, in comitatu Minorisa, in castro Godemare que uocant Castelleto uel infra eius terminos uel in castro Sorisa uel infra eius terminos. Et afrontat ipsa hec omnia qui est in castro Godemare supranominato que uocant Castelleto: de parte orientis in rio de Uineamala; de meridie similiter uel in ipso torrente qui discurrit antea ipsas casas de Fromalde usque in rio Cardosnario; de occiduo in strada qui pergit per ipsa Portella uel per ipsas casas de Daniele uel per sumitate de ipsa terra de Antizes usque ad ipso puio de Laurencio; de circi in puio Otario uel per ipsa serra usque in Buadella. Et per ipsum alium alaude quod est in Sorisa afrontat: de orientis in uilla Solariolos uel in ipsa strada qui pergit per ipso bosco de Argenzola usque ad Sancta Eulalia; de meridie in ipso rio uel in termines de Sancto Matheo usque ad ipsa strada qui pergit per ipsa serra usque ad castro Tallato; de occiduo in ipsos termines de castro Chozennario de ipsa serra de Castrotallato usque in Orriolos; de circi in ipsos termines de castro Edrale. Quantum infra istas VIII afrontaciones includunt sic uindo tibi ipsa omnia superius inserta ab omni integritate, cum exiis uel regressiis earum, cum omnes illorum afrontaciones sicut in meis scripturis resonat, quantum ibidem abeo uel ereditare debeo per alicuique uoce, in propter precium solidos C. Et nichilque de ipso precio apud te emtore non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta hec omnia quod superius resonat que tibi uindo de meo iure in tuo trado dominio et potestate ad abendi, uindendi, donandi seu eciam comutandi, et quicquid exinde facere uolueris in Dei nomine abeas plenam potestatem. Quod si ego uinditor aut ullusque omo qui contra ista uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat aut componam tibi predicta hec omnia in duplo cum omnem suam inmelioracione. Et in antea ista uindicione firma permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista uindicione XI Kalendas Iulii anno VI regnante Ugone rege.

Signum+ Reimundus, gratia Dei comes, qui ista uindicione feci et testes firmare rogauit. Signum+ Olibane. + Seniullus. Signum+ Mirone, presbiter. Signum+ Sancio. + Arnulfus, gratia Dei archidiaconus et aba. + Landerice, clericus. + Seniofredus, presbiter.

+ Uuilielmo, subdiacono, qui ista uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Segons a*: Per a la datació d'aquest document cal acceptar que l'escrivà calculà els anys de regnat d'Hug I des del 21 de maig de 987, data de la mort del rei Lluís V, i no pas des del 3 de juliol del mateix any, data de la unció reial. Així, aquest document ha de datar-se al 21 de juny de 992, i no pas de 993, de manera que Arnulf pogué signar-lo en la data esmentada amb els títols d'ardiaca i abat i pogué signar un altre document el 6 de novembre de 992 en la seva qualitat ja de bisbe de Vic (Doc. 1639). [*Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm.

1639, pàg. 1169].

443

992, agost, 25.

Venda. *Quíxol, dona, ven a Donadéu i la seva esposa [...] una peça de vinya que té del seu home, [...] difunt, al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de set sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1167.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 228, pàgs. 213 i 214, *ex O.*

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1637, pàgs. 1167 i 1168.

Montepetan¹

B. N.º. 628²

I[n nomine Domini. Ego Chixulo, femina, uinditrix sum uobis] D[on]adeus et uxor tua [..., emtores]. Per hanc scriptura uindictionis mee uindo uobis pecia de uinea, qui mihi aduenit de uiro [meo ...], qui est condam. Et est ipsa uinea in commitatu Minorisa, in locum que dicunt Monte Pet[ano]. Et afrontat ipsa uinea: de horientem in uinea de Seniofredus; de meridie in uinea de Ego uel in terra [de] Seniofredus; de occiduo in terra de Seniofredus; de circi in terra de Chilio uel eres suas. Quantum histas afrontationes includunt sic uindo uobis ipsa mea parte ab integrum, cum exio uel regressio earum, in propter precium solidos VII in rem ualentem et nichil exinde quod de ipso pretio aput uos emtores non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta hec omnia de meo iuro in uestro tradimus dominio et potestate. Quod si me uinditrix aut ullusque homo qui contra hanc hista uindictione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare sed compono uobis in duplo cum omnem suam inmeliorationem. Et in antea hista uindictio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta hista uindictio VIII Kalendas Setember anno VI regnante Ugone, rege.

Sig+num Chixulo, qui hista carta fecit et testes firmare rogauit. Sig+num Anselmus. Sig+num Seguinus. Oliba, subdiaconus +.*

Adanagildus, qui hista carta scripsit et SSS die et anno quod supra, cum litteras fusas.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Montepetan» (S. XII).

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

444

992, setembre, 30.¹

Venda. *Bella, dona, i els seus fills i les seves filles: Truitelda, [dona] Quíxol, [dona] Eldemar, [= Alomar] Mir i Company venen a Alba, dona, una terra que Bella té pel desè i els fills i les filles del seu pare, difunt, al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] al Pla de Bages, [actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de quaranta sous, a pagar en coses que ho valguin.²*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 49.

a. Reproducció fotogràfica de la signatura de l'escrivà, de vers 1966: ARAGÓ, Antoni M., "L'escrivania pública de Santes Creus a l'època post-fundacional", a *I Col·loqui d'Història del Monaquisme Català*, vol. II, apèndix, s. n.

b. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 229, pàgs. 214 i 215, *ex O.*

c. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1638, pàgs. 1167 i 1168.

Bages³

B. N.º. 788⁴

In nomine Domini. Ego Bella, femina, et filios uel filias meas, id sunt i[s]⁵ nominibus: Truitelde et Quixilo et Eldemare et M[iro et Companno, nos simul in unum uinditores sumus] tibi Alba, femina, emtrice. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi terram nostram propria, qui nobis aduen[it, ad me Bella per meum decimum, et ad filios uel] fileas de genitori nostro, qui est condam. Et est ipsa terra in comitatum Minorisa, in Campo Bages. Et adfrontat ipsa [terra: de oriente in ...; et de meri]die in terra de Bernado; et de occidiuo in terra de Borello; et de circi in estrada. Quantum infra istas afrontaciones inclu[dunt sic uindo hec omnia,] cum exio uel regresio suo, in propter precio solidos quaranta in re ualent. Et est manifestum. Quem uero iam predicta ipsa terra que [sic uindimus tibi de nostro iure in tuo tradimus] dominio et potestate ad omnia que facere uolueris. Quod si nos uinditores ad ullusque omo qui contra hanc ista karta uindici[onis uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uin]dicare set componat aut componamus tibi ipsa terra in dluplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista karta uindi[cionis firma permaneat modo uel omnique tempore.

Facta karta uindicionis II Kalendas Otuber anno VI° regnante Ugone rege.

Sig+num Bella. Sig+num Truite[Ide. Sig+num Quixilo. Sig+num El]demare. Sig+num Miro. Sig+num Companno, nos simul in unum qui hanc karta uindicionis fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+[num ... Sig+num ... Sig+num] Fruga.

Adroarius,⁶ qui hanc karta uindicionis scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. 992, octubre, 30 *segons a.*

2. *Pergamí deteriorat.*

3. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: « Bages » (S. XI-XII).

4. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

5. *La s manca a O.*

6. *Atroarius segons a.*

445

992, desembre, 11.

Venda. *Rímol, dona, ven a Loderic deu sorts de terra que té del seu pare al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de cinc sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1168.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 230, pàg.

215, ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1641, pàgs. 1170 i 1171.

In nomine Domini. Ego Rimulo, femina, uinditrix sum tibi Loderico, emtore. Per hanc scriptura uindicionis me uindo tibi sortes X de terra mea propria qui michi aduenit per ienitori meo, et est hec omnia in comitatum Minorisa, in Monte Peitano. Et afrontant ipsas pecias X de terra: de orientis in uinea Sancti Benedicti uel de me comparatore uel tuos eres; de meridie in summa rocha, de hocciduo in terra Sancti Benedicti uel de Seniofredus, de parte uero circi in uia uel in uinea de Lopardus uel eres suos. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindo tibi de ipsa hec omnia ipsa mea ereditate ab omni integrietate, cum exio uel regresio suo, in propter precidum solidos V in rem ualentem et nichil exinde non remansit. Est manifestum. Quem uero predicta hec omnia de meo iuro in tuo trado domineo potestatem ad omnia que facere uolueris. Quod si ego uinditrix aut ullusque homo qui contra hanc ista uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat in duplo cum omne suam inmelioracionem. Et in antea ista uindicio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista uindicio III Idus Dezember anno VI reingnante Ugo, rex.

Sing+num Rimulo, qui ista uindicione fecit et testes firmare rogauit. Sing+num Eldemares. Sing+num Abone. Sign+num Uuitardus.

Sclua, presbiter, scripsit sub die et SSS anno quod supra.

446

993, gener, 29.

Venda. *Ermemir, veguer, i la seva esposa Emma venen a Seniülf i la seva esposa Espetosa unes cases amb corts i colomar i trull, i terres, vinyes, horts, hortals, conreus i erms, amb arbres, que tenen per compra al comtat de Manresa, al terme del castell d'Oló, prop de Tresvics, [antiga parròquia de Sant Joan d'Oló, actual municipi de Santa Maria d'Oló, comarca de Bages] pel preu d'un bou i dos porcs.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 122, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1642, pàg. 1171.

In nomine Domini. Ego Ermemirus, uichario, et uxori mea Emmo, uinditores sumus uobis Seniulfus et uxori tue Spetosa, emptores. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi kasas cum curtes et cholubarario et torchulario et terras et uineas et ortis, ortalibus, cultum et eremum, cum omnia genera arborum, quod abemus in chomitatum Minorisa, in terminio de kastrum Olone, prope Tres Uicos. Et aduenit nobis de comparacione. Et afrontat: de oriente in terra de Eigolfo; de meridie in terra de Baio; de occiduo in ipsa chondamina de nos uinditores; de circi in estrata. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus uobis in ipsas kasas et curtes et cholubarario et torchulario et cum illorum solos et superpositos et ortis et terras et uineas, cultum et eremum, cum arboribus totum ab integre, cum exiis et regressiis earum, in propter precium bove I et porchos II. Et est manifestum. Et de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestate a facere omnia que uolueritis. Quod si nos uinditores aut ullus homo qui contra ista uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa omnia quod superius resonat in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista uindicione firma permaneat omnique tempore.

Facta ista uindicione IIII Kalendas Februarii anno VI regnante Ugo, rege.

Ermemirus +. Sig+num Emmo, qui ista uindicione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Francemiro. Sig+num Oliba. Sig+num Galindo.

Adaulfus, presbiter, qui ista uindicione scripsi et SSS die et anno quod supra.

447

993, febrer, 16.

Venda. *Rímol, dona, ven a Lodric [= Loderic] la seva heretat, quatre peces de vinya que té del seu pare al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità, [Montpeità - muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de dos sous i mig, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1169.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 231, pàg. 216, ex **O**.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1645, pàg. 1174.

Monte Petano²

B. N°. 639³

In nomine Domini. Ego Rimul, femina, uinditrix sum tibi Lodrico, emptore. Per hanc scriptura uindictionis mee uindo tibi IIII pecias de uinea, qui mihi aduenit de genitori meo. Et sunt ipsas pecias de uinea in comitatu Minorisa, in locum que dicunt Monte Petano. Et afrontant ipsas pecias IIII de uinea: de horiente in uineas Sancti Benedicti uel de te comparatore uel de tuos eres; de meridie in summa rocha; de occiduo in terra Sancti Benedicti uel de Seniofredus; de circi in uia uel in uinea de Lopardus uel eres suos. Quantum histas afrontaciones includunt sic uindo tibi ipsas pecias de uinea ipsa mea ereditate ab integrum, cum exio uel regressio earum, in propter precium solidos II et dimidium in rem ualentem. Et nichil exinde quod de ipso precio aput te emtore non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta hec omnia de hec ipsas pecias de uinea de meo iuro in uestro tradimus dominio et potestate. Quod si me uinditrix aut ullusque homo qui contra hanc hista uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare sed compono tibi in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea hista uindicione firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta hista uindictio XIII Kalendas Marcii anno VI regnante Ugone rege.

Sig+num Rimul femina, qui hista uindicione feci et testes firmare rogau. Sig+num Senio[fredus.]* Sig+num Uuadamirus, leuita. Ato, clericus +.* Acolitus +.*

Adanagildus, leuita, qui hista carta scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Monte Petano»(S. XII).

2. *Finals del segle terç del segle XVIII, c. 1760.*

448

993, febrer, 22.

Venda. *Toda i els seus fills [i les seves filles:] Trasgonça; [dona] Bonadona; [dona] Espetosa; [dona] Dod; [= Dot, Dou] Ermemir, sacerdot; Sunyer; Mir i la seva esposa Tudiscla; i Vivenç, venen a*

Teudalec, sacerdot, unes roques amb el glever i les terres al riu Llobregat, al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de deu sous, a pagar en coses que ho valguin.

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1170.

A. Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 80, Calaix 49-50 [abans: Calaix 26], «Rúbrica dels actes en pergamí», B. N°. 611.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 232, pàgs. 216 i 217, ex **O** i **A**.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1646, pàg. 1175.

B. N°. 611¹

In nomine Domini. Ego Tota, femina, et filiis meis his nominibus: Trasgonza et Bonadonna et Spetosa et Dodo et Ermemirus, sacer, et Suniarius et Miro et uxor mea Tudiscla et U[iue]ncius, uinditores sumus tibi Teudalecus sacer, emptore. Per hanc scriptura uinditionis nostre uindimus tibi de ipsa flumen Lubricato ipsas rochas cum ipso gleuario et ipsas terras qui ibidem sunt, qui nobis aduenit de comparacione uel per quacumque uoce. Et est ipsa omnia in comitatu Minorisa, in terminio de Monte Petano. Et afrontat hec omnia: de horiente in terra uel in uinea de Seniofredus; de meridie in stirpe de Altemirus uel de Christiana; de occiduo in rocha; de circi in strada uel in molino de te comparatore. Quantum histas afrontaciones inclundunt sic uindimus tibi ab integrum, cum exio uel regresio earum, in propter precium solidos X in rem ualentem. Et nichil exinde quod de ipso precio aput te emtor non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta hec omnia de nostro iuro in tuo tradimus dominio et potestate. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc hista uindicione uenerit aut uenerimus ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare sed componamus tibi in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea hista uindictio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta hista uindictio VIII Kalendas Marcii anno VI regnante Ugone, rege.

Sig+num Tota. Sig+num Trasgonza. Sig+num Bonadonna. Sig+num Spetosa. Sig+num Dodo. Sig+num Suniarius. Ermemirus, sacer SSS* Sig+num Miro. Sig+num Miro. Sig+num Tudiscla. Sig+num Uiuencius, qui hista uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Sendredus. Sig+num Tudisclo. Sig+num Uidal.

Adanagildus, sacer, qui hista carta scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

Commuta. *Enegó i la seva esposa Belluça commuten amb l'abat Senfred, [= Sinfreu] Adroer i el convent de Sant Benet [de Bages] mitja mujada de vinya que tenen per compra al comtat de Manresa, al terme de [la ciutat de Manresa, a] Vilamajor. [Viladordis, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] Amb el pacte que els commutants tindran la vinya i donaran a Sant Benet [de Bages] la meitat.*

[**O**]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 123, ex **O**.

- a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 233, pàg. 218, ex A.
- b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1647, pàgs. 1175 i 1176.

In nomine Domini. Ennego et uxor mea Beluza, comutatores sumus uobis Seniofredus, abba, et Adroarius uel ad cuncta congregatione Sancti Benedicti. Manifestum est enim quia placuit nobis nostrisque conuenit animis ut inter nos comutationem fecissemus de una semodiata de uinea uel de uno orto et ego Ennego et uxor mea commutauimus uobis ipsa uinea qui est in comitatu Minorisa, in apendicio de uila Maiore, qui nobis aduenit de comparacione. Et afrontat ipsa uinea: de horientem in uinea de Uuifredus, iudex; de meridie in uinea de Uenanzanu; de occiduo in uinea de nos comutatores; de circi similiter. Quantum histas afrontaciones includunt sic commutauimus uobis ab integrum, cum exiis uel regressiis earum, in tale conuentum quod nos comutatores teneamus ipsa uinea et donemus ad Sanctum Benedictum ipsa medietate. Quod si nos comutatores aut ullusque homo qui contra hanc comutationem uenerit aut uenerimus pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare sed componamus aut componat uobis in duplo cum omnem suam inmelioracionem et ista commutacio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta hista commutatio VII Kalendas Martii anno VI regnante Eugone rege.

Sig+num Ennego. Sig+num Beluza, qui ista comutacione fecimus et testes firmare rogauimus. Oliba, clericus SSS Ato, clericus SSS Sig+num Gumila.

Adanagildus, leuita, qui hista carta scripsi et SSS die et anno quod supra.

450

993, març, 20.

Venda. Ramon, [Ramon Borrell] comte [de Barcelona, Girona i Osona-Manresa] i marquès, ven a Riculf la parròquia de Sant Martí, [parròquia de Sant Martí de Mura, actual municipi de Mura, comarca de Bages] a la vall de Nèspola, al suburbi [= terme] [del comtat] d'Osona i al terme [del comtat] de Manresa. La té per herència paterna i per la seva funció de comte osonenc. Li ven el terme de la parròquia, amb l'església de Sant Martí (amb els seus altars, un dedicat a sant Pere i un altre a sant Iscle), juntament amb les esglésies sufragànies de Santa Maria de Palau de Vesa [parròquia de Santa Maria de Rocafort, actual municipi del Pont de Vilomara i Rocafort, comarca de Bages] i Sant Abundi i llurs delmes, primícies, oblacions i pertinences, pel preu de cinc-cents sous.

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1172.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1649, pàgs. 1176 i 1177.

Mureze¹

R. N.º. 213²

[In nomine] Dei et Saluatoris nostri Ihesucristi. Ego Raimundus, grati]a Dei comes ac marchiso, uinditor sum tibi Riculfo, emptore. Per hac scripture uinditionis mee uindo tibi parroechiam Sancti Martini qui est in ualle nuncupata Nespola. Est denique ista suprataxata parroechia in suburbio Ausonense, in confinio et in accessu Minorisa, et in procliuo et pertinentia de iamdita Nespola. Q[ui] mihi aduenit per genitores meos uel et per functionem comitatus mei predicto Ausonense qui ad sortem mee proprietatis cecidit per diuisionem et

cessionem patris mei Borrello, comite. Q[ue] afrontat: de parte horientis in ipsa paroechia de Laciaria, et pertingit usque in ipsa serra de Ulzina de Bonomiro; de parte meridiana conectit se cum parroechia de terra tu[a, et] pertingit usque in ipsa serra de castulo Petra; de parte occiduana coniungit se cum parroechia de Uaccaritas et de rio de Linares, et pertingit usque in flumen ex Lubricato; de plaga uero circi propagat se cum parroechia de Thalamancha, et pertingit usque in ipsa serra de Robore Bello. Quantum istas affrontationes includunt et his limitibus circummeunt sic uindo tibi in his omnibus ipsa predicta ecclesia et baselica Sancti Martini, cum altaris qui infra sunt consecratis in ueneratione Sancti Petri et commemoratione Sancti Aciscli, et cum alias baselicas huius domui sufraganeas, id est: Sancta Maria de Palatio de Auaicae et Sancti Habundi, simul cum decimis et primitiis earum uel oblationibus fidelium ac uniuersa eorum omnia munificentia su pertinentia, in propter pretium solidos quingentos, quod tu mihi dedisti et ego iam penes me accepi. Est manifestum. Quem uero predictas ecclesias et baselicas, primitias et decimas fideliumque oblationes ac munificentias cum supra libata parroechia, que tibi uindo, de meo iure in tuo trado dominio et potestate ad tuum plenissimum proprium. Ut quidquid exinde, agere, facereque uolueris, deliberatam licentiam in omnibus habeas et perfruas. Et si ego uinditor aut alicuius homo qui contra hoc uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uendicare sed componat aut componam tibi iamdicta omnia in duplo cum omnem suam adiectionem. Et in antea ista uinditio firma permaneat omnique tempore.

Facta uinditione XIII Kalendas Aprilis anno VI regnante Ugone rege, qui dux fuerit pridem.

+ Raimundus, gratia Dei comes ac marchisus, qui ista uinditione feci dactalisque firmaui, firmarique rogauit. S+m Guifredo. S+m Eldemar.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Mureze» (S. XII).

2. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

451

993, abril, 19.¹

Venda. *Mir ven a l'església de Sant Benet, [de Bages] per mitjà d'Ermengol, monjo, una sort de vinya amb una sort de terra, i, en un altre lloc, una peça de terra, que Mir té per compra i altre dret. La vinya i les peces de terra són al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] prop de Vilaclara, [Vilaclara -vila desapareguda; mas-, parròquia de Sant Martí de Torroella, actual municipi de Sant Joan de Torroella, comarca de Bages] pel preu de dotze sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 124, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 234, pàg. 218, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1651, pàg. 1178.

In nomine Domini. Ego Miro, uinditor sum a domum Sancti Benedicti, emptore. Per hanc scriptura uinditionis mee uindo tibi Ermengaudus monachus sorte I de uinea cum sorte de terra et in alium locum pecia I de terra, qui mihi aduenit per comparacione uel per quacumque <uoce>.² Et est ipsa uinea et ipsas pecias de terra in comitatu Minorisa, propre Uilaclara. Et afrontat: de orientem ipsa uinea cum ipsa sorte de terra in uinea de Sancti Benedicti uel in ferragenalo de Ermenisclo; de meridie in ipsa era de Ermenisclo; de occiduo in uinea de Sancto Benedicto; de circi similiter. Et ipsa alia pecia de terra afrontat: de horientem in terra de Sancto

Benedicto; de meridie et de occiduo et de circi similiter. Quantum histas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ab integrum, cum exio uel regressio earum, in propter precium solidos XII in rem ualentem et nichil exinde quod de ipso pretio apud te emptore non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta hec omnia de meo iuro in tuo trado dominio et potestate. Quod si me uinditor aut ullusque homo qui contra hanc ista uindictione uenerit non hoc ualeat uindicare sed compona aut componat tibi in duplo cum³ omnem suam inmeliorationem. Et in antea histia uindictio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista uindictio XIII Kalendas Madii anno VI regnante Eugone, rege.

Sig+num Mirone, qui histia uindictione feci et testes firmare rogau. Ato, leuita +. Oliba, subdiaconus +. Seniofredus, subdiaconus +.

Adanagildus, sacer, qui histia carta scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. 29 segons a.
2. uoce manca segons A.
3. cum repetit segons A

452

993, octubre, 3.

Donació testamentària. *Godgeua, anomenada Bonamoça; Guitiza, sacerdot; Mir; Godmar; [= Gomar] i Maier, marmessors de Renard, [= Renat] difunt, donen a l'església de Sant Benet [de Bages] uns casals, unes terres conreades i ermes i una peça de vinya que els esmentats marmessors tenen per voluntat expressada verbalment, per testament i pel seu judici. Tot és al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] al Pla de Bages. [actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] Ho donen per Déu i per al remei de l'ànima de l'esmentat Renard. [= Renat]*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1173.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 80, Calaix 49 i 50 [abans: Calaix 26], «Rúbrica dels actes en pergami», B. N°. 114.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 235, pàg. 219, ex **O** i **A**.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1658, pàgs. 1182 i 1183.

Bages¹

In nomine Domini. Ego Godegeua, que uocant Bonamuza, et Guitazane, presbiter, et Mirone et Godmar et Maier, qui sumus manumissores de condam Renuardi, propter Deum et remedium anime sue donatores sumus ad domum Sancti Benedicti, id sunt casalibus et terras et pecia I de uinea, qui nobis aduenit ad nos manumissores per suum uerbum et suum testamentum et per suum iuditium. Et sunt ipsos casales et ipsas terras cultas uel ermas et ipsa pecia de uinea in comitatu Minorisa, in ipso Campo de Bages. Et afrontat ipsa omnia: de horientem in terra de Trasganza uel de Donnucius; de meridie in torrentem qui discurrit uel in terra de Bonamuza uel suos eres; de occiduo in ipsa casa de Bernardo uel in suas terras uel in uineas; de circi in terra de Seniefredus uel de Marcucius. Quantum histas afrontaciones includunt sic donamus ad domum Sancti Benedicti propter Deum et remedium anima de Renouardi ad proprium, cum exio uel regressio earum. Quod si nos manumissores aut ullusque homo qui contra hanc histia donatione uenerimus aut uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare sed componamus adque componat ad domum Sancti Benedicti in duplo cum omnem suam inmeliorationem. Et in antea

hista donatio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta hista donatio V Nonas Octobris anno VII regnante Ugone rege.

Sig+num Godgeua, que uocant Bonamoza. + Uuitizane, presbiter SSS* Sig+num Mirone.
Sig+num Godmar. Sig+num Maier, qui hista donationem fecimus et testes firmare rogauimus.
Sig+num Fedancius. Sig+num Adroarius. Sig+num Martinus.

Adanagildus, sacer, qui hista carta scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Bages» (S. XII).

453

993, desembre, 25.

Donació. *Ajo, dona, coneixedora que l'almoïna allibera l'ànima de la mort, dóna al monestir de Sant Benet [de Bages] un alou (cases amb cort i hort, terres i vinyes, conreus i erms) que té del seu pare i de la seva mare al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità. [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] El retindrà mentre visqui i donarà la tasca al monestir, el qual el posseirà a la seva mort, juntament amb el seu fill Vivenç.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1174.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 236, pàgs. 220 i 221, ex **O**.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1665, pàgs. 1186 i 1187.

Monte Pe[ta]no¹

B. N.º. 401²

In nomine Domini. Ego Aio, femina, donatrix. Magnum et satis licitum esse uidetur domum Dei honorare atque concedere. Audientes predicacionem et admonita Sanctorum Patrum quia elemosina a morte liberat anima, cognoscente me peccati macula onusti de superna celorum supplicantes eius misericordia, ut pius et misericors sit Deus in peccatis meis, propterea concedo atque trado ad domum Sancti Benedicti cenobii casas cum curte et orto, terras et uineas, cultas et ermas, qui mihi aduenit de genitore uel de genitrice mea. Et sunt ipsas casas et ipsa curte cum ipso orto et ipsas terras et ipsas uineas in comitatu Minorisa, in locum que dicunt Monte Petano. Et afrontant ipsa hec omnia: de horientem in uineas Sancti Benedicti, ad ipso Angulo; de meridie in flumen Lubriccato; de occiduo in rio Sancti Fructuosi; de circi in uia qui pergit ad ipsos ortos uel in rocha. Quantum histas afrontaciones includunt sic dono ad domum Sancti Benedicti ipsa mea parte ab integrum, in tale uidelicet ratione quod ego Aio teneam et possideam ipsum iamdictum alaude in uita mea et donare faciam ipsa tasca ad domum Sancti Benedicti. Et post obitum meum remaneat ad proprium ad domum Sancti Benedicti cum filio meo nomine Uiuentius si a Domino placuerit quia uiueret filio meo, aut si non remaneat ad Sancti Benedicti propter Deum et remedium anime mee uel remedium animas de genitori uel de genitrice mea, abbatis enim et monachi seruientes Sancti Benedicti ita obtineant sicut ceteris alaudibus. Quod si ego donatrix aut ullusque homo qui contra hanc hista donatione seu largicione uenerit aut uenerat ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare sed compono atque componat ad domum Sancti Benedicti in duplo cum omnem suam inmeliorationem et qui iam se extrahere uoluerit ipsum iamdictum alaude ad Sancta Dei Ecclesia ira Dei incurrat et cum Iuda Scarioht in infernum

participationem abeat et ad Sanctas Dei Ecclesias extraneus efficiat, et postea hista donatio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta hista donatio VIII Kalendas Ianuarii anno VII regnante Ugone rege.

Sig+num Aio, femina, qui hista donatio fecit et testes firmare rogauit. Sig+num Oliba. Sig+num Domenicus. Uuadamirus, leuita SSS*

Adanagildus, sacer, qui hista carta donatione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Monte Pe[ta]no» (S. XII).

2. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

454

[985, agost - 994, febrer, 27]

Concessió pontifícia. *El papa Joan [XV] concedeix a Riculf, als seus fills i als altres consanguinis que pugui tenir, a perpetuïtat, les terres, les vinyes i els altres béns que li concedí el seu germà Oldomar. [= Alomar] Riculf i els seus descendents hauran de pagar anualment deu sous de diners a l'església dels sants apòstols Pere i Pau. [de Roma]*¹

[O].* Original no localitzat; se'n conserva fotografia (cf. a). L'any 1926 era a Barcelona, Biblioteca de la Universitat (UB), fons de Sant Benet de Bages.

a. KEHR, Paul, *Die Ältesten Papst'Urkunden Spaniens: erläutert und Reproduziert*, [= Els més antics documents papals espanyols: comentari i reproducció] núm. XII (b), pàg. 61, amb fotografia (Taf. XII) (Berlin 1926), ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1725, pàg. 1225.

In nomine summi Dei et Saluatoris nostri Iesu Christi et Spiritus Sancti. Ego igitur Iohannes, episcopus, seruus seruorum Dei, auctoritate Dei et Domini nostri Iesu Christi et beatissimorum apostolorum Petri ac Pauli, concedimus tibi tuisque filiis ac consanguineis amodo et usque in finem mundi tenendi et possidendi ipsas terr[as] et uineas uel omnia que tibi concessit sanctę memorie fr[at]er tuus Oldomari ad te Riccholfę. Ita sane ut omni anno decem solidos ex denarii quas uestris in partibus perrexerint pensionem in ecclesia Beati Petri apostoli et coapostolo eius Paulo dirigatis uos uestrosque qui perstiterit.

1. *P. Kehr atribueix aquest document, bé que amb un interrogant, al papa Joan XIX (1024-1033). El tipus d'escriptura que mostra la reproducció fotogràfica, però, fa creure -seguint el criteri paleogràfic d'A. M. Mundó- que més aviat s'ha d'atribuir al papa Joan XV (agost 985 - 1 abril 996). Això és confirmat per l'anàlisi interna del document, que s'ha de relacionar amb el que porta data del 6 de setembre de 979, on consta que Guifred i Riculf donaren a Sant Pere de Roma, o, cosa que és el mateix, a Sant Benet de Bages, el castell de Mura amb la vall de Fontfreda, béns sobre els quals retingueren l'usdefruit al servei de Sant Pere de Roma (núm. 292). Es tracta de béns que els esmentats Guifred i Riculf havien comprat al comte Borrell II en 976 i 977 (núms. 256 i 269). Riculf, a més, comprà la parròquia de Mura al comte Ramon Borrell I en 993 (núm. 450). S'ha pogut reduir més el marge màxim de la datació d'aquest document tenint en compte que el 28 de febrer de 994 ja apareix el seu probable fill i hereu, Radulf, que juntament amb la seva mare Ermengarda, anomenada Bonadona, adquireix dels comtes Ramon Borrell I i Ermesenda l'església i la parròquia de Santa Maria de Palau de Vesa, l'actual Rocafort (núm. 455)*

Venda. *Ramon*, [Ramon Borrell] *comte* [de Barcelona, Girona i Osona-Manresa] *i la seva esposa Ermesends*, [= Ermesenda] *comtessa*, [de Barcelona, Girona i Osona-Manresa] *venen a Ermengarda, anomenada Bonadona, i al seu fill Radulf*, [= Raül, Rodolf] *levita, l'església i la parròquia de Santa Maria de Palau de Vesa*, [parròquia de Santa Maria de Rocafort, actual municipi del Pont de Vilomara i Rocafort, comarca de Bages] *amb els delmes, les primícies i les oblacions dels fidels a tot el terme parroquial, que és al comtat d'Osona i al comtat de Manresa, a la vall de Nèspola, al terme de Sant Martí*. [parròquia de Sant Martí de Mura, actual municipi de Mura, comarca de Bages] *I en un altre lloc els venen, als esmentats comtat d'Osona i comtat de Manresa, al Bosquet, al terme de Vaquerisses*: [actual municipi de Vacarisses, comarca de Vallès Occidental] *cases, corts, horts, hortals, terres, vinyes, arbres glaners, boscs, garrigues, roques, muntanyes, aigües, pastures, camins i tots els censos que hi reben. Tot pel preu de sis peses.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1171.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1670, pàgs. 1190.

Carta de ipsa parrochia de Palaza de Ueca uel de Boscheto¹

R. N.º. 333²

In nomine Domini. Ego Reimundus, comes, et uxori mea Ermesends, comitissa, uinditores sumus uobis Ermengarda, que uocant Bonadonna, et filii tuo Randulfo, leuita, emtores. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus uobis ecclesia que uocant Sancta Maria, simul cum ipsa parrochia que dicunt Palaz Aueiza, cum decimis et primiciis et oblaciones fidelium, cum suis terminis et suis aiacenciis quem ad predicta ecclesia pertinet. Et est ipsa parrochia in comitato Ausona uel in comitato Menresa, in locum que dicunt ualle Nespola, in apendicio Sancti Martini. Et in alio loco uindimus uobis in predicto comitato Ausona uel in comitato Menresa, in locum que dicunt Boschet siue in terminos de Uacheiricias, kasas, curtes, ortos, ortalibus, terras, uineas, arboribus clandestinis, siluis, garriciis, rupibus, montibus, aquis aquarum, pascuis, uiaductibus uel reductibus et omnem censum quod exinde exiit uel exire debuerit, omnia et in omnibus, quantum ibidem abemus uel abere debemus per qualicumque uoce. Qui afronta hec omnia: de parte orientis in rio de ualle de Lauros usque in petra de Grumouino; et de meridie in terminio de Euolesa, et iungit se usque in rio de Macianas et peruadit usque ad Mataciad; et de occiduo in termine de Uacheiricias, et uadit usque ad ipsum alaude de Galindo uel a castrum Cunilio; de parte uero circi similiter in termine de Uacheiricias, et uadit per ipsas artigas de Cagapocs usque in ualle de Bastones. Quantum infra istas predictas afrontaciones includunt sic uindimus uobis hec omnia superius scripta totum ab integrum, cum exiis uel regressiis earum, in propter precium pesas VI in rem ualente. Et nichil exinde precium apud uos emtores non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta hec omnia superius scripta de nostro iure in uestro tradimus dominio a potestate abendi, donandi, uindendi et quiquid exinde facere uel uindicare uolueritis sine blandimento de ullum oinem uel femina, in Dei nomine liberam abeatis potestatem. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra hac ista scriptura uindicione uenerit pro inrumpendum aut nos uenerimus non hoc ualeat uindicare set componat aut componamus hec omnia superius scripta in duplo cum omnem suam inmelioracione. Et in antea ista scriptura uindicione firma permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista³ scriptura uindicione II Kalendas Marcii anno VII quod Ugone rege cepit regnare.

Sign+um Reimundus, comes. Sign+um Ermesinds, cometisa, qui ista scriptura uindicione

fecimus et testes firmare rogauimus. Sign+um Bonefilii. Sign+um Seniofredus. SSS Geribertus SSS* Arnulfus, acsi indignus gratia Dei episcopus et aba SSS.*

SSS Teudericus, presbiter, qui hac ista scriptura uindicionis scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a*: Al dors: «Carta de ipsa parrochia de Palaza de Veca uel de Boscheto» (S. XI-XII).
2. *Finals del segle terç del segle XVIII, c. 1760.*
3. *ista repetit a O.*

456

994, setembre, 2.

Venda. *Sendred*, [= Sindreu] *anomenat Domnuç*, ven a *Renard* [= Renat] i la seva esposa *Bonamoça unes cases, cortis, torre, horts amb arbres, ceps, fonts, terres i vinyes, conreus i erms i garrigues que foren de Ramir, sacerdot, que té per compra i per altre dret al comtat de Manresa, al terme del castell de Bellid*, [castell de Castellbell, actual municipi de Castellbell i el Vilar, comarca de Bages] *pel preu de dues peses d'or.*¹

O.* Barcelona, BC, Secció de manuscrits i arxiu, Perg. 35 R. 2201 (Antic Top.: Caixa 2).²

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1677, pàgs. 1193 i 1194.

[Kastri Beliti]³

[G. N^o. ...]⁴

N. 231 segons lo Indice nou⁵

993. Castellbellid.⁶

2201⁷

Perg. 35⁸

In nomine Domini. Ego Senderedus, que alium nomen uocant Donduz, uinditor sum tibi Ranouardus et ux[ori] tue Bonamoza, emtores. Per hanc scriptura uinditionis meae uindo uobis casas et curtes et turre cum suo edificio et ortos et arboribus et uides et fontes, terras et uineas, cultum uel ermm, garriciis,⁹ omnia in omnibus qui¹⁰ infra est. Et est hec omnia in comitatum Menorense,¹¹ in terminio de castro Bilido. Et aduenit mihi per mea comparatione siue per hullaque uoce. Et affrontat¹² hec omnia: de parte circii in alaude de Marino et de Marcuz; de orientis in uineas de Sidela siue in ipso torrente; de meridie in alaude de Oliba uel de Sidela; de occiduo in sumita¹³ de monte Alaro. Quantum in istas affrontationes includunt sic uindo tibi ipsas casas et curtes et ortos cum arboribus et ipsa turre et terras et uineas ermas, cultum, gariciis, in omnia et in omnibus qui¹⁴ fuit de Ranomirus, presbiter, totum ab integrum, cum exio uel regrexio suo, in propter precium pesas duas de auro, quod uos emtores precium mihi dedistis, et ego uinditore de uos manibus meis accepit. Et est manifestum. Quem uero predicta hec omnia quem uobis uindo de meo iuro in uestro trado dominio et potestatem ut quicquid exinde facere uel uindicare uolueritis, libera in Dei nomine abeat potestatem a proprio. Quod si ego uinditor aut ullusque homo qui contra hanc ista uinditione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare sed componat aut componam uobis hec omnia suprascripta in duplo cum omnem suam

immeliolatione. Et in antea ista uinditio firmam permaneat modo uel omnique tempore.

Facta uinditione IIII Nonas Septembris anno VIII regnante Hugone magno rex.

Senderedus,¹⁵+ * qui hec uinditione fecit et firmare rogauit. S+num¹⁶ Dela. Sig+num¹⁷ Rodier. Sig+num¹⁸ Seniofredus.

(Crismó) Elias, sacer, qui hec scripsit et sub SSS et die et anno quod supra.

1. *Presenta una textura encartrada, amb ondulacions. Es van practicar un o dos forats al marge esquerre (anvers) del pergami per a passar-hi un cordill. S'aprecien diversos sècs verticals. El pergami anava enrotllat i lligat. Provenent de l'Arxiu de Sant Benet de Bages, cal. 21, núm. 231.*

2. *Segons a*: Barcelona, BC, Arxiu, perg. 2201 (caixa 2).

3. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. No es llegeix actualment.*

4. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760. No es llegeix actualment.*

5. *Segona meitat del segle XVIII.*

6. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*

7. *Mitjans del segle XX. Escrit amb tinta de color negre.*

8. *Inicis del segle XXI, c. 2008-2009. Escrit amb llapis.*

9. *garriciis a O, gariciis segons a.*

10. *qui a O, que segons a.*

11. *no és clar si és Menorense o Minorense a O. Tot i que ambdues formes són, a més d'inusuals, incorrectes, hauria de ser Minorense; Menorense segons a.*

12. *abreviatura incompleta (affrō) a O.*

13. *mot incomplet (sumita) a O.*

14. *qui a O, que segons a.*

15. *Senderedus en majúscules a O.*

16. *Sig+num segons a.*

17. *Sig+num segons a.*

18. *Sig+num segons a.*

457

994, setembre, 18.

Venda. *Argela i la seva esposa Galeia venen a Adroer i la seva esposa Quinverga una peça de terra que tenen per herència al comtat de Manresa, al terme del castell de Bellid, [castell de Castellbell, actual municipi de Castellbell i el Vilar, comarca de Bages] pel preu de tres sous, a pagar en coses que ho valguin.¹*

O.* Barcelona, BC, Secció de manuscrits i arxiu, Perg. 35 R. 2200 (Antic Top.: Caixa 2).²

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1678, pàgs. 1194 i 1195.

kastrī Beliti³

G. N° 98.⁴

[N. ... segons lo Indice nou]⁵

995. Castellbellid.⁶

2200⁷

Perg. 35⁸

In nomine Domini. Ego Argela et uxori sue Galleia, uinditores sumus uobis Adrouero et uxori sue Chindeuerga, emtores. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus uobis pecia I de terra culta, nostra propria, qui nobis aduenit de parentorum uel per quacumque uoce. Et est ipsa terra in comitatum Minorisa, in terminio de castrum Bellido. Et afrontat ipsa terra: de parte orientis in terra de nos emtores; et de meridie et de occiduo et de circi similiter, in nos emtores. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa terra ab integrum, cum exio uel regressio suo, in propter precium solidos III in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero ipsa terra predicta de nostro iure in uestro tradimus dominio et potestatem ad omnia que facere uolueritis. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra hanc ista carta uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa terra in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista carta uindicio firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista carta uindicione XIII Kalendas Hoctuber anno VIII regnante Hugone reie.

Sig+num Argela. Sig+num Galleia, qui ista carta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Sauarigo. Sig+num Argemiro. Sig+num Endalego.

Borrellus, presbiter, qui ista carta uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Es va practicar un forat al marge esquerre (anvers) del pergami per a passar-hi un cordill. S'aprecien diversos sècs verticals. El pergami anava enrotllat i lligat. Provenent de l'Arxiu de Sant Benet de Bages, cal. 21, núm. 232.*
2. *Segons a:* Barcelona, BC, Arxiu, perg. 2200 (caixa 2).
3. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Kastri Beliti» (S. X-XI). *Gairebé no es llegeix actualment.*
4. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
5. *Segona meitat del segle XVIII. No es llegeix actualment.*
6. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver de Sant Benet de Bages).*
7. *Mitjans del segle XX. Escrit amb tinta de color negre.*
8. *Inicis del segle XXI, c. 2008-2009. Escrit amb llapis.*

458

994, setembre, 18.

Donació. *Adroer i la seva esposa Quinverga donen al seu fillol Higilà [= Agelà, Aixelà] una peça de terra que tenen per compra al comtat de Manresa, al terme del castell de Bellid. [castell de Castellbell, actual municipi de Castellbell i el Vilar, comarca de Bages] Ho fan per al remei de les seves ànimes.*¹

O.* Barcelona, BC, Secció de manuscrits i arxiu, Perg. 39 R. 2199 (Antic Top.: Caixa 2).²

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1679, pàg. 1195.

Kastri Beliti³

[G. N°.] **99.**⁴

[N. ... segons lo Indice nou]⁵

Bleda⁶

995. Castellbellid.⁷2199⁸**Perg. 39**⁹

In nomine Domini. Ego Adrouario et uxori sue Chindeuerga tibi Higila. Quia nullus quoquegentis imperio nec suadentis ingenio set propria expontanea nobis hoc elegit bona uoluntas ut cartam donacionis fecissemus ad Higila, filiolo nostro, propter Deum et remedium animas nostras, sicuti et facimus, de una pecia de terra culta nostra propria, qui nobis aduenit de comparacione. Et est ipsa terra in comitatum Minorisa, in terminio de castrum Bellido. Et afrontat ipsa terra: de parte orientis in terra de Languardo; et de meridie in terra de nos donatores et in ipso aragallo; et de occiduo in terra de Argeleua uel filios suos; et de circi in terra de Languardo. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic donamus tibi ipsa terra ab integrum, cum exio uel regressio suo, in propter proprio. Et est manifestum. Quem uero ipsa terra predicta de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestatem ad omnia que facere uolueris. Quod si nos donatores aut ullusque omo qui contra hanc ista carta donacionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa terra in duplo cum omnem suam immelioracionem. Et in antea ista carta donacio firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista carta donacione XIII Kalendas Hoctuber anno VIII regnante Hugone reie.

Sig+num Adrouero. Sig+num Chindeuerga, qui ista carta donacione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Sauarigo. Sig+num Argemiro. Sig+num Hisimberto.

Borrellus, presbiter, qui ista carta donacione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Es va practicar un forat rodó (2 mm de diàmetre) al marge esquerre (anvers) del pergamí per a passar-hi un cordill. S'aprecien diversos sècs verticals. El pergamí anava enrotllat i lligat. Hi ha quatre o cinc forats més escampats pel text, en general petitíssims -només visibles a contrallum- (el més gran no és major que l'anterior), que no afecten cap lletra. Provenent de l'Arxiu de Sant Benet de Bages, cal. 21, núm. 233.*

2. *Segons a: Barcelona, BC, Arxiu, perg. 2199 (caixa 2).*

3. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a: Al dors: «Kastri Beliti» (S. X-XI).*

4. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760. Segons a: G. 99.*

5. *Segona meitat del segle XVIII.*

6. *Segona meitat del segle XVIII. Escrit amb tinta de color marró clar.*

7. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*

8. *Mitjans del segle XX. Escrit amb lletres de plantilla amb tinta de color negre i repassat posteriorment.*

9. *Inicis del segle XXI, c. 2008-2009. Escrit amb llapis.*

459

994, setembre, 28.

Venda. *Quinverga, dona, ven a Ejolf una terra erma que té del seu home, difunt, al comtat de Manresa, al [terme del] castell de Montdony/Montdó, [castell de Castelltallat, actual municipi de Sant Mateu de Bages, comarca de Bages] pel preu d'un sou, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1175.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1680, pàgs. 1195 i 1196.

In nomine Domini. Ego Chinuerga, femina, uinditor sum tibi Eigolfo, emptore. Per hanc scriptura uindicionis me uindo tibi terra erma, qui mihi aduenit de uiro meo qui est conda. Et est in comitatum Menresa, in castro Montedonno. Et afrontat: de orientis in torrente qui discurrit; et de meridie in terra de Susana uel de eredes; et de occiduo in terra de me comparatore; et de circii in terra de Gouuino uel de eredes suos. Quantum in istas affrontaciones includunt sic uindo tibi ipsa terra ab integrum cum exio et regresio suo propter precium solidos I in rem ualentem. Et est manifestum. Quod si ego uinditor aut ullusque omo qui ista scriptura disrumpere uoluerit non hoc ualeat uindicare set in duplo componat ipsa terra cum omnem suam inmeliacionem. Et in antea ista uindicio firma sit, permaneat omnique tempore.

Facta ista carta uindicionis IIII Kalendas October anno VIII regnante Ugo rege.

S+num Chinuerga, qui anc ista carta fecit et firmare rogauit. S+num Guilgelmo. S+num Miro. S+num Sabrone.

S. Giscafredus, presbiter, qui ista carta scripsit et SSS die et anno quod supra.

460

994, novembre, 28.

Venda. *Odric [= Oderic] i la seva esposa Ricol [= Ricou] venen a Malanyec [= Malanyeu] sacerdot, una peça de terra erma que Odric [= Oderic] té del seu pare i Ricol [= Ricou] pel desè al comtat de Manresa, a Montpeità [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de dos sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 127, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 237, pàg. 221, ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1685, pàg. 1199.

S. F. N° 469¹

In nomine Domini. Ego Odrigo et uxori mea Richulo, uinditores sumus tibi Malagnecus, sacer, emtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi pecia I de terra erma, qui nobis aduenit ad me Odrigo de genitore meo et ad me Richulo per meum decimum. Et est ipsa terra in commitatu Minorisa, in locum que uocant Monte Petano. Et afrontat ipsa pecia de terra: de horientem in terra de me comparatore; de meridie in rocha; de occiduo in terra de Uuifredus; de circi in ipso cingulo uel in terra de me comparatore. Quantum histas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ab integrum, cum exio uel regressio earum, in propter precium solidos II in rem ualentem et nichil exinde quod de ipso precio apud te emptore non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta hec onmia de nostro iuro in tuo tradimus domino et potestate. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hac hasta uindicione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare sed componamus tibi in duplo cum omnem suam inmeliacionem. Et in antea hasta uindictio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta hasta uindictio IIII Kalendas December anno VIII regnante Ugone rege.

Sig+num Odrigo. Sig+num Richulo, qui hasta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Anselmus. Sig+num Sentrigo. Sig+num Salamone.

Adanagildus, sacer, qui hasta carta scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

461

995, febrer, 10.

Venda. *Sanç i la seva esposa Meravella venen a Ejolf i la seva esposa Arielda una terra conreada i erma que tenen per aprisió al comtat de Manresa, al [terme del] castell de Montdony/Montdó, [castell de Castelltallat] als Calmeixs, [cal Biosca -mas-, parròquia de Castelltallat, actual municipi de Sant Mateu de Bages, comarca de Bages] pel preu de quatre sous i mig, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1176.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1688, pàg. 1201.

S. A. N°. 115¹

[In nomine Domini. Ego] Sanco et uxor mea Mirauella, uinditores sumus uobis Eigolfo et uxori sue Arielde, emptores. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus uobis terra culta et erma, qui nobis aduenit de aprisione, et est in comitatum Menresa, in castro Montedonno, ad ipsos Calmego. Et affrontat: de orientis in terra de Recharedo; et de meridie in terra de Odesindo; et de occiduo in torrente; et de circii in terra de uos comparatores. Quantum in istas affrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa terra ab integrum, cum exio et regresio suo, propter precium solidos IIII et medium in rem ualentem. Et est manifestum. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui ista scriptura disrumpere uoluerit non hoc ualeat uindicare set in duplo componat aut componamus ipsa terra cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista uindicio firma sit permaneant omnique tempore.

Facta ista carta uindicionis IIII Idus Februarii anno VIII regnante Ugo rege.

Sig+num Sanco. Sig+num Mirauella, qui anc ista carta uindicione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Degno. Sig+num Odesinde. Sig+num Sengolfo.

S. Giscfredus, presbiter, qui ista carta scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

462

995, març, 5.

Venda. *Dadil [= Dadila] [dona] ven a Ermera [dona] la meitat d'una peça de terra conreada que té del seu pare i la seva mare, difunts, i per altre dret al comtat de Manresa, al terme del castell de Falc, [castell de Fals] prop de la torre Blanca, [parròquia de Fals, actual municipi de Fonollosa, comarca de Bages] pel preu de tres sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 51.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1690, pàg. 1202.

S. A. N°. 218¹

In nomine Domini. Ego Dadil, uinditri[ce,] sum tibi Ermero, emtr[ice]. Per hanc scriptura

uindicionis mee uindo tibi pecia de terra chulta, mea propria, qui michi aduenit per genitori meo uel genetri[ce] qui sunt condas uel per quacumque uoce. Et est ipsa pecia de terra chulta in comitatu Minorisa, in terminio de kastrum Falcus, prope ipsa turre Blanka. Qui afrontad ipsa terra: de oriente in terra de te comparatore; de meridie in istrata; de hocciduo in torrente; de circii in rio de Falcus. Quantum in istas afrontaciones incllu[d]unt sic uindo uobis ipsa medietate ab omne integrietate, cum exios et regresios earum, in propter precium solidos III in rem ualentem. Et nichil que de ipsum precium apud me emtrice non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta ipsa pecia de terra de meo iuro in tuo trado domino potestate ad omnia facere que uolueris. Quod si ego uinditrice and ullusque omo qui contra hanc ista karta uindiccione uenerit pro inrumpendum non oc ualeat uindikare set componad tibi ipsa hec omnia in duplo cum omne suam inmelioracione. Et in antea ista karta uindiccione firma et stablis permanead omnique tempore.

Facta ista karta uindiccione III Nonas Marcii anno VIII regnan[te] Ugo magno rege.

Sig+num Dadil, qui ista karta uindiccione fecit et teste[s] firmare rogauit. Sig+num Petro. Sig+num Suniario.

Marchucio, sacer, qui ista karta uindiccione rogatus scripsit et SSS di[e] et anno quod supra.

1. Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.

463

995, abril, 19.¹

Venda. *Guadamir i la seva esposa Advira [= Elvira] venen a [...] sacerdot, una peça de terra conreada que tenen per compra al comtat de Manresa, al terme de [la ciutat de Manresa, a] Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu d'un sou, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1177.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 238, pàg. 221 i 222, ex **O**.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1693, pàg. 1204.

Mont Petan²

In nomine Domini. Ego Gua[damirus] et uxor mea Adouira, uinditores sumus tibi [...], presbiter, entore. Per hac scripture uindicionis nostre uin[dimus tibi pecia de terra] culta nostra propria, qui nobis aduenit de comparacione. Et est ipsa terra [in co]mitatu Minorisa, in terminio de Monte Peitano. Et afrontat ipsa terra: de oriente in terra de me comparatore; de meridie et de occiduo in uinea de Fredario; de circi in terra Sesemundo. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa pecia de terra ab integrum, cum exio uel regressio suo, in precio solido I in rem ualentem et nichil exinde non remansit. Est manifestum. De nostro iure tradimus domino et potestatem. Quod si nos uinditores aut uullus omo qui contra hanc ista uindiccione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare sed componat ipsa terra in duplo cum suam inmelioracione. Et in antea ista uindiccione firma permaneat omnique tempore.

Facta uindiccione XIII Kalendas Madii anno VIII regnante Hugone rege.

Sig+num Guadamirus. Sig+num Adouira, qui ista uindiccione fecimus et firmare rogauimus. Ermengaudus, clericus +.* Sig+num Karlus. Sig+num Huifredus.

+ Bancius, sacer, qui ista uindiccione scripsit SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Mont Petan» (S. XII).
2. *Amb data de 17 de febrer segons a.*

464

995, maig, 14.

Venda. *Quíxol i els seus fills Llopard [= Llopart] i Francemir venen a Sentalec una peça de terra que Quíxol té pel desè i els seus fills del seu pare i de la seva mare, al comtat de Manresa, al terme de [la ciutat de Manresa, a] Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de set sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1178.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 239, pàgs. 222 i 223, *ex O.*

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1695, pàg. 1205.

Mont Petan¹

B. N°. 419²

In nomine Domini. Ego Quixilo, femina, et filiis meis Lopardo et Francemir, uinditor sum tibi Sentalego, emtor. Per hanc scriptura uindicacionis mee uindo tibi pecia una de terra mea propria, qui mihi aduenit ad me Quixilo per meum decimum et ad filiis meis pro genitori meo uel per genitrice mea. Et est ipsa terra in comitatum Minorisa, in apendicio de Monte Peitano. Et afrontat ipsa terra: de parte orientis in terra de Oderigo; et de meridie in terra de Oderigo et de Miro; et de hocciduo similiter; et de circi in uinea de Miro. Quantum in istas quatuor afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa terra ab integrum, cum exio uel regressio suo, in propter precium solidos VII in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero predicta ipsa terra de meo iure in tuo trado dominio et potestatem ad omnia que facere uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista uindicacione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa terra in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista charta uindicacione firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista carta uindicacionis II Idus Madii anno octauo regnantem Ugo rege.

Sig+num Quixilo. Sig+num Lopardo. Sig+num Francemiro, qui ista charta uindicacione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Guisado. Sig+num Suniarius. Sig+num Sanco.

+ Polita hec uindicacionis per manus Langoardus, subdiachonus, qui et SSS die et anno prefixo.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Mont Petan» (S. XII).

2. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

465

995, juny, 7.

Venda. *Erivons [= Arvós, Arbós] i la seva esposa Sança venen a Godmir i la seva esposa Emila una terra que Erivons [= Arvós, Arbós] té per compra i Sança pel desè al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] al Pla de Bages, a l'Arca Sobirana, [actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de cent trenta-cinc sous, a pagar en coses*

que ho valguin.

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 128, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 240, pàg. 223, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1699, pàg. 1207.

P. N.º. 63¹

In nomine Domini. Ego Eriuonso et uxori mea Sancia,, uinditores sumus uobis Gudmiro et uxori sue Imilo, emtores. Per hac scripture uindicionis nostre uindimus uobis terra nostra propria, qui nobis aduenit ad me Eriuonso de comparacione et ad me Sancia per meum decimum. Et est ipsa terra in comitatum Minorisa, in Campo Baies, ad ipsa Archa Supirana. Et afrontat ipsa terra: de oriente in terra de Amalrigo uel in strada puplika; et de meridie similiter in strada; et de occiduo in torrentem qui discurrit; et de circi in terra de uos comparatores uel in terra de Eldesinda, femina, uel filiis suis. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa terra ab integrum, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos centum XXXta et V in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero predicta ipsa terra que nos uobis uindimus de nostro iure in uestro tradimus dominio et potestate ad omnia que facere et potestatem ad omnia que facere uolueritis. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra hanc ista karta uindicione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindikare set componat aut componamus uobis ipsa terra in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista karta uindicione firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta karta uindicione VIIº Idus Iunii anno VIIIº regnante Ugone rege.

Sign+um Eriuonso. Sign+um Sancia, nos qui ista karta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sign+um Enbolatus. Sign+um Malagnego. Sign+um Elies.

Ariulfus, sacer, qui ista karta uindicione scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

466

995, juny, 8.

Venda. *Fruja, dona, ven a Guitard [= Guitart] una mujada de vinya que té dels seus pares al comtat de Manresa, al terme [de la ciutat] de Manresa, al Prat,¹ [actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de dotze sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 129, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 241, pàgs. 223 i 224, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1700, pàgs. 1207 i 1208.

M. N.º. 219²

In nomine Domini. Ego Frugo, femina, uinditrice sum tibi Quitardo, hemtore. Per anc scriptura uindicionis me uindo tibi modiata I [de uinea], qui michi aduenit de ienitores meos, et est ipsa uinea in comitatu Minorisa, in suum termine, ad ipso Prado. Et afrontat ipsa modiata I de [uinea: de] oriente in uinea de Spetosa uel eres suos; de meridie in uinea de Bofilgo; de occiduo in strada publica; de circi in uinea de Carsen. Quantum [infra] istas IIIor afrontaciones includunt sic uindo tibi ipsa uinea totum ab integrum, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos XII in [rem ua]lentem. Et est manifestum. Quem uero predicta ipsa uinea quod superius insertum est de meo guro in tuo trado dominio et potestatem ad om[nia face]re quod uolueris. Quod si ego uinditrice a ullusque omo quis contra anc ista carta uindicione uenerit ad inrumpendum aut ego uenero non hoc ua[leat uin]dicare set compona tibi ipsa uinea in duplo cum suam imelioracione. Et in antea ista carta uindicio firma et stabilis permaneat modo uel [omnique] tempore.

Facta carta uindicione VI Idus Gunii anno VIII regnante Ucone rege.

Sig+num Frugo, qui ista carta uindicione fe[ci et fir]mare rocaui. Sig+num Leo. Sig+num Vilelmo. Sig+num Quiteza.

+ Amalricus, sacer, qui ista carta uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Per a la localització del topònim el Prat (prop la Celada, al sector del Guix) vegeu el document núm. 304 (981, agost, 26).*

2. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

467

995, juny, 16.

Donació pietosa. *Ansulf i Ermegell i la seva esposa Adala donen al monestir de Sant Benet [de Bages] llurs heretats: unes cases amb cortis, horts, terres i vinyes amb arbres, conreus i erms, que tenen dels pares, al comtat de Manresa, al territori [de la ciutat] de Manresa, a la Costa de Déudonat, [actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de dotze sous, a pagar en coses que ho valguin. Amb el pacte que tant ells com llurs fills tindran l'alou i faran donar la tasca a l'església de Sant Benet. [de Bages]*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1179.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 242, pàgs. 224 i 225, ex **O**.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1701, pàgs. 1208 i 1209.

B. N^o. [...]9¹

In nomine Domini. Ego Ansulfus et Ermegille et uxor sua Adalo, donatores sumus a domum Sancti Benedicti cenobii. Magnum nobis et satis licitum esse uidetur domum Dei edificare ubique, et de nostris rebus onorare atque concedere. Audientes predicacionem et municionem Sanctorum Patrum quia elemosina a morte liberat anima, cognoscimus nos peccata macula onustos compuncti de superna celorum pietate suplicantes eius misericordia, ut pius et misericors sit Deus in peccatis nostris, propterea concedimus atque tradimus a domum Sancti Benedicti cenobii que est situs in ipso Angulo, kasas cum curtes, et ortos et terras et uineas cum arbores, cultum uel eremum, qui nobis aduenit de parentorum. Et est ipsa hec omnia in comitatum Minorisa, in suo territorio, in loco qui dicitur Chosta de Deodonato. Et afrontat hec omnia: de orientis in uia; de meridie in terra de Uuidenille; de occiduo in sumitate ipsius costa; de occiduo² in Roka Tingnosa. Quantum istas afrontaciones includunt sic donamus atque tradimus a domum

Sancti Benedicti cenobii ipsa hec omnia quod superius resonat, ipsas nostras ereditates, in ea uidelicet ratione ut in diebus uite nostre uel filios nostros uel posteritas nostra teneamus et possideamus ipsum alaudem et donare faciamus uel faciant ipsa tascha a domum Sancti Benedicti. Uolumus enim ut cunctis diebus omnia que supra texuimus in potestate et dominacione Sancti Benedicti permaneat perhenniter. Quod si nos donatores aut quislibet homo qui contra hanc ista donacione seu largicionis mercedem kausa mouere tentauerit aut iamdicta hec omnia de domum Sancti Benedicti abstraere uoluerit, peccatis nostris anime illius sit obligatum et ad liminibus sancta Ecclesia Catholica, et obsculacionem omnium christianorum extraneus efficiat, et insuper componat in uinculo ipsa hec omnia in quadruplo ecclesia Sancti Benedicti subditus beati Petri apostolorum Roma. Et in antea ista donacione firma permaneat omnique tempore.

Facta ista donacione XVI Kalendas Iulii anno VIII regnante Ugo magno.

Sig+num Ansulfo. Sig+num Ermegille. Sig+num Adalo, qui ista donacione fecimus et testes firmare rogauimus. Ato, leuita SSS* Sig+num Magolo. Sig+num Miro.

Badeleuus, presbiter, qui ista donacione scripsit cum literas superpositas in uerso VIII et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
2. *occiduo a O, per circio.*

468

995, juny, 22.

Donació pietosa. *Elies dóna al monestir de Sant Benet [de Bages] la seva heretat de la Querosa (cases, casals, corts, cortals, horts, hortals, terres i vinyes conreades i ermes, garrigues amb arbres, olivars i altres menes d'arbres), que té del seu pare i la seva mare al comtat de Manresa, al terme [de la ciutat] de Manresa, a la Querosa, prop del riu Llobregat. [la Querosa -mas desaparegut-, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] Fa la donació per a remei de la seva ànima.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1180.

- a.** Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 243, pàgs. 225 i 226, *ex O*.
- b.** Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1702, pàg. 1209.

Cherosa¹

R. N.º 141²

In nomine Domini. Ego Elias, donator sum ad domum Sancti Benedicti cenobii. Manifestum est enim quia placuit mihi meisque conuenit animis ut cartam fecissem ad domum Sancti Benedicti, sicuti et facio, de ipsa mea ereditate propria que abeo in ipsa Cherosa, id est: kasas casalibus, curtis curtalibus, ortis ortalibus, terras et uineas cultas et ermas, garricis cum arboribus, olivetis seu genera arborum, qui mihi aduenit de genitore uel de genitrice mea, et est hec omnia in comitatu Minorisa, infra eius termines, in locum que dicunt ad ipsa Cherosa, prope flumine Lubricato. Et afrontant ipsas kasas et ipsas terras et uineas cum ipsa omnia superius inserta: de horientem in medio flumen Lubricato; de meridie in terra de Uuinedel, femina; de occiduo in sumitate ipsius costa, in ipsa rocha; de circi in Rocha Tinnosa siue in strada qui pergit ubique et descendit usque ad flumen Lubricato. Quantum histas afrontaciones includunt sic trado atque concedo ad domum Sancti Benedicti ad suum proprium propter Deum et remedium anima

mea, uolo enim ut cunctis diebus omnia que supra texuimus in potestate et dominacione Sancti Benedicti permaneat perhenniter. Quod si ego donator aut ullusque homo qui contra hanc hista carta donacione seu largicionis mercedem kausam mouere temptauerit aut iamdicta omnia de domum Sancti Benedicti abstraere uoluerit peccatis nostris anime illius sit obligatum et ad liminibus sancta Dei Ecclesia extraneus efficiat. Et in super componat ipsa omnia ad ecclesia Sancti Benedicti in quadruplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea hista donacio firma permaneat omnique tempore.

Facta hista carta donacio X Kalendas Iulii anno VIII regnante Ugo magno.

Sig+num Elias, qui hista carta donacione fecit et firmauit et firmare rogauit. + Badeleuus presbiter.* Sig+num Ansulphus. Sig+num Ermegille.

Danagildus, leuita, qui hista carta scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors «Cherosa» (S. XII).

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

469

995, juliol, 13.

Donació. *Argemir i la seva esposa Major, coneixedors que l'almoina allibera l'ànima de la mort, donen al monestir de Sant Benet [de Bages] un alou: cases, corts, torre, trulls, vinyes, garrigues, pastures, llocs de pedres, muntanyes, valls, planes, conreus i erms, que Argemir té per compra i per escriptura de compra feta a Borrell, [II] comte [de Barcelona, Girona i Osona-Manresa, i Urgell] al comtat de Manresa, al terme del castell anomenat Montdony/Montdó i Castelltallat. [castell de Castelltallat, parròquia de Castelltallat, actual municipi de Sant Mateu de Bages, comarca de Bages] El conservaran, ells i els seus descendents, i donaran al cenobi la tasca del pa i del vi i dels altres fruits.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 130, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1705, pàgs. 1210 i 1211.

In nomine Domini. Ego Argemirus et uxori mea Maior, donatores. Magnum nobis et satis licitum esse uidetur domum Dei hedificare ubique et de nostris rebus honorare atque concedere. Audientes Sanctorum predicatione et monita Patrum quia helemosina a morte liberat anima, cognoscentes nos peccatis macula honustos ut pius et misericors sit Deus in peccatis nostris, propterea concedimus atque tradimus ad domum Sancti Benedicti cenobii, qui est sites iusta alueo Lubricato, alaudem meum proprium, id est: kasas, curtes, turre, tor[cularia, ui]neas, garricis, pas[c]ua,¹ locis petrarum, montibus, uallis, planitie, cultum uel incultum, qui mihi aduenit per comparatione uel per scriptum emptionis de Borrello, comite. Et est hec omnia in comitatum Minorisa, in adiacentias de castrum que nucupant [Muntndonno siue Casteltaiat]. Affrontat hec omnia: de oriente in torrente; de meridie in strata; de occiduo in torrente uel in alaude de Raimundo, comite; de circi in uia qui pergit ubique uel in alaude de predicto comite. Quantum istas afrontaciones inclu[n]t sic concedimus] prefixi donatores ad prephato monasterio pro anima de Borrello, comite, qui nobis concessit et pro animas nostras ut ante tribunal Christi possimus inuenire remedium indulgentie et mereamur audire uocem Domini: «uenite, benedicti Patris mei, accipite [Regnum quod uobis paratum]² est ab origine mundi». uolumus enim ut nos donatores cunctis diebus uite nostre obtineamus sicut presens tempus obtinemus et ipsa tascha de ipsum alaudem dare per singulos annos faciamus de panem et uinum seu de omnes laborationes qui ibi potu[erimus laborare. Et hec omnia supradicta damus] ad supradicto archisteria propter Deum et remedium anima de prefixo comite et animas nostras,

iamfati donatores. Et post labentia corporas nostras uolumus ut similiter obtineant filii nostri masculini seu feminini sexus et posteritas uel linee eorum in seruicio Dei et³ eius altaria prememorata sancta Dei Ecclesia et similiter ipsa tascha dare faciant propter Deum et animas nostras et anima de Borrello, comite, qui Dominus bone sit memoria. Et semper abbatis [et]⁴ monacis presentes uel futuri qui sunt in eius cenobio ipsa tasca semper opus eorum obtineant et nos semper obedituris simus omnes serui monaci famulantibus Deo et sancti Benedicti cum omni diligentia. Quod si nos donatores aut quislibet homo qui contra hanc donatione uenerit pro inrumpendum mercedem largitionis causa teptauerit aut mouerit aut hec hista prephata de sacro monasterio abstraerit uel facere uoluerit peccatis nostris iam prememorati anime fraudatorum uel deceptorum sit obligatum et ad limina sancta Dei Ecclesia extraneus fiat et ad sancta katholica fide abominatus sicut lex iubet cunta ordine suo et cum Iuda particeps fiat qui cupimus esse purgatos pro hac re, et insuper hec omnia prescripta in quadruplum sancta Dei Ecclesia restituat quantum ad eo tempore inmelioratum fuerit aut charius ualere potuerit. Et in antea ista donatione largitionis firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta donatione III Idus Iulii anno VIII regnante Ugo rege, qui dux fuit pridem.

Signu+m Argemirus. Signu+m Maior, qui ista donatione fecimus et firmare rogauimus. Lopardus sacer SSS Signu+m Sendedus. Signu+m Daco. Signu+m Iaucefredus.

+ Polita hec largitio donationis per manus Aurutio, presbitero, qui et SSS sub die uel anno prefixo.

1. *La c manca segons A.*
2. *Regnum quod uobis paratum manca segons A. Cf. Mt 25,34.*
3. *et repetit segons A.*
4. *et manca segons A.*

470

996, febrer, 1.

Venda. *Duran i la seva esposa Riquila [= Raquel] venen a Garsies una peça de terra que tenen dels pares al comtat de Manresa, a la Celada, [zona del Guix -mas desaparegut; veïnat-, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de vuit sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 131, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 244, pàgs. 226 i 227, ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1705, pàgs. 1216 i 1217.

In nomine Domini. Ego Durando et uxori mea Richilo, uinditores sumus tibi Garsias, emtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi pecia I de terra nostra propria, qui nobis aduenit de parentorum. Et est ipsa terra in comitatum Minorisa, ad ipsa Celada. Et adfrontat ipsa terra: de ori[e]nte in terra de Badeleo, presbitero; et de meridie in terra de Enego; et de occiduo in uia; et de circi in terra de Badelo, presbitero. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa terra ab integrum, cum exio uel regresio suo, in proter precio solidos VIII in re ualent. Et est manifestum. Quem uero iam predicta ipsa terra que nos tibi uindimus de nostro iure in tuo tradimus dominios et potestate ad omnia que facere uolueris. Quod si nos uinditores ad ullusque omo qui contra hanc ista karta uindicionis uenerit pro inrumpendum non hoc uale uindicare set componat aut componamus tibi ipsa terra in duplo cum omnem suam

inmelioracione. Et in antea ista karta uindicionis firma stabilit permanet modo uel omnique tempore.

Facta karta uindicionis Keledna Frebuarii anno VIII° regnante Ugone rege.

Sign+um Durando. Sign+um Richilo, nos qui hanc karta uindicionis fecimus et testes firmare rogauimus. Sign+um Sergemiro. Sign+um Elias. Sign+um Barone.

Adroarius, qui hanc karta uindicionis scripsit et SSS die et anno quod supra.

471

996, febrer, 2.

Venda. *Ermesenda, dona, i els seus fills [i les seves filles:] Freder, Riquelda, [dona] Gualdramir, Domènega,[dona] Guifred [= Gifreu] i Baldovija [dona] venen a Ejolf i la seva esposa Arielda una terra conreada i erma que tenen per compra, per aprisió i dels pares al comtat de Manresa, al [terme de] castell de Montdony/Montdó, [castell de Castelltallat] a les Olles, [parròquia de Castelltallat, actual municipi de Sant Mateu de Bages, comarca de Bages] pel preu d'un sou, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1182.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1714, pàg. 1217.

In nomine Domini. Ego Ermesenna, femina, et filiis meis, id est: Fredario et Richelde et Gualdramiro et Domenica et [Guifre]do et Baldouiga, nos simul in unum uinditores sumus tibi Eigolfo et uxori sue Arielde, emptores. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus uobis terra culta et erma, qui nobis aduenit de compara uel de aprisio siue de parentorum. Et est in comitatu Menresa, in chastro Montedonno, ad ipsas Ollas. Et affrontat ipsa terra: de orientis in terra de uos comparatores; et de meridie in torrente qui discurrit; et de occiduo in Angulo; et de circii in terra de uos comparatores. Quantum in istas affrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa terra ab integrum, cum exio et regresio suo, propter precium solido I in rem ualentem. Et est manifestum. Et quis contra hac ista carta uindicionis uenerit ad inrumpendum non oc ualeat uindicare set in duplo componat ipsa terra cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista uindicio firma sit permaneant omnique tempore.

Facta ista carta uindicionis IIII Nonas Februarii anno VIII° regnante Ugo rege.

Sig+num Ermesenna. Sig+num Fredario. Sig+num Richelde. Sig+num Gualdramiro. Sig+num Domenica. Sig+num Guifredo. Sig+num Baldouiga, qui ista carta uindicione rogauimus scribere et testes firmare. Sig+num Petro. Sig+num Sclua. Sig+num Senielfo.

+ Giscafredus, presbiter, qui ista carta scripsit et SSS die et anno quod supra.

472

996, març, 6.

Venda. *Trasmon i la seva esposa Maier venen a Bonfill [= Bofill] una terra que tenen dels pares al comtat de Manresa, al Pla de Bages, prop de Sant Pere, [d'Or] [actual municipi de Santpedor, comarca de Bages] pel preu de cinquanta sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 132, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 246, pàg.

228, *ex O*.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1720, pàgs. 1221 i 1222.

M. N.º. 237¹

In nomine Domini. Ego Trasmundo et uxori mea Maier,² uinditores sumus tibi Bonefilio, emtore. Per hac scriptura uindicionis nostre uindimus tibi terra nostra propria, qui nobis aduenit de parentorum, et est ipsa terra in comitatum Minorisa, in Kampo Baies, prope Sancti Petri. Et afrontat ipsa terra: de oriente in ipso prado de Inguiluino uel in ipsa fonte et de meridie in terra de Bellus uel suis eres; et de occiduo in uia et de circi in uia de Aludia, femina, uel filiis suis. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa tera ab integrum, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos quinquaginta in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero predicta ipsa terra que nos tibi uindimus de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestatem ad omnia que facere uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra hanc ista karta uindicione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindikare set componat aut componamus tibi ipsa terra in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista karta uindicione firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta karta uindicione pridie Nonas Marcii anno VIII° regnante Ugone rege.

Sign+um Trasmundo. Sign+um Maier, nos qui ista karta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sign+um Maskarone. Sign+um Uuifredo. Sign+um Albarigo.

Ariulfus, sacer, qui ista karta uindicione scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. Maier, que acostuma a ésser un nom personal masculí, aquí el trobem com a nom femení. Hi ha altres casos de noms normalment masculins que en comptades ocasions porten dones. Vegeu, per exemple, els casos de Fruja (document número 463) i Mascaró (document número 1148) al Diplomatari de Sant Benet de Bages.

473

996, març, 13.

Venda. *Quílio* [dona] ven a *Lodric* [= Loderic] una peça de terra conreada que té per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a *Montpeità*, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de quatre sous, a pagar en coses que ho valguin.

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1183.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 247, pàgs. 228 i 229, *ex O*.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1721, pàg. 1222

Monte Petano¹

B. N.º. 543²

In nomine Domini. Ego Chilio, uinditrix sum tibi Lozdrig, emtore. Per hanc scriptura uindicionis mee uindo tibi pecia I de terra culta, qui me amenit a me Chilio per comparacione, et est ipsa terra in comitatum Minorisa, in locum que uocant Monte Petanno. Et affrontat: de orientem in terra de Altemir uel in uinea de Ag; de meridie in terra de Sancti Benedicti; de

occiduo in uinea de Lobet uel de suos eres; de circi in uinea de Suniario uel de filiis suis. Quantum in istas affrontaciones includunt sic uindo tibi ab integrum, cum exio uel regresio earum, in propter precium solidos IIII in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero predicta ipsa pecia de terra de meo iuro in tuo trado dominio et potestate. Quod ego uinditor aut ullusque omo qui contra ista³ uindicione uenerit pro inrumpendum non oc ualeat uindicare set componat tibi in duplo cum omnem suam inmeliacionem. Et in antea ista carta uindiccio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista carta uindiccio III Idus Marci anno VIII regnante Ugone rege.

Sig+num Chilio, qui ista uindicione fecit et firmare rogauit. Sig+num Archinal. Sig+num Seniofret. Sig+num Odo.

Ato, leuita, qui ista carta scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b*: Al dors «Monte Petano» (S. XI-XII).
2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
3. *ista repetit a O.*

474

996, abril, 25.

Venda. *Anselm i la seva esposa Elegarda venen a Trasuer i la seva esposa Gragila una casa i una peça de terra amb arbres i un hort que Anselm té per compra i Elegarda [= Alegarda] del seu pare i de la seva mare al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de sis sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1184.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 248, pàgs. 229 i 230, ex **O**.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1728, pàgs. 1227 i 1228.

Mont Petan¹

B. N.º. 375²

In nomine Domini. Ego Anselmus et uxoror mea Ellecarda, uinditores sumus uobis Trasuer et uxore tua Gragili, emtores. Per hacnc scriptura uindiccionis nostre uindimus tibi kasa una cum solo et superposito et pecia I de terra cum arboribus et orto I, qui nobis aduenit ad me Anselmus de comparacione et ad me Ellegarda de g[e]nitori uel de genitrice mea; est ipsa omnia in comitatu Minorisa, in terminio de Monte Petano. Et afrontat ipsa kasa cum ipso orto et cum ipsa pecia de terra: de ori[e]nte in roka, de meri[di]e³ in ipsa kasa et in ipsa terra de Spanouer; de occiduo in uia; de circi in roka. Quantum istas afrontaciones includunt sic uindimus uobisis ipsa nostra parte ab intekrum, cum exisio uel regresio earum, in propter precium solidos VI in rem ualentem. Et est manifestum. Cum uero pre[di]cta⁴ ipsa omnia de nostro iuro in uestro tradimus dominio et potestate. Quod si nos uinditores ad ullusque homo qui contra hanc ista karta uindicione uenerit ad inrumpendum non ok ualeat uindikare set componamus uobis in duplo cum omnem suam meliacionem. Et innantea ista karta uindiccio firma et estabilis permaneat omnique tempore.

Facta karta uindiccio VII Kalendas Madi anno nono renente Ugone rege.

Sig+num Anselmus. Sig+num Ellegarda, qui ista uindiccione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Espanouer. Ato, leuita +.* Sig+num Teddrigo.

Oliba, subdiachonus, qui ista charta scripsit et SSS die anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Mont Petan» (S. XI-XII).
2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
3. *di manca a O.*
4. *di manca a O.*

475

996, maig, 20.

Venda. *Lodric [= Loderic] i la seva esposa Ricol [=Ricou] venen a Trasuer una peça de terra i de vinya amb arbres que Lodric [= Loderic] té del seu pare i de la seva mare i Ricol [=Ricou] pel desè al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità, [Montpeità - muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de quatre sous, a a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1185.

- a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 249, pàgs. 230 i 231, *ex O.*
- b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1731, pàgs. 1229 i 1230.

Mon Peta super Angulo Sancti Benedicti¹

B. N.º. 465²

In nomine Domini. Ego Lodrigo et uxori mee Richul uinditores sumus tibi Trasuer, emptore. Per hanc scriptura uindictionis nostre uindimus tibi pecia de terra et uinea cum arboribus nostra propria, qui nobis aduenit ad me Lodrigo de genitore uel de genitrice mea, et ad me Richul per meum decimum, et est ipsa terra et uinea in commitatu Minorisa, in locum que uocant Monte Petano. Et afrontat ipsa terra et uinea cum arboribus: de horientem in terra de te comparatore; de meridie in uia; de occiduo in uia uel de nos uinditores; de circi in terra Sancti Benedicti. Quantum histas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa terra et ipsa uinea ipsa nostra parte ab integrum, cum exio uel regressio earum, in propter precium solidos³ IIII in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero predicta ipsa terra et ipsa uinea de nostro iuro in tuo tradimus dominio et potestate. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra histia uindiccione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare sed componamus tibi in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea histia carta uindictio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta carta uindictio XIII Kalendas Iuni anno VIII regnante Ugone rege.

Sig+num Lodrigo. Sig+num Richul, qui histia uindiccione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Ramio. Ato leuita +.* Sig+num Unifredus.

Adanagildus, sacer, qui histia carta scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Mon Peta super Angulo Sancti Benedicti» (S. XI-XII).
2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

3. solidos repetit a O.

476

996, maig, 24.

Donació pietosa. *Languard, coneixedor que l'almoïna allibera l'ànima de la mort, dóna al monestir de Sant Benet [de Bages] una peça de terra i mitja mujada de vinya que té per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] al Puig. [prop del Pujol -vila i mas desapareguts-, antiga parròquia de Sant Genís de la Vall dels Horts, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] Amb el pacte que Languard ho tindrà mentre visqui, i, a la seva mort, ho tindran la seva esposa i els seus fills, els quals hauran de pagar la tasca a l'església de Sant Benet. [de Bages]*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 133, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 250, pàg. 231, ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1733, pàgs. 1230 i 1231.

B. N.º. 532¹

In nomine Domini. Ego Languardus, magnum et satis licitum esse uidetur domum Dei honorare atque concedere. Audientes predicacionem et admonitum Sanctorum Patrum quia elemosina a morte liberat anima, cognoscentes me peccati macula onusti de superna celorum supplicantes eius misericordia ut pius et misericors sit Deus in peccatis meis, propterea concedo atque trado ad domum Sancti Benedicti cenobii pecia I de terra et semodiata I de uinea, qui mihi aduenit de comparacione. Et est ipsa terra et ipsa uinea in chomitatum Minorisa, in locum que dicunt ipso Podio. Et affrontad ipsa terra et ipsa uinea: de horientem de me donatore; de meridie in uinea Sancti Benedicti; de occiduo in terra de Teddrigo; de circi in terra Sancti Benedicti. Quantum histas afrontaciones includunt sic dono ad domum Sancti Benedicti totum ab integrum, in tale uidelicet racionem quod ego Languardus teneam in diebus uite mee et post obitum meum remaneat ad uxor mea and filios meos et donare faciant ipsa tascha ad domum Sancti Benedicti propter Deum et remedium anime mee, abbates enim et monachi seruientes Sancti Benedicti ita obtinead sicut ceteris alaudibus. Quod si ego donatrix and ullusque homo qui contra hanc ista donacione uenerit aud uenerad ad inrumpendum non oc ualead uindicare set compono atque componat ad domum Sancti Benedicti in duplo cum homnem suam inmeliacionem et qui iam se extraere uoluerit ipsum iamdictum alaudem ad sancta Dei Ecclesia ira Dei incurad et cum Iuda Scariohot in infernum participacionem abeat et ad sanctas Dei Ecclesias extraneus efficiat e postea ista donacio firma et stabilis permaneat omnique te[m]pore.

Facta carta donacio VIII Kalendas Iunii anno VIII regnante Ugone rege.

Sig+num Languardus, qui ista donacio fecit et testes firmare rogauit. Sig+num Oliba. Sig+num Seniofredus. Signu+num Galindo.

Ato, leuita, qui ista donacio scripsit et SSS die et ano quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

477

996, maig, 28.

Venda. *Duran i la seva esposa Guis, [= Guix, Quíxol] anomenada Blancuça, venen a Mir, sacerdot, anomenat Marcuç, una peça de terra, que Duran té del seu pare, difunt, i Guis, [= Guix, Quíxol] anomenada Blancuça, pel desè, al comtat de Manresa, al terme del castell de Godmar, [= Gomar] anomenat Castellet, [castell de Callús, actual municipi de Callús, comarca de Bages] pel preu de quatre sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 134, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1734, pàgs. 1231 i 1232.

G. Nº. 152¹

In nomine Domini. Ego Durandus et uxori mea Quis, qui alium nomen uocat Blancucia, uinditores sumus tibi Mirone, presbitero, cui alium nomen uocan Marcucio, emptore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi pecia I de terra erma nostra propria, qui nobis auenit ad me Duran per genitori meo qui est conda, et ad me Quis que uocant Blancucia per meum decimum. Et est ipsa terra in commitatum Minorisa, in terminio de castrum Godmar que uocant Casteleto. Et afrontat ipsa terra: de orientis in ipsa uia qui pergit de domum Sancti Saturnini ad ipsum puteum; et de meridie in terra de Olibane uel suos eres et in sumitate de ipsa roka, et peruadit usque ad ipso lauador; et de hocciduo in terra de me emptore, uel in torrente qui discurrit de ipso puteo; et de circi in ipso torrente qui discurrit de ipso puteo. Quantum istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa iamdicta terra sicut superius resonat ab integrum, cum exio uel regressio suo, in propter precium solidos IIII in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero iamdicta ipsa terra que nos tibi uindimus de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestate ad omnia que facere uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra hanc ista carta uindicionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa terra in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista carta uindicio firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta carta uindicio V Kalendas Iunii anno VIII regnante Ugone rege.

Sig+num Durandus. Sig+num Quis, qui alium nomen uocant Blancucia, nos qui ista carta uindicionis fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Adroario. Sig+num Baio. Sig+num alio Durand.

Lobatone, sacer, qui hunc carta uindicione scripsi et SSS die uel anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

478

996, setembre, 23.

Commuta. *Mir i la seva esposa Eldregod commuten amb l'abat Senfred [= Sinfreu] i els monjos de Sant Benet [de Bages] un molinar i unes terres que tenen per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] al riu de Sant Fruitós, [= riu d'Or] prop del riu Llobregat, [actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] per unes terres pròpies del cenobi.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 135, ex O.

- a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 251, pàgs. 231 i 232, ex **O**.
b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1737, pàgs. 1234 i 1235.

In nomine Domini. Ego Miro et uxor mea Oldregod, commutatores sumus uobis Seniofredus, abba, uel conseruientes Sancti Benedicti. Manifestum est enim quia placuit nobis nostrisque conuenit animis ut inter nos commutationem fecissemus, sicuti et facimus, de molinario nostro proprio cum suum capud aquis et cum suo resclausario, cum ipso gleuario et terras pecias qui ibidem sunt, et ortos cum ipsos arbores et cum ipso cannedo. Et est in commitatu Minorisa, in rio Sancti Fructuosi, prope flumen Lubricato, qui nobis aduenit de comparacione uel per quacumque uoce. Et afrontat ipso molinario cum suum capud aquis et cum sua resclausa et cum suo gleuario et ipsas terras cum ipsos arbores: de horientem in terra de Christina uel eres suos; de meridie in flumen Lubricato; de occiduo in terra de Altemiro; de circi in terra de nos commutatores. Quantum histas afrontaciones includunt commutauimus ad Sancti Benedicti uel ad abba Seniofredus cum cuncta congregatione Sancti Benedicti propter ipsas terras cultas et ermas sicut sunt fixuriatas quod uobis uestry commutatione firmastis. Et est manifestum. Quem uero predicta ipsa omnia lam superius dicta de nostro iuro in uestro tradimus dorninio et potentate ab omnem integritatem ut quicquid exinde facere uel iudicare uolueritis liberam in Dei nomine abeatis plenam potestatem cum exiis uel regresiis earum. Quod si nos commutatores aut ullusque homo qui contra hanc commutationem uenerit aut uenerimus ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare sed componamus ad domum Sancti Benedicti in duplo cum omnem suam inmelioracionem, et hanc commutacio firma permaneat omnique tempore.

Facta commutatione VIII Kalendas October anno X regnante Ugone rege.

Sig+num Miro. Sig+num Oldregod, qui hista commutatione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Altemir. Sig+num alium Miro. Sig+num Adalamir.

Adanagildus, sacer, qui hista commutatione scripsit et SSS die et anno quod supra.

479

996, octubre, 30.¹

Donació per heretament d'un fill. *Maria, dona, dóna al seu fill Ansaric² una casa i tres peces de terra que té per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] al Bages, a Olzinelles. [antiga parròquia de Sant Jaume d'Olzinelles, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] Amb la condició que cap dels seus germans pertorbi aquesta donació ni en faci escriptura falsa.³*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1186.

A. Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 75, f. 86v, núm. 15.⁴

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 252, pàgs. 232 i 233, ex **O**.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1739, pàg. 1236, ex **O**.

c. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, primera part, núm. 38, pàg. 97, ex **A**.⁵

O

Ulzineles⁶

B. N.º 53⁷

In nomine Domini. Ego Maria, femina, donatrice sum tibi filio meo Ansaricho.⁸ Per anc⁹ donacionis¹⁰ dono tibi in ipsa kasa¹¹ ipsa mea ereditate¹² et pecias III de terras cultas, qui mihi aduenit per comparacione. Et est ipsa kasa¹³ cum¹⁴ solo et superposito et pecias III de terras cultas in hcomitatum¹⁵ Minorisa,¹⁶ in Baias,¹⁷ in locum que¹⁸ uocant Elzineles.¹⁹ Et afrontat²⁰ ipsa ec²¹ omnia: de orientis²² in terra Seruedei,²³ et de meridie in terra²⁴ Beluca; et de occiduo in terra Adanagelde,²⁵ sacer;²⁶ et de circii²⁷ in strada uel in ermo. Quantum infra istas afrontaciones²⁸ includunt sic dono tibi ipsa ec²⁹ omnia ab integrum, cum exiis et regresiiis³⁰ earum.³¹ Et est manifestum. Quem uero predicta ipsa omnia quod superius resonat de meo iure³² in tuo trado dominio et potestate ad tuum proprium. Quod si ego donatrice aut ullus omo³³ qui contra anc³⁴ ista donacione uenerit pro inrumpendum non oc³⁵ ualeat uindicare set³⁶ compono tibi in duplo cum omnem³⁷ suam³⁸ [inmeli]oracione³⁹ et non abeat⁴⁰ licencia nulus⁴¹ de alios suos fratres ad inquietare neque nullus de ista scriptura falsa⁴² facere. Et in antea ista donacio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista donacione III Kalendas Nouember⁴³ anno quod obiit Ugone⁴⁴ rege.⁴⁵

Sig+num Maria, qui ista donacione fecit et firmare rogauit. Sig+num Ermemir.⁴⁶ Sig+num Freder.⁴⁷ Sig+num Belarone.⁴⁸

Ermemirus, leuita,⁴⁹ qui hista scriptura⁵⁰ scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. 996, octubre, 30 *segons O, a i b*; 898, octubre, 30 *segons A i c*.
2. Ansaric *segons O, a i b*; Enric *segons A i c*. *Vegeu la nota 8*.
3. *D'aquest document se'n féu, al segle XVIII (cf. A), un extracte on el nom del fill rebedor de la donació i el nom del rei -Oton en lloc d'Ugone- són erronis, fet que endarrereix en prop de cent anys la datació de l'acte, que no correspon al 898 sinó al 996.*
4. *Segons aquest extracte, la data del document correspondria a l'any 898.*
5. *Aquesta transcripció segueix el text de l'extracte (cf. A) i la datació que proposa, exposant els seus dubtes però sense rebutjar la erroneïtat de la lectura que en féu. El suposat original perdut, amb pràcticament el mateix regest, el trobem transcrit sencer a la tercera part de la mateixa obra, amb el núm. 1739. L'any que indica l'extracte del segle XVIII, per mala lectura del nom del rei -Oton en lloc d'Ugone- és el 898, mentre que l'any a què realment correspon és el 996! Aquest error de datació de gairebé cent anys no és percebut pels seus editors, que no dubten a incloure'l a la col·lecció amb tan sols una breu nota que justifica la lleu ombra de sospita que tan sols ha aconseguit solleva-los: «Estranya que en una data tan reculada es tracti d'uns béns situats al Bages i, encara més, que s'esmenti el comtat de Manresa. Cal tenir en compte que la primera menció segura d'aquest comtat data de l'any 908 (Doc. 81). És possible que l'esment del comtat fos afegit pel regestador del segle XVIII».*
6. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Ulzineles» (S. XI-XII).
7. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
8. Ansaricho a **O** i *segons a i b*; Enrich *segons A i a*.
9. anc a **O** i *segons b*; ac *segons a*.
10. donacionis a **O** i *segons a i b*.
11. kasa a **O** i *segons a i b*; per casa.
12. ereditate a **O** i *segons a i b*; per hereditate.
13. kasa a **O** i *segons a i b*; per casa.
14. cum repetit a **O**.
15. hcomitatum a **O** i *segons a i b*; per comitatu.
16. Minorisa a **O** i *segons a i b*; per Minorisensi.
17. Baias a **O** i *segons a i b*; Bages *segons A i c*. *Correspon al Bages o Pla de Bages, territori central de la comarca actual de Bages, limitat a llevant pel riu Llobregat, a ponent pel riu*

Cardener, al sud pel junyent d'ambdós rius i al nord pels relleus de més altitud que comencen per sobre de Callús, Santpedor i Sallent de Llobregat.

18. que a **O** i segons **a i b**; per quod.
19. Elzineles a **O** i segons **a i b**; Olsinellas segons **A i c**. Correspon a Olzinelles (antiga parròquia de Sant Jaume d'Olzinelles, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages), que formava part de l'antic terme o territori de la ciutat de Manresa.
20. afrontat segons **O, a i b**; per affrontat.
21. ec segons **O, a i b**; per hec.
22. orientis segons **O, a i b**; per oriente.
23. Seruedei segons **O, a i b**; Sinofredi segons **A i c**.
24. Tot seguit hauria d'anar: de.
25. Adanagelde segons **O i b**; Anageldus segons **a**. La forma correcta és: Adanagildi.
26. sacer segons **O, a i b**; per sacerdos.
27. circii segons **O, a i b**; per circio.
28. afrontaciones segons **O i b**; affrontaciones segons **a**. La forma correcta és: affrontationes.
29. ec a **O** i segons **a i b**; per hec.
30. regresiiis a **O** i segons **b**; regresis segons **a**. La forma correcta és: regressiis.
31. earum a **O** i segons **a i b**. La forma correcta és: suis.
32. iure a **O** i segons **a i b**; per iuro.
33. omo a **O** i segons **a i b**; per homo.
34. anc a **O** i segons **a i b**; per hanc.
35. oc a **O** i segons **a i b**; per hoc.
36. set a **O** i segons **a i b**. Variant admesa, en llatí, de sed.
37. omnem a **O** i segons **a i b**; per omni.
38. suam a **O** i segons **a i b**; per sua.
39. [inmeli]oracione a **O** i segons **a i b**; per immelioratione.
40. abeat a **O** i segons **a i b**; per habeat.
41. nulus a **O** i segons **a i b**; per nullus.
42. falsa repetit a **O**.
43. Kalendas Nouember a **O** i segons **a i b**; per Kalendarum Nouembrium.
44. Ugone a **O** i segons **a i b**; Otón segons **A i c**. La forma correcta: Hugone.
45. rege a **O** i segons **a i b**; per regi.
46. Ermemir (en català) segons **O, a i b**; per Ermemiri (en llatí).
47. Freder (en català) a **O, a i b**; per Fredarii (en llatí).
48. Belarone (en català) a **O** i segons **a i b**; per Bellaroni (en llatí).
49. Ermemirus a **O** i segons **a i b**; Hermemirus segons **A**.
50. scriptura repetit a **O**.

A

Cal. 23, N°. 15¹

«Consta ab acte clos per Hermemirus, levita,² à 3 de las kalendas de novembre, any en que morí Otón,³ rey. Donació feta per Maria, femina, à favor de son fill Enrich,⁴ de aquella casa y aquella terra que li expectava per rahó de compra. Y és, dita casa y tres pessas de terra cultas, en lo comptat de Manresa, en Bages, en lo lloch dit Olsinellas. Afronta tot: de sol ixent ab terra de Sinofredi;⁵ de mitgdia ab terra de Beluca; de ponent ab terra de Adanagelde,⁶ sacer;⁷ y de tremontana ab terra del dit y ab lo herm. Calaix 23, lligall 1».

1. Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.

2. Hermemirus, levita segons **A i c**; Ermemirus, leuita segons **O, a i b**.

3. Otón segons **A i c**; Ugone segons **O, a i b**. És aquest error en la identificació del rei de

França que provoca l'endarreriment de la datació al 898 en lloc de la correcta de 996.

4. Enrich segons **A i c**; Ansaricho segons **O, a i b**.
5. Sinofredi segons **A i c**; Seruedei segons **O, a i b**.
6. Adanagelde a **O i segons A, b i c**; Anageldus segons **a**.
7. sacer a **O i segons A, a, b i c**, per sacerdos.

480

996, novembre, 16.

Venda. *Gragila, dona, i els seus fills i les seves filles venen a Esperandéu unes cases, un hort i dos closos al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] al Pla de Bages, a Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] prop de l'església de Sant Benet, [de Bages] pel preu de tretze sous.*

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 80, Calaix 49 i 50 [abans: Calaix 26], Lligall 80, «Rúbrica dels actes en pergamí», B. N°. 612.

- a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 253, pàg. 233, ex O.
- b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1739, pàg. 1236.

B. N°. 612¹

«Consta que ab acte clos per Scilva,² sacerdot, a 16 de las calendas de X^{bre}, any 1 del regnat de Robert, rey, fill de Hugo, rey, com Gragilo, femella, y sos fills y fillas venen a Sperandeo casas, hort y dos closos, y és tot al comptat de Manresa, al Camp de Bages, en Monpeytà, prop la casa de S. Benet, y afronta de sol ixent ab la roca, de mitgdie ab las casas de Speluario y ab terra dels venedors, de ponent ab la roca, y de trasmontana ab lo aregall. Lo que inclou ditas afrontacions venen per preu de 13 sous».

1. *Finals del segon terç del segle XVIII*, c. 1760.
2. Scilva segons **A**, probablement Sclua a **O**.

481

996, novembre, 20.

Donació pietosa. *El monestir de Sant Benet [de Bages] rep la donació de dues peces de terra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] al Pla de Bages, al Pujol. [el Pujol -vila i mas desapareguts, antiga parròquia de Sant Genís de la Vall dels Horts, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages]*

[O]. Original no localitzat.

A.* Regest del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 80, Calaix 49 i 50 [abans: Calaix 26], «Rúbrica dels actes en pergamí», B. N°. 535.

- a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 254, pàgs. 233 i 234, ex A.
- b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1742, pàg. 1238.

Cal. 49-50, B. N°. 535¹

«Consta que ab acte clos per Selva, sacerdot, a 12 de las kalendas de X^{bre}, any primer del regnat [de Robert,]² fill de Ugo, rey, és una donació que's féu al monastir de St. Benet de duas pessas de terra situadas en lo comtat de Manresa y al Camp de Bages y al Pujol. Que la una afronta de sol hixent ab terra de Giscfredus, de mitgdia ab terra del donador, de ponent ab terra de Guillem y de Sperandeo, y de tremontana ab terra del donador. Y la altra pessa de terra afronta: de sol hixent ab terra de Guademiros; de mitgdia ab terra de Giscfredus; y de ponent ab lo camí públic; y de tremontana ab terra de Sperandeo o sos hereus. Lo que enclou ditas afrontacions de ditas pessas de terra donan a St. Benet y una tonna, la major, y un cup, lo millor, reservant-so lo donador al temps de sa vida, donant tasca a St. Benet, y después de mort quedia libre a St. Benet (Per estar destruit dit acte no se comprèn lo nom del donador)».

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. *Espai en blanc.*

482

996, desembre, 1.

Venda. *Esperandéu i la seva esposa Nevolena [= Neulena] venen a Ladríc [= Landeric] i la seva esposa Grada tres peces de terra i una d'hort amb arbres i una peça de vinya, [al comtat de Manresa, al terme/territori de la ciutat de Manresa, al Pla de Bages,] pel preu de quatre sous d'or.¹*

[O]. Original no localitzat.

A* Regest del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 80, Calaix 49 i 50 [abans: Calaix 26], «Rúbrica dels actes en pergami», B. N° 67.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 255, pàg. 234, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1743, pàgs. 1238 i 1239.

Cal. 49-50, B. N°. 67²

«Consta que ab acte clos per Ermengaudus, prevere, a las kalendas de X^{bre}, any del regnat del rey Robert, Sperandeus y sa muller Nevolenda venen a Ladricho y a sa muller Grada 3 pessas de terra y una de hort ab aquells arbres y una pessa de vinya. Afronta de tremontana ab lo camí, a mitgdia ab la terra del comprador, a ponent ab terra de S. Benet. Preu de dita venda 4 sous de or. Donant facultat al comprador que fassa lo que vulga, vendre, donar o commutar ditas pessas de terra».

1. *No se situen els béns venuts.*

2. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

483

996, desembre, 30.

Venda. *Duran, sacerdot, i la seva esposa Blancuça, i Sendred, [= Sindreu] venen a Mir, sacerdot, anomenat Marcuç, [= Marcús] una terra conreada al comtat de Manresa, al terme del castell de Godmar, [= Gomar] [actual municipi de Callús, comarca de Bages] pel preu d'un sou.*

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 71, f. 45v, núm. 209.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1747, pàg. 1240.

Cal. 21, N° 209¹

«Consta ab acte clos per Mir, clergue, a 3 de las calendas de janer, any 10 del reynat de Ugo, rey, que Durando y sa muller Blanca y Sendredo venen a Miro, sacerdot, dit Marcucio, terra culta que està en lo comptat de Manresa, en lo terme del castell Godmare. Afronta de sol ixent ab terra de Assenario, de mitgdia ab lo camí, de ponent y tremontana així mateix. Quant estas afrontacions enclohuen ho venen per preu de 1 sou».

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

484

997, gener, 14.

Venda. *Ermemir, Domnuç i Regimon [= Ramon] venen a Badaleu, [= Badeleu, Basleu] sacerdot, un erm amb una peça de vinya que tenen de llur pare, difunt, al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] sobre la Celada, [zona del Guix -mas desaparegut; veïnat-, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de setze sous i mig, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1187.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 256, pàgs. 234 i 235, ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1750, pàg. 1242.

In nomine Domini. Ego Ermemiro et Donnucio et Regimundo, nos simul in unum, uinditores sumus tibi Badaleo, sacer, emptore. Per hanc scriptura uindicacionis nostre uindimus tibi pecia I de uinea culta uel erma in ipso ermo qui ibidem est, nostrum proprium, qui nobis auenit per genitori nostro qui est conda. Et est hec omnia in comitatum Minorisa, super ipsa Celada. Et afrontat hec omnia: de orientis in sumitate ipsius serre; et de meridie in terra de te emptore; et [de oc]ciduo in terra de Iotone uel de me emptore; et de circi in uinea de me emptore. Quantum istas afrontaciones inclu[n]t sic uin]dimus tibi ipsa uinea cum ipso ermo ab integrum, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos XVI et medio [in rem ua]lentem. Et est manifestum. Que uero iamdicta ista hec omnia que nos tibi uindimus, de nostro iure in tuo tradimus dominio et potestate ad omnia que facere uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra hanc ista carta uindicacionis [uenerit] pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ista hec omnia in duplo cum onmem suam immelioracionem, et in an[tea i]sta carta uindicacio firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista carta uindicacio XVIII Kalendas Februari anno I regnante Raiambertus rex.

Sig+num Ermemiro. Sig+num Donnucio. Sig+num Regimundo, nos qui ista carta uindicacione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Fredarius. Sig+num Riculfo. Sig+num alio Regimundo.

Lobatone, sacer, qui ista carta uindicacione scripsi et SSS die uel anno quod supra.

485

Donació-venda. *Alòdia, dona, dóna al seu fill Franc la seva heretat (cases, casals, horts, hortals, terres i vinyes i arbres) que té per dret al comtat de Manresa, al terme del castell de Bellid, [castell de Castellbell, actual municipi de Castellbell i el Vilar, comarca de Bages] pel preu de divuit sous, a pagar en coses que ho valguin. Una peça de terra és al Grau.*¹

O.* Barcelona, BC, Secció de manuscrits i arxiu, Perg. 34 R. 2198 (Antic Top.: Caixa 2).²

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1751, pàgs. 1242 i 1243.

Kastro Belito³

G. N° 109⁴

In n[omine Domi]ni. Ego Alodia, femina, donatrice [sum tibi] filio meo Fra[nch]o. Manifestum est enim quia placuit animis meis [et placet] nullus quoqueagentis imperio nec suadentis ingenio set propria expontanea hoc elegit mihi cum Deo bona uoluntas [ut car]tam tibi fecissem in kassas, kasalibus, [ortis], ortalibus, terras et uineas et omnes arbores que infra sunt, ipsa mea ereditate [ab in]tegre, cum exios et regresios earum, que mihi aduenit per quacumque uoce. Et est ipsa hec omnia in comitatum Minorissa, [in terminio] de kastro Bellido. Et afrontat ipsas kassas cum solos et superpossitos et kassalibus et ortis, ortalibus et terras et uineas [et arbores]: de oriente in strata puplica que pergit ubique; et de meridie similiter; et de occiduo in torrente in ipsa Coma; de [circii in ui]nea de Godemare uel in terra de Bonamocia, femina. Et alia pecia de terra que est ad ipso Grado afrontat: de oriente in [...]; de meridie similiter; de occiduo in terra de Recemirus; de circii in terra de Adanagelle. Quantum in istas [afrontaciones] includunt sic dono tibi ipsas kassas, kassalibus, ortis, ortalibus, in terris, in uineis, et omnes arbores que infra [sunt, ipsa mea] ereditate ab integre, cum exios et regressios earum, ad tuum proprium. Et est manifestum. Quem uero predicta [hec omnia] que tibi dono de meo iure in tuo trado dominio et potestate. Quod si eam donatrice aut ullusque homo qui contra [ista donacione] uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat aut componam tibi ipsa hec omnia quod sup[erius reso]nat in duplo cum omni sua imeliior[ac]ione.⁵ Et in antea ista donacio firma permaneat omnique tempore.

[Facta ista do]nacio XIII Kalendas Februarii anno I regnante Radbertus rex.

Sig+num Alodia, qui ista [donacione fecit] et firmare r[ogauit. Sig+nu]m Galindus. Sig+num Bunucio. Sig+num Suniario.

S+ [Uui]fred[us, presbiter, qui hec scripsit] et SSS die et anno quod supra.

1. *Provenient de l'Arxiu de Sant Benet de Bages, cal. 21, núm. 235.*

2. *Segons a:* Barcelona, BC, Arxiu, perg. 2198 (caixa 2).

3. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Kastro Belito» (S. XI).

4. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

5. *ac manca a O*

Donació pietosa. *Savaric [difunt?] dóna a Sant Benet [de Bages] un alou franc que tenia al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità, al Camp que fou d' Odevagre,*

[= Avagre, Vagre]. [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages]

[O]. Original no localitzat.

A.* Regest del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 80, Calaix 49 i 50 [abans: Calaix 26], «Rúbrica dels actes en pergamí», B. N°. 501.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 257, pàg. 235, *ex A*.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1752, pàg. 1243.

B. N°. 501¹

«Consta que ab acte clos per Godemar, prevere, a 7 de las calendas de febrer, any 1 del regnat de Robert, rey, és una donació que féu Savaricus a S. Benet de un alou franc que tenia en lo comtat de Manresa, en Monpeytà, y en lo cam que fou de Advagro, lo qual no porta afrontacions».

487

997, febrer, 5.

Venda. *Oriol i la seva esposa Bladesenda venen a Oseli i la seva esposa Siner una peça de terra que Oriol té dels pares i per compra i Bladesenda pel desè al comtat d'Osona, al terme del castell de Tona, a Guadells,¹ [actual municipi de Tona, comarca d'Osona] pel preu de cinc sous de la collita de l'any/anyada.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1188.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1754, pàgs. 1244 i 1245.

Karta de Tonna²

V. N°. 152³

In Dei nomine. Ego Oriolo et uxor mea Bladesinda, uinditores sumus uobis Oselio et uxor tua Sinier, emtores. Per hanc scriptura uindicacionis nostre uindimus pecia I de terra nostra propria, qui nobis aduenit de genitores uel de comparacione, et ad uxor per decimum. Et est ipsa terra in comitatum Ausona, in terminio de castro Tonda, in locum Guadellos. Et afrontat: de oriente in uia; de meridie in torrente; de occiduo in terra de Damnucio uel eres; de circi similiter. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa terra ab integrum, cum exio uel regrexio suo, in precium solidos V de annona. Et est manifestum. Et de nostro iure in uestra tradimus dominio et potestatem a proprio a faciendum quecumque uolueritis, in Dei nomine abeatis firmam potestatem a presenti die et tempore. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra ista scriptura uindicacione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa terra in duplo cum omnem suam inmelioracione. Et in antea ista scriptura uindicacione firmis et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta uindicacione die Nonas Februarii anno I regnante Raibertus rege.

S+m Oriolo. S+m Blandesinda, qui ista uindicacione fecimus et firmare rogauimus. S+m Ato. S+m Gischafrerus. S+m Geribertus.

Cixilane, sacer, scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Topònim identificat amb Güells, de l'actual municipi de Tona, comarca d'Osona, segons a.*
2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Karta de Tonna» (S. XI-XII).
3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

488

997, abril, 29.

Donació pietosa. *Goldric*, [= Galderic] *conexedor que l'almoïna allibera l'ànima de la mort, dóna al monestir de Sant Benet [de Bages] una mujada de vinya que té per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità. [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages]*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a Manresa, arxiu de casa Guitart.

A. Regest del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 77, Calaix 47, S. F. N°. 474.

B.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, ex O.¹

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 258, pàg. 236, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1764, pàgs. 1251 i 1252.

Arxiu de casa GUITART

TOMO__ PLÉC _SF_

LLIGALL _002_ N°. 49.

2

In nomine Domini. Ego Guldrigo, donator. Magnum et satis licitum esse uidetur ubique domum Dei edificare et de meis rebus onorare atque concedere. Audientes praedicatione et admonitum Santorum Patrum quia elemosina a morte liberat anima, cognoscho me peccator onusto conpuncti, de superne coelorum suplico eius misericordia ut plus et misericors sit Deo in peccatis meis. Propterea concedo atque trado ad domum Sancti Benedicti cenobii modiata una de uinea terminata, qui mihi aduenit de comparacione, et est ipsa uinea in chomitatum Minorisa, in Monte Petano, cum illorum affrontaciones. Et est manifestum. Quem uero predicta ipsa modiata de uinea de meo iuro ad domum Sancti Benedicti trado ad suum proprium. Quod si me donator aut ullusque homo qui contra hanc ista carta donacione uenerit aut uenero ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare et conpono set conpona ad domum Sancti Benedicti in quadruplo cum omnem suam inmelioracione. Et in antea ista carta donacione firma et stabilis permaneat homnique tempore.

Facta ista carta donacio III Chalendas Madii anno I regnante Radbertus rex.

Sig+num Guldrigo, qui ista carta donacio feci et testes firmare rogauit. Poncius, clericus +. Oliba, subdiaconus +. Ermengaudus, clericus +.

Ato, leuita, qui ista carta scripsit et die et + anno quod supra.

1. *Manquen la capsula, la bossa i el número.*
2. *Segell estampat el 1923.*

Venda. *Alfred i la seva esposa Alòdia, i Llopard [= Llopart] i la seva esposa Adalgards [= Adalgarda] venen a Adroer i la seva esposa Quinverga una peça de terra conreada i erma que tenen dels pares i per altre dret al comtat de Manresa, al terme del castell de Bellid, [castell de Castellbell, actual municipi de Castellbell i el Vilar, comarca de Bages] pel preu de cinc sous, a pagar en coses que ho valguin.*¹

O.* Barcelona, BC, Secció de manuscrits i arxiu, Perg. 34 R. 2197 (Antic Top.: Caixa 2).²

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1765, pàg. 1252.

Kastro Belito³

G. N° 233⁴

In nomine Domini. Ollofredus et uxor sua Alodia et Leopardus et uxor sua Adalgards uinditores summus uobis Adrouarius et uxor sua Chindeuerga, emptores. Per hanc scriptura uindicacionis nostre uindimus uobis pecia I de terra culta uel erema, nostra propria, que nobis aduenit de ienitorum uel per quacumque uoce, est ipsa terra in comitatum Minorissa, in terminio de kastrum Bellido. Et afrontat ipsa terra culta uel erema: de oriente in roca fundata; de meridie in uos comparatores; de occiduo similiter et de circii in terra de Samuel uel eres suos. Quantum in istas afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa terra ab integre cum exio uel regressio suo, in propter precium solidos V in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero predicta ipsa terra que uobis uindimus de nostro iure in uestro tradimus dominio et potestate. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra ista uindicacione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat aut componamus uobis ipsa terra in duplo cum omni sua imelioracione. Et in antea ista uindicacione firma permaneat omnique tempore.

Facta ista uindicacione Nonas Madii anno X regnante Ugo.

Sig+num Ollofredo. Sig+num Aludia. Sig+num Leopardus. Sig+num Adalgards, qui ista uindicacione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Galindus. Sig+num Bunucio. Sig+num Uuifredus.

S+ Uuifredus, presbiter, qui hec scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Provenint de l'Arxiu de Sant Benet de Bages, cal. 21, núm. 234.*

2. *Segons a: Barcelona, BC, Arxiu, perg. 2197 (caixa 2).*

3. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a: Al dors: «Kastro Belito» (S. XI).*

4. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

Donació pietosa. *Ansulf i Elies, coneixedors que l'almoina allibera l'ànima de la mort, donen al monestir de Sant Benet [de Bages] llurs heretats (cases amb corts i horts, terres i vinyes, conreades i ermes, amb arbres fruiters i no fruiters, amb oliveres i trull, rústec i no rústec), que tenen del seu pare i de la seva mare, per compra i per altre dret al comtat de Manresa, a la Costa de Déudonada,*¹

prop del riu Llobregat. [actual municipi de Manresa, comarca de Bages]

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1189.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 259, pàgs. 236 i 237, *ex O.*

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1766, pàgs. 1253 i 1254.

Cartas Sancti Benedicti²

C. S. N° 81³

In nomine Domini. Ego Ansulfus et Elies donatores summus ad domum Sancti Benedicti. Magnum et satis licitum esse uidetur domum Dei edificare et de meis rebus honorare atque concedere. Audientes predicacionem et admonita Sanctorum Patrum quia elemosina a morta liberat anima. Cognoscentis nos peccati macula onusti de superna celorum suplichantes eius misericordia ut plus et misericor sit Deus in peccatis nostris, propterea concedimus atque tradimus ad domum Sancti Benedicti cenobii casas cum superpositos et curtes et ortos, terras et uineas cultas et ermas, cum arboribus pomiferis uel inmpomiferis, cum oliuarios et torculario, rusticum uel inrusticum, qui nobis auenit de genitores uel de genitrice nostra uel per comparacione uel per quacumque uoce. Et sunt ipsas casas, cum ipsas curtes et ipsos ortos, ipsas terras et ipsas uineas cum pomiferis et ipsos oliuarios, in chomitatum Minorisa, in locum que dicunt Costa Deodonata, iusta flumen Lubrigato. Et affrontat hec omnia: de oriente in medio flumen Lubrigato; de meridie in terra de Guidenelle uel suos eres; de occiduo in sumite ipsius rocha superiora; de circi in Roca que nuncupant Tignossa. Quantum ipsas affrontaciones includunt sic donamus ad domum Sancti Benedicti ad proprium ab integrum ipsas nostras ereditates propter Deum et remedium animas nostras uel remedium anima de genitori nostro uel de genitrice, abates enim et monachi seruientes Sancti Benedicti ita obtineant sicut ceteris alaudibus. Quod si nos donatores aut ullusque homo qui contra hanc ista donacione uenerimus aut uenerat ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componamus atque componat ad domum Sancti Benedicti in duplo cum hominem suam inmelioracionem et qui iam se extraere uoluerit ipsum iamdictum alaude ad sancta Dei Ecclesia ira Dei incurrat et cum Iuda Scarihot in infernum porcionem abeat et ad sanctas Dei Ecclesias extraneus efficiat, et postea ista donacio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta hista donacio XIII Kalendas Iunii anno I regnante Radberto rege.

Sig+num Ansulfus. Sig+num Elias, qui ista donacione fecimus et testes firmare rogauimus. Signum+ Reimundo. Sig+num Uuitardus. Sig+num Onofredio. Ansulfus, sacer +.*

Ato, leuita, qui ista carta donacione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *El nom personal del topònim, aquí en femení, (Déudonada) sembla que ha de ser masculí (Déudonat). Vegeu el document núm. 464 (995, juny, 16) del Diplomatari de Sant Benet de Bages.*
2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Cartas Sancti Benedicti» (S. X-XI).
3. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

Donació pietosa. *L'abat Senfred, [= Sinfreu] coneixedor que l'almoïna allibera l'ànima de la mort, dóna a la seu de Sant Pere de Roma i al monestir de Sant Benet [de Bages] diversos alous: un alou que té per compra i per altres drets al terme del castell d'Odró, [castell de Ceuro -o Ciuro-, actual*

municipi de Castellar de la Ribera, comarca de Solsonès] *al comtat d'Urgell; un alou prop de l'alou de Sant Benet, [de Bages] a la torre de Gombert, [Torroella de Dalt -mas-, antiga parròquia de Sant Genís de la Vall dels Horts, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] al comtat de Manresa; un alou (molins amb reclosa, pedres i glevers, terres i vinyes, conreus i erms), que té per compra i per altres drets a la riera de Merlès, [actual municipi de Santa Maria de Merlès, subcomarca de Lluçanès, comarca de Berguedà] al comtat de Berguedà; un alou (cases amb corts, hort, colomars, terres i vinyes, conreus i erms, amb arbres fruiters i glaners i trilles), que comprà amb el seu germà Guillem, difunt, a Llanars [Sant Andreu de Llanars -poble-, actual municipi de Prats de Lluçanès, subcomarca de Lluçanès, comarca d'Osona] i a Covilades, [podria ser les Cogullades -mas-, actual municipi de Santa Maria de Merlès, subcomarca de Lluçanès, comarca de Berguedà] al comtat d'Osona, i un altre al terme del castell de Voltregà, al puig de França, [zona de Gallissans, Salaverd i el Guiu -masos-, actual municipi de Santa Cecília de Voltregà, comarca d'Osona] també al comtat d'Osona.*

[O]. Original no localitzat.

[A]. Còpia escrita pel sotsdiaca Pere el 24 de setembre de 1159, extraviada, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

B.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Seccio Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, capsa 1, bossa 7, núm. 136, ex A.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 260, pàgs. 237 i 238, ex B.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1767, pàgs. 1254 i 1255.

V. N° 186¹

In nomine Domini. Ego Seniofredus, gratia Dei abba, donator. Magnum et satis licitum esse uidetur domum Dei edificare ubique et de meis rebus honorare atque concedere. Audientes predicacione et monita Sanctorum Patrum quia elemosina a morte liberat anima, cognoscente me peccata macula honestos compuncti de superna celorum suplico eius misericordia pietate ut pius et misericors sit Deus in peccatis meis. Propterea concedo atque trado ad Sancti Petri sedis Rome et ad Sancti Benedicti cenobii alaudem meum proprium quem abeo in comitatu Urgellensis, infra terminos de castrum Adruno, qui mihi aduenit de comparacione uel per quacumque uoce, id sunt: kasas, kasalibus, curtis, curtalibus, ortis, ortalibus, terras et uineas, cultas et ermas, cum arboribus. Et affrontad ipsa omnia: de oriente in domum Sancta Cecilia uel in ipso Lauro; de meridie in strada publica uel in ipso Lauro; de occiduo in ipsa silua de Salsa uel in ipsa Salsa; de circi in rio Autes. Et ipsum alaudem quod abeo in comitatum Minorisa aduenit mihi per uocem parentorum meorum uel per quacumque uoce, id sunt: kassa cum curtes et ortos, terras et uineas cultas et ermas. Affrontad ipsum alaudem: de horienti in alaude Sancti Benedicti, in ipsa turre qui est de Gombertus; de meridie in strada qui pergit ad Kardona; de occiduo [...]; de circii in ipsas Ruuiras. Et ipsum alaudem quod abeo in comitatu Bergadenensis, id sunt: molinis seu molendinis cum ipsa resclausa, cum ipsas petras et cum gleuarios et terras et uineas cultas et ermas, qui mihi aduenit per comparacione uel per quacumque uoce: de oriente in ipso mulnar qui fuit de Teudesindus uel ultra alueo Adeno uel in ipsa isla de Bonifilio; de meridie uel ipsa isla cum ipsa fonte que est superius uel ipso bosco de Pinus; de occiduo in ipso alueo Aden uel in ipso alaude qui fuit de Radulphus uel in strada qui pergi ad domum Sancta Maria; de circii in terra uel in uinea de Oliba uel in strada Sancta Maria. Et ipsum alaudem quod habeo in comitatu Ausona, in locum quem dicunt Lanars uel in Cuuiladas, quod emi cum fratre meo nomine Guilelmus, qui est condam, id sunt: kasas cum curtes et orto et columbarios et terras et uineas, cultas et ermas, cum arboribus pomiferis seu glandiferis et trillas. Affrontat ipsa omnia: de oriente in uilla de Cuuillades uel in domum Sancta Eulalia; de meridie in ipsa serra

ubi ecclesia Sancti Felicis est sita; de occiduo in Degolads uel in ipsa serra de Pinos; de circi in Torrezela uel in ipsa Laccuna. Et ipsum alaudem quod abeo in comitatu Ausona, infra terminos kastrum de Uoltreganes, ipsum pugo que dicunt Francia, id sunt: terras et uineas, que affrontant: de horientem in rio que dicunt Sorrels uel in domum Sancte Cecilie; de meridie in uila Nera uel in ipsa strada qui pergit ad domum Sancti Bartolomei; de occiduo in Pitorads uel in fonte de Alteman; de circi in rio Sorrels uel in kastrum Ueltregano. Quantum istas affrontaciones includunt sic dono atque trado ipsum iamdictum alaudem ad Sancti Petri Rome et ad Sancti Benedicti cenobi ad proprium propter Deum et remedium anime mee, in tale conuentum uel uidelicet rationem quia neque comes, neque uicescomes, neque episcopus, neque abbates qui sunt uenturi in isto cenobio, neque monachis, neque canonicis, nullam licenciam iam non abeant nec uindere nec comutare nec excamiare nec exguadiare nec alienare per nullam rem nisi semper teneant ipsos alaude sicut ceteris alaudibus. Itaque quod si me donator aut ullusque homo qui contra hanc histam donacionem seu largicionem mercedem causam mouere temptauerit aut ipsum iamdictum alaudem de Sancti Petri uel de ecclesia Sancti Benedicti abstrahere uoluerit peccatis meis anime illius sit obligatum et ad liminibus sanctas Dei Ecclesias catholicas et oaculacione omnium christianorum extraneus efficiat et cum Iuda Scariot in infernum particeps fiat, et insuper componat ad Sancti Petri Rome et ad ecclesiam Sancti Benedicti ipsos alaude in quadruplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea hista karta donacio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista carta donacio VIII Kalendas Iunii anno X regnante Ugone rege.

+ Seniofredus, abba, qui ista karta³ donacione fecit et testes firmare rogauit. Ato, leuita +. Ansulfus, sacer +. Sig+num Sinnulfus. Sig+num Oliba.

+ Adanagildus, presbiter, qui ista karta scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2.1 *manca segons B.*

3. *kar repetit segons B.*

492

997, maig, 30.

Venda. *Duran i la seva esposa Blancuça, i Sendred, [= Sindreu] conjuntament, venen a Mir, sacerdot, anomenat Marcuç, [= Marcús] una terra conreada que Duran i Sendred, [= Sindreu] [germans] tenen de llurs pares, i Blancuça pel seu desè al comtat de Manresa, al [terme del] castell de Godmar, [= Gomar] [castell de Callús, actual municipi de Callús, comarca de Bages] pel preu d'un sou, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 137, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1768, pàg. 1256.

G. N° 149¹

In nomine Domini. Ego Durando et uxori sua Blanchuca et Senderedo, nos simul in unum, uinditores sumus tibi Miro, sacer, que uokant Marcucio, emtore. Per hac scriptura uindicionis nostre uindimus tibi terra culta nostra propria, qui nobis aduenit de genitores nostros, ad me Blanchuca per meum decimum, et est ipsa terra culta in comitatum Minorisa, in castrum

Godmar. Et afrontat ipsa terra culta: de orient in pariete de Asenario; de meridie in uia, de hocciduo in uia; de circi in uia. Quantum in istas IIII afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa terra culta ab integrum, cum exio et regresio, in propter precium solido I in re ualentem et nihil de ipso precio apud uos emtores non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta ipsa hec omnia de nostro iuro in tuo tradimus dominio a potestate a face[re] que uoluerit. Si quis <is>ta² carta uindicionis³ uenerit ad inrumpendum aut nos uinditores uenerimus ad ullusque omo non hoc ualeat uindicare set componat uel componamus tibi ipsa hec omnia in duplo cum sua imelioracione et hanc ea ista carta uindicionis firmam et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta carta uindicionis III Calendas Gunii ann<o>⁴ X^{mo} regnante Ugo rege.

Sig+num Durando. Sig+num Blanchuca. Sig+num Senderedo, qui ista carta uindicionis fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Durando. Sig+num Albarigo. Sig+num Uidal.

Mir, clericus, qui ista carta⁵ uindicionis scripsit SSS die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
2. *is manca segons A.*
3. *uindicionis repetit segons A.*
4. *o manca segons A.*
5. *carta repetit segons A.*

493

997, juny, 9.

Venda. *Ermesenda, dona, ven a Guifred [= Gifreu] la seva heretat (cases, casals amb llur colomar, horts, terres, vinyes i farraginals amb llurs arbres), que té de la seva mare, difunta, i per altre dret al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa.] a Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de cinquanta sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a Manresa, arxiu de casa Guitart.

A. Regest del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 80, Calaix 49 i 50 [abans: Calaix 26], «Rúbrica dels actes en pergami», B. N°. 467.

B.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, ex O.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 261, pàgs. 238 i 239, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1769, pàgs. 1256 i 1257.

B. N°. 467¹

Arxiu de casa GUITART

TOMO__ PLÉC _SF_

LLIGALL _002_ N°. 55.

²

In nomine Domini. Ego Ermesinda, femina, uinditrix sum tibi Guifredo, emtore. Per hac scriptura uindicionis mee uindo tibi kasas, kasalibus cum ipso chollumbario siue ortis et terras et uineas et ferragenales cum illorum arboribus, meum proprium, qui mihi aduenit de genitrix

mea qui est condam siue per quacumque uoce. Et est ipsa hec omnia quod superius resonat in comitatum Minorisa, ad Monte Peitano. Et adfrontat ipsa haec omnia: de oriente in uinea de Borrello uel suis eres; et de meridie in flumina Lubrigado; et de occiduo in ipso riuulo que dicitur de Sancto Fructuoso; et de circi in ipsas kasas de Goldrigo siue in ipso Collo. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindo tibi in ipsa hec omnia quod supra pergamina composita est ipsa mea ereditate quod ibidem abeo uel abere de[beo] ab integrum cum exis uel regresiis earum, in propter precium solidos quinquaginta in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero predicta ipsa hec omnia que ego tibi uindo de meo iure in tuo trado dominio et potestatem ad omniaque facere uolueris. Quod si ego uindrice aut ullusque omo qui contra hanc ista karta uindicione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat aut componam ego tibi ipsa hec omnia quod supra scriptum est in duplo cum omne illarum inmelioracionem. Et in antea ista karta uindicione firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta karta uindicione V Idus Iunii anno primo quod cepit regnare Raibertus rex, filio Ugoni regi.

Sig+num Ermesinda, femina, qui ista karta uendicione feci et testes firmare rogau. Sig+num Rechosindo. Sig+num Trasouado. Sig+num Isarno.

Ansulfus, sacer, qui ista karta uindicione scripsi cum literas superpositas in uerso tercio et + die et anno quod supra.

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
2. *Segell estampat el 1923.*

494

997, juny, 17.

Donació pietosa. *Gescafred, sacerdot; Adroer i Josfred, [= Jofre] marmessors d'Hug, difunt, donen al monestir de Sant Benet, [de Bages] en compliment de la voluntat de l'esmentat Hug, expressada en sortir de la ciutat de Girona per anar a la batalla en què trobà la mort, la meitat dels alous (cases, casals, horts, hortals, terres i vinyes, conreus i erms) que tenia al comtat d'Osona, als termes de Sevedà [actuals municipis de Seva, el Brull i Balenyà, comarca d'Osona] i [del castell] de Sant Esteve. [castell de Centelles,¹ actual municipi de Sant Martí de Centelles, comarca d'Osona]²*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1190.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1771, pàgs. 1257 i 1258.

V. N° 36³

[In nomine Domini. Ego] Giscafredus, sacer, [et Adro]arius [et Gocifredus,] qui sumus manumissores [de condam] Ugo[ni, per ista scriptura ele]mosinaria facimus carta ad domum Sancti [Benedicti cenob]ii de alaudem suum proprium, quia qua[nd]o [exiebat] iamdicto Ugoni de ciuitate Gerunde [et] pergebat ad ipsum prelium, tunc iniunxit nobis quia si in histum prelium ips[um repentin]e mortuus fuisset, sicuti et fuit, [donare f]ecissemus ad domum Sancti Benedicti cenobii, sicut et facimus, propter Deum et remedium anima de Ugoni, id est: kasas, kasalibus, [ortis, ort]alibus, terras et uineas, cultas et ermas. Et s[unt] ipsos alaude in commitatu Ausona, in termines de Seuedano uel in termines de Sancti Stephani, quantum emerat de sorori s[ue ...]cio qui fuerat de Unifredus, filio Isarni, de ipso alaude ipsa medietate ab integrum. Et afrontant ipsos alaude iamdictos: de horiente in collo

que dicunt Doda; et de me[ridie] in kastrum Tagamanente uel in eius termines et perguit usque in ipsa Mamola; de occiduo in ipsa Spina; [de cir]ci in sede Uico. Quantum afrontaciones inclu[n]t sic donamus ipsum iamdictum alaude, id sunt kasas kasalibus, ortis ortalibus, curtis curtalibus, terras et uineas, [cult]as et ermas, quantum abebat uel abere debebat per [quali]cumque uoce, ipsa medietate ab integrum, cum exio uel regressio earum, sicut in iudicio resonat. Quod si nos manumissores uel elemo[sinari] aut ullusque homo qui contra hanc hista carta elemosinaria uenerit ad inrumpendum, in duplo componat atque componamus ad ecclesiam Sancti Benedicti ipsum iamdictum [alaud]em. Et si iam tunc ullusque homo maior uel minorque persona qui iam abstraere uoluerit, de ipsa iamdicta ecclesia ad sanctas Dei ecclesias extraneus efficiat, et cum [christianis non] communicet et insuper ira Dei incurrat et cum Iudas, qui fuit proditor, particeps fiat. Et insuper, sicut iamdictum est, componat ipsum alaudem in quadru[plo cum om]nem suam inmeliorationem. Et in antea hista carta elemosinaria firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta hista carta elemosinaria XV Kalendas Iul[ii] anno quo] obiit Ugo rex.

+ Giscfredus, sacer, SSS* Sig+num A[dro]arius. Sig+num Gocifredus, qui hista carta elemosinaria facimus [et testes] firmare rogauimus. Sig+num Oliba. Sig+num Seniofredus. Atonus, leuita SSS* Ansulfus, sacer SSS*

Adanagildus, presbiter, qui hista carta elemosinaria scripsit cum literas fusas uel superpositas et SSS die et anno quod supra, in VIII uel in XIII uersos quia exiebat de memoria.

1. *Pergamí deteriorat.*

2. *El castell anomenat de Sant Esteve fins al segle XIII prengué el nom de la vila de Centelles, l'actual Sant Martí de Centelles.* [PLA DEVAL, Antoni, "Centelles, castell de", a *Gran Enciclopèdia Catalana*, vol. 4 (Barcelona 1973 -1ª ed.-), pàgs. 816 i 817]

3. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

495

997, setembre, 9.

Donació pietosa. *Bonfill*, [= Bofill] *Llop i Quíxol, dona, marmessors d'Ostèn, difunt, donen a Llobató, sacerdot, una mujada de vinya que tenia al comtat de Manresa*, [al territori de la ciutat de Manresa] *sobre la Celada*, [zona del Guix -mas desaparegut; veinat-, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] *per tal que celebri misses per al remei de l'ànima d'Ostèn.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 138, ex O.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 263, pàgs. 239 i 240, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1777, pàg. 1262.

In nomine Domini. Ego Bonefilio et Lupus et Chixilo, femina, nos simul in unum donatores sumus tibi Lobatone, sacer. Per hanc scriptura donacionis nostre donamus namque tibi modiatia I de uinea, qui nobis auenit per manumisuria de condam Osten siue per iudicium roboratum que nos roborauimus aserie condicionis. Et est ipsa uinea in commitatum Minorisa, super ipsa Celada. Et afrontat ipsa uinea: de orientis in terra de Bradila; et de meridie in ipso aragalio; et de hocciduo in uinea de Badaleo, sacer; et de circi in terra de Badaleo, sacer. Quantum istas afrontaciones includunt sic donamus tibi ipsa uinea ab integrum, cum exio uel

regressio suo, propter Deum et remedium anime de Osten per misas. Et est manifestum. Quem uero iamdicta ipsa uinea que nos tibi donamus de nostro iuro in tuo tradimus dominio et potentate ad omnia que facere uolueris. Quod si nos donatores aut ullusque homo qui contra hanc ista carta donacionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa uinea in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea ista carta donacio firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista carta donacio V Idus September anno I quod obiit Ugone rex.

Sig+num Lupus. Sig+num Chixilo. Salamone, [que uo]cant Bonefilio SSS Sig+num Cesario. Sig+num Guadamiro. Sig+num Donnucio, nos qui ista carta donacione fecimus et firmare rogauimus.

Lobatone, sacer, qui hunc carta donacione scripsi et SSS die uel anno quod supra.

496

997, setembre, 24.

Donació pietosa. *Quinverga, dona, i els seus fills Bonhome i Gisela, [dona] donen al monestir de Sant Benet [de Bages] un alou que tenen per donació al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a la Costa de Déudonat. [actual municipi de Manresa, comarca de Bages] Fan la donació per a remei de les seves ànimes.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1191.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 264, pàgs. 240 i 241, *ex O.*

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1778, pàgs. 1262 i 1263.

Costa Donadeu¹

C.S. Nº. 78²

In nomine Domini. Ego Chindeberga, femina, et filios meos Bonusomo et Gisilo, donatores. Certum quidem et manifestum est quia placuit in animis nostris et placet nullius cogentis imperio nec suadentis ingenio sed propria et expontanea nobis elegit bona uoluntas ut scriptura donationis fecissemus ad domum Sancti Benedicti cenobii, qui est fundatus prope alueum Lubricato, de alaudem nostrum proprium qui nobis aduenit per scriptura donationis. Et est iste alaude in comitato Minorisa, in locum que dicunt Costa Deodonado, id est: casas cum solos et superposito, curte, ortos, torculario, terras cultas uel incultas, uineas, arboribus, pomiferis uel inpomiferis, garricis, petris, montium, planiciem, matherias cum suos porticos. Et afrontat: de oriente in uia; de meridie in terra de Guinidelde uel suos eres; de occiduo in sumitate ipsius rocha superiori; de circi in uinea qui fuit de Baldofredo. Quantum infra istas quatuor affrontaciones includunt sic donamus atque tradimus ad domum Sancti Benedicti cenobii propter remedium animas nostras, ut teneant et possideant monachi ibidem seruientes sicut et ceteris alauidibus ibi datis. Quod si nos donatores aut ullus homo qui contra ista scriptura uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare sed componat auro libra una. Et in antea ista scriptura firmis et stabilis permaneat et cum Iuda Scarioth porcionem abeat.

Facta ista scriptura donacionis VIII Kalendas October anno I regnante Radberto rege in Francia.

Sig+num Chindeberga, femina. Sig+num Bonusomo. Sig+num Gisilo, qui ista scriptura donacionis fecimus et testes firmare rogauimus. Ato, leuita, SSS.* Sig+num Senderedus. Sig+num Poncius.

Bernardus, presbiter, qui ista scriptura donacionis scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b*: Al dors: «Costa Donadeu» (S. XI).
2. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

497

997, novembre, 27.

Venda. *Sanç ven a Mir unes cases i unes terres conreades i ermes al comtat de Manresa, al [terme del] castell d'Or, a Buc, prop de la Calsina.* [actual municipi de Castellnou de Bages, comarca de Bages]¹

[O]. Original no localitzat. Signatura antiga a l'arxiu de Sant Benet de Bages.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, Lligall 78, Calaix 29, P. N° 232.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 265, pàg. 241, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1781, pàgs. 1265 i 1266.

«Consta que ab acte clos per Bernat Miro, sacerdot, de 5 de las chalendas de desembre, any 2 del regnat de Robert rey (de Nativitat 998) com Sancio ven a Miro casas y terras cultas y ermas. Y són en lo comtat de Manresa, en lo castell de Or, a Bugo, prop la Calsina. Y afronta, tot: de sol ixent ab alou del compte Ramon; de mitgdia ab lo puig de Or; de ponent ab lo riu Malcario; de tramuntana ab la montaña de Aguilar».

498

997, desembre, 30.

Venda. *Ermelda, dona, ven a Savaric i la seva esposa Adaltruda unes cases amb cort i hort, terres conreades i ermes, vinyes amb llurs arbres i molins i molnars amb llur cap d'aigües, resclosa, rec, cacau, moles i tots els estris, i el glevar, que té per present del seu home i per marmessoria al comtat de Manresa, al terme del castell de Balsareny,* [actual municipi de Balsareny, comarca de Bages] *pel preu d'onze mancusos d'or cuit que el seu home devia a Savaric, el comprador.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 139, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1787, pàg. 1269.

C. N° 22¹

In nomine Domini. Ego Ermelde, femina, uinditrix sum uobis Sauarico et uxori sue Adaltrude, emtores. Per hanc scriptura uindicionis mee uindo uobis cassas cum curte et orto et terra et uinea cum suis arboribus et mulinos et mulnares cum suo caput aquis et sua resclosa et suo rego et suo cacauo et suo gleuare, qui mihi auenit per donitum de uiro meo uel per manumensoria. Et est ipsa omnia quod superius resonat in comitatum Minorisa, in castro Balzare uel in eius termines. Et afrontant ipsas cassas cum superpositos et solo et curte

et terras cultas et ermas et uineas cum illorum arboribus: de parte orientis ultra flumen Lubrigado in alode de Unifredo; et de meridie in domum Sancte Cecilia; et de aucciduo in alode uel in cassas de Durano, presbitero; et de circi in castro Balzare. Quantum infra istas IIIor afrontaciones includunt sic uindo uobis in ipsas cassas et curte et orto et terras et uineas et mulinos et mulnares et resclausa et suo caput aquis et suo rego et suo gleuare et suo cachauo et suas molas et suo curso et decurso et sua usabilia ab integrum. Quantum infra istas iamdictas afrontaciones includunt sic uindo uobis ego Ermeldes femina quantum ibidem abeo uel abere debeo uel abuit uir meus uel abebat uel abere debuit tibi uindo ab integrum, cum exis et regressis earum, in propter precium manchosos undecim de auro chocto quod uir meus tibi debebat. Et est manifestum. Quem uero predictas hec omnia superius insertas de meo iure in uestro eaque trado dominio et potestatem ad uestrum proprium. Quod si ego uinditrix aut ullusque homo qui contra hanc ista carta uindicionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat hec omnia supradicta in duplo. Et in antea ista hec omnia carta firma permaneat modo uel omnique tempore.

Facta carta uindicionis III Kalendas Ianuarii anno XI regnante Ugoni rege.

Sig+num Ermeldes, femina, qui ista carta uindicione scribere rogauit et testes firmare. Sig+num Oliba. Sig+num Arnaldes. Sig+num Iozefredus.

Adroarius, sacer, qui ista carta uindicione scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.

499

998, febrer, 24.

Venda. *Sendred [= Sindreu] ven a Mir, sacerdot, anomenat Marcuç [= Marcús] una peça de vinya que té del seu pare, difunt, al comtat de Manresa, al [terme del] castell de Godmar, [= Gomar] [castell de Callús, actual municipi de Callús, comarca de Bages] pel preu de cinc sous, a pagar en coses que ho valguin.*

[O]. Original no localitzat, abans de 1936 a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona.

A.* Còpia mecanografiada: Barcelona, IEC, Secció Històrico-Arqueològica, Catalunya carolíngia, Comtats d'Osona-Manresa, caps 1, bossa 7, núm. 140, ex O.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1789, pàg. 1270.

V. N.º. 110¹

In nomine Domini. Ego Senderedus, uinditor sum tibi Mirone, sacer, que uocant Marcucio, emptore. Per hanc scriptura uindicionis mee uindo tibi pecia I de uinea mea propria, qui mihi auenit per genitori meo, qui est condam. Et est ipsa uinea in commitatum Minorisa, in castrum que nuncupant Godmar. Et afrontat ipsa uinea: de orientis in uia; de meridie in ermo de te emptore; et de hocciduo in roka; et de circi in torrente qui discurrit. Quantum istas afrontaciones includunt sic uindo tibi ipsa uinea ab integrum, cum exio uel regressio suo, in propter precium solidos V in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero iamdicta ipsa uinea que ego tibi uindo de meo iure in tuo trado dominio et potestate ad omnia que facere uolueris. Quod si ego uinditor aut ullusque omo qui contra hanc ista carta uindicionis uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat ipsa uinea in duplo cum² omnem suam himmelioracionem. Et in antea ista carta uindicio firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista karta uindicio VI Kalendas Marcii anno XI regnante Ugone rege.

Sig+num Senderedus, qui ista carta uindicione fecit et firmare rogauit. Sig+num Stefanus.

Sig+num Albarigo.

Lobatone, sacer, qui hunc carta uindicione scripsi et SSS die uel anno quod supra.

1. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
2. *cum repetit segons A.*

500

998, febrer, 27.

Venda. *Joan i la seva esposa Blancuça venen a Isern i la seva esposa Aldegarda una terra conreada amb els casals, tot sencer, i la meitat d'un prat, que Joan té per donació dels seus pares al comtat de Manresa, al Pla de Bages, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] sota Vilaclara. [Vilaclara -vila desapareguda; mas-, parròquia de Sant Martí de Torroella, actual municipi de Sant Joan de Vilatorrada, comarca de Bages]*

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 78, Calaix 29, P. N°. 181.

- a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 266, pàgs. 241 i 242, *ex A.*
- b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1790, pàg. 1271.

Cal. 29, P. N°. 181¹

«Consta que ab acte clos per Babilas, sacerdot, a 3 de las calendas de mars any 2 del regnat de Raugabertus, fill que fou de Odoni, rey, Joan y sa muller Blancucia venen a Iserno y a sa muller Aldegarda terra culta ab los casals que hi són, que dit Joan li ha previngut per donació de sos antepassats. Y dita terra ab sos casals és en lo comptat de Manresa, y en lo Camp de Baiges, baix Vilaclara. Y afronta dita terra y casals: a sol ixent en terra de Ato; de mitgdia ab terra de Annego o sos hereus y en terra de Bernat o en terra de Albasina; de ponent en lo camí públich; y de tremontana en terra de Ato. La qual venda fan ab tot lo que enclohuen ditas afrontacions, casals y la mitat del prat, y lo demás íntegrament ab lo domini libre».

1. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

501

998, març, 1.

Venda. *Susanna, dona; Gisclamon; Eldesèn; [= Aldesend] i Quílio, dona, venen a Ejolf una terra erma que tenen dels pares al comtat de Manresa, al [terme del] castell de Montdony/Montdó, [castell de Castelltallat, actual municipi de Sant Mateu de Bages, comarca de Bages] pel preu de quatre sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1192.

- a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1791, pàg. 1271.

T. N°. 218¹

[In nomi]ne Domini. Ego Susana, femina, et Giscla[mundo et] Eldesenno et Chilio femina, uin[di]t[or]es [su]mus tibi Eigolfo, emptore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi terra e[r]m[a] nostra propria, qui nobis aduenit de parentorum et est in comitatum Menresa, in cast[ro] M[on]tedonno. Et afrontat ipsa terra: de orientis in terra de Dadila; et de meridie in terra de [Ar]n[a]ldus; et de occiduo et de circii in terra de te comparatore uel de erede. Quantum in istas affrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa terra ab integrum, cum exio et regresio suo, propter precium solidos IIII in rem ualentem. Et est manifestum. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui ista scriptura disrumpere uoluerit non hoc [ua]leat uindicare set in duplo componat ipsa terra cum omnem suam inmelioracione. Et in antea ista uindicio firma sit permaneat omnique tempore.

Facta [i]sta carta uindicionis Kalendas M[a]rcii anno II regnante Raddeberto rex.

S+m Susanna. S+m Gisclamundo. S+m Eldesenno. S+m Chilio, qui ista uindicione rogauimus scribere et testes firmare. S+m Torone. S+m Tode[si]nno. S+m Mocone.

+ Giscafredus, presbiter, qui ista carta scripsit et SSS die et anno quod supra.

502

998, abril, 16.

Donació pietosa. *Trasuer, coneixedor que l'almoina allibera l'ànima de la mort, dóna al monestir de Sant Benet [de Bages] una terra que té per compra. Amb el pacte que els seus fills i llur descendència la tinguin a canvi de pagar l'agrer anualment a l'església de Sant Benet.*¹

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1193.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 267, pàgs. 242 i 243, ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1796, pàgs. 1273 i 1274.

Mont Petan²

B. N.º 398³

In nomine Domini. Ego Trasoario, donator. Mangnum michi gaudium est Deum laudare et glorificare et de meis rebus sancta Dei Ecclesia honorare adque concedere. Audientem predicacionem Sanctorum Patrum quia elemosinam ad mortem liberat anima, congnoſcentem me peccati macula honustum compunctus diuina pietate ut pius et misericors sit Dominus in peccatis meis, propterea dono adque concedo terra mea propria ad domum Sancti Benedicti cenobii, qui est situs in comitatum Minorisa, suptus Monte Peitano, prope flumen Lubrigado, qui michi aduenit per comparacione. Et afrontat ipsa terra: de orientis in terra de Torterino; de meridie in terra de Agio, femina; de hocciduo in istrada; de circi in terra de Martinus. Quantum infra istas affrontaciones includunt sic dono ipsa terra ad domum Sancti Benedicti, in tale uidelicet racione ut ipsos meos infantes uel posterita illorum teneant et posideant et ipso agrario donare fecisent ad domum Sancti Benedicti per singulos annos. Et est manifestum. Uolo enim omnia que subtexuit in potestatem Sancti Benedicti, sicut superius resonat, ad in perpetuum Sancti Benedicti sit exinde honoratus ita tamen ad pro peccatis meis exorare non pigeant ut ueniam ad remedium ad dominio nostro Ihesu Christo adipisci, amen. Quod si ego donator aut ullusque homo qui contra hanc ista donacione uenerit pro inrumpendum, aut ego uenero, non hoc ualeat uindicare set componat aut componam ipsa terra in quadruplum cum omnern suam inmelioracionem. Et in antea ista donacio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista donacione XVI Kalendas Madii anno XI regnante Ugo rex.

Sing+num Trasoarius, qui ista donacione fecit et testes firmare rogauit. Sing+num Ansulfus. Sing+num Dodone. Sing+num Tudisclus. Sing+num Lobatone.

Sclua, sacer, qui ista donacione scripsit et SSS die uel anno quod supra.

1. *No diu on és la terra. Podria ser a Montpeità mateix, si bé la referència topogràfica que es dóna cal atribuir-la a la situació del monestir.*
2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Mont Petan» (S. XI-XII).
3. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

503

998, maig, 12.

Donació pietosa. *Dac, sacerdot i jutge; Senfred, [= Sinfreu] sacerdot; i Ramon, vescomte, [d'Osona] marmessors d'Esclua, levita, difunt, donen a Borrell, almoiner, i la seva esposa Llobeta la mansió habitada per Just, amb les seves terres i vinyes, al comtat de Manresa, al terme del castell de Talamanca. [actual municipi de Talamanca, comarca de Bages]*¹

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 52.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1801, pàg. 1279.

Karta de Talamanca²

In nomine Domini. Ego Dacho, sacer et iudex, et Seniofredus, sacer, et Raimundo, uicechomite, nos simul in unum donatores sumus tibi Borrello, elemosinario, et uxori tue Lobeta, ipsa manssione ubi Iustus habitat cum solos et superpositos, cum curtes et ortos, et ipsas terras qui ad ipsa mansione pertinent et in ipsas uineas similiter quod Iustus tenet et laborat, qui de ista mansione cum omni genera arborum qui infra sunt, qui nobis aduenit per manumissoria de condam Sclua, leuita, quod nobis relinquit ad diem obiti sui per suum testamentum unde iudicium obligauimus asserie condicionis ordinante iudice. Et est hec homnia in comitatu Minorisa, in apendicio de kastro Talamanca. Afrontat ec omnia: de parte orientis in terra de Cristolf; de meridie in rio; de occiduo in uineas de Lanolfo; de circii in strata publica. Quantum infra istas afrontaciones includunt, et ibi abuit Sclua, leuita, et nobis relinquit quod suprascriptum est, sic donamus uobis Borrel et uxori tue Lobeta ista omnia suprascripta, cum exiis et regresiis earum, ad uestrum proprium hab integre, et de nostro iure in uestro tradimus dominio et potestate. Quod si nos donatores ad ullusque homo qui contra ista carta donacione uenerit ad inrumpendum non oc ualead uindicare set componat aud componamus uobis ista omnia suprascripta in duplo cum omni sua inmeliacione. Et in antea ista donacione firma permanead omnique tempore.

Facta ista carta donacione IIII Idus Madii anno II regnante Roberti rege.

Sig+num Dacho, sacer et iudex. Sig+num Seniofredus, sacer. Sig+num Raimundo, uiceschomite. Nos simul in unum qui ista donacione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Gaudemar. Sig+num Ariemir. Sig+num Guifredus.

Ansaricus, presbiter, qui ista donacione scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Karta de Talamanca» (S. XI-XII).

Publicació de testament. *Donació a Déu i al monestir de Sant Benet [de Bages] d'un alou que havia estat de Savaric, difunt, al comtat de Manresa, [al terme/territori de Bages,] a Montpeità, prop del camp d'Adevagre, [= Vagre] [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] que l'esmentat Savaric havia commutat amb el monestir de Sant Benet, [de Bages] i d'un alou franc a Balsareny, [actual municipi de Balsareny, comarca de Bages] que tenia dels seus pares. Amb la condició que seus descendents tinguin l'usdefruit i paguin la tasca a l'església de Sant Benet. [de Bages]*

[O]. Original no localitzat.

A.* Regest del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 77, «Rúbrica dels actes en pergami», S.F. N°. 405.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 268, pàg. 243, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1806, pàgs. 1282 i 1283.

Cal. 47, S. F. N°. 405¹

«Consta que ab acte clos per Lobatone, sacerdot, a 13 de las calendas de agost del any 2 del regnat de Robert, rey, fill de Ugo, que fou rey, és testament sagremental de Savarici, en lo qual testament llegà a Déu y al monestir de Sant Benet lo alou que tenia en lo comptat de Manresa, en Montpeytà, prop lo camp que fou de Adevagro, que havia dit Savarici canviat ab lo monestir de Sant Benet. Y lo alou franch que tania en Balcereny, que havia vingut per los pares de dit testador. Y que los successors del dit Savarici usien de dit alou, donant la tasca a Sant Benet».

1. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

Empenyorament. *Lledó [= Lleu] empenyora a Guillem dues mujades de vinya que té per compra al comtat de Manresa, prop de Rocassell, al sud de la riera de Rajadell, [Salelles, actual municipi de Sant Salvador de Guardiola, comarca de Bages] per tres quarteres d'ordi.*

[O]. Original no localitzat.

A.* Regest del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 80, Calaix 49 i 50 [abans: Calaix 26], «Rúbrica dels actes en pergami», B. N°. 224.

a. Extracte de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 262, pàg. 239, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1807, pàg. 1283.

Cal. 49-50, B. N°. 224¹

«Consta que ab acte clos per Ermomira, prevere, a 7 dels idus de setembre any II de Robert,

rey, Lledó empenyora a Guilarmio dos modiatas de vinya que ha vingut a dit empenyorador per compra. Y són en lo comptat de Manresa, y prop Rocassell. Y afrontan: de sol ixent en la vinya de Ermossello o sos hereus; a mitgdia així mateix; y de ponent ab la vinya de Tulsas o sos hereus; y de tremontana ab lo riu Azello. Lo qual empenyorament se feu per 3 quarteras de ordi. Y si no-s quitava dintre de 3 semmanas de setembre lo empenyorament fos a tota venda».

1. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

506

999, gener, 25.

Commuta. *Llobató i la seva esposa Figola commuten amb Sènior una peça de vinya que tenen per compra al comtat d'Osona, a la parròquia de Santa Eulàlia, a «Rainamenta».* [actual municipi de Santa Eulàlia de Riuprimer, comarca d'Osona]

[O]. Original no localitzat.

A.* Extracte del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 78, Calaix 18, V, f. 5, N°. 37.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1813, pàg. 1287.

Cal. 18, N°. 37¹

«Consta que ab acte clos per Raimundus a 8 de las calendas febrer, any 3 del regnat de Robert, rey, Llobatono y sa muller Ficola comutan a Senior una pessa de vinya que los ha vingut per compra. Y és en lo comptat de Ausona, y en la parròquia de Sta. Eulàlia, y en lo lloch que's diu in Rainamenta. Y afronta: de sol ixent ab lo torrent; a mitgdia ab la vinya de Grifo; a ponent ab terra de Sindredo; y de tremontana ab lo torrent. Lo que enclou ditas afrontacions comuta ab lo sobredit donant-li tot lo domini».

1.-*Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

507

999, febrer, 3.

Venda. *Languard i la seva esposa Elo venen a Badeleu [= Basleu] una peça de vinya que tenen al comtat de Manresa, al terme [de la ciutat] de Manresa, a Vilapicina, [les Marcetes -mas-, parròquia de Santa Maria de Viladordis, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de tres sous i vuit diners, a pagar en coses que ho valguin.¹*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1194.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 270, pàgs. 244 i 245, ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1814, pàgs. 1287 i 1288.

Uila Pecina²

M. N°. 60³

In nomine Domini. Ego Longuardus et uxori mea Elo, uinditores sumus tibi Badeleuo, emtore. Per hanc uindicionis nostre uindimus tibi pecia I de uinea cum ipso ermo, qui nobis aduenit [ad me Lon]guardus per [... et ad me] Elo per meum decimum. Et est ipsa uinea in comitatum Minorisa, infra suo termino, in locum quod dicunt uilla Picina. Et afrontat ipsa uinea: de parte orientis in torrente; et de meridie in uinea de te comparatore; de occiduo similiter in terra de te comparatore; et de circii in uia qui discurrit per uilla Picinna. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa uinea cum ipso ermo, totum ab integrum, cum exio uel regresio suo, [in aderato et de]finito precio, id est solidos III et dinarios VIII in rem ualentem. Et nichilque [de ipso pre]cio ap[ud uos emtores non remansit]. Et est manifestum. Qu[em uero] predicta ipsa uinea de nostro iure in tuo tradi[mus dominio et potestate. Quod si nos uinditores aut] ullusque homo qui con[tra] hanc ista uindicione uenerit ad inrumpendum non [hoc ualeat] uindicare sed co[mponat] tibi ipsa uinea in duplo cum su[a i]nmelioracione. Et in antea ista u[indicio firma permaneat omnique tempore].

Facta carta uindicione III Nonas F[ebruarii]anno III regnante Rober[to rege].

[S+um] Longuardus. S+um Elo, [nos qui ista uindicione fecimus et] firmamus et testes firmare [ro]gauimus. S+um [...]. S+um [...]. S+um [...]cio.

Ermengardus, sacer, qui ista carta uindicionis scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Pergamí deteriorat.*
2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b: Al dors: «Uila Pecina» (S. XI-XII).*
3. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

508

999, febrer, 14.

Venda. *Sesmon [= Samon] i la seva esposa Blancuça venen a Gescafred una peça de terra que Sesmon [= Samon] té del seu pare i la seva mare i Blancuça pel desè, al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] al Pla de Bages, prop de la vila de Pujol, [el Pujol -vila i mas desapareguts, antiga parròquia de Sant Genís de la Vall dels Horts, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de dos sous i cinc diners, a pagar en coses que ho valguin.¹*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 53.

- a.** Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 271, pàg. 245, ex **O**.
- b.** Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1815, pàgs. 1288 i 1289.

In nomine Domini. Ego Sesemundus et uxor mea Blancucia, uinditores sumus tibi Giscafredus, emtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi pecia I de terra nostra propria, qui michi aduent a me Sesemundus per ienitor uel genitrice mea et a me Blancucia per meum X. Et est ipsa terra in comitatum Minorisa, in Campo Baias, prope uilla Pozolo. Et afrontat ipsa terra: de orientis in istrada; de meridie in terra de Ermemirus; de hocciduo in uia uel in uinea de Amalricus; de circi in terra de Undela. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa terra, totum ab integrum, cum exio uel regresio, in propter precidum solidos II et dinarios VIII in rem ualentem et nichil exinde non remansit. Et est manifestum. Quem uero predicta terra de nostro iuro in tuo tradimus dominio et potestatem ad omnia que facere uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc ista uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat in duplo cum omnem suam

inmelioracionem. Et in antea ista uindiccio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta ista uindiccio XVI Kalendas Marci anno III regnante Raibertus rex, filio Ugo rex.

Sing+num Sesemundus. Sing+num Blancucia, qui ista uindicione fecit et testes firmare rogauit. Sing+num Dodone. Sing+num Mirone. Sing+num Adroario.

Sclua, sacer, scripsit et SSS die uel anno quod supra.

509

999, març, 16.

Venda. *Quíntol, dona; Advira; [= Elvira] [dona] i Pere venen al monestir de Sant Benet [de Bages] i al seu abat Senfred [= Sinfreu] i als monjos llur alou (cases i terres) al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] prop del riu Llobregat, al junyent amb el riu de Sant Fruitós, [riu d'Or = Ridor, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages]*

[O]. Original no localitzat.

A.* Regest del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 77,¹ Calaix 47, S.F. N.º. 356.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 272, pàg. 246, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1816, pàg. 1289.

Cal. 47, S. F. N.º. 356²

«Consta que ab acte clos per Adanagildus, prevere, de 17 de les kalendas abril, any 3 de Robert, rey (de Nativitat 1000), com Chintol, femina, y Advira y Pere venen al monestir de Sant Benet, que és situat prop lo riu de Llubregat, y a son abat Seniofredus y monjos, lo alou llur propi, que són cases y terras. Y és tot en lo comptat de Manresa, prop del riu Llubregat, ahont entra al riu de Sant Fructuós. Afronta: de sol hixent ab la roca y ab terras dels venedors; de mitgdia al mitg del riu Llubregat; de ponent ab las vinyas de Miro y ab la roca; y de tremuntana ab terras de Christiana o sos hereus. Lo que inclou las afrontacions venen per preu de 20 sous».

1. 76 -erroni- segons a.

2. Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760

510

999, abril, 4.

Venda. *Esperandéu i la seva esposa Nevolena [= Neulena] venen a Lodric [= Loderic] una peça de terra, que Esperandéu té del seu pare i Nevolena [= Neulena] pel desè, al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de dos sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, sense signatura.¹

A. Regest del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 80, Calaix 49 i 50 [abans: Calaix 26], «Rúbrica dels actes en pergami», B. N.º. 347.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 273, pàg. 246, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1817, pàgs. 1289 i 1290.

In nomine Domini. Ego Speraneo et uxor mea Neuolena, uinditores sumus tibi Lodrig, emtore. Per anc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi pecia una de terra, qui nobis aduenit ad me Speraneo de genitori meo et me Neuolenna per meum decimum. Et est ec omnia in comitatu Minorisa, in locum que uocant Monte Petano. Et afrontat ipsa pecia de terra: de oriente in uinea de te comparatore; de meridie similiter; de occiduo in terra de Chilio uel suos eres; de circici de terra Gontelle uel suos eres. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa pecia de terra ab integrum, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos II in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero predicta ipsa [pecia]2 de terra de nostro iuro in tuo tradimus dominio et potestate ad omnia que facere uolueris. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra anc ista uindicione uenerit ad inrumpendum non oc ualeat uindicare set componamus atque componat tibi in duplo cum omne sua inmeliacione. Et in antea ista carta uindicio firma et stabilis permanet omnique tempore.

Facta carta uindiccio II Nonas Apreli anno III regnante Rodbertus rex.

Sin+num Speraneo. Sin+num Neuolenna, qui ista carta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Ato, diachono, SSS.* Ermengaudus, leuita, SSS.* Poncio, leuita, SSS.*

Sala, leuita, qui ista carta scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. *Prové de l'«Arxiu de casa Guitart» de Manresa.*

2. pecia, manca a O.

511

999, abril, 30.

Venda. *Iquila* [= Agelà, Aixelà] i la seva esposa *Guisenda* venen a *Audesind* [= Ausens, Otsens] i la seva esposa *Èlsia* [= Elsa] la tercera part d'una casa amb vinyes i terres conreades i ermes, que *Iquila* [= Agelà, Aixelà] té per compra i *Guisenda* pel desè, al comtat de Manresa, a la Plana i l'Eminal, [actual municipi de Talamanca, comarca de Bages] pel preu de cinc sous, a pagar en coses que ho valguin.

[O]. Original no localitzat.

A.* Còpia de J. Areny de Plandolit de finals del segle XIX: Montserrat, AMM, fons Plandolit.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1818, pàg. 1290.

In nomine Domini. Ego Ichila et uxor mea Uuisenna, uinditores summus tibi Odesindus et uxor tua Elsia, emptore. Per hanc scriptura uindiccionis nostre uindimus uobis in ipsa chasa ipsa tercia parte et terras et uineas, cultas et ermas, qui ibidem sunt, ipsa tercia parte, qui mihi aduenit ad me Ihila de comparacione, uxor mea per suum decimum. Et est ipsa chasa cum ipsas uineas uel cum ipsa terra culta uel erma in chomitatum Minorisa, in locum que uocant ipsa Plana uel ipso Eminal. Et affrontad hec omnia: de oriente in limite de Monte Garrigoso; de meridie in rio de Infirmos; de occiduo in flumen Lubrigado; de circi in ipsa Plancha. Quantum istas affrontaciones includunt sic uindimus uobis totum ab integrum, cum exio uel regresio suo, in propter precium solidos V in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero predicta ipsa hec omnia de nostro iuro in uestro tradimus dominio et potestate ad omnia que facere uolueritis. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra hanc ista uindiccione uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componamus atque componat tibi in duplo cum omnem suam inmeliacionem. Et in antea carta uindiccio firma permanead omnique tempore.

Facta carta uindiccio II Kalendas Madii anno tercio regnante Radbertus rex.

Sig+num Ichila. Sig+num Uuisenna, qui ista carta et firmare rogauimus. Sig+num Ermemirus. Sig+num Uuadallus. Sig+num Suniario.

Ato, leuita, qui ista carta uindiccio scripsit et die et SSS anno quod supra.

512

999, maig, 15.

Venda. *Isembert i la seva esposa Bella, i Sunyer i la seva esposa Menalda venen al monestir de Sant Benet [de Bages] unes cases i horts, molí amb resclosa i terres conreades i ermes al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] al Bages, a Sant Fruitós, entre el riu Llobregat, i al vilar d'Èlsia, [actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de trenta sous.*

[O]. Original no localitzat.

A.* Regest del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 77, Calaix 47, «Rúbrica dels actes en pergamí», S.F. N°. 389.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 274, pàg. 247, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1819, pàg. 1291.

Cal. 47, SF, N°. 389¹

«Consta que ab acte clos per Uuifredo, prevere y monjo, dels idus de maig, any 3 del regnat de Robert rey (de Nativitat 999), com Isembertus y sa muller Bella, y Soniarius y sa muller Menalde venen al monestir de Sant Benet cases y orts, un molí ab resclosa y terras cultas y ermas. Y són en lo comptat de Manresa, en lo terme de Bages, en Sant Fructuós, entre lo riu de Llubregat y al vilar que se diu de Èlsia. Afronta: de sol hixent ab la roca y ab vinya y terre de Altira; de mitgdia al mitg del riu de Llubregat; de ponent ab terra y vinyas de Miro; y de tremuntana ab terra de Christiana. La qual vende se feu per preu de 30 sous».

1. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

513

999, setembre, 22.

Declaració de testimonis per ordre judicial. *Diversos testimonis declaren sota jurament que Danlà, sacerdot, donà a l'església i al monestir de Sant Benet, [de Bages] el dia de la dedicació, uns alous al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] prop del riu Llobregat, a la Planca, [prop dels Tres Salts, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] i que ara els posseeixen injustament Ajo i els seus fills.*

[O]. Original no localitzat.

A.* Regest del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 72, Calaix 41, T. S. N°. 105.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 276, pàgs. 247 i 248, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1824, pàg. 1294.

Cal. 41, T. S. N° 105¹

«Consta que ab acte clos per Bermundus, p^{re}, de 20 de las kalendas de octubre, any 3 del regnat de Robert (de Nativitat 999), és una declaració jurada que de orde de jutges feren diferents (com estan nombrats) que Danla, pre, lo dia de la dedicació de la iglésia de St. Benet donà a dita iglésia y monestir alous situats en lo comptat de Manresa, prop del riu de Llubregat, baix la Palanca, y que dit monestir possehí dits alous passats de sis anys y que després injustament los posseheix Aia y sos fills».

1. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760*

514

999, setembre, 23.

Evacuació. *En judici celebrat a petició de Bernat, representant del monestir de Sant Benet [de Bages] i del seu abat Senfred, [= Sinfreu] i presidit per Ramon, [Ramon Borrell] comte i marquès, [de Barcelona, Girona i Osona-Manresa] i per Ramon, vescomte, [d'Osona] els jutges Marc i Guifred [= Gifreu] sentenciaren que Baldric, representant de la senyora Ajo, evaqués un alou situat al comtat de Manresa, a l'Angle, al costat del riu Llobregat, [actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] a favor de Sant Benet de Bages. Aquest alou fou lliurat per Danlà, sacerdot, al monestir el dia de la consagració de la seva església, però després Borrell, [Ramon Borrell] comte, [de Barcelona, Girona i Osona-Manresa] ara difunt, el sostragué i el donà a Guifred, [= Gifreu] jutge i veguer del territori de Nèspola, [actuals municipis de Mura i el Pont de Vilomara i Rocafort, comarca de Bages] i espòs de l'esmentada Ajo.¹*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 2ª sèrie, núm. 902.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 277, pàgs. 248 i 249, *ex O*.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1825, pàgs. 1294 i 1295.

Karta de Angulo²**T. S. N° 106³**

In iudicio Raimundus, gracia Dei comes, et Raimundus, uicescomes, et iudices, id est: Marchus et Uuifredus, et in presencia Randulfo, leuita, prolis Unifredi; Adanagildus; Ato; Ansulfus; Maiol; Sancius; Trasuer, et in presencia Eg, filia condam Sallani, et aliorum multorum bonorum hominum qui ibidem aderant, a petitionibus Bernardus, qui est mandatarius Sancti Benedicti cenobii, et de Seniofredo, aba, uel congregacione Sancti Benedicti, uel ab interrogacione de supradictos iudices, recognosco me ego Baldric, qui sum mandatarius de femina nomine Aio, seniorissa mea, simulque exuacuo in uestrorum iudicio qualiter de hoc unde me petiuit iamdictus Bernardus de ipsum alaudem Sancti Benedicti, qui est in comitatu Minorisa, ad ipso Angulo, iuxta flumen Lubrigado, quod donauit Danla, sacer, ad diem dedicacionis aput semetipsum ad proprium, sicut in ipsa condicione resonat. Et afrontat ipsum alaudem, id sunt: casas cum solis et superpositis, terras et uineas, cultas et eremas, cum illorum arboribus et ipsos molinos uel molinariis, cum illorum caput aquis: a parte orientis in termines de uilla Rara; et de meridie in rio de Chafels uel in flumine Lubrigad; de occiduo in casas et terras uel uineas de Uidal uel in ipsa rocha; de circi in rocha uel in terra de Ananias uel in ipsa Planca. Et ipse alaudus superius dicto tenebat iamdicto cenobio Sancti Benedicti clerici, abas uel monachi

ibidem Deo seruientes, id est: Sendreus, leuita, qui ad eum tempus cum cenobium tenebat, et postea tenuit eum Abbas, abba, cum congregacione Sancti Benedicti, per hos annos VI tenuerunt et tenebant IIII iamdicti in illorum potestate quando Borrellus, comes, esuasit eum alaudem de potestate Sancti Benedicti cenobii et dedit eum ad fidelem suum nomine Uuifredi, iudici, qui est condam, qui fuit uicarius Nespulensis territorio, et dedit ei ipsum alaudem iniuste et absque lege. Unde iamdicti iudices interrogauerunt iamdictum Baldrig, qui sum mandatarius de iamdicta Aio, seniorissa mea, si hoc potebam probare per testes aut per ullum indicium ueritatis quod ipse alaudes superius dictus qui alaudem debuisset esse de iamdicto Borrelli, comiti, qui est condam, aut non. Sed ego Baldrig, qui sum mandatarius de iamdicta Aio, seniorissa mea, in omnibus me recognosco simulque exuacuo quia non possum probare hoc nec per testes nec per ullum indicium ueritatis nec hodie nec post hodie nec ulloque tempore, sed iniuste et absque lege inuasit ipsum alaudem superius dictum de potestatem Sancti Benedicti cenobii, uel ibi monachi Deo seruientes, et uendidit ad iamdicto Uuifred iniuste. Sed plus debet esse ipse alaudus superius scriptus de predicto cenobio, abati, monachi, ibidem Deo seruientes, cuius Bernardus mandatarius est, quam de Aio, cuius Baldrig mandatarius est, aut de ullum alium hominem. Ea que dico recte et ueraciter me recognosco simulque exuacuo in uirorum supradictorum iudicio.

Facta recognicione simulque exuacuacione VIII Kalendas October anno III regnante Radberto rege.

Sig+num Baldrig, qui sum mandatarius de supradicta Aio, qui ista recognicione simulque exuacuacione feci et testes firmare rogauit. Sig+num Aio. + Raimundus, comes. Raimundus, uicescomes SSS* Sig+num Maiol. Sig+num Sancione. Sig+num Marchus, iudex SSS* Sig+num Ansulphus. Uuifredus, iudex.*

Daniel, presbiter, qui ista exuacuacio[ne scripsit et SSS] die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b*: Al dors: «Karta de Angulo» (S. XI-XII).
2. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

515

999, octubre, 22.

Venda. *Ricol [= Ricou] [dona] i els seus fills venen a Guifred [= Gifreu] dues peces de terra amb figueres que tenen dels pares al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità, al Colomer, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de catorze sous.*

[O]. Original no localitzat.

A.* Regest del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 80, Calaix 49 i 50 [abans: Calaix 26], «Rúbrica dels actes en pergami», B. N.º. 382.

- a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 269, pàgs. 243 i 244, ex A.
- b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1827, pàg. 1297.

Cal. 49-50, B. N.º. 382¹

«Consta que ab acte clos per Deato, diaca, a 11 de las calendas de 9bre any 3 del regnat de Robert, rey, Ricul ab sos fills venen a Uuifredo dos pessas de terra cum ficulneas quae ibi sunt. És, dita terra, a la part del Colomer, y los ha vingut per sos passats. Y és en lo comptat de

Manresa, y en lo lloch que's diu Monpeytà. Y afronta: de sol ixent ab la hera de Uuifret; a mitgdie ab la paret del comprador; de ponent ab lo camí; y de trasmontana ab terra de Trasuer o sos hereus. La altre pessa de terra afronta: de sol ixent ab terra de Uuifré y ab lo camí; de mitgdia ab terra del comprador y del venedor; de trasmontana ab lo camí que va a la font. Lo que enclou ditas afrontacions venen enterament per preu de 14 sous».

1. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

516

999, novembre, 2.

Venda. [...] i la seva esposa Ermesenda venen a [...] una terra que tenen per compra al comtat de Manresa, al terme de Buc, [actual municipi de Castellnou de Bages, comarca de Bages] pel preu de tres sous.

[O]. Original no localitzat.

A.* Regest del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 71, f. 49v, núm. 247.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1830, pàg. 1298.

Cal. 21, N.º 247¹

«Consta ab acte clos per Ardivino, prevere, a 4 de las nonas de 9bre, any 4 del reynat de Robert, rey, fill de Lluís, que [...] y Ermesendis, sa muller, vené a [...] la terra que'ls havia vingut per compra. Y està en lo comptat de Manresa, en lo terme del Bugo, que afronta: de orient ab terra de Todalego; de mitgdia ab terra de Estradero; de ponent ab terra de Eldesendo; y de tremontana ab terra de [...]. Quant estas afrontacions enclouen ho venen per preu de 3 sous».

1. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

517

1000, gener, 14.

Venda. Teudefred ven a Isarn i la seva esposa Leudegarda cinc quarterades de vinya que tenen per compra al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] prop del gual d'Espanesenda i a la coma de Ric, [actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de dotze sous i mig, a pagar en coses que ho valguin.¹

O.* ACA, Monacals, fons de Sant Benet de Bages, núm. 1.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 280, pàg. 252, ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1831, pàgs. 1298 i 1299.

M. N.º 327.²

Manresa. 1001.³

14-I-1000⁴

In nomine Domini ego Teudefredo⁵ uinditor⁶ sum uobis Isarno⁷ et uxor sua Leudegarda⁸ emtores⁹ per hanc scriptura uindicionis¹⁰ me¹¹ uindo¹² uobis quarterades V de uineas qui mihi aduenit de comparacione Et est in homitatu¹³ Minorisa prope ipso guado¹⁴ de Espanesinda¹⁵ uel in homa¹⁶ que¹⁷ dihunt¹⁸ de Derigo.¹⁹ Et afrontant ipsas uineas de oriente in uinea²⁰ Belarone²¹ uel suos eres²² de meridie in uinea²³ Godregel²⁴ de hocciduo²⁵ in uinea de me uinditore²⁶ · de circi²⁷ in ipsa estrata²⁸ · quantum istas IIII^{or} afrontaciones²⁹ includunt sic uindo³⁰ uobis ipsas V · quarterades de uinea totum ab integrum qum³¹ exio et regresio³² suo in propter precium solidos XII et medio in rerem³³ ualentem et nihil exinde non remansit est manifestum · Quod si ego uinditor³⁴ uenero aut ullusque omo³⁵ qui hanc ista harta³⁶ uindicione³⁷ uenerit ad inrumpendum · non hoc ualeat uindicare set³⁸ componat ipsa hec omnia quod superius insertum est in duplo quomnem³⁹ suam inmelioracione⁴⁰ · Et in auantea⁴¹ ista uindicio⁴² firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore ·

Facta harta⁴³ uindicione⁴⁴ XVIII · Kalendas⁴⁵ Februarias⁴⁶ ano⁴⁷ IIII regnante Radbert⁴⁸ rege⁴⁹

Sig+num Teudefredo⁵⁰ · qui ista harta⁵¹ uindicione⁵² fecit et firmare rogauit ·

Sig+num Rehosindo⁵³ · Sig+num Estefano⁵⁴ Sig+num Miro⁵⁵ ·

Iulianus⁵⁶ sacer⁵⁷ qui ista harta⁵⁸ uindicione⁵⁹ scripsit SSS die et ano⁶⁰ quod supra

fol. 3.⁶¹

1. *L'estat de conservació general és bo. Manca un bocí de l'angle superior dret, si bé no afecta el text.*
2. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
3. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*
4. *Mitjans del segle XX, c. 1948- c. 1950.*
5. Teudefredo a **O**, per Teudefredus.
6. uinditor a **O**, per uenditor.
7. Isarno a **O**, per Isarn/Isarnus.
8. Leudegarda
9. emtores a **O**, per emptores.
10. uindicionis a **O**, per uenditionis.
11. me a **O**, per mea.
12. uindo a **O**, per uendo.
13. homitatu a **O**, per comitatu.
14. guado a **O**; gaiado segons **b**.
15. Espanesinda a **O**; és un nom personal femení d'origen germànic.
16. homa a **O**, per coma.
17. que a **O**, per quod.
18. dihunt a **O**, per dicunt.
19. Derigo a **O**; sembla que és format per la preposició de i el nom personal masculí Rigo, d'origen germànic. En català, Ric.
20. *Tot seguit hi ha d'anar: de.*
21. Belarone a **O**; és un nom personal masculí d'origen germànic.
22. eres a **O**, per heres.
23. *Tot seguit hi ha d'anar: de.*
24. Godregel a **O**; és un nom personal masculí d'origen germànic.
25. hocciduo a **O**, per occiduo.
26. uinditore a **O**, per uenditore.
27. circi a **O**, per circio.
28. estrata a **O**, per strata.
29. afrontaciones a **O**, per affrontationes.
30. uindo a **O**, per uendo.
31. qum a **O**, per cum.

32. regresio a **O**, per regressio.
33. La síl·laba *re* és repetida.
34. uinditor a **O**, per uenditor.
35. omo a **O**, per homo.
36. harta a **O**, per carta.
37. uindicione a **O**, per uenditione.
38. set a **O**; variant *admesa*, en llatí, de sed.
39. quomnem a **O**, per cum omnem.
40. immelioracione a **O**, per immelioratione.
41. auantea a **O**, per antea.
42. uindicio a **O**, per uenditio.
43. harta a **O**, per carta.
44. uindicione a **O**, per uenditione.
45. Kalendas - a **O**-, per Kalendarum.
46. Februarias -*abreujat* fbrs, amb signe d'abrev. a la b- a **O**-, per Februarium.
47. ano a **O**, per anno.
48. Radbert a **O**, per Radberto.
49. rege a **O**, per regi.
50. Teudefredo a **O**, per Teudefredi.
51. harta a **O**, per carta.
52. uindicione a **O**, per uenditione.
53. Rehesindo segons **b**. Per Rehosindi.
54. Estefano a **O**, per Estefani.
55. Miro a **O**, per Mironi.
56. Iulianus, en majúscules a **O**.
57. sacer a **O**, per sacerdos.
58. harta a **O**, per carta.
59. uindicione a **O**, per uenditione.
60. ano a **O**, per anno.
61. a l'angle inferior dret.

518

1000, gener, 20.

Venda. Galí i la seva esposa Riquel [= Raquel] i llurs fills: Mir; Toda, dona; i Madresenda [dona] venen a Ameli, sacerdot, i Elies una terra conreada i erma i una quartera de vinya, que Galí té de la seva esposa i els fills i les filles del pare, al comtat de Manresa, al terme de Navarcles, a la Torre, [actual municipi de Navarcles, comarca de Bages] pel preu de tretze sous, a pagar en coses que ho valguin.

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1195.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1832, pàg. 1299.

In nomine Domini. Ego Galindus et uxor sua Richel, et filiis suis nomine [M]iro et Tota femina et Matersinda, uinditores sumus uobis Amelius, presbiter, et Elias, emptores. Per hanc scriptura uindictionis nostre uindimus uobis terra culta et erma et quarterada I de uinea nostra propria, qui nobis aduenit ad me Galindus per uxori mea et ad filiis mei uel filias per genitori nostro, et est ipsa omnia in comitatu Minorisa, in terminio de Nauarcules, ubi dicunt ad ipsa Turre. Et afrontat ipsa terra simul cum ipsa uinea: de horientem in ipsa serra uel in uia; de meridie in terra de Bonadonna uel de Rannulphus, leuita; de occiduo in uinea de Uuilelmus seu de Bradila uel eres suos; de circi in terra uel in ermo de Bonadonna cum eres suos. Quantum

histas afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsa terra cum ipsa uinea ab integrum cum exio uel regressio earum in propter precium solidos XIII in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero predicta ipsa omnia superius iamdicta de nostro iuro in uestro tradimus dominio et potestate. Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui contra hanc carta uindictione uenerimus aut uenerit ad inrumpendum non hoc ualeat uindicare sed componamus atque componat uobis in duplo cum omnem suam inmelioracionem. Et in antea hista carta uindictio firma et stabilis permaneat omnique tempore.

Facta hista carta uindictio XIII Kalendas Februarii anno IIII regnante Radbertus rege.

Sig+num Galindus. Sig+num Richel. Sig+num Mir. Sig+num Tota. Sig+num Matersinda.

Sig+num Ennego, qui istripsisit et SSS die et anno quod supra.

519

1000, gener, 23.

Donació pietosa. *Saborit i la seva esposa Generosa, coneixedors que l'almoïna allibera l'ànima de la mort, donen al monestir de Sant Benet [de Bages] unes cases i unes terres que tenen per compra al comtat de Manresa, al terme del castell de Terçol, al Vilar. [actual municipi de Castellterçol, comarca de Vallès Oriental] Fan la donació amb la condició que ells i els seus descendents retindran aquests béns i donaran la tasca al monestir.*¹

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1196.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1833, pàg. 1300.

Karta de Castel Tercol²

G. N°. 245³

In nomine Domini. Ego Saburidus et uxori mea nomine [Gener]osa, donatore[s] jumus [Deo et] Sancti Benedicti monaste[ri. Magnum] nobis gaudium est Deum laudare et glorificare et de nostris rebus Sancto Benedicto honorare adque concedere. [Audientes] predicacione Sanctorum Patrum que elemosinam a morte liberat animam, cognoscentes nos peccati macula [honestum] compunctus diuina pietatem, ut pius et misericors Dominus in peccatis nostris, propter hoc donamus Deo et [S]ancto Bened[ict]o c]asas cum curtes et ortos cum sol et superpositos et terras cultas et ermas cum uineas que [e]dificamus, simul ipso boscho et arboribus qui ibidem sunt. Sic donamus ad domum Sancti Benedicti qui est suo domo in c[omi]tatum Minorisa, [iusta flumen] Lubir[c]ato, qui nobis aduenit a me Saburido et a me uxor per nostra comparacione siue per quacumque uoce, et est hec omnia in comitatum Minorisa, in terminio castrum Terciolo, ubi dicunt ad ipso Uilar. Et afrontat hec omnia quod superius resonat: de orientis in domum Sancti Iuliani; de meridie in Petra Mala; de occiduo in terra de Adaltrude uel filiis suis; de circii in casa de Adaltrude uel filiis suis. Quantum in istas afrontaciones includunt per ipsas terras et casas et curtes et ipso boscho et uineas, sic donamus ad Sancti Benedicti iamdicto qui est suo dommo fundatum iusta flumen Lubricato, in tale conuentum quod nos donatores ista iamdicta hec omnia teneamus et posideamus in diebus uite nostre et nos et fil[ii]s nostris et posterita nostra et donare [fac]iamus ad domum Sancti Benedicti iamdicto ipsa tascha et post ob[itum] nostrum uero] teneant et pos[id]eant filiis uel filias nostras uel posteritas nostra sine blandimentum de ullumque ominem et dare [faciant ad iamdicto] Sancti Benedicti ipsa tascha ab integrum, cum exiis et regressiis earum. Et est manifestum. Et de nostro iure iamdicta hec [omnia] ad Sancti Benedicti tradimus pro animas nostras ut in perpetuum Sancti Benedicti sid exinde honoratus. Quod si nos [do]natores [aut ullus]que omo qui [contra] hac ista donacione uenerit pro inrumpendum non hoc

ualeat uindicare set componat aut componamus ad S[ancti Bene]dicti in [du]plo cum omne illorum in melioracione. Et in antea ista donacione firma permaneat modo uel omnique [tempore].

Facta ista donacione X Kalendas Februarii anno IIII regnante Redbertus rex.

S+gm Saburidus. S+gm [Generosa], qui is[ta ca]rta anteriora fe[cimus] et firmare rogauimus. S+gm Uuifredus. Uiuēs, clericus SSS* S+gm Uuillelmus.

SSS Fredarius, sacer, qui hec scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. *Pergamí deteriorat.*

2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Karta de Castel Tercol» (S. XI-XII).

3. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

520

1000, febrer, 9.

Venda. *Vidal i la seva esposa Donada venen a Ejolf i la seva esposa Llobeta una terra conreada i erma que tenen per aprisió i compra al comtat de Manresa, al [terme del] castell de Montdony/Montdó, [castell de Castelltallat, parròquia de Castelltallat, actual municipi de Sant Mateu de Bages, comarca de Bages] pel preu de sis sous, a pagar en coses que ho valguin.¹*

O.* ACA, Monacals, fons de Sant Benet de Bages, 1ª sèrie, núm. 2.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1835, pàg. 1301.

M. N°. 203²

Manresa. 1001.³

Manrresa
no fa per esta casa⁴

9-II-1000⁵

In nomine Domini ego Uidal⁶ et uxor mea Donada⁷ uinditores⁸ sumus uobis Eigolfo⁹ et uxori sue¹⁰ Lobeta¹¹ emptores per hanc scriptura¹² uindicacionis¹³ nostre¹⁴ uindimus¹⁵ uobis terra culta et erma qui nobis aduenit de aprisione uel de compara¹⁶ et est in comitatum¹⁷ Minorisa¹⁸ in castro Montedonno¹⁹ Et affrontat de orientis²⁰ in terra de Solma²¹ et de meridie similiter et de occiduo in terra de uos comparatores et de circi²² in terra de Sabrone²³ Quantum in istas affrontaciones includunt sic uindimus²⁴ uobis ipsa terra ab integrum cum exio et regresio²⁵ suo²⁶ propter precium solidos VI in re²⁷ ualentem et est manifestum Quod si nos uinditores²⁸ aut ullusque omo²⁹ qui ista scriptura disrumpere uoluerit non hoc ualeat uindicare set³⁰ in duplo componat ipsa terra cum omnem suam in melioracionem et in antea ista uindicacio³¹ firma sit permaneat omnique tempore.

Facta ista carta uindicacionis³² V Idus Februarii³³ anno IIII regnante Raddeberto³⁴ rex.³⁵

S+num Uidale³⁶ S+num Donada Qui ista carta uindicacione³⁷ rogauimus scribere et testes firmare S+num Giscafredo³⁸ S+num Uiuendo³⁹ S+num Morelio.⁴⁰

(Crismó) Giscafredus⁴¹ presbiter qui ista carta scripsit et SSS die et anno quod supra.

fol. 4.⁴²

1. *Pergamí en bon estat de conservació general; angle superior dret (anvers) malmès, amb tres forats petits i alguns estrips que afecten scriptura uindicio/nis, al final de la primera línia. També una taca d'humitat a la part central dreta (anvers), que no afecta el text.*
2. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
3. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*
4. *Segle XIX.*
5. *Mitjans del segle XX, c. 1948- c. 1950.*
6. *Uidal a O, per Uital.*
7. *Donada a O, per Donata.*
8. *uinditores a O, per uenditores.*
9. *Eigolfo a O.*
10. *sue a O, per sua.*
11. *Lobeta a O. Nom personal femení, d'origen llatí: Llobeta.*
12. *scriptura a O, per scripturam segons a.*
13. *uindicionis a O, per uenditionis.*
14. *nostre a O, per nostra.*
15. *uindimus a O, per uendimus.*
16. *compara a O, per comparatione.*
17. *comitatum a O, per comitatu.*
18. *Minorisa a O, per Minorisensi.*
19. *castro Montedonno a O. Correspon al castell de Castelltallat (actual municipi de Sant Mateu de Bages, comarca de Bages).*
20. *orientis a O, per oriente.*
21. *Solma a O. Nom personal femení.*
22. *circi a O, per circio.*
23. *Sabrone a O.*
24. *uindimus a O, per uendimus.*
25. *regresio a O, per regressio.*
26. *tot seguit hauria d'haver-hi: in.*
27. *re a O, per rem.*
28. *uinditores a O, per uenditores.*
29. *omo a O, per homo.*
30. *set a O, variant admesa, en llatí, de sed.*
31. *uindicio a O, per uenditio.*
32. *uindicionis a O, per uenditionis.*
33. *abreujat frbr -amb signe d'abrev. a la b- a O.*
34. *Raddeberto a O.*
35. *rex a O, per regi.*
36. *Uidale a O, per Uitalis.*
37. *uindicione a O, per uenditionis.*
38. *Giscafredo a O, per Giscafredi.*
39. *Uiuendo a O, per Uiuendi.*
40. *Morelio a O. Nom personal masculí: Morell.*
41. *Gisca[...] en majúscules a O.*
42. *A l'angle inferior dret (anvers).*

Venda. *Esperandéu i la seva esposa Dadila venen a Llunesenda i als seus fills i les seves filles:*

Sendred, [= Sindreu] *Adesul, Francemir i Delgada una peça de terra al comtat de Manresa*, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] *al Bages, a les cases de Bonença*, [actual municipi Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] *pel preu de deu sous*.

[O]. Original no localitzat.

A.* Regest del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 80, Calaix 49 i 50 [abans: Calaix 26], «Rúbrica dels actes en pergami», B. N°. 181.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 281, pàg. 253, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1836, pàgs. 1301 i 1302.

Cal. 49-50, B. N°. 181¹

A

«Consta que ab acte clos per Uuifret, prevere, a 5 dels idus de febrer, any 4 del regnat de Robert, rey, Sperandeo y sa muller Dadilda venen a Lunescinda, ab sos fills y fillas Sendredo, Adesulo, Francemiro, Delgada, una pessa de terra que és en lo comptat de Manresa, en lo terme de Bages, y ab2 casas que-s diuhen de Bonencia. Y afronta, dita terra: de sol ixent ab la roca; a mitgdia ab terra de dits venedors; a ponent ab terra de dits venedors; y de tremontana ab terra dels compradors. Preu de dita venda: 10 sous».

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760*.

2. ab *segons A*, per en las (?).

522

1000, març, 11.

Venda. *Trasmir, el seu fill Centoll i l'esposa d'aquest, Especiosa, venen a Ejolf una terra conreada i erma que tenen per aprisió al comtat de Manresa, al [terme del] castell de Montdony*, [castell de Castelltallat, parròquia de Castelltallat, actual municipi de Sant Mateu de Bages, comarca de Bages] *pel preu de dotze sous, a pagar en coses que ho valguin*.

O.* Manresa, AHCM, Pergamins, fons de Sant Benet de Bages, núm. 4.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1839, pàg. 1303.

In kastro Mondono¹

In nomine Domini. Ego Trasmiro et filio meo Centullo et uxori sue Speciosa, uinditores sumus tibi Eigolfo, emptore. Per hanc scriptura uindicacionis nostre uindimus tibi terra culta et erma nostra propria, qui nobis aduenit de aprisione. Et est in comitatu Menresa, in chastro Montedonno. Et affrontat: de orientis in cingulo; et de meridie in terra de te comparatore; et de occiduo in terra de te comparatore uel de ere; et de circi in terra de Oliba. Quantum in istas affrontaciones includunt sic uindimus tibi ipsa terra ab integrum, cum exio et regresio suo, propter precium solidos XII in rem ualentem. Et est manifestum. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui ista scriptura disrumpere uoluerit non hoc ualeat uindicare set in duplo componat ipsa terra cum omnem suam inmelioracione. Et in antea ista uindicacio firma sit

permaneant omnique tempore.

Facta ista carta uindicionis V Idus Marci anno IIII regnante Raddeberto rex.

S+num Trasmiro. S+num Centullo. S+num Speciosa, qui ista carta rogauimus scribere et testes firmare. S+num Seniofredo. S+num Uiuendo. S+num Guntigogus.

(Crismó) Giscafredus, presbiter, qui ista carta scripsit et SSS die et anno quod supra.

1. No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a: Al dors: «In kastro Mondono» (S. XVI?).

523

1000, març, 20.

Reparació d'escriptures. *En iudici presidit per Guifred, [= Gifreu] jutge, i en presència de sacerdots i de prohoms, es presenten Audesind [= Ausens, Otsens] i la seva esposa Saborosa, per tal de reparar nou escriptures de venda que s'havien cremat. Tres testimonis juren davant l'altar de Sant Julià de l'església [de Sant Miquel,] situada fora dels murs de la ciutat de Manresa, que havien vist les nou escriptures i que en recordaven el contingut, el qual és refet. Audesind [= Ausens, Otsens] també ho jura.*¹

[O]. Original no localitzat.

A* Còpia de la segona meitat del segle XVIII, c. 1773: Barcelona, BC, Secció de manuscrits i arxiu, Ms. 729-3, Jaume PASQUAL, *Sacra antiquitatis Cataloniae monumenta*, f. 128r-129r, ex O.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 283, pàgs. 253-256, ex A.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1840, pàgs. 1303-1305.

Cal. 49-50, B. N.º. 718²

Condicione sacramentorum adque exhordinacione de iudice qui uisus est iudicare, kausas dirimere et legibus difinire, id est Uuifredus, et in presencia Iaucefredus³ et Durandus, sacerdotes, et laicos Borrellus, Dodone, Adalberto, Germano, Orucio et aliorum bonorum hominum qui ibidem aderant. Testificant testes [prolati quas]⁴ profert Audesindus et uxori sue nomine Sabrosa, in faciem de supradicto iudice ad comprobandas uel releuandas scripturas illorum uindicionis quales fuerant,⁵ qui eas ad ignem fuerant concrematas. Et hec sunt nomina testium qui hoc testificant sicuti et iurant, id est: Ansulfus, sacer, et Adrouarius, et Trasouario. Iurati autem dicimus: in primis, per Deum Patrem omnipotentem et per Iesum Christum, filium eius, Sanctumque Spiritum, qui est in trinitate unus et uerus Deus, siue per reliquias sancti Iuliani, cuius baselica sita est foras muros de ciuitate Minorisa, supra cuius sacrosancto altario ubi has condicione manibus nostris continemus uel iurando contangimus. Qui nos, suprascripti testes, scimus et bene in ueritate sapemus, oculis nostris uidimus et aures audiuius nostras bene nobis est conditum in ueritate de ipsas scripturas illorum, qui fuerunt ad ignem concrematas ad isto supradicto Audesindo et uxori sue Sabrosa uidimus eas in illorum potestate, et audiuius eas legentes et relegendes et audiuius eas plures uices. Qui erant firmatas de homines nomine. Prima scriptura resonabat uinditor, id est: Seniefredus et Huduuagio, et aduenit ad illos per manumisoria de quodam femina nomine Bonamoza, per serie condicionis. Et afrontabat ipsa scriptura: ad parte orientis in uia; de meridie in uinea de Richer; de occiduo similiter et de uos emtores; et de circi similiter de uos emtores. Et ipsa uinea ab integrum. Et erat firmata de ipsos uenditores iamdictos signum inpresionis.

Et alia scriptura emcionis erat uenditor nomine Durando de modiata una de uinea, et afrontabat: de parte orientis in uinea de Richer; et de meridie in uinea de nos emtores; et de occiduo et de circi similiter de nos emtores. Et ipsa uinea ab integrum. Et erat firmata de manu Durando signum inpresionis.⁶

Et alia scriptura emcionis fuit uenditor nomine Gela de modiata I de uinea. Et afrontabat: a parte orientis in terra de nos emtores; et de meridie in terra Sancta Maria; et de occiduo in terra de Seniofredo; et de circi in terra de Gondemiro⁷ et de nos emtores.

Et alia scriptura resonabant uinditores Bechosindus⁸ et uxori sue Degrosa de quarteradas VI de uinea [...].⁹

Et alia scriptura resonaba¹⁰ uenditrix nomine Moreta, emtores nomine Audesindus et uxori sue nomine Sabrosa. Erat semodiata I de uinea.

Et alia scriptura resonabat:¹¹ “Aderouarius,¹² uenditor sum uobis Audesindus et uxori sua Sabrosa semodiata I de uinea [...]”¹³

Et alia scriptura resonabant uenditores, id est: “Eldefredus et uxori sue Emo et Oriolus et uxori sue Preciosa. Per hac scripture uindicionis nostre uindimus uobis Audesindus et uxori sue Sabrosa peciolas VI de uineas”. Que afrontabat: de orientis in terra Sancti Benedicti cenobii; et de meridie in uia; et de occiduo et de circi in uinea Santa Maria cenobio [...].”¹⁴

Et alia scriptura resonabat: “In nomine Domini. Ego Gartrud, femina, uenditrix sum uobis Audesindo et uxori sue Sabrosa, modiata una de uinea”. Que afrontabat: a parte orientis in uinea Chixol, uicecomitisa; et de meridie in uinea de Uenanza; et de occiduo et de circi in ermo [...].”¹⁵

Et alia scriptura resonabat: “In nomine Domini. Ego Guadamir, uenditor sum uobis Audesindo et uxori sue Sabrosa, modiata una de uineas”.¹⁶ Que afrontabat: a parte orientis in uia; et de meridie in terra de nos emptores; et de occiduo in terra Sancti Michaelis; et de circi in terra de Guidmir.¹⁷

Ipsa modiata de uinea ab integrum.

Et istas suprascriptas scripturas fuerunt roboratas¹⁸ traditas in manu de supradicto Audesindo et uxori sue Sabrosa, et tenuerunt et tenent in illorum potestate sine intempcione.¹⁹ Et posquam²⁰ audiui et uidi sua plurima testimonia supradictus iudex, inquisiui in lege Gotorum in liber septimus titulus quintus, era secunda, ubi dicit: «Si uero alicuo iuri, debitam scripturam ad ignem concremauerint aut eamdem²¹ scripturam substraxissent uel concremasent coram iudicem suas professiones depromant²² quod professiones ad testibus roborates,²³ perditas, uel uinciatas²⁴ scripturas robur obtineant. Quod si euidentissime quod scripturas continebant recordare non potuerint, tunc illis quibus scripturas fuerint habeant licenciam comprobare per illorum sacramentum uel per testem», quod ipsas scripturas continebant euidenter. «Et ita datum testimonium ueridice scriptures repparent ueritatem».

Et istas suprascriptas omnes scripturas nos suprascripti testes subprestes sumus et nos eas scripturas scripsimus qui fuerunt ad ignem concrematas et subscripsimus tunc legitimis et cognitiore reperti fuerint alii testes qui in eandem scripturas se dicunt uidissent omnem testuum²⁵ uel firmitatem eiusdem²⁶ scripturas plenissime nosse, similiter publica iudicum inuestigatione²⁷ per eorum testimonium illis qui scripturas perdiderint poterint suas reppare²⁸ et percipere ueritatem.

Et ego supradictus Audesindo sic iuro in omnia et in omnibus quia quantum isti testes testificauerunt de iam supradictas scripturas qui fuerunt ad ignem concrematas sicut in suprascriptas afrontaciones includunt in istum iudicium resonant uerum est et nullo frauo nec male ingenio ibi impresum non est set²⁹ secundum ordinacionem et ueritatem est factus uel editus eamque scio recte et ueraciter testifico adque iuro.

Late condicione XIII Kalendas Aprilis anno IIII regnante Raudebertus rex, filium Hugoni qui dux fuerat pridem.

S+ Ermemirus, presbiter. S+ Sinofredus, presbiter. [...]”³⁰ Sig+num Trasouario. Nos testes sumus et hunc iuramentum iuramus. Sig+m Ansarigo. Sig+m Leopardo. Sig+m Seniuldo. Ermemiro, leuita, SSS. Sig+m Guifredo. Sig+m Durando, saione. Sig+m Sikartus.³¹ Sig+m Langardo. Sig+m Guadamiro. Sig+m Solmo. Sig+m Durando. Sig+m Suniario. Sig+m Leudeuigo. Sig+m alio Suniario. Isti auditores fuerunt de hunc sacramentum. Bauleleuuus,

presbiter +. Uuifredus,³² iudex, SSS. Seniefredus, sacer, SSS.

Arnulfus,³³ sacer, qui hunc condicione scripsi et SSS die et anno quod supra.

1. Es original en l'arxiu del Mon^t. de S. Benet de Bages. *escrit en el marge esquerre, al final de la transcripció, a A.*
2. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
3. Iaucefredus segons **A i b**; Jancefredus segons **a**. *La forma correcta és Iaucefredi (genitiu singular).*
4. *espai en blanc segons A i b; espai on hi hauria prolati quas segons b.*
5. fuerant segons **A i a**, *que es manté fidel a A (seguit de sic); fuerant segons b.*
6. inpresionis, segons **A i b**; impressionis segons **a**.
8. Gondemino segons **A, a i b**; per Gondemiro.
9. Bechosindus segons **A, a i b**; per Rechosindus.
10. *espai amb puntejat segons A (10 punts suspensius), a (3 punts suspensius) i b (9 punts suspensius).*
11. resonaba segons **A**; resonabat -forma correcta- segons **a i b**.
12. Aderouarius segons **A, a i b**; per Adrouarius.
13. *espai amb puntejat segons A (13 punts suspensius), a (3 punts suspensius) i b (13 punts suspensius).*
14. *espai amb puntejat segons A (6 punts suspensius), a (3 punts suspensius) i b (7 punts suspensius).*
15. *espai amb puntejat segons A (6 punts suspensius), a (3 punts suspensius) i b (9 punts suspensius).*
16. uineas segons **A**; uinea -forma correcta- segons **a i b**.
17. Guidmir segons **A, a i b**; per Guadamir (?).
18. *després de roboratas hauria d'anar-hi et, segurament omès a O; així segons A, a i b.*
19. sine intempcione segons **A i a**; interrupcione segons **b**. *Amddues formes són incorrectes; la forma correcta fóra: siue in tuicione.*
20. posquam segons **A, a i b**; per postquam.
21. eamdem segons **A i b**; eadem segons **a**. *Amddues formes són incorrectes; la forma correcta fóra: eandem (acusatiu singular).*
22. depromant segons **A**, depronant segons **a i b**.
23. roborates segons **A**, roboratas segons **a i b**.
24. uinciatas segons **A, a i b**, per uiciatas.
25. testuum segons **A i b**; testum segons **a**.
26. *a la transcripció segons a manca des de ejusdem [sic] fins a testimonium -ambdues excloses-, ometent scripturas plenissime nosse, similiter publica iudicum inuestigatione per eorum.*
27. inuestigatione segons **A**, inuestiggatione segons **b**.
28. reppare segons **A**; reparare -forma correcta- segons **a i b**.
29. set segons **A, a i b**.
30. *espai amb puntejat (3 punts suspensius) segons A, a i b.*
31. Sikartus segons **A**; Vikartus segons **a**; Rikartus segons **b**.
32. Wifredus segons **A, a i b**.
33. Arnulfus en majúscules segons **A i b**; Eri[...]fus segons **a**.

Venda. *Esclua i la seva esposa Arcedònia venen a [Isarn ?] i la seva esposa [...] un casal amb era i terra conreada i erma, i, en un altre lloc, una peça de terra que Esclua té per compra i Arcedònia*

del pare al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] prop de la Celada, a Puig-rodó, [zona del Guix -mas desaparegut; veïnat-, actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de [...] a pagar en coses que ho valguin.¹

O.* ACA, Monacals, fons de Sant Benet de Bages, núm. 3.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1841, pàgs. 1305 i 1306.

Minorisa²

Minorisa³

Sallellas

M. N.º. 390.⁴

Manresa. 1001.⁵

[III-IV]-1000⁶

In nomine Domini. Eg[o E]sclua⁷ et uxo[ri mea Arcedunia]⁸ uinditores⁹ sumus tibi [Isarn ?]¹⁰ et uxori tue [... emtores. Per hanc scripturam uindi]cionis¹¹ nostre¹² uindimus¹³ tibi casal [...]¹⁴ era cum terra culta. Et in alio locho¹⁵ pecia de terra. [Qui aduenerunt a me]¹⁶ Esclua de comparacione et a me Arce[dunia de meo]¹⁷ ienitore¹⁸ Et est hec [es]t¹⁹ omnia in [Min]orisas²⁰ [prope]²¹ ipsa Celada²² [ubi dicunt Puio]²³ Retundo²⁴ Et afrontat²⁵ ipso casal²⁶ cum ipsa era²⁷ [...]²⁸ et cum ipsa terra culta uel erma de omnesque partes in terra de te emtore.²⁹ Alia³⁰ pecia de terra afrontat de oriente i[n terra de te]³¹ emtore;³² et de meridie in ipso r[ego];³³ et de occiduo in rego uel in strada publica;³⁴ et de circi³⁵ in terra de te emtore³⁶ Quantum in istas afro[n]ta[cione]s³⁷ includunt sic uindi[mus]³⁸ tibi totum ab integrum, cum exiis uel regresiis³⁹ earum⁴⁰ in aderato in⁴¹ definito precio [(id est: solidos ...)]⁴² in rem ualentem et nihil [exinde quod de ipso precio apud te]⁴³ emtore⁴⁴ non remansit et est manifestum Quem uero predicta omnia superius inserta de nostro iure in tuo [tradimus dominio et potestate. Quod si nos uinditor]es⁴⁵ aut ullus omo⁴⁶ qui contra hanc ista uindiccione⁴⁷ uenerit pro [inrumpendum non hoc ualeat uindicare]⁴⁸ set⁴⁹ [compon]at⁵⁰ tibi ipsa [...]⁵¹ supe]rius uocata in duplo cum sua inmelioracione⁵² et i[n antea ista carta uindiccione firma]⁵³ permaneat omnique tempore

Facta carta uindiccione XIII Kalendas⁵⁴ Apreliis⁵⁵ anno IIII regnante Radebe[rto]⁵⁶ reg[e]⁵⁷

Sig+num Esclua. Sig+num Arcedu[nia, nos simul in unum,]⁵⁸ qui ista uindiccione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num [...]⁵⁹no. Sig+num [E]rmiro,⁶⁰ leuita SSS

Seniofredus,⁶¹ sacer,⁶² qui ista carta [uindiccione]⁶³ scripsit et SSS die et anno quod supra]

fol. [...]1.**⁶⁴**

1. *Ja d'origen, en el moment d'escriure-hi, el pergami tenia havia estat retallat a l'angle inferior dret (anvers), de manera que hi mancava un bon tros, i el text s'hi va adaptar. Tinta esvaïda parcialment. Dos petits forats a la part superior (anvers). Forat fet al marge esquerre (anvers) per a passar-hi un cordill.*

2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons a:* Al dors: «Minorisa» (s. XI-XII).

3. *Finals del segle terç del segle XVIII, c. 1760.*

4. *Finals del segle terç del segle XVIII, c. 1760.*

5. *Mitjans del segle XX, c.1948-c. 1950.*

6. *Mitjans del segle XX, c.1948-c. 1950. Escrit amb llapis.*

7. o E *reconstruït*.
8. r mea Arcedunia *reconstruït*.
9. uinditores a O, *per* uenditores.
10. 4/5 lletres/1, 3 cm.
11. [9/10 lletres/3,3 cm] emtores. Per hanc scripturam uindi *reconstruït*; emtores a O, *per* emptores.
12. nostre a O, *per* nostra.
13. uindimus a O, *per* uendimus.
14. 10/11 lletres/3,7 cm.
15. locho a O, *per* loco.
16. Qui aduenerunt a me *reconstruït*.
17. dunia de meo *reconstruït*.
18. ienitore a O, *per* genitore.
19. es *reconstruït*.
20. Min *reconstruït*.
21. prope *reconstruït*.
22. ipsa Celada a O. *Topònim que cal situar a la zona del Guix, veïnat de Manresa, limítrof amb el terme municipal de Sant Fruitós de Bages, on hi havia hagut una vila i mas d'aquest nom (actual municipi de Manresa, comarca de Bages).*
23. ubi dicunt Puio *reconstruït*.
24. Retundo a O, *per* Rotundo.
25. afrontat a O, *per* affrontat.
26. casal (*en català*) a O.
27. ipsa era a O, *per*.
28. 5/6 lletres/1,5 cm.
29. emtore a O, *per* emptore.
30. *Ha d'anar precedit de et.*
31. n terra de te *reconstruït*.
32. emtore a O, *per* emptore.
33. ego *reconstruït*.
34. puplica a O, *per* publica.
35. circi a O, *per* circio.
36. emtore a O, *per* emptore.
37. afro[n]ta[cione]s a O; *les lletres entre claudàtors, reconstruïdes.*
38. mus *reconstruït*.
39. regressiis a O, *per* regressiis.
40. earum a O, *per* suis.
41. in a O, *per* uel.
42. 4,5 cm.
43. exinde quod de ipso precio apud te *reconstruït*.
44. emtore a O, *per* emptore.
45. tradimus dominio et potestate. Quod si nos uinditor *reconstruït*.
46. omo a O, *per* homo.
47. uindiccione a O, *per* uenditione.
48. inrumpendum non hoc ualeat uindicare *reconstruït*.
49. set a O; *variant admesa, en llatí, de sed.*
50. compon *reconstruït*.
51. 2 lletres/5 mm.
52. immelioracione a O, *per* immelioratione.
53. n antea ista carta uindiccione firma *reconstruït*.
54. Kalendas a O, *per* Kalendarum.
55. Apreliis a O, *per* Aprilium.
56. rto *reconstruït*.

57. [reg]e *reconstruït*; [reg]e a **O**, per [reg]i.
58. nia, nos simul in unum *reconstruït*.
59. 2/3 lletres/1 cm.
60. E *reconstruït*.
61. Seniofredus *en majúscules a O*.
62. sacer a **O**, per sacerdos.
63. uindicione scripsit et SSS die et anno quod supra *reconstruït*; uindicione a **O**, per uenditione.
64. fol. [...]1. a **O**. *Mitjans del segle XIX (a l'angle inferior dret). Entre claudàtors, xifra raspada.*

525

1000, abril, 2.

Venda. *Se[...] i la seva esposa Quíntol venen a Audesind [= Ausens, Otsens] i la seva esposa Saborosa unes cases amb cort que tenen per compra al barri de la ciutat de Manresa, a [...], [actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu de [...].¹*

O.* Barcelona, ACA, Monacals, fons de Sant Benet de Bages, núm. 2260.²

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1846, pàgs. 1309 i 1310.

999.

Manresa.³

[In nomine Domini. Ego Se...] et uxor mea Chintulo, uinditores sumus uobis Audesindo et uxori sue Sabrosa, emtores. Per hanc scriptura uindiccionis nostre uindimus [uobis casas cum solos et] superpositos, nostra propria, que nobis aduenit de comparacione uel de quascumques uoces. Et sunt ipsas casas cum solos et superpositos in bario de ciue Minorisa, in ip[sa ... Et] afrontant ipsas casas cum curte et solos et superpositos: de orientis in casalos uel in orto de Ollefret; et de meridie in uia uel in closo de Audesinde; et de occiduo [in ... ; et de circi in ...] Sancti Benedicti cenobii. Quantum infra istas afrontaciones includunt sic uindimus uobis ipsas casas suprascriptas ab integrum, cum exio et regresio suo, [in propter precium ...]. Et est manifestum. Quem uero iam predictas casas que nos tibi uindimus de nostro iure in uestro tradimus dominio et potestate ad omnia que facere uolueritis. [Quod si nos uinditores aut ullusque homo qui] contra ista carta uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat aut componamus uobis ipsas casas suprascriptas in duplo cum [omne sua inmelioracione. Et in antea] ista uindicione firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta carta uindicione VI Nonas Aprelii anno IIII regnante Radeberte rex.

[Sig+]num Se[...]. Sig+num Chintulo, nos qui ista carta uindicione fecimus et testes firmare rogauimus. Sig+num Ermemir. Sig+num Ansolfo. Sig+num Lopardo.

[..., qui ista uin]dicci[one scripsi] et SSS die uel et anno quod supra.

fol. 40.⁴

1. *Pergamí mutilat del cantó esquerre.*
2. *Correspon al document núm. 71 de l'antiga sèrie provisional emprada per b.*

3. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*

4. *Mitjans del segle XIX (a l'angle inferior dret de l'anvers, escrit amb tinta).*

526

1000, abril, 27.

Venda. *Ricol*, [= Ricou] *dona, i els seus fills venen a Sendred* [= Sindreu] *un hort que tenen dels seus pares al comtat de Manresa*, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] *a Montpeità*, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] *pel preu de dos sous.*

[O]. Original no localitzat.

A.* Regest del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 80, Calaix 49 i 50 [abans: Calaix 26], «Rúbrica dels actes en pergami», B. N°. 410.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 284, pàg. 256, *ex A*.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1851, pàg. 1314.

Cal. 49-50, B. N°. 410¹

«Consta que ab acte clos per Armengol, prevere, a 5 de las calendas de maig, any 4 del regnat de Robert, rey, Riccol, femella, y sos fills venen a Sendrets hors ab los arbres y vinieneras. Y ha vingut a dits venedors per sos passats, y és en lo comptat de Manresa, en lo lloch dit Monpeytá. Y afronta: de sol ixent ab lo comprador; de mitgdia ab terra [de ...]; 2 de ponent ab lo aquaducto; y de tremontana ab lo camí que allí passa. [Lo que enclou] ditas afrontacions venen enterament per preu de 2 sous».

1. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

2. *Manca per un forat en el paper.*

527

1000, abril, 29.

Donació testamentària. *Audesind*, [= Ausens, Otsens] *Gescafred i Unol, marmessors de Godmar*, [= Gomar] *difunt, donen al monestir de Sant Benet* [de Bages] *una mujada de vinya, tres peces de terra, un cup i una tona que l'esmentat Godmar*, [= Gomar] *difunt, tenia al comtat de Manresa*, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] *al Pla de Bages, al Perelló i a les Comes Vallesanes*. [zona de la Torre -mas-, antiga parròquia de Sant Genís de la Vall dels Horts, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages]

[O]. Original no localitzat.

A.* Regest del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 80, Calaix 49 i 50 [abans: Calaix 26], «Rúbrica dels actes en pergami», B. N°. 239.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (segles IX-X)*, núm. 285, pàgs. 256 i 257, *ex A*.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1852, pàg. 1314.

Cal. 49-50, B. N.º. 239¹

«Consta que ab acte clos per Celva, sacerdot, a 3 de las calendas de maig, any 4 del regnat de Robert, Audecindus et Giscafredus, Unulo, en nom de almoyners del q^o Gudemario, donan al monastir de S. Benet una modiata de vinya y 3 pessas de terra en dos llochs y un cub y una tona, que a dits donadors ha vingut per la marmessoria del q^o Godemario. Y és, dita pessa de terra y vinya, en lo comptat de Manresa y Camp de Bages; la vinya y una pessa de terra en lo Perelló; y altre pessa en sas Comas Uallesanas. Y totes 3 pessas de terra són prop la vila de Manresa. Y afronta, la pessa de terra y vinya que són al Perelló: de sol ixen ab la vinya de Amalricus; y a mitgdia ab la vinya de Cesareo; de ponent y tremontana ab la vinya de Giscafredo. Y la altre pessa afronta: de sol ixent ab la vinya de S. Benet; de mitgdia ab la vinya de Giscamberga; de ponent ab la vinya de Godamberga; de tremontana al marge y ab la vinya de S. Pere. Y las 3 pessas de terra afrontan: de sol ixent, mitgdia y de ponent ab terras de S. Benet; de tremontana ab lo camí. Lo que se enclou en ditas afrontacions de ditas dos pessas de vinya y 3 de terra donan a S. Benet, ab tots los drets».

1.-*Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

528

1000, maig, 4.

Venda. *Alfred i la seva esposa Riquel [= Riquelda] venen a Mir i la seva esposa Oruçà una mujada de vinya que tenen per compra i per altre dret al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Coma de Manca, [actual municipi de Manresa, comarca de Bages] pel preu d'onze sous, a pagar en coses que ho valguin.*¹

O.* Barcelona, ACA, Monacals, fons de Sant Benet de Bages, núm. 4.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 286, pàgs. 257 i 258, ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1853, pàg. 1315.

I uendicion a coma de mancha²

bage³

M. N.º. 296⁴

Manresa. 1001.⁵

Manresa⁶

4-V-1000⁷

In nomine Domini Ego Ellefredus⁸ et uxori⁹ mea Richelle¹⁰ uinditores¹¹ sumus uobis Mirone¹² ·et uxori¹³ sue¹⁴ Oruca¹⁵ emptores Per hanc scriptura uindicionis¹⁶ nostre¹⁷ uindimus¹⁸ uobis modiata I de uinea nostra propria qui nobis aduenit de comparacione uel per quacumque uoce et est ipsa uinea in chomitatum¹⁹ Minorisa in choma de Manca²⁰ et affrontat ipsa uinea de orientis²¹

·in uinea de Ermemiro²² uel suos eres et de meridie in ermo de Mirone²³ et de occiduo in terra complantata de Ellefred²⁴ et de circii²⁵ in torrente qui discurit Quantum in istas III^{or} afrontaciones includunt sic uindimus²⁶ uobis ipsa modiatā de uinea ab integrum cum exio et regresio²⁷ suo in propter precium solidos XI in rem ualentem Et est manifestum et quia contra hanc ista carta uindicione²⁸ uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindichare²⁹ set³⁰ componat ipsa uinea in duplo cum omnem suam inmelioracionem et in antea ista carta uindicione³¹ firma et stabilis permaneat modo uel omnique tempore

Facta ista carta uindicione³² IIII Nonas Madii³³ anno IIII regnantem³⁴ Radbertus³⁵ rex³⁶

S+num Ellefredus³⁷ S+num Richelle qui ista carta uindicione³⁸ fecit et testes firmare rogauit S+num Bonefilio³⁹ S+num Galindus⁴⁰ Esclua presbiter⁴¹ SSS

Adalbertus clericus⁴² qui ista carta uindicione⁴³ scripsit et dies⁴⁴ SSS et annos⁴⁵ quod supra

fol. [...] 2.⁴⁶

1. *Dos forats petitíssims al marge esquerre (anvers), segurament fets per a passar-hi un fil.*
2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI.*
3. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b: Al dors: «Bages» (S. XI).*
4. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
5. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*
6. *Mitjans del segle XIX.*
7. *Mitjans del segle XX, c. 1948-c. 1950. Escrit amb llapis.*
8. Ellefredus, a **O**. *Nom personal masculí d'origen germànic, compost d'alda, 'vell', i frid, 'pau'. Segons l'ortografia catalana actual, Alfred.*
9. uxori a **O**, per uxor.
10. Richelle a **O**. *Nom personal femení d'origen germànic, format amb la partícula ric, d'aportació fràncica, [NADAL, Josep M. - PRATS, Modest, Història de la llengua catalana, pàg. 103] 'poderós', i el nom personal femení Hilde (que ha donat, per exemple, el topònim alemany Hildesheim, 'la casa de Hilda'). Vegeu el document núm. 575 -1004, juliol, 1- (Barcelona, ACA, Monacals, fons de Sant Benet de Bages, núm. 29), on documentem la forma original germanica Ric(i)hilde, que en el català de l'època correspon a Riqueld o Riquel, transcrit d'acord amb les normes ortogràfiques actuals, la forma culta del qual fóra Riquelda o Riquilda. No té res a veure amb el nom hebreu Raquel, segona esposa de Jacob i mare de Josep i Benjamí (Gènesi, cap. XXIX), format pel substantiu rahel, 'ovella'.*
11. uinditores a **O**, per uenditores.
12. Mirone a **O**. *Nom personal masculí d'origen germànic, format amb mir, 'insigne'.*
13. uxori a **O**, per uxor.
14. sue a **O**, per sua.
15. Oruca (en català) -Oruçā segons l'ortografia actual- a **O**; Aurutia (en llatí). *Versió femenina del nom personal masculí Oruç, procedent del nom personal masculí llatí Aurutius.*
16. uindicionis a **O**, per uenditionis.
17. nostre a **O**, per nostra.
18. uindimus a **O**, per uendimus.
19. chomitatum a **O**, per comitatu.
20. choma de Manca a **O**, per coma de Manca.
21. orientis a **O**, per oriente.
22. de Ermemiro a **O**, per Ermemiri.
23. de Mirone a **O**, per Mironi.

24. de Ellefred a **O**, per Ellefredi.
25. circii a **O**, per circio.
26. uindimus a **O**, per uendimus.
27. regresio a **O**, per regressio.
28. uindicione a **O**, per uenditione.
29. uindichare a **O**, per uindicare.
30. set a **O**; variant admesa, en llatí, de sed.
31. uindicione a **O**, per uenditione.
32. uindicione a **O**, per uenditione.
33. Nonas · Madii a **O**, per Nonarum Maiorum.
34. regnantem a **O**, per regnante.
35. Radbertus a **O**, per Radberto.
36. rex a **O**, per regi.
37. Ellefredus a **O**, per Ellefredi.
38. uindicione a **O**, per uenditione.
39. Bonefilio a **O**, per Bonefilio.
40. Galindus a **O**, per Galindi.
41. Esclua presbiter -abreujat prb-, en majúscules a **O**.
42. Adalbertus clericus -abreujat clhqs- amb majúscules a **O**.
43. uindicione a **O**, per uenditione.
44. dies a **O**, per die.
45. annos a **O**, per anno.
46. fol. [(xifra raspada)] 2. a **O**. A l'angle inferior dret (anvers).

529

1000, maig, 15.

Venda. *Pedres i la seva esposa Fruja venen a Folquer, sacerdot, unes cases amb cort, una torre i terres, que Pedres té del seu pare i de la seva mare i Fruja pel desè, al comtat de Manresa, al terme de [la ciutat] Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] al Pla de Bages, a les Corts de Pedres, [actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de cent sous, a pagar en coses que ho valguin.*¹

O.* ACA, Monacals, fons de Sant Benet de Bages, núm. 5.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 287, pàgs. 258 i 259, ex **O**.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1856, pàg. 1317.

**Uenditiones inter laicos
et quedam donationes**²

Curtes de pedres³

uadi uit⁴

M. N° 223⁵

Manresa. 1001.⁶

[15-V]-1000⁷

In nomine Domini ego Pedres⁸ et uxori⁹ mea Frugo¹⁰ · uinditores¹¹ sumus: tibi Folkario¹² sacer¹³ emptor per hanc scricptura¹⁴ uindicionis¹⁵ nostre¹⁶ uindimus¹⁷ tibi casas cum curte simul cum ipsa turre et terra nostras proprias qui nobis aduenit ad me Pedres de ienitori¹⁸ uel de ienitrice¹⁹ mea et ad me Frugo per meum · X · uel per quacumque uoce et est in comitatum²⁰ Minorisa²¹ infra suo fines²² in Plano de Bages²³ ad ipsas curtes que nuncupant de Pedres²⁴ · Et afrontat de oriente in terra de te emptor: et de meridie in terra de Ennego²⁵ uel suos eres et de occiduo · in uia · et de circi²⁶ · in terra de Ermegon²⁷ · Quantum infra istas afrontaciones²⁸ includunt sic uindimus²⁹ tibi ipsa hec omnia superius scripta ab integrum cum exio uel regresio³⁰ earum³¹ in propter precium solidos · C³² · in rem ualentem et est manifestum quem uero predicta ipsa hec omnia de nostro iuro in tuo tradimus dominio et potestate ad omnia facere que³³ uolueris quod si nos uinditores³⁴ aut ullusque omo³⁵ qui contra hanc ista karta³⁶ uindicione³⁷ uenerit pro inrumpendum non · hoc ualeat uindicare set³⁸ conponat³⁹ tibi in duplo cum omnem⁴⁰ suam⁴¹ immelioracione.⁴² Et in antea ista carta uindicione⁴³ firma et stabilis permaneat omnique tempore:

Facta karta⁴⁴ uindicione⁴⁵ XVIII · Kalendas Iunii⁴⁶ anno · IIII · regnante Robertus⁴⁷ rex⁴⁸.

Sig+num Pedres Sig+num Frugo qui ista carta uindicione⁴⁹ fecimus et firmare rogauimus Sig+num Godmar⁵⁰ Sig+num Padricio⁵¹ · Sig+num Seniofredo⁵²

Caentullo⁵³ sacer⁵⁴ qui ista carta uindicione⁵⁵ scripsi⁵⁶ et SSS die et anno quod supra

fol.[...]7.⁵⁷

1. *Forat fet al marge esquerre (anvers) per a passar-hi un cordill.*
- 2.
3. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Curtes de Pe[dres]» (s. XI-XII).
- 4.
5. *Inicis del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
6. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*
7. *Mitjans del segle XX, c. 1948- c. 1950.*
8. Pedres (*en català*) a **O**.
9. uxori a **O**, *per* uxor.
10. Frugo a **O**.
11. uinditores a **O**, *per* uenditores.
12. Folkario -*segons l'ortografia actual*, Folquer- a **O**. *Nom personal masculí d'origen germànic, format per folk, 'poble'.*
13. sacer a **O**, *per* sacerdos.
14. scricptura a **O**, *per* scriptura.
15. uindicionis a **O**, *per* uenditionis.
16. nostre a **O**, *per* nostra.
17. uindimus a **O**, *per* uendimus.
18. ienitori a **O**, *per* genitori.
19. ienitrice a **O**, *per* genitrice.
20. comitatum a **O**, *per* comitatu.
21. Minorisa a **O**, *per* Minorisensi.
22. suo fines a **O**, *per* suo fine (*en català*, el seu territori).
23. Plano de Bages a **O**. Bages, *en català*.

24. ipsas curtes que nuncupant de Pedres a **O**.
25. Ennego (*en català*) -segons l'ortografia actual, Enegó- a **O**. *Nom personal masculí d'origen basc, Eneko.*
26. circi a **O**, per circio.
27. Ermegon a **O**. Ennegon segons **b**.
28. afrontaciones a **O**, per affrontationes.
29. uindimus a **O**, per uendimus.
30. regresio a **O**, per regressio.
31. earum a **O**, per suis.
32. *C envoltada per quatre punts: un a sobre, un a la dreta, un a l'esquerra i un a sota, a **O**.*
33. que a **O**, per quod.
34. uinditores a **O**, per uenditores.
35. omo a **O**, per homo.
36. karta a **O**, per carta.
37. uindicione a **O**, per uenditionis.
38. set a **O**, *variant admesa, en llatí, de sed.*
39. conponat a **O**, per conponat.
40. omnem a **O**, per omni.
41. suam a **O**, per sua.
42. immelioracione a **O**, per immelioratione.
43. uindicione a **O**, per uenditionis.
44. karta a **O**, per carta.
45. uindicione a **O**, per uenditionis.
46. Kalendas Iunii a **O**, per Kalendarum Iuniarum.
47. Robertus a **O**, per Roberto.
48. rex a **O**, per regi.
49. uindicione a **O**, per uenditionis.
50. Godmar (*en català*) -segons l'ortografia actual Gomar- a **O**.
51. Padricio a **O**.
52. Seniofredo a **O**.
53. *Caentullo, en majúscules a **O**.*
54. sacer a **O**, per sacerdos.
55. uindicione a **O**, per uenditione.
56. scripsi a **O**, per scripsit.
57. fol. [(*xifra raspada*)]7. *a l'angle inferior dret.*

530

1000, maig, 16.

Venda. *Esperandéu i la seva esposa Nevolena [= Neulena] venen a Loderic tres peces de terra i una peça de vinya que Esperandéu té dels seus pares al comtat de Manresa, al territori de [la ciutat de Manresa, a] Montpeità, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de dos sous.*

[**O**]. Original no localitzat.

A* Regest del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 80, Calaix 49 i 50 [abans: Calaix 26], «Rúbrica dels actes en pergami», B. N°. 348.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 288, pàg. 259, ex **A**.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1857, pàgs. 1317 i 1318.

Cal. 49-50, B. N.º. 348¹

«Consta que ab acte clos per Rulla, levita, a 17 de las calendas de juny, any 4 del regnat de Robert, rey, Sperandeo y sa muller Nevolenna venen a Lotdriguigo 3 pessas de terra y una de vinya que ha vingut a dits venedors per sos passats. Y són, ditas pessas de terra, en lo comptat de Manresa, y en lo territori de Monpeytà. Y afronta: de sol ixent ab la roca fundada; de mitgdia ab la vinya de Gontella, femella, o de sos hereus; y de ponent ab lo camí; de tremontana ab terra dels compradors. Lo que inclou ditas afrontacions venen enterament, sens ninguna servitut, per preu de 2 sous».

1. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

531

1000, juny, 9.

Donació pietosa. *Vagre i la seva esposa Ejo donen a l'església de Sant Benet [de Bages] la meitat d'un alou (cases, casals, corts, cortals, horts, hortals amb els closos i el colomar i terres i vinyes, conreus i erms), que Vagre té del seu pare i de la seva mare i Ejo pel desè, al comtat de Manresa. Fan la donació de la meitat per a remei de les ànimes de Vagre i del seu germà Arimany, difunt, mentre que l'altra meitat la retindran Eja i els seus fills i donaran la tasca al monestir.*¹

O.* ACA, Monacals, fons de Sant Benet de Bages, núm. 6.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 289, pàgs. 259 i 260, ex O.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1859, pàg. 1319.

Minorisa²

M. N.º. 45³

ECXC VIII⁴

Manresa. 1001.⁵

Cuagro y su Muger hacen donacion al Monasterio del alodio que tenian en Manresa.⁶

**Donacio de un alou
Manresa⁷**

198⁸

9-VI-1000⁹

In nomine Domini ego Uagro¹⁰ et uxor [tua]¹¹ Ega¹² donatores Magnum et satis licitum esse uidetur domum Dei edificare et de [nost]ris¹³ rebus onorare¹⁴ atque concedere Audientes predicacionem et monita Sanctorum Patrum quia elemosina a morte liberat anima cognocentes

nos peccati macula onusti de superno celorum supplicamus eius misericordia ut pius et misericors sit Deus in peccatis¹⁵ nostris Propterea concedimus atque tradimus ad domum Sancti Benedicti alaudem¹⁶ nostrum proprium et sunt casas kasalibus¹⁷ curtis curtalibus ortis¹⁸ ortalibus¹⁹ cum ipsos closos²⁰ et cum ipso columbario et terras et uineas cultas et ermas · qui nobis aduenit ad me Uuagro²¹ de genitore uel de genitrice mea uel de parentorum meorum uel per qua²² uoce, et ad me Ega per meum decimum²³ de uiro meo et est ipsum alaudem²⁴ superius iamdictum in comitato²⁵ Minorisa²⁶ infra eius termines et affrontant ipsas casadas²⁷ curtes et ortos²⁸ et columbario terras et uineas de oriente in terra de Seniefredus²⁹ uel de Ermelde³⁰ femina de meridie in terra de Calindo³¹ uel suos eres³² de ociduo³³ in terra de Riculfo³⁴ uel in strada³⁵ de circi³⁶ in sumitato³⁷ de ipsa sera.³⁸ Quantum istas affrontationes includunt sic donamus ipsum iamdictum alaudem³⁹ ipsa medietate ab integrum ad domum Sancti Benedicti propter Deum et remedium anime meę Uuagro⁴⁰ uel de fratri meo Eriman⁴¹ condam Et alia medietate teneat uxor mea cum filiis meis qui sunt procreati de me et de se⁴² et donare faciant ipsa tasca ad domum Sancti Benedicti · Et non abeant⁴³ licenciam nec donare nec uindere nec alienare nec comutare nisi ad seruientes⁴⁴ Sancti Benedicti et in antea ista donacio firma et stabilis permaneat omnique tempore · Quod si nos donatores aut ullusque omo⁴⁵ siue de magore⁴⁶ persona uel de minore qui contra hanc ista donacio uenerit ad inrunpendum non oc⁴⁷ ualeat uindicare set⁴⁸ componat ad eclesia⁴⁹ Sancti Benedicti⁵⁰ in quadruplo cum omnem⁵¹ suam⁵² inmelioracionem⁵³ et in antea ira Dei incurat⁵⁴ et cum Iudas⁵⁵ Scariot in infernum particeps fiat et ad sanctas Dei Ecclesias⁵⁶ extraneus efficiat et in antea abbates et monachi seruientes Sancti Benedicti ita obtineant ipsum alaudem⁵⁷ sicut ceteris alaudibus⁵⁸ et munificenciis eius eclesia.

Facta ista carta donacio⁵⁹ V Idus⁶⁰ Iunii⁶¹ anno quarto regnante Radpertus⁶² rege⁶³

Sig+num Uuagro⁶⁴ Sig+ Ega qui ista carta donacione⁶⁵ fecimus et testes firmare rogauimus Sig+num Ermemir⁶⁶ Sig+num Elias⁶⁷ Sig+num Amalrigus.⁶⁸

Poncius⁶⁹ leuita⁷⁰ qui ista carta scripsit et SS die et ano⁷¹ quod supra.

fol. 20.⁷²

1. *Traces d'una dotzena de sècs verticals. No es precisa la localització dels béns.*
2. *En majúscules a O. No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b: Al dors: «Minorisa» (S. XI-XII).*
3. *Mitjans del segle XVIII.*
4. *Mitjans del segle XVIII. Tant la tinta, que és del mateix tinter, com el tipus de lletra, de la mateixa mà que va escriure la xifra de la nota anterior; delaten la seva exacta contemporaneïtat.*
5. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*
6. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*
7. *Mitjans del segle XIX.*
8. *Mitjans del segle XIX.*
9. *Mitjans del segle XX, c. 1948-c. 1950. Escrit amb llapis.*
10. *Uagro a O. En català, Vagre.*
11. *tua a O. Segons b, mea. En realitat no es pot veure en la seva totalitat, perquè la paraula és coberta per un replec del mateix pergami.*
12. *Ega a O.*
13. *No és evident; només es llegeix clarament [...]ris, si bé és lògic que ha de ser nostris.*
14. *onorare a O, per honorare.*
15. *peccatis a O, per peccatis.*
16. *aludem a O, per alodem.*
17. *kasalibus a O, per casalibus.*
18. *ortis a O, per hortis.*
19. *ortalibus a O, per hortibus.*

20. closos (*en català*) a **O**; clausos (*en llatí*).
21. Uagro a **O**; Uuagro segons **b**.
22. qua a **O**, *per* quacumque.
23. decimum a **O**.
24. alaudem a **O**, *per* alodem.
25. comitato a **O**, *per* comitatu.
26. Minorisa a **O**, *per* Minorisensi.
27. casasa a **O**, *per* casas.
28. ortos a **O**, *per* hortos.
29. Seniefredus a **O**.
30. Ermelde a **O**.
31. Calindo a **O**, *per* Galindo.
32. eres a **O**, *per* heres.
33. ociduo a **O**, *per* occiduo.
34. Riculfo a **O**.
35. strada a **O**, *per* strata.
36. circi a **O**, *per* circio.
37. sumitato a **O**, *per* sumitate.
38. sera a **O**, *per* serra.
39. alaudem a **O**, *per* alodem.
40. Uagro a **O**; Uuagro segons **b**. *Vegeu la nota 10.*
41. Eriman (*en català*); Arimanni (*en llatí; genitiu*).
42. et de se repetit i ratllat a **O**.
43. abeant a **O**, *per* habeant.
44. seruientes a **O**; sirventes segons **b**.
45. omo a **O**, *per* homo.
46. magore a **O**, *per* maiore.
47. oc a **O**, *per* hoc.
48. set a **O**, *variant admesa, en llatí, de sed.*
49. ecclesia a **O**.
50. benedicicti a **O**, *per* benedicti.
51. omnem a **O**, *per* omni.
52. suam a **O**, *per* sua.
53. immelioracionem a **O**, *per* immelioracione.
54. incurat a **O**, *per* incurrat.
55. Iudas a **O**, *per* Iuda.
56. sanctas Dei Ecclesias a **O**, *per* sancta Dei Ecclesia.
57. alaudem a **O**, *per* alodem.
58. alaudibus a **O**, *per* alodibus.
59. donacio a **O**, *per* donationis.
60. Idus a **O**, *per* Iduum.
61. Iunii a **O**, *per* Iuniarum.
62. Radpertus a **O**, *per* Radperto.
63. rege a **O**, *per* regi.
64. Uuagro segons **b**.
65. donacione a **O**, *per* donationis.
66. Ermemir (*en català*); Ermemiri (*en llatí; genitiu*).
67. Elias (*en català*) a **O**.
68. Amalrigus a **O**, *per* Amalrici.
69. Poncius a **O**.
70. leuita a **O**.
71. ano a **O**, *per* anno.

72. A l'angle inferior dret de l'anvers. Mitjans del segle XIX. Escrit amb tinta.

532

1000, juliol, 13.

Venda. *Llopard [= Llopart] i la seva esposa Aia venen a Ameli, sacerdot, i Elies una terra que Llopard [= Llopart] té del seu pare i Aia pel desè i per altres drets al comtat de Manresa, al terme de Navarcles, a la Torre, [actual municipi de Navarcles, comarca de Bages] pel preu de set sous i mig.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1198.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1861, pàgs. 1320 i 1321.

In nomine Domini. Ego Leopardus et uxor sua Eiga, uinditores summus uobis Ameliom, sacer, et Elias, emtores. Per hanc scriptura uinditionis nostre uindimus uobis terra nostra propria culta uel erma, qui nobis aduenit per genitori meo et ad mulier mea per meum decimum uel per quacumque uoces. Et est ipsa terra culta uel erma in comitato Minorisa, in terminio de Nauarculas, ubi dicunt subter ipsa Turre. Et afrontat ipsa terra culta uel erma: de oriente in terra de nos comparatores; de meridie in ipsa strada publica uel in ipsa rocha; de occiduo in terra de Undisclo; de circii in torrent uel in uinea de Ellemar uel eres suos. Quantum in istas afrontationes includunt sic uindimus uobis predicta terra culta uel erma ab omni integritate in propter precio solidos VII et medium, quod uos emtores nobis dedistis et nos uinditores manibus nostris suscepimus. Est manifestum. Et nos dabimus per ipsam terram pax meritum heredibus nostris et uos teneatis et possideatis ipsam terram cultam uel ermam sine blandimento de ulloque homine que nos uobis uindimus. Quem uos predicta terra culta uel erma que nos uobis uindimus de nostro iure in uestro tradimus dominio et potestate cum exio uel regressio suo. Quod si nos uinditores uenerimus aut ullusque homo qui contra hanc uinditione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare sed componat aut componamus uobis ipsa terra in duplo cum omnem suam inmelioratione. Et in antea ista uinditio firmis et stabilis permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista uinditio III Idus Iulii anno IIII regnante Robertus rex.

S+m Leopardus. S+m Ego, qui ista uinditione fecimus et testes firmare rogauimus. S+m Uuilielmo. S+m Amado. S+m Eldesindo.

S+ Petrus, diaconus, qui ista uinditione scripsi et SSS die et anno quod supra.

533

1000, juliol, 13.

Donació pietosa. *Guifred [= Gifreu] i la seva esposa Guifreda donen al monestir de Sant Benet [de Bages] unes cases, unes terres i unes vinyes que tenen per compra al comtat de Manresa, al Carner. [el Carner -mas-, actual municipi de Granera, comarca de Vallès Oriental] Fan la donació amb la condició que ells i els seus fills ho retindran i donaran la tasca al monestir.¹*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1199.

Karta de Carner siue de ipso alau[de] de Bosc que tenet Bernard Rog[er]²

G. N°. 65³

A.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1200.

Karta de Carner siue de ipso mans[o] que fuit de Gaufred qui uocatur Carner ubi stetit Bernardus [Roger]⁴

Karta de Carner⁵

Donacio est aliud instrumentum Grenera⁶

G. N°. 53⁷

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1862, pàgs. 1321 i 1322.

In nomine Domini. Ego Uuifredus et uxori mee Uuifreda, donatores sumus Deo et Sancto Benedicto⁸ monasterii. Magnum nobis gaudium est Deum laudare et glorificare et de nostris rebus honorare sancto Benedicto⁹ atque¹⁰ concedere. Audientes predicationem Sanctorum Patrum que elemosina a morte liberat animam, cognoscentes nos peccati macula honestum compunctus diuina pietate ut pius et misericors Dominus sit¹¹ in peccatis nostris, propter hoc donamus Deo et Sancto Benedicto chasas cum curtes, cum solos et superpositos, et terras cultas et eremas, et uineas, simul cum ipso boscho et arboribus qui ibidem sunt ad domum Sancti Benedicti, qui est suo domo in comitatum Menresa, iusta flumine Lubrigado. Qui nobis aduenit ad me Uuifredus per mea comparacione siue per quacumque uoce et ad me uxore per decimum. Et est hec omnia in comitatum Menresa, in locum que uocant Carnerio.¹² Et affrontat ec omnia: de orientis in ipsa strada qui pergit ubique; de meridie in rocha ubi dicunt Uaso uel ad Collo de Asinos; de occiduo in ipso rio qui scurit de Granaria;¹³ de cercio ad ipsos Iunientes¹⁴ uel in ipso torrente qui escurit per ipsa ualle de Carnerio. Quantum infra¹⁵ istas affrontaciones includunt per ipsas terras et chasas et curtes et ipso boscho iamdicto¹⁶ et uineas sic donamus ad Sancto Benedicto iamdicto, qui est suo domo fundatum iusta flumine Lubrigado, in tale conuentum quod nos donatores ista iamdicta omnia teneamus et possideamus in diebus uite nostre et donare faciamus ad domum Sancto Benedicto iamdicto ipsa tascha, et post obitum nostrum uero teneant et possideant filiis uel filias nostras sine blandimentum de ullumque ominem et dare faciant ad iamdicto Sancto Benedicto ipsa tascha ab integrum, cum exiis et regresiis earum. Et est manifestum. Et de nostro iuro iamdicta hec omnia ad Sancti Benedicti tradimus pro animas nostras ut in perpetuum sancto Benedicto sit exinde honoratus. Quod si nos donatores aut ullusque homo qui contra hanc ista donacione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat aut componamus ad Sancti Benedicti in duplo cum omnem illorum in melioracione. Et in antea ista donacio firma permaneat modo uel omnique tempore.

Facta ista donacione III Idus Iulii anno IIII regnauit Raudebertus rexs.

Sig+m Uuifredus.¹⁷ Sig+m Uuifreda, nos¹⁸ qui ipsa carta anteriora facimus¹⁹ et firmare rogauimus. Sig+m Unufredus, qui uocant Guido. Sig+m Liulane. Sig+m Seniuldo. Sig+m Sunielde.

Mirone, leuita, qui ista carta anteriora scripsit et sub SSS die et anno quod supra.

1. *Tots dos documents són, segons que sembla, originals, i difereixen en unes quantes variants que donen en l'aparat crític.*

2. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Al dors: «Karta de Carner siue de ipso alau[de] de Bosc que tenet Bernard Rog[er]» (S. XI-XII).*

3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

4. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI.*

5. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI.*
6. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI.*
7. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
8. *Sancti Benedicti a O; Sancto Benedicto a A.*
9. *onorare sancto Benedicto a O; sancto Benedicto onorare a A.*
10. *adque a O; atque a A.*
11. *sit a O; omès a A.*
12. *Carnerio a O; Charnero a A.*
13. *qui scurit de Granaria a O; de Granaria qui escurrit a A.*
14. *iunientes a O; iuientes segons A.*
15. *in a O; infra segons A.*
16. *iamdicto a O; omès a A.*
17. *Uuifredus a A; Uuifredus que uocant Ner, en lletra del segle XI, afegeix O.*
18. *nos a O; omès a A.*
19. *facimus a O; fecit a A.*

534

1000, setembre, 28.

Certificat de sentència judicial.¹ *Guifred [= Gifreu] i Marc, jutges, arribats al comtat de Manresa, a l'església de Sant Benet, [de Bages] en presència de molts prohoms, després d'escoltar la reclamació feta pels monjos d'un alou que Danlà, sacerdot, havia donat al monestir el dia de la dedicació de la seva església, dictaminen que el tinguin Ajo, dona, i els seus fills, mentre visquin, i que donin la tasca al monestir; després de llur mort el tindrà lliurement el monestir. L'alou és al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] prop del riu Llobregat, als Angles, a la Planca. [prop dels Tres Salts, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages]²*

O.* Barcelona, ACA, Monacals, fons de Sant Benet de Bages, núm. 2259.³

A. Regest del segle XVIII: Barcelona, ACA, Monacals-Universitat, fons de Sant Benet de Bages, Lligall 72, Calaix 41, T. S. N°. 104.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 278, pàg. 250, *ex A.*

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1864, pàgs. 1322 i 1323.

Donacions ... e de langle e possessions entorn lo Monastir⁴

[...] adjudicatio siue confirmatio supradictorum [...] facta huic monasterio de Bagis per Guifredum et Marchum iudices anno 999⁵

al Calaix de Bages y sa parrochia.⁶

T S. N° 104⁷

999.

Angulos, debajo de la Palanca

Danlano Presbitero dio en el mismo dia de la Dedicacion de la Iglesia de este Monasterio un

Alodio de Tierras y Viñas, casas, Molinos, y una Prensa a los Angulos bajo la Palanca, el qual Alodio Dⁿ Borrell Conde despues lo vendió a una Señora llamada Ayo. Que posse el Monast^o y puesta la Cosa en Juicio sentenciaron los Jueces que la dicha Señora y sus hijos tuviessen el dicho Alodio durante su vida, despues de la qual volviese a Sⁿ Benito.

Se puede dudar si el sitio que señala se refiere al Monast^o o al Alodio, por la malissima concordancia del latin.⁸

Num. 1⁹

cajon 10

A

St. Benet de Bages

A 199

499¹⁰

2259¹¹

Annus Domini DCCCCXC nonus, inditione XII anno IIII regi Roberto regnante. Conuenimus pariter Gifredus et Marchus utrique iudices in comitato Minorisa, ad ecclesiam Sancti Benedicti, situm in crepidine aluei Lubricato, in presentia Randulfi, clerici, Riculfi, Gilelmi, Ennegoni, Adanagildi, presbiteri, Ansulfi, presbiteri, Maioli, Santioni, Trasoarii, Egoni, nobilissime, Ballomari, Recosyndi, Ermemiri, Osanni, Atoni, Arnalli, Leopardi, Malori, Unifredi, Santioni, Mironi, Galindoni et aliorum multorum bonorum hominum ibidem adistencium. In istorum scilicet praesentia apetiuerunt supradicti monaci Sancti Benedicti per illorum mandatarium nomine Bernardum, mandatarium uidelicet Aio, femine, et prolis eius, filii condam Gifredi, iudicis, ob alaudem conlate munificentie condam Danlani, presbiteri, oblatum supradicti coenobii diem dedicationis eiusdem basilice, qui est situm in comitato¹² Minorisa, iuxta alueum Lubricato, in locum que nuncupant Angulos, subtus ipsa Planca. Et sunt terras et uineas, casas et curtes et arboribus diuersi generis, torculario, molinos, cultum uel eremum, unde in istorum presentia iussi sunt supradicti monaci a prefatos iudices¹³ aprobare hanc conlatam munificentiam, sicuti et fecerunt. Et adlati sunt presbiteri duo, id est: Badeleuus et Durandus, et laicum unum nomine Gualdramir, qui testificauerunt hoc per seriem conditionis, et aliorum multorum hominum utrique sexus qui uiderunt supradictum alodem offerri diem dedicationis supradictae basilice Sancti Benedicti. Denique nos, praetaxati iudices, requesiuimus quam ob causam retinebant illum alodem supradictae mulieris et filiis eius, quod dixerunt: «per scripturam emptionis quem fecit condam Borrellus, comes, uiro meo condam Gifredo, qui et patri supradictis infantibus». Idcirco nos, prefati iudices, ut cognouimus oblatum iamdictum alodem a supradicto coenobio et agnouimus illum uenundatum a pretexto comite per scripturam emptionis in nomine Gifredi, iudicis, editam, et non inuenimus qui satisfactionem legis compleret ad supradictam mulierem uel filiis eius neque ad supradictum coenobium quare ablatum exinde extitit uiolenter, non ausi sumus iudicare supradictae ecclesiae proprietatem suam perdere neque predictae femine et filiis eius satisfactionem illis debitam similiter iniuste perdere, firmamus et adsignamus supradictum alodem ad supradictum coenobium uel ibidem Deo famulantibus monacis, ita uidelicet ut supradicta Aio et filiis eius teneant cunctis diebus uite illorum, possideant et fruantur per nostram ordinationem et beneficium Sancti Benedicti, et donent exinde per unumquemquem annum ipsa tasca ad domum Sancti Benedicti, et modiatia I de uinea singulariter et unum molinum qui adhuc extat ad condirigendum. Post obitum uero illorum integrum et intemeratum redundet predictum alodem ad supradictum coenobium.

Exarata consignatione IIII Kalendas Octobris anno IIII regnante Roberto rege.

S+ Aio, femina. S+ Suniario. S+ Eldemar. S+ Baldrigo, mandatario. Nos qui ordinantes iudices hoc firmavimus et testes firmare rogavimus. S+ Alafred. S+ Uitalis. S+ Bellus. S+ Ermemirus. Guilelmo.*¹⁴ S+ Ermegildis. (*crismó*) Richoaldus, subdiaconus.¹⁵

S+ Eruigius, presbiter, cognomento Marcho, qui et iudex, qui haec scripsi et cum litteras superpositas in verso V et SSS die et anno quod supra.

1. *Esriptura probatòria o certificat que dóna autenticitat a allò que ha estat jutjat, que li dóna autoritat.*
2. *Pergamí en bon estat de conservació. Anava enrotllat.*
3. *Correspon al document núm. 499 de l'antiga sèrie provisional emprada per b.*
4. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI.*
5. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI.*
6. *Mitjans del segle XVIII.*
7. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*
8. *Inicis del segle XIX, c. 1804 (P. Benet Ribas, arxiver del monestir de Sant Benet de Bages).*
9. *Mitjans del segle XIX.*
10. *Mitjans del segle XX (amb llapis). Ratllat amb una aspa a inicis del segle XXI (amb llapis).*
11. *Inicis del segle XXI (amb llapis).*
12. *comitato a O, comitatu segons b.*
13. *iudices sobrelineat a O.*
14. *Signatutra autògrafa.*
15. *Autògraf segons b.*

535

1000, desembre, 18.

Venda. *Raülf [= Radulf, Rodolf, Raül] i Ermemir venen a Ràmio, levita, una quartera de vinya que tenen per complantació al comtat de Manresa, [al terme/territori de la ciutat de Manresa,] a Montpeità, a les Fontanelles, [Montpeità -muntanya-, actual municipi de Sant Fruitós de Bages, comarca de Bages] pel preu de dos sous, a pagar en coses que ho valguin.*

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1201.

a. Transcripció de vers 1980: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (Segles IX-X)*, núm. 291, pàgs. 261 i 262, ex **O**.

b. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1870, pàg. 1326.

Mont Peta¹

Mont Peta siue de manso de Ruir²

B. N.º. 636³

In nomine Domini. Ego Raulfus et Ermemiro, uinditores sumus tibi Ramiu, leuita, emtore. Per hanc scriptura uindicionis nostre uindimus tibi quarterada I de uinea, quod nobis aduenit per complantacione uel per quacumque uoce. Et est ipsa uinea in comitatum Minorisa, in terminio de Menresa, in locum que dicunt Monte Petano, ad ipsas Fontaneles. Et affrontad ipsa uinea: de

oriente in ipsa limite uel in ipsa uinea de Sancto Benedicto uel in ipsa de Santerigo; de meridie in ipsa uinea de me uinditore; de occiduo in ipsa uia; de circi de me comparatore. Quantum infra istas affrontaciones includunt sic uindimus tibi quarterada I de uinea ab integrum, cum exio et regresio suo, in propter precium solidos II in rem ualentem. Et est manifestum. Quem uero predicta uinea de nostro iure in tuo trado dominio et potestate affacere quod uolueri. Quod si nos uinditores aut ullusque omo qui contra hanc ista carta uindicione uenerit pro inrumpendum non hoc ualeat uindicare set componat in duplo cum omnem suam inmelioracione. Et in antea ista carta uindicio firmis et stabilis permaneat [modo] uel omnique tempore.

Facta ista carta VX Kalendas Ienuaries anno V regnante Robertus rex.

Sig+num Raulfus. Sig+num Ermemiro, qui ista carta uindicione fecimus et firmare rogauimus. Sig+num Galauonsus. Sig+num Godmares. Sig+num Gisclamundus.

Mirone, leuita, qui ista carta uindicione et in IIIIIII uerso litteras superpositas et SSS die et anno quod supra.

1. *No anterior a mitjans del segle XIV. Probablement del segle XVI. Segons b:* Al dors: «Mont Peta» (S. XI) i «Mont Peta siue de manso de Ruir» (S. XII).

2. *Segle XVI (?)*.

3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*

536

[finals del segle X], agost, 26.

Donació testamentària. *Gelabert; Llopard; [= Llopart] Guitiza; i Ermetruit, [= Mentruit, Mentrud] dona, marmessors de Bradila, [= Braila] difunt, donen a Bopard mitja mujada de vinya que l'esmentat Bradila, [= Braila] difunt, tenia al comtat de Manresa, al [terme del] castell de Calders. [actual municipi de Calders, comarca de Bages]*¹

O.* Montserrat, AAM, fons de Sant Benet de Bages, 3ª sèrie, núm. 1202.

a. Transcripció de vers 1999: *Catalunya carolíngia*, vol. IV: *Els comtats d'Osona i Manresa*, tercera part, núm. 1872, pàgs. 1327 i 1328.

[...]udes II, kapes II, oches II, [...] abads de [...]llios [...] III, tunicas III, [...]uaies, lanceas III, spata I, [...]

C. S. N°. 153³

In Dei nomine. Ego Gilabert et Lopard et Gitzza et Ermetruit, femina, donatores sumus tibi Bopard. [Manifestum est enim] quia precepit nobis de condam Bradila tu cartam donacione fecisemus ad Bopard de semodiata I de uin[ea cum ipsa terra et cum ipso bos]cho, qui nobis aduenit per manumessoria de condam Bradila, unde nos iudicio exinde obligauimus asser[ie c]ondiciones ord[inante iudice, in comi]tatum Minorise, in chhastrium Kaldarios. Et adfrontad ec ipsa uinea cum ipsa terra: de orientis in ter[ra et] uinea de [...]; de occiduo in torrent; de circi in flumen de Chaldarios. Quantum in istas afrontaciones includunt sic donamus [nos t]ibi ipsa ui[nea ... in]fra sunt de nostros iuramus in tibi tradimus dominio ad potestatem ad faciendum que uolueritis. Et est mani[festum.] Quod si nos [donatores aut ullusque omo qui con]tra ahnc carta donacione uenerit pro inrumpendum non ohc ualeat uindichare set componat ipsa ec om[nia in du]plo cum o[mne sua inmelioracione. Et in an]tea ista donacione firma stabilis modo uel omnique tempore.

Facta ista donacione carta VII Kalendas S[eptembris] anno I[... regnante ...].

S+um Guilabert. S+um Lopard. S+um Gitzza. S+um Ermetruit, femina, qui ista donacione

fecimus et [firmare rogau]imus. [S+um ...]do. S+um Bonefilio. S+um Ssegud.

Gitardus, sacerdos, rogatus scripsit SSS et subscripsit [die et anno quod supra]. Uos legistis, uos legitores, si legistis ista scriptura supra[scripta] non reputetis isto scriptore [...].

1. *Pergamí deteriorat.*

2. *Segle XVI (?)*. Segons a: Al dors hi ha escrit un inventari, llegible parcialment: «[...]udes II, kapes II, oches II, [...] abads de [...]llios [...] III, tunicas III, [...]uaies, lanceas III, spata I, [...]» (S. X).

3. *Finals del segon terç del segle XVIII, c. 1760.*